

Сборник

на законодателството на Европейския съюз
по въпросите на съдебното сътрудничество
по граждански и търговски дела

Издание за 2025 г.

Този документ представлява средство за информация и документиране и Комисията не носи отговорност за неговото съдържание. Единствено текстовете, публикувани в Официалния вестник на Европейския съюз, се приемат за достоверни.

Най-актуалната информация относно нотификациите от държавите членки, информационните фишове и онлайн формулярите съгласно съответните правни актове можете да намерите на Европейския портал за електронно правосъдие <https://e-justice.europa.eu>.

Допълнителна информация за Европейския съюз можете да намерите в интернет (<http://europa.eu>).

Служба за публикации на Европейския съюз (ОР, Люксембург), 2025

Print ISBN 978-92-68-23956-8 - doi:10.2838/8142644 - DS-01-25-008-BG-C

PDF ISBN 978-92-68-23957-5 - doi:10.2838/4807572 - DS-01-25-008-BG-N

© Европейски съюз, 2025 г.

Възпроизвеждането е разрешено, при условие че се посочва източникът.

Сборник

**на законодателството на Европейския съюз
по въпросите на съдебното сътрудничество
по граждански и търговски дела**

Издание за 2025 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

УВОД	Укрепване и консолидиране на европейското пространство на гражданско правосъдие	6

ПРЕЗЕНТАЦИЯ	Европейски портал за електронно правосъдие — цялата информация по въпросите на правосъдието в ЕС	7

1	Гражданскоправни и търговскоправни въпроси	9

1а	Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (преработен текст) („Брюксел I (преработен текст)“, „Брюксел Ia“)	10
1б	Регламент (ЕО) № 593/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 17 юни 2008 година относно приложимото право към договорни задължения (Рим I)	50
1в	Регламент (ЕО) № 864/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 11 юли 2007 година относно приложимото право към извъндоговорни задължения (Рим II)	64
1г	Регламент (ЕС) 2015/848 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 година относно производството по несъстоятелност	76
1г i)	Член 23 от Регламента относно цифровизацията	136

2	Семейно и наследствено право	141

2а	Регламент (ЕС) 2019/1111 на Съвета от 25 юни 2019 година относно компетентността, признаването и изпълнението на решения по брачни въпроси и въпроси, свързани с родителската отговорност, и относно международното отвлечане на деца (преработен текст) („Брюксел IIб“)	142
2б	Регламент (ЕС) № 1259/2010 на Съвета от 20 декември 2010 година относно осъществяването на засилено сътрудничество в областта на приложимото право при развод и законна раздяла („Рим III“)	196
2в	Конвенция от 25 октомври 1980 година за гражданските аспекти на международното отвлечане на деца (НССН 1980 Конвенция за отвлечането на деца)	206
2г	Конвенция от 19 октомври 1996 г. за компетентността, приложимото право, признаването, изпълнението и сътрудничеството във връзка с родителската отговорност и мерките за закрила на децата (НССН 1996 Конвенция за защита на детето)	218
2д	Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета от 18 декември 2008 декември относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка	234
2е	Хагски протокол от 23 ноември 2007 г. за приложимото право към задължения за издръжка („Хагски протокол относно издръжката“)	274
2ж	Регламент (ЕС) 2016/1103 на Съвета от 24 юни 2016 година за изпълнение на засилено сътрудничество в областта на компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи	284
2з	Регламент (ЕС) 2016/1104 на Съвета от 24 юни 2016 г. за изпълнение на засиленото сътрудничество в областта на компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения в областта на имуществените последици на регистрираните партньорства	318

2и	Регламент (ЕС) № 650/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 година относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения и приемането и изпълнението на автентични актове в областта на наследяването и относно създаването на европейско удостоверение за наследство	352

3 Европейски процедури по гражданскоправни и търговскоправни въпроси 403

3а	Регламент (ЕО) № 805/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 година за въвеждане на европейско изпълнително основание при безспорни вземания	404
3а и)	Член 18 от Регламента относно цифровизацията	416
3б	Регламент (ЕО) № 1896/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 година за създаване на процедура за европейска заповед за плащане	420
3б и)	Член 19 от Регламента относно цифровизацията	444
3в	Регламент (ЕО) № 861/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 11 юли 2007 година за създаване на европейска процедура за иски с малък материален интерес	448
3в и)	Член 20 от Регламента относно цифровизацията	468
3г	Регламент (ЕС) № 655/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 година за насърчаване на свободното движение на гражданите чрез опростяване на процедура за европейска заповед за забор на банкови сметки с цел улесняване на трансграничното събиране на вземания по граждански и търговски дела	472
3г и)	Член 22 от Регламента относно цифровизацията	508

4 Хоризонтални процедурни въпроси 513

4а	Директива 2003/8/ЕО на Съвета от 27 януари 2003 година за подобряване на достъпа до правосъдие при трансгранични спорове чрез установяването на минимални общи правила за правната помощ при такива спорове	514
4а и)	Член 1 от Директивата относно цифровизацията	530
4б	Директива 2008/52/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2008 година относно някои аспекти на медиацията по гражданскоправни и търговскоправни въпроси	534
4в	Регламент (ЕС) 2016/1191 на Европейския парламент и на Съвета от 6 юли 2016 година за насърчаване на свободното движение на гражданите чрез опростяване на изискванията за представяне на някои официални документи в Европейския съюз и за изменение на Регламент (ЕС) № 1024/2012	542
4г	Регламент (ЕС) 2020/1783 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2020 г. относно сътрудничеството между съдилищата на държавите членки при събирането на доказателства по граждански или търговски дела (събиране на доказателства) (преработен текст)	564
4д	Регламент (ЕС) 2020/1784 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2020 година относно връчване в държавите членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела („връчване на документи“) (преработен текст)	588
4д и)	Член 24 от Регламента относно цифровизацията	614
4е	Регламент (ЕС) 2023/2844 на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2023 година относно цифровизацията на съдебното сътрудничество и на достъпа до правосъдие по трансгранични гражданскоправни, търговскоправни и наказателноправни въпроси и за изменение на определени актове в областта на съдебното сътрудничество	618
4ж	Директива (ЕС) 2024/1069 на Европейския парламент и на Съвета от 11 април 2024 година относно защитата на лицата, ангажирани в публично участие, срещу явно неоснователни иски или съдебни производства, с които се злоупотребява („ стратегически съдебни производства, насочени срещу публично участие “)	650

УВОД

Укрепване и консолидиране на европейското пространство на гражданско правосъдие

Двадесет и пет години след като Договорът от Амстердам предостави компетентност на Европейския съюз да приема законодателни актове в областта на международното частно право, създаването на пространство на гражданско правосъдие в ЕС, основано на принципа на взаимно доверие, навлиза в епоха на зрялост. То е в процес на консолидация, а не растеж, и осигурява солидна основа в подкрепа на политическите приоритети на Европейската комисия.

След последното издание на настоящия сборник законодателите на ЕС приеха нови инструменти, а много от съществуващите инструменти бяха актуализирани, било то чрез изменения и поправки, или чрез приемане на преработен инструмент. Последната категория включва преработения регламент относно компетентността, признаването и изпълнението на решения по брачни въпроси и въпроси, свързани с родителската отговорност, и относно международното отвлечане на деца, както и преработения регламент относно връчването на документи и преработения регламент относно събирането на доказателства.

Доказателство, че законодателите на ЕС са в крачка с последните технически и обществени промени са Регламентът относно цифровизацията от 2023 г. и Директивата за борба със стратегическите съдебни производства, насочени срещу участието на обществеността, от 2024 г. Благодарение на ценната обратна информация от ползвателите на сборника, настоящото издание съдържа и няколко инструмента, приети от Хагската конференция по международно частно право, поради тяхната връзка и значение за европейското пространство на гражданско правосъдие.

От съществено значение е да се изградят мостове между различните правосъдни системи на държавите членки, за да се гарантира, че съответните законодателни инструменти се прилагат ефективно. Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела, създадена от Съвета през 2001 г., позволява на националните звена за контакт, съдебните органи и практикуващите юристи да разговарят пряко помежду си. Следователно тя действа като безценен инструмент за подобряване на качеството и управлението на времето на трансграничните производства.

Освен че предоставя пълна и актуална колекция на действащото законодателство на ЕС в областта на гражданското правосъдие, както в печатна, така и в цифрова версия, настоящото ново издание на сборника съдържа множество технически и съществени подобрения. Сборникът има за цел да помогне на читателя бързо да намери информацията, от която се нуждае, както и други полезни източници. Надяваме се, че той ще служи на практикуващите юристи като доверен партньор при ориентирането в европейската система за гражданско правосъдие.

ПРЕЗЕНТАЦИЯ

Европейски портал за електронно правосъдие — цялата информация по въпросите на правосъдието в ЕС

Европейският портал за електронно правосъдие е **цифрова платформа, която улеснява намирането на информация за съдебните системи в целия ЕС**. Той предоставя **информация на 23 езика**, за да помогне на физическите лица, предприятията, практикуващите юристи и съдебните органи.

Порталът разполага с над 30 000 страници информация по над 150 правни теми и предлага многобройни динамични функции, като например:

- взаимносвързани регистри на предприятията и регистри по несъстоятелност;
- динамични (онлайн) формуляри;
- намиране на адвокат или нотариус;
- търсачка за съдебна практика;
- база данни на компетентните съдилища;
- интерактивен инструмент в областта на основните права;
- европейска платформа за обучение.

Европейският съдебен атлас по гражданскоправни въпроси съдържа практическа информация относно съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси, а разделът за **онлайн формуляри** предоставя достъп до формуляри за генериране на потълнени PDF документи, готови за изпращане до съдилищата или съдебните органи. Той също така предоставя празни PDF формуляри, които могат да бъдат изтеглени и редактирани.

Разделът относно **Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела** съдържа многобройни полезни документи и ръководства относно прилагането на инструментите на гражданското правосъдие, както и информация за други национални закони.

В бъдеще на портала за електронно правосъдие ще се намира **европейската точка за електронен достъп** и се очаква порталът да се разшири допълнително, като се добавят повече функционалности.

Европейският портал за електронно правосъдие е достъпен на [европейския портал за електронно правосъдие](#).

1

ГРАЖДАНСКОПРАВНИ И ТЪРГОВСКОПРАВНИ ВЪПРОСИ

1a

Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (преработен текст) (**„Брюксел I (преработен текст)“, „Брюксел Ia“**)

[Регламент с приложенията](#)

[Регламент \(ЕО\) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела \(„Брюксел I“\)](#)

[Изменения и съдебна практика на Съда на ЕС](#)

[Споразумение между Европейската общност и Кралство Дания относно компетентността и признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела](#)

[Споразумение между Европейския съюз и Кралство Дания относно компетентността и признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела](#)

[Практическо ръководство на ЕСМ относно трансгранични трудови спорове](#)

[Европейски съдебен атлас по гражданскоправни въпроси — Регламент „Брюксел Ia“](#)

[Европейски съдебен атлас по гражданскоправни въпроси
Съдебни решения по гражданскоправни и търговски въпроси](#)

[Регламент относно цифровизацията](#)

До **17 януари 2029 г. Комисията ще приеме актове за изпълнение относно децентрализираната информационна система и европейската точка за електронен достъп по отношение на Регламент (ЕС) № 1215/2012 (вж. член 10, параграф 3 от Регламента относно цифровизацията)*

Този документ е средство за документиране и не обвързва институциите

►В РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1215/2012 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА
от 12 декември 2012 година
относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански
и търговски дела
(преработен текст)
(ОВ L 351, 20.12.2012 г., стр. 1)

Изменен със:

Официален вестник			
	№	страница	дата
►M1	Регламент (ЕС) № 542/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 година	L 163	1 29.5.2014 г.
►M2	Делегиран регламент (ЕС) 2015/281 на Комисията от 26 ноември 2014 година	L 54	1 25.2.2015 г.

**РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1215/2012 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ
ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА**

от 12 декември 2012 година

**относно компетентността, признаването и изпълнението на
съдебни решения по граждански и търговски дела**

(преработен текст)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ
СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския
съюз, и по-специално член 67, параграф 4 и член 81, параграф 2,
букви а), в) и д) от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта за законодателния акт на националните
парламенти,

като взе предвид становището на Европейския икономически и
социален комитет ⁽¹⁾,

в съответствие с обикновената законодателна процедура ⁽²⁾,

като имат предвид, че:

- (1) На 21 април 2009 г. Комисията прие доклад относно прилагането на Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела ⁽³⁾. В доклада се заключава, че като цяло действието на въпросния регламент е задоволително, но че е желателно да се подобри прилагането на някои от разпоредбите му, да се улесни в по-голяма степен свободното движение на съдебни решения и да се подобри още повече достъпът до правосъдие. Тъй като предстоят да бъдат направени редица изменения, по съображения за яснота, посоченият регламент следва да бъде преработен.
- (2) На заседанието си на 10 и 11 декември 2009 г. в Брюксел Европейският съвет прие нова многогодишна програма, озаглавена „Стокхолмска програма — Отворена и сигурна Европа в услуга и за защита на гражданите“ ⁽⁴⁾. В Стокхолмската програма Европейският съвет посочи, че процесът на премахване на всички междинни мерки (екзекватура) следва да продължи по време на периода, обхванат от посочената програма. Същевременно премахването на екзекватурата следва да се придружава и от поредица от предпазни мерки.
- (3) Съюзът си е поставил за цел поддържане и развитие на пространство на свобода, сигурност и правосъдие, *inter alia*, като улеснява достъпа до правосъдие, по-специално чрез

⁽¹⁾ ОВ С 218, 23.7.2011 г., стр. 78.

⁽²⁾ Позиция на Европейския парламент от 20 ноември 2012 г. (все още непубликувана в Официален вестник) и решение на Съвета от 6 декември 2012 г.

⁽³⁾ ОВ L 12, 16.1.2001 г., стр. 1.

⁽⁴⁾ ОВ С 115, 4.5.2010 г., стр. 1.

▼B

принципа на взаимното признаване на съдебните и извънсъдебните решения по граждански дела. С оглед на постепенното изграждане на това пространство Съюзът следва да приеме мерки в областта на съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси с трансгранични последици, по-специално когато това е необходимо за правилното функциониране на вътрешния пазар.

- (4) Някои различия между националните норми, които са приложими по отношение на компетентността и признаването на съдебни решения, затрудняват гладкото функциониране на вътрешния пазар. Затова от съществено значение са разпоредбите за уеднаквяване на правилата по спорове за компетентност по граждански и търговски дела и за осигуряване на бързо и опростено признаване и изпълнение на съдебни решения, постановени в държава членка.
- (5) По смисъла на член 81 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) тези разпоредби са в обхвата на съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси.
- (6) С оглед на постигане на целта за свободно движение на съдебни решения по граждански и търговски дела е необходимо и целесъобразно правилата, приложими по отношение на компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения, да се уреждат с правен инструмент на Съюза, който е правно обвързващ и се прилага пряко.
- (7) На 27 септември 1968 г. държавите — членки на Европейските общности към този момент, действайки съгласно член 220, четвърто тире от Договора за създаване на Европейската икономическа общност, сключиха Брюкселската конвенция относно подведомствеността и изпълнението на съдебните решения в областта на гражданското и търговското право, впоследствие изменена с конвенциите за присъединяване на новите държави членки към тази конвенция ⁽¹⁾ („Брюкселската конвенция от 1968 г.“). На 16 септември 1988 г. държавите — членки на Европейските общности към този момент и някои от държавите от ЕАСТ сключиха Конвенцията от Лугано относно компетентността и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела ⁽²⁾ („Конвенцията от Лугано от 1988 г.“), която съществува успоредно с Брюкселската конвенция от 1968 г. Конвенцията от Лугано от 1988 г. започна да се прилага в Полша от 1 февруари 2000 г.
- (8) На 22 декември 2000 г. Съветът прие Регламент (ЕО) № 44/2001, който заменя Брюкселската конвенция от 1968 г. по отношение на териториите на държавите членки, попадащи в обхвата на ДФЕС, в отношенията между държавите членки без Дания. С Решение 2006/325/ЕО на Съвета ⁽³⁾ Общността сключи споразумение с Дания за прилагане на разпоредбите на Регламент (ЕО) № 44/2001 в Дания. Конвенцията от Лугано от 1988 г. бе преразгледана с Конвенцията относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела ⁽⁴⁾, подписана в Лугано на 30 октомври 2007 г. от Общността, Дания, Исландия, Норвегия и Швейцария („Конвенцията от Лугано от 2007 г.“).

⁽¹⁾ ОВ L 299, 31.12.1972 г., стр. 32, ОВ L 304, 30.10.1978 г., стр. 1, ОВ L 388, 31.12.1982 г., стр. 1, ОВ L 285, 3.10.1989 г., стр. 1, ОВ C 15, 1.1997 г., стр. 1. Вж. консолидирания текст в ОВ C 27, 26.1.1998 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ L 319, 25.11.1988 г., стр. 9.

⁽³⁾ ОВ L 120, 5.5.2006 г., стр. 22.

⁽⁴⁾ ОВ L 147, 10.6.2009 г., стр. 5.

▼B

- (9) Брюкселската конвенция от 1968 г. продължава да действа на териториите на държавите членки, които попадат в териториалния обхват на посочената конвенция и които са изключени от настоящия регламент съгласно член 355 от ДФЕС.
- (10) В приложното поле на настоящия регламент следва да се включват всички основни граждански и търговски дела с изключение на някои ясно определени дела, по-специално задълженията за издръжка, които следва да се изключат от приложното поле на настоящия регламент вследствие на приемането на Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета от 18 декември 2008 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка ⁽¹⁾.
- (11) За целите на настоящия регламент съдилищата или правораздавателните органи на държавите членки следва да включват съдилища или правораздавателни органи, които са общи за няколко държави членки, като Съда на Бенелюкс в случаите, в които упражнява компетентност по въпроси, попадащи в приложното поле на настоящия регламент. Ето защо съдебните решения, постановени от такива съдилища, следва да бъдат признавани и изпълнявани в съответствие с настоящия регламент.
- (12) Настоящият регламент не следва да се прилага по отношение на арбитража. Никоя разпоредба на настоящия регламент не следва да възпрепятства съдилищата на държава членка, когато са сезирани по иск с предмет, по който страните са сключили арбитражно споразумение, да препратят страните на арбитраж, да спрат или да прекратят производството или да проучат дали арбитражното споразумение е недействително, загубило сила или не може да бъде приложено, в съответствие с националното им право.

Определение, постановено от съд на държава членка, за това дали арбитражно споразумение е недействително, загубило сила или че не може да бъде приложено, не следва да подлежи на правилата за признаване и изпълнение, установени с настоящия регламент, независимо от това, дали съдът се е произнесъл за това като основен въпрос или инцидентно възникнал въпрос.

От друга страна, когато съд на държава членка, компетентен съгласно настоящия регламент или съгласно националното право, е определил, че арбитражно споразумение е недействително, загубило сила или че не може да бъде приложено, това не следва да попречи на признаването или, според случая, изпълнението в съответствие с настоящия регламент на решението на съда по съществото на делото. Това не следва да засяга компетентността на съдилищата на държавите членки да вземат решения относно признаването и изпълнението на арбитражни решения в съответствие с Конвенцията за признаване и изпълнение на чуждестранни арбитражни решения, съставена на 10 юни 1958 г. в Ню Йорк („Конвенцията от Ню Йорк от 1958 г.“), която има предимство пред настоящия регламент.

Настоящият регламент не следва да се прилага по отношение на искове или придружаващи производства, които се отнасят по-специално до създаването на арбитражен съд, правомощията на арбитражите, воденето на арбитражната процедура или други аспекти на такава процедура, нито по отношение на искове или решения относно отмяната, преразглеждането, обжалването, признаването или изпълнението на арбитражни решения.

⁽¹⁾ ОВ L 7, 10.1.2009 г., стр. 1.

▼В

- (13) Трябва да има връзка между производствата, по отношение на които се прилага настоящият регламент, и територията на държавите членки. Съответно трябва да се прилагат общи правила за компетентността, когато ответникът има местоживее в държава членка.
- (14) Ответник, чието местоживее не е в държава членка, следва като правило да подлежи на националните правила относно компетентността, приложими на територията на държавата членка, в която се намира сезираният съд.

При все това, с цел да се осигури защитата на потребителите и работниците и служителите, да се гарантира компетентността на съдилищата на държавите членки в случаите, в които те имат изключителна компетентност, и да се зачита автономията на страните, определени разпоредби на настоящия регламент относно компетентността следва да се прилагат независимо от местоживееето на ответника.

- (15) Правилата за компетентността следва да са във висока степен предвидими и основани на принципа, че компетентността по правило се основава на местоживееето на ответника. Винаги следва да е налице компетентност на това основание, освен в няколко ясно определени случаи, когато предметът на спора или автономията на страните обосновава различен свързващ фактор. Местоживееето на правния субект трябва да се определя автономно, така че общите правила да се направят по-прозрачни и да се избегнат спорове за компетентност.
- (16) Наред с местоживееето на ответника следва да съществуват алтернативни основания за компетентност, които са основани на тясна връзка между съда и процесуалното действие или с оглед да се улесни доброто правораздаване. С наличието на тясна връзка следва да се гарантира правна сигурност и да се избягва възможността срещу ответника да бъде подаден иск в съд на държава членка, която той не би могъл разумно да предвиди. Това е важно, особено при спорове относно извъндоговорни задължения, произтичащи от нарушения на правото на личен живот и на правата, свързани с личността, включително клеветата.
- (17) Собственикът на паметник на културата съгласно определеното в член 1, параграф 1 от Директива 93/7/ЕИО на Съвета от 15 март 1993 г. относно връщането на паметници на културата, които са незаконно изнесени от територията на държава членка⁽¹⁾, следва да може съгласно настоящия регламент да образува производство по граждански иск за възстановяване, въз основа на собственост, на такъв паметник на културата в съдилищата по мястото, в което се намира паметникът на културата към момента на сезирането на съда. Това производство не следва да засяга производството, образувано съгласно Директива 93/7/ЕИО.
- (18) Във връзка със застраховането, потребителските и трудовите договори по-слабата страна следва да бъде защитена от правила за компетентност, които са в по-висока степен благоприятни за нейните интереси, отколкото общите правила.
- (19) Автономията на страните по договор, различни от застрахователен, потребителски или трудов договор, където се допуска само ограничена автономия при избора на компетентен съд, следва да бъде съблюдавана при условията за изключителните основания за компетентност, предвидени в настоящия регламент.

⁽¹⁾ ОВ L 74, 27.3.1993 г., стр. 74.

▼B

- (20) Когато възниква въпрос за това, дали споразумението относно избора на съд в полза на съд или на съдилища на държава членка е недействително по отношение на материалноправната си действителност, този въпрос следва да се решава съгласно правото на държавата членка на съда или съдилищата, определени в споразумението, включително съгласно съдебните норми на тази държава членка.
- (21) В името на хармоничното правораздаване е необходимо да се сведе до минимум възможността да има успоредни производства, както и да се гарантира, че в различни държави членки няма да се произнасят противоречащи си съдебни решения. Следва да съществува ясен и ефективен механизъм за решаване на висящи дела (*lis pendens*) и свързани с тях производства и за отстраняване на проблемите, които произтичат от национални различия като тези във връзка с определянето на времето, към което едно дело се счита за висящо. За целите на настоящия регламент това време следва да се определи автономно.
- (22) При все това, с цел да се подобри ефективността на изключителните споразумения за избор на съд и да се избегнат способности за злоупотреба при съдебните спорове, е необходимо да се предвиди изключение от общото правило за висящи дела (*lis pendens*), с оглед на разрешаването по удовлетворителен начин на специфична ситуация, в която могат да възникнат успоредни производства. Такава е ситуацията, в която съд, който не е определен в изключително споразумение за избор на съд, е сезиран с иск и определеният съд е сезиран впоследствие с иск със същия предмет и между същите страни. В такъв случай съдът, който е сезиран пръв, следва да спре образуваното от него производство веднага след сезирането на определения в споразумението съд докато другият съд не обяви, че не е компетентен съгласно изключителното споразумение за избор на съд. Така се цели да се гарантира, че в тази ситуация определеният в споразумението съд се ползва с предимство, за да вземе решение по отношение на действителността на споразумението и степента, в която споразумението се прилага за висящия пред него спор. Определеният в споразумението съд следва да може да разглежда иска независимо от това, дали съдът, който не е определен в споразумението, вече е взел решение за спиране на образуваното от него производство.
- Това изключение не следва да се прилага към ситуации, в които страните са сключили противоречащи си изключителни споразумения за избор на съд или в които съдът, определен в изключително споразумение за избор на съд е сезиран пръв. В тези случаи следва да се прилага общото правило на настоящия регламент относно висящите дела (*lis pendens*).
- (23) Настоящият регламент следва да предвиди гъвкав механизъм, който позволява на съдилищата в държавите членки да вземат предвид висящите производства пред съдилищата в трети държави, като вземат предвид по-специално дали дадено съдебно решение на трета държава е възможно да бъде признато и изпълнено в дадена държава членка съгласно правото на тази държава членка, както и доброто правораздаване.
- (24) Когато взема предвид доброто правораздаване, съдът на съответната държава членка следва да оценява всички обстоятелства по делото, което разглежда. Тези обстоятелства биха могли да включват връзки между фактите по делото и страните и съответната трета държава, етапа, на който се

▼B

намира производството в третата държава към момента на образуване на производството от съда на държавата членка, както и дали може да се очаква, че съдът на третата държава ще постанови решение в разумен срок от време.

Тази оценка би могла да включва и разглеждане на въпроса, дали съдът на третата държава има изключителна компетентност по конкретното дело при обстоятелства, при които съд на държава членка би имал изключителна компетентност.

- (25) Понятието за временни, включително обезпечителни, мерки, следва да включва например обезпечителни актове, с които се цели получаване на информация или запазване на доказателства, съгласно посоченото в членове 6 и 7 от Директива 2004/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. относно упражняването на права върху интелектуалната собственост⁽¹⁾. То не следва да включва мерки, които нямат обезпечителен характер, като например мерки за изслушване на свидетел. Това не следва да засяга прилагането на Регламент (ЕО) № 1206/2001 на Съвета от 28 май 2001 г. относно сътрудничеството между съдилища на държавите членки при събирането на доказателства по граждански или търговски дела⁽²⁾.
- (26) Взаимното доверие в правораздаването в Съюза обосновава принципа, че съдебните решения, постановени в държава членка, следва да бъдат признати във всички държави членки, без за това да е необходима специална процедура. Освен това целта трансграничните съдебни спорове да приключват по-бързо и да са свързани с по-малко разходи е основание за премахване на декларацията за изпълняемост преди изпълнението на съдебните решения в сезираната държава членка. Поради това съдебните решения, постановени от съдилищата на държава членка, следва да бъдат разглеждани като постановени в сезираната държава членка.
- (27) За целите на свободното движение на съдебните решения съдебно решение, постановено в държава членка, следва да бъде признато и изпълнено в друга държава членка, дори ако то е постановено срещу лице, чието местоживее не е в държава членка.
- (28) Ако съдебно решение съдържа мярка или разпореждане, които не са познати в правото на сезираната държава членка, тази мярка или разпореждане, включително всяко посочено в тях право, следва да се адаптират, доколкото е възможно, към такива, които съгласно правото на тази държава членка имат равностоен ефект и преследват сходни цели. Всяка държава членка определя по какъв начин и от кого следва да се извърши тази адаптация.
- (29) Прякото изпълнение в сезираната държава членка на съдебно решение, постановено в друга държава членка, без декларация за изпълняемост не следва да излага на опасност зачитането на правото на защита. Ето защо лицето, срещу което се иска изпълнение, следва да може да подаде молба за отказ на признаване или изпълнение на съдебно решение, ако то счита, че е налице едно от основанията за отказ на признаване. Това следва да включва основанието, че лицето не е имало възможност да организира защитата си, когато съдебното решение е постановено в

⁽¹⁾ ОВ L 157, 30.4.2004 г., стр. 45.

⁽²⁾ ОВ L 174, 27.6.2001 г., стр. 1.

▼B

негово отсъствие по граждански иск, свързан с наказателно производство. Следва да включват и основанията, на които лицето би могло да се позове въз основа на споразумение между сезираната държава членка и трета държава, сключено съгласно член 59 от Брюкселската конвенция от 1968 г.

- (30) Страната, която оспорва изпълнението на съдебно решение, постановено в друга държава членка, следва да може, доколкото е възможно, и в съответствие с правната система на сезираната държава членка, да се позове, при същата процедура, в допълнение към основанията за отказ, предвидени в настоящия регламент, и на основанията за отказ съгласно националното право и в рамките на определените в националното право срокове.

Признаването на съдебно решение обаче следва да бъде отказвано само ако са налице едно или повече от основанията за отказ, предвидени в настоящия регламент.

- (31) При оспорване на изпълнението на съдебно решение, следва да бъде възможно съдилищата в сезираната държава членка, по време на цялата процедура, свързана с оспорването, включително при обжалване, да разрешат да се пристъпи към изпълнение, при условие че се наложи ограничение на изпълнението или че се даде обезпечение.
- (32) С цел да се информира лицето, срещу което се иска изпълнение на съдебно решение, постановено в друга държава членка, удостоверението, издадено съгласно настоящия регламент, придружено при необходимост от съдебното решение, следва да се връчи на това лице в разумен срок преди първата изпълнителна мярка. В този контекст първата изпълнителна мярка следва да означава първата изпълнителна мярка след това връчване.
- (33) Когато временни, включително обезпечителни, мерки са постановени от компетентен по съществото на делото съд, следва да се осигури тяхното свободно движение съгласно настоящия регламент. Временните, включително обезпечителни, мерки, които са постановени от такъв съд, без ответникът да бъде призован да се яви, обаче следва да не се признават и да не се изпълняват съгласно настоящия регламент, освен ако съдебното решение, съдържащо мярката, е връчено на ответника преди изпълнението. Това не следва да възпрепятства признаването и изпълнението на такива мерки съгласно националното право. Когато временните, включително обезпечителни, мерки са постановени от съд на държава членка, който не е компетентен по съществото на делото, действието им следва да се ограничи съгласно настоящия регламент до територията на тази държава членка.
- (34) Следва да се гарантира приемственост между Брюкселската конвенция от 1968 г., Регламент (ЕО) № 44/2001 и настоящия регламент и за тази цел следва да се установят преходни разпоредби. Същата нужда от приемственост се прилага и по отношение на тълкуването от Съда на Европейския съюз на Брюкселската конвенция от 1968 г. и на регламентите, които я заменят.
- (35) Спазването на международните ангажменти, по които са страни държавите членки, означава, че настоящият регламент следва да не засяга конвенции във връзка със специални въпроси, по които държавите членки са страни.

▼B

- (36) Без да се засягат задълженията на държавите членки съгласно Договорите, настоящият регламент не засяга прилагането на двустранни конвенции и споразумения между трета държава и държава членка, сключени преди датата на влизане в сила на Регламент (ЕО) № 44/2001, които се отнасят до въпроси, уредени с настоящия регламент.
- (37) С цел да се гарантира, че удостоверенията, които се използват във връзка с признаването или изпълнението на съдебни решения, автентичните актове и съдебните спогодби съгласно настоящия регламент се актуализират, правомощието да се приемат актове в съответствие с член 290ДФЕС следва да бъде предоставено на Комисията във връзка с измененията на приложения I и II към настоящия регламент. От особена важност е по време на подготовителната си работа Комисията да проведе подходящи консултации, включително на експертно равнище. При подготовката и изготвянето на делегирани актове Комисията следва да осигури едновременното и своевременно предаване на съответните документи по подходящ начин на Европейския парламент и Съвета.
- (38) Настоящият регламент защита основните права и съблюдава принципите, признати в Хартата на основните права на Европейския съюз, по-специално правото на ефективни правни средства за защита и правото на справедлив съдебен процес, гарантирани в член 47 от Хартата.
- (39) Доколкото целта на настоящия регламент не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите членки и може да бъде постигната по-добре на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз (ДЕС). В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигане на тази цел.
- (40) В съответствие с член 3 от Протокола относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия, приложен към ДЕС и към Договора за създаване на Европейската общност, който по-рано беше в сила, Обединеното кралство и Ирландия участваха в приемането и прилагането на Регламент (ЕО) № 44/2001. В съответствие с член 3 от Протокол № 21 относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към ДЕС и къмДФЕС, Обединеното кралство и Ирландия са нотифицирали желанието си да участват в приемането и прилагането на настоящия регламент.
- (41) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокол № 22 относно позицията на Дания, приложен към ДЕС и къмДФЕС, Дания не участва в приемането на настоящия регламент и не е обвързана от него, нито от неговото прилагане, без да се засяга възможността Дания да прилага измененията на Регламент (ЕО) № 44/2001 съгласно член 3 от Споразумението между Европейската общност и Кралство Дания относно компетентността и признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела от 19 октомври 2005 г.⁽¹⁾,

⁽¹⁾ ОВ L 299, 16.11.2005 г., стр. 62.

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

ГЛАВА I

ПРИЛОЖНО ПОЛЕ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ

Член 1

1. Настоящият регламент се прилага по граждански и търговски дела, независимо от естеството на съда или правораздавателния орган. Той не обхваща, по-специално, данъчни, митнически или административни дела, нито отговорността на държавата за действия или бездействия при упражняването на държавна власт (*acta iure imperii*).

2. Настоящият регламент не се прилага по отношение на:

- а) гражданското състояние, правоспособността и дееспособността на физически лица, имуществени права, произтичащи от брачни правоотношения или от отношения, които съгласно приложимото към тях право имат последици, сходни на тези, произтичащи от брак;
- б) банкрут, производства, свързани с обявяването на дружества или други юридически лица в несъстоятелност, конкордати и аналогични производства;
- в) социална сигурност;
- г) арбитраж;
- д) задължения за издръжка, произтичащи от семейни, родствени или брачни отношения или отношения по сватовство;
- е) завещания и наследяване, включително задължения за издръжка, произтичащи в случай на смърт.

Член 2

За целите на настоящия регламент:

- а) „съдебно решение“ означава всяко съдебно решение, постановено от съд или правораздавателен орган на държава членка, както и да се нарича съдебното решение, включително декрет, разпореждане, решение или заповед за изпълнение, както и решение за определяне на разноските от служител на съда.

За целите на глава III „съдебно решение“ включва временни, включително обезпечителни, мерки, постановени от съд или правораздавателен орган, който по силата на настоящия регламент е компетентен по съществото на делото. То не включва временна, включително обезпечителна, мярка, която е постановена от такъв съд или правораздавателен орган без призоваване на ответника, освен ако решението, съдържащо мярката, е върчено на ответника преди изпълнението;

- б) „съдебна спогодба“ означава споразумение, което е било одобрено от съд на държава членка или сключено пред съд на държава членка в хода на производството;
- в) „автентичен акт“ означава документ, формално съставен или вписан като автентичен акт в държавата членка по произход, чиято автентичност:
 - и) е свързана с подписа и съдържанието на акта, и

▼В

- ii) е установена от публичен орган или друг орган, овластен за това;
- г) „държава членка по произход“ означава държавата членка, в която, според случая, е постановено съдебното решение, одобрена е или е сключена съдебната спогодба или е формално съставен или вписан автентичният акт;
- д) „сезирана държава членка“ означава държавата членка, в която се прави искане за признаване на съдебно решение или в която се иска изпълнение на съдебното решение, съдебната спогодба или автентичният акт;
- е) „съд по произход“ означава съдът, постановил решението, чието признаване се иска или чието изпълнение се търси.

Член 3

За целите на настоящия регламент понятието „съд“ включва следните органи, доколкото те са компетентни по въпросите, които попадат в приложното поле на настоящия регламент:

- а) в Унгария — при бързи производства за платежни нареждания (fizetési meghagyásos eljárás) — нотариуса (közjegyző);
- б) в Швеция — при бързи производства за платежни нареждания (betalningsföreläggande) и оказване на помощ (handräckning) — органа по изпълнението (Kronofogdemyndigheten).

ГЛАВА II
КОМПЕТЕНТНОСТ

*РАЗДЕЛ 1**Общи разпоредби**Член 4*

1. При условията на настоящия регламент, искиве срещу лица, които имат местоживее в държава членка, независимо от тяхното гражданство, се предявяват пред съдилищата на тази държава членка.
2. Лица, които не са граждани на държавата членка, в която имат местоживее, се подчиняват на правилата за компетентност, които са приложими по отношение на гражданите на тази държава членка.

Член 5

1. Срещу лица, които имат местоживее в държава членка, могат да бъдат предявявани искиве в съдилищата на друга държава членка само при съблюдаване на правилата, установени в раздели 2—7 от настоящата глава.

▼B

2. В частност срещу лицата, посочени в параграф 1, не се прилагат правилата за национална компетентност, за които държавите членки трябва да нотифицират Комисията съгласно член 76, параграф 1, буква а).

Член 6

1. Ако ответникът няма местоживеене в държава членка, компетентността на съдилищата на всяка държава членка се определя от правото на тази държава членка, при спазване на член 18, параграф 1, член 21, параграф 2, член 24 и член 25.

2. Спрямо такъв ответник всяко лице с местоживеене в държава членка може независимо от гражданството си да се възползва в тази държава членка от действащите там правила за компетентност, и по-специално от правилата, за които държавите членки трябва да нотифицират Комисията съгласно член 76, параграф 1, буква а), по същия начин като гражданите на тази държава членка.

*РАЗДЕЛ 2**Специална компетентност**Член 7*

Срещу лице, които има местоживеене в държава членка, могат да бъдат предявявани иски в друга държава членка:

- 1) а) по дела, свързани с договор — в съдилищата по мястото на изпълнение на въпросното задължение;
б) за целите на настоящата разпоредба и освен ако не е договорено друго, мястото на изпълнение на въпросното задължение е:
 - в случая на продажба на стоки, мястото в държава членка, където съгласно договора са доставени стоките или е трябвало да бъдат доставени,
 - в случая на предоставяне на услуги, мястото в държава членка, където съгласно договора услугите са били предоставени или е трябвало да бъдат предоставени;
- в) ако не се прилага буква б), тогава се прилага буква а);
- 2) по дела относно неправомерно увреждане, деликт или квазиделикт — в съдилищата на мястото, където е настъпило или може да настъпи вредоносното събитие;
- 3) по отношение на граждански иск за вреди или реституция вследствие на деяние, което води до наказателно производство — в съда, сезиран с това производство, доколкото този съд съгласно своето право е компетентен да разглежда граждански иски;
- 4) по отношение на граждански иск за възстановяване, въз основа на собственост, на паметник на културата по смисъла на определението в член 1, точка 1 от Директива 93/7/ЕИО, предявен от лицето, което претендира за правото на възстановяване на такъв паметник - в съдилищата на мястото, където се намира паметникът на културата в момента на сезиране на съда;

▼ B

- 5) по отношение на спорове, произтичащи от дейността на клон, агенция или друг вид представителство — в съдилищата на мястото, където се намира клонът, агенцията или представителството;
- 6) по отношение на спорове, повдигнати срещу учредител, доверителен собственик или бенефициер на доверителна собственост, създадена по силата на закон или на писмен документ, или на устна договореност и доказана писмено — в съдилищата на държавата членка, където се намира доверителната собственост;
- 7) по отношение на спор относно плащане на възнаграждение, искано във връзка със спасяване на товар или навло — в съда, в обсега на чиято компетентност въпросният товар или навло:
- а) е бил задържан с цел да се обезпечи това плащане; или
- б) е могъл да бъде задържан, но е дадена гаранция или друго обезпечение,

при условие че настоящата разпоредба се прилага само ако се претендира, че ответникът има права върху товара или навлото, или е имал такива права по време на спасяването им.

Член 8

Срещу лице с местоживеене в държава членка може също така да бъде предявен иск:

- 1) когато то е един от множество ответници, в съдилищата по местоживеенето на всеки от тях, при условие че исковите са в такава тясна връзка, че е целесъобразно те да бъдат разгледани и решени заедно, за да се избегне рискът от противоречащи си съдебни решения, постановени в отделни производства;
- 2) като трета страна по дело за поръчителство или гаранция или в друго производство на трета страна, в съда, сезиран с първоначалното дело, освен ако тези производства са образувани единствено с цел това лице да бъде отклонено от подсъдността на съда, който би бил компетентен по неговото дело;
- 3) по насрещен иск, произтичащ от същия договор или факти, на които се основава първоначалният иск, в съда, пред който е висящ първоначалният иск;
- 4) по дела във връзка с договор, ако искът може да се съедини с иск относно вещни права върху недвижими вещи срещу същия ответник, в съда на държавата членка, където е разположен имотът.

Член 9

Когато по силата на настоящия регламент съд в държава членка е компетентен за икове във връзка с отговорност от използването или експлоатацията на кораб, този съд или който и да е друг съд, който по силата на вътрешното законодателство на тази държава членка замества за тази цел, също така е компетентен по отношение на икове за ограничаване на тази отговорност.

▼B

РАЗДЕЛ 3

Компетентност по дела във връзка със застраховане

Член 10

По дела във връзка със застраховане компетентността се определя от нормите на настоящия раздел, без да се засягат разпоредбите на член 6 и член 7, параграф 5.

Член 11

1. Срещу застраховател с местоживеене в държава членка може да бъде предявен иск:

- a) в съдилищата на държавата членка, където той има местоживеене;
- b) в друга държава членка в случай на искове, предявени от притежателя на полицата, застрахования или трето ползващо се лице, в съдилищата по мястото, където ищецът има местоживеене; или
- v) ако той е съзастраховател, в съдилищата на държава членка, в която е предявен иск срещу основния застраховател.

2. Застраховател, който няма местоживеене в държава членка, но има клон, агенция или друго представителство в една от държавите членки, по отношение на спорове, произтичащи от дейността на клона, агенцията или представителството, се счита, че има местоживеене в тази държава членка.

Член 12

По отношение на застраховка за отговорност или застраховка на недвижима собственост срещу застрахователя може наред с това да бъде предявен иск в съдилищата, където е настъпило вредоносното събитие. Същото се прилага и ако движимо и недвижимо имущество се покрива от една и съща застрахователна полица и двете са неблагоприятно засегнати от едно и също застрахователно събитие.

Член 13

1. По отношение на застраховка за отговорност застрахователят също така може, ако законът на съда го позволява, да бъде привлечен в производство, което увредената страна е започнала срещу застрахования.

2. Членове 10, 11 и 12 се прилагат по отношение на искове, предявени от увредената страна пряко срещу застрахователя, когато такива преки искове са разрешени.

3. Ако правото, приложимо спрямо такива преки искове, предвижда, че притежателят на полицата или застрахованият могат да бъдат привлечени като страна по делото, същият съд е компетентен по отношение на тях.

Член 14

1. Без да се засяга разпоредбата на член 13, параграф 3, застрахователят може да предяви иск само в съдилищата на държавата членка, в която ответникът има местоживеене, независимо дали той е притежател на полицата, застрахован или трето ползващо се лице.

▼B

2. Разпоредбите на настоящия раздел не засягат правото да се предяви насрещен иск в съда, в който в съответствие с този раздел е висящ първоначалният иск.

Член 15

Разпоредбите на настоящия раздел могат да се дерогират само със споразумение:

- 1) което е сключено след възникване на спора;
- 2) което допуска притежателят на полицата, застрахованият или третото ползващо се лице да предявят иск в съдилища, различни от тези, посочени в този раздел;
- 3) което е сключено между притежател на полица и застраховател, ако и двамата по време на сключване на договора са имали местоживеене или обичайно пребиваване в една и съща държава членка, и което споразумение предоставя компетентност на съдилищата на тази държава членка, дори ако вредоносното събитие се случи в чужбина, при условие че това споразумение не противоречи на правото на тази държава членка;
- 4) което е сключено с притежател на полица, който няма местоживеене в държава членка, освен дотолкова, доколкото застраховката е задължителна или е относно недвижима собственост в държава членка; или
- 5) което се отнася до договор за застраховка дотолкова, доколкото покрива един или повече от рисковете по член 16.

Член 16

Рисковете по член 15, параграф 5 са следните:

- 1) всякаква загуба или вреда на:
 - а) морски кораби, инсталации, разположени край бреговете или в открито море, или въздухоплавателно средство, произтичащи от рискове, които са свързани с използването им за търговски цели;
 - б) транзитни стоки, различни от багажа на пътниците, когато транзитът се състои или включва товар на такива кораби или въздухоплавателни средства;
- 2) всякаква отговорност, различна от тази за телесна повреда на пътници или загуба или увреждане на багажа им:
 - а) произтичаща от използването или експлоатацията на кораби, инсталации или въздухоплавателни средства, както са посочени в точка 1, буква а), доколкото по отношение на последните законът на държавата членка, в която е регистрирано въздухоплавателното средство, не забранява клаузи за предоставяне на компетентност при застраховането срещу такива рискове;
 - б) за загуба или повреда, причинени от транзитни стоки, както са описани в точка 1, буква б);
- 3) всякаква финансова загуба във връзка с използването или експлоатацията на кораби, инсталации или въздухоплавателни средства, както са посочени в точка 1, буква а), и по-специално загуба на редовен или чартърен товар;

▼B

- 4) всякакъв риск или интерес във връзка с някой от тези по точки 1—3;
- 5) независимо от точки 1—4, всякакви „големи рискове“, съгласно определението в Директива 2009/138/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2009 г. относно започването и упражняването на застрахователна и презастрахователна дейност (Платежоспособност II) ⁽¹⁾.

РАЗДЕЛ 4

Компетентност при потребителски договори

Член 17

1. По отношение на дела във връзка с договор, сключен от лице — потребител, за цел, която може да се приеме, че е извън неговата търговска дейност или професия, компетентността се определя от настоящия раздел, без да се засягат член 6 и член 7, точка 5, ако:

- а) се отнася до договор за продажба на стоки на изплащане чрез вноски;
- б) се отнася до договор за заем, изплатим на вноски, или за всяка друга форма на кредит, предоставен за финансиране на продажбата на стоки, или
- в) във всички останали случаи, договорът е сключен с лице, което извършва търговски или професионални дейности в държавата членка, където потребителят има местоживее, или което с всички средства насочва тези дейности към тази държава членка или към няколко държави, включително тази държава членка, и договорът попада в обхвата на тези дейности.

2. Когато потребител сключи договор със страна, която няма местоживее в държава членка, но има клон, агенция или друго представителство в някоя от държавите членки, тази страна по отношение на спорове, възникнали от дейността на този клон, агенция или представителство, се счита за имаща местоживее в тази държава членка.

3. Настоящият раздел не се прилага по отношение на договор за транспорт, различен от договор, който в цената си включва предоставянето на комбинация от пътуване и настаняване.

Член 18

1. Потребител може да предяви иск срещу другата страна по договора или в съдилищата на държавата членка, в която тази страна има местоживее, или независимо от местоживееето на другата страна — в съдилищата по мястото, където има местоживее потребителят.

2. Другата страна по договора може да предяви иск срещу потребител само в съдилищата на държавата членка, където има местоживее потребителят.

3. Настоящият член не засяга правото да се предяви насрещен иск в съда, пред който в съответствие с настоящия раздел е висящ първоначалният иск.

⁽¹⁾ ОВ L 335, 17.12.2009 г., стр. 1.

▼B

Член 19

Разпоредбите на настоящия раздел могат да се дерогират само със споразумение:

- 1) което е сключено след възникването на спора;
- 2) което допуска потребителят да предяви иск в съдилища, различни от тези, посочени в този раздел; или
- 3) което е сключено между потребителя и другата страна по договора, и двамата от които по времето на сключване на договора са имали местоживеене или обичайно пребиваване в една и съща държава членка, и което предоставя компетентност на съдилищата на тази държава членка, при условие че това споразумение не противоречи на правото на тази държава членка.

*РАЗДЕЛ 5**Компетентност при индивидуални трудови договори**Член 20*

1. По дела във връзка с индивидуални трудови договори компетентността се определя от настоящия раздел, без да се засягат член 6, член 7, параграф 5, а ако искът е предявен срещу работодател — член 8, параграф 1.

2. Когато работник или служител сключи индивидуален трудов договор с работодател, който няма местоживеене в държава членка, но има клон, агенция или друго представителство в някоя от държавите членки, при спорове, възникнали във връзка с дейността на клона, агенцията или представителството, работодателят се счита за имащ местоживеене в тази държава членка.

Член 21

1. Срещу работодател с местоживеене в държава членка може да бъде предявен иск:

- а) в съдилищата на държавата членка, където има местоживеене; или
- б) в друга държава членка:
 - i) в съдилищата по мястото, където или откъдето работникът или служителът обичайно осъществява дейността си, или в съдилищата по мястото, където последно е осъществявал дейност, или
 - ii) ако работникът или служителът не осъществява обичайно или не е осъществявал обичайно дейността си в никоя държава, в съдилищата по мястото, където предприятието, което е наело работникът или служителът, е разположено или е било разположено.

2. Срещу работодател, който няма местоживеене в държава членка, може да бъде предявен иск в съдилищата на държава членка в съответствие с параграф 1, буква б).

▼B

Член 22

1. Работодател може да предяви иск само в съдилищата на държавата членка, където работникът или служителят има местоживеене.
2. Разпоредбите на настоящия раздел не засягат правото да се предяви насрещен иск в съда, в който в съответствие с настоящия раздел е висящ първоначалният иск.

Член 23

Разпоредбите на настоящия раздел могат да се дерогират само със споразумение:

- 1) което е сключено след възникването на спора; или
- 2) което допуска работникът или служителят да предяви иск в съдилища, различни от тези, указани в настоящия раздел.

РАЗДЕЛ 6

Исключителна компетентност

Член 24

Следните съдилища на държава членка притежават изключителна компетентност независимо от местоживеенето на страните:

- 1) по дела, които имат за предмет вещни права върху недвижим имот или договор за наем на недвижим имот — съдилищата на държавата членка, в която е разположен имотът.

Въпреки това по дела, които имат за предмет договор за наем на недвижим имот, сключен за временно ползване с максимален срок от шест последователни месеца, са компетентни и съдилищата на държавата членка, в която ответникът има местоживеене, при условие че наемателят е физическо лице и че наемодателят и наемателят имат местоживеене в една и съща държава членка;

- 2) по дела, които имат за предмет действителността на създаването, недействителността или прекратяването на търговски дружества или други юридически лица или сдружения на физически или юридически лица, или действителността на решения на техните органи — съдилищата на държавата членка, в която има седалище търговското дружество, юридическото лице или сдружението. За да се определи това седалище, съдът прилага своите правила на международното частно право;
- 3) по дела, които имат за предмет действителността на вписванията в публични регистри — съдилищата на държавата членка, в която се води регистърът;
- 4) по дела във връзка с регистрацията или действителността на патенти, търговски марки, дизайни или други подобни права, за които се изисква да бъдат депозирани или регистрирани, независимо дали за това е предявен иск или насрещен иск — съдилищата на държавата членка, в която е подадена заявка за депозиране или регистрация, или депозирането или регистрацията са извършени или се смятат за извършени съгласно инструмент на Съюза или по силата на международна конвенция.

▼B

Без да се засяга компетентността на Европейската патентна служба по силата на Конвенцията за предоставяне на европейски патенти, подписана в Мюнхен на 5 октомври 1973 г., съдилищата на всяка държава членка имат изключителна компетентност по дела във връзка с регистрацията или действителността на всеки европейски патент, предоставен на тази държава членка;

- 5) по дела във връзка с изпълнението на съдебни решения — съдилищата на държавата членка, в която съдебното решение е било или трябва да бъде изпълнено.

РАЗДЕЛ 7

Пророгация на компетентност

Член 25

1. Ако страните, независимо от местоживеенето им, са се договорили, че съд или съдилищата на държава членка са компетентни за разрешаване на всякакви спорове, които са възникнали или които могат да възникнат във връзка с определено правоотношение, този съд или тези съдилища имат компетентност, освен ако споразумението е недействително по отношение на материалноправната си действителност съгласно правото на тази държава членка. Тази компетентност е изключителна, освен ако страните са уговорили друго. Споразумението за предоставяне на компетентност се сключва:

- a) писмено или устно, потвърдено с писмени доказателства;
- b) във форма, която е съобразена с практиките, които страните са установили помежду си; или
- в) в международната търговия, във форма, която е съобразена с обичая, който страните познават или е трябвало да познават и който в тази търговска дейност е широко известен на страните и редовно се съблюдава от страните по договори от вида, приложим в конкретната търговска дейност.
2. Всяко съобщение чрез електронни средства, което осигурява траен запис на споразумението, е равностойно на „писмена форма“.
3. Съдът или съдилищата на държава членка, на които е оставена компетентност чрез акт за учредяване на доверителна собственост, имат изключителна компетентност по всеки иск, предявен срещу учредител, доверителен собственик или бенефициер, ако става дума за отношенията между тези лица или за техните права или задължения във връзка с доверителната собственост.
4. Споразумения или разпоредби на акт за учредяване на доверителна собственост, с които се предоставя компетентност, нямат правно действие, ако противоречат на членове 15, 19 или 23, или ако съдилищата, чиято компетентност те претендират да изключат, имат изключителна компетентност по силата на член 24.

▼B

5. Споразумение за предоставяне на компетентност, което съставлява част от договор, се счита за споразумение, което е независимо от останалите разпоредби на договора.

Действителността на споразумение за предоставяне на компетентност не може да бъде оспорвана единствено на основание недействителността на договора.

Член 26

1. Извън компетентността, която произтича от други разпоредби на настоящия регламент, компетентен е този съд на държава членка, пред който се яви ответникът. Това правило не се прилага, когато ответникът се явява, за да оспори компетентността на съда, или когато друг съд има изключителна компетентност по силата на член 24.

2. По делата, посочени в раздели 3, 4 или 5, когато притежателят на полицата, застрахованият, третото ползващо се лице по застрахователен договор, увредената страна, потребителят, работникът или служителят е ответник, преди да се признае за компетентен въз основа на параграф 1, съдът гарантира, че ответникът е информиран за правото си да оспори компетентността на съда и за последиците от явяването или неявяването си.

*РАЗДЕЛ 8**Проверка на компетентността и допустимостта**Член 27*

Когато съд на държава членка е сезиран с иск, който основно засяга дело, по което съдилищата на друга държава членка имат изключителна компетентност по силата на член 24, той служебно прогласява, че не е компетентен.

Член 28

1. Когато срещу ответник с местоживее в държава членка е предявен иск в съд на друга държава членка и той не се яви, съдът служебно прогласява, че не е компетентен, освен в случаите, когато компетентността му произтича от разпоредбите на настоящия регламент.

2. Съдът спира разглеждането на делото дотогава, докато не бъде доказано, че ответникът е могъл да получи документа за образуване на производството или равносвоен документ в достатъчен срок, който да му позволи да организира защитата си, или че са били предприети всички необходими стъпки за тази цел.

3. Член 19 от Регламент (ЕО) № 1393/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2007 г. относно връчване в държавите членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела (връчване на документи)⁽¹⁾ се прилага вместо параграф 2 от настоящия член, ако документът за образуване на производството или равносвоен документ е трябвало да бъде предаден от една държава членка в друга съобразно посочения регламент.

⁽¹⁾ ОВ L 324, 10.12.2007 г., стр. 79.

▼B

4. Когато Регламент (ЕО) № 1393/2007 не е приложим, се прилага член 15 от Хагската конвенция от 15 ноември 1965 г. относно връчването в чужбина на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела, ако документът за образуване на производството или равностоен документ е трябвало да бъде предаден в чужбина съобразно посочената конвенция.

РАЗДЕЛ 9

Висящ процес (lis pendens) — свързани искиове

Член 29

1. Без да се засяга разпоредбата на член 31, параграф 2, когато искиове с един и същ предмет и между същите страни са предявени в съдилищата на различни държави членки, всеки съд, различен от първия сезиран съд, спира разглеждането на делото служебно, докато бъде установена компетентността на първия сезиран съд.

2. По посочените в параграф 1 случаи по искане на сезиран със спора съд всеки друг сезиран съд незабавно уведомява първия съд относно датата, на която е бил сезиран в съответствие с член 32.

3. Когато бъде установена компетентността на първия сезиран съд, всеки друг съд, различен от първия сезиран съд, се отказва от компетентност в полза на този съд.

Член 30

1. Когато свързани искиове са висящи пред съдилища от различни държави членки, всеки съд, различен от първия сезиран съд, може да спре производството.

2. Когато искът пред първия сезиран съд е висящ на първа инстанция, всеки друг съд може също така, по молба на една от страните, да се откаже от компетентност, ако първият сезиран съд е компетентен по въпросните искиове и правото му допуска тяхното съединяване.

3. За целите на настоящия член исковите се смятат за свързани, когато те се намират в такава тясна връзка помежду си, че е целесъобразно да бъдат разглеждани и решени заедно, за да се избегне рискът от противоречащи си съдебни решения, постановени в отделни производства.

Член 31

1. Когато исковите спадат към изключителната компетентност на няколко съдилища, всеки съд, различен от първия сезиран съд, се отказва от компетентност в полза на този съд.

2. Без да се засяга член 26, когато е сезиран съд на държава членка, на когото чрез посоченото в член 25 споразумение е предоставена изключителна компетентност, всеки съд на друга държава членка спира производството, докато сезираният въз основа на споразумението съд обяви, че не е компетентен съгласно споразумението.

▼B

3. Когато определеният със споразумението съд се обяви за компетентен в съответствие със споразумението, всеки съд на друга държава членка се отказва от компетентност в полза на този съд.

4. Параграфи 2 и 3 не се прилагат към въпроси, регламентирани в раздели 3, 4 или 5, когато ищецът е притежателят на полицията, застрахованият, третото ползващо се лице по застрахователния договор, увредената страна, потребителят, работникът или служителът и споразумението е недействително съгласно някоя от разпоредбите, съдържащи се в тези раздели.

Член 32

1. За целите на настоящия раздел, съдът се счита сезиран:

а) в момента, в който документът за образуване на производството или равностоен документ е внесен в съда, при условие че ищецът впоследствие не е пропуснал да предприеме изискуемите стъпки, за да се извърши връчване на ответника; или

б) ако документът трябва да бъде връчен, преди да бъде внесен в съда, в момента, в който е получен от отговорния за връчването орган, при условие че ищецът впоследствие не е пропуснал да предприеме изискуемите стъпки, за да внесе документа в съда.

Отговорният за връчването орган, посочен в буква б), е първият орган, който получава документите за връчване.

2. Съдът или органът, отговорен за връчването, посочен в параграф 1, отбелязват съответно датата на подаване на документа, с който се образува производството или на равностойния документ или датата на получаване на документите за връчване.

Член 33

1. Когато компетентността се основава на член 4 или на членове 7, 8 или 9 и делата са висящи пред съд на трета държава към момента, в който съд в държава членка е сезиран по иск със същия предмет и между същите страни като делото пред съда на третата държава, съдът на държавата членка може да спре производството, ако:

а) се очаква, че съдът на третата държава ще постанови решение, което може да бъде признато и, когато е приложимо, изпълнено в тази държава членка, и

б) съдът на държавата членка е убеден, че спирането на производството е необходимо за доброто правораздаване.

2. Съдът на държавата членка може да възобнови производството във всеки момент, ако:

▼В

- а) производството в съда на третата държава също е спряно или прекратено;
 - б) съдът на държавата членка счита, че производството пред съда на третата държава няма да приключи в разумен срок; или
 - в) възобновяването на производството е необходимо за доброто правораздаване.
3. Съдът на държавата членка прекратява производството, ако производството пред съда на третата държава е приключило със съдебно решение, годно да бъде признато и, когато е приложимо, да бъде изпълнено в същата държава членка.
4. Сезираният съд на държавата членка прилага настоящия член по молба на една от страните или служебно, когато това е възможно съгласно националното право.

Член 34

1. Когато компетентността се основава на член 4 или на членове 7—9 и искът е висящ пред съд на трета държава към момента, в който съд в държава членка е сезиран по иск, свързан с иска в съда на третата държава, съдът на държавата членка може да спре производството, ако:

- а) е целесъобразно свързаните иски да бъдат разгледани и решени заедно, за да се избегне рискът от противоречащи си съдебни решения, постановени в отделни производства;
- б) се очаква, че съдът на третата държава ще постанови решение, годно да бъде признато и, когато е приложимо, да бъде изпълнено в тази държава членка; и
- в) съдът на държавата членка е убеден, че спирането на производството е необходимо за доброто правораздаване.

2. Съдът на държавата членка може да възобнови производството във всеки момент, ако:

- а) съдът на държавата членка счита, че вече не съществува риск от противоречащи си съдебни решения;
- б) производството пред съда на третата държава също е спряно или прекратено;
- в) съдът на държавата членка счита, че производството пред съда на третата държава няма да приключи в разумен срок; или
- г) възобновяването на производството е необходимо за доброто правораздаване.

▼B

3. Съдът на държавата членка може да прекрати производството, ако производството пред съда на третата държава е приключило със съдебно решение, годно да бъде признато и, когато е приложимо, да бъде изпълнено в държавата членка на сезирания съд.
4. Съдът на държавата членка прилага настоящия член по молба на една от страните или служебно, когато това е възможно съгласно националното право.

РАЗДЕЛ 10

Временни, включително обезпечителни, мерки

Член 35

Може да се подаде молба пред съдилищата на държава членка за такива временни, включително обезпечителни, мерки, предвидени в правото на тази държава членка, дори ако съдилищата на друга държава членка са компетентни по съществото на делото.

ГЛАВА III

ПРИЗНАВАНЕ И ИЗПЪЛНЕНИЕ

РАЗДЕЛ 1

Признаване

Член 36

1. Решение, постановено в една държава членка, се признава в друга държава членка без изискване за специално производство.
2. Всяка заинтересована страна може в съответствие с производството, предвидено в раздел 3, подраздел 2, да поиска постановяване на решение, че липсват основанията за отказ на признаване, посочени в член 45.
3. Ако изходът на дело пред съд на държава членка зависи от произнасянето по инцидентно възникнал въпрос за отказ на признаване, този съд е компетентен по отношение на този въпрос.

Член 37

1. Когато страна по дело иска да се позове в държава членка на решение, постановено в друга държава членка, тя представя:
 - а) препис от съдебното решение, което отговаря на необходимите условия за установяване на автентичността му; и
 - б) удостоверение, издадено съгласно член 53.
2. Съдът или органът, пред който се прави позоваване на решение, постановено в друга държава членка, може при необходимост да поиска от позоваващата се страна, да представи в съответствие с член 57 писмен превод или транслитерация на съдържанието на удостоверението, посочено в параграф 1, буква б). Съдът или органът може да изиска от страната да представи

▼ В

писмен превод на решението вместо писмен превод на съдържанието на удостоверение, ако той не може да продължи производството без такъв превод.

Член 38

Съдът или органът, пред който се прави позоваването на съдебно решение, постановено в друга държава членка, може да спре изцяло или частично производството, ако:

- a) съдебното решение се оспорва в държавата членка по произход; или
- b) има подадена молба за постановяване на решение, че липсват основанията за отказ на признаване, посочени в член 45, или на решение, че признаването следва да се откаже на базата на едно от тези основания.

*РАЗДЕЛ 2**Изпълнение**Член 39*

Съдебно решение, постановено в държава членка, което подлежи на изпълнение в тази държава членка, е изпълняемо в другите държави членки, без да се изисква декларация за изпълняемост.

Член 40

Изпълняемо съдебно решение включва в себе си автоматично оправомощаване да се предприемат обезпечителни мерки, предвидени в правото на сезираната държава членка.

Член 41

1. При спазване на разпоредбите на настоящия раздел производството за изпълнение на съдебни решения, постановени в друга държава членка, се урежда от правото на сезираната държава членка. Съдебно решение, постановено в държава членка, което е изпълняемо в сезираната държава членка, се изпълнява при същите условия, като решение, постановено в сезираната държава членка.
2. Независимо от параграф 1, основанията за отказ или за спиране на изпълнението в съответствие с правото на сезираната държава членка се прилагат дотолкова, доколкото не противоречат на основанията, посочени в член 45.
3. Страната, която търси изпълнение на съдебно решение, постановено в друга държава членка, не е длъжна да има пощенски адрес в сезираната държава членка. Тази страна не е длъжна да има и упълномощен представител в сезираната държава членка, освен ако такъв представител се изисква независимо от гражданството или местоживеенето на страните.

Член 42

1. За целите на изпълнението в държава членка на съдебно решение, постановено в друга държава членка, молителят представя на компетентния орган по изпълнение на решението:

- a) препис от съдебното решение, което отговаря на необходимите условия за установяване на автентичността му; и
- b) удостоверение, издадено съгласно член 53, с което се удостоверява, че съдебното решение е изпълняемо и което съдържа извлечение от съдебното решение, както и съответната информация относно възстановяемите процесуални разходи и начислената лихва по целесъобразност.

2. За целите на изпълнението в държава членка на съдебно решение, постановено в друга държава членка, разпореждащо временна, включително обезпечителна, мярка, молителят представя на компетентния орган по изпълнение на решението:

- a) препис от съдебното решение, което отговаря на необходимите условия за установяване на автентичността му;
- b) удостоверението, издадено съгласно член 53, в което се съдържа описание на мярката и се удостоверява, че:
 - i) съдът е компетентен да се произнесе по съществото на спора;
 - ii) съдебното решение е изпълняемо в държавата членка по произход; и
- в) в случаите когато мярката е била разпоредена без ответникът да е бил призован да се яви — доказателство за връчването на съдебното решение.

3. Компетентният орган по изпълнението може при необходимост да изисква от молителя да представи в съответствие с член 57 писмен превод или транслитерация на съдържанието на удостоверението.

4. Компетентният орган по изпълнението може да изисква от молителя да представи писмен превод на съдебното решение само ако не може да пристъпи към изпълнение без такъв превод.

Член 43

1. Когато се търси изпълнение на съдебно решение, постановено в друга държава членка, издаденото съгласно член 53 удостоверение се връчва на лицето, срещу което се иска изпълнението, преди първата изпълнителна мярка. Към удостоверението се прилага съдебното решение, ако то не е било вече връчено на въпросното лице.

2. Когато лицето, срещу което се иска изпълнение, има местоживее в държава членка, различна от държавата членка по произход, това лице може да изиска писмен превод на решението с цел да оспори изпълнението му, ако решението не е съставено или придружено от превод на нито един от следните езици:

- a) език, който лицето разбира; или
- b) официалния език на държавата членка, в която лицето има местоживее или, при наличие на няколко официални езика в тази държава членка, официалния език или един от официалните езици на мястото, в което има местоживее.

▼В

Когато се изисква писмен превод на съдебното решение съгласно първа алинея, не може да бъдат предприемани никакви мерки по изпълнение, освен обезпечителни мерки, докато на лицето, срещу което се иска изпълнение, не бъде предоставен превод.

Настоящият параграф не се прилага, ако на лицето, срещу което се иска изпълнение, вече е било връчено съдебното решение на един от езиците, посочени в първа алинея, или решението е придружено от превод на един от тези езици.

3. Настоящият член не се прилага за изпълнението на обезпечителна мярка, постановена със съдебно решение, или когато лицето, което иска изпълнение предприема обезпечителни мерки в съответствие с член 40.

Член 44

1. В случай на подадена молба за отказ на изпълнение на съдебно решение съгласно раздел 3, подраздел 2, по молба на лицето, срещу което се иска изпълнение, съдът в сезираната държава членка може:

- а) да ограничи изпълнителното производство до обезпечителни мерки;
- б) да постави изпълнението в зависимост от даването на обезпечение, определено от него; или
- в) да спре изцяло или частично изпълнителното производство.

2. По молба на лицето, срещу което се иска изпълнение, компетентният орган по изпълнението в сезираната държава членка спира изпълнителното производство, ако изпълнителната сила на съдебното решение е спряна в държавата членка по произход.

*РАЗДЕЛ 3****Отказ на признаване и изпълнение*****Подраздел 1****Отказ на признаване***Член 45*

1. По молба от заинтересована страна признаването на съдебно решение се отказва:

- а) ако такова признаване явно противоречи на обществения ред в сезираната държава членка;
- б) когато съдебното решение е постановено в отсъствие на страната, ако на ответника не е връчен документът за образуване на производството или равностоен документ в достатъчен срок и по такъв начин, че да има възможност да организира защитата си, освен ако ответникът не е успял да предяви иск за оспорване на съдебното решение, когато е било възможно да стори това;
- в) ако съдебното решение противоречи на съдебно решение, постановено между същите страни в сезираната държава членка;

▼B

г) ако съдебното решение противоречи на по-ранно съдебно решение, постановено в друга държава членка или в трета държава по същия предмет и между същите страни, при условие че по-ранното съдебно решение отговаря на условията, необходими за признаването му в сезираната държава членка;

д) ако съдебното решение е в противоречие с:

i) раздели 3, 4 или 5 от глава II, когато притежателят на полицата, застрахованото лице, третото ползващо се лице по застрахователен договор, увредената страна, потребителят, работникът или служителът са ответници; или

ii) раздел 6 от глава II.

2. При разглеждане на основанията за компетентност, посочени в параграф 1, буква д), съдът, до когото е подадена молба, е обвързан от фактическите констатации, на основата на които съдът по произход е определил своята компетентност.

3. Без да се засяга параграф 1, буква д), компетентността на съда по произход не може да се преразглежда. Критерият за обществения ред, посочен в параграф 1, буква а), не може да се прилага по отношение на правилата относно компетентността.

4. Молбата за отказ на признаване се изготвя в съответствие с процедурите, предвидени в подраздел 2 и, по целесъобразност, раздел 4.

Подраздел 2**Отказ за изпълнение****Член 46**

По молба на лицето, срещу което се иска изпълнение, изпълнението на съдебно решение се отказва, ако се установи едно от основанията, посочени в член 45.

Член 47

1. Молбата за отказ за изпълнение се подава до съда, който съответната държава членка е обявила на Комисията съгласно член 75, буква а) като съд, до който молбата се подава.

2. Процедурата за отказ за изпълнение, доколкото не е обхваната от настоящия регламент, се урежда от правото на сезираната държава членка.

3. Молителят представя на съда препис от съдебното решение и при необходимост писмен превод или негова транслитерация.

Съдът може да не изиска представянето на документите, посочени в първа алинея, ако вече разполага с тях или счита за необосновано да поиска от молителя да ги представи. Във втория случай съдът може да поиска от другата страна да представи документите.

▼B

4. Страната, която иска отказ за изпълнение на съдебно решение, постановено в друга държава членка, не е длъжна да има пощенски адрес в сезираната държава членка. Тази страна не е длъжна да има и упълномощен представител в сезираната държава членка, освен ако такъв представител се изисква независимо от гражданството или местоживеенето на страните.

Член 48

Съдът се произнася по молбата за отказ за изпълнение незабавно.

Член 49

1. Решението по молбата за отказ за изпълнение може да се обжалва от всяка от страните.

2. Жалбата се подава пред съда, който съответната държава членка е обявила на Комисията съгласно член 75, буква б) като съд, до който се подава такава жалба.

Член 50

Решението, постановено по жалбата, може да бъде оспорено само чрез обжалване, когато съдилищата, пред които се подава последваща жалба, са обявени от съответната държава членка на Комисията съгласно член 75, буква в).

Член 51

1. Съдът, пред който е подадена молба за отказ за изпълнение, или съдът, който разглежда жалба, подадена в съответствие с член 49 или член 50, може да спре производството, ако в държавата членка по произход срещу съдебното решение е подадена жалба по общия ред или ако все още не е изтекъл срокът за подаване на такава жалба. Във втория случай съдът може да посочи срока, в рамките на който трябва да се подаде жалбата.

2. Когато съдебното решение е постановено в Ирландия, Кипър или Обединеното кралство, всяка форма на обжалване, предвидена в държавата членка по произход, се третира като жалба по общия ред за целите на параграф 1.

*РАЗДЕЛ 4***Общи разпоредби***Член 52*

При никакви обстоятелства не се допуска постановено в държава членка съдебно решение да се преразглежда по същество в сезираната държава членка.

▼B

Член 53

По искане на заинтересована страна съдът по произход издава удостоверение посредством формуляра, установен в приложение I.

Член 54

1. Ако решение съдържа мярка или разпореждане, които не са познати в правото на сезираната държава членка, тази мярка или разпореждане се адаптират, доколкото е възможно, до познатата мярка или разпореждане в правото на тази държава членка, които имат равностоен ефект и преследват сходни цели и интереси.

Адаптирането не води до последици, надхвърлящи предвиденото в правото на държавата членка по произход.

2. Всяка от страните може да оспори пред съд адаптирането на мярката или разпореждането.

3. При необходимост, от страната, която се позовава на съдебно решение или иска неговото изпълнение, може да се изиска да представи писмен превод или транслитерация на съдебното решение.

Член 55

Съдебно решение, постановено в държава членка, с което се нарежда плащане посредством глоби, е изпълняемо в сезираната държава членка само ако размерът на плащането е бил окончателно определен от съда по произход.

Член 56

Няма да се иска никакво обезпечение, гаранция или депозит, както и да са описани, от страната, която в една държава членка подава молба за изпълнението на съдебно решение, постановено в друга държава членка, въз основа на обстоятелството, че тя е чужд гражданин или че няма местоживеење или пребиваване в сезираната държава членка.

Член 57

1. Когато по настоящия регламент се изисква писмен превод или транслитерация, те се правят на официалния език на съответната държава членка или когато в нея има няколко официални езика, на официалния език или на един от официалните езици, на който се провежда съдебното производство на мястото, където се прави позоваване на решение, постановено в друга държава членка, или се подава молба за това в съответствие с правото на тази държава членка.

2. За целите на формулярите, посочени в членове 53 и 60, преводите или транслитерациите могат да бъдат също на всеки друг официален език или езици на институциите на Съюза, които съответната държава членка е посочила, че може да приема.

▼B

3. Превод по настоящия регламент се прави от лице, квалифицирано да превежда в една от държавите членки.

ГЛАВА IV

АВТЕНТИЧНИ АКТОВЕ И СЪДЕБНИ СПОГОДБИ

Член 58

1. Автентичен акт, който има изпълнителна сила в държавата членка на произход, подлежи на изпълнение в другите държави членки без да е необходима декларация за изпълняемост. Изпълнението на автентичния акт може да бъде отказано само ако явно противоречи на обществения ред (*ordre public*) на сезираната държава членка.

Разпоредбите на раздел 2, раздел 3, подраздел 2 и раздел 4 от глава III се прилагат съответно по целесъобразност към автентичните актове.

2. Представеният автентичен акт трябва да отговаря на необходимите условия за установяване на автентичността му в държавата членка по произход.

Член 59

Съдебна спогодба, която е изпълняема в държавата членка по произход, се изпълнява в другите държави членки при същите условия като автентичните актове.

Член 60

Компетентният орган или съдът на държавата членка по произход издава удостоверение, по искане на всяка заинтересована страна, като използва формуляра, установен в приложение II, в което се съдържа обобщение на изпълняемото задължение, записано в автентичния акт, или на споразумението между страните, записано в съдебна спогодба.

ГЛАВА V

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 61

По отношение на настоящия регламент не се изисква легализация или друг вид формалност от същия тип за документи, издадени в държава членка.

Член 62

1. За да определи дали една страна има местоживее в държава членка, чиито съдилища са сезирани по дело, съдът прилага вътрешното си право.

2. Ако една страна няма местожителство в държава членка, чиито съдилища са сезирани по дадено дело, тогава, за да се определи дали страната има местожителство в друга държава членка, съдът прилага правото на тази държава членка.

▼B

Член 63

1. За целите на настоящия регламент търговско дружество или друго юридическо лице или сдружение на физически или юридически лица имат местоживее в мястото, където се намира тяхното:

- а) седалище по устав;
- б) централно управление; или
- в) основно място на стопанска дейност.

2. По отношение на Ирландия, Кипър и Обединеното кралство „седалище по устав“ означава седалището по регистрация или когато няма такова седалище, мястото на учредяване, или когато няма такова място, мястото, съгласно чието право е създадено.

3. За да се определи дали доверителната собственост се намира в държава членка, чиито съдилища са сезирани по делото, съдът прилага своите правила за международно частно право.

Член 64

Без да се засягат по-благоприятни разпоредби на националното право, лица, които имат местоживее в държава членка и които са преследвани в наказателните съдилища на друга държава членка, на която не са граждани, за престъпление, което не е извършено умишлено, могат да бъдат защитавани от квалифицирани лица, дори ако те не се явят лично. Сезираният съд по делото обаче може да нареди лично явяване; в случай на неявяване съдебно решение, постановено по гражданския иск, без засегнатото лице да е могло да организира защитата си, не трябва да бъде признато или изпълнено в другите държави членки.

Член 65

1. Компетентността, посочена в член 8, параграф 2 и член 13 по дела във връзка с действия за предоставяне на поръчителство или гаранция или във връзка с всякакви други действия на трета страна, може да се прилага в държавите членки, включени в списъка, който Комисията изготвя съгласно член 76, параграф 1, буква б) и член 76, параграф 2, само доколкото това се позволява по националното им право. Лице, което има местожителство в друга държава членка, може да бъде поканено да се яви в съдилищата на тези държави членки съгласно правилата, установени в този списък относно уведомяването на трети страни.

2. Съдебни решения, постановени в държава членка по силата на член 8, параграф 2 или член 13, се признават и изпълняват в съответствие с глава III във всяка друга държава членка. Всякакво действие, което съдебните решения, постановени в държавите членки, включени в списъка по параграф 1, могат да имат в съответствие с правото на тези държави членки по отношение на трети страни поради прилагането на параграф 1, се признава във всички държави членки.

3. Държавите членки, включени в списъка по параграф 1, предоставят информация в рамките на Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела, създадена с Решение 2001/470/ЕО на Съвета⁽¹⁾ („Европейска съдебна мрежа“) за това как съгласно националното им право да се определи действието на съдебните решения, посочени във второто изречение на параграф 2.

⁽¹⁾ ОВ L 174, 27.6.2001 г., стр. 25.

▼B

ГЛАВА VI

ПРЕХОДНИ РАЗПОРЕДБИ*Член 66*

1. Настоящият регламент се прилага само по отношение на съдебни производства, образувани по отношение на автентични актове, формално съставени или вписани и по отношение на съдебни спогодби, одобрени или сключени на или след 10 януари 2015 г.

2. Независимо от член 80, разпоредбите на Регламент (ЕО) № 44/2001 продължават да се прилагат към съдебни решения, постановени в рамките на образувани съдебни производства, към автентични актове, формално съставени или вписани, и съдебни спогодби, одобрени или сключени преди 10 януари 2015 г., включени в приложното поле на посочения регламент.

ГЛАВА VII

ВРЪЗКА С ДРУГИ ИНСТРУМЕНТИ*Член 67*

Настоящият регламент не засяга приложението на разпоредби, регламентиращи компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения в специфични области, които се съдържат в инструменти на Съюза или в национално законодателство, хармонизирано съобразно тези инструменти.

Член 68

1. Настоящият регламент в отношенията между държавите членки отменя Брюкселската конвенция от 1968 г., с изключение на териториите на държавите членки, които попадат в териториалния обхват на посочената Конвенция и които са изключени от действието на настоящия регламент по силата на член 355 от ДФЕС.

2. Доколкото настоящият регламент заменя разпоредбите на Брюкселската конвенция от 1968 г. между държавите членки, всяко позоваване на посочената конвенция се разбира като позоваване на настоящия регламент.

Член 69

При условията на членове 70 и 71 настоящият регламент, в отношенията между държавите членки, отменя конвенциите, които обхващат същите области, спрямо които се прилага настоящият регламент. По конкретно се отменят конвенциите, включени в списъка, който Комисията изготвя съгласно член 76, параграф 1, буква в) и член 76, параграф 2.

Член 70

1. Конвенциите, които са посочени в член 69, продължават да действат по отношение на области, спрямо които не се прилага настоящият регламент.

▼B

2. Те продължават да действат по отношение на постановени съдебни решения, автентични актове, формално съставени или вписани и съдебни спогодби, одобрени или сключени преди датата на влизане в сила на Регламент (ЕО) № 44/2001.

Член 71

1. Настоящият регламент не засяга действието на конвенции, по които държавите членки са страни и които във връзка със специфични области уреждат компетентността или признаването или изпълнението на съдебни решения.

2. С цел да се осигури еднакво тълкуване, параграф 1 се прилага по следния начин:

- а) настоящият регламент не пречи съд на държава членка, която е страна по конвенция, отнасяща се до специфична област, да се признае за компетентен в съответствие с тази конвенция, дори когато ответникът е с местоживее в друга държава членка, която не е страна по тази конвенция. Сезираният съд прилага във всички случаи член 28 от настоящия регламент;
- б) съдебни решения, постановени в държава членка от съд, упражняващ компетентност по силата на конвенция, засягаща специфична област, се признават и изпълняват в другите държави членки в съответствие с настоящия регламент.

Когато конвенция относно специфична област, по която са страни както държавата-членка по произход, така и сезираната държава членка, установява условия за признаване и изпълнение на съдебни решения, се прилагат тези условия. Във всеки случай разпоредбите на настоящия регламент относно признаване и изпълнение на съдебни решения могат да бъдат приложени.

▼M1

Член 71а

1. За целите на настоящия регламент съд, който е общ за няколко държави членки съгласно параграф 2 („общ съд“), е съд на държава членка, когато съгласно инструмента за неговото създаване същият общ съд упражнява компетентност по въпроси, попадащи в приложното поле на настоящия регламент.

2. За целите на настоящия регламент всяко от следните съдилища представлява общ съд:

- а) Единният патентен съд, създаден със Споразумението относно Единен патентен съд, подписано на 19 февруари 2013 г. („Споразумението относно ЕПС“); и
- б) Съдът на Бенелюкс, създаден с Договора от 31 март 1965 г. относно създаването и статута на Съда на Бенелюкс („Договорът за Съда на Бенелюкс“).

Член 71б

Компетентността на всеки общ съд се определя, както следва:

▼ M1

- 1) общият съд е компетентен, когато съгласно настоящия регламент съдилищата на държава членка, която е страна по инструмента за създаване на общия съд, биха били компетентни по въпрос, уреден от този инструмент;
- 2) когато ответникът няма местоживее в държава членка и настоящият регламент не предоставя компетентност спрямо него по друг начин, глава II се прилага, доколкото е уместно, независимо от местоживееето на ответника.

Може да се подаде молба пред общия съд за временни, включително обезпечителни, мерки, дори ако съдилищата на трета държава са компетентни по съществото на делото;

- 3) когато общият съд е компетентен спрямо ответник съгласно точка 2 относно спор, свързан с нарушение на европейски патент, причиняващо вреди в рамките на Съюза, този съд може да упражни компетентност и по отношение на вреди извън Съюза, причинени от това нарушение.

Тази компетентност се предоставя само ако имуществото, което принадлежи на ответника се намира на територията на държава членка, която е страна по инструмента за създаване на общия съд и спорът е свързан в достатъчна степен с тази държава членка.

Член 71в

1. Членове 29—32 се прилагат, когато е предявен иск в общ съд и в съд на държава членка, която не е страна по инструмента за създаване на този общ съд.
2. Членове 29—32 се прилагат, когато по време на преходния период, предвиден в член 83 от Споразумението относно ЕПС, е предявен иск в Единния патентен съд и в съд на държава членка, която е страна по Споразумението относно ЕПС.

Член 71г

Настоящият регламент се прилага по отношение на признаването и изпълнението на:

- а) съдебните решения на общ съд, които трябва да бъдат признати и изпълнени в държава членка, която не е страна по инструмента за създаване на общия съд; и
- б) съдебните решения, постановени от съдилищата на държава членка, която не е страна по инструмента за създаване на общия съд, които трябва да бъдат признати и изпълнени в държава членка — страна по този инструмент.

Когато обаче признаването и изпълнението на съдебно решение, постановено от съответния общ съд, се иска в държава членка — страна по инструмента за създаване на този съд, вместо правилата на настоящия регламент се прилагат правилата на съответния инструмент за признаване и прилагане.

▼B

Член 72

Настоящият регламент не засяга споразумения, по силата на които държавите членки са се задължили преди влизането в сила на Регламент (ЕО) № 44/2001 съгласно член 59 от Брюкселската конвенция от 1968 г., да не признават съдебни решения, постановени по-специално в други държави, страни по тази конвенция, срещу ответници, които имат местоживеене или обичайно пребиваване в трета държава, когато в случаите, предвидени по член 4 от посочената конвенция, съдебното решение би могло да се основава единствено на компетентността, определена във втория параграф на член 3 от посочената конвенция.

Член 73

1. Настоящият регламент не засяга прилагането на Конвенция от Лугано от 2007 г.
2. Настоящият регламент не засяга прилагането на Конвенцията от Ню Йорк от 1958 г.
3. Настоящият регламент не засяга прилагането на двустранни конвенции и споразумения между трета държава и държава членка, сключени преди датата на влизане в сила на Регламент (ЕО) № 44/2001, които се отнасят до въпроси, уредени с настоящия регламент.

ГЛАВА VIII

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 74

Държавите членки предоставят, в рамките на Европейската съдебна мрежа и с оглед оповестяването на тази информация на широката общественост, описание на националните правила и процедури относно изпълнението, включително органите, отговорни за изпълнението, и информацията относно ограниченията при изпълнението, по-специално правилата за защита на длъжниците или давностни срокове.

Държавите членки актуализират тази информация непрекъснато.

Член 75

Най-късно до 10 януари 2014 г. държавите членки съобщават на Комисията:

- а) съдилищата, в които трябва да бъде подадена молбата за отказ за изпълнение съгласно член 47, параграф 1;
- б) съдилищата, пред които може да се обжалва решението по молбата за отказ за изпълнение съгласно член 49, параграф 2;
- в) съдилищата, пред които може да се обжалва на следващ етап съгласно член 50; и

▼B

- г) езиците, приети за превод на формулярите, посочени в член 57, параграф 2.

Комисията осигурява публичен достъп до информацията чрез всички подходящи средства и по-специално посредством Европейската съдебна мрежа.

Член 76

1. Държавите членки нотифицират Комисията за:
 - а) правилата за компетентност, посочени в член 5, параграф 2 и член 6, параграф 3;
 - б) правилата относно уведомяването на трети страни, посочени в член 65; и
 - в) конвенциите, посочени в член 69.
2. Комисията изготвя съответните списъци въз основа на нотификациите от държавите членки, посочени в параграф 1.
3. Държавите членки нотифицират Комисията за всички последващи изменения, които е необходимо да се направят в тези списъци. Комисията изменя съответно списъците.
4. Комисията публикува списъците и направените в тях последващи изменения в *Официален вестник на Европейския съюз*.
5. Комисията осигурява публичен достъп до информацията, за която е направена нотификация съгласно параграфи 1 и 3, чрез всички други подходящи средства, по-специално чрез Европейската съдебна мрежа.

Член 77

На Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 78 във връзка с измененията на приложения I и II.

Член 78

1. На Комисията се предоставя правомощие да приема делегирани актове при спазване на установените в настоящия член условия.
2. Правомощието да приема делегирани актове, посочено в член 77, се предоставя на Комисията за неограничен срок, считано от 9 януари 2013 г.
3. Делегирането на правомощия, посочено в член 77, може да бъде оттеглено по всяко време от Европейския парламент или от Съвета. С решението за оттегляне се прекратява посоченото в него делегиране на правомощия. То поражда действие в деня след публикуването на решението в *Официален вестник на Европейския съюз* или на по-късна, посочена в решението дата. То не засяга действителността на никой от делегираните актове, които вече са в сила.

▼B

4. Веднага след като приеме делегиран акт, Комисията го нотифицира едновременно на Европейския парламент и на Съвета.

5. Делегиран акт, приет съгласно член 77, влиза в сила единствено ако Европейският парламент или Съветът не са представили възражение в срок от два месеца след нотифицирането на акта на Европейския парламент и на Съвета, или ако преди изтичането на този срок и Европейският парламент и Съветът са уведомили Комисията, че няма да представят възражения. Този срок се удължава с два месеца по инициатива на Европейския парламент или на Съвета.

Член 79

До 11 януари 2022 г. Комисията представя на Европейския парламент, на Съвета и на Европейския икономически и социален комитет доклад за прилагането на настоящия регламент. В този доклад се включва оценка на евентуалната нужда от допълнително разширяване на обхвата на правилата относно компетентността за ответниците, които нямат местоживее в държава членка, като се отчита функционирането на настоящия регламент и евентуалните развития на международно равнище. При необходимост докладът се придружава от предложение за изменения на настоящия регламент.

Член 80

Настоящият регламент отменя Регламент (ЕО) № 44/2001. Позоваванията на отменения регламент се считат за позовавания на настоящия регламент и се четат съгласно таблицата на съответствието, посочена в приложение III.

Член 81

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Той се прилага от 10 януари 2015 г., с изключение на членове 75 и 76, които се прилагат от 10 януари 2014 г.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко в държавите членки в съответствие с Договорите.

16

Регламент (ЕО) № 593/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 17 юни 2008 година относно приложимото право към договорни задължения **(Рим I)**

[Изменения, акт за изпълнение и съдебна практика на Съда на ЕС](#)

[Практическо ръководство на ЕСМ относно трансгранични трудови спорове](#)

L 177/6

BG

Официален вестник на Европейския съюз

4.7.2008 г.

РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 593/2008 на ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от 17 юни 2008 година

относно приложимото право към договорни задължения (Рим I)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за създаване на Европейската общност, и по-специално член 61, буква в) и член 67, параграф 5, второ тире от него,

като взеха предвид предложението на Комисията,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет ⁽¹⁾,

в съответствие с процедурата, предвидена в член 251 от Договора ⁽²⁾,

като имат предвид, че:

- (1) Общността си е поставила за цел да поддържа и развива пространство на свобода, сигурност и правосъдие. За постепенното установяване на такова пространство Общността следва да приеме мерки в областта на съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси с трансгранично значение с обхват, необходим за правилното функциониране на вътрешния пазар.
- (2) Съласно разпоредбите на член 65, буква б) от Договора тези мерки следва да включват насърчаване на съвместимостта на приложимите в държавите-членки норми относно сътълковението на закони и на юрисдикции.
- (3) На своята среща в Тампере от 15 и 16 октомври 1999 г. Европейският съвет потвърди принципа на взаимно признаване на съдебни и други решения на органите на съдебната власт като основен стълб в областта на съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси и прикани Съвета и Комисията да приемат програма от мерки за прилагане на този принцип.
- (4) На 30 ноември 2000 г. Съветът прие съвместна програма на Комисията и Съвета от мерки за прилагане на принципа на взаимно признаване на решения по граждански и търговски дела ⁽³⁾. Програмата определя мерки, свързани с хармонизирането на сътълковителни норми, които улесняват взаимното признаване на съдебни решения.
- (5) Програмата от Хага ⁽⁴⁾, приета от Европейския съвет на 5 ноември 2004 г., призова да продължи усилената работа в областта на сътълковителните норми в областта на договорните задължения („Рим I“).

- (6) Правилното функциониране на вътрешния пазар поражда необходимостта сътълковителните норми в държавите-членки да препращат към едно и също национално право, без оглед на държавата на съда, в който е подаден искът, за да се подобрят предвидимостта на изхода на спора, сигурността по отношение на приложимото право и свободното движение на съдебни решения.
- (7) Предметът и разпоредбите на настоящия регламент следва да са в съответствие с Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела ⁽⁵⁾ („Брюксел I“) и Регламент (ЕО) № 864/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 11 юли 2007 г. относно приложимото право към извъндоговорни задължения („Рим II“) ⁽⁶⁾.
- (8) Семейните отношения следва да обхващат произход, брак, родство по сватовство и по сребрена линия. Позоваването в член 1, параграф 2 на отношения, имащи последици, сходни на брак, и други семейни отношения следва да се тълкува в съответствие с правото на държавата-членка, в която се намира сезираният съд.
- (9) Задълженията по менителници, чекове, записи на заповед и други прехвърляеми инструменти следва също така да обхващат и товарителници, доколкото задълженията по товарителницата произтичат от прехвърляемия и характер.
- (10) Задълженията, които произтичат от делови отношения, предхождащи сключването на договора, са обхванати от член 12 от Регламент (ЕО) № 864/2007. Поради това тези задължения следва да бъдат изключени от обхвата на настоящия регламент.
- (11) Свободата на страните да избират приложимото право следва да е един от основните принципи на системата от сътълковителни норми в материята на договорните задължения.
- (12) Споразумение между страните за предоставяне на изключителна компетентност на едно или повече съдилища или правораздавателни органи на държава-членка за разрешаване на спорове, свързани с договора, следва да бъде един от факторите, които да се вземат предвид при установяване дали изборът на право е бил ясно определен.
- (13) Настоящият регламент не изключва възможността страните да включат в техния договор позоваване на недържавен източник на право или международна конвенция.

⁽¹⁾ ОВ С 318, 23.12.2006 г., стр. 56.

⁽²⁾ Становище на Европейския парламент от 29 ноември 2007 г. (все още не публикувано в Официален вестник) и решение на Съвета от 5 юни 2008 г.

⁽³⁾ ОВ С 12, 15.1.2001 г., стр. 1.

⁽⁴⁾ ОВ С 53, 3.3.2005 г., стр. 1.

⁽⁵⁾ ОВ L 12, 16.1.2001 г., стр. 1. Регламент, последно изменен с Регламент (ЕО) № 1791/2006 (ОВ L 363, 20.12.2006 г., стр. 1).

⁽⁶⁾ ОВ L 199, 31.7.2007 г., стр. 40.

4.7.2008 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 177/7

- (14) Ако Общността приеме, в подходящ правен акт, материалноправни норми за договорите, включително стандартни клаузи и условия, този акт може да предвиди възможност страните да изберат да прилагат тези норми.
- (15) Когато е направен избор на право и всички други елементи, относими към ситуацията, се намират в държава, различна от държавата, чието право е избрано, изборът на право не следва да засяга прилагането на онези разпоредби на правото на тази държава, които не могат да бъдат отклонени чрез споразумение. Това правило следва да се прилага независимо дали заедно с избора на право е направен и избор на съд или правоприлагащ орган. Като има предвид, че не се предвижда съществена промяна в сравнение с член 3, параграф 3 от Конвенцията от 1980 г. за приложимото право към договорните задължения⁽¹⁾ („Римската конвенция“), текстът на настоящия регламент се привежда, доколкото е възможно, в съответствие с член 14 от Регламент (ЕО) № 864/2007.
- (16) За да се допринесе за постигането на правна сигурност в европейското пространство на правосъдие, която е общата цел на настоящия регламент, съгласованите норми следва да бъдат с висока степен на предвидимост. Съдилищата, обаче, следва да запазят известна възможност за преценка при определяне на правото, което е най-тясно свързано със ситуацията.
- (17) Що се отнася до приложимото право при липса на избор, понятието за „предоставяне на услуги“ и „продажба на стоки“ следва да се тълкува по същия начин, както при прилагането на член 5 от Регламент (ЕО) № 44/2001, доколкото продажбата на стоки и предоставянето на услуги попадат в приложното поле на посочения регламент. Въпреки че договорите за франчайз и дистрибуция са договори за услуги, те са предмет на специални норми.
- (18) Що се отнася до приложимото право при липса на избор, многостранни системи следва да са онези системи, в рамките на които се извършва търговия, такива като регулирани пазари и многостранни търговски системи, според предвиденото в член 4 от Директива 2004/39/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 година относно пазарите на финансови инструменти⁽²⁾, независимо дали те разчитат на основен контрагент или не.
- (19) При липсата на избор на право приложимото право следва да се определя в съответствие с нормата, предвидена за конкретния вид договор. Когато договорът не може да бъде квалифициран като един от конкретно определените видове или когато елементите му попадат в обхвата на повече от един от конкретно определените видове, договорът следва да се урежда от правото на държавата, в която е обичайното местопребиване на страната, която дължи характерната за договора престация. В случай на договор, състоящ се от съвкупност от права и задължения, които могат да се квалифицират като попадащи в обхвата на повече от един от конкретно определените видове договори, характерната за договора престация следва да се определи с оглед на центъра на тежестта на договора.
- (20) Когато договорът е явно по-тясно свързан с държава, различна от посочената в член 4, параграф 1 или 2, „клаузата за дерогация“ следва да предвижда, че следва да се прилага правото на тази друга държава. За да се определи тази държава, следва да се вземе предвид, *inter alia*, дали договорът е в много тясна връзка с друг договор или договори.
- (21) При липса на избор, когато приложимото право не може да се определи нито въз основа на факта, че договорът може да бъде квалифициран като един от конкретно определените видове, нито като правото на държавата по обичайното местопребиване на страната, която дължи характерната за договора престация, договорът следва да се урежда от правото на държавата, с която той е най-тясно свързан. За да се определи тази държава, следва да се вземе предвид, *inter alia*, дали договорът е в много тясна връзка с друг договор или договори.
- (22) По отношение на тълкуването на договори за превоз на стоки не се предвижда изменение по същество спрямо член 4, параграф 4, трето изречение от Римската конвенция. Следователно договорите за еднократен чартерен превоз и други договори, чиито основен предмет е превозът на стоки, следва да се смятат за договори за превоз на стоки. За целите на настоящия регламент понятието „товародаател“ следва да означава всяко лице, което сключва с превозвач договор за превоз, а понятието „превозвач“ следва да означава страната по договора, която се задължава да превози стоките, независимо от това дали самата тя извършва превоза или не.
- (23) По отношение на договорите, сключени със страни, които са смятани за по-слаби, тези страни следва да бъдат защитени чрез съгласованите норми, които са по-благоприятни за техните интереси, отколкото общите норми.
- (24) Що се отнася по-специално до потребителските договори, съгласованата норма следва да предоставя възможност за намаляване на разходите по разрешаване на спорове, които са обикновено с относително малък размер на цената на иска, и да отчита развитието на техниките за дистанционна продажба. Съгласуваността с Регламент (ЕО) № 44/2001 изисква да е налице посочаване на понятието „насочена дейност“ като условие за прилагането на нормата за защита на потребителя и понятието да се тълкува хармонизирано в Регламент (ЕО) № 44/2001 и в настоящия регламент, като се има предвид, че Съвместната декларация на Съвета и Комисията по член 15 от Регламент (ЕО) № 44/2001 гласи: „за да бъде член 15, параграф 1, буква в) приложим, не е достатъчно едно предприемане да насочи дейностите си към държавата-членка на местопребиване на потребителя или към няколко държави-членки, включително тази държава-членка; а също трябва да е сключен договор в рамките на неговите дейности“. Декларацията също гласи, че: „самият факт, че една интернет страница е достъпна, не е достатъчен, за да бъде приложен член 15, въпреки че фактор на привличане би представлявал фактът, че интернет страницата отправя покана за сключване на договор от разстояние и договор в действителност е бил сключен от разстояние, с каквито и да било средства. В това отношение езикът или
- ⁽¹⁾ ОВ С 334, 30.12.2005 г., стр. 1.
- ⁽²⁾ ОВ L 145, 30.4.2004 г., стр. 1. Директива, последно изменена с Директива 2008/10/ЕО (ОВ L 76, 19.3.2008 г., стр. 33).

валутата, които една интернет страница използва, не представляват фактор на привързване“.

- (25) Потребителите следва да се ползват от закрилата на такива разпоредби на държавата по тяхното обичайно местопребиваване, които не могат да бъдат отклонени чрез споразумение, при условие че потребителският договор е сключен в резултат на извършвана по занятие търговска или професионална дейност от професионалиста в съответната държава. Същата закрила следва да бъде гарантирана, ако професионалистът, въпреки че не упражнява търговската или професионалната си дейност в държавата, в която е обичайното местопребиваване на потребителя, по какъвто и да е начин насочва дейността си към тази държава или няколко държави, сред които е и тази държава, и договорът е сключен в резултат на тази дейност.
- (26) За целите на настоящия регламент финансови услуги като инвестиционните услуги и дейности и допълнителните услуги, предоставяни от професионалист на потребител, както е предвидено в раздели А и Б от приложение I към Директива 2004/39/ЕО, и договорите за продажба на дялови единици в предприятия за колективно инвестиране, независимо от това дали попадат в обхвата на Директива 85/611/ЕО на Съвета от 20 декември 1985 г. относно координирането на законовите, подзаконовите и административните разпоредби относно предприятията за колективно инвестиране в прехвърлими ценни книжа (ПКИПЦК) ⁽¹⁾, следва да се уреждат съгласно член 6 от настоящия регламент. Следователно при позоваване на реда и условията за емитиране или публично предлагане на прехвърлими ценни книжа, или записване или откупуване на дялови единици в предприятия за колективно инвестиране, това позоваване следва да включва всички аспекти, които обвързват емитента или предлагащата страна с потребителя, но не следва да включва онези аспекти, които са свързани с предоставянето на финансови услуги.
- (27) Следва да се предвидят различни изключения от общата съгласителна норма за потребителските договори. Въз основа на едно такова изключение общата норма не следва да се прилага към договори за вещни права върху недвижима вещь или наем на такава вещь, освен ако договорът е за право на временно ползване на недвижима собственост по смисъла на Директива 94/47/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 26 октомври 1994 г. относно защитата на купувачите с оглед на определени аспекти от договорите, свързани с придобиването на правото на временно ползване на недвижима собственост ⁽²⁾.
- (28) Важно е да се гарантира, че правата и задълженията, които съставляват даден финансов инструмент, не се обхващат от общата норма, приложима към потребителските договори, тъй като това би могло да доведе до прилагане на различни закони към всеки от използваните инструменти, променяйки по този начин естеството им и възпрепятствайки заменяемостта им при търгуване и предлагане. По същия начин, когато се емитират или предлагат такива инструменти, договорното отношение, установено между емитента или предлагащата страна и потребителя, не следва непременно да бъде подчинено на задължително прилагане на правото на държавата по обичайното местопребиваване на потребителя, тъй като е необходимо да се осигури еднообразие в реда и условията на емитиране или предлагане. Същият принцип следва да се прилага и за многостранните системи, попадащи в обхвата на член 4, параграф 1, буква з), за които следва да се гарантира, че правото на държавата по обичайното местопребиваване на потребителя няма да възпрепятства нормите, приложими към договорите, сключени в рамките на тези системи или с оператора на такива системи.
- (29) За целите на настоящия регламент позоваванията на права и задължения, които съставляват реда и условията на емитиране, публично предлагане или публичните предложения за изкупуване на прехвърлими ценни книжа, както и позоваванията на записването и откупуването на дялови единици в предприятия за колективно инвестиране следва да включват условията, уреждащи, *inter alia*, разпределението на ценните книжа или дялови единици, правата в случай на свръхзаписване, правата на оттегляне и други подобни въпроси в контекста на предлагането, както и въпросите, посочени в членове 10, 11, 12 и 13, като по този начин се гарантира, че всички договорни аспекти, отнасящи се до предложението, което обвързва емитента или предлагащата страна с потребителя, се уреждат от едно право.
- (30) За целите на настоящия регламент финансови инструменти и прехвърлими ценни книжа са инструментите, посочени в член 4 от Директива 2004/39/ЕО.
- (31) Разпоредбите на настоящия регламент не следва да засягат функционирането на официално споразумение, определено като система по член 2, буква а) от Директива 98/26/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 май 1998 г. относно окончателността на сетълмента в платежните системи и в системите за сетълмент на ценни книжа ⁽³⁾.
- (32) Поради специфичния характер на договорите за превоз и на застрахователните договори, особени разпоредби следва да осигурят адекватно равнище на защита на пътниците и на титулярите на полици. Поради това член 6 следва да не се прилага в контекста на този вид договори.
- (33) Когато застрахователен договор, който не покрива голям риск, но покрива повече от един риск, като поне един от покритите рискове е разположен в държава-членка и поне един от покритите рискове е разположен в трета държава, специалните норми за застрахователни договори, предвидени в настоящия регламент, следва да се прилагат само към риска или рисковете, разположени в съответната държава-членка или държави-членки.
- (34) Нормата относно индивидуалните трудови договори следва да не засяга прилагането на особените повелителни норми на държавата, в която е командирован работникът, в съответствие с Директива 96/71/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 1996 г. относно командироването на работници в рамките на предоставянето на услуги ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ ОВ L 375, 31.12.1985 г., стр. 3. Директива, последно изменена с Директива 2008/18/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 76, 19.3.2008 г., стр. 42).

⁽²⁾ ОВ L 280, 29.10.1994 г., стр. 83.

⁽³⁾ ОВ L 166, 11.6.1998 г., стр. 45.

⁽⁴⁾ ОВ L 18, 21.1.1997 г., стр. 1.

4.7.2008 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 177/9

- (35) Работниците следва да не бъдат лишавани от закрилата, предоставена им от разпоредби, които не могат да бъдат отклонени чрез споразумение или които могат да бъдат отклонени единствено в тяхна полза.
- (36) По отношение на индивидуалните трудови договори трудът, положен в друга държава, следва да се смята за временен, ако се очаква работникът да се върне на работа в държавата на произход след изпълнение на задачите си в чужбина. Сключването на нов трудов договор с първоначалния работодател или с работодателя, който принадлежи към същата група от предприятия като първоначалния работодател, не следва да е пречка да се смята, че работникът полага труд временно в друга държава.
- (37) Съображения от обществен интерес оправдават предоставянето на възможност на съзидищата в държавите-членки при изключителни обстоятелства да прилагат изключения, основани на съображения за обществен ред и особени повелителни норми. Понятието „особени повелителни норми“ следва да се различава от израза „разпоредби, които не могат да бъдат отклонени чрез споразумение“ и следва да бъде тълкувано по-ограничително.
- (38) В контекста на доброволното прехвърляне на вземане понятието „отношение“ следва да показва ясно, че член 14, параграф 1 се прилага също и за имуществените аспекти на прехвърлянето на вземане, например между предишен и нов кредитор, в правни системи, където такива аспекти се разглеждат отделно от аспектите, присъщи на облигационното право. Понятието „отношение“ обаче не следва да се разбира като отнасящо се към всяко отношение, което може да съществува между предишния и новия кредитор. По-специално то не следва да включва предварителни въпроси във връзка с доброволно прехвърляне на вземане или договорна суброгация. Понятието следва да бъде строго ограничено до аспектите, пряко свързани със съответното доброволно прехвърляне на вземане или договорна суброгация.
- (39) С оглед на правната сигурност следва да се предвиди ясно определение на обичайно местопребиваване, по-специално за дружества, други корпоративни или некорпоративни юридически лица и непсонифицирани образувания. За разлика от член 60, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 44/2001, който установява три критерия, съгласовителната норма следва да се ограничи до един критерий; в противен случай страните няма да имат възможност да предвидят приложимото към тяхната ситуация право.
- (40) Следва да се избягва разпръскването на съгласовителните норми в няколко акта и съществуването на различия между тези норми. Настоящият регламент обаче не изключва възможността за включване на съгласовителни норми относно договорните задължения в разпоредби на правото на Общността в отделни области.
- Настоящият регламент не следва да засяга прилагането на други актове, съдържащи разпоредби, целящи да допринесат за правилното функциониране на вътрешния пазар, доколкото те не могат да бъдат прилагани съвместно с правото, посочено в разпоредбите на настоящия регламент. Прилагането на разпоредбите на приложимото право, определено съгласно правилата на настоящия регламент, не следва да ограничава свободното движение на стоки и услуги, уредено от актове на Общността, като например Директива 2000/31/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2000 г. за някои правни аспекти на услугите на информационното общество, и по-специално на електронната търговия на вътрешния пазар (Директива за електронната търговия) ⁽¹⁾.
- (41) Спазването на международните ангажменти, поети от държавите-членки, предполага, че настоящият регламент следва да не засяга международните конвенции, по които една или повече държави-членки са страни към момента на приемане на настоящия регламент. С цел улесняване на достъпа до действащите норми, Комисията следва да публикува в Официален вестник на Европейския съюз списък на съответните конвенции въз основа на информация, предоставена от държавите-членки.
- (42) Комисията ще представи предложение на Европейския парламент и на Съвета относно процедурите и условията, съгласно които държавите-членки ще бъдат оправомощени да водят преговори и да сключват от свое име споразумения с трети държави в отделни и изключителни случаи, касаещи секторни въпроси, които съдържат разпоредби за правото, приложимо към договорни задължения.
- (43) Тъй като целта на настоящия регламент, не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите-членки, и следователно с оглед на мащаба и последиците на настоящия регламент може да бъде по-успешно постигната на общностно равнище, Общността може да предприеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигане на своята цел.
- (44) В съответствие с член 3 от Протокола относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за създаване на Европейската общност, Ирландия е нотифицирала желанието си да участва в приемането и прилагането на настоящия регламент.
- (45) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокола относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия, приложен към Договора за Европейския съюз и Договора за създаване на Европейската общност, и без да се засяга член 4 от посочения протокол, Обединеното кралство не взема участие в приемането на настоящия регламент, не е обвързано от него и не го прилага.
- (46) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокола относно позицията на Дания, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за създаване на Европейската общност, Дания не взема участие в приемането на настоящия регламент, не е обвързана от него и не го прилага.

Настоящият регламент не следва да засяга прилагането на други актове, съдържащи разпоредби, целящи да допринесат за правилното функциониране на вътрешния пазар, доколкото те не могат да бъдат прилагани съвместно с правото,

⁽¹⁾ ОВ L 178, 17.7.2000 г., стр. 1.

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

ГЛАВА I

ПРИЛОЖНО ПОЛЕ

Член 1

Предмет

1. Настоящият регламент се прилага, в ситуации на съгласие на законни, за договорни задължения от граждански и търговски характер.

Той не се прилага, в частност, за данъчни, митнически или административни въпроси.

2. От приложното поле на настоящия регламент са изключени:

- a) въпроси, свързани с правното положение или правоспособността на физически лица, без да се засяга член 13;
- b) задължения, произтичащи от семейни отношения и отношения, които съгласно приложимото към тях право имат сходни последици, включително задължения за издръжка;
- в) задължения, произтичащи от режими на съпругеска имуществена общност, режими на собственост при отношения, които съгласно приложимото към тях право имат последици, сходни на тези, произтичащи от брак, завещание и наследяване;
- г) задължения, породени от менителници, чекове, записи на заповед и други прехвърляеми инструменти, доколкото задълженията по такива други прехвърляеми инструменти произтичат от техния прехвърляем характер;
- д) арбитражни споразумения и споразумения за избор на съд;
- е) въпроси, уреждани от правото, приложимо към дружества, други корпоративни или некорпоративни юридически лица и неперсонифицирани образувания, като например учредяване чрез регистрация или по друг начин, правоспособност, вътрешна организация или ликвидация на дружества, други корпоративни или некорпоративни юридически лица и неперсонифицирани образувания, личната отговорност на служители и членове, в това им качество, за задълженията на дружеството или юридическото лице;
- ж) въпросът дали представителят може да обвърже представяваното лице или дали орган може да обвърже дружество, корпоративно или некорпоративно юридическо лице или неперсонифицирано образувание по отношение на трето лице;
- з) учредяването на доверителна собственост и отношенията между учредители, доверителни собственици и бенефициери;
- и) задължения, произтичащи от делови отношения, предхождащи сключването на договор;
- й) застрахователни договори, произтичащи в резултат на дейността на организации, различни от предприятията,

посочени в член 2 от Директива 2002/83/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 5 ноември 2002 г. относно животозастраховането⁽¹⁾, чийто предмет е да предоставят облага на наети или самостоятелно заети лица, принадлежащи към предприятие или група предприятия, към професия или група професии, в случай на смърт или преживяване, или прекратяване или ограничаване на дейност, или професионално заболяване или трудова злополука.

3. Настоящият регламент не се прилага за доказателствата и процеса, без да се засяга член 18.

4. Понятието „държава-членка“ в настоящия регламент означава държава-членка, за която се прилага настоящият регламент. В член 3, параграф 4 и член 7 обаче понятието означава всички държави-членки.

Член 2

Универсален характер

Всяко право, посочено в настоящия регламент, се прилага независимо от това, дали е правото на държава-членка.

ГЛАВА II

ЕДИННИ ПРАВИЛА

Член 3

Свобода на избор

1. Договорът се урежда от избраното от страните право. Изборът трябва да бъде изричен или да следва ясно от условията на договора или обстоятелствата по случая. Чрез избора си страните могат да изберат право, приложимо за целия или за част от договора.

2. Страните могат по всяко време да се споразумеят към договора да се прилага право, различно от това, което го е уреждало до този момент в резултат от предишен избор, направен съгласно настоящия член или други разпоредби на настоящия регламент. Всяка промяна на приложимото право, направена след сключване на договора, не засяга неговата формална действителност съгласно член 11, нито правата на трети страни.

3. Когато към момента на избора всички други елементи, относими към ситуацията, се намират в държава, различна от държавата, чието право е било избрано, изборът на страните не засяга прилагането на разпоредбите на правото на тази друга държава, които не могат да бъдат отклонени чрез споразумение.

4. Когато към момента на избора всички елементи, относими към ситуацията, се намират в една или повече държави-членки, изборът на страните на приложимо право, различно от право на

⁽¹⁾ ОВ L 345, 19.12.2002 г., стр. 1. Директива, последно изменена с Директива 2008/19/ЕО (ОВ L 76, 19.3.2008 г., стр. 44).

4.7.2008 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 177/11

държава-членка, не засяга прилагането на онези разпоредби на правото на Общността, а където е уместно — така както те са въведени в държавата-членка на сезирания съд, които не могат да бъдат отклонени чрез споразумение.

5. Съществуването и действителността на съгласието на страните относно избора на приложимото право се определят в съответствие с разпоредбите на членове 10, 11 и 13.

Член 4

Приложимо право при липса на избор

1. Доколкото приложимото към договора право не е било избрано в съответствие с член 3, и без да се засягат разпоредбите на членове от 5 до 8, правото, което урежда договора, се определя, както следва:

- а) договор за продажба на стоки се урежда от правото на държавата, където е обичайното местопребиваване на продавача;
- б) договор за предоставяне на услуги се урежда от правото на държавата, където е обичайното местопребиваване на доставчика на услугата;
- в) договор за вещно право върху недвижима вещ или за наем на недвижима вещ се урежда от правото на държавата, където се намира вещта;
- г) независимо от буква в), договор за наем на недвижима вещ, сключен за временно лично ползване за срок не повече от шест поредни месеца, се урежда от правото на държавата, където е обичайното местопребиваване на наемодателя, при условие че наемателят е физическо лице и неговото обичайно местопребиваване е в същата държава;
- д) договор за франчайз се урежда от правото на държавата, където е обичайното местопребиваване на франчайзополучателя;
- е) договор за дистрибуция се урежда от правото на държавата, където е обичайното местопребиваване на дистрибутора;
- ж) договор за продажба на стоки чрез търг се урежда от правото на държавата, където се провежда търгът, ако това място може да бъде определено;
- з) договор, сключен в рамките на многостранна система, която обединява или улеснява обединяването на многобройни интереси на трети лица за покупката и продажбата на финансови инструменти по смисъла на член 4, параграф 1, точка 17 от Директива 2004/39/ЕО, в съответствие с недискреционни правила и подчинена на едно-единствено право, се урежда от това право.

2. Когато договорът не попада в обхвата на параграф 1 или когато елементите на договора биха могли да попаднат в обхвата на повече от една от букви а)–з) от параграф 1, договорът се урежда от правото на държавата, където е обичайното

местопребиваване на страната, която дължи характерната за договора престация.

3. Когато от всички обстоятелства по случая е видно, че договорът е явно по-тясно свързан с държава, различна от посочената в параграф 1 или 2, се прилага правото на тази друга държава.

4. Когато приложимото право не може да бъде определено съгласно параграф 1 или 2, договорът се урежда от правото на държавата, с която е най-тясно свързан.

Член 5

Договори за превоз

1. Доколкото приложимото право към договор за превоз на стоки не е било избрано от страните в съответствие с член 3, правото, приложимо към такива договори, е правото на държавата по обичайното местопребиваване на превозвача, при условие че мястото на предаване или мястото на доставяне, или обичайното местопребиваване на товародателя е в същата държава. Ако тези изисквания не са изпълнени, се прилага правото на държавата, в която се намира договореното между страните място на доставяне.

2. Доколкото приложимото право към договор за превоз на пътници не е било избрано от страните в съответствие с втората алинея, приложимо е правото на държавата, в която е обичайното местопребиваване на пътника, при условие че мястото на заминаване или местоназначението се намира в същата държава. Ако тези изисквания не са изпълнени, се прилага правото на държавата по обичайното местопребиваване на превозвача.

Страните могат да изберат като приложимо право към договора за превоз на пътници в съответствие с член 3 само правото на държавата, в която:

- а) е обичайното местопребиваване на пътника; или
- б) е обичайното местопребиваване на превозвача; или
- в) е мястото на централно управление на превозвача; или
- г) се намира мястото на заминаване; или
- д) се намира местоназначението.

3. Когато от всички обстоятелства по случая, при липса на избор на право, е видно, че договорът е явно по-тясно свързан с държава, различна от посочената в параграф 1 или 2, се прилага правото на тази друга държава.

Член 6

Потребителски договори

1. Без да се засягат членове 5 и 7, договор, сключен от физическо лице с цел, която може да се смята, че е извън рамките на неговото занятие или професия („потребителят“), с друго лице,

което упражнява своето занятие или професия („професионалист“), се урежда от правото на държавата, в която е обичайното местопребиваване на потребителя, при условие че професионалистът:

- а) извършва своята търговска или професионална дейност в държавата, в която е обичайното местопребиваване на потребителя, или
- б) по какъвто и да било начин насочва тази дейност към съответната държава или към няколко държави, включително и тази държава,

и договърът попада в обхвата на тази дейност.

2. Независимо от параграф 1 страните могат, в съответствие с член 3, да изберат приложимото право за договор, който отговаря на изискванията на параграф 1. Въпреки това този избор не може да води до лишаване на потребителя от закрилата, предоставяна му от разпоредбите, които не могат да бъдат отклонени чрез споразумение според правото, което при липса на избор би било приложимо въз основа на параграф 1.

3. Ако изискванията на параграф 1, буква а) или б) не са изпълнени, приложимото право към договор между потребител и професионалист се определя съгласно членове 3 и 4.

4. Параграфи 1 и 2 не се прилагат за:

- а) договор за доставка на услуги, когато услугите трябва да бъдат предоставени на потребителя изключително в държава, различна от тази, в която е обичайното му местопребиваване;
- б) договор за превоз, различен от договор за пакетно пътуване по смисъла на Директива 90/314/ЕИО на Съвета от 13 юни 1990 г. относно пакетните туристически пътувания, пакетните туристически ваканции и пакетните туристически обиколки ⁽¹⁾;
- в) договор за вещно право върху недвижима вещ или за наем на недвижима вещ, различен от договор за право на временно ползване на недвижима собственост по смисъла на Директива 94/47/ЕО;
- г) права и задължения, които съставляват финансов инструмент, и права и задължения, които съставляват реда и условията за емитирането или публичното предлагане и публичните предложения за изкупуване на прехвърлими ценни книжа и записването и обратното изкупуване на дялови единици в предприятия за колективно инвестиране, доколкото тези действия не съставляват предоставяне на финансова услуга;
- д) договор, сключен в рамките на вида система, попадаща в обхвата на член 4, параграф 1, буква з).

Член 7

Застрахователни договори

1. Настоящият член се прилага за договорите, посочени в параграф 2, независимо от това дали покритият риск се намира на територията на държава-членка, както и за други договори за застраховка, покриващи рискове, намиращи се в рамките на територията на държавите-членки. Той не се прилага за презастрахователните договори.

2. Договор за застраховка, покриващ голям риск според определението в член 5, буква г) от Първа директива на Съвета 73/239/ЕИО от 24 юли 1973 г. относно координирането на законовите, подзаконовите и административните разпоредби относно достъпа до и упражняването на пряка застрахователна дейност (различна от животозастраховане) ⁽²⁾, се урежда от правото, избрано от страните в съответствие с член 3 от настоящия регламент.

Доколкото приложимото право не е било избрано от страните, договърът за застраховка се урежда от правото на държавата, в която е обичайното местопребиваване на застрахователя. Когато от всички обстоятелства по случая е видно, че договърът е явно по-тясно свързан с друга държава, се прилага правото на тази друга държава.

3. В случай на договор за застраховка, различен от договор, попадащ в рамките на параграф 2, страните могат в съответствие с член 3 да изберат само следното за приложимо право:

- а) правото на всяка държава-членка, където е разположен рискът към момента на сключване на договора;
- б) правото на държавата, където е обичайното местопребиваване на титуляря на застрахователната полица;
- в) за договор за застраховка живот — правото на държавата-членка, чийто гражданин е титулярят на застрахователната полица;
- г) за договори за застраховка, покриващи рискове, които се ограничават до събития, настъпили в една държава-членка, различна от държавата-членка, където е разположен рискът — правото на тази държава-членка;
- д) когато титулярят на застрахователната полица по договор, попадащ в приложното поле на настоящия параграф, осъществява търговска или промишлена дейност или упражнява свободна професия и договърът за застраховка покрива два или повече риска, свързани с тези дейности, и те са разположени в различни държави-членки — правото на всяка от съответните държави-членки или правото на държавата по обичайното местопребиваване на титуляря на полицата.

Когато в случаите, определени в буква а), б) или д), посочените държави-членки дават по-голяма свобода на избор на приложимо право към договора за застраховка, страните могат да се възползват от тази свобода.

⁽²⁾ ОВ L 228, 16.8.1973 г., стр. 3. Директива, последно изменена с Директива 2005/68/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 323, 9.12.2005 г., стр. 1).

⁽¹⁾ ОВ L 158, 23.6.1990 г., стр. 59.

4.7.2008 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 177/13

Доколкото приложимото към договора право не е било избрано в съответствие с настоящия параграф, договърът се урежда от правото на държавата-членка, в която е разположен рискът към момента на сключване на договора.

4. Следните допълнителни правила се прилагат по отношение на договорите за застраховка, обхващащи рискове, за които падена държавата-членка налага задължение за сключване на застраховка:

- a) договърът за застраховка не изпълнява задължението за сключване на застраховка, освен ако не съответства на специалните разпоредби, отнасящи се за тази застраховка, установени от държавата-членка, която налага задължението. Когато правото на държавата-членка, в която е разположен рискът, и правото на държавата-членка, налагаща задължението за сключване на застраховка, си противоречат взаимно, предимство има последното право;
- б) чрез дерогация от разпоредбите на параграфи 2 и 3 държавата-членка може да предвиди договърът за застраховка да се урежда от правото на държавата-членка, която налага задължението за сключване на застраховка.

5. За целите на параграф 3, трета алинея и на параграф 4, когато застрахователният договор покрива рискове, разположени в повече от една държава-членка, се смята, че договърът се състои от няколко договора, всеки един от които е свързан само с една държава-членка.

6. За целите на настоящия член държавата, в която е разположен рискът, се определя в съответствие с разпоредбите на член 2, буква г) от Втора директива 88/357/ЕИО на Съвета от 22 юни 1988 г. относно координирането на законовите, подзаконовите и административните разпоредби, отнасящи се до прякото застраховане, различно от животозастраховането, и за формулиране на разпоредби за улесняване на ефективното упражняване на свободата на предоставяне на услуги ⁽¹⁾, а в случая със застраховки живот държавата, в която е разположен рискът, е държавата на ангажмента по смисъла на член 1, параграф 1, буква ж) от Директива 2002/83/ЕО.

Член 8

Индивидуални трудови договори

1. Всеки индивидуален трудов договор се урежда от правото, избрано от страните в съответствие с член 3. Въпреки това този избор не може да води до лишаване на работника от защитата, предоставяна му от разпоредбите, които не могат да бъдат отклонени чрез споразумение съгласно правото, което при липса на избор би било приложимо съгласно параграфи 2, 3 и 4 от настоящия член.

2. Доколкото приложимото право към индивидуалния трудов договор не е избрано от страните, договърът се урежда от правото на държавата, в която или, при липса на такава — от която работникът обичайно полага своя труд по изпълнение на договора. Държавата, където обичайно се полага трудът, не се

смята за променена, ако работникът временно е нает в друга държава.

3. Когато приложимото право не може да бъде определено съгласно параграф 2, договърът се урежда от правото на държавата, в която се намира мястото на стопанска дейност, чрез което работникът или служителът е бил нает.

4. Когато от обстоятелствата е видно, че като цяло договърът е по-тясно свързан с държава, различна от посочената в параграф 2 или 3, се прилага правото на тази друга държава.

Член 9

Обособени повелителни норми

1. Обособени повелителни норми са норми, чието зачитане дадена държава смята, че е от решаващо значение за гарантиране на нейните обществени интереси, такива като политическа, социална или икономическа организация, до такава степен, че те са приложими към всяка ситуация, попадаща в обхвата им, независимо от приложимото към договора право съгласно настоящия регламент.

2. Разпоредбите на настоящия регламент не ограничават прилагането на обособените повелителни разпоредби на правото на сезирания съд.

3. На обособените повелителни норми на правото на държавата, в която произтичащите от договора задължения следва да бъдат или са били изпълнени, може да бъде дадено действие, доколкото според тези обособени повелителни норми изпълнението на договора е незаконосъобразно. При пренеската дали да се даде действие на тези разпоредби, се вземат предвид тяхното естество и цел, както и последиците от тяхното прилагане или неприлагане.

Член 10

Съгласие и материална действителност

1. Сключването и действителността на договор или на отделна негова разпоредба се определят от правото, което би било приложимо съгласно настоящия регламент, ако договърът или разпоредбата бяха действителни.

2. Въпреки това, за да установи, че не е изразила съгласие, всяка страна по договора може да се позове на правото на държавата, в която има обичайното си местопребиваване, ако от обстоятелствата следва, че не е оправдано последиците от нейните действия да се определят в съответствие с правото, определено в параграф 1.

Член 11

Формална действителност

1. Договор, сключен между лица, които, или чиито представители, се намират в една и съща държава към момента на

⁽¹⁾ ОВ L 172, 4.7.1988 г., стр. 1. Директива, последно изменена с Директива 2005/14/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 149, 11.6.2005 г., стр. 14).

сключването му, е формално действителен, ако са спазени изискванията за форма на правото, което го урежда по същество съгласно настоящия регламент, или на правото на държавата, в която е сключен.

2. Договор, сключен между лица, които, или чиито представители, се намират в различни държави към момента на сключването му, е формално действителен, ако са спазени изискванията за форма на правото, което го урежда по същество съгласно настоящия регламент, или на правото на една от държавите, в която се намира една от страните или неин представител към момента на сключването, или на правото на държавата, в която е било обичайното местопребиваване на някоя от страните към този момент.

3. Едностранно волеизявление, предназначено да пороци правни последици във връзка със съществуващ или бъдещ договор, е формално действително, ако са спазени изискванията за форма на правото, което урежда или би уреждало договора по същество съгласно настоящия регламент, или на правото на държавата, където е извършено волеизявлението, или на правото на държавата, в която е било обичайното местопребиваване към този момент на лицето, което го е извършило.

4. Параграфи 1, 2 и 3 от настоящия член не се прилагат за договори, които попадат в приложното поле на член 6. Формата на такива договори се урежда от правото на държавата, в която е обичайното местопребиваване на потребителя.

5. Независимо от параграфи 1—4, договор с предмет вещно право върху недвижима вещ или наем на недвижима вещ се подчинява на изисквания за форма на правото на държавата, в която се намира вещта, ако съгласно това право:

- a) тези изисквания важат независимо от държавата, в която е сключен договорът, и независимо от правото, което го урежда; и
- b) тези изисквания не могат да бъдат отклонени чрез споразумение.

Член 12

Обхват на приложимото право

1. Приложимото към договора право по силата на настоящия регламент урежда в частност:

- a) тълкуването;
- b) изпълнението;
- b) в границите на компетентността, предоставена на съда от неговото процесуално право — последиците от пълното или частичното неизпълнение на задълженията, включително определяне на размера на вредите, доколкото това се урежда от правни норми;
- г) различните начини на погасяване на задълженията, погасяването на права поради изтичането на давност или преклузивни срокове;
- д) последиците от недействителността на договора.

2. По отношение на начина на изпълнение и действията, които следва да се предприемат в случай на неточно изпълнение, съдът взема предвид правото на държавата по местоизпълнението на договора.

Член 13

Недееспособност

Когато договор е сключен между лица, намиращи се в една и съща държава, физическо лице, дееспособно по правото на тази държава, може да се позове на недееспособността си по правото на друга държава само ако към момента на сключване на договора насрещната страна е знаела за тази недееспособност или не е знаела за нея поради небрежност.

Член 14

Доброволно прехвърляне на вземане и договорна суброгация

1. Отношението между предишен и нов кредитор по доброволно прехвърляне на вземане или договорна суброгация на вземане срещу трето лице („длъжник“) се урежда от правото, което се прилага за договора между предишния и новия кредитор.

2. Правото, уреждащо вземането, което е предмет на прехвърляне или суброгация, определя прехвърляемостта на вземането, отношенията между новия кредитор и длъжника, условията, при които договорът за прехвърляне на вземането може да се противопостави на длъжника, както и дали длъжникът е изпълнил своите задължения.

3. Понятието за прехвърляне на вземане в настоящия член включва прякото прехвърляне на вземания, прехвърляне на вземания като обезпечение и в залог или други обезпечителни права върху вземания.

Член 15

Законна суброгация

Когато едно лице („кредитор“) има договорна претенция срещу друго лице („длъжник“) и трето лице има задължение да удовлетвори кредитора или е удовлетворило кредитора в изпълнение на това задължение, правото, което урежда задължението на третото лице да удовлетвори кредитора, определя дали и в каква степен третото лице има право да упражни срещу длъжника правата, които кредиторът е имал срещу длъжника съгласно правото, което урежда тяхното отношение.

Член 16

Множество длъжници

Ако кредитор има права срещу няколко длъжници на основание едно и също задължение и един от длъжниците вече е удовлетвориел частично или изцяло кредитора, правото, уреждащо задължението на длъжника към кредитора, урежда също

4.7.2008 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 177/15

така и правата на длъжника срещу останалите длъжници. Другите длъжници могат да противопоставят възраженията, които са имали срещу кредитора, в степента, позволена от правото, уреждащо техните задължения към кредитора.

Член 17

Прихващане

В случаите, когато правото на прихващане не е договорено между страните, прихващането се урежда от правото, приложимо към вземането, за което се предявява правото на прихващане.

Член 18

Тежест на доказване

1. Правото, което урежда договорното задължение съгласно настоящия регламент, се прилага, доколкото в частта си относно договорните задължения съдържа норми, които установяват законови презумпции или определят тежестта на доказване.

2. Договор или волеизявление, предназначени да породят правни последици, могат да бъдат доказани с всички доказателствени средства, допустими според правото на сезирания съд или съгласно всяко право, посочено в член 11, според което договорът или волеизявлението са формално действителни, при условие че доказателственото средство е допустимо според правото на сезирания съд.

ГЛАВА III

ДРУГИ РАЗПОРЕДБИ

Член 19

Обичайно местопребиваване

1. За целите на настоящия регламент обичайното местопребиваване на дружества и други корпоративни или некорпоративни юридически лица и неперсонифицирани образувания е мястото на централното им управление.

Обичайното местопребиваване на физическо лице, което осъществява стопанска дейност, е неговото основно място на стопанска дейност.

2. Когато договорът е сключен в рамките на дейността на клон, представителство или друго поделение или ако съгласно договора такова поделение носи отговорност за изпълнението на договора, мястото, където се намира този клон, представителство или друго поделение, се смята за място на обичайно местопребиваване.

3. За целите на определяне на обичайното местопребиваване относимият момент е моментът на сключване на договора.

Член 20

Изключение на препращането

Прилагането на правото на всяка държава, посочена от настоящия регламент, означава прилагане на действащите норми на правото

на тази държава, с изключение на нормите на нейното международно частно право, освен ако в настоящия регламент не е предвидено друго.

Член 21

Обществен ред на сезирания съд

Прилагането на разпоредба на правото на всяка държава по смисъла на настоящия регламент може да бъде отказано само ако това прилагане е явно несъвместимо с обществения ред на сезирания съд.

Член 22

Държави с повече от една правна система

1. Когато една държава се състои от няколко териториални единици, всяка от които има собствен правен режим в областта на договорните задължения, всяка териториална единица се смята за държава за целите на определяне на приложимото право съгласно настоящия регламент.

2. Държава-членка, в която различни териториални единици имат собствен правен режим в областта на договорните задължения, не е длъжна да прилага настоящия регламент към стълкновения единствено между правните норми на такива единици.

Член 23

Отношение към други разпоредби на общностното право

С изключение на член 7, настоящият регламент не засяга прилагането на разпоредби на общностното право, които по конкретни въпроси предвиждат стълкновителни норми относно договорни задължения.

Член 24

Отношение към Римската конвенция

1. Настоящият регламент заменя Римската конвенция в държавите-членки, с изключение на териториите на държавите-членки, които попадат в териториалния обхват на посочената конвенция и за които настоящият регламент не се прилага по силата на член 299 от Договора.

2. Доколкото настоящият регламент заменя разпоредбите на Римската конвенция, всяко позоваване на тази конвенция се тълкува като позоваване на настоящия регламент.

Член 25

Отношение към съществуващи международни конвенции

1. Настоящият регламент не засяга прилагането на международни конвенции, по които, към датата на приемането му, една или повече държави-членки са страна и които предвиждат стълкновителни норми, отнасящи се до договорни задължения.

L 177/16

BG

Официален вестник на Европейския съюз

4.7.2008 г.

2. Въпреки това в отношенията между държави-членки настоящият регламент има предимство пред конвенции, сключени изключително между две или повече от тях, доколкото такива конвенции засягат въпроси, уредени от настоящия регламент.

Член 26

Списък на конвенции

1. До 17 юни 2009 г. държавите-членки нотифицират Комисията за конвенциите, посочени в член 25, параграф 1. След тази дата държавите-членки нотифицират Комисията относно всички актове за денонсиране на такива конвенции.

2. В срок шест месеца след получаването на нотификациите, посочени в параграф 1, Комисията публикува в *Официален вестник на Европейския съюз*:

- а) списък на конвенциите, посочени в параграф 1;
- б) списък на всички актове за денонсиране по параграф 1.

Член 27

Клауза за преразглеждане

1. До 17 юни 2013 г. Комисията внася доклад в Европейския парламент, Съвета и Европейския икономически и социален комитет относно прилагането на настоящия регламент. Ако е подходящо, докладът се придружава от предложения за изменение на настоящия регламент. Докладът включва:

- а) проучване на правото, приложимо към застрахователните договори, и оценка на въздействието на разпоредбите, които предстои да бъдат въведени, ако съществуват такива; както и

- б) оценка на прилагането на член 6, по-специално по отношение на последователността на правото на Общността в областта на защитата на потребителите.

2. До 17 юни 2010 г. Комисията внася доклад в Европейския парламент, Съвета и Европейския икономически и социален комитет относно въпроса за ефективността на прехвърлянето на вземане или на суброгация срещу трети страни и реда на предпочитително удовлетворение на прехвърлено или суброгирано вземане пред правото на друго лице. Докладът е придружен, ако е подходящо, от предложение за изменение на настоящия регламент и оценка на въздействието на разпоредбите, които предстои да бъдат въведени.

Член 28

Прилагане във времето

Настоящият регламент се прилага за договори, сключени след 17 декември 2009 г.

ГЛАВА IV

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 29

Влизане в сила и прилагане

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Той се прилага от 17 декември 2009 г. с изключение на член 26, който се прилага от 17 юни 2009 г.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко в държавите-членки съгласно Договора за създаване на Европейската общност.

Съставено в Страсбург на 17 юни 2008 година.

За Европейския парламент

Председател

H.-G. PÖTTERING

За Съвета

Председател

J. LENARČIČ

1в

Регламент (ЕО) № 864/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 11 юли 2007 година относно приложимото право към извъндоговорни задължения **(Рим II)**

[Изменения и съдебна практика на Съда на ЕС](#)

L 199/40

BG

Официален вестник на Европейския съюз

31.7.2007 г.

РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 864/2007 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от 11 юли 2007 година

относно приложимото право към извъндоговорни задължения („Рим II“)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за създаване на Европейската общност, и по-специално член 61, буква в) и член 67 от него,

като взеха предвид предложението на Комисията,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет ⁽¹⁾,

в съответствие с процедурата, предвидена в член 251 от Договора, в светлината на съвместния текст, одобрен от Помирнителния комитет на 25 юни 2007 г. ⁽²⁾,

като имат предвид, че:

- (1) Общността си е поставила за цел да поддържа и развива пространство на свобода, сигурност и правосъдие. За постепенното установяване на такова пространство Общността трябва да приеме мерки в областта на съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси с трансгранично значение с обхват, необходим за правилното функциониране на вътрешния пазар.
- (2) Съгласно разпоредбите на член 65, буква б) от Договора, тези мерки трябва да включват насърчаване на съвместимостта на приложимите в държавите-членки норми относно сътълкновението на закони и на юрисдикция.
- (3) На своята среща в Тампере на 15 и 16 октомври 1999 г. Европейският съвет подкрепи принципа на взаимно признаване на съдебни и други решения на съдебните власти като основен стълб в областта на съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси и прикани Съвета и Комисията да приемат програма от мерки за прилагане на принципа на взаимно признаване.
- (4) На 30 ноември 2000 г. Съветът прие съвместна програма от мерки на Комисията и Съвета за прилагане на принципа на взаимно признаване на решения по граждански и търговски дела ⁽³⁾. Програмата определя мерки, свързани с хармонизирането на сътълкновителни норми, които улесняват взаимното признаване на съдебни решения.

- (5) Програмата от Хага ⁽⁴⁾, приета от Европейския съвет на 5 ноември 2004 г., призовава да продължи усилената работа в областта на сътълкновителните норми, касаещи извъндоговорни задължения („Рим II“).
- (6) Правилното функциониране на вътрешния пазар поражда необходимостта сътълкновителните норми в държавите-членки да препращат към едно и също национално право без оглед на държавата на съда, в който е подаден искът, за да се подобри предвидимостта на изхода на спора, сигурността по отношение на приложимото право и свободното движение на съдебни решения.
- (7) Предметът и разпоредбите на настоящия регламент следва да са в съответствие с Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела ⁽⁵⁾ („Брюксел I“) и актовете, уреждащи приложимото право към договорни задължения.
- (8) Настоящият регламент следва да се прилага независимо от вида на сезирания съд или юрисдикция.
- (9) Искове с правно основание действия или бездействия при упражняване на държавна власт (*acta jure imperii*) следва да включват иски срещу длъжностни лица, които действат от името на държавата, и отговорност за действия на държавните власти, включително отговорност на лица, назначени на държавни постове. Следователно тези дела следва да бъдат изключени от приложното поле на настоящия регламент.
- (10) Семейните отношения следва да обхващат произход, брак, родство по сватовство и по съребрена линия. Позоваването в член 1, параграф 2 на отношения, имащи последици, сходни на брак, и други семейни отношения, следва да се тълкува в съответствие с правото на държавата-членка, в която се намира сезираният съд.
- (11) Понятието „извъндоговорни задължения“ се различава в различните държави-членки. Следователно за целите на настоящия регламент „извъндоговорни задължения“ следва да се разглежда като автономно понятие. Сътълкновителните норми, предвидени в настоящия регламент, следва да се прилагат и към извъндоговорни задължения, основани на обективна отговорност.
- (12) Приложимото право следва да урежда и въпроса за способността да се носи отговорност за неправомерно увреждане.

⁽¹⁾ ОВ С 241, 28.9.2004 г., стр. 1.

⁽²⁾ Становище на Европейския парламент от 6 юли 2005 г. (ОВ С 157 Е, 6.7.2006 г., стр. 371), Обща позиция на Съвета от 25 септември 2006 г. (ОВ С 289 Е, 28.11.2006 г., стр. 68) и Позиция на Европейския парламент от 18 януари 2007 г. (все още непубликувана в Официален вестник). Законодателна резолюция на Европейския парламент от 10 юли 2007 г. и Решение на Съвета от 28 юни 2007 г.

⁽³⁾ ОВ С 12, 15.1.2001 г., стр. 1.

⁽⁴⁾ ОВ С 53, 3.3.2005 г., стр. 1.

⁽⁵⁾ ОВ L 12, 16.1.2001 г., стр. 1. Регламент, последно изменен с Регламент (ЕО) № 1791/2006 (ОВ L 363, 20.12.2006 г., стр. 1).

31.7.2007 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 199/41

- (13) Еднообразните норми, прилагани независимо от правото, към което препращат, могат да предотвратят риска от нарушаване на състезателността между страните по правни спорове в Общността.
- (14) Изискването за правна сигурност и необходимостта от решаване на всеки отделен спор са най-съществените елементи на пространството на правосъдие. Настоящият регламент урежда най-подходящите за постигането на тези цели критерии за привързване. Ето защо настоящият регламент предвижда една обща норма, но наред с това и специални норми, а в някои разпоредби и „клауза за дерогация“, която позволява отклоняване на тези норми, когато от обстоятелствата по случая е видно, че непозволеното увреждане е очевидно по-тясно свързано с друга държава. Така този набор от правила създава гъвкава рамка от стълкновителни норми. Същевременно това дава възможност на сезирания съд да подходи по подходящия начин към всеки отделен случай.
- (15) Принципът за приложимост на правото на държавата по местоизвършване на непозволеното увреждане (*lex loci delicti commissi*) е основното решение при извъндоговорни задължения в почти всички държави-членки, но практическото прилагане на принципа се различава, когато елементите на правоотношението се намират в няколко държави. Това положение поражда несигурност относно приложимото право.
- (16) Еднообразните норми следва да подобрят предвидимостта на съдебните решения и да осигурят разумен баланс между интересите на лицето, чиято отговорност се търси, и увреденото лице. Наличието на връзка с държавата, в която е настъпила пряката вреда (*lex loci damni*) води до справедлив баланс между интересите на лицето, чиято отговорност се търси, и увреденото лице, и същевременно отразява съвременния подход към гражданската отговорност и разработването на системи на обективна отговорност.
- (17) Приложимото право следва да бъде определено въз основа на мястото, където е настъпила вредата, независимо от държавата или държавите, в които биха могли да настъпят непрекитни последици. В съответствие с това, при дела за имуществени или неимуществени вреди, държавата, в която е настъпила вредата, следва да бъде държавата, в която са претърпени болките и страданията или съответно е увредено имуществото.
- (18) Общото правило в настоящия регламент следва да бъде принципът за приложение на правото на държавата, в която е настъпила вредата (*lex loci damni*), предвиден в член 4, параграф 1. Член 4, параграф 2 следва да се разглежда като изключение от този общ принцип, тъй като създава специална връзка, в случаите когато обичайното местопребиваване на страните е в една и съща държава. Член 4, параграф 3 следва да се разглежда като „клауза за дерогация“ на член 4, параграфи 1 и 2, когато от обстоятелствата по случая е видно, че непозволеното увреждане е явно по-тясно свързано с друга държава.
- (19) Следва да се предвидят особени стълкновителни норми за някои специални състави на непозволено увреждане, когато общото правило не позволява да се постигне разумен баланс между заложените интереси.
- (20) Стълкновителната норма в областта на отговорността за вреди от стоки следва да отговаря на целите на справедливо разпределение на възможни рискове в едно съвременно високотехнологично общество, което защитава здравето на потребителите, насърчава нововъведенията, осигурява лоялна конкуренция и улеснява търговията. Създаването на стъпаловидна система от критерии за привързване, заедно с клаузата за предвидимост, е едно балансирано решение по отношение на тези цели. Първият елемент, който трябва да се вземе предвид, е правото на държавата, в която се намира обичайното местопребиваване на увреденото лице към момента на настъпване на вредата, ако стоката не е била въведена на пазара в тази държава. Останалите елементи от стъпаловидната система се задействат, ако стоката не е била въведена на пазара в тази държава, без да се засяга член 4, параграф 2, както и възможността за наличие на явно по-тясна връзка с друга държава.
- (21) Специалното правило в член 6 не установява изключения от общото правило на член 4, параграф 1, а го пояснява. По въпроси, свързани с нелоялна конкуренция, стълкновителната норма следва да защитава конкурентите, потребителите и широката общественост, и да гарантира правилното функциониране на пазарната икономика. Връзката с правото на държавата, в която конкурентните отношения или колективните интереси на потребителите са или е вероятно да бъдат засегнати, по принцип удовлетворява тези цели.
- (22) Извъндоговорните задължения, произтичащи от ограничения на конкуренцията по член 6, параграф 3, следва да обхващат нарушения както на националното право, така и на правото на Общността в областта на конкуренцията. Правото, приложимо към такива извъндоговорни задължения, следва да бъде правото на държавата, чийто пазар е или е вероятно да бъде засегнат. Когато е засегнат или е вероятно да бъде засегнат пазарът в повече от една държава, ищецът следва да може при определени обстоятелства да избере да основе иска си на правото на сезирания съд.
- (23) За целите на настоящия регламент понятието за ограничения на конкуренцията следва да включва забрани на споразумения между предприятия, решения на сдружения на предприятия и съгласувани практики, които могат да засегнат търговията между държавите-членки и са насочени към или водят до предотвратяване, ограничаване или нарушаване на конкуренцията в държава-членка или в рамките на вътрешния пазар, а така също и забрани за злоупотреба с господстващо положение на територията на държава-членка или в рамките на вътрешния пазар, когато такива споразумения, решения, съгласувани практики или злоупотреби са забранени от членове 81 и 82 от Договора за ЕО или от правото на държава-членка.
- (24) „Увреждане на околната среда“ следва да означава неблагоприятно изменение на природни ресурси, като например вода, почва или въздух, или нарушаване на функция, осъществявана от този природен ресурс в полза на друг природен ресурс или на обществото, както и засягане на биологичното разнообразие.

- (25) По отношение на увреждането на околната среда член 174 от Договора, който предвижда наличието на висока степен на защита, основана на принципа на предпазливост и на принципа, че следва да се предприемат превантивни действия, на принципа, че увреждането на околната среда трябва да бъде отстранявано приоритетно още при източника, и на принципа, че замърсителят следва да плати, напълно оправдава прилагането на принципа за защита на интересите на увреденото лице. Въпросът дали лице, което търси обезщетение, може да избере приложимото право, следва да бъде решен в съответствие с правото на държавата-членка, където се намира сезираният съд.
- (26) По отношение на нарушенията на права върху обекти на интелектуална собственост следва да се запази всеобщо признатият принцип за прилагане на правото на държавата, в която се търси закрила (*lex loci protectionis*). За целите на настоящия регламент понятието „права върху обекти на интелектуална собственост“ следва да се тълкува като означаващо, например, авторско право, сродни права, *sui generis* правото на защита на бази данни и права върху обекти на индустриална собственост.
- (27) Точното понятие за действия при колективен трудов спор като стачка или локаут се различава в различните държави-членки и се урежда от нормите на вътрешното право на всяка държава-членка. Следователно, с цел закрила на правата и задълженията на работниците и работодателите, настоящият регламент приема като общ принцип, че следва да се прилага правото на държавата, в която е предприето действието при колективен трудов спор.
- (28) Специалното правило относно действията при колективни трудови спорове в член 9 не засяга условията за упражняване на правото на такива действия, предвидени в националното право, нито засяга правното положение на синдикални или представителни организации на работници, уредено в правото на държавите-членки.
- (29) Следва да се предвидят специални правила в случаите, когато вредата е причинена от действие, различно от неправомерно увреждане, като например неоснователно обогатяване, водене на чужда работа без пълномощие и *culpa in contrahendo*.
- (30) За целите на настоящия регламент *culpa in contrahendo* представлява автономно понятие и не следва задължително да се тълкува по смисъла на националното право. Понятието включва нарушение на задължението за разкриване на информация и произволно прекъсване на преговорите за сключване на договор. Член 12 обхваща само извъндоговорни задължения, които са пряко свързани с деловите отношения, предхождащи сключването на договора. Това означава, че ако по време на преговори за сключване на договор лице претърпи неимуществени вреди, се прилага член 4 или други относими разпоредби на настоящия регламент.
- (31) С оглед зачитане принципа на автономия на волята на страните и повишаване на правната сигурност, на страните следва да се разреши да изберат приложимото към извъндоговорни задължения право. Изборът следва да бъде изричен или да произтича с достатъчна сигурност от обстоятелствата по делото. Ако установи наличието на съгласие, съдът трябва да зачете волята на страните. На по-слабата страна следва да се осигури закрила чрез поставянето на определени условия за избора.
- (32) Съображения от обществен интерес оправдават предоставянето на възможност на съдилищата в държавите-членки, при изключителни обстоятелства, да прилагат изключения, основани на съображения за обществен ред и особени повелителни норми. В частност прилагането на разпоредба на правото, посочено от настоящия регламент, което води до присъждане на прекомерно обезщетение с наказателен или назидателен характер, може да се счита за противоречащо на обществения ред на сезирания съд.
- (33) Съгласно действащите национални правила относно обезщетенията, присъждани на пострадали от пътнотранспортни произшествия, при определяне на обезщетението за неимуществени вреди по дела, по които произшествието е било в държава, различна от тази на обичайното местопребиваване на пострадалия, сезираният съд взема предвид всички относими обстоятелства, касаещи съответното пострадало лице, включително, по-специално, претърпените загуби и разходите за последващи или медицински грижи.
- (34) С цел постигане на разумен баланс между страните, трябва, доколкото е целесъобразно, да се отчетат действащите разпоредби за сигурност и правила за поведение в държавата, в която е настъпил вредоносният факт, дори ако извъндоговорното задължение се урежда от правото на друга държава. Терминът „правила за сигурност и поведение“ следва да се тълкува като обозначаващ всички разпоредби, свързани по някакъв начин със сигурността и поведението, като например правила за безопасност в случай на пътнотранспортно произшествие.
- (35) Следва да бъдат избягвани ситуации, при които съгласителните норми се съдържат в няколко акта и съществуват различия между тях. Настоящият регламент обаче не изключва възможността от включване на съгласителни норми относно извъндоговорните задължения в разпоредби на правото на Общността в отделни области.

Настоящият регламент не следва да засяга прилагането на други актове, съдържащи разпоредби, целящи да допринесат за правилното функциониране на вътрешния пазар дотолкова, доколкото те не могат да бъдат прилагани съвместно с правото, посочено от разпоредбите на настоящия регламент. Прилагането на разпоредбите на приложимото право, определено съгласно правилата на настоящия регламент, не следва да засяга свободното движение на стоки и услуги, уредено от актове на Общността като Директива 2000/31/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2000 г. за някои правни аспекти на услугите на информационното общество, и по-специално на електронната търговия на вътрешния пазар (Директива за електронната търговия) ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ ОВ L 178, 17.7.2000 г., стр. 1.

31.7.2007 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 199/43

- (36) Спазването на международните задължения, поети от държавите-членки, налага настоящият регламент да не засяга международни конвенции, по които една или повече държави-членки са страни към момента на приемане на настоящия регламент. С цел улесняване на достъпа до действащите правила Комисията следва да публикува в Официален вестник на Европейския съюз списък със съответните конвенции въз основа на информация, предоставена от държавите-членки.
- (37) Комисията ще представи предложение на Европейския парламент и Съвета относно процедурите и условията, съгласно които държавите-членки ще бъдат упълномощени да водят преговори и да сключват от свое име споразумения с трети държави в отделни и изключителни случаи, касаещи секторни въпроси, които съдържат разпоредби относно правото, приложимо към извъндоговорни задължения.
- (38) Тъй като целта на настоящия регламент не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите-членки и, следователно, с оглед на мащаба и последиците на настоящия регламент, може да бъде по-успешно постигната на общностно ниво. Общността може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигане на тази цел.
- (39) В съответствие с член 3 от Протокола относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за създаване на Европейската общност, Обединеното кралство и Ирландия участват в приемането и прилагането на настоящия регламент.
- (40) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокола относно позицията на Дания, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за създаване на Европейската общност, Дания не взема участие в приемането на настоящия регламент, той не е обвързващ и не е приложим за нея,
2. В приложното поле на настоящия регламент не се включват:
- а) извъндоговорни задължения, произтичащи от семейни отношения и отношения, които, съгласно приложимото към тях право, имат сходни последици, включително задължения за издръжка;
- б) извъндоговорни задължения, произтичащи от режими на съпругеска общност, режими на собственост при отношения, които, съгласно приложимото към тях право, имат последици, сходни на тези, произтичащи от брак, завещаване и наследяване;
- в) извъндоговорни задължения, породени от менителници, чекове, записи на заповед и други прехвърляеми инструменти дотолкова, доколкото задълженията по такива други прехвърляеми инструменти произтичат от техния прехвърляем характер;
- г) извъндоговорни задължения, произтичащи от правото, приложимо към дружества и други юридически лица или неперсонифицирани образувания, по отношение на въпроси като например учредяване, чрез регистрация или по друг начин, правоспособност, вътрешна организация или ликвидация на дружества и други юридически лица или неперсонифицирани образувания, личната отговорност на членовете и органите в това им качество за задълженията на дружеството, лицето или образуванието, и личната отговорност на одиторите към дружеството или неговите членове при задължителните одити на счетоводните документи;
- д) извъндоговорни задължения, произтичащи от отношения между учредители, доверители собственици и бенефициери на доброволно учредена доверителна собственост;
- е) извъндоговорни задължения, произтичащи от ядрена вреда;
- ж) извъндоговорни задължения, произтичащи от нарушения на правото на личен живот и на права, свързани с личността, включително клеветата.
3. Настоящият регламент не се прилага за доказателствата и процеса, без да се засягат членове 21 и 22.
4. За целите на настоящия регламент „държава-членка“ означава всяка държава-членка с изключение на Дания.

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

ГЛАВА I

ПРИЛОЖНО ПОЛЕ

Член 1

Приложно поле

1. Настоящият регламент се прилага за извъндоговорни задължения по граждански и търговски въпроси, във всеки случай на стълкновение на закони. Регламентът не се прилага, в частност, за данъчни, митнически и административни въпроси или за отговорността на държавата за действия и бездействия при упражняването на държавната власт (*acta jure imperii*).

Член 2

Извъндоговорни задължения

1. За целите на настоящия регламент понятието „вред“ обхваща всички последици, произтичащи от неправомерно увреждане, неоснователно обогатяване, водене на чужда работа без пълномощие или *culpa in contrahendo*.
2. Настоящият регламент се прилага също и за извъндоговорни задължения, за които съществува вероятност да възникнат.

L 199/44

BG

Официален вестник на Европейския съюз

31.7.2007 г.

3. Всяко позоваване в настоящия регламент на:
- а) вредоносен факт включва факти, пораждащи вреди, за които съществува вероятност да настъпят; както и
 - б) вреди включва вреди, за които съществува вероятност да настъпят.

Член 3

Всёобщо прилагане

Всяко право, посочено в настоящия регламент, се прилага независимо от това, дали е правото на държава-членка.

ГЛАВА II

НЕПОЗВОЛЕНИ УВРЕЖДЕНИЯ

Член 4

Общо правило

1. Освен ако не е предвидено друго в настоящия регламент, приложимото право към извъндоговорни задължения, произтичащи от непозволено увреждане, е правото на държавата, в която е настъпила вредата, независимо в коя държава е настъпил вредоносният факт и независимо в коя държава или държави настъпват непреките последици от този факт.

2. Когато обаче и лицето, чиято отговорност се търси, и увреденото лице имат обичайно местопребиваване в една и съща държава към момента на настъпване на вредата, се прилага правото на тази държава.

3. Когато от обстоятелствата като цяло следва, че непозволеното увреждане е явно по-тясно свързано с държава, различна от посочената в параграфи 1 или 2, се прилага правото на тази друга държава. Явно по-тясната връзка с друга държава може да се основава, в частност, на предходно отношение между страните, като например договор, който е в тясна връзка със съответното непозволено увреждане.

Член 5

Отговорност за вреди от стоки

1. Без да се засяга член 4, параграф 2, правото, приложимо към извъндоговорни задължения, произтичащи от причинени от стока вреди, е както следва:

- а) правото на държавата, в която се намира обичайното местопребиваване на увреденото лице, към момента на настъпване на вредата, ако стоката е била въведена на пазара в тази държава; или, ако не е изпълнено горното,
- б) правото на държавата, в която стоката е закупена, ако стоката е била въведена на пазара в тази държава; или, ако не е изпълнено горното,

- в) правото на държавата, в която е настъпила вредата, ако стоката е била въведена на пазара в тази държава.

Приложимото право обаче е правото на държавата, в която е обичайното местопребиваване на лицето, на което се търси отговорност, ако последното не би могло разумно да предвиди въвеждането на стоката, или на стока от същия вид, на пазара на държавата, чието право е приложимо съгласно буква а), б) или в).

2. Когато от обстоятелствата като цяло следва, че непозволеното увреждане е явно по-тясно свързано с държава, различна от посочената в параграф 1, се прилага правото на тази друга държава. Явно по-тясната връзка с друга държава може да се основава, в частност, на предходно отношение между страните, като например договор, който е в тясна връзка със съответното непозволено увреждане.

Член 6

Нелоялна конкуренция и действия, ограничаващи свободната конкуренция

1. Правото, приложимо към извъндоговорни задължения, произтичащи от действие на нелоялна конкуренция, е правото на държавата, в която са засегнати или е вероятно да се засегнат конкурентни отношения или колективните интереси на потребители.

2. В случай че действие на нелоялна конкуренция засяга изключително интересите на определен конкурент, се прилага член 4.

3. а) Правото, приложимо към извъндоговорни задължения, произтичащи от ограничаване на конкуренцията, е правото на държавата, чийто пазар е или е вероятно да бъде увреден.

- б) Когато е или е вероятно да бъде увреден пазарът на повече от една държава-членка, лицето, търсещо обезщетение за вреди, което е завело иск в съда по местопребиваването на ответника, може вместо това да предпочете да основе иска си на правото на сезирания съд, при условие че пазарът в тази държава-членка е измежду онези, които са непосредствено и значително засегнати от ограничаването на конкуренцията, от което произтича извъндоговорното задължение, на което е основан искът; когато в съответствие с приложимите правила за подсъдност, ищецът предявява иск към повече от един ответник пред същия съд, той/тя може да избере да основе иска си на правото на този съд, ако ограничаването на конкуренцията, на което се основава искът срещу всеки от ответниците, непосредствено и значително засяга и пазара на държавата-членка на този съд.

4. Правото, приложимо според настоящия член, не може да бъде отклонено чрез споразумение по член 14.

31.7.2007 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 199/45

Член 7

Увреждане на околната среда

Правото, приложимо към извъндоговорни задължения, произтичащи от увреждане на околната среда или претърпени имуществени или неимуществени вреди в резултат на такова увреждане, е правото, определено съгласно член 4, параграф 1, освен ако лицето, което търси обезщетение за вредата, избере да основе иска си на правото на държавата, в която е настъпил вредоносният факт.

Член 8

Нарушаване на права върху обекти на интелектуална собственост

1. Правото, приложимо към извъндоговорни задължения, произтичащи от нарушаване на права върху обекти на интелектуална собственост, е правото на държавата, в която се търси закрилата на тези права.

2. В случай на извъндоговорни отношения, произтичащи от нарушаване на единното общностно право върху обекти на интелектуална собственост, приложимото право за всеки неуреден от съответен акт на Общността въпрос е правото на държавата, в която е извършено нарушението.

3. Правото, приложимо според настоящия член, не може да бъде отклонено чрез споразумение по член 14.

Член 9

Отговорност за действия при колективен трудов спор

Без да се засяга член 4, параграф 2, правото, приложимо към извъндоговорни задължения по отношение на отговорността на лице в качеството му на работник или на работодател, или на организацията, представляващи техните професионални интереси, за вреди, причинени от предстоящи или извършени действия при колективни трудови спорове, е правото на държавата, в която е предприето или ще бъде предприето действието.

ГЛАВА III

НЕОСНОВАТЕЛНО ОБОГАТЯВАНЕ, ВОДЕНО НА ЧУЖДА РАБОТА БЕЗ ПЪЛНОМОЩИЕ И *CULPA IN CONTRAHENDO*

Член 10

Неоснователно обогатяване

1. В случай че извъндоговорно задължение, произтичащо от неоснователно обогатяване, включително плащане на не дължими суми, е свързано със съществуващо отношение между страните, като например отношение, породено от договор или неправомерно увреждане, което е в тясна връзка с неоснователното обогатяване, се прилага правото, което урежда това друго отношение.

2. Когато приложимото право не може да бъде определено въз основа на параграф 1 и към момента на настъпване на факта, породил неоснователното обогатяване, страните имат обичайно местопребиване в една и съща държава, се прилага правото на тази държава.

3. Когато приложимото право не може да бъде определено въз основа на параграфи 1 или 2, се прилага правото на държавата, в която е настъпило неоснователното обогатяване.

4. Когато от обстоятелствата като цяло следва, че извъндоговорното задължение, произтичащо от неоснователно обогатяване, е явно по-тясно свързано с държава, различна от посочената в параграфи 1, 2 и 3, се прилага правото на тази държава.

Член 11

Водене на чужда работа без пълномощие

1. В случай че извъндоговорно задължение, произтичащо от водене на чужда работа без пълномощие, касае съществуващо отношение между страните, като например договор или неправомерно увреждане, което е в тясна връзка с извъндоговорното задължение, прилага се правото, уреждащо това друго отношение.

2. Когато приложимото право не може да бъде определено въз основа на параграф 1 и към момента на настъпване на вредоносния факт, страните имат обичайно местопребиване в една и съща държава, се прилага правото на тази държава.

3. Когато приложимото право не може да бъде определено въз основа на параграфи 1 или 2, се прилага правото на държавата, в която е извършено воденето на чужда работа без пълномощие.

4. Когато от обстоятелствата като цяло следва, че извъндоговорното задължение, произтичащо от водене на чужда работа без пълномощие, е явно по-тясно свързано с държава, различна от посочената в параграфи 1, 2 и 3, се прилага правото на тази друга държава.

Член 12

Culpa in contrahendo

1. Правото, приложимо към извъндоговорно задължение, произтичащо от делови отношения, предхождащи сключването на договор, независимо дали договорът е бил действително сключен или не, е правото, което е или би било приложимо към договора, ако той би бил сключен.

2. Когато приложимото право не може да бъде определено въз основа на параграф 1, приложимо е:

a) правото на държавата, в която настъпва вредата, независимо в коя държава е настъпил вредоносният факт и независимо в коя държава или държави са настъпили непреките последици от този факт; или

b) когато към момента на настъпване на вредоносния факт страните имат обичайно местопребиване в една и съща държава — правото на тази държава; или

в) когато от обстоятелствата като цяло следва, че извъндоговорното задължение, произтичащо от делови отношения, предхождащи сключването на договор, е явно в по-тясна връзка с държава, различна от посочената в букви а) и б) — правото на тази друга държава.

L 199/46

BG

Официален вестник на Европейския съюз

31.7.2007 г.

Член 13

Приложимост на член 8

За целите на настоящата глава член 8 се прилага за извъндоговорни отношения, произтичащи от нарушаване на права върху обекти на интелектуална собственост.

ГЛАВА IV

СВОБОДА НА ДОГОВАРЯНЕ

Член 14

Свобода на договаряне

1. Страните могат да се договорят да подчинят извъндоговорни задължения на избрано от тях право:

- а) чрез споразумение, сключено след настъпването на вредоносния факт;

или

- б) когато всички страни упражняват търговска дейност, също и чрез свободно договорено споразумение, преди настъпването на вредоносния факт.

Изборът следва да е изричен или да произтича с достатъчна степен на сигурност от обстоятелствата по случая и не засяга правата на трети страни.

2. Когато към момента на осъществяване на вредоносния факт всички елементи на отношението се намират в държава, различна от държавата, чието право е избрано, изборът на страните не засяга прилагането на онези разпоредби на правото на тази друга държава, които не могат да бъдат отклонени чрез споразумение.

3. Когато към момента на осъществяване на вредоносния факт всички елементи на отношението се намират в една или повече държави-членки, изборът на страните на приложимо право, различно от правото на тази държава-членка, не засяга прилагането на онези разпоредби на правото на Общността, от които не могат да бъдат отклонени чрез споразумение, така както се прилагат в държавата-членка на съда.

ГЛАВА V

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 15

Обхват на приложимото право

Приложимото към извъндоговорни задължения право по силата на настоящия регламент урежда в частност:

- а) основаниято и границите на отговорността, включително определянето на лицата, на които може да се търси отговорност за извършени от тях действия;
- б) основанията за освобождаване от отговорност, както и ограничаването и разделянето на отговорността;

- в) наличието, вида и определяне на размера на вредите или на търсеното обезщетение;

- г) в границите на предоставените на съда правомощия от неговото процесуално право, мерките, които съдът може да постанови, за да осигури предотвратяване, прекратяване или обезщетяване на вредата;

- д) въпросът дали право на обезщетение за претърпените вреди може да бъде прехвърляно, включително чрез наследяване;

- е) лицата, които имат право на обезщетение за лично претърпени от тях вреди;

- ж) отговорност за вреди, причинени от друго;

- з) способите за погасяване на задълженията, правилата за погасителната давност и прекратяването на права, включително правилата относно началото, прекъсването и спирането на срок на погасителна давност или прекратяване на права.

Член 16

Обособени повелителни норми

Разпоредбите на настоящия регламент не ограничават прилагането на правните норми на държавата на съда в случаите, когато те са повелителни, независимо от приложимото към извъндоговорното задължение право.

Член 17

Разпоредби за сигурност и правила за поведение

При оценяване поведението на лице, чиято отговорност се търси, фактически и доколкото е целесъобразно се отчитат разпоредбите за сигурност и правилата за поведение, които са в сила към момента и мястото на настъпване на вредоносния факт.

Член 18

Пряк иск срещу застрахователя на лицето, чиято отговорност се търси

Увреденото лице може да предяви иск за обезщетение пряко срещу застрахователя на лицето, чиято отговорност се търси, ако приложимото към извъндоговорното задължение право или приложимото към застрахователния договор право предвижда това.

Член 19

Суброгация

Когато едно лице („кредитор“) предяви иск по извъндоговорно задължение срещу друго лице („длъжник“) и трето лице има задължение към кредитора, или действително е удовлетворило кредитора в изпълнение на това задължение, правото, което урежда задължението на третото лице към кредитора определя дали и до каква степен третото лице може да упражни срещу длъжника правата, които кредиторът е имал срещу длъжника съгласно правото, уреждащо тяхното отношение.

31.7.2007 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 199/47

Член 20

Множество длъжници

В случай че кредитор има права срещу няколко длъжници на основание едно и също отношение и един от длъжниците вече е удовлетворил частично или изцяло кредитора, правото на длъжника да търси обезщетение от другите длъжници се урежда от правото, приложимо към извъндоговорното задължение на този длъжник към кредитора.

Член 21

Форма за действителност

Едностранно волеизявление с правни последици, свързано с извъндоговорно задължение, е действително, ако са спазени изискванията за форма, установени от правото, което урежда въпросното извъндоговорно задължение или правото на държавата, в която е извършено волеизявлението.

Член 22

Тежест на доказване

1. Правото, което урежда извъндоговорното задължение съгласно настоящия регламент, е приложимо доколкото в частта си относно извъндоговорните задължения съдържа правила, които допускат установени от закона презумпции или определят тежестта на доказване.

2. Едностранный волеизявления с правни последици могат да бъдат доказвани с всички доказателствени средства, допустими по правото на сезирания съд или съгласно правото, определено в член 21, според което е спазена формата за действителност на волеизявлението, при условие че доказателственото средство е допустимо според правото на съда.

ГЛАВА VI

ДРУГИ РАЗПОРЕДБИ

Член 23

Обичайно местопребиваване

1. За целите на настоящия регламент обичайното местопребиваване на дружества и други юридически лица или неперсонифицирани образувания е мястото на централното управление.

Когато вредоносният факт или вредата настъпят в рамките на дейността на клон, представителство или друго поделение, за място на обичайно местопребиваване се счита мястото, на което се намира клонът, представителството или поделението.

2. За целите на настоящия регламент обичайното местопребиваване на физическо лице, което осъществява стопанска дейност, е неговото основно място на дейност.

Член 24

Исключване на препращането

По смисъла на настоящия регламент прилагане на правото на държава, посочена от настоящия регламент, означава прилагане на действащите норми на правото на тази държава, с изключение на нормите на нейното международното частно право.

Член 25

Държави с повече от една правна система

1. Когато една държава включва няколко териториални единици, всяка от които има собствен правен режим в областта на извъндоговорните задължения, всяка териториална единица се счита за държава за целите на определяне на приложимото право съгласно настоящия регламент.

2. За държава-членка, в която различни териториални единици имат собствен правен режим в областта на извъндоговорните отношения, няма изискване да прилага настоящия регламент само към сътолковения между правните режими на такива единици.

Член 26

Обществен ред на сезирания съд

Прилагането на разпоредба на правото на държава, определено като приложимо съгласно настоящия регламент, може да бъде отказано, само ако резултатите от това приложение са явно несъвместими с обществения ред на сезирания съд.

Член 27

Съотношение с други разпоредби на общностното право

Настоящият регламент не засяга прилагането на разпоредбите на общностното право, които, по отношение на отделни области, установяват сътолковителни норми относно извъндоговорните задължения.

Член 28

Съотношение със съществуващи международни конвенции

1. Настоящият регламент не засяга прилагането на международни конвенции, по които една или повече държави-членки са страни към датата на приемане на настоящия регламент и които установяват сътолковителни норми относно извъндоговорните задължения.

2. Настоящият регламент обаче се прилага между държавите-членки с предимство пред конвенциите, сключени единствено между две или повече от тях дотолкова, доколкото тези конвенции касаят въпроси, уредени от настоящия регламент.

L 199/48

BG

Официален вестник на Европейския съюз

31.7.2007 г.

ГЛАВА VII
ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 29

Списък от конвенции

1. До 11 юли 2008 г. държавите-членки уведомяват Комисията за конвенциите, посочени в член 28, параграф 1. След тази дата държавите-членки уведомяват Комисията за всяко денонсиране на такава конвенция.

2. В срок от шест месеца след получаването Комисията публикува в *Официален вестник на Европейския съюз*:

- i) списък на конвенциите, посочени в параграф 1;
- ii) уведомления за денонсиране, посочени в параграф 1.

Член 30

Клауза за преразглеждане

1. Не по-късно от 20 август 2011 г. Комисията представя доклад на Европейския парламент, на Съвета и на Икономическия и социален комитет относно прилагането на настоящия регламент. Ако е необходимо, докладът се придружава от предложения за адаптиране на настоящия регламент. Докладът включва:

- i) проучване на последиците от начина, по който чуждото право се приема от различните юрисдикции, и на степента, в

която съдилищата в държавите-членки прилагат чуждото право съгласно настоящия регламент;

- ii) проучване на последиците от член 28 от настоящия регламент във връзка с Хагската конвенция от 4 май 1971 г. за приложимото право при пътнотранспортни произшествия.

2. Не по-късно от 31 декември 2008 г. Комисията представя доклад на Европейския парламент, на Съвета и на Европейския икономически и социален комитет относно ситуацията в областта на приложимото право към извъндоговорните задължения, произтичащи от нарушаване на правото на личен живот и на правата, свързани с личността, като се отчитат правилата относно свободата на печата и свободата на изразяване в средствата за масово осведомяване, както и въпросите на сътълкновение на правни порядъци, свързани с Директива 95/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 1995 г. за защита на физическите лица при обработването на лични данни и за свободното движение на тези данни ⁽¹⁾.

Член 31

Приложение във времето

Настоящият регламент се прилага за вредоносни факти, настъпили след влизането му в сила.

Член 32

Начална дата на прилагане

Настоящият регламент се прилага от 11 януари 2009 г. с изключение на член 29, който се прилага от 11 юли 2008 г.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави-членки в съответствие с Договора за създаване на Европейската общност.

Съставено в Страсбург на 11 юли 2007 година.

За Европейския парламент
Председател
H.-G. PÖTTERING

За Съвета
Председател
M. LOBO ANTUNES

⁽¹⁾ ОВ L 281, 23.11.1995 г., стр. 31.

Декларация на Комисията относно клаузата за преразглеждане (член 30)

В отговор на поканата от Европейския парламент и от Съвета в рамките на член 30 от регламента „Рим II“, Комисията ще внесе, не по-късно от декември 2008 г., проучване на състоянието на приложимото законодателство в сферата на извъндоговорните задължения, произтичащи от нарушения на правото на личен живот и на права, свързани с личността. Комисията ще разгледа всички аспекти на състоянието и при необходимост ще вземе подходящи мерки.

Декларация на Комисията относно пътнотранспортните произшествия

Като има предвид различните практики, следвани от държавите-членки по отношение на степента на компенсиране, предоставяно на жертвите на пътнотранспортни произшествия, Комисията има готовност да проучи специфичните проблеми на лицата с постоянно пребиваване в ЕС, претърпели пътнотранспортна злополука на територията на държава-членка, различна от държавата-членка на тяхното обичайно местопребиваване. За тази цел тя ще представи на Европейския парламент и на Съвета, преди края на 2008 г., проучване на всички възможности, по-специално в областта на застраховането, за подобряване на положението на жертвите на трансгранични злополуки; това проучване ще бъде първа стъпка към изготвянето на Зелена книга.

Декларация на Комисията относно статута на чуждото право

Като има предвид различните практики, следвани от държавите-членки по отношение на прилагането на чуждото право, Комисията ще публикува, най-късно четири години след влизането в сила на регламента „Рим II“ и във всеки случай незабавно след изготвянето му, хоризонтално проучване относно прилагането на чуждото право по отношение на граждански и търговски дела от съдилищата на държавите-членки, с оглед на целите на Хагската програма. Комисията е склонна също така да вземе подходящи мерки при необходимост.

1г

Регламент (ЕС) 2015/848 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 година относно производството по **несъстоятелност**

[Регламент с приложенията](#)

[Изменения, актове за изпълнение и съдебна практика на Съда на ЕС](#)

[Регламент \(ЕО\) № 1346/2000 на Съвета от 29 май 2000 година относно производството по несъстоятелност](#)

[Изменения и съдебна практика на Съда на ЕС относно Регламент \(ЕО\) № 1346/2000 на Съвета от 29 май 2000 г. относно производството по несъстоятелност](#)

5.6.2015 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 141/19

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2015/848 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА**от 20 май 2015 година****относно производството по несъстоятелност****(преработен текст)**

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 81 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет ⁽¹⁾,

в съответствие с обикновената законодателна процедура ⁽²⁾,

като имат предвид, че:

- (1) На 12 декември 2012 г. Комисията прие доклад относно прилагането на Регламент (ЕО) № 1346/2000 на Съвета ⁽³⁾. В доклада се стига до извода, че регламентът действа добре като цяло, но е желателно да се подобри прилагането на някои от разпоредбите му, с цел да се повиши ефективността при воденето на трансграничните производства по несъстоятелност. Тъй като посоченият регламент е бил изменян няколко пъти и трябва да се внесат още изменения, в интерес на яснотата той следва да бъде преработен.
- (2) Съюзът си е поставил за цел да създаде пространство на свобода, сигурност и правосъдие.
- (3) Правилното функциониране на вътрешния пазар изисква трансграничните производства по несъстоятелност да действат ефикасно и ефективно. Приемането на настоящия регламент е необходимо за постигането на тази цел, която попада в обхвата на съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси по смисъла на член 81 от Договора.
- (4) Дейностите на предприятията все по-често имат трансгранични последици и поради това все повече се регламентират от правото на Съюза. Несъстоятелността на такива предприятия се отразява и на правилното функциониране на вътрешния пазар и поради това е необходим акт на Съюза, който да изисква координация на мерките, които трябва да се прилагат по отношение на имуществото на неплатежеспособния длъжник.
- (5) С оглед на правилното функциониране на вътрешния пазар е необходимо да се избягват стимулите за страните да прехвърлят активи или съдебни производства от една държава членка в друга, с цел да са в по-благоприятно правно положение във вреда на кредиторите на несъстоятелността (т.нар. „forum shopping“).
- (6) Настоящият регламент следва да включва разпоредби, които регламентират компетентността за образуване на производства по несъстоятелност и действия, които произтичат пряко от производството по несъстоятелност и са тясно свързани с него. Настоящият регламент следва да съдържа също разпоредби относно признаването и изпълнението на съдебни решения, постановени в рамките на такива производства, както и разпоредби относно приложимото право по отношение на производствата по несъстоятелност. Освен това настоящият регламент следва да установи правила относно координирането на производствата по несъстоятелност, които се отнасят за един и същ длъжник или за няколко членове на една и съща група дружества.
- (7) Банкрутът, производствата, свързани с обявяването на дружества или други юридически лица в несъстоятелност, конкордатите и аналогичните производства и действията, свързани с такива производства, са изключени от обхвата на Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁴⁾. Посочените производства следва да бъдат обхванати от настоящия регламент. При тълкуването на настоящия регламент следва да се запълват, доколкото е възможно, нормативните празноти между двата инструмента. Въпреки това фактът, че дадено национално производство не е включено в списъка в приложение А към настоящия регламент, не следва да означава, че това производство е включено в обхвата на Регламент (ЕС) № 1215/2012.

⁽¹⁾ ОВ С 271, 19.9.2013 г., стр. 55.

⁽²⁾ Позиция на Европейския парламент от 5 февруари 2014 г. (все още непубликувана в Официален вестник) и позиция на Съвета на първо четене от 12 март 2015 г. (все още непубликувана в Официален вестник). Позиция на Европейския парламент от 20 май 2015 г. (все още непубликувана в Официален вестник).

⁽³⁾ Регламент (ЕО) № 1346/2000 на Съвета от 29 май 2000 г. относно производството по несъстоятелност (ОВ L 160, 30.6.2000 г., стр. 1).

⁽⁴⁾ Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 351, 20.12.2012 г., стр. 1).

- (8) За постигането на целта, свързана с подобряването и ускоряването на производствата по несъстоятелност с трансгранични последици, е необходимо и уместно разпоредбите за компетентността, признаването на съдебни решения и приложимото право в тази област да бъдат включени в един правен акт на Съюза, който да бъде задължителен и пряко приложим в държавите членки.
- (9) Настоящият регламент следва да се прилага към производствата по несъстоятелност, които отговарят на условията, посочени в него, независимо дали длъжникът е физическо или юридическо лице, търговец или частно лице. Тези производства по несъстоятелност са изчерпателно изброени в приложение А. По отношение на националните производства, които се съдържат в приложение А, настоящият регламент следва да се прилага, без съдилищата на друга държава членка да разглеждат допълнително дали са изпълнени условията, посочени в настоящия регламент. Националните производства по несъстоятелност, които не са включени в списъка в приложение А, не следва да попадат в обхвата на настоящия регламент.
- (10) Обхватът на настоящия регламент следва да бъде разширен, така че да обхване производствата, които насърчават спасяването на икономически жизнеспособни, но изпитващи трудности дружества и които дават втори шанс на предприемачите. Той следва да обхване по-специално производствата, предвиждащи оздравяване на длъжника на етап, когато само съществува вероятност от несъстоятелност, и производствата, при които длъжникът изцяло или частично запазва контрол върху своите активи и дейности. Той следва да обхване и производствата за погасяване на задължения или уреждане на дългове по отношение на потребители и на самостоятелно заети лица, например чрез намаляване на сумата, която да бъде изплатена от длъжника, или удължаване на определения на длъжника срок за плащане. Тъй като тези производства не водят непременно до назначаването на синдик, те следва да бъдат обхванати от настоящия регламент, ако се извършват под контрола или надзора на съда. В този контекст понятието „контрол“ следва да включва ситуации, при които съдът се намесва само въз основа на жалба, подадена от кредитор или други заинтересовани страни.
- (11) Настоящият регламент следва да се прилага и за производствата, при които се налага спиране на изпълнителните действия, предявени от индивидуални кредитори, когато тези действия биха могли да окажат неблагоприятно въздействие върху преговорите и да попречат на перспективите за оздравяване на стопанската дейност на длъжника. Такива производства следва да не бъдат във вреда на кредиторите на несъстоятелността и ако не може да бъде постигнато споразумение за план за оздравяване, следва да предхождат производствата, попадащи в обхвата на настоящия регламент.
- (12) Настоящият регламент следва да се прилага за производства, чието образуване се разгласява публично, за да могат кредиторите да узнаят за производствата и да предявят вземанията си, като по този начин се гарантира колективният характер на производствата, както и за да се даде възможност на кредиторите да оспорят компетентността на съда, образувал производствата.
- (13) В съответствие с това производствата по несъстоятелност с поверителен характер следва да бъдат изключени от обхвата на настоящия регламент. Макар че тези производства могат да бъдат от съществено значение в някои държави членки, поради техния поверителен характер е невъзможно кредитор или съд, който се намира в друга държава членка, да научи, че са образувани такива производства, поради което трудно може да се предвиди признаване на правните последици от такива производства на територията на целия Съюз.
- (14) Колективните производства, попадащи в обхвата на настоящия регламент, следва да включват всички или значителна част от кредиторите, на които длъжникът дължи всички неизплатени задължения или голям дял от тях, при условие че вземанията на кредиторите, които не участват в такова производство, не са засегнати. Следва също да бъдат обхванати производствата, в които участват само финансовите кредитори на даден длъжник. Производствата, които не включват всички кредитори на даден длъжник, следва да са производства, насочени към предприемане на спасителни мерки спрямо длъжника. Производствата, които водят до окончателно преустановяване на дейността на длъжника или до осребряване на имуществото му, следва да включват всички кредитори на длъжника. Освен това фактът, че при някои производства по несъстоятелност за физически лица определени категории вземания, като вземания за издръжка, се изключват от възможността за погасяване на задължения, не следва да означава, че тези производства не са колективни.
- (15) Настоящият регламент следва да се прилага и за производства, които съгласно правото на някои държави членки са образувани и за известно време провеждани като производства с временен или предварителен характер, преди съдът да постанови решение, което да потвърди пропължаването на производството като стандартно производство. Освен че са обозначени като „временни“, тези производства следва да отговарят на всички други изисквания на настоящия регламент.
- (16) Настоящият регламент следва да се прилага за производствата, основани на правни норми относно несъстоятелността. Производствата обаче, които са основани на общото дружествено право, което не е предназначено изключително да разглежда състояния на неплатежоспособност, не следва да се считат за основани на правни норми относно несъстоятелността. По същия начин целта на уреждането на дълг не следва да включва специфични производства, при които се отписват дългове на физически лица с много ниски доходи и много ниска стойност на активите, при условие че този тип производства при никакви обстоятелства не предвиждат разплащане с кредитора.

- (17) Обхватът на настоящия регламент следва да бъде разширен и да включи производства, заплействани в случаите, когато длъжникът е изправен пред нефинансови затруднения, при условие че тези затруднения пораждат действителна и сериозна заплаха за настоящата или бъдещата способност на длъжника да плати задълженията си при настъпването на падежа им. Подходящата времева рамка за определянето на тази заплаха може да се простира в период от няколко месеца или дори повече, за да се вземат предвид случаите, когато длъжникът е изправен пред нефинансови затруднения, представляващи заплаха за статуса на неговата търговска дейност като рентабилно предприятие и в средносрочен план, за неговата ликвидност. Такъв може да е например случаят, ако длъжникът е загубил договор, който е от ключово значение за него.
- (18) Настоящият регламент не следва да засяга правилата относно възстановяването на държавни помощи от дружества в несъстоятелност по смисъла на тълкуването в съдебната практика на Съда на Европейския съюз.
- (19) Производства по несъстоятелност, които се отнасят до застрахователни предприятия, кредитни институции, инвестиционни посредници и други посредници, институции или предприятия, обхванати от Директива 2001/24/ЕО на Европейския парламент и на Съвета⁽¹⁾, и предприятията за колективно инвестиране следва да се изключат от обхвата на настоящия регламент, тъй като те попадат в обхвата на специални режими и националните надзорни органи разполагат с широки правомощия за намеса.
- (20) Производства по несъстоятелност не включват непременно намесата на съдебен орган. Поради това терминът „съд“, който се използва в настоящия регламент, следва в някои разпоредби да се разбира в широк смисъл и да включва лице или орган, които са оправомощени по националното право да образуват производства по несъстоятелност. За целите на прилагането на настоящия регламент производства (включващи актовете и формалностите, определени от закона) следва не само да съответстват на разпоредбите на настоящия регламент, но и да са официално признати и да имат изпълнителна сила в държавата членка, в която е образувано производството по несъстоятелност.
- (21) Синдиците са определени в настоящия регламент и са изброени в приложение Б. Синдици, които са назначени без участието на съдебен орган, следва съгласно националното право да отговарят на необходимите регулаторни изисквания и да бъдат оправомощени да участват в производства по несъстоятелност. Националната регулаторна рамка следва да предвижда подходящи правила, уреждащи потенциалните конфликти на интереси.
- (22) Настоящият регламент отчита факта, че поради значителните различия между материалноправните норми, не е удобно на практика да се определи производство по несъстоятелност с универсален обхват за целия Съюз. В тази връзка прилагането без изключение на правото на държавата, в която е образувано производството, често би довело до трудности. Това е така например при широко различаващите се национални норми относно обезпечения, които съществуват в държавите членки. От друга страна, правата на предпочитително удовлетворение, от които се ползват някои кредитори в производството по несъстоятелност, в някои случаи са напълно различни. При следващия преглед на настоящия регламент ще трябва да се набележат допълнителни мерки за подобряване на правата на предпочитително удовлетворение на наетите лица на европейско равнище. Настоящият регламент следва да има предвид тази различна национална правна регламентация в два аспекта. От една страна, следва да се предвидят специални правила относно приложимото право при някои особено важни права и правни отношения (например вещни права и трудови договори). От друга страна, следва да се разрешат национални производства, които се отнасят само за имущество, което се намира в държавата, в която е образувано производството, наред с главното производство по несъстоятелност с универсален обхват.
- (23) Настоящият регламент дава възможност да се образува главно производство по несъстоятелност в държавата членка, в която се намира центърът на основните интереси на длъжника. Това производство има универсален обхват и цели включването на цялото имущество на длъжника. С цел защита на различните интереси, настоящият регламент дава възможност паралелно с главното производство по несъстоятелност да се образуват и вторични производства по несъстоятелност. Вторично производство по несъстоятелност може да се образува в държавата членка, в която длъжникът притежава предприятие. Действието на вторичното производство по несъстоятелност е ограничено до имуществото, което се намира в тази държава. Задължителните правила за координация с главното производство по несъстоятелност удовлетворяват изискването за единност на производството в Съюза.
- (24) Когато главното производство по несъстоятелност, засягащо юридическо лице или дружество, е образувано в държава членка, различна от държавата членка, където е седалището на това лице или дружество, следва да е възможно да се образува вторично производство по несъстоятелност в държавата членка, където се намира седалището, при условие че длъжникът извършва икономическа дейност с човешки ресурси и имуществени активи в тази държава, в съответствие със съдебната практика на Съда на Европейския съюз.
- (25) Настоящият регламент се прилага само към производства по отношение на длъжник, чийто център на основните интереси се намира в Съюза.

⁽¹⁾ Директива 2001/24/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 4 април 2001 г. относно оздравяването и ликвидацията на кредитни институции (ОВ L 125, 5.5.2001 г., стр. 15).

- (26) Правилата относно компетентността, които се съдържат в настоящия регламент, определят само международната компетентност, т.е. посочват държавите членки, чиито съдилища могат да образуват производство по несъстоятелност. Териториалната компетентност в рамките на съответната държава членка следва да бъде определена в националното право.
- (27) Преди да образува производство по несъстоятелност компетентният съд следва да провери служебно дали центърът на основните интереси на длъжника или предприятието на длъжника попада действително в неговата териториална компетентност.
- (28) Когато се определя дали центърът на основните интереси на длъжника може да се удостовери от трети лица, следва да се отдели специално внимание на кредиторите и тяхното становище относно мястото на управление на интересите на длъжника. Това може да изисква, в случай на промяна в центъра на основните интереси, кредиторите да бъдат своевременно информирани за новото място, от което длъжникът провежда дейностите си, например като се обърне внимание на промяната в адреса в търговска кореспонденция или новото място се оповести публично чрез други подходящи средства.
- (29) Настоящият регламент следва да съдържа редица предпазни мерки, насочени към предотвратяване на търсенето на най-благоприятната правна система чрез злоупотреба или измама.
- (30) Във връзка с това презумпциите, че седалището, основното място на стопанска дейност и мястото на обичайно пребиваване са център на основните интереси, следва да бъдат оборими и съответният съд на държава членка следва да преценява внимателно дали центърът на основните интереси на длъжника се намира наистина в съответната държава членка. Когато става дума за дружество, тази презумпция следва да може да се обори, когато централното управление на дружеството се намира в държава членка, различна от тази, в която се намира седалището му, и когато чрез цялостна оценка на всички фактори от значение за случая бъде установено по начин, който може да се удостовери от трети лица, че действителният център на управление и контрол на дружеството и на управление на неговите интереси се намира в тази друга държава членка. Когато става дума за физическо лице, което не упражнява независима стопанска или професионална дейност, тази презумпция следва да може да се обори, например когато по-голямата част от активите на длъжника се намират извън територията на държавата членка на обичайното му пребиваване или когато може да се установи, че основната причина за преместването на длъжника е била да подаде искане за образуване на производство по несъстоятелност в новата юрисдикция и когато такова искане би накърнило съществено интересите на кредиторите, които са имали отношения с длъжника преди преместването.
- (31) Със същата цел за предотвратяване на търсенето на най-благоприятната правна система чрез злоупотреба или измама, презумпцията, че центърът на основните интереси е мястото на седалището, мястото на основна стопанска дейност на физическото лице или мястото на обичайно пребиваване на физическото лице, следва да не се прилага, когато съответно — в случай на дружество, юридическо лице или физическо лице, упражняващо независима стопанска или професионална дейност — длъжникът е преместил седалището или мястото на основна стопанска дейност в друга държава членка в рамките на период от три месеца преди искането за образуване на производство по несъстоятелност или — в случай на физическо лице, което не упражнява независима стопанска или професионална дейност — длъжникът е преместил мястото на обичайното си пребиваване в друга държава членка в рамките на период от шест месеца преди искането за образуване на производство по несъстоятелност.
- (32) При всяко положение, когато обстоятелствата по случая пораждат съмнения относно компетентността на съда, съдът следва да поиска длъжникът да представи допълнителни доказателства в подкрепа на твърденията си и когато това се допуска съгласно приложимото право към производството по несъстоятелност, да даде възможност на кредиторите на длъжника да представят своите становища по въпроса за компетентността.
- (33) В случаите, когато съдът, сезиран с искане за образуване на производство по несъстоятелност, установи, че центърът на основните интереси не се намира на неговата територия, той следва да не образува пълно производство по несъстоятелност.
- (34) Освен това всеки кредитор на длъжника следва да разполага с ефективни средства за правна защита срещу решението за образуване на производството по несъстоятелност. Последствията от обжалването на решение за образуване на производство по несъстоятелност следва да бъдат уредени от националното право.
- (35) Съдилищата на държавата членка, на чиято територия са образувани производства по несъстоятелност, следва да бъдат компетентни да разглеждат и исковите, които произтичат пряко от производството по несъстоятелност и са тясно свързани с него. Такива иски следва да включват отменителни иски срещу ответници в други държави членки и иски относно задължения, които възникват в хода на производството по несъстоятелност, като авансово плащане на разходите по производството. За сметка на това исковите за изпълнение на задължения по силата на договор, сключен от длъжника преди образуването на производството, не произтичат пряко от производството. Когато подобен иск е свързан с друг иск, чието основание се съдържа в общото гражданско или търговско право, синдиктът следва да има възможност да предяви и двата иски пред съдилищата по местоживее на

5.6.2015 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 141/23

ответника, ако смята, че е по-ефективно искването да се проявяват пред този съд. Такъв би могъл да бъде случаят например когато синдикът иска да съчетае иск за гражданска отговорност на директор по силата на правото в областта на несъстоятелността с иск, чието правно основание се съдържа в дружественото право или в правото за общата извъндоговорна отговорност.

- (36) Компетентният съд за образуване на главното производство по несъстоятелност следва да може да постановява временни и обезпечителни мерки от момента на постъпването на молбата за образуване на производството. Обезпечителните мерки, които са постановени както преди, така и след началото на производството по несъстоятелност, са от съществена важност за гарантиране на ефективността на производството по несъстоятелност. Настоящият регламент следва да предвиди различни възможности в това отношение. От една страна, компетентният съд по главното производство по несъстоятелност следва също да може да постанови временни и обезпечителни мерки относно имуществото, което се намира на територията на други държави членки. От друга страна, синдик, назначен временно преди образуването на главното производство по несъстоятелност, следва да може да поиска в държавите членки, в които длъжникът притежава предприятия, да бъдат приложени обезпечителните мерки, които са предвидени в правото на тези държави членки.
- (37) Преди образуването на главното производство по несъстоятелност правото да се поиска образуването на производство по несъстоятелност в държавата членка, в която длъжникът притежава предприятие, следва да бъде ограничено до местните кредитори и публичните органи или до случаите, в които не може да се образува главно производство по несъстоятелност по правото на държавата членка, в която се намира центърът на основните интереси на длъжника. Причината за това ограничение е да се сведат само до абсолютно необходимото случаите, в които се искат частични производства преди главното производство по несъстоятелност.
- (38) След откриването на главното производство по несъстоятелност настоящият регламент не ограничава правото да се иска откриване на производство по несъстоятелност в държава членка, в която длъжникът притежава предприятие. Синдикът по главното производство по несъстоятелност или всяко друго лице, разполагащо с правомощия по националното право на тази държава членка, може да поиска образуването на вторично производство по несъстоятелност.
- (39) В настоящия регламент следва да се предвидят правила за локализиране на имуществото на длъжника, които следва да се прилагат, когато се определя кои активи могат да бъдат отнесени към главното или вторичното производство по несъстоятелност или към ситуации, включващи вещни права на трети лица. По-конкретно в настоящия регламент следва да се предвиди, че европейските патенти с единно действие, общността търговска марка или други подобни права, например правната закрила на Общността на сортовете растения или промишления дизайн на Общността, следва да се включват само в главното производство по несъстоятелност.
- (40) Вторичното производство по несъстоятелност може освен да защитава местни интереси, да служи и за други цели. Например в случай че масата на несъстоятелността на длъжника е прекалено сложна за цялостно управление или когато разликите между съответните правни системи са толкова големи, че могат да произтичат трудности от разширяването на действието на закона на държавата, в която е образувано производството по несъстоятелност, до другите държави членки, в които се намира имуществото на длъжника. По тази причина синдикът по главното производство по несъстоятелност може да поиска образуването на вторично производство по несъстоятелност, когато това е необходимо за ефективното управление на масата на несъстоятелността.
- (41) Вторичното производство по несъстоятелност може също така да затрудни ефикасното управление на масата на несъстоятелността. Поради това в настоящия регламент се определят две специфични ситуации, в които съдът, сезиран с молба за образуване на вторично производство по несъстоятелност, следва да може, по искане на синдика в главното производство по несъстоятелност, да отложи или да откаже образуването на такова производство.
- (42) На първо място, настоящият регламент предоставя на синдика в главното производство по несъстоятелност възможността да поеме задължение пред местните кредитори те да бъдат третирани така, сякаш вторичното производство по несъстоятелност е образувано. Поемането на такова задължение е подчинено на определени условия, посочени в настоящия регламент, и по-конкретно то трябва да бъде одобрено с квалифицирано мнозинство на местните кредитори. Когато е поето такова задължение, съдът, сезиран с искане за образуване на вторично производство по несъстоятелност, следва да може да отхвърли това искане, ако се е уверил, че поетото задължение осигурява адекватна защита на общите интереси на местните кредитори. При оценяването на тези интереси съдът следва да вземе под внимание факта, че поетото задължение е одобрено с квалифицирано мнозинство на местните кредитори.
- (43) За целите на поемането на задължение пред местните кредитори имуществото и правата, които се намират в държавата членка, в която длъжникът притежава предприятие, следва да формират подкатегория на масата на несъстоятелността, и при тяхното разпределение и при разпределението на приходите, получени от осребряването им, синдикът по главното производство по несъстоятелност следва да спазва правата на предпочитително удовлетворение, с които кредиторите биха се ползвали, ако вторичното производство по несъстоятелност е било образувано в тази държава членка.

- (44) Във връзка с одобряване на задължението следва да се прилага съобразно случая националното право. По-специално когато съгласно националното право правилата за гласуване за приемането на план за оздравяване изискват предварително одобрение на вземанията на кредиторите, тези вземания следва да се считат за одобрени за целите на гласуването на задължението. Когато по националното право съществуват различни процедури за одобряване на планове за оздравяване, държавите членки следва да посочат конкретната процедура, която да се прилага в този контекст.
- (45) На второ място, в настоящия регламент следва да се предвиди възможността съдът да спре временно образуването на вторично производство по несъстоятелност, когато по главното производство по несъстоятелност е било наложено спиране на индивидуалните производства за принудително изпълнение, с цел да се запази ефективността на спирането, постановено в главното производство по несъстоятелност. Съдът следва да може да постанови временното спиране, ако се е уверил, че са предприети подходящи мерки за защита на общите интереси на местните кредитори. В такъв случай всички кредитори, които могат да бъдат засегнати от изхода на преговорите по план за оздравяване, следва да бъдат информирани за преговорите и да им се позволи да участват в тях.
- (46) За да се гарантира ефективна защита на местните интереси, синдикът по главното производство по несъстоятелност следва да не може да осребрява или да премества по представляващ злоупотреба начин имущество, което се намира в държавата членка, в която е разположено дадено предприятие, по-специално с цел да осуети възможността за реално удовлетворяване на такива интереси, в случай че впоследствие се образува вторично производство по несъстоятелност.
- (47) Настоящият регламент не следва да пречатства съдилищата на държавата членка, в която е образувано вторичното производство по несъстоятелност, да санкционират директорите на даден длъжник за нарушения на задълженията им, при условие че тези съдилища са компетентни да разглеждат подобни спорове съгласно националното право.
- (48) Главното производство по несъстоятелност и вторичните производства по несъстоятелност могат да допринесат за ефективното управление на масата на несъстоятелността на длъжника или за ефективното осребряване на цялото имущество, ако е налице надлежно сътрудничество между участниците във всички паралелни производства. Надлежното сътрудничество предпоставя различните синдици и сезираните съдилища да работят в тясно сътрудничество, по-специално като обменят достатъчно количество информация. За да се гарантира определящата роля на главното производство по несъстоятелност, на синдика по това производство следва да бъдат предоставени редица възможности да влияе върху висшите по същото време вторични производства по несъстоятелност. По-специално синдикът следва да може да предложи план за оздравяване или предпазен конкордат между длъжника и кредиторите, или да поиска спиране на осребряването на масата на несъстоятелността във вторичното производство по несъстоятелност. При осъществяване на сътрудничеството си синдиците и съдилищата следва да вземат предвид най-добрите практики за сътрудничество при трансгранични дела за несъстоятелност, установени в принципите и насоките относно комуникацията и сътрудничеството, приети от европейските и международните организации, работещи в сферата на правото в областта на несъстоятелността, и по-конкретно в съответните насоки, изготвени от Комисията по международно търговско право на Организацията на обединените нации (UNCITRAL).
- (49) Предвид това сътрудничество синдиците и съдилищата следва да могат да сключват споразумения и протоколи с цел улесняване на трансграничното сътрудничество на множество производства по несъстоятелност в различни държави членки по отношение на един и същ длъжник или членове на една и съща група дружества, когато това съответства на приложимите за всяко от производствата правила. Тези споразумения и протоколи могат да се различават по форма, която може да бъде писмена или устна, и обхват, който може да варира от общ до конкретен, и могат да бъдат сключвани от различни страни. В обикновените общи споразумения може да се подчертава необходимостта от тясно сътрудничество между страните, без да се разглеждат конкретни въпроси, докато с по-подробните, конкретни споразумения може да се създава рамка от принципи, уреждащи множеството производства по несъстоятелност, и те могат да бъдат одобрявани от участващите съдилища, когато националното право изисква това. Те могат да отразяват съгласието между страните да предприемат или да се въздържат от предприемане на определени стъпки или действия.
- (50) По същия начин съдилища на различни държави членки могат да си сътрудничат чрез координация при назначаването на синдици. В този контекст те могат да назначат един-единствен синдик за няколко производства по несъстоятелност по отношение на един и същ длъжник или за различни членове на група дружества, при условие че това е съвместимо с разпоредбите, приложими за всяко от производствата, по-конкретно с които и да е изисквания относно квалификацията и лиценза на синдика.
- (51) С настоящия регламент следва да се гарантира ефикасното управление на производствата по несъстоятелност, отнасящи се за различни дружества, които са част от дадена група дружества.

5.6.2015 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 141/25

- (52) Когато са образувани производства по несъстоятелност за няколко дружества от една и съща група, между участниците в тези производства следва да се осъществява надлежно сътрудничество. Следователно по отношение на различните синдици и сезираните съдилища следва да е в сила подобно задължение за сътрудничество и комуникация помежду им, като задължението, наложено на синдиците и съдилищата по главното и вторичните производства по несъстоятелност, образувани срещу един и същ длъжник. Сътрудничеството между синдиците следва да не се осъществява в противоречие с интересите на кредиторите във всяко производство и следва да е насочено към намиране на решение, което да удовлетворява интересите на групата като цяло.
- (53) Въвеждането на правила относно производството по несъстоятелност на групи дружества следва да не ограничава възможността даден съд да образува производства по несъстоятелност срещу няколко дружества, принадлежащи към една и съща група, в една-единствена юрисдикция, ако смята, че центърът на основните интереси на тези дружества е в една и съща държава членка. В такива случаи съдът следва да може също да назначи, ако е подходящо, един и същи синдик по всички засегнати производства, при условие че това не противоречи на приложимите за тях правила.
- (54) С оглед на още по-доброто координиране на производството по несъстоятелност на членове на група дружества и за да се осигури възможност за координирано оздравяване на групата, настоящият регламент следва да въведе процесуални правила за координирането на производството по несъстоятелност на членове на група дружества. Това координиране следва да има за цел да гарантира ефективността на координацията, като същевременно се зачита самостоятелната правосубектност на всеки член на групата.
- (55) Синдикът, назначен в производство по несъстоятелност, образувано във връзка с член на група от дружества, следва да може да поиска образуването на координирано производство на групата. Преди да отправи такова искане обаче синдикът следва да получи необходимото разрешение, когато това се изисква от правото, приложимо към производството по несъстоятелност. В искането следва да са посочени съществени елементи на координирането, по-специално изложение на плана за координиране, кандидатура за лице, което да бъде определено като координатор и изложение на прогнозните разходи за координирането.
- (56) За да се гарантира доброволният характер на координираните производства на групи дружества, участващите синдици следва да могат да могат да повдигат възражение срещу участието си в производствата в рамките на определен срок. За да могат участващите синдици да вземат информирано решение относно участието си в координирано производство на групата, те следва да бъдат информирани на ранен етап за съществени елементи на координирането. Същевременно синдик, който първоначално възражава срещу включването му в координирано производство на групата, следва да може впоследствие да поиска да участва в него. В този случай координаторът следва да вземе решение относно допустимостта на искането. Всички синдици, включително отправилите искането синдик, следва да бъдат информирани за решението на координатора и следва да имат възможност да оспорват това решение пред съда, който е образувал координираното производство на групата.
- (57) Координираните производства на групи дружества следва винаги да имат за цел да способстват за ефективността при воденето на производствата по несъстоятелност на членове на групата и като цяло да имат положително въздействие върху кредиторите. Поради това настоящият регламент следва да гарантира, че съдът, в който е внесено искането за координирано производство на група дружества, е направил оценка на тези критерии преди образуването на координирано производство на група дружества.
- (58) Разходите за координираните производства на групи дружества не следва да натежават спрямо преимуществата им. Ето защо е необходимо да се гарантира, че разходите по координирането и делът от тези разходи, който ще понесе всеки от членовете на групата, са уместни, пропорционални и разумни, и са определени в съответствие с националното право на държавата членка, в която е образувано координираното производство на групи дружества. Участващите синдици следва също да имат възможност да контролират тези разходи от началния стадий на производството. Когато това се изисква от националното право, за контролирането на разходите от начален стадий на производството може да е необходимо синдикът да получи одобрение от съд или комитет на кредитори.
- (59) Когато координаторът преценява, че изпълнението на задачите му налага значително увеличение на разходите в сравнение с първоначалните прогнозни разходи и във всеки случай, когато разходите надвишават 10 % от прогнозните разходи, координаторът следва да получи от съда, който е образувал координираното производство на групата, разрешение за превишаване на тези разходи. Преди да вземе решение, съдът, който е образувал координираното производство на групата, следва да даде на участващите синдици възможността да бъдат изслушани, за да им даде възможност да съобщат своите наблюдения относно уместността на искането на координатора.

- (60) За членове на група дружества, които не участват в координирано производство на група дружества, в настоящия регламент следва също да се предвиди алтернативен механизъм за постигане на координирано оздравяване на групата. Синдик, назначен по производство, отнасящо се до член на група от дружества, следва да може да поиска спиране на всяка мярка, свързана с осребряването на активите в производствата, образувани по отношение на други членове на групата, които не са предмет на координирано производство на група дружества. Такова спиране следва да може да бъде поискано само ако е представен план за оздравяване на членовете на съответната група, ако планът е в полза на кредиторите по производството, спрямо което е поискано спирането, и ако спирането е необходимо, за да се гарантира, че планът ще бъде изпълнен надлежно.
- (61) Настоящият регламент не следва да пречи държавите членки да установяват национални правила, които да допълват правилата за сътрудничество, комуникация и координация във връзка с несъстоятелността на членове на групите дружества, установени в настоящия регламент, при условие че обхватът на тези национални правила е ограничен в рамките на националната юрисдикция и че прилагането им не засяга ефективността на правилата, предвидени в настоящия регламент.
- (62) Установените в настоящия регламент правила относно сътрудничеството, комуникацията и координацията в рамките на производствата по несъстоятелност на членове на група дружества следва да се прилагат само доколкото производствата, отнасящи се за различни членове на една и съща група дружества, са образувани в повече от една държава членка.
- (63) Всеки кредитор, чието обичайно пребиваване, местоживеене или седалище се намира в Съюза, следва да има право да предяви вземанията си срещу активите на длъжника във всяко висящо в рамките на Съюза производство по несъстоятелност. Това следва да се прилага и за данъчните и социалноосигурителните органи. Настоящият регламент не следва да пречи синдик да предявява вземания от името на определени групи кредитори, например наети лица, когато това е предвидено в националното право. Въпреки това, с цел равнопоставеност между кредиторите следва да се съгласува разпределението на приходите от осребряването на имуществото. Всеки кредитор следва да разполага с възможността да запази това, което е получил при производството по несъстоятелност, но следва да има право да участва в разпределението на цялото имущество, което се извършва в рамките на различно производство, само ако кредиторите от същия ред са получили същия дял от своите вземания.
- (64) От съществено значение е кредиторите, чието обичайно пребиваване, местоживеене или седалище се намира в Съюза, да бъдат информирани за образуването на производство по несъстоятелност, което се отнася за имуществото на длъжника им. За да се гарантира бързото предаване на информация на кредиторите, Регламент (ЕО) № 1393/2007 на Европейския парламент и на Съвета⁽¹⁾ следва да не се прилага в случаите, когато в настоящия регламент се говори за задължението за информиране на кредиторите. Използването на стандартни формуляри, които са на разположение на всички официални езици на институциите на Съюза, следва да улесни задачата на кредиторите при предявяване на вземания в производства, образувани в друга държава членка. Последните от представяне на стандартни формуляри с непълна информация следва да се уреждат от националното право.
- (65) Настоящият регламент следва да предвижда възможност за незабавно признаване на решенията за образуване, провеждане и приключване на производство по несъстоятелност, които попадат в неговия обхват, както и на решенията, които се намират в пряка връзка с това производство по несъстоятелност. Автоматично признаване следва да означава, че последните от производството, което е извършено по правото на държавата членка, в която е образувано производството, пораждат действие във всички останали държави членки. Признаването на решенията, които са постановени от съдилища на държавите членки, следва да се основава на принципа на взаимното доверие. В това отношение основания за непризнаване следва да се сведат до необходимия минимум. Съгласно същия принцип следва да се разрешава и всеки възникнал спор, когато съдилищата на две държави членки претендират, че е в тяхната компетентност да образуват главно производство по несъстоятелност. Решението на съда, който първи е образувал производството, следва да бъде признато в останалите държави членки, без те да имат правото да подлагат на контрол това решение на съда.
- (66) Настоящият регламент следва да създаде, в рамките на материята, попадаща в неговия обхват, единни правила за случаите на стълкновение на закони, които да заменят, в рамките на обхвата им, националните норми на международното частно право. Доколкото не е предвидено друго, следва да се прилага правото на държавата членка, която е образувала производството (*lex concursus*). Това стълкновително правило следва да се прилага както към главното производство по несъстоятелност, така и към частичните производства. *Lex concursus* определя всички последици от производството по несъстоятелност, процесуални и материални, спрямо заинтересованите лица и съответните правоотношения. Това право урежда всички условия за образуването, провеждането и приключването на производството по несъстоятелност.
- (67) Автоматичното признаване на едно производство по несъстоятелност, към което по принцип се прилага правото на държавата членка, в която е образувано производството, може да влезе в конфликт с нормите, съгласно които се осъществяват сделките в други държави членки. За да бъдат защитени законните очаквания и сигурността на сделките в държавите членки, различни от тази, в която е образувано производството, следва да се предвидят режими изключения от общото правило.

⁽¹⁾ Регламент (ЕО) № 1393/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2007 г. относно връчване на държавите-членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела (връчване на документи) и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1348/2000 на Съвета (ОВ L 324, 10.12.2007 г., стр. 79).

5.6.2015 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 141/27

- (68) Налице е съществена необходимост при вещните права да се предвиди специална привръзка, която се отклонява от тази, превръщаща към правото на държавата, в която е образувано производството, тъй като тези права са от голямо значение за отпускането на кредити. Поради това основанието, валидността и обхвата на едно вещно право следва по принцип да се определят съгласно правото на държавата, в която се намира вещта, и да не се влияят от образуването на производство по несъстоятелност. Притежателят на вещното право следва да продължи да има възможността да предявява правото си за отделяне на даденото обезпечение или отделно удовлетворяване на вземането си от него. Когато имуществата са предмет на вещни права по *lex situs* на една държава членка, а главното производство по несъстоятелност е образувано в друга държава членка, синдикът по главното производство по несъстоятелност следва да има възможността да поиска образуването на вторично производство по несъстоятелност в юрисдикцията, в която възникват вещните права, при условие че длъжникът притежава предприятия в тази държава. Ако не се образува вторично производство по несъстоятелност, остатъкът от приходите от продажбата на имуществен обект, върху които съществуват вещни права, следва да се плати на синдика по главното производство по несъстоятелност.
- (69) С настоящия регламент се установяват няколко разпоредби, съгласно които съдът постановява спиране на образуването на производство или спиране на производство за принудително изпълнение. Всяко такова спиране следва да не засяга вещните права на кредиторите или на третите страни.
- (70) Ако правото на държавата, в която е образувано производството по несъстоятелност, не допуска прихващане на вземания, кредиторът въпреки това следва да има право на прихващане, ако последното е възможно съгласно правото, което е приложимо към вземането на неплатежоспособния длъжник. По този начин прихващането би придобило обезпечителна функция, която е основана на правни норми, на които съответният кредитор може да се позове в момента на възникване на вземането.
- (71) Съществува също специална необходимост от защита при системите на разплащане и финансовите пазари, например във връзка със споразуменията за затваряне на позиции и споразуменията за нетиране, предвидени в тези системи, както и при продажбата на ценни книжа и гаранциите, които се предоставят за такива сделки съгласно Директива 98/26/ЕО на Европейския парламент и на Съвета⁽¹⁾. За тези сделки единственото право, което е определящо, следва да бъде това, което се прилага за съответната система или пазар. Въпросното право има за цел да се избегне всякаква промяна в механизмите за плащане и сепълмент на сделките, предвидени и в системите на разплащане и на уреждане или на регулираните финансови пазари на държавите членки в случай на несъстоятелност на търговски партньор. Директива 98/26/ЕО съдържа специални разпоредби, които следва да имат предимство пред общите разпоредби, предвидени в настоящия регламент.
- (72) С оглед защитата на наетите лица и работните места, последиците от производството по несъстоятелност върху продължаването или прекратяването на трудовите правоотношения и върху правата и задълженията на всяка страна, които произтичат от тези правоотношения, следва да се определят от правото, което е приложимо към съответния трудов договор, в съответствие с общите правила за сътолковение на закони. Освен това в случаите, когато за прекратяването на трудов договор се изисква одобрението на съд или административен орган, държавата членка, в която се намира дадено предприятие на длъжника, следва да продължи да бъде компетентна да даде такова одобрение, дори когато в тази държава членка не е образувано производство по несъстоятелност. Всички други въпроси, които са свързани с правото по несъстоятелност, като например дали вземанията на наетите лица се гарантират от права на предпочитително удовлетворение и статутът, който могат да имат подобни права на предпочитително удовлетворение, следва да се решават съгласно правото на държавата членка, в която е образувано производство по несъстоятелност (главно или вторично), освен в случаите, когато е поето задължение да се избягват вторичните производства по несъстоятелност в съответствие с настоящия регламент.
- (73) Правото, приложимо относно последиците от производството по несъстоятелност върху всящ иск или всящо арбитражно производство във връзка с имуществен обект или право, което е част от масата на несъстоятелността на длъжника, следва да бъде правото на държавата членка, в която искът е всящ или в която се провежда арбитражното производство. Тази разпоредба обаче не следва да засяга националните правила относно признаването и изпълнението на арбитражни решения.
- (74) За да се отчетат специалните процесуални правила на съдебните системи в някои държави членки, следва да бъде осигурена гъвкавост относно някои правила на настоящия регламент. В съответствие с това позоваванията в настоящия регламент на уведомяния, направени от съдебен орган на държава членка, следва да включват, когато процесуалните правила на държава членка изискват това, разпореждане на този съдебен орган, в което се постановява извършването на уведомление.
- (75) В интерес на търговския обмен основното съдържание на решението за образуване на производството следва да се публикува по искане на синдика в държава членка, различна от държавата на съда, който е постановил това решение. Ако в съответната държава членка има предприятие, публикуването следва да бъде задължително. И в двата случая обаче публикуването не следва да бъде условие за признаването на производство, което е образувано в друга държава членка.

⁽¹⁾ Директива 98/26/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 май 1998 г. относно окончателността на сепълмента в платежните системи и в системите за сепълмент на ценни книжа (ОВ L 166, 11.6.1998 г., стр. 45).

- (76) С оглед подобряване на предоставянето на информация на съответните кредитори и съдилища и предотвратяване на образуването на паралелни производства по несъстоятелност, от държавите членки следва да се изисква да публикуват имащата отношение информация по трансгранични дела за несъстоятелност в публично достъпен електронен регистър. За да се улесни достъпът до тази информация за кредиторите и съдилищата с местоживее, съответно местонахождение, в други държави членки, в настоящия регламент следва да се предвиди свързване на регистрите по несъстоятелност чрез европейския портал за електронно правосъдие. Държавите членки следва да бъдат свободни да публикуват имаща отношение информация в няколко регистра, както и следва да бъде възможно свързването на повече от един регистър за държава членка.
- (77) В настоящия регламент следва да се определи минималното количество информация, което да бъде публикувано в регистрите по несъстоятелност. Държавите членки следва да не бъдат възпрепятствани да включват допълнителна информация. Когато длъжникът е физическо лице, в регистрите по несъстоятелност следва да се посочи единствено регистрационен номер, ако длъжникът упражнява независима стопанска или професионална дейност. Този регистрационен номер следва да се разбира като единният регистрационен номер на неговата независима стопанска или професионална дейност, публикуван в търговския регистър, ако има такъв.
- (78) Информацията относно определени аспекти на производството по несъстоятелност, например сроковете за предявяване на вземания или за обжалване на решения, е от съществено значение за кредиторите. Настоящият регламент обаче не следва да изисква от държавите членки да изчисляват тези срокове за всеки отделен случай. Държавите членки следва да могат да изпълняват задълженията си, като добавят към европейския портал за електронно правосъдие хиперлинкове с ясна информация относно критериите за изчисляването на тези срокове.
- (79) За да осигурят достатъчна защита на информацията относно физически лица, които не упражняват независима стопанска или професионална дейност, държавите членки следва да могат да обвържат достъпа до тази информация с допълнителни критерии за търсене, например личния идентификационен номер на длъжника, адрес, дата на раждане или района на компетентния съд, или да го предоставят при определени условия, като искане към компетентен орган или проверка за наличието на законен интерес.
- (80) Държавите членки следва също да могат да не включват в регистрите си по несъстоятелност информация относно физически лица, които не упражняват независима стопанска или професионална дейност. В тези случаи държавите членки следва да гарантират, че свързаната със случая информация е предоставена на кредиторите чрез индивидуално уведомяване и че вземанията на кредиторите, които не са получили информацията, не са засегнати от производството.
- (81) В някои случаи част от заинтересованите лица може да не знаят за образуването на производство по несъстоятелност и добросъвестно да действат по начин, който противоречи на новите обстоятелства. С цел да бъдат защитени лица, които поради незнание за образуването на производство в друга държава членка са извършили плащане към длъжника, вместо към синдика в другата държава членка, следва да се предвиди такова плащане да има действие на погасяване на задължението.
- (82) За да се гарантират еднакви условия за прилагане на настоящия регламент, на Комисията следва да бъдат предоставени изпълнителни правомощия. Тези правомощия следва да бъдат упражнявани в съответствие с Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁾.
- (83) Настоящият регламент защита основните права и съблюдава принципите, признати в Хартата на основните права на Европейския съюз. Той се стреми по-конкретно към насърчаване на прилагането на членове 8, 17 и 47, които се отнасят съответно до защитата на личните данни, правото на собственост и правото на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес.
- (84) При обработването на лични данни за целите на настоящия регламент се прилагат Директива 95/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾ и Регламент (ЕО) № 45/2001 на Европейския парламент и на Съвета ⁽³⁾.
- (85) Настоящият регламент не засяга Регламент (ЕИО, Евратом) № 1182/71 на Съвета ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите-членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията (ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13).

⁽²⁾ Директива 95/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 1995 г. за защита на физическите лица при обработването на лични данни и за свободното движение на тези данни (ОВ L 281, 23.11.1995 г., стр. 31).

⁽³⁾ Регламент (ЕО) № 45/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 18 декември 2000 г. относно защитата на лицата по отношение на обработката на лични данни от институции и органи на Общността и за свободното движение на такива данни (ОВ L 8, 12.1.2001 г., стр. 1).

⁽⁴⁾ Регламент (ЕИО, Евратом) № 1182/71 на Съвета от 3 юни 1971 г. за определяне на правилата, приложими за срокове, дати и крайни срокове (ОВ L 124, 8.6.1971 г., стр. 1).

5.6.2015 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 141/29

- (86) Доколкото целта на настоящия регламент не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите членки, а поради създаването на правна рамка за правилно водене на трансграничните производства по несъстоятелност може да бъде по-добре постигната на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигането на тази цел.
- (87) В съответствие с член 3 и член 4а, параграф 1 от Протокол № 21 относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за функционирането на Европейския съюз, Обединеното кралство и Ирландия са нотифицирали желанието си да участват в приемането и в прилагането на настоящия регламент.
- (88) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокол № 22 относно позицията на Дания, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за функционирането на Европейския съюз, Дания не участва в приемането на настоящия регламент и не е обвързана от него, нито от неговото прилагане.
- (89) Беше проведена консултация с Европейския надзорен орган по защита на данните, който представи становище на 27 март 2013 г. ⁽¹⁾,

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

ГЛАВА I

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 1

Обхват

1. Настоящият регламент се прилага за публичните колективни производства, включително временните производства, чието правно основание се съдържа в правни норми относно несъстоятелността и при които с цел спасителни мерки, уреждане на дълг, оздравяване или ликвидация:

- а) цялото или част от имуществото на длъжник се включва в масата на несъстоятелността и се назначава синдик;
- б) имуществото и дейността на длъжник подлежат на съдебен контрол или надзор; или
- в) спиране на индивидуалните производства за принудително изпълнение се налага от съд или по силата на закона, за да се даде възможност за провеждането на преговори между длъжника и неговите кредитори, при условие че производствата, при които е наложено спирането, предвиждат подходящи мерки за защита на кредиторите на несъстоятелността, а в случай че не бъде постигнато споразумение, са предварителни по отношение на производствата, посочени в буква а) или б).

Когато производствата, посочени в настоящия параграф, могат да бъдат образувани в случаи, в които съществува само вероятност от неплатежоспособност, тяхната цел е да се избегне неплатежоспособността на длъжника или преустановяването на неговата стопанска дейност.

Производствата, посочени в настоящия параграф, са изброени в приложение А.

2. Настоящият регламент не се прилага за производствата, посочени в параграф 1, които засягат:

- а) застрахователни дружества;
- б) кредитни институции;
- в) инвестиционни посредници и други посредници, институции и предприятия, доколкото те са обхванати от Директива 2001/24/ЕО; или
- г) предприятия за колективно инвестиране.

Член 2

Определения

За целите на настоящия регламент:

- 1) „колективни производства“ означава производства, които включват всички кредитори на длъжник или значителна част от тях, при условие че в последния случай производствата не засягат вземанията на кредитори, които не участват в тях;

⁽¹⁾ ОВ С 358, 7.12.2013 г., стр. 15.

02015R0848 — BG — 09.01.2022 — 003.001 — 1

Този текст служи само за информационни цели и няма правно действие. Институциите на Съюза не носят отговорност за неговото съдържание. Автентичните версии на съответните актове, включително техните преамбюли, са версиите, публикувани в Официален вестник на Европейския съюз и налични в EUR-Lex. Тези официални текстове са пряко достъпни чрез връзките, публикувани в настоящия документ

►B РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2015/848 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА
от 20 май 2015 година
относно производството по несъстоятелност
(преработен текст)
(ОВ L 141, 5.6.2015 г., стр. 19)

Изменен със:

		Официален вестник		
		№	страница	дата
► <u>M1</u>	Регламент (ЕС) 2017/353 на Европейския парламент и на Съвета от 15 февруари 2017 година	L 57	19	3.3.2017 г.
► <u>M2</u>	Регламент (ЕС) 2018/946 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2018 година	L 171	1	6.7.2018 г.
► <u>M3</u>	Регламент (ЕС) 2021/2260 на Европейския парламент и на Съвета от 15 декември 2021 година	L 455	4	20.12.2021 г.

Поправен със:

- **C1** Поправка, ОВ L 349, 21.12.2016 г., стр. 9 (2015/848)

**РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2015/848 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ
ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА**

от 20 май 2015 година

относно производството по несъстоятелност

(преработен текст)

ГЛАВА I

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 1

Обхват

1. Настоящият регламент се прилага за публичните колективни производства, включително временните производства, чието правно основание се съдържа в правни норми относно несъстоятелността и при които с цел спасителни мерки, уреждане на дълг, оздравяване или ликвидация:

- а) цялото или част от имуществото на длъжник се включва в масата на несъстоятелността и се назначава синдик;
- б) имуществото и дейността на длъжник подлежат на съдебен контрол или надзор; или
- в) спиране на индивидуалните производства за принудително изпълнение се налага от съд или по силата на закона, за да се даде възможност за провеждането на преговори между длъжника и неговите кредитори, при условие че производствата, при които е наложено спирането, предвиждат подходящи мерки за защита на кредиторите на несъстоятелността, а в случай че не бъде постигнато споразумение, са предварителни по отношение на производствата, посочени в буква а) или б).

Когато производствата, посочени в настоящия параграф, могат да бъдат образувани в случаи, в които съществува само вероятност от неплатежоспособност, тяхната цел е да се избегне неплатежоспособността на длъжника или преустановяването на неговата стопанска дейност.

Производствата, посочени в настоящия параграф, са изброени в приложение А.

2. Настоящият регламент не се прилага за производствата, посочени в параграф 1, които засягат:

- а) застрахователни дружества;
- б) кредитни институции;
- в) инвестиционни посредници и други посредници, институции и предприятия, доколкото те са обхванати от Директива 2001/24/ЕО; или
- г) предприятия за колективно инвестиране.

Член 2

Определения

За целите на настоящия регламент:

- 1) „колективни производства“ означава производства, които включват всички кредитори на длъжник или значителна част от тях, при условие че в последния случай производствата не засягат вземанията на кредитори, които не участват в тях;

▼B

- 2) „предприятия за колективно инвестиране“ означава предприятия за колективно инвестиране в прехвърлими ценни книжа (ПКИПЦК), определени в Директива 2009/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁾, и алтернативните инвестиционни фондове (АИФ), определени в Директива 2011/61/ЕС на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾;
- 3) „длъжник, който е във владение на имуществото“ означава длъжник, по отношение на който е образувано производство по несъстоятелност, което не включва непременно назначаването на синдик или пълното прехвърляне на правата и задълженията за управление на имуществото на длъжника към синдика и при което длъжникът следователно запазва изцяло или поне отчасти контрол върху своето имущество и дейности;
- 4) „производство по несъстоятелност“ означава производствата, изброени в приложение А;
- 5) „синдик“ означава всяко лице или орган, чиято функция, дори и временно, е:
- i) да провери и приеме вземанията, предявени в производство по несъстоятелност;
 - ii) да представлява колективния интерес на кредиторите;
 - iii) да управлява, изцяло или частично, масата на несъстоятелността;
 - iv) да осребри имуществото, посочено в подточка iii); или
 - v) да упражнява контрол върху управлението на дейността на длъжника.

Лицата и органите, посочени в първа алинея, са изброени в приложение Б;

- 6) „съд“ означава:
- i) в член 1, параграф 1, букви б) и в), член 4, параграф 2, членове 5 и 6, член 21, параграф 3, член 24, параграф 2, буква й), членове 36 и 39 и членове 61—77, съдебният орган на държава членка;
 - ii) във всички останали членове означава съдебният орган или всеки друг компетентен орган на държава членка, който е оправомощен да образува или да потвърждава образуването на производство по несъстоятелност или да взема решения в хода на такова производство;

⁽¹⁾ Директива 2009/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно координирането на законовите, подзаконовите и административните разпоредби относно предприятията за колективно инвестиране в прехвърлими ценни книжа (ПКИПЦК) (ОВ L 302, 17.11.2009 г., стр. 32).

⁽²⁾ Директива 2011/61/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2011 г. относно лицата, управляващи алтернативни инвестиционни фондове и за изменение на директиви 2003/41/ЕО и 2009/65/ЕО и на регламенти (ЕО) № 1060/2009 и (ЕС) № 1095/2010 (ОВ L 174, 1.7.2011 г., стр. 1).

▼B

- 7) „съдебно решение за образуване на производство по несъстоятелност“ включва:
- i) решението на всеки съд за образуване на производство по несъстоятелност или за потвърждаване образуването на такова производство; и
 - ii) решението на съд за назначаване на синдик;
- 8) „момент на образуването на производството“ означава моментът, в който съдебното решение за образуване на производство по несъстоятелност поражда действие, независимо дали е окончателно или не;
- 9) „държава членка, в която се намира имуществото“ означава:
- i) за поименните акции в дружества, различни от посочените в подточка ii) — държавата членка, на чиято територия се намира седалището на дружеството, издало акциите;
 - ii) за финансови инструменти, правото на собственост върху които се удостоверява чрез вписване в регистър или по партида, водени от посредник или от негово име („безналични ценни книжа“) — държавата членка, в която се води регистърът или партидата, в които се правят вписванията;
 - iii) за парични средства, държани по сметки в кредитни институции — държавата членка, посочена в международния номер на банковата сметка (IBAN), или за парични средства, държани по сметки в кредитни институции, които нямат IBAN — държавата членка, в която се намира централното управление на кредитната институция, където се държи сметката, или когато сметката се държи в клон, агенция или представителство — държавата членка, в която се намира клонът, агенцията или представителството;
 - iv) за собственост и права, за които правото на собственост или другите права подлежат на вписване в публичен регистър, различен от посочените в подточка i) — държавата членка, в която се води регистърът;
 - v) за европейски патенти — държавата членка, за която е издаден европейският патент;
 - vi) за авторско право и сродните му права — държавата членка, на чиято територия е обичайното местопребиваване или седалището на притежателя на тези права;
 - vii) за собственост върху вещи, различна от посочената в подточки i)–iv) — държавата членка, на чиято територия се намира собствеността,
 - viii) за вземания срещу трети лица, различни от вземанията, които се отнасят до активите, посочени в подточка iii) — държавата членка, на чиято територия е центърът на основните интереси на третото лице, срещу което е предявено вземането, установена в съответствие с член 3, параграф 1;

▼B

- 10) „предприятие“ означава всяко място на дейност, в което длъжник извършва или е извършвал в периода от три месеца преди искането за образуване на главното производство по несъстоятелност трайна стопанска дейност, с човешки ресурси и имуществени активи;
- 11) „местен кредитор“ означава кредитор, чийто вземания срещу длъжник са възникнали от или във връзка с дейността на предприятието, намиращо се в държава членка, различна от държавата членка, в която се намира центърът на основните интереси на длъжника;
- 12) „чуждестранен кредитор“ означава кредитор, чието обичайно пребиваване, местоживеене или седалище се намира в държава членка, различна от държавата на образуване на производството, включително данъчните органи и органите за социално осигуряване на държавите членки;
- 13) „група дружества“ означава предприятието майка и всички негови дъщерни предприятия;
- 14) „предприятие майка“ означава предприятие, което пряко или непряко контролира едно или повече дъщерни предприятия. Предприятие, което изготвя консолидирани финансови отчети в съответствие с Директива 2013/34/ЕС на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁾, се счита за предприятие майка.

Член 3

Международна компетентност

1. Компетентни да образуват производството по несъстоятелност са съдилищата на държавата членка, на чиято територия е разположен центърът на основните интереси на длъжника („главно производство по несъстоятелност“). Центърът на основните интереси е мястото, където длъжникът на постоянна основа управлява интересите си и което може да се удостовери от трети лица.

За дружествата и юридическите лица, седалището се презюмира за център на основните интереси до доказване на противното. Тази презумпция се прилага само ако мястото на седалището не е преместено в друга държава членка в рамките на период от три месеца преди подаването на искането за образуване на производство по несъстоятелност.

За физическите лица, упражняващи независима стопанска или професионална дейност, основното място на стопанска дейност на лицето се презюмира за център на основните интереси до доказване на противното. Тази презумпция се прилага само ако основното място на стопанска дейност на лицето не е преместено в друга държава членка в рамките на период от три месеца преди подаването на искането за образуване на производство по несъстоятелност.

⁽¹⁾ Директива 2013/34/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно годишните финансови отчети, консолидираните финансови отчети и свързаните доклади на някои видове предприятия и за изменение на Директива 2006/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директиви 78/660/ЕО и 83/349/ЕО на Съвета (ОВ L 182, 29.6.2013 г., стр. 19).

▼В

За всяко друго физическо лице мястото на обичайно пребиваване на лицето се презюмира за център на основните интереси до доказване на противното. Тази презумпция се прилага само ако мястото на обичайно пребиваване не е преместено в друга държава членка в рамките на период от шест месеца преди подаването на искането за образуване на производство по несъстоятелност.

2. Когато центърът на основните интереси на длъжника е разположен на територията на дадена държава членка, съдилищата на друга държава членка са компетентни да образуват производство по несъстоятелност само ако длъжникът притежава предприятие на територията на тази друга държава членка. Действието на това производство се свежда до имуществото на длъжника, което се намира на територията на последната държава членка.

3. Когато производството по несъстоятелност е образувано в съответствие с параграф 1, всяко производство, образувано впоследствие в съответствие с параграф 2, е вторично производство по несъстоятелност.

4. Частичното производство по несъстоятелност, посочено в параграф 2, може да се образува преди образуването на главното производство по несъстоятелност по параграф 1 само когато:

- а) не може да бъде образувано производство по несъстоятелност по параграф 1 поради условия, предвидени в правото на държавата членка, на чиято територия се намира центърът на основните интереси на длъжника; или
- б) образуването на частичното производство по несъстоятелност е поискано от:
 - i) кредитор, чиито вземания са възникнали от или във връзка с дейността на предприятие, намиращо се на територията на държавата членка, където е поискано образуването на частично производство; или
 - ii) публичен орган, който по правото на държавата членка, на чиято територия се намира предприятието, има право да поиска образуването на производство по несъстоятелност.

След образуване на главно производство по несъстоятелност частичното производство по несъстоятелност се преобразува във вторично производство по несъстоятелност.

*Член 4***Проверка на компетентността**

1. Съд, сезиран с искане за образуване на производство по несъстоятелност, проверява служебно дали е компетентен съгласно член 3. В решението за образуване на производство по несъстоятелност се посочват основанията за компетентност на съда, и по-специално дали компетентността се основава на член 3, параграф 1 или на член 3, параграф 2.

▼B

2. Независимо от параграф 1, когато производството по несъстоятелност е образувано в съответствие с националното право без решение на съд, държавите членки могат да възложат на назначения в това производство синдик да провери дали държавата членка, в която има висяща молба за образуване на производство, е компетентна съгласно член 3. Ако случаят е такъв, синдикът посочва в решението за образуване на производството основанията за наличието на компетентност, и по-специално дали компетентността се основава на член 3, параграф 1 или на член 3, параграф 2.

*Член 5***Съдебен контрол на решението за образуване на главно производство по несъстоятелност**

1. Длъжникът или всеки кредитор може да обжалва пред съд решението за образуване на главно производство по несъстоятелност на основание международна компетентност.

2. Решението за образуване на главно производство по несъстоятелност може да бъде обжалвано от страни, различни от посочените в параграф 1, или на основания, различни от липсата на международна компетентност, когато това е предвидено в националното право.

*Член 6***Компетентност за разглеждане на иски, които произтичат пряко от производство по несъстоятелност и са тясно свързани с него**

1. Съдилищата на държавата членка, на чиято територия е образувано производството по несъстоятелност в съответствие с член 3, са компетентни да разглеждат всички иски, които произтичат пряко от производството по несъстоятелност и са тясно свързани с него, като например отменителни иски.

2. Когато иск, посочен в параграф 1, е свързан с гражданскоправен или търговскоправен иск срещу същия ответник, синдикът може да предяви и двата иска пред съдилищата на територията на държавата членка по местоживее на ответника, или, ако искът е предявен срещу няколко ответници, пред съдилищата на територията на държавата членка по местоживее на който и да било от тях, при условие че тези съдилища са компетентни съгласно Регламент (ЕС) № 1215/2012.

Първата алинея се прилага и за длъжник, който е във владение на имуществото, стига националното право да позволява на длъжника във владение на имуществото да предявява иски от името на масата на несъстоятелността.

3. За целите на параграф 2 исковите се смятат за свързани, когато те се намират в такава тясна връзка помежду си, че е целесъобразно да бъдат разглеждани и решени заедно, за да се избегне рискът от противоречащи си съдебни решения, постановени в отделни производства.

▼B

Член 7

Приложимо право

1. Ако настоящият регламент не предвижда друго, приложимото право към производството по несъстоятелност и последиците от него е правото на държавата членка, на чиято територия е образувано производството („държава на образуване на производството“).
2. Правото на държавата на образуване на производството определя условията на образуването, провеждането и прекратяването на производството по несъстоятелност. То определя по-специално следното:
 - а) длъжниците, за които е допустимо производство по несъстоятелност, при отчитане на правосубектността им;
 - б) имуществените активи, които се включват в масата на несъстоятелността и третирането на имуществени активи, които са придобити или прехвърлени на длъжника след образуването на производството по несъстоятелност;
 - в) съответните правомощия на длъжника и на синдика;
 - г) условията за прилагане на прихващане;
 - д) действието на производството по несъстоятелност по отношение на текущите договори на длъжника;
 - е) действието на производството по несъстоятелност върху предявени иски на индивидуални кредитори, с изключение на висящи дела;
 - ж) вземанията, които трябва да бъдат предявени към масата на несъстоятелността на длъжника и начина на третиране на вземания, които са възникнали след образуването на производството по несъстоятелност;
 - з) предявяването, установяването и приемането на вземанията;
 - и) правилата за разпределението на приходите от осребряването на имуществото, реда на вземанията, правата на кредиторите, които са били частично удовлетворени след образуването на производството по несъстоятелност по силата на вещно право или чрез прихващане;
 - й) условията за и действието на приключването на производството по несъстоятелност, по-специално при сключването на предпазен конкордат;
 - к) правата на кредиторите след приключване на производството по несъстоятелност;
 - л) кой поема разходите и съдебните разноски в производството по несъстоятелност;
 - м) правила относно нищожността, унищожаемостта или относителната недействителност на правните актове, които са във вреда на кредиторите на несъстоятелността.

▼B

Член 8

Вещни права на трети лица

1. Образоването на производство по несъстоятелност не засяга вещните права на кредитор или на трето лице върху материални или нематериални активи, движими или недвижими вещи, независимо дали се отнася за определени вещи, или за съвкупности от неопределени активи, чийто състав се променя с течение на времето, които принадлежат на длъжника и в момента на образуването на производството се намират на територията на друга държава членка.
2. Правата по смисъла на параграф 1 в частност са:
 - a) правото да се осребри или да се изнесе на публична продажба имуществото и от приходите или доходите от това имущество да се удовлетворят вземанията, по-специално по силата на залог или ипотека;
 - b) изключителното право да се получи вземането, по-специално при залог върху вземането или при прехвърляне на това вземане като обезпечение;
 - v) правото да се иска връщане на актив и/или да се иска възстановяването му от лице, което го притежава или ползва против волята на правоимащия;
 - г) вещното право на плодopolзване от дадено имущество.
3. Правото, вписано в публичен регистър и противопоставимо на трети лица, въз основа на което може да се придобие вещно право по смисъла на параграф 1, се приравнява на вещно право.
4. Параграф 1 не представлява пречка за предявяване на искиове за нищожност, унищожаемост или относителна недействителност, предвидени в член 7, параграф 2, буква м).

Член 9

Прихващане

1. Образоването на производство по несъстоятелност не засяга правото на кредиторите да искат прихващане за техните вземания с вземания на длъжник, когато такова прихващане е разрешено от приложимото право към вземането на длъжника по несъстоятелността.
2. Параграф 1 не представлява пречка за предявяване на искиове за нищожност, унищожаемост или относителна недействителност, предвидени в член 7, параграф 2, буква м).

Член 10

Запазване на правото на собственост

1. Образоването на производство по несъстоятелност срещу купувача на дадена вещь не засяга правата на продавача, които се основават на клауза за запазване на собствеността, когато към момента на образуването на производството тази вещь се намира на територията на държава членка, различна от държавата членка на образуване на производството.

▼В

2. Образоването на производство по несъстоятелност срещу продавача на дадена вещ след предаването на тази вещ не представлява основание за разваляне или прекратяване на договора за продажба и не е пречка за купувача да придобие собственост върху продадената вещ, когато към момента на образуването на производството тази вещ се намира на територията на държава членка, различна от държавата членка на образуване на производството.

3. Параграфи 1 и 2 не представляват пречка за предявяване на иски за нищожност, унищожаемост или относителна недействителност, предвидени в член 7, параграф 2, буква м).

Член 11**Договори за недвижими имоти**

1. Последниците от производството по несъстоятелност по отношение на договор, който дава право за придобиване на собствеността или правото на ползване върху недвижим имот, се уреждат изключително от правото на държавата членка, на чиято територия се намира имотът.

2. Съдът, образувал главното производство по несъстоятелност, е компетентен да одобри прекратяването или изменението на договорите, посочени в настоящия член, когато:

а) правото на държавата членка, приложимо към тези договори, изисква подобен договор да може да бъде прекратен или изменен само с одобрение от страна на съда, образувал производството по несъстоятелност; и

б) в тази държава членка не е образувано производство по несъстоятелност.

Член 12**Системи за разплащане и финансови пазари**

1. Без да се засягат разпоредбите на член 8, последниците от производството по несъстоятелност по отношение на правата и задълженията на участниците в дадена платежна система или система за сетълмент или на даден финансов пазар се уреждат изключително по правото на държавата членка, приложимо към съответната платежна система или финансов пазар.

2. Параграф 1 не представлява пречка за предявяване на иски за нищожност, унищожаемост или относителна недействителност на плащанията или сделките съгласно приложимото право към съответната система на плащане или съответния финансов пазар.

Член 13**Трудови договори**

1. Последниците от производството по несъстоятелност по отношение на трудовите договори и правоотношения се уреждат изключително от правото на държавата членка, което е приложимо към трудовите договори.

▼B

2. Съдилищата в държавата членка, в която може да бъде образувано вторично производство по несъстоятелност, запазват компетентността си да одобрят прекратяването или изменението на договорите, посочени в настоящия член, дори когато в тази държава членка не е образувано производство по несъстоятелност.

Първата алинея се прилага и за органа, компетентен съгласно националното право да одобри прекратяването или изменението на договорите, посочени в настоящия член.

*Член 14***Действие по отношение на права, които подлежат на вписване**

Действието на производството по несъстоятелност по отношение на правата на длъжник върху недвижим имот, кораб или въздухоплавателно средство, които подлежат на вписване в публичен регистър, се уреждат от правото на държавата членка, която води този регистър.

*Член 15***Европейски патенти с единно действие и обществени търговски марки**

За целите на настоящия регламент европейски патент с единно действие, обществена марка или всяко друго подобно право, което е установено по правото на Съюза, могат да бъдат включени само в производството по член 3, параграф 1.

*Член 16***Увреждащи действия**

Член 7, параграф 2, буква м) не се прилага, когато лицето, което се е възползвало от действие, увреждащо всички кредитори, докаже, че:

- а) действието се урежда от правото на държава членка, различна от държавата членка на образуване на производството; и
- б) правото на тази държава членка не допуска никакви средства за оспорване на това действие в съответния случай.

*Член 17***Защита на трети лица — купувачи**

Когато след образуването на производството по несъстоятелност длъжник възмездно се разпорежи с:

- а) недвижим имот;
- б) кораб или въздухоплавателно средство, които са предмет на вписване в публичен регистър; или

▼В

в) ценни книжа, чието съществуване изисква вписване в регистър, предвидено от закона,

действителността на сделката се урежда от правото на държавата, на чиято територия се намира недвижимият имот или която води регистъра.

*Член 18***Последици от производството по несъстоятелност върху
висящи съдебни процеси или арбитражни производства**

Последиците от производството по несъстоятелност върху висящ съдебен процес или висящо арбитражно производство за имуществен актив или право, което е част от масата на несъстоятелността на длъжник, се уреждат изключително от правото на държавата членка, в която е висящ съдебният процес или в която се намира арбитражния съд.

ГЛАВА II

ПРИЗНАВАНЕ НА ПРОИЗВОДСТВОТО ПО НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ*Член 19***Принцип**

1. Всяко решение за образуване на производство по несъстоятелност, което е взето от компетентен съд на държава членка съгласно член 3, се признава във всички други държави членки от момента на влизането му в сила в държавата на образуване на производството.

Установеното в първата алинея правило се прилага и когато срещу длъжник, с оглед на неговата правосубектност, не може да бъде провеждано производство по несъстоятелност в други държави членки.

2. Признаването на производството по член 3, параграф 1 не представлява пречка за образуването на производството, предвидено в член 3, параграф 2, от съд на друга държава членка. В този случай последното е вторично производство по несъстоятелност по смисъла на глава III.

*Член 20***Последици от признаването**

1. Решението за образуване на производството по несъстоятелност, посочено в член 3, параграф 1, поражда същото действие във всяка друга държава членка без допълнителни формалности, като действието по правото на държавата членка на образуване на производството, освен ако настоящият регламент не предвижда друго и докато в тази друга държава членка не е образувано производството по член 3, параграф 2.

2. Последиците от производството по член 3, параграф 2 не могат да бъдат оспорени в други държави членки. Всяко ограничаване на правата на кредитори, по-специално отлагане на плащанията, намаляване или опрощаване на дълговете в резултат от това производство, не се отнася за имуществото, което се намира на територията на друга държава членка, освен за кредиторите, които са дали съгласието си за това.

▼B

Член 21

Правомощия на синдика

1. Синдикът, назначен от компетентен съгласно член 3, параграф 1 съд, може да упражнява на територията на друга държава членка всички правомощия, които са му предоставени от правото на държавата на образуване на производството, доколкото в другата държава няма образувано друго производство по несъстоятелност или докато там няма наложена обезпечителна мярка за противното вследствие искане за образуване на производство по несъстоятелност в тази държава. При спазване на членове 8 и 10, синдикът може по-специално да изнася имущество на длъжника извън територията на държавата членка, на която то се намира.

2. Назначеният съгласно член 3, параграф 2 от компетентен съд синдик може, във всяка друга държава членка, да се позове по съдебен или извънсъдебен ред на факта, че движимо имущество е прехвърлено от територията на държавата на образуване на производството на територията на тази друга държава членка след образуването на производството по несъстоятелност. Синдикът може също и да завежда всякакви отменителни искове, които защитават интересите на кредиторите.

3. При упражняване на правомощията си синдикът спазва законите на държавата членка, на чиято територия възнамерява да действа, по-специално нормите, които са свързани с процедурите за осребряването на имущество. Тези правомощия не могат да включват използването на принудителни мерки освен в случаите, когато такива са разпоредени от съд на тази държава членка, нито правото синдикът да се произнася по съдебни или други спорове.

Член 22

Доказване на назначаването на синдика

Назначаването на синдика се удостоверява чрез представянето на заверено копие на оригинала на решението, с което той е назначен, или чрез всяко друго удостоверение, което е издадено от компетентния съд.

Може да се изиска превод на официалния език или на един от официалните езици на държавата членка, на чиято територия смята да действа синдикът. Не се изисква никаква легализация или друга подобна формалност.

Член 23

Задължение за възстановяване и приспадане

1. Кредитор, който след образуването на производството по несъстоятелност по член 3, параграф 1, е получил по някакъв начин, по-специално чрез принудително изпълнение, пълно или частично удовлетворяване на вземанията си от имуществото на длъжник, което се намира на територията на друга държава членка, връща на синдика полученото, при спазване на членове 8 и 10.

2. С цел гарантиране на равнопоставеност на кредиторите, кредитор, който е получил определена част от своите вземания в рамките на едно производство по несъстоятелност, участва в разпределението при друго производство, само ако кредиторите от същия ред или група са получили равна част от своите вземания в рамките на това друго производство.

*Член 24***Създаване на регистри по несъстоятелност**

1. Държавите членки създават и поддържат на своята територия един или повече регистри, в които се публикува информацията относно производства по несъстоятелност („регистрации по несъстоятелност“). Тази информация се публикува във възможно най-кратък срок след образуване на производството.

2. Информацията, посочена в параграф 1, се оповестява публично при условията, установени в член 27, и включва следните елементи („задължителна информация“):

- а) датата на образуване на производството по несъстоятелност;
- б) съда, образувал производството по несъстоятелност, и номера на делото, ако има такъв;
- в) вида на образуваното производство по несъстоятелност, посочен в приложение А, и където е приложимо, съответния подвид на производството, образувано в съответствие с националното право;
- г) дали компетентността за образуване на производство се основава на член 3, параграф 1, член 3, параграф 2 или член 3, параграф 4;
- д) ако длъжникът е дружество или юридическо лице — наименование на длъжника, регистрационен номер, седалище или пощенски адрес, ако е различен от адреса на седалището;
- е) ако длъжникът е физическо лице, независимо дали упражнява или не упражнява независима стопанска или професионална дейност — име на длъжника, регистрационен номер, ако има такъв, и пощенски адрес или място и дата на раждане на длъжника, ако адресът е защитен;
- ж) име, пощенски адрес или адрес за електронна поща на назначения синдик по производството, ако има такъв;
- з) срока за предявяване на вземания, ако има, или посочването на критерии за изчисляването на този срок;
- и) датата на приключване на главното производство по несъстоятелност, ако има такава;
- й) съда, пред който може да се обжалва решение, и където е приложимо, срока, в рамките на който може да се обжалва решение за образуване на производство по несъстоятелност в съответствие с член 5, или посочването на критерии за изчисляването на този срок.

3. Параграф 2 не пречи държавите членки да включват документи или допълнителна информация в националните си регистри по несъстоятелност, като например свързано с несъстоятелност лишаване от права на директори.

▼B

4. Държавите членки не са длъжни да включват в регистрите по несъстоятелност информацията, посочена в параграф 1 от настоящия член, относно лица, които не упражняват независима стопанска или професионална дейност, нито да предоставят публичен достъп до тази информация чрез системата на свързване на тези регистри, при условие че известните чуждестранни кредитори са уведомени съгласно член 54 за елементите, посочени в параграф 2, буква й) от настоящия член.

Когато държава членка се ползва от възможността, посочена в първа алинея, производствата по несъстоятелност не засягат вземанията на чуждестранни кредитори, които не са получили информацията по първа алинея.

5. Публикуването на информация в регистрите съгласно настоящия регламент няма никакви правни последици, освен установените в националното право и в член 55, параграф 6.

*Член 25***Взаимно свързване на регистрите по несъстоятелност**

1. Чрез актове за изпълнение Комисията създава децентрализирана система за взаимно свързване на регистрите по несъстоятелност. Тази система е съставена от регистрите по несъстоятелност и европейския портал за електронно правосъдие, който служи за централен вход за електронен публичен достъп до информацията, съдържаща се в системата. Системата предоставя услуга за търсене на всички официални езици на институциите на Съюза, за да се предостави достъп до задължителната информация и всички други документи или информация, включени в регистрите по несъстоятелност, които държавите членки са решили да предоставят чрез европейския портал за електронно правосъдие.

2. Чрез актове за изпълнение и в съответствие с процедурата, посочена в член 87, до 26 юни 2019 г. Комисията приема следното:

- а) техническата спецификация, в която се определят методите за комуникация и обмен на информация чрез електронни средства въз основа на установената спецификация на интерфейса за системата за взаимно свързване на регистрите по несъстоятелност;
- б) техническите мерки, гарантиращи минималните стандарти за сигурност на информационните технологии за комуникация и разпространение на информация в рамките на системата за взаимно свързване на регистрите по несъстоятелност;
- в) минималните критерии за услугата за търсене, предоставяна от европейския портал за електронно правосъдие, въз основа на информацията, посочена в член 24;
- г) минималните критерии за представянето на резултатите от такова търсене, въз основа на информацията, посочена в член 24;

▼В

- д) средствата и техническите условия за достъпност на услугите, предоставяни от системата на свързване на регистрите; както и
- е) глосар, съдържащ основно обяснение на националните производства по несъстоятелност, изброени в приложение А.

*Член 26***Разходи за създаване и свързване на регистрите по несъстоятелност**

1. Създаването, поддръжката и бъдещото развитие на системата за взаимно свързване на регистрите по несъстоятелност се финансира от общия бюджет на Съюза.
2. Всяка държава членка поема разходите за създаване и адаптиране на националните си регистри по несъстоятелност, за да ги направи оперативно съвместими с европейския портал за електронно правосъдие, както и разходите за управление, експлоатация и поддръжка на тези регистри. Това не засяга възможностите за кандидатстване за безвъзмездни средства в подкрепа на тези дейности в рамките на финансовите програми на Съюза.

*Член 27***Условия за достъп до информация посредством системата за взаимно свързване на регистри**

1. Държавите членки гарантират, че задължителната информация, посочена в член 24, параграф 2, букви а)–й), е достъпна безплатно посредством системата за взаимно свързване на регистрите по несъстоятелност.
2. Настоящият регламент не препятства държавите членки да налагат разумни такси за достъп до документите или допълнителната информация, посочени в член 24, параграф 3, посредством системата за взаимно свързване на регистрите по несъстоятелност.
3. Държавите членки могат да обвържат достъпа до задължителната информация относно лица, които не упражняват независима стопанска или професионална дейност, и относно лица, които упражняват независима стопанска или професионална дейност, когато производствата по несъстоятелност не са свързани с тази дейност, с допълнителни критерии за търсене по отношение на длъжника, наред с минималните критерии, посочени в член 25, параграф 2, буква в).
4. Държавите членки могат да наложат изискване достъпът до информацията по параграф 3 да зависи от подаването на искане до компетентния орган. Държавите членки могат да обвържат достъпа с проверка за наличието на законен интерес за получаване на достъп до тази информация. Лицето, искащо информация, може да подаде искането за информация по електронен път със стандартен формуляр чрез европейския портал за електронно правосъдие. При наличие на условие за законен интерес, за лицето, искащо информацията, трябва да е допустимо да обоснове

▼В

искането си, като представи електронни копия на необходимите документи. Лицето, искащо информацията, получава отговор от компетентния орган в рамките на три работни дни.

Лицето, искащо информацията, не е длъжно да предостави превод на документите, обосноваващи искането му, нито да поеме разходите за превод, които могат да възникнат за компетентния орган.

Член 28

Публикуване в друга държава членка

1. Синдикът или длъжникът, който е във владение на имуществото, отправя искане за публикуване на съобщение относно решението за образуване на производството по несъстоятелност и при необходимост — относно решението за назначаването на синдик, във всяка друга държава членка, в която има предприятие на длъжника, като публикуването се извършва в съответствие с процедурите за публикуване, предвидени в тази държава членка. В съобщението се посочва по целесъобразност назначеният синдик и се уточнява дали е приложена разпоредбата за компетентност по член 3, параграф 1 или по член 3, параграф 2.

2. Синдикът или длъжникът, който е във владение на имуществото, може да поиска информацията, посочена в параграф 1, да се публикува във всяка друга държава членка, в която е необходимо според синдика или длъжника, който е във владение на имуществото, като публикуването се извършва в съответствие с процедурите за публикуване, предвидени в тази държава членка.

Член 29

Вписване в публичните регистри на друга държава членка

1. Когато правото на държава членка, в която се намира предприятие на длъжника и когато това предприятие е вписано в публичен регистър на тази държава членка, или правото на държава членка, в която е разположен недвижим имот на длъжника, изисква информацията за образуване на производство по несъстоятелност по член 28 да бъде публикувана в поземления регистър, търговския регистър или всеки друг публичен регистър, синдикът или длъжникът, който е във владение на имуществото, предприема всички необходими мерки за извършване на съответната регистрация.

2. Синдикът или длъжникът, който е във владение на имуществото, може да поиска такава регистрация във всяка друга държава членка, при условие че правото на държавата членка, в която се води регистърът, позволява подобна регистрация.

Член 30

Разноски

Разноските по публикуването и вписването по членове 28 и 29 се смятат за разноски и разходи, които са свързани с производството.

Член 31

Изпълнение в полза на длъжника

1. Когато дадено лице изпълни задължение в полза на длъжника в дадена държава членка, спрямо когото в друга държава членка е образувано производство по несъстоятелност, вместо в полза на синдика по това производство, това лице се счита, че е погасило задължението, ако не е знаело за образуването на производството.

2. Когато дадено лице изпълни такова задължение преди публикуването по член 28, до доказване на противното се презюмира, че това лице не е знаело за образуването на производството по несъстоятелност. Когато задължението е изпълнено след публикуването, до доказване на противното се презюмира, че лицето, което е изпълнило такова задължение, е знаело за образуването на производството.

Член 32

Признаване и изпълняемост на други съдебни решения

1. Съдебните решения във връзка с провеждането и приключването на производството по несъстоятелност, които са постановени от съд, чието решение за образуване на производството е признато в съответствие с член 19, както и решенията във връзка с предпазни конкордати, одобрени от този съд, също се признават без допълнителни формалности. Тези решения се изпълняват в съответствие с членове 39—44 и 47—57 от Регламент (ЕС) № 1215/2012.

Първата алинея се прилага и за съдебните решения, които произтичат пряко от производството по несъстоятелност и са тясно свързани с него, дори ако са постановени от друг съд.

Първата алинея се прилага и за съдебните решения за налагане на обезпечителни мерки, постановени след подаване на молбата за образуване на производство по несъстоятелност или във връзка с нея.

2. Признаването и изпълнението на съдебни решения, различни от посочените в параграф 1 от настоящия член, се уреждат от Регламент (ЕС) № 1215/2012, при условие че посоченият регламент е приложим.

Член 33

Обществен ред

Всяка държава членка може да откаже да признае производство по несъстоятелност, което е образувано в друга държава членка, или да изпълни съдебно решение, което е постановено в рамките на такова производство, когато това признаване или изпълнение би предизвиквало последици, които явно противоречат на обществения ред на тази държава и по-специално на нейните основни принципи или на индивидуалните права и свободи, които са гарантирани от нейната конституция.

ГЛАВА III

ВТОРИЧНО ПРОИЗВОДСТВО ПО НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ

Член 34

Образуване на производство

Когато главното производство по несъстоятелност е образувано от съд на една държава членка и е признато в друга държава членка, даден съд на тази друга държава членка, който е компетентен съгласно член 3, параграф 2, може да образува вторично производство по несъстоятелност в съответствие с разпоредбите на настоящата глава. Когато главното производство по несъстоятелност е изисвало обявяването на длъжника в несъстоятелност, несъстоятелността на длъжника не се преразглежда в държавата членка, в която може да се образува вторично производство по несъстоятелност. Действието на вторичното производство по несъстоятелност се ограничава до имуществото на длъжника, намиращо се на територията на държавата членка, в която е образувано това производство.

Член 35

Приложимо право

Освен ако в настоящия регламент не е предвидено друго, приложимото право при вторичното производство по несъстоятелност е правото на държавата членка, на чиято територия е образувано вторичното производство по несъстоятелност.

Член 36

Право за поемане на задължение с оглед на избягване на вторично производство по несъстоятелност

1. За да се избегне образуването на вторично производство по несъстоятелност, синдикът по главното производство по несъстоятелност може да поеме едностранно задължение („задължението“) по отношение на имуществото, намиращо се в държавата членка, в която би могло да бъде образувано вторично производство по несъстоятелност, че при разпределението на това имущество или на приходите, получени в резултат от осребряването на имуществото, той ще спазва разпределението и правата на предпочитително удовлетворение съгласно националното право, с които кредиторите биха се ползвали, ако вторичното производство по несъстоятелност беше образувано в тази държава членка. Задължението уточнява фактическите хипотези, на които се основава, в частност по отношение на стойността на имуществото, намиращо се в съответната държава членка, и съществуващите варианти за осребряване на това имущество.

2. Когато в съответствие с настоящия член е поето задължение, правото, приложимо към разпределението на приходите от осребряването на имуществото, посочено в параграф 1, към реда за изплащане на вземанията на кредиторите и към правата на кредиторите по отношение на имуществото, посочено в параграф 1, е правото на държавата членка, където е могло да бъде образувано вторично производство по несъстоятелност. Референтният момент за определяне на активите по параграф 1 е моментът на поемане на задължението.

3. Задължението се поема на официалния или на един от официалните езици на държавата членка, където е могло да бъде образувано вторично производство по несъстоятелност, или, ако в

▼В

тази държава членка има няколко официални езика, на официалния език или на един от официалните езици на мястото, където е могло да бъде образувано вторично производство по несъстоятелност.

4. Задължението се изготвя в писмена форма. То е подчинено на изискванията за форма, и на изисквания за одобрение по отношение на разпространението, ако има такива, на държавата на образуване на главното производство по несъстоятелност.

5. Задължението се одобрява от известните местни кредитори. Правилата за квалифицирано мнозинство и за гласуване, приложими за приемането на планове за оздравяване съгласно правото на държавата членка, където е могло да се образува вторично производство по несъстоятелност, се прилагат и за одобряване на задължението. Кредиторите могат да участват в гласуването чрез средства за дистанционна комуникация, когато това е позволено по националното право. Синдикът информира известните местни кредитори за задължението и за реда и условията за неговото одобрение, както и за одобряването или отхвърлянето на задължението.

6. Задължение, което е поето и одобрено в съответствие с настоящия член, обвързва масата на несъстоятелността. Ако е образувано вторично производство по несъстоятелност в съответствие с членове 37 и 38, синдикът по главното производство по несъстоятелност прехвърля на синдика по вторичното производство по несъстоятелност имущество на длъжника, изнесено от него от територията на тази държава членка след поемането на задължението, или когато това имущество вече е било осребрено — приходите от осребряването.

7. Когато синдикът поеме задължение, той информира местните кредитори за планираното разпределение преди да разпредели имуществото и приходите, посочени в параграф 1. Ако тази информация не съответства на условията на задължението или на приложимото право, всеки местен кредитор може да обжалва разпределението пред съдилищата на държавата членка, в която е било образувано главното производство по несъстоятелност, за да постигне разпределение съгласно условията на задължението и приложимото право. В този случай не се прави разпределение, докато съдът не вземе решение по обжалването.

8. Местните кредитори могат да сезират съдилищата на държавата членка, в която е било образувано главното производство по несъстоятелност, с искането синдикът по главното производство по несъстоятелност да вземе необходимите подходящи мерки, за да гарантира спазване на условията на задължението, които съществуват в правото на държавата, където се образува главното производство по несъстоятелност.

9. Местните кредитори могат да сезират и съдилищата на държавата членка, в която е могло да бъде образувано вторично производство по несъстоятелност, с искането съдът да вземе временни или обезпечителни мерки, за да гарантира спазване на условията на задължението от страна на синдика.

▼B

10. Синдикът носи отговорност за всички вреди, причинени на местни кредитори в резултат на неизпълнението от негова страна на задълженията и изискванията, предвидени в настоящия член.

11. За целите на настоящия член орган, който е установен в държавата членка, където е могло да бъде образувано вторично производство по несъстоятелност, и който по силата на Директива 2008/94/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁾ е длъжен да гарантира изплащането на дължимите вземания на работници и служители, произтичащи от трудови договори или трудови правоотношения, се счита за „местен кредитор“, когато това се предвижда от националното право.

Член 37

Право да се поиска образуване на вторично производство по несъстоятелност

1. Образуването на вторично производство по несъстоятелност може да бъде поискано от:

- а) синдика по главното производство по несъстоятелност;
- б) всяко друго лице или орган, които имат право да поискат образуване на производство по несъстоятелност по правото на държавата членка, на чиято територия е поискано образуването на вторично производство по несъстоятелност.

2. Когато задължение е станало обвързващо в съответствие с член 36, искането за образуване на вторично производство по несъстоятелност трябва да бъде подадено в рамките на 30 дни след получаване на уведомлението за одобряване на задължението.

Член 38

Решение за образуване на вторично производство по несъстоятелност

1. Съд, сезиран с искане за образуване на вторично производство по несъстоятелност, уведомява незабавно синдика или длъжника във владение на имуществото по главното производство по несъстоятелност и му дава възможност да бъде изслушан във връзка с искането.

2. Когато синдикът по главното производство по несъстоятелност е поел задължение в съответствие с член 36, по негово искане посоченият в параграф 1 от настоящия член съд не образува вторично производство по несъстоятелност, ако счита, че задължението защитава адекватно общите интереси на местните кредитори.

⁽¹⁾ Директива 2008/94/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2008 г. относно закрилата на работниците и служителите в случай на неплатежоспособност на техния работодател (ОВ L 283, 28.10.2008 г., стр. 36).

▼В

3. Когато е разрешено спиране на отделните производства за принудително изпълнение с оглед да се даде възможност за провеждане на преговори между длъжника и неговите кредитори, по искане на синдика или длъжника, който е във владение на имуществото, съдът може да спре образуването на вторично производство по несъстоятелност за срок, ненадвишаващ три месеца, при условие че са предприети подходящи мерки за защита на интересите на местните кредитори.

Посоченият в параграф 1 съд може да разпреди обезпечителни мерки за защита на интересите на местните кредитори, като изиска от синдика или от длъжника, който е във владение на имуществото, да не изнася или да не се разпорежда с активите, намиращи се в държавата членка, където е разположено предприятието му, освен ако това се прави в хода на обичайната му дейност. Съдът може също така да разпреди други мерки за защита на интересите на местните кредитори по време на спирането, освен ако това е несъвместимо с националните гражданскопроцесуални правила.

Спирането на образуването на вторично производство по несъстоятелност се отменя служебно от съда или по искане на който и да е кредиторите, ако по време на спирането е сключено споразумение в преговорите, посочени в първата алинея.

Спирането може да бъде отменено служебно от съда или по искане на който и да е кредитор, ако продължаването на спирането е в ущърб на правата на кредитора и по-специално, ако това е довело до смущения в преговорите или е станало ясно, че няма вероятност те да приключат, или ако синдикът или длъжникът, който е във владение на имуществото, е нарушил забраната за разпореждане с активите си или за изнасянето им от територията на държавата членка, в която е разположено предприятието му.

4. По искане на синдика по главното производство по несъстоятелност, посоченият в параграф 1 съд може да образува някой друг вид производство по несъстоятелност, посочен в приложение А, различен от първоначално поискания вид, при положение че условията за образуване на този вид производство съгласно националното право са изпълнени и че този вид производство е най-подходящият що се отнася до интересите на местните кредитори и от съображения за последователност между главното и вторичното производство по несъстоятелност. Прилага се второто изречение на член 34.

*Член 39***Съдебен контрол на решението за образуване на вторично производство по несъстоятелност**

Синдикът по главното производство по несъстоятелност може да обжалва решението за образуване на вторично производство по несъстоятелност пред съдилищата на държавата членка, в която е образувано вторично производство по несъстоятелност, на основание, че съдът не е изпълнил условията и изискванията на член 38.

▼B

Член 40

Авансово плащане за разходите и съдебните разноски

Когато правото на държавата членка, в която е подадена молба за образуване на вторично производство по несъстоятелност, изисква имуществото на длъжника да бъде достатъчно, за да покрие изцяло или частично разходите и съдебните разноски по производството, сезираният съд може да поиска от ищеца да плати авансово разходите или да предостави подходящо обезпечение.

Член 41

Сътрудничество и комуникация между синдиците

1. Синдикът по главното производство по несъстоятелност и синдикът или синдиците по вторичните производства по несъстоятелност по отношение на един и същ длъжник си сътрудничат помежду си, доколкото такова сътрудничество не е несъвместимо с разпоредбите, приложими за съответните производства. Това сътрудничество може да бъде под всякаква форма, включително сключването на споразумения или протоколи.

2. При осъществяване на сътрудничеството по параграф 1 синдиците:

- а) възможно най-скоро си съобщават всяка информация, която може да се отнася за другите производства, по-специално всякакви промени във връзка с предявяването и установяването на вземанията и всички мерки, насочени към спасителни мерки или оздравяване на длъжника или към прекратяване на производството, при условие че са взети подходящи мерки за защита на поверителната информация;
 - б) проучват възможността за оздравяване на длъжника и когато има такава възможност, съгласуват изготвянето и изпълнението на план за оздравяване;
 - в) координират управлението на осребряването или ползването на имуществото и делата на длъжника; синдикът по вторичното производство по несъстоятелност дава своевременно възможност на синдика по главното производство по несъстоятелност да направи предложения относно осребряването или ползването на имуществото във вторичното производство по несъстоятелност.
3. Параграфи 1 и 2 се прилагат *mutatis mutandis* към случаите, когато по главното или вторичните производства по несъстоятелност или по някое от частичните производства по несъстоятелност, които се отнасят до един и същ длъжник и са образувани по същото време, длъжникът остава във владение на имуществото си.

Член 42

Сътрудничество и комуникация между съдилищата

1. С цел да се улесни координацията между главното, частичните и вторичните производства по несъстоятелност, които се отнасят до един и същ длъжник, съдът, пред който има висящо искане за образуване на производство по несъстоятелност или който е образувал такова производство, си сътрудничи с другите съдилища, пред които има висящо искане за образуване на производство по несъстоятелност или които са образували такива производства, доколкото това сътрудничество не е несъвместимо с разпоредбите, приложими за всяко от производства. За тази цел

▼В

съдилищата могат по целесъобразност да назначат независимо лице или орган, които да действат съгласно техните инструкции, при условие че това не е несъвместимо с разпоредбите, приложими за тях.

2. При осъществяване на сътрудничеството по параграф 1, съдилищата или което и да е от назначените лица или органи, действащи от тяхно име, както е посочено в параграф 1, могат да осъществяват комуникацията помежду си пряко или да искат информация или помощ пряко един от друг, при условие че такава комуникация съблюдава процесуалните права на страните по производството и поверителността на информацията.

3. Сътрудничеството по параграф 1 може да бъде осъществено с всички средства, които съдът счита за подходящи. По-специално то може да се отнася до:

- а) координация при назначаването на синдици;
- б) съобщаване на информация по всякакъв начин, който се смята за целесъобразен от съда;
- в) координация при управлението и контрола върху имуществото и делата на длъжника;
- г) координация при провеждането на съдебните заседания;
- д) координация при одобряването на протоколи, когато е необходимо.

*Член 43***Сътрудничество и комуникация между синдиците и съдилищата**

1. С цел да се улесни координацията между главното, частичните и вторичните производства по несъстоятелност, образувани по отношение на един и същ длъжник:

- а) синдикът по главното производство по несъстоятелност си сътрудничи и осъществява комуникация с всички съдилища, пред които има висящо искане за образуване на вторично производство по несъстоятелност или които са образували такова производство;
- б) синдикът по частичното или вторичното производство по несъстоятелност си сътрудничи и осъществява комуникация със съда, пред който има висящо искане за образуване на главно производство по несъстоятелност или който е образувал такова производство; и
- в) синдикът по частичното или вторичното производство по несъстоятелност си сътрудничи и осъществява комуникация със съда, пред който има висящо искане за образуване на друго частично или вторично производство по несъстоятелност или който е образувал такова производство,

▼В

доколкото подобно сътрудничество и комуникация не са несъвместими с разпоредбите, приложими за всяко от производствата, и не водят до конфликт на интереси.

2. Сътрудничеството по параграф 1 може да бъде осъществено с всички подходящи средства като тези, посочени в член 42, параграф 3.

*Член 44***Разноски във връзка със сътрудничеството и комуникацията**

Искванията, предвидени в членове 42 и 43, не водят до взаимно начисляване на разноски от съдилищата за сътрудничество и комуникация.

*Член 45***Упражняване на правата на кредиторите**

1. Всеки кредитор може да предяви вземането си в главното производство по несъстоятелност и във всяко вторично производство по несъстоятелност.

2. Синдиците по главното и по всяко от вторичните производства по несъстоятелност предявяват в останалите производства вземанията, които са предявени в производството, за което са назначени, при положение че в това производство интересите на кредиторите са защитени по този начин, при спазване на правото на последните да се противопоставят на това предявяване или да оттеглят предявените вземания при условията, които са предвидени от приложимото право.

3. Синдикът по дадено главно или вторично производство по несъстоятелност има право да участва, наравно с всеки от кредиторите, в друго производство, по-специално като взема участие в събранията на кредиторите.

*Член 46***Спиране на действията по осребряване на имуществото**

1. Съдът, който е образувал вторичното производство по несъстоятелност, спира изцяло или частично действията по осребряването на имуществото по искане на синдика по главното производство по несъстоятелност. В този случай съдът може да поиска от синдика по главното производство по несъстоятелност да предприеме всяка подходяща мярка за гарантиране на интересите на кредиторите от вторичното производство по несъстоятелност и на отделни класове кредитори. Искането на синдика може да бъде отхвърлено само ако то очевидно не е в интерес на кредиторите по главното производство по несъстоятелност. Спирането на действията по осребряването на имуществото може да бъде постановено за максимален срок от три месеца. Спирането може съответно да бъде продължено или подновено за срокове със същата продължителност.

2. Съдът, посочен в параграф 1, отменя спирането на действията по осребряването на имуществото в следните случаи:

a) по искане на синдика по главното производство по несъстоятелност;

▼В

- б) служебно, по искане на кредитор или по искане на синдика по вторичното производство по несъстоятелност, ако мярката изглежда необоснована, по-специално по отношение на интересите на кредиторите по главното производство по несъстоятелност или на тези по вторичното производство по несъстоятелност.

*Член 47***Правомощия на синдика да предлага планове за оздравяване**

1. Когато правото на държавата членка, в която е образувано вторично производство по несъстоятелност, позволява това производство да бъде приключено без ликвидация чрез план за оздравяване, с конкордат или друга подобна мярка, синдикът по главното производство по несъстоятелност разполага с правомощието да предложи такава мярка в съответствие с процедурата, предвидена в тази държава членка.
2. Всяко ограничаване на правата на кредиторите, като например спиране на плащането или опрощаване на дълга, което произтича от мярката, посочена в параграф 1, предложено във вторично производство по несъстоятелност, не поражда действие спрямо имущество на длъжника, което не е включено в това производство без съгласието на всички заинтересовани кредитори.

*Член 48***Последици от приключване на производство по несъстоятелност**

1. Без да се засяга член 49, приключването на производство по несъстоятелност не пречи продължаването на други производства по несъстоятелност срещу същия длъжник, които все още не са приключени към дадения момент.
2. Когато производство по несъстоятелност срещу юридическо лице или дружество в държавата членка, където е седалището на това лице или дружество, би довело до прекратяване на юридическото лице или дружеството, това юридическо лице или дружество продължава да съществува, докато не приключат всички други производства по несъстоятелност срещу същия длъжник или докато синдикът или синдиците по тези производства не дадат съгласието си за прекратяването.

*Член 49***Остатък от имуществото при вторичното производство по несъстоятелност**

Ако осребряването на имуществото при вторичното производство по несъстоятелност покрива всички приети вземания в това производство, назначеният по това производство синдик незабавно прехвърля остатъка на синдика по главното производство по несъстоятелност.

*Член 50***Последващо образуване на главно производство по несъстоятелност**

Когато е образувано производство по член 3, параграф 1, след образуването на производство по член 3, параграф 2 в друга държава членка, членове 41, 45, 46, 47 и 49 се прилагат към производството, което е образувано първо, при условие че стадият на това производство го позволява.

Член 51

Преобразуване на вторично производство по несъстоятелност

1. По искане на синдика по главното производство по несъстоятелност съдът на държавата членка, в която е образувано вторично производство по несъстоятелност, може да разпорежи вторичното производство по несъстоятелност да бъде преобразувано в друг вид производство по несъстоятелност, включен в приложение А и при положение че условията за образуването на този вид производство съгласно националното право са изпълнени и че този вид производство е най-подходящ, предвид интересите на местните кредитори, и от съображения за последователност между главното и вторичното производство по несъстоятелност.
2. При разглеждане на искането, посочено в параграф 1, съдът може да поиска информация от синдиците, участващи в двете производства.

Член 52

Обезпечителни мерки

Когато компетентният съд по член 3, параграф 1 на дадена държава членка назначи временен управител с цел запазване на имуществото на длъжник, този временен управител е оправомощен да поиска всякакви мерки за обезпечаване и запазване на имуществото на длъжника, което се намира в друга държава членка, които са предвидени от правото на тази държава членка, за времето от подаване на молбата за образуване на производство по несъстоятелност до съдебното решение за образуването му.

ГЛАВА IV

ИНФОРМИРАНЕ НА КРЕДИТОРИТЕ И ПРЕДЯВЯВАНЕ НА ВЗЕМАНИЯТА ИМ

Член 53

Право на предявяване на вземанията

Всеки чуждестранен кредитор може да предяви вземанията си в производство по несъстоятелност чрез всякакви средства за комуникация, приети съгласно правото на държавата на образуване на производството. Представителството от адвокат или друг професионален юрист не е задължително за целта на самото предявяване на вземания.

Член 54

Задължение за информиране на кредиторите

1. След образуването на производство по несъстоятелност в една държава членка компетентният съд на тази държава или синдикът, който е назначен от този съд, незабавно информира известните чуждестранни кредитори.
2. Посочената в параграф 1 информация, която се предоставя чрез поименното изпращане на съобщение, съдържа по-специално сроковете, предвидените при неспазване на тези срокове санкции, органа или институцията, които са оправомощени да приемат предявените вземания, както и всички други разпоредени мерки. Това съобщение посочва също дали кредиторите, чиито вземания имат

▼В

право на предпочително удовлетворение или са обезпечени със залог, е необходимо да предявят вземанията си. Съобщението съдържа и копие от стандартния формуляр за предявяване на вземания, посочен в член 55, или информация къде е наличен този формуляр.

3. Посочената в параграфи 1 и 2 от настоящия член информация се предоставя, като се използва стандартния формуляр за съобщения, който се изготвя в съответствие с член 88. Формулярът се публикува на европейския портал за електронно правосъдие и носи заглавието „Съобщение за производство по несъстоятелност“ на всички официални езици на институциите на Съюза. Той се предава на официалния език на държавата на образуване на производството или ако в тази държава членка има няколко официални езика, на официалния език или на един от официалните езици на мястото, където е било образувано производство по несъстоятелност, или на друг език, който тази държава е посочила, че може да приеме в съответствие с член 55, параграф 5, ако може да се предположи, че този език е по-лесен за разбиране от чуждестранните кредитори.

4. При производство по несъстоятелност по отношение на лице, което не упражнява стопанска или професионална дейност, използването на стандартния формуляр, посочен в настоящия член, не е задължително, ако кредиторите не са длъжни да предявят вземанията си, за да бъдат вземанията им взети под внимание при производството.

Член 55

Процедура по предявяване на вземания

1. Всеки чуждестранен кредитор може да предяви вземането си, като използва стандартния формуляр за предявяване на вземания, който се изготвя в съответствие с член 88. Формулярът носи заглавието „Предявяване на вземания“ на всички официални езици на институциите на Съюза.

2. Стандартният формуляр по параграф 1 включва следната информация:

- а) име, пощенски адрес, адрес на електронна поща, ако има такъв, личен идентификационен номер, ако има такъв, и банкови данни на чуждестранния кредитор по параграф 1;
- б) размер на вземането, като се посочват конкретно главницата и лихвата, където е приложимо, както и датата, на която е възникнало, и датата, на която е станало изискуемо, ако е различна;
- в) ако се предявява искане за лихва, лихвения процент, независимо дали лихвата е законна лихва или договорна лихва, периода, за който се предявява искане за лихва и капитализирания размер на лихвата;
- г) ако се претендират разходи, направени за заявяване на вземането преди образуването на производството — размер и подробна информация за тези разходи;
- д) вид на вземането;

▼B

- е) дали се претендира статут на привилегирован кредитор и основанията за такава претенция;
- ж) дали се твърди, че по отношение на вземането има реално обезпечение или клауза за запазване на собствеността и ако е така, кои са имуществените активи, представляващи твърдяното от него обезпечение, датата, на която е учредено обезпечението и когато обезпечението е било регистрирано, регистрационния номер; както и
- з) дали се иска прихващане и ако е така, размера на взаимните претенции, съществуващи в деня на образуване на производството по несъстоятелност, датата, на която са възникнали, и претендираната нетна сума за прихващане.

Към стандартния формуляр за предявяване на вземания се прилагат копия на удостоверителни документи.

3. В стандартния формуляр за предявяване на вземания се посочва, че предоставянето на информация относно банковите данни и личния идентификационен номер на кредитора, посочено в параграф 2, буква а), не е задължително.

4. Когато кредитор предяви вземането си чрез средства, различни от стандартния формуляр по параграф 1, искането съдържа информацията по параграф 2.

5. Вземанията могат да се предявяват на всеки от официалните езици на институциите на Съюза. Съдът, синдикът или длъжникът, който е във владение на имуществото си, може да поиска от кредитора да представи превод на официалния език на държавата на образуване на производството или, ако в тази държава членка има няколко официални езика, на официалния език или на един от официалните езици на мястото, където е било образувано производството по несъстоятелност, или на друг език, който тази държава членка е посочила, че може да приеме. Всяка държава членка посочва дали приема някой от официалните езици на институциите на Съюза освен своя собствен език за целите на предявяване на вземания.

6. Вземанията се предявяват в рамките на срока, предвиден в правото на държавата на образуване на производството. За чуждестранните кредитори този срок е не по-кратък от 30 дни след публикуването на решението за образуване на производството по несъстоятелност в регистъра по несъстоятелност на държавата на образуване на производството. Когато дадена държава членка се позовава на член 24, параграф 4, този срок е не по-кратък от 30 дни от датата, на която кредиторът е бил информиран съгласно член 54.

7. Когато съдът, синдикът или длъжникът, който е във владение на имуществото си, има съмнения във връзка с вземане, предявено по реда на настоящия член, той дава възможност на кредитора да представи допълнителни доказателства относно съществуването и размера на вземането.

ГЛАВА V

ПРОИЗВОДСТВО ПО НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ НА ЧЛЕНОВЕ НА
ГРУПА ДРУЖЕСТВА

РАЗДЕЛ I

Сътрудничество и комуникация

Член 56

Сътрудничество и комуникация между синдиците

1. Когато производства по несъстоятелност се отнасят за двама или повече членове на група дружества, синдикът, назначен по производството, отнасящо се за даден член на групата, си сътрудничи с всеки синдик, назначен по производство, отнасящо се за друг член на същата група, доколкото такова сътрудничество е целесъобразно за улесняване на ефективното управление на тези производства, не е несъвместимо с приложимите спрямо тези производства разпоредби и не води до конфликт на интереси. Това сътрудничество може да бъде под всякаква форма, включително сключването на споразумения или протоколи.

2. При осъществяване на сътрудничеството по параграф 1 синдиците:

- а) във възможно най-кратък срок си съобщават всяка информация, която може да бъде от значение за другото производство, при условие че са взети подходящи мерки за защита на поверителната информация;
- б) проучват дали съществуват възможности за координация при управлението и контрола на дейността на членовете на групата, които са предмет на производство по несъстоятелност, и когато има такива, координират управлението и контрола;
- в) проучват дали съществуват възможности за оздравяване на членовете на групата, които са предмет на производство по несъстоятелност, и, когато има такива, координират усилията си за изготвяне на предложение и за провеждане на преговори по координиран план за оздравяване;

За целите на букви б) и в) всички или някои от синдиците по параграф 1 могат да се съгласят да предоставят допълнителни правомощия на синдика, назначен по едно от производствата, когато такова споразумение се допуска съгласно разпоредбите, приложими спрямо всяко едно от производствата. Те могат също да се договорят да разпределят помежду си определени задачи, когато подобно разпределяне на задачи се допуска съгласно разпоредбите, приложими спрямо всяко едно от производствата.

Член 57

Сътрудничество и комуникация между съдилищата

1. Когато производства по несъстоятелност се отнасят за двама или повече членове на група дружества, съдът, който е образувал такова производство, си сътрудничи с всеки друг съд, пред който има висящо искане за образуване на производство по несъстоятелност за друг член на същата група или който е образувал

▼B

такова производство, доколкото такова сътрудничество е целесъобразно за улесняване на ефективното управление на производствата, не е несъвместимо с приложимите спрямо тези производства разпоредби и не поражда конфликт на интереси. За тази цел съдилищата могат по целесъобразност да назначат независимо лице или орган, които да действат съгласно техните инструкции, при условие че това не е несъвместимо с разпоредбите, приложими за тях.

2. При осъществяване на сътрудничеството по параграф 1 съдилищата или което и да е от назначените лица или органи, действащи от тяхно име, както е посочено в параграф 1, могат да осъществяват комуникация помежду си пряко или да искат информация или помощ пряко един от друг, при условие че такава комуникация съблюдава процесуалните права на страните по производството и поверителността на информацията.

3. Сътрудничеството по параграф 1 може да бъде осъществено с всички средства, които съдът счита за подходящи. То може да се отнася по-конкретно до следното:

- а) координация при назначаването на синдици;
- б) съобщаване на информация по всякакъв начин, който се смята за целесъобразен от съда;
- в) координация при управлението и контрола върху активите и дейността на членовете на групата;
- г) координация при провеждането на съдебните заседания;
- д) координация при одобряването на протоколи, когато е необходимо.

*Член 58***Сътрудничество и комуникация между синдиците и съдилищата**

Синдикът, назначен по производство по несъстоятелност, което се отнася за член на група дружества:

- а) си сътрудничи и осъществява комуникация с всеки друг съд, пред който има висящо искане за образуване на производство по несъстоятелност за друг член на същата група дружества или който е образувал такова производство; както и
- б) може да иска информация от този съд относно производството на другия член на групата или да иска помощ във връзка с производството, по което е назначен,

доколкото такова сътрудничество и комуникация е целесъобразно за улесняване на ефективното управление на производствата, не поражда конфликт на интереси и не е несъвместимо с приложимите спрямо тези производства разпоредби.

*Член 59***Разходи във връзка със сътрудничеството и комуникацията при производства, които се отнасят за членове на група дружества**

Разходите във връзка с предвидените в членове 56—60 сътрудничество и комуникация, направени от даден синдик или съд, се разглеждат като разходи и разноски, направени във връзка със съответното производство.

*Член 60***Правомощия на синдика при производства, които се отнасят за членове на група дружества**

1. Синдикът, назначен по производство по несъстоятелност, образувано по отношение на член на група дружества, може, доколкото това е подходящо за улесняване на ефективното управление на производството:

- a) да бъде изслушван във всяко от производствата, образувани по отношение на някой от другите членове на същата група;
- б) да отправя искане за спиране на всяка мярка, свързана с осребряване на имуществото в производството, образувано по отношение на някой от другите членове на същата група, при условие че:
 - i) е предложен план съгласно член 56, параграф 2, буква в) за оздравяване на всички или някои членове на групата, по отношение на които е образувано производство по несъстоятелност, и има голяма вероятност този план да е успешен;
 - ii) спирането на мярката е необходимо, за да се осигури правилното изпълнение на плана за оздравяване;
 - iii) планът за оздравяване ще бъде от полза за кредиторите в производството, за което се иска спирането; и
 - iv) нито производството по несъстоятелност, по което е назначен синдикът, посочен в параграф 1 от настоящия член, нито производството, по отношение на което е поискано спиране, подлежат на координиране съгласно раздел 2 от настоящата глава;
- в) да изисква образуването на координирано производство по несъстоятелност на група дружества в съответствие с член 61.

2. Съдът, образувал производство по параграф 1, буква б), спира изцяло или частично всяка мярка, свързана с осребряването на имущество в производството, ако е уверен, че условията по параграф 1, буква б) са изпълнени.

Преди да постанови спирането на мерките, съдът изслушва синдика, назначен по производството, за което се иска спирането. Спирането може да бъде постановено за срок, ненадвишаващ три месеца, който съдът смята за уместен и който е в съответствие с приложимите за производството разпоредби.

▼В

Съдът, постановил спирането, може да изиска от синдика, посочен в параграф 1, да вземе всички подходящи мерки, предвидени в националното право, за гарантиране на интересите на кредиторите в производството.

Съдът може да удължи срока на спирането на мярката за допълнителен период или периоди, които смята за уместни и които са съвместими с приложимите за производството разпоредби, при положение че условията, посочени в параграф 1, буква б), подточки ii)—iv), продължават да се изпълняват и общата продължителност на срока на спиране (първоначалният период и евентуалните удължавания) не надвишава шест месеца.

*РАЗДЕЛ 2****Координация****Подраздел 1****Процедура****Член 61***Искане за образуване на координирано производство на група дружества**

1. Координирано производство на група дружества може да бъде поискано във всеки съд, който има компетентност по отношение на производството по несъстоятелност на член на групата, от синдик, назначен по производството по несъстоятелност, образувано във връзка с член на групата.

2. Посоченото в параграф 1 искане се отправя в съответствие с условията, предвидени в правото, приложимо към производството, по което е назначен синдикът.

3. Искането, посочено в параграф 1, се придружава от:

- а) предложение относно лицето, което да бъде определено за координатор на групата („координатор“), подробна информация относно правото му да изпълнява тези функции съгласно член 71, подробна информация относно квалификацията му и писменото му съгласие да изпълнява функциите на координатор;
- б) схематично изложение на предлаганото координирано производство на групата дружества и по-конкретно причините, поради които се смята, че условията по член 63, параграф 1 са изпълнени;
- в) списък на синдиците, назначени във връзка с членове на групата, и по целесъобразност съдилищата и компетентните органи, участващи в производства срещу членове на групата;
- г) схематично изложение на прогнозните разходи на предлаганото координирано производство на групата дружества и прогноза за дяла от тези разходи, който следва да бъде поет от всеки член на групата.

▼В*Член 62***Правило за приоритетност**

Без да се засяга член 66, когато се иска образуване на координирано производство на група дружества в съдилища на различни държави членки, всеки съд, различен от първия сезиран съд, се отказва от компетентност в полза на първия сезиран съд.

*Член 63***Известие от сезирания съд**

1. Съдът, сезиран с искане за образуване на координирано производство на група дружества, във възможно най-кратък срок изпраща известие за искането за образуване на координирано производство на група дружества и за предложения координатор до синдиците, назначени във връзка с членове на групата, както е посочено в искането съгласно член 61, параграф 3, буква в), ако е уверен, че:

- а) образуването на такова производство е подходящо за улесняване на ефективното управление на производствата по несъстоятелност, свързани с различните членове на групата;
 - б) няма вероятност никой от кредиторите на членове на групата, които се очаква да участват в такова производство, да се окаже в неблагоприятно финансово положение в резултат от включването на този член в производството; и
 - в) предложеният координатор отговаря на изискванията по член 71.
2. В известието по параграф 1 от настоящия член се изброяват елементите, посочени в член 61, параграф 3, букви а)—г).
3. Известието по параграф 1 се изпраща с препоръчано писмо, удостоверено с обратна разписка.
4. Сезираният съд дава възможност на участващите в производството синдици да бъдат изслушани.

*Член 64***Възражения на синдика**

1. Всеки синдик, назначен във връзка с даден член на групата, може да повдигне възражения по отношение на:
- а) включването в координирано производство на група дружества на производството по несъстоятелност, по което е назначен; или
 - б) лицето, предложено за координатор.

▼В

2. Възраженията по параграф 1 от настоящия член се повдигат в съда, посочен в член 63, в рамките на 30 дни, считано от датата, на която синдикът е получил известието за искане за образуване на координирано производство на група дружества, посочено в параграф 1 от настоящия член.

Възражението може да бъде внесено чрез стандартен формуляр, съставен в съответствие с член 88.

3. Преди да вземе решението си дали да участва или да не участва в координацията съгласно параграф 1, буква а), синдикът получава необходимото одобрение, ако това се изисква от правото на държавата на образуване на производството, по което е бил назначен.

*Член 65***Последици от възражението срещу включване в координирано производство на група дружества**

1. Когато даден синдик има възражения производството по несъстоятелност, по което е бил назначен, да бъде включено в координирано производство на група дружества, то това производство не се включва в координираното производство на група дружества.

2. Правомощията на съда, посочени в член 68, или правомощията на координатора, произтичащи от това производство, не се прилагат спрямо съответния член на групата и не пораждат никакви разходи за него.

*Член 66***Избор на съд за координирано производство на група дружества**

1. Когато най-малко две трети от всички синдици, назначени по производство по несъстоятелност срещу членовете на групата, са изразили съгласието си, че компетентен съд в друга държава членка е най-подходящият съд за образуване на координирано производство на група дружества, този съд упражнява изключителна компетентност.

2. Изборът на съд става със съвместно споразумение, сключено или удостоверено в писмена форма. То може да бъде направено до момента на образуването на координираното производство на група дружества съгласно член 68.

3. Всеки друг съд, различен от сезирания съд по параграф 1, се отказва от компетентност в полза на този съд.

4. Искането за образуване на координирано производство на група дружества се подава в съда, избран в съответствие с член 61.

*Член 67***Последици от възражението срещу предложения координатор**

Когато се получат възражения срещу лицето, предложено за координатор, от синдик, който същевременно не възразява срещу включването в координирано производство на група дружества на члена, във връзка с който е бил назначен, съдът може да не пристъпи към назначаването на съответното лице и да покани синдика, повдигнал възраженията, да представи ново искане в съответствие с член 61, параграф 3.

▼B

Член 68

Решение за образуване на координирано производство на група дружества

1. След изтичането на срока, посочен в член 64, параграф 2, съдът може да образува координирано производство на група дружества, когато е уверен, че са изпълнени условията по член 63, параграф 1. В такъв случай съдът:

- а) назначава координатор;
 - б) взема решение относно общите насоки на координацията; и
 - в) взема решение относно прогнозните разходи и дела, който ще се поеме от съответните членове на групата.
2. Решението за образуване на координирано производство на група дружества се съобщава на участващите синдици и на координатора.

Член 69

Последващо участие на синдици

1. Всеки синдик може да поиска в съответствие с националното право, след съдебното решение по член 68, включването на производството, по което е назначен, когато:

- а) е било повдигнато възражение срещу включването на производството по несъстоятелност в координираното производство на група дружества, или
- б) производството по несъстоятелност срещу член на групата е било образувано след като съдът е образувал координирано производство на група дружества.

2. Без да се засяга параграф 4, координаторът може да приеме подобно искане, след като се консултира с участващите синдици, когато:

- а) предвид етапа, в който се намира координираното производство на група дружества към момента на искането, е убеден, че са изпълнени критериите, предвидени в член 63, параграф 1, букви а) и б); или
- б) всички участващи синдици са изразили съгласието си при условията, предвидени в съответното национално право.

3. Координаторът уведомява съда и участващите синдици за решението си съгласно параграф 2 и за мотивите, на които то се основава.

4. Всеки участващ синдик или всеки синдик, чието искане за включване в координирано производство на група дружества е било отхвърлено, може да оспори посоченото в параграф 2 решение в съответствие с процедурата, предвидена в правото на държавата членка, в която е образувано координираното производство на групата дружества.

▼В*Член 70***Препоръки и план за координация на групата**

1. При провеждане на производствата по несъстоятелност синдиците разглеждат препоръките на координатора и съдържанието на плана за координация на групата, посочен в член 72, параграф 1.

2. Синдикът не е длъжен да следва изцяло или отчасти препоръките на координатора или плана за координация на групата.

Ако синдикът не следва препоръките на координатора или плана за координация на групата, той излага мотивите за това пред лицата или органите, пред които следва да се отчита съгласно своето национално право, както и пред координатора.

Подраздел 2**Общи разпоредби***Член 71***Координатор**

1. Координаторът е лице, което отговаря на критериите да изпълнява функциите на синдик съгласно правото на дадена държава членка.

2. Координаторът не трябва да бъде някой от синдиците, назначени във връзка с отделните членове на групата, и следва да няма конфликт на интереси по отношение на членовете на групата, техните кредитори и синдиците, назначени във връзка с отделните членове на групата.

*Член 72***Задачи и права на координатора**

1. Координаторът:

- а) идентифицира и набелязва препоръки за координирано провеждане на производството по несъстоятелност;
- б) предлага план за координация на групата, в който се идентифицира, описва и препоръчва всеобхватен набор от мерки, подходящи за интегриран подход за уреждане на въпросите на неплатежоспособността на членовете на групата. По-специално планът може да съдържа предложения за:
 - i) предприемане на мерки, за да се възстанови икономическата ефективност и финансовата стабилност на групата или на част от нея;
 - ii) уреждане на вътрешногрупови спорове по отношение на вътрешногрупови сделки и отменителни искиове;

▼В

- iii) споразумения между самите синдици на членовете на групата в несъстоятелност.
2. Координаторът може също така:
- а) да бъде изслушван и да участва, по-специално чрез присъствие на събранията на кредиторите, във всяко от производства, образувани по отношение на който и да е член на групата;
 - б) да посредничи при спорове, възникнали между двама или повече от синдиците на членовете на групата;
 - в) да представя и разяснява плана си за координация на групата на лицата или органите, пред които следва да се отчита съгласно своето национално право;
 - г) да изисква информация от всеки синдик по отношение на който и да е член на групата, когато тази информация е или може да бъде от полза за целите на идентифицирането и очертаването на стратегии и мерки за координиране на производствата; и
 - д) да отправя искане за спиране за срок до шест месеца на производството, образувано по отношение на някой от членовете на групата, при условие че спирането е необходимо, за да се осигури правилното изпълнение на плана и ще бъде от полза за кредиторите в производството, за което се иска спирането; или да отправя искане за отмяна на подобно спиране. Това искане се подава в съда, в който е образувано производството, чието спиране се иска.
3. Планът по параграф 1, буква б) не трябва да включва препоръки по отношение на консолидацията на производствата или на масата на несъстоятелността.
4. Задачите и правата на координатора, както са определени в настоящия член, не се разпростират върху членовете на групата, които не участват в координираното производство на групата дружества.
5. Координаторът изпълнява функциите си безпристрастно и с дължимата грижа.
6. Когато координаторът счете, че за изпълнение на задачите му се изисква значително повишаване на разходите в сравнение с прогнозните разходи, посочени в член 61, параграф 3, буква г), и във всеки случай, когато разходите надвишават 10 % от прогнозните разходи, координаторът:
- а) уведомява без отлагане участващите синдици, и
 - б) иска предварително одобрение от съда, в който е образувано координираното производство на група дружества.

▼В*Член 73***Езици**

1. Координаторът осъществява комуникацията със синдика на участващ член на групата на договорения със синдика език или — при липса на договореност — на официалния език или на официалните езици на институциите на Съюза и на съда, в който е образувано производството спрямо съответния член на групата.
2. Координаторът осъществява комуникацията със съда на официалния език на този съд.

*Член 74***Сътрудничество между синдиците и координатора**

1. Синдиците, назначени за членовете на група, и координаторът си сътрудничат до степен, която не е несъвместима с правилата, приложими за съответните производства.
2. По-специално, синдиците съобщават на координатора всякаква информация, която е от значение за изпълнението на неговите задачи.

*Член 75***Отмяна на назначаването на координатора**

Съдът отменя назначаването на координатора служебно или по искане на синдика на участващ член на групата, когато:

- а) координаторът действа във вреда на кредиторите на участващ член на групата; или
- б) координаторът не изпълнява задълженията си по настоящата глава.

*Член 76***Длъжник във владение на имуществото**

Разпоредбите, приложими по настоящата глава към синдиците, са приложими съответно и към длъжник, който е във владение на имуществото.

*Член 77***Разходи и разпределение**

1. Възнаграждението на координатора е адекватно, пропорционално на задачите, които изпълнява, и отразява разумни разходи.
2. След като изпълни задачите си, координаторът установява окончателния отчет за разходите и дължимия от всеки член дял и представя този отчет на всеки участващ синдик и на съда, в който е образувано координираното производство.

▼В

3. При липса на възражение от страна на синдиците в срок от 30 дни от получаването на отчета по параграф 2, разходите и дължимият от всеки член дял се считат за договорени. Отчетът се представя за потвърждение от съда, в който е образувано координираното производство.

4. В случай на оспорване съдът, който е образувал координираното производство на групата дружества, по искане на координатора или на който и да е участващ синдик, се произнася по разходите и дяловете, дължими от всеки член, съгласно изложените в параграф 1 от настоящия член критерии и като взема предвид прогнозните разходи по член 68, параграф 1 и когато е приложимо — по член 72, параграф 6.

5. Всеки участващ синдик може да оспори посоченото в параграф 4 решение в съответствие с процедурата, предвидена в правото на държавата членка, в която е образувано координираното производство на групата дружества.

ГЛАВА VI**ЗАЩИТА НА ДАННИТЕ***Член 78***Защита на данните**

1. Националните правила за изпълнение на Директива 95/46/ЕО се прилагат по отношение на обработването на лични данни, извършвано в държавите членки по силата на настоящия регламент, при условие че не са засегнати операциите по обработка, посочени в член 3, параграф 2 от Директива 95/46/ЕО.

2. По отношение на обработването на лични данни от Комисията съгласно настоящия регламент се прилага Регламент (ЕО) № 45/2001.

*Член 79***Отговорности на държавите членки по отношение на обработването на лични данни в националните регистри по несъстоятелност**

1. Всяка държава членка съобщава на Комисията името на физическото лице или наименованието на юридическото лице, публичен орган, агенция или друг орган, определен съгласно националното право да упражнява функциите на администратор в съответствие с член 2, буква г) от Директива 95/46/ЕО, с оглед на публикуването му на европейския портал за електронно правосъдие.

2. Държавите членки гарантират, че се прилагат техническите мерки за гарантиране на сигурността на личните данни, обработвани в рамките на националните им регистри по несъстоятелност, посочени в член 24.

▼В

3. Държавите членки са отговорни да удостоверят, че администраторите, определени от националното право в съответствие с член 2, буква г) от Директива 95/46/ЕО, правят необходимото за спазване на принципите за качество на данните, по-конкретно за точността и актуализирането на данните, съхранявани в националните регистри по несъстоятелност.

4. Държавите членки са отговорни в съответствие с Директива 95/46/ЕО за събирането и съхраняването на данни в националните бази данни и за решенията за предоставяне на тези данни в системата за взаимно свързване на регистрите, в която могат да се правят справки чрез европейския портал за електронно правосъдие.

5. Като част от информацията, която следва да се предоставя на субектите на данните, за да им се даде възможност да упражняват правата си, и по-специално правото на заличаване на данни, държавите членки информират субектите на данните за периода, през който са достъпни личните данни, съхранявани в регистрите по несъстоятелност.

*Член 80***Отговорности на Комисията по отношение на обработването на лични данни**

1. Комисията упражнява правомощията на контролиращ орган съгласно член 2, буква г) от Регламент (ЕО) № 45/2001 съобразно съответните отговорности, определени в настоящия член.

2. Комисията определя необходимите политики и прилага нужните технически решения, за да изпълнява отговорностите в рамките на функцията на контролиращ орган.

3. Комисията въвежда техническите мерки, необходими да се гарантира сигурността на личните данни при преноса им, по-конкретно поверителността и целостта им при предаването към и от европейския портал за електронно правосъдие.

4. Задълженията на Комисията не засягат отговорностите на държавите членки и другите органи по отношение на съдържанието и експлоатирането на управляваните от тях свързани национални бази данни.

*Член 81***Задължения за предоставяне на информация**

Без да се засяга информацията, която се предоставя на субектите на данни в съответствие с членове 11 и 12 от Регламент (ЕО) № 45/2001, Комисията информира субектите на данни чрез публикация в европейския портал за електронно правосъдие за ролята си при обработването на данните и за целите на обработката на данните.

▼B*Член 82***Съхраняване на лични данни**

По отношение на информацията от свързаните национални бази данни, в европейския портал за електронно правосъдие не се съхраняват никакви лични данни, свързани със субектите на данни. Тези данни се съхраняват в националните бази данни, управлявани от държавите членки или други органи.

*Член 83***Достъп до лични данни чрез Европейския портал за електронно правосъдие**

Личните данни, съхранявани в националните регистри по несъстоятелност, посочени в член 24, са достъпни чрез европейския портал за електронно правосъдие до момента, до който остават достъпни съгласно националното право.

ГЛАВА VII

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ*Член 84***Приложимост във времето****▼C1**

1. Разпоредбите на настоящия регламент се прилагат само за производствата по несъстоятелност, които са образувани, считано от 26 юни 2017 г. Правните действия, извършени от длъжника преди тази дата, продължават да се уреждат от правото, което е било приложимо към тях към момента на извършването им.

▼B

2. Независимо от член 91 от настоящия регламент, Регламент (ЕО) № 1346/2000 продължава да се прилага към производствата по несъстоятелност, които попадат в обхвата на настоящия регламент и са били образувани преди 26 юни 2017 г.

*Член 85***Отношение с международни договори**

1. Настоящият регламент заменя сключените международни договори между две или повече държави членки, в отношенията между тях и по въпросите, до които той се отнася, а именно:

- a) Конвенцията между Белгия и Франция за компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения, арбитражни решения и нотариални актове, подписана в Париж на 8 юли 1899 г.;
- b) Конвенцията между Белгия и Австрия за фалита, ликвидацията, конкордата и отлагането на плащането (с Допълнителен протокол от 13 юни 1973 г.), подписана в Брюксел на 16 юли 1969 г.;

▼B

- в) Конвенцията между Белгия и Нидерландия за териториалната компетентност, фалита и за признаването и изпълнението на съдебни решения, арбитражни решения и нотариални актове, подписана в Брюксел на 28 март 1925 г.;
- г) Договора между Германия и Австрия за фалита, ликвидацията, конкордата и отлагането, подписан във Виена на 25 май 1979 г.;
- д) Конвенцията между Франция и Австрия за компетентността, признаването и изпълнението на решенията по фалит, подписана във Виена на 27 февруари 1979 г.;
- е) Конвенцията между Франция и Италия за изпълнението на решения по граждански и търговски дела, подписана в Рим на 3 юни 1930 г.;
- ж) Договора между Италия и Австрия за фалита, ликвидацията, конкордата и отлагането, подписан в Рим на 12 юли 1977 г.;
- з) Конвенцията между Кралство Нидерландия и Федерална република Германия относно взаимното признаване и изпълнението на съдебни решения и други изпълнителни основания в граждански и търговски дела, подписана в Хага на 30 август 1962 г.;
- и) Конвенцията между Обединеното кралство и Кралство Белгия за взаимното признаване и изпълнението на решенията по граждански и търговски дела и протокола към нея, подписана в Брюксел на 2 май 1934 г.;
- й) Конвенцията между Дания, Финландия, Норвегия, Швеция и Исландия за фалита, подписана в Копенхаген на 7 ноември 1933 г.;
- к) Европейската конвенция относно определени международни аспекти на фалита, подписана в Истанбул на 5 юни 1990 г.;
- л) Конвенцията между Федеративна народна република Югославия и Кралство Гърция за взаимното признаване и изпълнение на съдебни решения, подписана в Атина на 18 юни 1959 г.;
- м) Споразумението между Федеративна народна република Югославия и Република Австрия за взаимното признаване и изпълнение на арбитражни решения и арбитражни споразумения по търговски дела, подписано в Белград на 18 март 1960 г.;

▼B

- н) Конвенцията между Федеративна народна република Югославия и Република Италия за взаимно съдебно сътрудничество по граждански и административни дела, подписана в Рим на 3 декември 1960 г.;
- о) Споразумението между Социалистическа федеративна република Югославия и Кралство Белгия за съдебно сътрудничество по граждански и търговски дела, подписано в Белград на 24 септември 1971 г.;
- п) Конвенцията между правителствата на Югославия и Франция за признаване и изпълнение на решения по граждански и търговски дела, подписана в Париж на 18 май 1971 г.;
- р) Споразумението между Чехословашката социалистическа република и Република Гърция за правна помощ по граждански и наказателни дела, подписано в Атина на 22 октомври 1980 г., все още в сила между Чешката република и Гърция;
- с) Споразумението между Чехословашката социалистическа република и Република Кипър за правна помощ по граждански и наказателни дела, подписано в Никозия на 23 април 1982 г., все още в сила между Чешката република и Кипър;
- т) Договора между правителството на Чехословашката социалистическа република и правителството на Република Франция за правна помощ, признаване и изпълнение на решения по граждански, семейни и търговски дела, подписан в Париж на 10 май 1984 г., все още в сила между Чешката република и Франция;
- у) Договора между Чехословашката социалистическа република и Италианската република за правна помощ по граждански и наказателни дела, подписан в Прага на 6 декември 1985 г., все още в сила между Чешката република и Италия;
- ф) Споразумението между Република Латвия, Република Естония и Република Литва за правна помощ, правно сътрудничество и правни отношения, подписано в Талин на 11 ноември 1992 г.;
- х) Споразумението между Естония и Полша за оказване на правна помощ и правно сътрудничество по граждански, трудови и наказателни дела, подписано в Талин на 27 ноември 1998 г.;
- ц) Споразумението между Република Литва и Република Полша за правно сътрудничество и правни отношения по граждански, семейни, трудови и наказателни дела, подписано във Варшава на 26 януари 1993 г.;

▼B

- ч) Конвенцията между Социалистическа република Румъния и Република Гърция за правна помощ по граждански и наказателни въпроси и нейния протокол, подписани в Букурещ на 19 октомври 1972 г.;
 - ш) Конвенцията между Социалистическа република Румъния и Френската република за правна помощ по граждански и търговски въпроси, подписана в Париж на 5 ноември 1974 г.;
 - щ) Договора за правна помощ по граждански и наказателни дела между Народна република България и Република Гърция, подписан в Атина на 10 април 1976 г.;
 - аа) Договора за правна помощ по граждански и наказателни дела между Народна република България и Република Кипър, подписан в Никозия на 29 април 1983 г.;
 - аб) Договора за взаимна правна помощ по граждански дела между правителството на Народна република България и правителството на Френската република, подписан в София на 18 януари 1989 г.;
 - ав) Договора между Румъния и Чешката република за правна помощ по граждански дела, подписан в Букурещ на 11 юли 1994 г.;
 - аг) Договора между Румъния и Република Полша за правна помощ и правни отношения за граждански дела, подписан в Букурещ на 15 май 1999 г.
2. Конвенциите, посочени в параграф 1, продължават да се прилагат за производствата, които са образувани преди влизането в сила на Регламент (ЕО) № 1346/2000.
3. Настоящият регламент не се прилага:
- а) в ниска държава членка, когато е несъвместим със задълженията по отношение на фалита, които произтичат от конвенция, която е подписана от тази държава членка с една или няколко трети страни, преди влизането в сила на Регламент (ЕО) № 1346/2000;
 - б) в Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия, ако е несъвместим със задълженията по отношение на фалита и ликвидацията на неплатежоспособни дружества, които произтичат от споразумения в рамките на Британската общност, които съществуват към момента на влизането в сила на Регламент (ЕО) № 1346/2000.

Член 86

Информация за националното право и правото на Съюза в областта на несъстоятелността

1. С цел да се предостави публичен достъп до информацията, държавите членки предоставят в рамките на европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела, създадена с Решение 2001/470/ЕО на Съвета ⁽¹⁾, кратко описание на националното законодателство и производства в областта на несъстоятелността, и по-специално законодателството и производства, свързани с въпросите, изброени в член 7, параграф 2.
2. Държавите членки редовно актуализират информацията, посочена в параграф 1.
3. Комисията предоставя публичен достъп до информацията, свързана с настоящия регламент.

Член 87

Създаване на свързани регистри

Комисията приема актове за изпълнение за създаване на свързаните регистри по несъстоятелност съгласно предвиденото в член 25. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 89, параграф 3.

Член 88

Изготвяне и последващи изменения на стандартните формуляри

Комисията приема актове за изпълнение за изготвяне и при необходимост, последващо изменение на формулярите, посочени в член 27, параграф 4, членове 54 и 55, и член 64, параграф 2. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 89, параграф 2.

Член 89

Процедура на Комитет

1. Комисията се подпомага от комитет. Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.
2. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 4 от Регламент (ЕС) № 182/2011.
3. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 5 от Регламент (ЕС) № 182/2011.

⁽¹⁾ Решение 2001/470/ЕО на Съвета от 28 май 2001 г. за създаване на Европейска съдебна мрежа по граждански и търговски дела (ОВ L 174, 27.6.2001 г., стр. 25).

Член 90

Клауза за преразглеждане

1. Не по-късно от 27 юни 2027 г. и на всеки пет години след това Комисията представя на Европейския парламент, на Съвета и на Европейския икономически и социален комитет доклад за прилагането на настоящия регламент. Този доклад се придружава при необходимост от предложения за адаптиране на настоящия регламент.
2. Не по-късно от 27 юни 2022 г. Комисията представя на Европейския парламент, на Съвета и на Европейския икономически и социален комитет доклад за прилагането на координираното производство на група дружества. Този доклад се придружава при необходимост от предложения за адаптиране на настоящия регламент.
3. Не по-късно от 1 януари 2016 г. Комисията представя на Европейския парламент, на Съвета и на Европейския икономически и социален комитет проучване във връзка с трансграничните въпроси по отношение на отговорността и лишаването от права на директори.
4. Не по-късно от 27 юни 2020 г. Комисията представя на Европейския парламент, на Съвета и на Европейския икономически и социален комитет проучване на евентуални злоупотреби с търсенето на най-благоприятната правна система (forum shopping).

Член 91

Отмяна

Регламент (ЕО) № 1346/2000 се отменя.

Позоваванията на отменения регламент се считат за позовавания на настоящия регламент и се четат съобразно таблицата на съответствието, поместена в приложение Г към настоящия регламент.

Член 92

Влизане в сила

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Прилага се, считано от 26 юни 2017 г., с изключение на:

- а) член 86, който се прилага, считано от 26 юни 2016 г.;
- б) член 24, параграф 1, който се прилага, считано от 26 юни 2018 г.; и
- в) член 25, който се прилага, считано от 26 юни 2019 г.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко в държавите членки в съответствие с Договорите.

1г i)

Член 23 от Регламента относно цифровизацията*

**Регламент (ЕС) 2023/2844 на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2023 година относно цифровизацията на съдебното сътрудничество и на достъпа до правосъдие по трансгранични гражданскоправни, търговскоправни и наказателноправни въпроси и за изменение на определени актове в областта на съдебното сътрудничество*

***До **17 януари 2027 г.** Комисията ще приеме актове за изпълнение относно децентрализираната информационна система и европейската точка за електронен достъп по отношение на Регламент (ЕС) № 2015/848 (вж. член 10, параграф 3 от Регламента относно цифровизацията)*

Член 23

Изменения на Регламент (ЕС) 2015/848

Регламент (ЕС) 2015/848 се изменя, както следва:

- 1) В член 42, параграф 3, първото изречение се заменя със следното:

„Сътрудничеството по параграф 1 от настоящия член се осъществява в съответствие с член 3 от Регламент (ЕС) 2023/2844 на Европейският парламент и на Съвета (*).

(*) Регламент (ЕС) 2023/2844 на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2023 г. относно цифровизацията на съдебното сътрудничество и на достъпа до правосъдие по трансгранични гражданскоправни, търговскоправни и наказателноправни въпроси и за изменение на определени актове в областта на съдебното сътрудничество (ОВ L, 2023/2844, 27.12.2023 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2844/oj>).“

- 2) Член 53 се заменя със следното:

„Член 53

Право на предявяване на вземания

Всеки чуждестранен кредитор може да предяви вземанията си в производство по несъстоятелност чрез всякакви средства за комуникация, приемани съгласно правото на държавата на започване на производството, или чрез средствата за електронна комуникация, предвидени в член 4 от Регламент (ЕС) 2023/2844.

Представителството от адвокат или друг юрист не е задължително за целта на самото предявяване на вземания.“

- 3) В член 57, параграф 3, първото изречение се заменя със следното:

„Сътрудничеството по параграф 1 от настоящия член се осъществява в съответствие с член 3 от Регламент (ЕС) 2023/2844.“

2

СЕМЕЙНО И НАСЛЕДСТВЕНО ПРАВО

2a

Регламент (ЕС) 2019/1111 на Съвета
от 25 юни 2019 година относно компетентността,
признаването и изпълнението на решения
по брачни въпроси и въпроси, свързани
с родителската отговорност, и относно
международното отвлечение на деца (преработен
текст) („**Брюксел IIб**“)

[Регламент с приложенията](#)

[Изменения и съдебна практика на Съда на ЕС](#)

[Регламент \(ЕО\) № 2201/2003 на Съвета от 27 ноември 2003 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела и делата, свързани с родителската отговорност, с който се отменя Регламент \(ЕО\) № 1347/2000 \(„Брюксел IIa“\)](#)

[Изменения и съдебна практика на Съда на ЕС относно Регламент \(ЕО\) № 2201/2003 на Съвета от 27 ноември 2003 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела и делата, свързани с родителската отговорност, с който се отменя Регламент \(ЕО\) № 1347/2000 \(„Брюксел IIa“\)](#)

[Практически наръчник на ЕСМ: Регламент „Брюксел IIa“](#)

[Практически наръчник на ЕСМ: Регламент „Брюксел IIa“](#)

[Европейски съдебен атлас по гражданскоправни въпроси — Регламент „Брюксел IIa“](#)

[Европейски съдебен атлас по гражданскоправни въпроси — Регламент „Брюксел IIb“](#)

[Регламент относно цифровизацията](#)

До **17 януари 2029 г. Комисията ще приеме актове за изпълнение относно децентрализираната информационна система и европейската точка за електронен достъп по отношение на Регламент (ЕС) № 2019/1111 на Съвета (вж. член 10, параграф 3 от Регламента относно цифровизацията)*

I

(Законодателни актове)

РЕГЛАМЕНТИ

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2019/1111 НА СЪВЕТА

от 25 юни 2019 години

относно компетентността, признаването и изпълнението на решения по брачни въпроси и въпроси, свързани с родителската отговорност, и относно международното отвлечение на деца

(преработен текст)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 81, параграф 3 от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взе предвид становищата на Европейския парламент ⁽¹⁾,като взе предвид становището на Европейския икономически и социален комитет ⁽²⁾,

в съответствие със специална законодателна процедура,

като има предвид, че:

- (1) На 15 април 2014 г. Комисията прие доклад относно прилагането на Регламент (ЕО) № 2201/2003 на Съвета ⁽³⁾. В доклада се стига до заключението, че Регламент (ЕО) № 2201/2003 е добре функциониращ инструмент, който носи важни ползи за гражданите, но че съществуващите правила могат да бъдат подобрени. Предстоят да бъдат направени редица изменения. От съображения за яснота посоченият регламент следва да бъде преработен.
- (2) С настоящия регламент се установяват единни правила за компетентност при развод, законна раздяла и обявяване на брака за недействителен, както и при спорове относно родителската отговорност с международен елемент. Той улеснява свободното движение на решения, както и на автентични документи и определени споразумения в рамките на Съюза, като предвижда разпоредби относно тяхното признаване и изпълнение в други държави членки. Освен това настоящият регламент изяснява правото на детето да му бъде предоставена възможност да изрази своето мнение по производства, които се отнасят до него, и също така съдържа разпоредби, допълващи Хагската конвенция от 25 октомври 1980 г. за гражданските аспекти на международното отвлечение на деца („Хагската конвенция от 1980 г.“) в отношенията между държавите членки. Във връзка с това настоящият регламент следва да спомогне за повишаване на правната сигурност и за по-голяма гъвкавост, за да се гарантира по-добър достъп до такива съдебни производства и по-голямата им ефикасност.

⁽¹⁾ Становище от 18 януари 2018 г. (ОВ С 458, 19.12.2018 г., стр. 499) и становище от 14 март 2019 г. (все още непубликувано в Официален вестник).

⁽²⁾ Становище от 26 януари 2017 г. (ОВ С 125, 21.4.2017 г., стр. 46).

⁽³⁾ Регламент (ЕО) № 2201/2003 на Съвета от 27 ноември 2003 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела и делата, свързани с родителската отговорност, с който се отменя Регламент (ЕО) № 1347/2000 (ОВ L 338, 23.12.2003 г., стр. 1).

- (3) Гладкото и правилно функциониране на едно европейско пространство на правосъдие при зачитане на различните правни системи и традиции на държавите членки е от жизненоважно значение за Съюза. Във връзка с това следва допълнително да се засили взаимното доверие в правосъдните системи на останалите държави членки. Съюзът си поставя за цел създаването, поддържането и развитието на пространство на свобода, сигурност и правосъдие, в което са гарантирани свободното движение на хора и достъпът до правосъдие. С оглед на постигането на тези цели, следва да бъдат укрепени правата на лицата, по-специално на децата, в хода на правните процедури, така че да се улеснят сътрудничеството между съдебните и административните органи и изпълнението на решения по семейноправни въпроси с трансгранични последици. Необходимо е да се засили взаимното признаване на решения по гражданскоправни въпроси, да се опрости достъпът до правосъдие и да се подобри обменът на информация между органите на държавите членки.
- (4) За тази цел Съюзът трябва да приеме, между другото, мерки в областта на съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси с трансгранични последици, по-специално когато това е необходимо за правилното функциониране на вътрешния пазар. Терминът „гражданскоправни въпроси“ следва да се тълкува самостоятелно в съответствие с установената практика на Съда на Европейския съюз (Съда). Той следва да се разглежда като независимо понятие, което да се тълкува посредством позоваване на първо място на целите и структурата на настоящия регламент и на второ място, на общите принципи, които произтичат от уредбата в националните правни системи. Следователно терминът „гражданскоправни въпроси“ следва да се тълкува в смисъл, че той може да обхваща и мерки, които от гледна точка на правото на държава членка могат да се уреждат от публичното право. Той следва да обхваща по-специално всички молби, мерки или решения по въпроси, свързани с „родителската отговорност“ по смисъла на настоящия регламент в съответствие с неговите цели.
- (5) Настоящият регламент обхваща „гражданскоправни въпроси“, които включват граждански съдебни производства и постановените във връзка с тях решения, както и автентични актове и определени извънсъдебни споразумения по брачни въпроси и въпроси, свързани с родителската отговорност. Освен това терминът „гражданскоправни въпроси“ следва да обхваща молби, мерки или решения, както и автентични актове и определени извънсъдебни споразумения, отнасящи се до връщането на дете по силата на Хаската конвенция от 1980 г., които съгласно практиката на Съда на ЕС и в съответствие с член 19 от Хаската конвенция от 1980 г. не са производства по същество за родителска отговорност, но са тясно свързани с нея и са обхванати от някои разпоредби на настоящия регламент.
- (6) С оглед на улесняването на свободното движение на решения и на автентични актове и определени споразумения по брачни въпроси и въпроси, свързани с родителската отговорност, е необходимо и целесъобразно правилата, приложими по отношение на компетентността, признаването и изпълнението на решения, да се уреждат с правен инструмент на Съюза, който е правно обвързващ и се прилага пряко.
- (7) За да се гарантира равенството на всички деца, настоящият регламент следва да обхване всички решения относно родителската отговорност, включително мерките за защита на детето, независимо от каквато и да е било връзка с брачни производства или с други производства.
- (8) Тъй като обаче прилагането на правилата за родителската отговорност често възниква в контекста на брачното производство, подходящо е да съществува единен инструмент по въпросите, свързани с развод и родителска отговорност.
- (9) По отношение на решенията за развод, законна раздяла или обявяване на недействителност на брака, настоящият регламент следва да се прилага само по отношение на разтрогването на брачните връзки. Той не следва да разглежда такива въпроси, като основанията за развода, имуществените последици на брака или други допълнителни мерки. Решенията за отказ от разтрогване на брачните връзки не следва да са обхванати от неговите разпоредби за признаване.
- (10) По отношение на имуществото на детето, настоящият регламент следва да се прилага само по отношение на мерките за закрила на детето, а именно определянето и функциите на лице или орган, който отговаря за имуществото на детето и който представлява или подпомага детето, и управлението, запазването и разпореджането с имуществото на детето. В този контекст, настоящият регламент следва, например, да се прилага в случаите, когато предмет на производството е определянето на лице или орган, управляващ имуществото на детето. Мерките, които се отнасят до имуществото на детето и които не засягат закрилата на детето, следва да продължат да се уреждат от Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета⁽⁴⁾. При все това в такива случаи следва да може да се прилагат разпоредбите на настоящия регламент относно компетентността по инцидентни искове.

⁽⁴⁾ Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 351, 20.12.2012 г., стр. 1).

- (11) Всяко поверяване на дете на приемна грижа, а именно, в съответствие с националното право и процедури, при едно или повече лица, или в институция, например в сиропиталище или в друга държава членка, следва да попада в обхвата на настоящия регламент, освен ако не е изрично изключено, както е например случаят с настаняването с цел осиновяване, настаняването при родител или, когато е приложимо, при друг близък роднина, както е обявено от приемащата държава членка. В резултат от това следва да бъдат включени и „настанявания с образователна цел“, постановени от съд или разпоредени от компетентен орган със съгласието на родителите или на детето или по тяхно искане вследствие на отклоняващо се от нормите поведение на детето. Следва да бъде изключено единствено настаняване, независимо дали с образователна или наказателна цел, постановено или разпоредено вследствие на деяние на детето, което, ако бъде извършено от пълнолетно лице, би могло да представлява наказуемо деяние съгласно националното наказателно право независимо дали в конкретния случай това може да доведе до осъдителна присъда.
- (12) Настоящият регламент не следва да се прилага към установяването на произход, тъй като този въпрос е различен от въпроса за определянето на родителската отговорност, нито следва да се прилага към други въпроси, свързани със статута на лицата.
- (13) Запълненията за издръжка са изключени от обхвата на настоящия регламент, тъй като тези задължения вече са уредени с Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета ⁽⁵⁾. Наред със съдилищата по мястото на обичайно пребиваване на ответника или кредитора, компетентните по смисъла на настоящия регламент съдилища по брачни въпроси следва най-общо да имат компетентност да се произнасят относно допълнителните задължения за издръжка между съпрузи или издръжка след прекратяване на брака, посредством прилагането на член 3, буква в) от посочения регламент. Компетентните по смисъла на настоящия регламент съдилища по въпроси, свързани с родителската отговорност, най-общо имат компетентност да решават относно допълнителните задължения за издръжка на дете посредством прилагането на член 3, буква г) от посочения регламент.
- (14) Съгласно практиката на Съда на ЕС понятието „съд“ следва да се тълкува широко, така че да обхваща и административни органи или други органи като нотариуси, които упражняват компетентност по някои брачни въпроси или въпроси, свързани с родителската отговорност. Всяко споразумение, одобрено от съда в резултат на разглеждане по същество в съответствие с националното право и процедура, следва да бъде признато или изпълнявано като „решение“. Други споразумения, които придобиват обвързващи правни последици в държавата членка по произход след формалната намеса на публичен орган или друг орган, за който Комисията е уведомена от държава членка за тази цел, следва да могат да поразжат последици в други държави членки в съответствие с конкретните разпоредби относно автентичните актове и споразумения в настоящия регламент. Настоящият регламент не следва да позволява свободно движение на изцяло частни споразумения. Въпреки това следва да се допуска движението на споразумения, които не са нито решения, нито автентични актове, но са били вписани от публичен орган, който е компетентен да го направи. Такива публични органи могат да включват нотариуси, вписващи споразумения, дори ако те упражняват свободна професия.
- (15) По отношение на „автентичен акт“, думата „овластен“ в настоящия регламент следва да се тълкува самостоятелно в съответствие с определението за „автентичен акт“, използвано хоризонтално в други инструменти на Съюза, и в контекста на целите на настоящия регламент.
- (16) Въпреки че производствата за връщане по силата на Хагската конвенция от 1980 г. не са производства по същество във връзка с родителската отговорност, решенията, с които се постановява връщането на дете съгласно Хагската конвенция от 1980 г., следва да се признават и да подлежат на изпълнение съгласно глава IV от настоящия регламент, когато подлежат на изпълнение в друга държава членка, поради това, че отвлечането е продължило и след като е било постановено връщане на детето. Това не засяга възможността за започване на нови производства за връщане на дете в съответствие с Хагската конвенция от 1980 г. по отношение на продължило отвлечане. Нещо повече, настоящият регламент следва да продължи да се прилага за други аспекти в ситуации на неправомерно отвеждане или задържане на дете, например разпоредбите, уреждащи компетентността на съда на държавата членка на обичайното местопребиваване, както и разпоредбите относно признаването и изпълнението на всички други разпореджания, постановени от този съд.
- (17) Настоящият регламент следва да се прилага за всички деца на възраст до 18 години, подобно на Хагската конвенция от 19 октомври 1996 г. за компетентността, приложимото право, признаването, изпълнението и сътрудничеството във връзка с родителската отговорност и мерките за закрила на децата (наричана по-нататък „Хагската конвенция от 1996 г.“), дори в случаите, когато те са придобили дееспособност преди навършването на тази възраст съгласно правото, което урежда техния личен статут, например чрез еманципация на основание сключен брак. По този начин би се избегнало припокриване с приложното поле на Хагската конвенция от 13 януари 2000 г. относно международната защита на пълнолетни лица, която се прилага от 18-годишна възраст нататък, и същевременно биха се предотвратили несъответствия между тези два инструмента. Хагската конвенция от 1980 г. и следователно и глава III от настоящия регламент, която допълва прилагането на Хагската конвенция от 1980 г. в отношенията между държавите членки, следва да продължат да се прилагат за деца на възраст до 16 години.

⁽⁵⁾ Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета от 18 декември 2008 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка (ОВ L 7, 10.1.2009 г., стр. 1).

- (18) За целите на настоящия регламент се счита, че дадено лице има „право на упражняване на родителските права“, когато, по силата на решение, на закона или на споразумение, поражащо правни последици съгласно правото на държавата членка, в която детето има обичайно местопребиваване, носителят на родителска отговорност не може да вземе решение относно мястото на пребиваване на детето без съгласието на това лице, независимо от условията, използвани в националното право. В някои правни системи, които запазват формулировките „упражняване на родителски права“ и „лични отношения“ родителят, който не упражнява родителски права, може в действителност да запази важни отговорности за решенията относно детето, които надхвърлят самото право на лични отношения.
- (19) Основанията за определяне на компетентността по въпросите, свързани с родителската отговорност, са оформени в светлината на висшия интерес на детето и следва да се прилагат в съответствие с тях. Всяко позоваване на висшия интерес на детето следва да се тълкува в светлината на член 24 от Хартата на основните права на Европейския съюз („Хартата“) и Конвенцията на Организацията на обединените нации за правата на детето от 20 ноември 1989 г. („Конвенция на ООН за правата на детето“), както се прилагат по силата на националното право и процедури.
- (20) За да се защити висшият интерес на детето, компетентността следва да се определя преди всичко съгласно критерия за близост. Следователно компетентна следва да бъде държавата членка на обичайното местопребиваване на детето, освен в някои ситуации, изложени в настоящия регламент, когато например има промяна на местопребиваването на детето или по силата на споразумение между носителите на родителската отговорност.
- (21) Когато няма висящо производство по въпроси, свързани с родителската отговорност, и обичайното местопребиваване на детето се промени след законно преместване, компетентността следва да последва детето, за да се поддържа близостта. За вече висящи производства правната сигурност и ефикасността на правосъдието оправдават запазването на тази компетентност, докато тези производства не доведат до постановяването на окончателно решение или до прекратяването на производството по друг начин. Обаче съът, пред който има висящо производство, следва да има право при определени обстоятелства да прехвърли компетентността на държавата членка, в която живее детето след законното преместване.
- (22) В случаи на неправомерно отвеждане или задържане на дете и без да се засяга евентуалният избор на съд съгласно настоящия регламент, компетентността на съдилищата на държавата членка на обичайното местопребиваване на детето следва да се запази, докато не бъде установено ново обичайно местопребиваване в друга държава членка и не бъдат изпълнени някои специфични условия. Държави членки, в които е съсредоточена компетентност, следва да обмислят възможността да разрешат на съда, сезиран с молбата за връщане по силата на Хагската конвенция от 1980 г., да упражнява и компетентността, договорена или приета от страните съгласно настоящия регламент по въпроси, свързани с родителската отговорност, когато в хода на производството за връщане между страните е постигнато споразумение. Сред тези споразумения следва да бъдат както споразуменията относно връщането, така и споразуменията за невръщане на детето. В случай че се постигне споразумение за невръщане, детето следва да остане в държавата членка на новото обичайно местопребиваване и компетентността по всички бъдещи производства за упражняване на родителски права там следва да се определя въз основа на новото обичайно местопребиваване на детето.
- (23) При наличието на специфични условия, предвидени в настоящия регламент, компетентността по въпроси, свързани с родителската отговорност, може също да бъде установена в държава членка, в която има висящо производство за развод, законна раздяла или обявяване на недействителност на брака между родителите, или в друга държава членка, с която детето има тясна връзка, и която е договорена предварително от страните, най-късно към момента на сезирането на съда, или е приета от страните изрично в хода на такова производство, дори ако детето няма обичайно местопребиваване в тази държава членка, при условие че упражняването на тази компетентност е във висш интерес на детето. Съгласно практиката на Съда на ЕС всяко лице, освен родителите, което по силата на националното право има качеството на страна в производството, образувано от родителите, следва да се счита за страна в производството за целите на настоящия регламент и следователно противопоставянето на тази страна на избора на компетентност, направен от родителите на въпросното дете, след датата на сезиране на съда, следва да изключи приемането на пророгация на компетентността от всички страни в производството на тази дата. Преди да упражни своята компетентност въз основа на споразумението или приемането на избора на съд, съът следва да провери дали това споразумение или приемане се основава на информиран и свободен избор на засегнатите страни и не е резултат от това, че едната страна се възползва от затрудненото положение или слабата позиция на другата страна. Приемането на компетентност в хода на производството следва да бъде записано от съда в съответствие с националното право и процедури.
- (24) Всяка договорена или приета компетентност следва да бъде прекратена, освен ако не е договорено друго от страните, веднага след като решението по въпроси, свързани с родителската отговорност, вече не подлежи на обжалване по общия ред или ако производството е приключило по друга причина, за да се спази изискването за близост за всяко ново производство в бъдеще.

2.7.2019 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 178/5

- (25) Когато не може да се установи обичайното местопребиваване на детето и компетентността не може да се определи въз основа на споразумение за избор на съд, компетентни са съдилищата на държавата членка, в която се намира детето. Това правило за присъствието следва да се прилага и за деца безанци и за международно разселени деца, поради нестабилност в държавата членка на обичайното им местопребиваване. Същевременно в контекста на настоящия регламент, във връзка с член 52, параграф 2 от Хагската конвенция от 1996 г., това правило за компетентност следва да се прилага само спрямо деца, които са имали обичайно местопребиваване в държава членка преди разселването. Когато обичайното местопребиваване на детето преди разселването е било в трета държава, следва да се прилага правилото за компетентност от Хагската конвенция от 1996 г. относно децата безанци и международно разселените деца.
- (26) В изключителни случаи съдът на държавата членка на обичайно местопребиваване на детето може да не е най-подходящият съд за разглеждане на случая. По изключение и при спазването на определени условия, съдът, който е компетентен, следва да може, без да е длъжен да направи това, да прехвърли своята компетентност по конкретно дело на съд на друга държава членка, ако този съд е по-подходящ да прени вишия интерес на детето в конкретния случай. Съгласно практиката на Съда на ЕС прехвърлянето на компетентност по въпроси, свързани с родителската отговорност от съд на държава членка следва да става само в полза на съд на друга държава членка, с която съответното дете има „специална връзка“. С настоящия регламент следва да се определи изчерпателен списък на решаващите елементи за такава „специална връзка“ за посочените цели. Компетентният съд следва да отправи искането до съда на друга държава членка, само ако предходното му решение да спре производството и да поиска прехвърляне на компетентност е станало окончателно, когато това решение може да бъде обжалвано съгласно националното право.
- (27) В изключителни случаи и като се отчита висшият интерес на детето по конкретното дело, съд на държава членка, който не е компетентен по силата на настоящия регламент, но същевременно е налице специална връзка на детето с тази държава в съответствие с настоящия регламент, следва да може да поиска прехвърляне на компетентност от компетентния съд на държавата членка на обичайното местопребиваване на детето. Това обаче не следва да бъде разрешено в случаи на неправомерно отвеждане или задържане на детето. Този конкретен компетентен съд следва да се определя от националното право на държавата членка, до която е отправено искането.
- (28) Прехвърлянето на компетентност, независимо дали е поискано от съд, желаещ да прехвърли компетентността си или от съд, желаещ да получи компетентност, следва да породи действие само за конкретния случай, за който е направено. След приключването на производството, за което е поискано и осъществено прехвърляне на компетентност, прехвърлянето не следва да поражда каквото и да било действие за бъдещи производства.
- (29) Когато никой съд на държава членка не е компетентен съгласно настоящия регламент, компетентността следва да се определи във всяка държава членка съобразно нейното законодателство. Изразът „нейното законодателство“ следва да включва международните инструменти, действащи в съответната държава членка.
- (30) Настоящият регламент не следва да възпира съдилищата на държава членка, които нямат компетентност по съществото на делото, да налагат временни, включително охранителни мерки, в неотложни случаи, по отношение на личността или имуществото на детето, намиращо се в тази държава членка. Тези мерки следва да не се признават и изпълняват в никоя друга държава членка съгласно настоящия регламент, с изключение на мерките, предприети за защита на детето от сериозната опасност, посочена в член 13, първа алинея, буква б) от Хагската конвенция от 1980 г. Мерките, предприети за защита на детето от такава опасност, следва да останат в сила докато съд в държава членка на обичайното местопребиваване на детето предприеме мерки, които счита за подходящи. Доколкото защитата на вишия интерес на детето налага това, съдът следва да информира, пряко или чрез централните органи, съда на държавата членка, който е компетентен по съществото на делото съгласно настоящия регламент, относно предприетите мерки. Въпреки това непредоставянето на тази информация не следва да бъде основание за непризнаване на мярката.
- (31) Съд, който има компетентност да постановява само временни, включително охранителни мерки, следва, ако е сезиран с молба по съществото на делото, да обяви служебно, че не е компетентен, ако съд на друга държава членка е компетентен по съществото на делото съгласно настоящия регламент.

- (32) Ако изходът от производството пред съд на държава членка, която не е компетентна съгласно настоящия регламент, зависи от произнасянето по инцидентен иск, попадащ в обхвата на настоящия регламент, съдилищата на тази държава членка не следва да бъдат възпрепятствани от настоящия регламент да се произнесат по този иск. Следователно, ако предметът на производството е, например, спор за наследство, в който детето участва, и е необходимо да се определи процесуален попечител, за да представлява детето в това производство, на държавата членка, която е компетентна във връзка със спора за наследство, следва да бъде разрешено да определи попечител за висящото производство, независимо дали тази държава членка е компетентна във връзка с въпросите, свързани с родителската отговорност съгласно настоящия регламент. Всяко такова произнасяне поражда действие само в рамките на съответното производство.
- (33) Ако действителността на правно действие, предприето или чието предприемане предстои, от името на дете в производство по наследяване пред съд на държава членка се нуждае от разрешението или одобрението на съд, съдът в тази държава членка следва да има правото да реши дали да разреши или одобри въпросното правно действие, дори ако не е компетентен съгласно настоящия регламент. Терминът „правно действие“ следва да включва например приемането или отказа от наследство или споразумение между страните относно разделянето или разпределянето на имуществото.
- (34) Настоящият регламент следва да не засяга прилагането на международното публично право във връзка с дипломатическия имунитет. Когато компетентността по силата на настоящия регламент не може да се упражни поради позоваването на дипломатически имунитет в съответствие с международното право, компетентността следва да се упражни в съответствие с националното право на държава членка, в която засегнатото лице не се ползва от такъв имунитет.
- (35) В настоящия регламент се определя в кой момент се счита, че съд е сезиран за целите на настоящия регламент. В контекста на двете различни системи, съществуващи в държавите членки, съгласно които или се изисква най-напред документът за образуване на производството да се връчи на ответника или първо да се внесе в съда, следва да е достатъчно предприемането на първата стъпка съгласно националното право, при условие че ищецът не е пропуснал впоследствие да предприеме изискуемите действия съгласно националното право с оглед на осъществяването на втората стъпка. Като се взема предвид нарастващото значение на медиацията и други алтернативни способи за разрешаване на спорове, включително в хода на съдебните производства, в съответствие с практиката на Съда на Европейския съюз, счита се, че даден съд е сезиран и в момента, в който документът за образуване на производството или равносетен документ се внесе в съда в случаите, в които производството едновременно е било спряно с оглед на намирането на решение по взаимно съгласие по молба на лицето, образувало производството, без документът за образуване на производството още да е бил връчен на ответника и без ответникът да е знаел за производството или да е участвал в него по какъвто и да било начин, при условие че лицето, образувало производството, не е пропуснало впоследствие да предприеме изискуемите действия с оглед на връчване на съответните документи на ответника. Съгласно съдебната практика на Съда на ЕС, в случай на висящо дело (*lis pendens*), датата, на която задължителна помирителна процедура се заявява пред национален помирителен орган, следва да се счита за датата, на която „съдът“ се смята за сезиран.
- (36) Регламент (ЕО) № 1393/2007 на Европейския парламент и на Съвета⁽⁶⁾ следва да се прилага по отношение на връчването на документи в производствата, образувани по силата на настоящия регламент.
- (37) Съд на държава членка, сезиран по дело, по което не е компетентен по същество съгласно настоящия регламент и по което, съгласно настоящия регламент, компетентен по същество е съд на друга държава членка, следва да обяви служебно, че не е компетентен. При все това съд на държава членка, с която детето има специална връзка в съответствие с настоящия регламент, следва да разполага със свобода на преценка дали да поиска прехвърляне на компетентност съгласно настоящия регламент, но не и да бъде задължен да прави това.
- (38) В името на хармоничното правораздаване е необходимо да се сведе до минимум възможността да има успоредни производства, както и да се гарантира, че в различни държави членки няма да се произнасят противоречащи си решения. Следва да съществува ясен и ефективен механизъм за решаване на *lis pendens* и свързани искове и за отстраняване на проблемите, които произтичат от национални различия като тези във връзка с определянето на времето, към което едно дело се счита за висящо. За целите на настоящия регламент това време следва да се определи автономно. Въпреки това, с цел да се повиши ефективността на изключителните споразумения за избор на съд, разпоредбите на настоящия регламент относно *lis pendens* не следва да пречат на начина, по който родителите предоставят изключителна компетентност на съдилищата на държава членка.

⁽⁶⁾ Регламент (ЕО) № 1393/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2007 г. относно връчване в държавите членки на съдебни и извънсудебни документи по граждански или търговски дела („връчване на документи“) и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1348/2000 на Съвета (ОВ L 324, 10.12.2007 г., стр. 79).

2.7.2019 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 178/7

- (39) Производствата по въпроси, свързани с родителската отговорност, по силата на настоящия регламент, както и производствата за връщане по силата на Хагската конвенция от 1980 г., следва, като основен принцип, да предоставят на детето, което е предмет на тези производства и което е способно да формира своите възгледи, в съответствие със съдебната практика на Съда на ЕС, реална и ефективна възможност да изрази своето мнение, като на това мнение следва да бъде отдалено дължимото значение при оценката на висшия интерес на детето. Възможността детето да изрази свободно своето мнение в съответствие с член 24, параграф 1 от Хартата и в контекста на член 12 от Конвенцията на ООН за правата на детето играе важна роля в прилагането на настоящия регламент. Регламентът следва обаче да остави въпросите за това кой да изслуша детето и как да бъде изслушано то, да бъдат уредени от националното право и процедури на държавите членки. Настоящият регламент съответно няма за цел да определи дали детето следва да се изслушва от самия съдия или от специално обучен експерт, който впоследствие да докладва на съда, или дали детето следва да се изслушва в съдебната зала или на друго място или чрез други средства. Освен това, въпреки че е право на детето, изслушването на детето не може да представлява абсолютно задължение, а трябва да се оценява, като се има предвид висшият интерес на детето, например в случаите, включващи споразумения между страните.

Въпреки че, съгласно съдебната практика на Съда на ЕС, член 24 от Хартата и Регламент (ЕО) № 2201/2003 не изискват съдът на държавата членка по произход да получи мнението на детето във всеки един случай чрез изслушване, като по този начин този съд запазва известна свобода на преценка, съдебната практика предвижда също, че когато съдът реши да даде възможност за изслушване на детето, от съда се изисква да приеме всички мерки, които са подходящи за организирането на такова изслушване, като се имат предвид висшият интерес на детето и обстоятелствата по всеки отделен случай, за да се гарантира ефективното прилагане на тези разпоредби и да се даде реална и ефективна възможност на детето да изрази своето мнение. Съдът на държавата членка по произход следва, доколкото това е възможно и като отчита при всички обстоятелства висшия интерес на детето, да използва всички налични средства, предвидени в националното право, както и специфичните инструменти на международното съдебно сътрудничество, включително, когато е подходящо, разпоредбите на Регламент (ЕО) № 1206/2001 на Съвета (⁷).

- (40) В случаите на неправомерно отвеждане или задържане на дете връщането на детето следва да се осъществи без забавяне и за тази цел следва да се прилага Хагската конвенция от 1980 г., допълнена от настоящия регламент, и по-специално на глава III.
- (41) С оглед на възможно най-бързото приключване на производствата по връщане съгласно Хагската конвенция от 1980 г., държавите членки следва, отчитайки своята национална система на съдилищата, да обмислят съсредоточаването на компетентността за тези производства във възможно най-ограничен брой съдилища. Компетентността по дела за отвлечане на деца би могла да бъде съсредоточена в един съд за цялата държава или в ограничен брой съдилища, като за отправна точка се използва, например, броят на апелативните съдилища и компетентността за международно отвлечане на деца се съсредоточи в един първоинстанционен съд в рамките на всеки район на апелативен съд.
- (42) При производствата за връщане по Хагската конвенция от 1980 г. съдилищата на всяка инстанция следва да постановят решението си в рамките на шест седмици, освен когато това е невъзможно поради извънредни обстоятелства. Използването на алтернативни способи за разрешаване на спорове не следва само по себе си да се счита за извънредно обстоятелство, обосноваващо надхвърляне на предвидения срок. При все това може да възникнат извънредни обстоятелства при използването на такива способи или като последица от тях. За първоинстанционните съдилища срокът следва да започне да тече в момента на сезиране на съда. За съдилищата от по-горна инстанция този срок следва да започне да тече в момента на предприемане на всички задължителни процесуални стъпки. Тези стъпки могат да включват, в зависимост от съответната правна система, връщане на апелативната жалба на ответника в държавата членка, в която се намира седалището на съда или в друга държава членка, предаването на досието и апелативната жалба на апелативния съд в държавите членки, в които се изисква апелативната жалба да се внесе в съда, чието решение се обжалва, или искане на страна за свикването на изслушване, когато съгласно националното право такова искане е задължително. Държавите членки следва също да обмислят ограничаване до едно на броя на възможните обжалвания срещу решение, с което се разрешава или се отказва връщане на дете съгласно Хагската конвенция от 1980 г.
- (43) Във всички случаи, свързани с деца, и особено в случаите на международно отвлечане на деца, съдилищата следва да обмислят възможността за постигане на разрешаване на споровете чрез медиация и други подходящи способи с помощта, когато е уместно, на съществуващите мрежи и подпомагащи структури за медиация при трансгранични

(⁷) Регламент (ЕО) № 1206/2001 на Съвета от 28 май 2001 г. относно сътрудничеството между съдилища на държавите членки при събирането на доказателства по граждански или търговски дела (ОВ L 174, 27.6.2001 г., стр. 1).

спорове, свързани с родителската отговорност. Тези усилия обаче не следва да водят до необосновано удължаване на производството за връщане по Хаската конвенция от 1980 г. Освен това е възможно медиацията не винаги да е подходяща, особено в случаите на домашно насилие. Когато в хода на производство по връщане съгласно Хаската конвенция от 1980 г. родителите постигнат споразумение за или против връщането на детето и по въпроси, свързани с родителската отговорност, в настоящия регламент следва, при определени обстоятелства, да се предвиди възможност те да постигнат споразумение съдът, сезиран с искането за връщане съгласно Хаската конвенция от 1980 г., да бъде компетентен да придаде обвързваща правна сила на тяхното споразумение, било като то бъде включено в решение, бъде одобрено или се използва всяка друга форма, предвидена в национално право и национална процедура. Поради това държавите членки, в които е съсредоточена компетентност, следва да обмислят възможността да разрешат на съда, сезиран с производството за връщане по силата на Хаската конвенция от 1980 г., да упражнява и компетентността, договорена или приета от страните съгласно настоящия регламент по въпроси, свързани с родителската отговорност, когато споразумението между страните е постигнато в хода на това производство за връщане.

- (44) Съдът на държавата членка, в която детето е било неправомерно отведено или задържано, следва да може да откаже връщането в особени надлежно оправдани случаи, както разрешава Хаската конвенция от 1980 г. Преди да направи това съдът следва да провери дали са взети подходящи мерки за защита или дали такива мерки могат да бъдат взети с оглед детето да бъде защитено от сериозната опасност, посочена в член 13, първа алинея, буква б) от Хаската конвенция от 1980 г.
- (45) Когато даден съд обмисля отказ за връщане на дете единствено въз основа на член 13, алинея 1, буква б) от Хаската конвенция от 1980 г., той не следва да откаже връщането на детето, ако страната, желаеща връщането на детето увери съда или съдът се увери по друг начин, че са осигурени подходящи условия за гарантиране на защитата на детето след неговото връщане. Сред примерите за такива условия може да бъдат съдебна заповед, издадена в тази държава членка, с която се забранява на отправилата искането страна да се доближава до детето, временна, включително охранителна мярка от тази държава членка, която позволява детето да остане с родителя, който е отвлъкъл детето и който се грижи преимуществено за него до постановяването в тази държава членка на решение по същество относно правото на упражняване на родителските права след връщането, или представянето на доказателства за наличните медицински условия за дете, което се нуждае от лечение. Подходящият характер на съответното условие в конкретния случай следва да зависи от конкретната сериозна опасност, на която е възможно да бъде изложено детето при връщането, ако въпросните условия не са налице. Съдът, който се стреми да установи дали са осигурени подходящи условия, следва да разчита предимно на страните и, по необходимост и целесъобразност, да поиска съдействието на централните органи или свързаните в мрежа съдии, по-специално в рамките на европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела, създадена с Решение 2001/470/ЕО на Съвета ⁽⁸⁾, и международната Хагска съдебна мрежа.
- (46) Когато е подходящо, при постановяването на връщането на детето съдът следва да може да постанови всякакви временни, включително охранителни мерки съгласно настоящия регламент, които смята за необходими с оглед детето да бъде защитено от сериозната опасност от физическо или психологическо увреждане на детето вследствие на връщането, което в противен случай би обосновоало отказ за връщане. Такива временни мерки и тяхното движение не следва да забавят производството за връщане по Хаската конвенция от 1980 г. или да подкопават разграничаването на компетентностите между съда, сезиран с производството за връщане по Хаската конвенция от 1980 г., и съда, компетентен по същество във връзка с родителската отговорност съгласно настоящия регламент. При необходимост съдът, сезиран с производството за връщане по Хаската конвенция от 1980 г., следва да проведе консултации със съда или компетентните органи на държавата членка по обичайното местопребиваване на детето със съдействието на централните органи или свързаните в мрежа съдии, по-специално в рамките на европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела и международната Хагска съдебна мрежа. Тези мерки следва да се признават и изпълняват във всички останали държави членки, включително държавите членки, които са компетентни съгласно настоящия регламент, докато компетентният съд на такава държава членка постанови мерки, каквито счита за подходящи. Тези временни, включително охранителни мерки биха могли да включват, например, че детето следва да продължи да пребивава при лицето, което преимуществено се грижи за него, или по какъв начин следва да се осъществява контакт с детето след връщането, докато съдът по обичайното местопребиваване на детето предприеме мерки, които счита за подходящи. Това не следва да засяга която и да било мярка или решение на съда по обичайното местопребиваване, постановени след връщането на детето.
- (47) Решение, с което се постановява връщане на детето, следва да може да бъде обявено за временно подлежащо на изпълнение, независимо дали се обжалва, когато връщането на детето преди постановяването на решението по обжалването се налага поради висшия интерес на детето. Националното право може да конкретизира кой съд може да обяви решението за временно подлежащо на изпълнение.

⁽⁸⁾ Решение 2001/470/ЕО на Съвета от 28 май 2001 г. за създаване на Европейска съдебна мрежа по граждански и търговски дела (ОВ L 174, 27.6.2001 г., стр. 25).

2.7.2019 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 178/9

- (48) Когато съдът на държавата членка, в която детето е било неправомерно отведено или задържано, реши да откаже връщане на детето съгласно Хагската конвенция от 1980 г., той следва да посочи изрично в решението си съответните разпоредби от Хагската конвенция от 1980 г., на които основава отказа си. Независимо дали това решение за отказ е окончателно или подлежи на обжалване, то все пак може да бъде заменено с друго последващо решение, произнесено в производство за упражняване на родителски права от съда на държавата членка на обичайното местопребиваване на детето преди неправомерното отвеждане или задържане. В хода на това производство следва запълнено да се проучат всички обстоятелства, включително, но не само, поведението на родителите, като се има предвид висшият интерес на детето. Ако в съответното решение по същество относно правото на упражняване на родителските права се постановява връщането на детето, връщането следва да се осъществи, без да се изисква каквато и да било специална процедура за признаването и изпълнението на това решение в която и да е държава членка.
- (49) Съдът, който отказва връщането на детето единствено на основание член 13, първа алинея, буква б) или член 13, втора алинея, или и двете, от Хагската конвенция от 1980 г., следва служебно да издаде удостоверение, като използва съответния формуляр, поместен в настоящия регламент. Предназначението на това удостоверение е да бъдат уведомени страните за възможността да сезират съд в държавата членка, в която детето е пребивавало обичайно непосредствено преди неправомерното отвеждане или задържане, в рамките на три месеца от уведомяването за решението за отказ за връщане на детето, с молби по същество относно правото на упражняване на родителските права или, ако този съд вече е сезиран, да предостави на съда съответните документи, отнасящи се до производството за връщане.
- (50) Когато производството по същество относно правото на упражняване на родителските права вече е висящо в държавата членка, в която детето е пребивавало обичайно непосредствено преди неправомерното отвеждане или задържане, към момента, в който съд, сезиран с молба за връщане съгласно Хагската конвенция от 1980 г., отказва връщането на детето единствено на основание член 13, първа алинея, буква б) или член 13, втора алинея, или и двете, от Хагската конвенция от 1980 г., съдът, отказващ връщането на детето, следва, ако му е известно това производство, в рамките на един месец от датата на решението си да предаде на съда, разглеждащ производството по същество относно правото на упражняване на родителските права, препис на решението, съответното удостоверение и, когато е приложимо, запис, обобщение или протокол от изслушването, както и всички други документи, които счита за относими. Изразът „всички други документи, които счита за относими“ следва да се отнася за всички документи, съдържащи информация, която може да окаже въздействие върху резултата от производството, свързано с правото на упражняване на родителските права, ако тази информация не е включена вече в самото решение, с което се отказва самото връщане.
- (51) Когато в държавата членка, в която детето е пребивавало обичайно непосредствено преди неправомерното отвеждане или задържане, все още няма висящо производство по същество относно правото на упражняване на родителските права и страна сезира съд в тази държава членка в рамките на три месеца от датата на нотифицирането на решението, с което се отказва връщането на детето, тази страна следва да представи на съда, сезиран с молбата по същество относно правото на упражняване на родителските права, препис на решението за отказ за връщане на детето съгласно Хагската конвенция от 1980 г., съответното удостоверение и, когато е приложимо, запис, обобщение или протокол от изслушването. Това не възпрепятства сезирания съд да поиска всякакви допълнителни документи, които счита за относими, съдържащи информация, която може да окаже въздействие върху резултата от производството по същество относно правото на упражняване на родителските права, ако тази информация не е включена вече в решението за отказ за връщане.
- (52) Ако съдът, който е компетентен по същество относно правото на упражняване на родителските права, бъде сезиран от страна в рамките на три месеца от нотифицирането на решението за отказ за връщане на детето съгласно Хагската конвенция от 1980 г. или производството за упражняване на родителските права вече е висящо пред този съд в момента, в който е получил това решение от съда, отказал връщането на детето, всяко решение, произтичащо от това производство по същество относно правото на упражняване на родителски права, което налага връщането на детето в тази държава членка, следва да подлежи на изпълнение във всяка друга държава членка в съответствие с глава IV, раздел 2 от настоящия регламент, без да е необходима специална процедура и без възможност за противопоставяне на неговото признаване. Това следва да се прилага освен ако и до степента, в която е установено наличието на противоречие с по-късно постановено решение относно родителската отговорност по отношение на същото дете, при условие че за решението по същество относно правото на упражняване на родителските права, позволяващо връщането на детето, е издадено удостоверение за „привилегирани решения“. Ако съдът, който е компетентен по същество относно правото на упражняване на родителските права, бъде сезиран след изтичането на три месеца, или условията за издаването на удостоверение за привилегированите решения не са изпълнени, последващото решение по същество относно правото на упражняване на родителски права следва да се признава и изпълнява в другите държави членки в съответствие с глава IV, раздел 1 от настоящия регламент.

- (53) Без да се засягат други инструменти на Съюза, когато не е възможно личното изслушване на някоя от страните или на дете и когато са налице техническите средства, съдът може да реши да проведе изслушване чрез видеоконференция или чрез средствата на всяка друга комуникационна технология, освен ако поради особените обстоятелства на случая използването на такава технология не би било подходящо за провеждането на справедлив процес.
- (54) Взаимното доверие в правораздаването в Съюза оправдава принципа, че решенията по брачни въпроси и въпроси, свързани с родителската отговорност, постановени в една държава членка, следва да се признават във всички държави членки, без да е необходима каквато и да било процедура по признаване. По-специално, когато им бъде представено решение, издадено в друга държава членка, с което се постановява развод, законна раздяла или се обявява недействителността на брак, и което повече не подлежи на обжалване в държавата членка по произход, компетентните органи на замолената държава членка следва да признават решението по силата на закона, без да се изисква спазването на каквато и да е процедура, и да актуализират по съответен начин регистрите си за гражданско състояние. Националното право определя дали основанията за отказ могат да бъдат повдигнати от страна или служебно, както е предвидено в националното право. Това не е пречка заинтересована страна да поиска, в съответствие с настоящия регламент, постановяването на решение, че липсват основания за отказ на признаване, както е предвидено в настоящия регламент. Националното право на държавата членка, в която се подава молбата, определя кой може да се счита за заинтересовано лице, което има право на такава молба.
- (55) Признаването и изпълнението на решения, автентични актове и споразумения, постановени в дадена държава членка следва да се основава на принципа на взаимното доверие. Поради това основанията за непризнаване следва да се ограничават до минимум в контекста на основната цел на настоящия регламент, която е да се улеснят признаването и изпълнението и ефективно да се защити висшият интерес на детето.
- (56) Признаването на решение следва да бъде отказвано само ако са налице едно или повече от основанията за отказ на признаване, предвидени в настоящия регламент. Списъкът с основанията за отказ на признаване в настоящия регламент е изчерпателен. Основания, които не са предвидени в настоящия регламент, като например нарушаване на правилото за *lis pendens*, не могат да бъдат основания за отказ. По въпроси, свързани с родителската отговорност, по-късно постановеното решение винаги има предимство пред по-ранно постановеното решение, с действие назапред, доколкото тези решения си противоречат.
- (57) Що се отнася до възможността детето да изрази мнението си, съдът, който е постановил решението, следва да вземе решение относно подходящия метод за изслушване на детето. Ето защо признаването на решение не може да бъде отказано единствено на основание, че съдът, който е постановил решението, е използвал метод за изслушване на детето, различен от метода, който би използвал съдът на държавата членка на признаване. Държавата членка, в която се иска признаване, следва да не отказва признаване, когато се прилага едно от изключенията от това конкретно основание за отказ, което допуска настоящият регламент. Последствията от тези изключения е, че съдът на държавата членка по изпълнение не може да откаже да изпълни решение единствено на основание, че на детето не е била предоставена възможност да изрази своето мнение, като се взема предвид неговият висш интерес, ако предмет на производството е било единствено имуществото на детето и при условие че даването на такава възможност не е било изискано в контекста на предмета на производството, или в случай на наличие на сериозни основания, отчитайки по-специално спешността на случая. Тези сериозни основания може да бъдат изтъкнати, например когато е налице непосредствена заплаха за физическата и психологическата неприкосновеност или живота на детето и всяко допълнително забавяне би могло да породри риск от трансформиране на заплахата в конкретно поведение.
- (58) Наред с това, целта да се намалят продължителността и разходите по производствата по трансгранични спорове, засягащи деца, оправдава премахването на декларацията за изпълняемост или вписването за изпълнение, според случая, преди изпълнението в държавата членка по изпълнение, за всички решения по въпроси за родителска отговорност. Докато Регламент (ЕО) № 2201/2003 премахна това изискване само за определени решения, предоставящи право на лични отношения с детето, и някои решения, постановяващи връщането на дете, с настоящия регламент това следва да се премахне при трансграничното изпълнение на всички решения по въпроси, свързани с родителската отговорност, като същевременно се запазва още по-благоприятно третиране на някои решения, предоставящи право на лични отношения, и на някои решения, разпореждащи връщането на дете. В резултат на това, при условията на настоящия регламент, решение, постановено от органите на друга държава членка, следва да се разглежда така, сякаш е издадено в държавата членка по изпълнение.

2.7.2019 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 178/11

- (59) Когато съд, който е компетентен по съществото на делото, е постановил временни, включително охранителни мерки, движението на тези мерки следва да се гарантира съгласно настоящия регламент. Временните, включително охранителни, мерки, които са постановени от такъв съд, без ответникът да бъде призован да се яви, обаче следва да не се признават и да не се изпълняват съгласно настоящия регламент, освен ако решението, съдържащо мярката, е връчено на ответника преди изпълнението. Това не следва да възпрепятства признаването и изпълнението на такива мерки съгласно националното право. Когато временните, включително охранителни, мерки са постановени от съд на държава членка, който не е компетентен по съществото на делото, движението на мерките следва да бъде ограничено съгласно настоящия регламент до мерките, предприети по случаи на международно отвлечение на деца и насочени към защита на детето от сериозната опасност, посочена в член 13, първа алинея, буква б) от Хаската конвенция от 1980 г. Тези мерки следва да се прилагат, докато съд на държава членка, който е компетентен по съществото на делото съгласно настоящия регламент, постанови мерките, които счита за подходящи.
- (60) Тъй като процедурите по изпълнение могат да бъдат съдебни или извънсъдебни в зависимост от националното право, компетентните по изпълнението органи могат да включват съдилища, съдебни изпълнители и всякакви други органи, определени съгласно националното право. Когато освен компетентните по изпълнението органи, съдилищата също са посочени в настоящия регламент, това следва да обхваща случаите, при които съгласно националното право орган, различен от съд, е компетентен по изпълнението орган, като обаче някои решения са запазени за съдилищата било от самото начало, било под формата на преразглеждане на актовете на компетентния по изпълнението орган. Компетентният по изпълнението орган или съдът на държавата членка по изпълнение следва да има задачата да постановява, предприема или организира предприемането на специални мерки на етапа на изпълнението, като непринудителни мерки, които биха могли да се предприемат съгласно националното право на тази държава членка, или принудителни мерки, които биха могли да се предприемат съгласно това право, включително глоби, лишаване от свобода или отнемане на детето чрез съдебен изпълнител.
- (61) За да се улесни изпълнението на решения за упражняване на правото на лични отношения с детето, постановени в друга държава членка, компетентните по изпълнението органи или съдилищата в държавата членка по изпълнение следва да имат правото да определят подробно практическите обстоятелства или правните условия, които се изискват съгласно правото на държавата членка по изпълнение. Условията и редът, предвидени в настоящия регламент, следва да улеснят изпълнението на решение в държавата членка по изпълнение, което иначе би могло да не бъде изпълняемо поради липса на яснота, така че компетентният по изпълнението орган или съдът могат да конкретизират и уточнят решението. По същия начин следва да бъдат взети всякакви други мерки за спазване на правните изисквания съгласно националното право, уреждащо изпълнението в държавата членка по изпълнение, като например участието на орган за закрила на детето или на психолог на етапа на изпълнението. Независимо от това, всички подобни условия следва да не засягат и да не надхвърлят съществените елементи на решението за правото на лични отношения с детето. Освен това правомощието съгласно настоящия регламент за коригиране на мерките следва да не позволява на компетентния по изпълнението съд да заменя мерките, които не са известни в правото на държавата членка по изпълнение, с различни мерки.
- (62) Изпълнението в една държава членка на решение, постановено в друга държава членка, без прибягване до декларация за изпълняемост следва да не излага на риск зачитането на правата на защита. По тази причина лицето, срещу което се търси изпълнение, следва да може да поиска постановяване на отказ на признаването или изпълнението на дадено решение, ако смята, че е налице едно от основанията за отказ на признаване или изпълнение, предвидени в настоящия регламент. Националното право определя дали основанията за отказ на признаване, изложени в настоящия регламент, трябва да се разглеждат служебно или при подадена молба. Следователно същият начин на разглеждане следва да е възможен във връзка с отказ на изпълнение. Прилагането на всяко национално основание за отказ на признаване следва да няма за резултат разширяването на условията и редът за основанията, предвидени съгласно настоящия регламент.
- (63) Страната, която оспорва изпълнението на решение, постановено в друга държава членка, следва да може, доколкото е възможно и в съответствие с правната система на държавата членка по изпълнение, да го направи в рамките на процедурата по изпълнението, като следва да има възможност да оспорва в рамките на една процедура, освен на основанията за отказ, предвидени в настоящия регламент, и на основанията за отказ съгласно националното право на държавата членка по изпълнение, които биха продължили да се прилагат, защото не са несъвместими с основанията, предвидени в настоящия регламент. Тези основания биха могли да включват, например, жалби въз основа на формални грешки съгласно националното право в акт за изпълнение или въз основа на твърдението, че действително, изисквано от решението, вече е изпълнено или е станало невъзможно, например в случай на форсмажорни обстоятелства, тежко заболяване на лицето, на което детето трябва да бъде предадено, лишаване от свобода или смърт на това лице, факта, че държавата членка, в която детето трябва да бъде върнато, се е превърнала във военна зона след постановяването на решението, или отказа на изпълнение на решение, което съгласно правото на държавата членка, в която се иска изпълнение, няма изпълнителна сила и не може да бъде приспособено за тази цел.

- (64) С цел да се информира лицето, срещу което се иска изпълнение на съдебно решение, постановено в друга държава членка, удостоверението, издадено съгласно настоящия регламент, придружено при необходимост от съдебното решение, следва да се връчи на това лице в разумен срок преди първата изпълнителна мярка. В този контекст първата изпълнителна мярка следва да означава първата изпълнителна мярка след това връчване. Съгласно практиката на Съда на ЕС страната, срещу която се иска изпълнение, има право на ефективно средство за правна защита, което включва възможността да образува производство за оспорване на изпълняемостта на решението, преди да е започнало изпълнението.
- (65) По въпроси, свързани с родителската отговорност, изпълнението винаги ще засяга дете, и в много случаи предаването на дете на лице, различно от лицето, с което детето живее по това време, и/или преместването на детето в друга държава членка. Ето защо основната цел следва да бъде да се постигне правилен баланс между правото на ищеца, по принцип, да получи изпълнението на решението възможно най-бързо също и при трансгранични случаи в рамките на Съюза, ако е необходимо и чрез прилагане на принудителни мерки, и необходимостта да се ограничи, доколкото е възможно, излагането на детето на евентуално травмиращи мерки за принудително изпълнение в случаите, когато това не може да се избегне. Тази оценка следва да се извършва от компетентните по изпълнението органи и съдилищата на всяка държава членка в зависимост от конкретния случай.
- (66) Настоящият регламент има за цел да установи равнопоставеност що се отнася до трансграничното изпълнение на решения по въпроси, свързани с родителската отговорност, между държавите членки. В редица държави членки тези решения подлежат на изпълнение дори ако все още могат да бъдат обжалвани или вече са предмет на обжалване. В други държави членки на изпълнение подлежи само окончателното решение, което вече не може да бъде обжалвано по общия ред. За да се отчитат ситуацията на спешност, настоящият регламент предвижда, че определени решения по въпроси, свързани с родителската отговорност, могат да бъдат обявени за временно подлежащи на изпълнение от съда на държавата членка по произход, дори и все още да подлежат на обжалване, и по-конкретно решенията, разпореждащи връщането на дете съгласно Хагската конвенция от 1980 г., и решенията за предоставяне на право на лични отношения.
- (67) При процедурите по изпълнение, засягащи деца, обаче е важно компетентните по изпълнението органи или съдилищата да са в състояние да реагират бързо на съответната промяна в обстоятелствата, включително на обжалването на решението в държавата членка по произход, отпадането на изпълняемостта на решението и пречките или извънредните ситуации, които срещат на етапа на изпълнението. Поради това изпълнителното производство следва да се спира, по молба или служебно от органа или съда, ако изпълняемостта на решението е спряна в държавата членка по произход. Органът или съдът, компетентни за изпълнението, обаче не следва да бъдат задължени да проучват активно дали междувременно изпълняемостта не е била спряна вследствие на обжалване или по друг начин в държавата членка по произход, ако няма индикации, че случаят е такъв. Освен това спирането или отказът на изпълнение в държавата членка по изпълнение следва да става след подаване на молба и дори и да са налице едно или повече от основанията, предвидени в настоящия регламент или разрешени от него, спирането или отказът на изпълнение в държавата членка по изпълнение следва да бъде оставено на преценката на компетентния по изпълнението орган или съда.
- (68) Когато решението все още подлежи на обжалване в държавата членка по произход и срокът за подаване на жалба по общия ред не е изтекъл, компетентният по изпълнението орган или съдът на държавата членка по изпълнение следва да има правото при подадена молба да спира изпълнителното производство. В тези случаи той може да посочи срока, в рамките на който трябва да се подаде всяка жалба в държавата членка по произход, за да бъде спряно или да се продължи спирането на изпълнителното производство. Определянето на срока следва да породи действие само за спирането на изпълнителното производство и не следва да засяга крайния срок за подаване на жалба съгласно процесуалните правила на държавата членка по произход.
- (69) В изключителни случаи следва да е възможно компетентният по изпълнението орган или съдът да спре изпълнителното производство, ако изпълнението би изложило детето на сериозна опасност от физическо или психическо увреждане поради временни трудности, които са възникнали след постановяването на решението, или поради друга съществена промяна на обстоятелствата. Изпълнението следва да се възобнови веднага след като сериозната опасност от физическо или психическо увреждане престане да съществува. Ако обаче все още има такава опасност, преди да се откаже изпълнението, следва да се вземат всички подходящи мерки в съответствие с националното право и процедури, включително, когато е подходящо, с помощта на други специалисти, като социални работници или детски психолози, за да се положат усилия за изпълнение на решението. По-специално, компетентният по изпълнението орган или съдът следва, в съответствие с националното право и процедури, да положат усилия за преодоляване на пречките, възникнали поради промяна на обстоятелствата, като например явно възмущение от страна на детето, което е изразено едва след постановяването на решението и което е толкова силно, че ако не бъде взето под внимание, това би довело до сериозна опасност от физическо или психическо увреждане на детето.

2.7.2019 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 178/13

- (70) Автентичните актове и споразуменията между страните относно законна раздяла и развод, които имат задължителна правна сила в дадена държава членка, следва да се считат за равностойни на „решения“ за целите на прилагането на правилата относно признаването. Автентичните актове и споразуменията между страните по въпроси, свързани с родителската отговорност, които подлежат на изпълнение в дадена държава членка, следва да се считат за равностойни на „решения“ за целите на прилагането на правилата относно признаването и изпълнението.
- (71) Въпреки че задължението да се предостави на детето възможност да изрази своето мнение, съгласно настоящия регламент, не следва да се прилага за автентичните актове и споразуменията, правото на детето да изрази своето мнение следва да продължава да се прилага съгласно член 24 от Хартата и в светлината на член 12 от Конвенцията на ООН за правата на детето, както същите се прилагат по силата на националното право и процедури. Фактът, че на детето не е била предоставена възможност да изрази своето мнение, не следва да е автоматично основание за отказ на признаването и изпълнението на автентични актове и споразумения по въпроси, свързани с родителската отговорност.
- (72) По въпросите, свързани с родителска отговорност, следва да се определят централни органи във всички държави членки. Държавите членки следва да разгледат възможността да определят един и същ централен орган за целите на настоящия регламент и за целите на Хагските конвенции от 1980 и 1996 г. Държавите членки следва да гарантират, че централните органи разполагат с достатъчно финансови и човешки ресурси, за да могат да изпълняват възложените им задачи съгласно настоящия регламент.
- (73) Разпоредбите на настоящия регламент относно сътрудничеството по въпроси, свързани с родителската отговорност, не следва да се прилагат за обработването на молби за връщане на дете съгласно Хагската конвенция от 1980 г., които съгласно член 19 от същата конвенция, и установената съдебна практика на Съда на ЕС не представляват производство по същество във връзка с родителската отговорност. Прилагането на Хагската конвенция от 1980 г. обаче следва да се допълва с разпоредбите на настоящия регламент относно международното отвлечение на деца и на главата от настоящия регламент относно признаването и изпълнението и на главата относно общите разпоредби.
- (74) Централните органи следва да оказват подкрепа на съдилищата и компетентните органи, а в определени случаи и на лицата, носещи родителската отговорност, при трансгранични процедури, и да си сътрудничат както по общи въпроси, така и по конкретни случаи, включително за целите на стимулирането на разрешаването на семейните спорове по взаимно съгласие.
- (75) Освен в неотложни случаи и без да се засягат прякото сътрудничество и комуникации между съдилищата, разрешени съгласно настоящия регламент, исканията в съответствие с настоящия регламент относно сътрудничеството по въпроси, свързани с родителската отговорност, могат да се правят чрез съдилищата и компетентните органи и следва да се подават до централния орган на държавата членка на молещия съд или компетентен орган. Някои искания могат да бъдат отправяни и от носителите на родителска отговорност и следва да се подават до централния орган на държавата по обичайното местопребиваване на ищеца. Тези искания следва да включват искания за предоставяне на информация и съдействие на носителите на родителска отговорност, които търсят признаването и изпълнението на решения на територията на замоления централен орган, по-специално що се отнася до правото на лични отношения с детето и връщането на детето, включително, когато е необходимо, информация относно начините за получаване на правна помощ; исканията за улесняване на постигането на споразумение между носителите на родителска отговорност посредством посредничество или други алтернативни способи за разрешаване на спорове, и исканията съд или компетентен орган да проучи необходимостта от вземане на мерки за закрила на личността или имуществото на детето.
- (76) Пример за неотложен случай, позволяващ пряк първоначален контакт със съда или компетентния орган на замолената държава членка, е пряка молба до компетентния орган на друга държава членка да проучи необходимостта от вземане на мерки за закрила на детето, когато се предполага, че детето е в непосредствен риск. Задължението да се процедира чрез централен орган следва да се прилага само за първоначалните искания; всяка последваща комуникация със съда, компетентния орган или ищеца може да се осъществява и пряко.
- (77) Не следва да се изключва възможността централните органи или компетентните органи да сключват или да продължат да прилагат съществуващите споразумения или договорености с централните органи или компетентните органи на една или повече други държави членки, даващи възможност за пряка комуникация във взаимоотношенията им. Компетентните органи следва да информират централните си органи за такива споразумения или договорености.

- (78) При конкретни казуси, свързани с родителска отговорност, които попадат в приложното поле на настоящия регламент, централните органи следва да си сътрудничат при оказването на съдействие на съдилищата и компетентните органи и на лицата, носители на родителска отговорност. Това съдействие, предоставяно от замоления централен орган, следва да включва по-специално установяване на местонахождението на детето, било то пряко или чрез съдилища, компетентни органи или други органи, когато това е необходимо за изпълнение на искане по настоящия регламент, както и предоставяне на всяка друга информация, отнасяща се до процедури по въпроси, свързани с родителската отговорност.
- (79) Замолените централни органи следва също да предприемат всички необходими мерки, за да улеснят комуникацията между съдилищата при необходимост, по-специално за прилагането на правилата относно прехвърлянето на компетентност, относно временни, включително охранителни мерки в неотложни случаи, по-специално когато те са свързани с международното отвлечение на деца и са насочени към защита на детето от сериозната опасност, посочена в член 13, първа алинея, буква б) от Хагската конвенция от 1980 г., и относно *lis pendens* и свързани искове. За тази цел в някои случаи може бъде достатъчно да се предостави информация с оглед на по-нататъшна пряка комуникация, например предоставяне на данните за контакт на органите за закрила на детето, съдиите от мрежата или компетентния съд.
- (80) С оглед постигането на целите на настоящия регламент и без да се нарушават изискванията, предвидени в националното процесуално право, молещият съд или компетентният орган следва да разполага с право да избира свободно измежду различните възможности, с които разполага, за получаване на необходимата информация.
- (81) При отправяне на мотивирана молба за предоставяне на доклад или друга информация, отнасяща се до процедури по въпроси, свързани с родителска отговорност, в молещата държава членка централните органи, пряко или чрез съдилищата, компетентните органи или други органи на замолената държава членка следва да изпълнят молбата. Молбата следва да съдържа по-специално описание на процедурата, за която е необходима информацията, и на фактическата обстановка, довела до тази процедура.
- (82) Когато даден съд на държава членка вече е постановил решение по въпроси, свързани с родителската отговорност, или обмисля такова решение, като изпълнението на решението ще се осъществи в друга държава членка, този съд следва да може да отправи искане до съдилищата или компетентните органи на въпросната друга държава членка за съдействие при изпълнението на решението. Това следва да се прилага например за решения, предоставящи право на контролирани лични отношения с детето, което ще се упражнява в държава членка, различна от държавата членка, в която се намира съдът, постановил правото на лични отношения, или решения, налагащи други придружаващи мерки от страна на съдилищата или компетентните органи в държавата членка по местоизпълнение на решението.
- (83) Когато съд или компетентен орган на държава членка обмисля настаняването на дете в друга държава членка, преди настаняването следва да се проведе процедура по консултиране за получаване на съгласие. Съдът или компетентният орган, който обмисля настаняването, следва да получи съгласието на компетентния орган на държавата членка, в която детето ще бъде настанено, преди да постанови или договори това настаняване. Освен това, в съответствие с практиката на Съда на ЕС, държавите членки следва да предвидят ясни правила и процедури за целите на предоставянето на съгласие съгласно настоящия регламент, така че да гарантират правната сигурност и бързина. Процедурите следва, наред с другото, да позволяват на компетентния орган да даде или откаже съгласие в кратък срок. Липсата на отговор в срок от три месеца не следва да се възприема като съгласие и без съгласие настаняването не следва да се осъществява. Искането за съгласие следва да включва поне доклад за детето и мотивите на предложението за настаняване или предоставяне на грижи, очакваната продължителност на настаняването, информация относно планираното финансиране, допълнена от всяка друга информация, която замолената държава членка може да счете за уместна, като например предвиден надзор на мярката, договорености за контакт с родителите, други роднини или други лица, с които детето има тясна връзка, или причините, поради които този контакт не е предвиден в светлината на член 8 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи. Като се вземе предвид практиката на Съда на Европейския съюз, когато е дадено съгласие за настаняване за определен период от време, то не следва да се прилага за решения или договорености за удължаване на периода на настаняването. В такъв случай следва да бъде отправено ново искане за съгласие.

2.7.2019 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 178/15

- (84) Когато решение за настаняването на дете в институция или поверяване на приемна грижа се обмисля в държавата членка по обичайното местопребиваване на детето, съдът следва да разгледа в началните етапи на производството подходящи мерки за гарантиране зачитането на правата на детето, по-специално правото да запази своята идентичност и правото да поддържа контакт с родителите, или при целесъобразност с други роднини, в светлината на членове 8, 9 и 20 от Конвенцията на ООН за правата на детето. Когато съдът има информация за тясна връзка на детето с друга държава членка, подходящите мерки могат да включват, когато е приложим член 37, буква б) от Виенската конвенция за консулските отношения, нотификация до консулския орган на тази държава членка. Такава връзка може да стане известна и от информацията, предоставена от централния орган на другата държава членка. Сред подходящите мерки може да са искане съгласно настоящия регламент до тази държава членка за информация относно родител, роднина или други лица, които може да се считат за подходящи да се грижат за детето. Освен това, в зависимост от обстоятелствата съдът може да поиска също информация за процедури и решения, отнасящи се за родител или брат или сестра на детето. Висшият интерес на детето следва винаги да е съображение от първостепенно значение. По-специално, нито една от тези разпоредби не следва да засяга националното право или процедури, приложими по отношение на каквото и да било решение за настаняване, постановено от съда или компетентния орган в държавата членка, която обмисля настаняването. По-конкретно тези разпоредби не следва да създадат задължение за органите на държавата членка, които са компетентни да настанят детето в другата държава членка или да включат в още по-голяма степен тази държава членка в решението или процедурите по настаняването.
- (85) Тъй като времето е от основно значение при въпроси, свързани с родителската отговорност, информацията, поискана в съответствие с разпоредбите на настоящия регламент относно сътрудничеството, включително относно събирането и обмена на информацията, отнасяща се до процедури по въпроси, свързани с родителската отговорност, и решението за предоставяне или отказ на съгласие за настаняването на дете в друга държава членка, следва да се предава на молещата държава членка от централния орган на замолената държава членка не по-късно от три месеца след получаването на искането, освен когато поради извънредни обстоятелства това е невъзможно. Това следва да включва задължението на компетентния национален орган своевременно да предостави информацията или да обясни защо тя не може да бъде предоставена на замоления централен орган, за да може да бъде спазен този срок. Независимо от това, всички имащи отношение компетентни органи следва да се стремят да дадат отговор по-бързо, отколкото в рамките на този максимален срок.
- (86) Фактът, че срещите на централните органи се свикват по-специално от Комисията в рамките на Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела в съответствие с Решение 2001/470/ЕО, не следва да изключва организирането на други срещи на централните органи.
- (87) Освен ако в настоящия регламент е предвидено друго, Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета⁽⁹⁾ следва да се прилага за обработването на лични данни от държавите членки, извършвано в изпълнение на настоящия регламент. По-специално, за да не се излага на опасност изпълнението на искане по настоящия регламент, например за връщане на дете в съответствие с Хагската конвенция от 1980 г., или за да може даден съд да проучи необходимостта от вземане на мерки за закрила на личността или имуществото на детето, уведомяването на субекта на данните съгласно член 14, параграфи 1–4 от Регламент (ЕС) 2016/679, например за изискваните данни с цел установяване на местонахождението на детето, може да бъде отложено до обработването на искането, за което се изисква тази информация. Изключението се прави в съответствие с член 14, параграф 5, както и член 23, параграф 1, букви е), ж), и) и й) от Регламент (ЕС) 2016/679. Това не следва да възпрепятства посредник, съд или компетентен орган, на когото е предоставена информацията, да вземе мерки за закрила на детето или да направи необходимото такива мерки да бъдат взети, когато детето е изложено на опасност от увреждане или има индикации за такава опасност.
- (88) В случаи, в които оповестяването или потвърждаването на съответната информация би могло да застраши здравето, безопасността или свободата на детето или друго лице, например когато е налице домашно насилие и съдът е разпоредил новият адрес на детето да не се оповестява пред молителя, настоящият регламент се стреми да постигне деликатен баланс. Макар в настоящия регламент да следва да се предвиди, че централният орган, съдът или компетентният орган не следва да разкрива или да потвърждава на молителя или на трета страна информация, събрана или предадена за целите на настоящия регламент, ако прецени, че това би могло да застраши здравето, безопасността или свободата на детето или друго лице, в него следва ясно да се предвиди, че това не следва да възпрепятства събирането и предаването на информация от и между централните органи, съдилища и компетентни органи, доколкото това е необходимо за изпълнение на задълженията им съгласно настоящия регламент. Това означава, че когато е възможно и целесъобразно, следва да е възможно молбата да бъде обработена съгласно

⁽⁹⁾ Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 1).

настоящия регламент, без на молителя да бъде предоставена цялата информация, необходима за обработването. Например когато това е предвидено в националното право, централният орган може да заведе дело от името на молител без предаване на информация за местонахождението на детето на молителя. В случаи, когато самото отправяне на искането би могло да застраши здравето, безопасността или свободата на детето или на друго лице, настоящият регламент не следва да предвижда задължение за отправяне на такова искане.

- (89) С цел да се гарантира, че удостоверенията, които ще бъдат използвани във връзка с прилагането на глави III и IV от настоящия регламент, се актуализират, на Комисията следва да бъде делегирано правомощието да приема актове в съответствие с член 290 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) във връзка с изменения на приложения I–IX към настоящия регламент. От особена важност е по време на подготвителната си работа Комисията да проведе подходящи консултации, включително на експертно равнище, и тези консултации да бъдат осъществявани в съответствие с принципите, установени в Междунституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество⁽¹⁰⁾. По-специално, с цел осигуряване на равно участие при подготовката на делегираните актове, Съветът получава всички документи едновременно с експертите от държавите членки, като неговите експерти имат систематично достъп до заседанията на експертните групи на Комисията, занимаващи се с подготовката на делегираните актове.
- (90) Следва да се гарантира последователност между Конвенцията, съставена на основание член К.3 от Договора за Европейския съюз, относно компетентността и признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела от 1998 г. („Конвенцията Брюксел II“) ⁽¹¹⁾, Регламент (ЕО) № 1347/2000, Регламент (ЕО) № 2201/2003 и настоящия регламент до степента, в която разпоредбите остават непроменени, като за тази цел следва да се предвидят преходни разпоредби. Същата нужда от приемственост се прилага и по отношение на тълкуването, включително от Съда на Европейския съюз, на Конвенцията Брюксел II и на регламенти (ЕО) № 1347/2000 и (ЕО) № 2201/2003.
- (91) Следва да се припомни, че за споразумения с една или повече трети държави, сключени от държава членка преди датата на нейното присъединяване към Съюза, се прилага член 351 от ДФЕС.
- (92) Правото, приложимо по въпроси, свързани с родителска отговорност, следва да се определя в съответствие с разпоредбите на глава III от Хатската конвенция от 1996 г. При прилагането на посочената конвенция в хода на производство пред съд на държава членка, в която се прилага настоящият регламент, позоваването в член 15, параграф 1 от същата конвенция на „разпоредбите на глава II“ от нея следва да се разбира като позоваване на „разпоредбите на настоящия регламент“.
- (93) За правилното функциониране на настоящия регламент, Комисията следва да извърши оценка на неговото прилагане и да предложи необходимите изменения.
- (94) Комисията следва да предостави публичен достъп до и да актуализира информацията, изпратена от държавите членки.
- (95) В съответствие с член 3 и член 4а, параграф 1 от Протокол № 21 относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към Договора за Европейския съюз (ДЕС) и към ДФЕС, тези държави членки са нотифицирали желанието си да участват в приемането и прилагането на настоящия регламент.
- (96) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокол № 22 относно позицията на Дания, приложен към ДЕС и към ДФЕС, Дания не участва в приемането на настоящия регламент и не е обвързана от него, нито от неговото прилагане.
- (97) В съответствие с член 41, параграф 2, втора алинея и член 46, буква г) от Регламент (ЕО) № 45/2001 на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹²⁾ беше проведена консултация с Европейския надзорен орган по защита на данните, който предостави своето становище на 15 февруари 2018 г. ⁽¹³⁾

⁽¹⁰⁾ ОВ L 123, 12.5.2016 г., стр. 1.

⁽¹¹⁾ ОВ C 221, 16.7.1998, стр. 1.

⁽¹²⁾ Регламент (ЕО) № 45/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 18 декември 2000 г. относно защитата на лицата по отношение на обработката на лични данни от институции и органи на Общността и за свободното движение на такива данни (ОВ L 8, 12.1.2001 г., стр. 1).

⁽¹³⁾ ОВ C 120, 6.4.2018 г., стр. 18.

2.7.2019 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 178/17

- (98) Доколкото целите на настоящия регламент не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите членки поради различията между националните норми, уреждащи компетентността и признаването и изпълнението на решенията, а поради прякото приложение и задължителната сила на настоящия регламент могат да бъдат постигнати по-добре на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от ДЕС. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигане на тези цели,

ПРИЕ НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

ГЛАВА I

ОБХВАТ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ

Член 1

Обхват

1. Настоящият регламент се прилага по следните гражданскоправни въпроси:
 - а) развод, законна раздяла или обявяване на недействителността на брака;
 - б) предоставяне, упражняване, делегиране, ограничаване или лишаване от родителска отговорност.
2. Въпросите по параграф 1, буква б) може, по-специално, да включват:
 - а) правото на упражняване на родителски права и правото на лични отношения;
 - б) настойничество, попечителство и други сходни институти;
 - в) определянето и функциите на всяко лице или орган, натоварени да се грижат за личността или имуществото на детето, да го представляват или да го подпомагат;
 - г) настаняването на детето в институция или поверяване на приемна грижа;
 - д) мерките за закрила на детето, свързани с управлението, запазването или разпореждането с имуществото на детето.
3. Глави III и VI от настоящия регламент се прилагат във връзка с въпросите на неправомерно отвеждане или задържане на дете в повече от една държава членка, като допълват Хагската конвенция от 1980 г. Глава IV от настоящия регламент се прилага за решения, постановяващи връщането на дете в друга държава членка съгласно Хагската конвенция от 1980 г., които подлежат на изпълнение в държава членка, различна от държавата членка, в която е постановено решението.
4. Настоящият регламент не се прилага за:
 - а) установяването или оспорването на произход;
 - б) решенията за осиновяване, подготвителните мерки преди осиновяването, както и унищожаването или прекратяването на осиновяването;
 - в) имената на детето;
 - г) еманципацията;
 - д) задълженията за издръжка;
 - е) доверителната собственост или наследяването;
 - ж) мерките, взети във връзка с престъпления, извършени от деца.

Член 2

Определения

1. За целите на настоящия регламент „решение“ означава решение на съд на държава членка, включително постановление, разпореждане или съдебно решение, с което се постановява развод, законна раздяла или обявяване на недействителността на брака, или се уреждат въпроси на родителската отговорност.

За целите на глава IV „решение“ включва:

- a) решение, постановено в една държава членка и разпореждащо връщането на дете в друга държава членка съгласно Хагската конвенция от 1980 г., което подлежи на изпълнение в държава членка, различна от държавата членка, в която е постановено решението;
- b) временни, включително охранителни мерки, постановени от съд, който по силата на настоящия регламент е компетентен по съществото на делото или мерките, постановени в съответствие с член 27, параграф 5 във връзка с член 15;

За целите на глава IV „решение“ не включва временните, включително охранителните мерки, постановени от такъв съд, без ответникът да е бил призван да се яви, освен ако решението, включващо мярката, е връчено на ответника преди изпълнението.

2. За целите на настоящия регламент се прилагат също следните определения:

- 1) „съд“ означава всеки орган във всяка държава членка, който е компетентен да разглежда въпросите, попадащи в обхвата на настоящия регламент;
- 2) „автентичен акт“ означава документ, формално съставен или вписан като автентичен акт в държава членка по въпроси, попадащи в обхвата на настоящия регламент, и чиято автентичност:
 - a) се свързва с подписването и съдържанието на акта; и
 - b) е установена от публичен орган или друг орган, овластен за това. Държавите членки уведомяват Комисията за тези органи в съответствие с член 103;
- 3) за целите на глава IV „споразумение“ означава документ, който не е автентичен акт, сключен е между страните по въпроси, попадащи в обхвата на настоящия регламент и е вписан от публичен орган, за който Комисията е уведомена от държава членка в съответствие с член 103 за тази цел;
- 4) „държава членка по произход“ означава държавата членка, в която е било постановено решението, формално е съставен или вписан автентичният акт, или е извършено вписването на споразумението;
- 5) „държава членка по изпълнение“ означава държавата членка, в която се иска изпълнение на решението, автентичния акт или споразумението;
- 6) „дете“ означава всяко лице на възраст под 18 години;
- 7) „родителска отговорност“ означава всички права и задължения, отнасящи се до личността или имуществото на дете, които са предоставени на физическо или юридическо лице по силата на решение, на закона или на споразумение, пораждащо правни последици, включително правото на упражняване на родителски права и правото на лични отношения с детето;
- 8) „носител на родителска отговорност“ означава всяко лице, институция или друг орган, който носи родителска отговорност за дете;

2.7.2019 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 178/19

- 9) терминът „право на упражняване на родителски права“ включва правата и задълженията за полагане на грижа за личността на детето, и по специално на правото да се определи мястото на пребиваване на детето;
- 10) „право на лични отношения“ означава права на лични отношения с дете, включително на правото да се отведе детето за определен период от време на място, различно от неговото или нейното обичайно местопребиваване;
- 11) „неправомерно отвеждане или задържане“ означава отвеждането или задържането на детето, когато:
- а) такова отвеждане или задържане е извършено в нарушение на правото на упражняване на родителски права, придобито по силата на решение, на закона или на споразумение, поражащо правни последици съгласно правото на държавата членка, в която детето е имало обичайно местопребиваване непосредствено преди отвеждането или задържането; и
- б) по време на отвеждането или задържането правото на упражняване на родителски права е било ефективно упражнявано съвместно или поотделно или е щяло да бъде упражнявано по този начин, ако не е било извършено отвеждането или задържането.
3. За целите на членове 3, 6, 10, 12, 13, 51, 59, 75, 94 и 102 понятието „domicile“ заменя понятието „гражданство“ за Ирландия и Обединеното кралство и има същото значение, както във всяка от правните системи на тези държави членки.

ГЛАВА II

КОМПЕТЕНТНОСТ ПО БРАЧНИ ВЪПРОСИ И ПО ВЪПРОСИ, СВЪРЗАНИ С РОДИТЕЛСКАТА ОТГОВОРНОСТ

РАЗДЕЛ 1

Развод, законна раздяла и обявяване на недействителността на брака

Член 3

Обща компетентност

Компетентни да разглеждат въпроси, свързани с развод, законна раздяла и обявяването на недействителността на брака, са съдилищата на държавата членка:

- а) на чиято територия:
- i) съпрузите имат обичайно местопребиваване,
- ii) съпрузите са имали последното си обичайно местопребиваване, доколкото един от тях все още живее там,
- iii) ответникът има обичайно местопребиваване,
- iv) единият от съпрузите има обичайно местопребиваване, когато се подава обща искова молба,
- v) ищецът има обичайно местопребиваване, ако той е живял там поне една година непосредствено преди подаването на исковата молба, или
- vi) ищецът има обичайно местопребиваване, ако той е живял там поне шест месеца непосредствено преди подаването на исковата молба и е гражданин на въпросната държава членка; или
- б) чиито граждани са двамата съпрузи.

Член 4

Насрещен иск

Съдът, пред който има висящо производство на основание член 3, е компетентен да разглежда и насрещен иск между страните, доколкото този иск попада в обхвата на настоящия регламент.

Член 5

Преобразуване на законната раздяла в развод

Без да се засяга разпоредбата на член 3, съд в държава членка, който е постановил решение за законна раздяла на съпрузи, е компетентен да преобразува тази законна раздяла в развод, ако такава възможност е предвидена в правото на тази държава членка.

Член 6

Субсидиарна компетентност

1. При спазване на параграф 2, когато никой съд на държава членка не е компетентен съгласно член 3, 4 или 5, компетентността се определя във всяка държава членка съобразно нейното законодателство.
2. Срещу съпруг, който има обичайно местопребиваване на територията на държава членка; или е гражданин на държава членка, може да се предявява иск в друга държава членка само в съответствие с членове 3, 4 и 5.
3. По отношение на ответник, който няма обичайно местопребиваване и не е гражданин на държава членка, всеки гражданин на държава членка, който има обичайно местопребиваване на територията на друга държава членка, може, подобно на гражданите на тази друга държава, да се позове на правилата за компетентност, приложими в тази държава.

РАЗДЕЛ 2

Родителска отговорност

Член 7

Обща компетентност

1. Съдилищата на държава членка са компетентни по въпроси, свързани с родителската отговорност за дете, ако детето има обичайно местопребиваване в тази държава членка към момента на сезирането на съда.
2. Параграф 1 от настоящия член се прилага при спазването на членове 8—10.

Член 8

Запазване на компетентност във връзка с правата на лични отношения

1. Когато дете се премества правомерно от една държава членка в друга и придобива ново обичайно местопребиваване там, съдилищата на държавата членка по предишното обичайно местопребиваване на детето, по силата на изключение от член 7, запазват, за три месеца след преместването, компетентността си да изменят решението за право на лични отношения, постановено в тази държава членка преди преместването на детето, ако лицето, на което с въпросното решение е предоставено право на лични отношения, продължава да живее обичайно в държавата членка на предишното обичайно местопребиваване на детето.
2. Параграф 1 не се прилага, ако носителят на правото на лични отношения по параграф 1 е приел компетентността на съдилищата на държавата членка по новото обичайно местопребиваване на детето, като е участвал в производство пред тези съдилища, без да е оспорил тяхната компетентност.

Член 9

Компетентност при неправомерно отвеждане или задържане на дете

Без да се засяга член 10, в случай на неправомерно отвеждане или задържане на дете, съдилищата на държавата членка, в която детето е имало обичайно местопребиваване непосредствено преди неправомерното отвеждане или задържане, запазват своята компетентност, докато детето придобие обичайно местопребиваване в друга държава членка и:

- а) всяко лице, институция или друг орган, на който е предоставено правото на упражняване на родителски права, е приело отвеждането или задържането; или

2.7.2019 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 178/21

- б) детето е пребивавало в тази друга държава членка най-малко една година след като лицето, институцията или друг орган, на който е предоставено правото на упражняване на родителски права, е узнал или е трябвало да узнае къде се намира детето и детето се е установило в своята нова среда и е изпълнено поне едно от следните условия:
- i) в рамките на една година след като носителят на правото на упражняване на родителски права е узнал или е трябвало да узнае къде се намира детето, не е била подадена молба за връщането му пред компетентните органи на държавата членка, в която детето е било отведено или задържано;
 - ii) молбата за връщане, подадена от носителя на правото на упражняване на родителски права, е била оттеглена и не е била подадена нова молба в срока, определен в точка i);
 - iii) молбата за връщане, подадена от носителя на правото на упражняване на родителските права е била отхвърлена от съд на държава членка на основания, различни от член 13, първа алинея, буква б) или член 13, втора алинея от Хагската конвенция от 1980 г. и това решение вече не подлежи на обжалване по общия ред;
 - iv) не е сезиран нито един съд, както е посочено в член 29, параграфи 3 и 5, в държавата членка, в която детето е имало своето обичайно местопребиваване непосредствено преди неправомерното отвеждане или задържане;
 - v) решение относно упражняването на родителските права, което не води до връщането на детето, е било постановено от съдилищата на държавата членка, в която детето е имало обичайно местопребиваване непосредствено преди неправомерното отвеждане или задържане.

Член 10

Избор на съд

1. Съдилищата на държава членка имат компетентност по въпроси, свързани с родителската отговорност, когато са изпълнени следните условия:

- а) детето има тясна връзка с тази държава членка, по-специално по силата на факта, че:
 - (i) поне единият от носителите на родителската отговорност има обичайно местопребиваване в нея;
 - (ii) тази държава членка е предходното обичайно местопребиваване на детето; или
 - (iii) детето е неин гражданин;
- б) страните, както и всеки друг носител на родителска отговорност:
 - i) доброволно са постигнали съгласие относно компетентността, най-късно към момента на сезирането на съда; или
 - ii) са приели изрично компетентността в хода на производството и съдът е направил необходимото всички страни да бъдат информирани за правото си да не приемат компетентността; и
- в) упражняването на компетентността е във висш интерес на детето.

2. Споразумението за избор на съд съгласно параграф 1, буква б) се изготвя в писмена форма и се датира и подписва от засегнатите страни или се записва в съдебните документи в съответствие с националното право и процедури. Всяко съобщаване по електронен път, което осигурява траен запис на споразумението, се счита за равносложно на „писмена форма“.

Лицата, които стават страни в производството след сезирането на съда, могат да изразят съгласието си след сезирането на съда. При липса на възражение от тяхна страна се счита, че са дали мълчаливо съгласие.

3. Освен ако не е договорено друго между страните, компетентността по параграф 1 се прекратява, когато:

- а) решението, постановено по производството, вече не подлежи на обжалване по общия ред; или

- б) производството е приключило по друга причина.
4. Компетентността съгласно параграф 1, буква б, подточка ii) е изключителна.

Член 11

Компетентност на основание присъствието на детето

1. Когато не може да се установи обичайното местопребиваване на детето и компетентността не може да се определи въз основа на член 10, компетентни са съдилищата на държавата членка, в която се намира детето.
2. Компетентността по параграф 1 се прилага и за деца бежанци или за международно разселени деца, поради нестабилност в държавата членка на обичайното им местопребиваване.

Член 12

Прехвърляне на компетентност на съд на друга държава членка

1. В изключителни случаи съд на държава членка, който е компетентен по съществото на делото, може, по искане на страна или служебно, ако счита, че съд на друга държава членка, с която детето има специална връзка, би бил подходящ да прецени висшия интерес на детето в конкретния случай, да спре производството или конкретна част от него, и:

а) да определи срок за една или повече от страните да уведомят съда на другата държава членка за висшия производствено и за възможността за прехвърляне на компетентността и да внесат молба пред този съд; или

б) да изиска от съда на другата държава членка да приеме компетентността в съответствие с параграф 2.

2. Съдът на другата държава членка може, когато поради особените обстоятелства по делото това е от висш интерес на детето, да приеме компетентността в рамките на шест седмици след:

а) сезирането му в съответствие с параграф 1, буква а); или

б) получаването на искането в съответствие с параграф 1, буква б).

Съдът, пред който искът е предявен по-късно, или съдът, от който е поискано да приеме компетентността, уведомява незабавно съда, пред който искът е предявен по-рано. Ако този съд приеме компетентността, съдът, пред който искът е предявен по-рано, се отказва от нея.

3. Съдът, пред който искът е предявен по-рано, продължава да упражнява компетентността си, ако не получи приемането на компетентност от съда на другата държава членка в рамките на седем седмици след като:

а) срокът, установен за страните, за да внесат молба пред съд на друга държава членка в съответствие с параграф 1, буква а), е изтекъл; или

б) съдът е получил искането в съответствие с параграф 1, буква б).

4. По смисъла на параграф 1 се счита, че детето има специална връзка с дадена държава членка, ако тази държава членка:

а) се е превърнала в обичайно местопребиваване на детето след сезирането на посочения в параграф 1 съд;

б) представлява предходното обичайно местопребиваване на детето;

в) е държавата, чийто гражданин е детето;

2.7.2019 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 178/23

- г) представлява обичайното местопребиваване на носител на родителската отговорност; или
- д) е мястото, където се намира имущество на детето и делото засяга мерки за защита на детето, свързани с управлението, съхраняването или разпореждането с това имущество.
5. Когато изключителната компетентност на съда е установена съгласно член 10, този съд не може да прехвърли компетентността на съд на друга държава членка.

Член 13

Искане за прехвърляне на компетентност от съд на държава членка, който не е компетентен

1. В изключителни случаи и без да се засяга член 9, ако съд на държава членка, който не е компетентен съгласно настоящия регламент, но същевременно е налице специална връзка на детето с тази държава в съответствие с член 12, параграф 4, счита, че е по-подходящ, за да прецени висшия интерес на детето по конкретното дело, той може да поиска прехвърляне на компетентност от съда на държавата членка на обичайното местопребиваване на детето.
2. В рамките на шест седмици след получаване на искането съгласно параграф 1 съдът, към който е отправено искането, може да приеме да прехвърли компетентността си, когато счита, че поради специфичните обстоятелства по случая това прехвърляне отговаря на висшия интерес на детето. Когато съдът, към който е отправено искането, приеме да прехвърли компетентността си, той информира незабавно отправилите искането съд. При липса на приемане в срок, отправилите искането съд няма компетентност.

Член 14

Субсидиарна компетентност

Когато нито един съд на държава членка не е компетентен съгласно членове 7—11, компетентността се определя във всяка държава членка съобразно нейното законодателство.

Член 15

Временни, включително охранителни мерки в неотложни случаи

1. В неотложни случаи, дори когато съд в друга държава членка е компетентен по съществото на делото, съдилищата в държава членка са компетентни да постановяват временни, включително охранителни мерки, които може да се предвиждат в правото на тази държава членка, по отношение на:
- а) дете, което се намира в тази държава членка; или
- б) имущество, което принадлежи на дете, намиращо се в тази държава членка.
2. Доколкото защитата на висшия интерес на детето налага това, съдът, който е предприел мерките, предвидени в параграф 1 от настоящия член, незабавно уведомява съда или компетентния орган на държавата членка, която е компетентна съгласно член 7 или по целесъобразност който и да е съд на държава членка, компетентен по съществото на делото съгласно настоящия регламент, било пряко в съответствие с член 86 или посредством централните органи, определени в съответствие с член 76.
3. Мерките, постановени съгласно параграф 1 спират да се прилагат, веднага щом съдът на държавата членка, който е компетентен по съществото на делото съгласно настоящия регламент, вземе мерките, които смята за подходящи.

По целесъобразност този съд може да информира за решението си съда, постановил временните, включително охранителни мерки, било пряко в съответствие с член 86 или посредством централните органи, определени в съответствие с член 76.

Член 16

Инцидентни иски

1. Ако изходът на производство по въпрос, който не попада в обхвата на настоящия регламент, пред съд на държава членка зависи от произнасянето по инцидентен иск, свързан с родителската отговорност, съдът в тази държава членка може да се произнесе по посочения иск за целите на производството, дори ако тази държава членка не е компетентна съгласно настоящия регламент.

2. Всяко произнасяне по инцидентен иск съгласно параграф 1 поражда действие само в рамките на съответното производство.
3. Ако действителността на правно действие, предприето или чието предприемане предстои, от името на дете в производство по наследяване пред съд на държава членка изисква разрешението или одобрението на съд, съдът в тази държава членка може да реши дали да разреши или одобри въпросното правно действие, дори ако не е компетентен съгласно настоящия регламент.
4. Разпоредбите на член 15, параграф 2 се прилагат съответно.

РАЗДЕЛ 3

Общи разпоредби

Член 17

Сезиране на съда

Съдът се счита за сезиран:

- а) в момента, в който документът за образуване на производството или равностоен документ е внесен в съда, при условие че ищецът впоследствие не е пропуснал да предприеме изискуемите действия, за да се извърши връчване на съответните документи на ответника;
- б) ако документът трябва да бъде връчен, преди да бъде внесен в съда, в момента, в който бъде получен от отговорния за връчването орган, при условие че ищецът не е пропуснал впоследствие да предприеме изискуемите действия, за да внесе документа в съда; или
- в) ако производството е образувано служебно от съда към момента, в който съдът взема решение за образуване на производството, или, ако такова решение не е необходимо, към момента на регистрирането на делото от съда.

Член 18

Проверка на компетентността

Когато съд на държава членка е сезиран по дело, по което не е компетентен по същество съгласно настоящия регламент и по което, съгласно настоящия регламент, компетентен по същество е съд на друга държава членка, той обявява служебно, че не е компетентен.

Член 19

Проверка на допустимостта

1. Когато ответник, който има обичайно местопребиваване в държава, различна от държавата членка, където е образувано производството, не се яви на делото, компетентният съд спира съдебното производство, докато се установи, че ответникът е имал възможност да получи документа за образуване на производството или равностоен документ в достатъчен срок, който да му позволи да организира защитата си, или че са предприети всички необходими мерки за тази цел.
2. Член 19 от Регламент (ЕО) № 1393/2007 се прилага вместо параграф 1 от настоящия член, когато документът за образуване на производството или равностоен документ трябва да се изпрати от една държава членка в друга в съответствие с посочения регламент.
3. Ако Регламент (ЕО) № 1393/2007 е неприложим, се прилага член 15 от Хагската конвенция от 15 ноември 1965 г. за връчване в чужбина на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела, ако документът за образуване на производството или равностоен документ трябва да се изпрати в чужбина в съответствие с тази конвенция.

2.7.2019 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 178/25

Член 20

Висящ процес (Lis pendens) и свързани искове

1. Когато производства за развод, законна раздяла или обявяване на недействителността на брака между едни и същи страни са образувани пред съдилища на различни държави членки, съдът, пред който искът е предявен по-късно, спира служебно производството до установяване на компетентността на съда, пред който искът е предявен по-рано.

2. Когато производства, отнасящи се до родителската отговорност по отношение на същото дете и включващи същото основание, са образувани пред съдилищата на различни държави членки, съдът, пред който искът е предявен по-късно спира служебно производството до установяване на компетентността на съда, пред който искът е предявен по-рано. Това не се прилага, когато компетентността на едно от съдилищата се основава единствено на член 15.

3. След установяване на компетентността на съда, пред който искът е предявен по-рано, съдът пред който искът е предявен по-късно, се отказва от компетентност в полза на съда, пред който искът е предявен по-рано.

В този случай страната, която е образувала производство пред съда, пред който искът е предявен по-късно, може да отнесе производството пред съда, пред който искът е предявен по-рано.

4. Когато е сезиран съд на държава членка, на който чрез посоченото в член 10 приемане на компетентност е предоставена изключителна компетентност, всеки съд на друга държава членка спира производството, докато сезираният въз основа на споразумението или приемането съд обяви, че не е компетентен съгласно споразумението или приемането.

5. Когато и доколкото съдът установи изключителна компетентност в съответствие с приемането на компетентност, както е посочено в член 10, всеки съд на друга държава членка се отказва от компетентност в полза на този съд.

Член 21

Право на детето да изрази мнение

1. При упражняване на компетентността си по раздел 2 от настоящата глава, съдилищата на държавите членки, в съответствие с националното право и националните процедури, предоставят на детето, което е способно да формира свое мнение, реална и ефективна възможност да изрази мнението си лично или чрез представител или подходящ орган.

2. Когато съдът, в съответствие с националното право и националните процедури, предоставя на дете възможност да изрази мнението си в съответствие с настоящия член, съдът отдава дължимото значение на мнението на детето в съответствие с неговата възраст и степен на зрялост.

ГЛАВА III

МЕЖДУНАРОДНО ОТВЛИЧАНЕ НА ДЕЦА

Член 22

Връщане на дете съгласно Хагската конвенция от 1980 г.

Когато лице, институция или друг орган, който твърди, че е нарушено право на упражняване на родителски права, сезира лично или със съдействието на централен орган съда на държава членка с молба за решение въз основа на Хагската конвенция от 1980 г., с което да се постанови връщането на дете на възраст до 16 години, което е било неправомерно отведено или задържано в държава членка, различна от държавата членка, в която е било обичайното местопребиваване на детето непосредствено преди неправомерното отвеждане или задържане, се прилагат членове 23—29 и глава VI от настоящия регламент, допълвайки Хагската конвенция от 1980 г.

Член 23

Получаване и обработване от централните органи на молби

1. Замоленият централен орган действа незабавно при обработването на молбата, основана на Хагската конвенция от 1980 г., както е посочено в член 22.

2. Когато централен орган на замолената държава членка получи посочената в член 22 молба, той потвърждава получаването на молбата в рамките на пет работни дни от датата на получаването ѝ. Този орган уведомява без ненужно забавяне централния орган на молещата държава членка или, ако е уместно, лицето, отправило молбата какви първоначални стъпки са били или ще бъдат предприети по отношение на молбата и може да поиска необходимите допълнителни документи и информация.

Член 24

Бързо съдебно производство

1. Съдът, пред който е подадено искането за връщане на дете по член 22, предприема бързи действия при разглеждането на искането, като използва най-бързите възможни процедури, които се предвиждат от националното право.

2. Без да се засяга параграф 1, първоинстанционният съд се произнася с решение не по-късно от шест седмици след сезирането му, освен ако извънредни обстоятелства правят това невъзможно.

3. Освен когато поради извънредни обстоятелства това е невъзможно, по-висшестоящ съд се произнася с решение не по-късно от шест седмици след предприемането на всички задължителни процесуални стъпки и съдът е в състояние да разгледа апелативната жалба в устно заседание или по друг начин.

Член 25

Алтернативни способности за разрешаване на спорове

Възможно най-рано и на всеки етап на производството съдът пряко или, когато е уместно, със съдействието на централните органи приканва страните да обмислят дали желаят да започнат медиация или да използват други алтернативни способности за разрешаване на спорове, освен ако това противоречи на висшия интерес на детето, неподходящо е в конкретния случай или би забавило ненужно производството.

Член 26

Право на детето да изрази мнение в рамките на производство за връщане

Член 21 от настоящия регламент се прилага и в рамките на производство за връщане съгласно Хагската конвенция от 1980 г.

Член 27

Процедура за връщане на дете

1. Съдът не може да откаже връщането на дете, освен ако на лицето, желаещо връщането му, е предоставена възможността да бъде изслушано.

2. На всеки етап от производството съдът може, в съответствие с член 15, да разгледа дали следва да се осигури контакт между детето и лицето, желаещо връщането на детето, като се вземе предвид висшият интерес на детето.

3. Когато съд обмисля отказ за връщане на дете единствено въз основа на член 13, първа алинея, буква б) от Хагската конвенция от 1980 г., той не отказва връщането на детето, ако страната, желаеща връщането на детето, увери съда, предоставяйки достатъчно доказателства, или съдът се увери по друг начин, че са осигурени подходящи условия за гарантиране на защитата на детето след неговото връщане.

4. За целите на параграф 3 от настоящия член съдът може да осъществи комуникация с компетентните органи на държавата членка, в която детето е пребивавало обичайно непосредствено преди неправомерното отвеждане или задържане, пряко в съответствие с член 86 или със съдействието на централните органи.

5. По целесъобразност, когато постанови връщането на детето, съдът може да предприеме временни, включително охранителни мерки в съответствие с член 15 от настоящия регламент, за да се осигури защита на детето от сериозната опасност, посочена в член 13, първа алинея, буква б) от Хагската конвенция от 1980 г., при условие че разглеждането и предприемането на такива мерки не би забавило ненужно производството за връщане.

6. Решение, с което се постановява връщане на детето, може да бъде обявено за временно подлежащо на изпълнение, независимо дали се обжалва, когато връщането на детето преди постановяването на решението по обжалването се налага поради висшия интерес на детето.

Член 28

Изпълнение на решения, с които се постановява връщане на дете

1. Компетентният за изпълнението орган, до който е подадена молба за изпълнението на решение, с което се постановява връщането на дете в друга държава членка, действа незабавно при обработването на молбата.

2. Когато посоченото в параграф 1 решение не е изпълнено в рамките на шест седмици от датата, когато е образувано изпълнителното производство, страната, която иска изпълнението, или централният орган на държавата членка по изпълнението имат право да изискат от компетентния за изпълнението орган изложение на мотивите за забавянето.

Член 29

Процедура след отказ за връщане на дете съгласно член 13, първа алинея, буква б) и член 13, втора алинея от Хагската конвенция от 1980 г.

1. Настоящият член се прилага, когато решение за отказ за връщане на дете в друга държава членка се основава единствено на член 13, алинея 1, буква б) или член 13, алинея 2 от Хагската конвенция от 1980 г.

2. Съдът, постановил посоченото в параграф 1 решение, служебно издава удостоверение, използвайки поместения в приложение I формуляр. Удостоверението се попълва и издава на езика на решението. Удостоверението може да бъде издадено и на друг официален език на институциите на Европейския съюз, като това е поискано от някоя от страните. Това не поражда задължение за съда, издаващ удостоверението, да предостави превод или транслитерация на преводимото съдържание на полетата със свободен текст.

3. Ако към момента на произнасяне от съда на решението, както е посочено в параграф 1, даден съд в държавата членка, в която детето е пребивавало обичайно непосредствено преди неправомерното отвеждане или задържане, е бил вече сезиран с производство за разглеждане по съществото на правото на упражняване на родителските права, съдът, ако му е известно това производство, в рамките на един месец от датата на посоченото в параграф 1 решение, предава на съда в тази държава членка, пряко или посредством централните органи, следните документи:

а) препис на решението си, както е посочено в параграф 1;

б) удостоверението, издадено съгласно параграф 2; и

в) когато е приложимо, запис, обобщение или протокол от изслушването пред съда и всички други документи, които счита за относими.

4. Съдът в държавата членка, в която детето е пребивавало обичайно непосредствено преди неправомерното отвеждане или задържане може при необходимост да поиска от страна да предостави превод или транслитерация, в съответствие с член 91, на посоченото в параграф 1 решение и всеки друг документ, приложен към удостоверението в съответствие с параграф 3, буква в) от настоящия член.

5. Ако, в случаи, различни от посочените в параграф 3, в рамките на три месеца от уведомлението за решението, както е посочено в параграф 1, една от страните сезира съд в държавата членка, в която детето е пребивавало обичайно непосредствено преди неправомерното отвеждане или задържане, с искане съдът да разгледа по същество правото на упражняване на родителските права, въпросната страна представя на съда следните документи:

а) препис на решението, както е посочено в параграф 1;

б) удостоверението, издадено съгласно параграф 2; и

в) когато е приложимо, запис, обобщение или протокол от изслушването пред съда, отказал връщането на детето.

6. Независимо от решението за отказ за връщане, както е посочено в параграф 1, всяко решение по съществото относно правото на упражняване на родителските права, произтичащо от посочените в параграфи 3 и 5 производства, от които следва връщането на детето, подлежи на изпълнение в друга държава членка в съответствие с глава IV.

ГЛАВА IV

ПРИЗНАВАНЕ И ИЗПЪЛНЕНИЕ

РАЗДЕЛ 1

Общи разпоредби относно признаването и изпълнението

Подраздел 1

Признаване

Член 30

Признаване на решения

1. Решение, постановено в една държава членка, се признава в останалите държави членки, без да се изисква каквато и да е специална процедура.
2. В частност, и без да се засяга прилагането на параграф 3, не се изисква никаква специална процедура, за да се актуализират регистрите за гражданско състояние в държава членка въз основа на решение за развод, законна раздяла или обявяване на недействителността на брака; постановено в друга държава членка и неподлежащо на обжалване пред по-висшестоящ съд съгласно правото на тази държава членка.
3. Всяка заинтересована страна може в съответствие с процедурите, предвидени в членове 59—62 и, когато е уместно, раздел 5 от настоящата глава и глава VI, да поиска постановяването на решение, че липсват основанията за отказ на признаване, посочени в членове 38 и 39.
4. Местната подсъдност на съда, за който всяка държава членка уведомява Комисията в съответствие с член 103, се определя от правото на държавата членка, в която е образувано производството в съответствие с параграф 3 от настоящия член.
5. Когато искането за признаване на решение е повдигнато като съпътстващ въпрос пред съд в държава членка, този съд може да се произнесе с решение по въпроса.

Член 31

Документи, които се представят за целите на признаването

1. Страна, която иска да се позове в една държава членка на решение, постановено в друга държава членка, представя следните документи:
 - а) препис на решението, който отговаря на условията за доказване на неговата автентичност; и
 - б) подходящото удостоверение, издадено съгласно член 36.
2. Съдът или компетентният орган, пред който се прави позоваване на решение, постановено в друга държава членка, може при необходимост да поиска от страната, която се позовава на него, да представи в съответствие с член 91 превод или транслитерация на преводащото съдържание на полетата със свободен текст на удостоверението, посочено в параграф 1, буква б) от настоящия член.
3. Съдът или компетентният орган, пред който се прави позоваване на решение, постановено в друга държава членка, може да поиска от страната, която се позовава на него, да представи в съответствие с член 91 превод или транслитерация на решението, заедно с превод или транслитерация на преводащото съдържание на полетата със свободен текст на удостоверението, ако не е в състояние да процедира без такъв превод или транслитерация.

Член 32**Липса на документи**

1. Ако документите, посочени в член 31, параграф 1 не бъдат представени, съдът или компетентният орган може да даде срок за представянето им или да приеме равностоен документ или, ако прецени, че разполага с достатъчно информация, може да не изиска представянето му.
2. Ако съдът или компетентният орган поиска това, се представят превод или транслитерация на тези равностойни документи в съответствие с член 91.

Член 33**Спиране на производството**

Съдът, пред който е направено позоваване на решение, постановено в друга държава членка, може да спре изцяло или отчасти своето производство, когато:

- a) е подадена жалба по общия ред срещу това решение в държавата членка по произход; или
- b) ако е подадена молба за решение, с което да се постанови, че няма основания за отказ на признаване по членове 38 и 39, или молба за решение за отказ, основан на едно от посочените основания.

Подраздел 2**Изпълняемост и изпълнение****Член 34****Решения, подлежащи на изпълнение**

1. Решение по въпроси, свързани с родителската отговорност, което е постановено в държава членка и подлежи на изпълнение в тази държава членка, е изпълняемо в останалите държави членки, без да се изисква каквато и да било декларация за изпълняемост.
2. За целите на изпълнението в друга държава членка на решение, даващо право на лични отношения с детето, съдът, постановил решението, може да обяви, че решението подлежи на предварително изпълнение, независимо от евентуалното му обжалване.

Член 35**Документи, които трябва да се представят за целите на изпълнението**

1. За целите на изпълнението в държава членка на съдебно решение, постановено в друга държава членка, страната, която иска изпълнението, представя на компетентния орган по изпълнение на решението:
 - a) препис на решението, който отговаря на условията за доказване на неговата автентичност; и
 - b) подходящото удостоверение, издадено съгласно член 36.
2. За целите на изпълнението в държава членка на решение, постановено в друга държава членка, с което се постановява временна, включително охранителна мярка, страната, която иска изпълнението, представя на компетентния орган по изпълнението:
 - a) препис на решението, който отговаря на условията за доказване на неговата автентичност;
 - b) подходящо удостоверение, издадено съгласно член 36, удостоверяващо, че решението подлежи на изпълнение в държавата членка по произход и че съдът, постановил решението:
 - i) е компетентен да се произнесе по съществото на делото; или
 - ii) е постановил мярката в съответствие с член 27, параграф 5 във връзка с член 15; и
 - в) в случаите, когато мярката е била разпоредена, без ответникът да е бил призован да се яви — доказателство за връчването на решението.

3. Компетентният по изпълнението орган може, при необходимост, да поиска от страната, която иска изпълнение, да представи превод или транслитерация, в съответствие с член 91, на преводимото съдържание на полетата със свободен текст на удостоверението, в което се посочва задължението, което подлежи на изпълнение.

4. Компетентният по изпълнението орган може да поиска от страната, която иска изпълнение, да представи превод или транслитерация, в съответствие с член 91, на решението, в случай че не е в състояние да процедира без такъв превод или транслитерация.

Подраздел 3

Удостоверение

Член 36

Издаване на удостоверението

1. По молба на страна в производството съдът на държавата членка по произход, за който Комисията е уведомена съгласно член 103, издава удостоверение за:

- а) решение по брачни въпроси, използвайки формуляра от приложение II;
- б) решение по въпроси, свързани с родителската отговорност, използвайки формуляра от приложение III;
- в) решение, с което се постановява връщане на детето, както е посочено в член 2, параграф 1, буква а), и когато е приложимо всяка временна, включително охранителна мярка, постановена в съответствие с член 27, параграф 5, придружаваща решението, използвайки формуляра от приложение IV.

2. Удостоверението се попълва и издава на езика на решението. Удостоверението може да бъде издадено и на друг официален език на институциите на Европейския съюз по искане на някоя от страните. Това не поражда задължение за съда, издаващ удостоверението, да предостави превод или транслитерация на преводимото съдържание на полетата със свободен текст.

3. Издаването на удостоверение не подлежи на обжалване.

Член 37

Поправяне на удостоверението

1. Съдът на държавата членка по произход, за който Комисията е уведомена съгласно член 103, при искане за това или служебно, поправя удостоверението в случаите, когато вследствие на материална грешка или пропуск има несъответствие между решението, което подлежи на изпълнение, и удостоверението.

2. Процедурата за поправянето на удостоверението се урежда от правото на държавата членка по произход.

Подраздел 4

Отказ на признаване и изпълнение

Член 38

Основания за отказ на признаване на решения по брачни въпроси

Признаването на решение, отнасящо се до развод, законна раздяла или обявяване на недействителност на брака, се отказва:

- а) ако това признаване е в явно противоречие с обществения ред в държавата членка, където се иска;
- б) ако решението е постановено в отсъствие на ответника и препис от исковата молба или равностоен документ не е бил връчен на последния своевременно и по такъв начин, че той да има възможност да организира защитата си, освен ако се установи, че ответникът е приел решението без възражения;

- в) ако решението противоречи на решение, постановено в производство между същите страни в държавата членка, където се иска признаване; или
- г) ако решението противоречи на по-ранно решение, постановено в друга държава членка или в трета държава по дело между същите страни, при условие че по-ранното решение отговаря на условията за признаване в държавата членка, където се иска признаване.

Член 39

Основания за отказ на признаване на решения по въпроси, свързани с родителската отговорност

1. Признаването на решение по въпроси, свързани с родителската отговорност, се отказва:
 - а) ако това признаване е в явно противоречие с обществения ред в държавата членка, където се иска, като се вземе предвид висшия интерес на детето;
 - б) в случай че решението е постановено при неявяване на страна, ако на лицето, което не се е явило, не е връчен препис от исквата молба или равностоен документ своевременно и по такъв начин, че да му се даде възможност да организира защитата си, освен ако се установи, че това лице е приело решението без възражения;
 - в) по молба на всяко лице, което претендира, че решението нарушава родителската му отговорност, ако това решение е постановено без въпросното лице да получи възможност да бъде изслушано;
 - г) ако и доколкото решението противоречи на постановено по-късно решение относно родителската отговорност, постановено в държавата членка, където се иска признаване;
 - д) ако и доколкото решението противоречи на по-късно решение относно родителската отговорност, постановено в друга държава членка или в трета държава, по обичайното местопребиваване на детето, при условие че по-късно постановеното решение отговаря на условията за признаване в държавата членка, където се иска признаване; или
 - е) ако процедурата, предвидена в член 82, не е спазена.
2. Признаването на решения по въпроси, свързани с родителската отговорност, може да бъде отказано, ако решението е постановено, без да е дадена възможност на детето, което е способно да формира своите възгледи, да изрази своето мнение в съответствие с член 21, освен когато:
 - а) предмет на производството е било единствено имуществото на детето и при условие, че даването на такава възможност не е било изискано в контекста на предмета на производството; или
 - б) са били налице сериозни основания, които са взети под внимание, по-специално спешността на случая.

Член 40

Процедура за отказ на признаване

1. Процедурите, предвидени в членове 59—62 и, когато е уместно, в раздел 5 от настоящата глава и глава VI, се прилагат съответно за молбата за отказ на признаване.
2. Местната подсъдност на съда, за който всяка държава членка уведомява Комисията в съответствие с член 103, се определя от правото на държавата членка, в която е образувано производството за отказ на признаване.

Член 41**Основания за отказ на изпълнение на решения по въпроси на родителската отговорност**

Без да се засяга член 56, параграф 6, изпълнението на решение по въпроси, свързани с родителската отговорност, се отказва ако се констатира, че съществува едно от основанията за отказ, предвидени в член 39.

РАЗДЕЛ 2**Признаване и изпълнение на някои привилегировани решения****Член 42****Обхват**

1. Настоящият раздел се прилага към следните видове решения, ако за тях са издадени удостоверения в държавата членка по произход в съответствие с член 47:

- а) решения, доколкото с тях се предоставя право на лични отношения с детето; и
- б) решения съгласно член 29, параграф 6, доколкото същите разпореждат връщането на детето.

2. Настоящият раздел не е пречка страна по делото да поиска признаване и изпълнение на решението, посочено в параграф 1, в съответствие с разпоредбите относно признаването и изпълнението, предвидени в раздел 1 от настоящата глава.

Подраздел 1**Признаване****Член 43****Признаване**

1. Решението, посочено в член 42, параграф 1, постановено в държава членка, се признава в другите държави членки, без да се изисква да се следва каквато и да било специална процедура и без каквато и да било възможност за противопоставяне на признаването, освен и доколкото е било установено, че решението противоречи на по-късно решение, както е посочено в член 50.

2. Страна, която иска да се позове в дадена държава членка на решение, посочено в член 42, параграф 1, което е постановено в друга държава членка, представя следните документи:

- а) препис на решението, който отговаря на условията за доказване на неговата автентичност; и
 - б) подходящото удостоверение, издадено съгласно член 47.
3. Член 31, параграфи 2 и 3 се прилагат съответно.

Член 44**Спиране на производството**

Съдът, пред който е направено позоваване на решение, посочено в член 42, параграф 1, което е постановено в друга държава членка, може да спре изцяло или отчасти производството, когато:

- а) е подадена молба, с която се твърди противоречие на настоящото решение с по-късно решение, както е посочено в член 50; или
- б) лицето, срещу която се иска изпълнение, е поискало, в съответствие с член 48, оттеглянето на удостоверение, издадено съгласно член 47.

Подраздел 2

Изпълняемост и изпълнение

Член 45

Решения, подлежащи на изпълнение

1. Решение, посочено в член 42, параграф 1, което е постановено в дадена държава членка и подлежи на изпълнение в тази държава членка, е изпълняемо съгласно настоящия раздел в другите държави членки, без да се изисква декларация за изпълняемост.
2. За целите на изпълнението в друга държава членка на решение, посочено в член 42, параграф 1, буква а), съдилищата на държавата членка по произход могат да обявят, че решението подлежи на предварително изпълнение, независимо от евентуалното му обжалване.

Член 46

Документи, които се представят за целите на изпълнението

1. За целите на изпълнението в дадена държава членка на решение, посочено в член 42, параграф 1, което е постановено в друга държава членка, страната, която иска изпълнението, представя на компетентния по изпълнението орган:
 - а) препис на решението, който отговаря на условията за доказване на неговата автентичност; и
 - б) подходящото удостоверение, издадено съгласно член 47.
2. За целите на изпълнението в дадена държава членка на решение, посочено в член 42, параграф 1, буква а), което е постановено в друга държава членка, компетентният по изпълнението орган може при необходимост да поиска от ищеца да представи, в съответствие с член 91, превод или транслитерация на преводимото съдържание на полетата със свободен текст на удостоверението, в което се посочва задължението, което подлежи на изпълнение.
3. За целите на изпълнението в дадена държава членка на решение, посочено в член 42, параграф 1, което е постановено в друга държава членка, компетентният по изпълнението орган може да поиска от ищеца да представи, в съответствие с член 91, превод или транслитерация на решението, в случай че не е в състояние да процедира без такъв превод или транслитерация.

Подраздел 3

Удостоверение за привилегирани решения

Член 47

Издаване на удостоверението

1. Съдът, който е постановил решение, както е посочено в член 42, параграф 1, по искане на някоя от страните издава удостоверение за:
 - а) решение за предоставяне на право на лични отношения, като се използва формулярът в приложение V;
 - б) решение по същество относно правото на упражняване на родителски права, с което се разпорежда връщането на детето и е постановено съгласно член 29, параграф 6, като се използва формулярът в приложение VI.
2. Удостоверението се попълва и издава на езика на решението. Удостоверението може да бъде издадено и на друг официален език на институциите на Европейския съюз, като това е поискано от някоя от страните. Това не поражда задължение за съда, издаващ удостоверението, да представи превод или транслитерация на преводимото съдържание на полетата със свободен текст.
3. Съдът издава удостоверението, само ако са изпълнени следните условия:
 - а) на всички засегнати страни е била предоставена възможността да бъдат изслушани;

- б) на детето е била предоставена възможност да изрази своето мнение в съответствие с член 21;
- в) в случай че решението е постановено при неявяване на страна, ако:
- i) на лицето, което не се е явило, е връчен препис от исковата молба или равносвоен документ своевременно и по такъв начин, че да му се даде възможност да организира защитата си; или
 - ii) се установи, че лицето, което не се е явило, е приело решението без възражения.
4. Без да се засяга параграф 3 от настоящия член, удостоверението за решение, посочено в член 42, параграф 1, буква б), се издава единствено ако съдът е взел предвид при постановяването на решението мотивите и фактите в подкрепа на издаденото в друга държава членка предходно решение в съответствие с член 13, първа алинея, буква б) или член 13, втора алинея от Хагската конвенция от 1980 г.
5. Удостоверението има действие само в границите на изпълнителната сила на решението.
6. Издаването на удостоверението не подлежи на обжалване, различно от посоченото в член 48.

Член 48

Поправяне и оттегляне на удостоверението

1. Съдът на държавата членка по произход, за който Комисията е уведомена съгласно член 103, при подадена молба поправя удостоверението в случаите, когато вследствие на материална грешка или пропуск има несъответствие между решението и удостоверението, или може да направи това служебно.
2. Съдът, посочен в параграф 1 от настоящия член, при подадена молба или служебно, оттегля удостоверението, ако то е предоставено неправомерно, като се имат предвид изискванията, посочени в член 47. Прилага се член 49 съответно.
3. Процедурата, включително всяко обжалване, за поправяне или оттегляне на удостоверението, се урежда от правото на държавата членка по произход.

Член 49

Удостоверение за липса или ограничаване на изпълняемостта

1. Когато и доколкото решение, удостоверение в съответствие с член 47, е престанало да бъде изпълняемо или неговата изпълняемост е била преустановена или ограничена, по молба, която може да бъде подадена във всеки един момент пред съда на държавата членка на произход, за който Комисията е уведомена, съгласно член 103, се издава удостоверение, в което се посочва липсата или ограничаването на изпълняемостта, като се използва стандартният формуляр в приложение VII.
2. Удостоверението се съставя и издава на езика на решението. Удостоверението може да бъде издадено и на друг официален език на институциите на Европейския съюз по искане на някоя от страните. Това не поражда задължение за съда, издаващ удостоверението, да предостави превод или транслитерация на преводимото съдържание на полетата със свободен текст.

Подраздел 4

Отказ на признаване и изпълнение

Член 50

Противоречащи си решения

Отказва се признаването и изпълнението на решение, посочено в член 42, параграф 1, ако и доколкото то противоречи на по-късно решение относно родителската отговорност по отношение на едно и също дете, което е постановено:

- а) в държавата членка, в която се иска признаване; или

- б) в друга държава членка или в държавата, която не е членка, по обичайното местопребиваване на детето, при условие че последващото решение отговаря на условията за признаване в държавата членка, в която се иска признаване.

РАЗДЕЛ 3

Общи разпоредби относно изпълнението

Подраздел 1

Изпълнение

Член 51

Процедура по изпълнение

1. При спазване на разпоредбите на настоящия раздел процедурата по изпълнението на решения, постановени в друга държава членка, се урежда от правото на държавата членка по изпълнение. Без да се засягат членове 41, 50, 56 и 57, решение, постановено в дадена държава членка, което е изпълняемо в държавата членка по произход, се изпълнява в държавата членка по изпълнение при същите условия, както решенията, постановени в тази държава членка.

2. От страната, искаща изпълнение на решение, постановено в друга държава членка, не се изисква да разполага с пощенски адрес в държавата членка по изпълнение. Тази страна е длъжна да има упълномощен представител в държавата членка по изпълнение само ако такъв представител се изисква съгласно правото на държавата членка по изпълнение, независимо от гражданството на страните.

Член 52

Компетентни по изпълнението органи

Молбата за изпълнение се подава до компетентния по изпълнението орган съгласно правото на държавата членка по изпълнение, за който тази държава членка е уведомила Комисията по силата на член 103.

Член 53

Частично изпълнение

1. Страна, която иска изпълнението на решение, може да поиска частичното изпълнение на решението.
2. Ако издаденото решение се отнася до няколко въпроса и е отказано изпълнение на разпорежданията по един или няколко от тях, изпълнението независимо от това е възможно за частите от решението, които не са засегнати от отказа.
3. Параграфи 1 и 2 от настоящия член не се използват за изпълнение на решение, с което се разпорежда връщането на дете без същевременно да се налагат временни, включително охранителни, мерки с оглед детето да бъде защитено от сериозната опасност, посочена, посочена в член 13, първа алинея, буква б) от Хагската конвенция от 1980 г.

Член 54

Условия и ред за упражняването на правото на лични отношения с детето

1. Компетентните по изпълнението органи или съдилищата на държавата членка по изпълнение могат да установят условията и реда за упражняване на правото на лични отношения с детето, ако необходимите условия и ред не са предвидени или са недостатъчни в решението, постановено от съдилищата на държавата членка, компетентни по съществото на делото, и при условие че се спазват основните елементи на това решение.
2. Условията и редът, установени в съответствие с параграф 1, престават да се прилагат след по-късно решение от съдилищата на държавата членка, компетентна по съществото на делото.

Член 55

Връчване на удостоверението и решението

1. Когато се търси изпълнение на решение, постановено в друга държава членка, издаденото съгласно член 36 или член 47 подходящо удостоверение се връчва на лицето, срещу което се иска изпълнението, преди първата изпълнителна мярка. Към удостоверението се прилага и самото решение, ако същото още не е връчено на това лице, и, когато е приложимо, подробностите за практическите условия и ред, посочени в член 54, параграф 1.

2. Когато връчването трябва да се извърши в държава членка, различна от държавата членка по произход, лицето, срещу което се иска изпълнение, може да поиска превод или транслитерация на:

а) решението, за да обжалва изпълнението;

б) когато е приложимо, преводащото съдържание на полетата със свободен текст на удостоверението, издадено съгласно член 47,

ако не е написано, нито придружено от писмен превод или транслитерация на някой от езиците, които лицето разбира, или на официалния език на държавата членка, в която лицето пребивава обичайно, или, ако в тази държава членка има няколко официални езика, на официалния език или на един от официалните езици на мястото, където лицето пребивава обичайно.

3. Когато е поискан писмен превод или транслитерация съгласно параграф 2, до предоставянето на превода или транслитерацията на лицето, срещу което се иска изпълнение, не могат да се предприемат други изпълнителни мерки, освен охранителни мерки.

4. Параграфи 2 и 3 не се прилагат, доколкото решението и, ако е приложимо, удостоверението, посочено в параграф 1, вече са били връчени на лицето, срещу което се иска изпълнение, в съответствие с изискванията за превод или транслитерация по параграф 2.

Подраздел 2

Спиране на изпълнителното производство и отказ на изпълнение

Член 56

Спиране и отказ

1. Компетентният по изпълнението орган или съдът на държавата членка по изпълнение спира изпълнителното производство служебно или по молба на лицето, срещу което се иска изпълнение, или, когато е приложимо съгласно националното право, на съответното дете, ако изпълняемостта на решението е спяна в държавата членка по произход.

2. Компетентният по изпълнението орган или съдът в държавата членка по изпълнение може да спре изцяло или отчасти изпълнителното производство по молба на лицето, срещу което се иска изпълнение, или, когато е приложимо съгласно националното право, на съответното дете, на едно от следните основания:

а) подадена е жалба по общия ред срещу решението в държавата членка по произход;

б) срокът за подаване на жалба по общия ред, посочена в буква а), не е изтекъл;

в) подадена е молба за отказ на изпълнение въз основа на член 41, 50 или 57;

г) лицето, срещу която се иска изпълнение, е подало молба в съответствие с член 48 за оттеглянето на удостоверение, издадено съгласно член 47.

3. Ако компетентният по изпълнението орган или съдът спре изпълнителното производство на основание, посочено в параграф 2, буква б), той може да определи срока, в който може да се подаде всяка жалба.

2.7.2019 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 178/37

4. В изключителни случаи компетентният по изпълнението орган или съдът, по молба на лицето, срещу което се иска изпълнение, или, когато е приложимо съгласно националното право, на съответното дете, или на всяка заинтересована страна, действаща във висшия интерес на детето, може да спре изпълнителното производство, ако изпълнението би изложило детето на сериозен риск от физическо или психическо увреждане поради временни трудности, които са възникнали след постановяването на решението, или поради друга съществена промяна на обстоятелствата.

Изпълнението се възобновява веднага след като сериозният риск от физическо или психическо увреждане престане да съществува.

5. В случаите, посочени в параграф 4, преди да откаже изпълнение по параграф 6, компетентният по изпълнението орган или съдът предприема всички подходящи мерки, за да се улесни изпълнението в съответствие с националното право и процедури и висшия интерес на детето.

6. Когато сериозният риск, посочен в параграф 4, е с дълготраен характер, компетентният по изпълнението орган или съдът, по подадена молба, може да откаже изпълнението на решението.

Член 57

Основания за спиране или за отказ на изпълнение съгласно националното право

Основанията за спиране или за отказ на изпълнението в съответствие с правото на държавата членка по изпълнение се прилагат, доколкото не са несъвместими с прилагането на членове 41, 50 и 56.

Член 58

Юрисдикция на органите или съдилищата, компетентни за отказа на изпълнение

1. Молбата за отказ на изпълнението, въз основа на член 39, се подава до съда, за който всяка държава членка е уведомила Комисията по силата на член 103. Молбата за отказ на изпълнението, базирана на други основания, предвидени в настоящия регламент или разрешени от него, се подава до органа или съда, за които всяка държава членка е уведомила Комисията по силата на член 103.

2. Местната подсъдност на органа или на съда, за който всяка държава членка уведомява Комисията в съответствие с член 103, се определя от правото на държавата членка, в която е образувано производството в съответствие с параграф 1 от настоящия член.

Член 59

Молба за отказ на изпълнение

1. Процедурата за подаване на молба за отказ на изпълнение, доколкото не е обхваната от настоящия регламент, се урежда от правото на държавата членка по изпълнение.

2. Ищецът представя на компетентния по изпълнението орган или на съда препис от решението и, когато е приложимо и възможно, подходящото удостоверение, издадено в съответствие с членове 36 или 47.

3. Компетентният по изпълнението орган или съдът може, при необходимост, да поиска от ищеца да представи превод или транслитерация, в съответствие с член 91, на преводимото съдържание на полетата със свободен текст на подходящото удостоверение, издадено съгласно членове 36 или 47, в което се посочва задължението, което подлежи на изпълнение.

4. Ако компетентният по изпълнението орган или съдът не е в състояние да процедира без превод или транслитерация на решението, той може да поиска от ищеца да представи превод или транслитерация в съответствие с член 91.

5. Компетентният по изпълнението орган или съдът може да не изиска представянето на документите, посочени в параграф 2, ако:

а) вече разполага с тях; или

б) счита за необосновано да поиска от ищеца да ги представи.

В случая, посочен в буква б) от първа алинея, компетентният по изпълнението орган или съдът може да поиска от другата страна да представи тези документи.

6. Страната, която иска отказ на изпълнение на решение, постановено в друга държава членка, не е длъжна да има пощенски адрес в държавата членка по изпълнение. Тази страна е длъжна да има упълномощен представител в държавата членка по изпълнение само ако такъв представител се изисква съгласно правото на държавата членка по изпълнение, независимо от гражданството на страните.

Член 60

Ускорени процедури

Компетентният по изпълнението орган или съдът действат без ненужно забавяне в производствата по молби за отказ на изпълнение.

Член 61

Оспорване или обжалване

1. Всяка от страните може да оспори или обжалва решението по молбата за отказ на изпълнение.
2. Оспорването или жалбата се подава пред органа или съда, за който държавата членка по изпълнение е уведомила Комисията съгласно член 103, че е органът или съдът, до който се подава такова оспорване или жалба.

Член 62

Последващо оспорване или обжалване

Решението, постановено по оспорването или жалбата, може да бъде оспорено чрез оспорване или обжалване, само когато съдилищата, пред които се подава последващо оспорване или жалба, са обявени от съответната държава членка на Комисията съгласно член 103.

Член 63

Спиране на производството

1. Компетентният по изпълнението орган или съдът, пред който е подадена молба за отказ на изпълнение, или пред който се извършва обжалване по член 61 или 62, може да спре производството на едно от следните основания:
 - а) подадена е жалба по общия ред срещу решението в държавата членка по произход;
 - б) срокът за подаване на жалба по общия ред, посочена в буква а), не е изтекъл; или
 - в) лицето, срещу която се иска изпълнение, е поискало, в съответствие с член 48, оттеглянето на удостоверение, издадено съгласно член 47.
2. Ако компетентният по изпълнението орган или съдът спре производството на основание, посочено в параграф 1, буква б), той може да определи срока, в който може да се подаде жалба.

РАЗДЕЛ 4

Автентични актове и споразумения

Член 64

Обхват

Настоящият раздел се прилага за въпроси, свързани с развод, законна раздяла и родителска отговорност, по отношение на автентични актове, които са официално изготвени или вписани, и към споразумения, които са били вписани в държава членка, която е приела компетентност съгласно глава II.

Член 65

Признаване и изпълнение на автентични актове и споразумения

1. Автентичните актове и споразуменията относно законна раздяла и развод, които имат задължителна правна сила в държавата членка по произход, се признават в останалите държави членки, без да се изисква специална процедура. Раздел 1 от настоящата глава се прилага съответно, освен ако в настоящия раздел не е предвидено друго.

2. Автентичните актове и споразуменията по въпроси, свързани с родителската отговорност, които имат задължителна правна сила и са изпълняеми в държавата членка на произход, се признават и изпълняват в други държави членки, без да се изисква декларация за изпълняемост. Раздели 1 и 3 от настоящата глава се прилагат съответно, освен ако в настоящия раздел не е предвидено друго.

Член 66

Удостоверение

1. По искане на страна в производството съдът или компетентният орган на държавата членка по произход, за който Комисията е уведомена съгласно член 103, издава удостоверение за автентичен акт или споразумение:

- а) по брачни въпроси, използвайки формуляра от приложение VIII;
- б) по въпроси, свързани с родителската отговорност, използвайки формуляра от приложение IX.

Удостоверението, посочено в буква б), съдържа обобщение на изпълняемото задължение, предвидено в автентичния акт или в споразумението между страните.

2. Удостоверението се издава само ако са изпълнени следните условия:

- а) държавата членка, която е оповомощила публичния орган или друг орган официално да изготви или регистрира автентичния акт или да регистрира споразумението, има компетентност съгласно глава II, и
- б) автентичният акт или споразумението има задължителна правна сила в тази държава членка.

3. Независимо от разпоредбите на параграф 2, по въпроси, свързани с родителската отговорност, удостоверението не може да бъде издадено, ако има индикации, че съдържанието на автентичния акт или споразумението противоречи на висшия интерес на детето.

4. Удостоверението се съставя на езика на автентичния акт или споразумението. То може да бъде издадено и на друг официален език на институциите на Европейския съюз по искане на някоя от страните. Това не поражда задължение за съда или компетентния орган, издаващ удостоверението, да предостави превод или транслитерация на преводимото съдържание на полетата със свободен текст.

5. Ако удостоверението не бъде представено, автентичният акт или споразумението не се признават или изпълняват в друга държава членка.

Член 67

Поправяне и оттегляне на удостоверението

1. Съдът или компетентният орган на държавата членка по произход, за който Комисията е уведомена съгласно член 103, при подадена молба поправя удостоверението в случаите, когато вследствие на материална грешка или пропуск има несъответствие между автентичния акт или споразумението и удостоверението, или може да направи това служебно.

2. Съдът или компетентният орган, посочен в параграф 1 от настоящия член, при подадена молба или служебно, оттегля удостоверението, ако то е предоставено неправомерно, като се имат предвид изискванията, посочени в член 66.

3. Процедурата, включително всяко обжалване, за поправяне или оттегляне на удостоверението, се урежда от правото на държавата членка по произход.

Член 68

Основания за отказ на признаване или изпълнение

1. Признаването на автентичен акт или споразумение относно законна раздяла или развод се отказва, ако:
 - а) това признаване е в явно противоречие с обществения ред в държавата членка, където се иска;
 - б) това противоречи на решение, автентичен акт или споразумение между същите страни в държавата членка, където се иска признаване; или
 - в) това противоречи на по-ранно решение, автентичен акт или споразумение, постановено в друга държава членка или в трета държава по дело между същите страни, при условие че по-ранното решение, автентичен акт или споразумение отговаря на условията, необходими за признаването му в държавата членка, където се иска признаване.
2. Признаването или изпълнението на автентичен акт или споразумение по въпроси, свързани с родителската отговорност, се отказва:
 - а) ако това признаване е в явно противоречие с обществения ред в държавата членка, където се иска, като се вземе предвид висшия интерес на детето;
 - б) по искане на всяко лице, което твърди, че автентичният акт или споразумението нарушава родителската му отговорност, ако автентичният акт е съставен или вписан или споразумението е сключено и вписано, без това лице да е участвало;
 - в) ако и доколкото това противоречи на по-късно решение, автентичен акт или споразумение по въпроси, свързани с родителската отговорност, постановено в държавата членка, където се иска признаване или изпълнение;
 - г) ако и доколкото това противоречи на по-късно решение, автентичен акт или споразумение по въпроси, свързани с родителската отговорност, постановено в друга държава членка или в трета държава, по обичайното местопребиваване на детето, при условие че по-късно постановеното решение, автентичен акт или споразумение отговаря на условията, необходими за признаването му в държавата членка, където се иска признаване или изпълнение.
3. Признаването или изпълнението на автентичен акт или споразумение по въпроси, свързани с родителската отговорност, може да бъде отказано, ако автентичният акт е официално съставен или вписан или споразумението е вписано, без да е дадена възможност на детето, което е способно да формира възгледите си, да изрази своето мнение.

РАЗДЕЛ 5

Други разпоредби

Член 69

Забрана за преразглеждане на компетентността на съда по произход

Компетентността на съда в държавата членка по произход не може да се преразглежда. Критерият за обществения ред, посочен в член 38, буква а) и член 39, буква а), не може да се прилага към правилата относно компетентността, посочени в членове 3-14.

Член 70

Различия в приложимото право

Не може да бъде отказано признаване на решение по брачни въпроси на основание, че правото на държавата членка, където се иска признаване, не допуска развод, законна раздяла или обявяване на недействителността на брака на същите основания.

2.7.2019 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 178/41

Член 71**Забрана за преразглеждане по същество**

При никакви обстоятелства не се допуска преразглеждане по същество на решение, постановено в друга държава членка.

Член 72**Обжалване в определени държави членки**

Когато решението е постановено в Ирландия, Кипър или Обединеното кралство, всяка форма на обжалване, предвидена в държавата членка по произход, се третира като жалба по общия ред за целите на настоящата глава.

Член 73**Разноски**

Тази глава се прилага също за определяне на размера на съдебните разноски по смисъла на настоящия регламент и за изпълнението на всяко определение, засягащо тези разноски и разходи.

Член 74**Правна помощ**

1. Молител, който е получил в държавата членка, където е издадено решението, пълна или частична правна помощ или е бил освободен от разходи или разноски, има право, в рамките на процедурите, предвидени в член 30, параграф 3, член 40 и член 59, на правна помощ или правна помощ или освобождаване от разходи и разноски, предвидена в правото на държавата членка по изпълнение.

2. Ищец, който в държавата членка по произход е ползвал безплатна процедура пред административен орган, за който Комисията е уведомена съгласно член 103, има право, при всяка процедура, предвидена в членове 30, параграф 3, член 40 и член 59, на правна помощ в съответствие с параграф 1 от настоящия член. За тази цел тази страна по спора представя документ, съставен от компетентния орган на държавата членка по произход, удостоверяващ, че отговаря на изискванията за финансово положение и може да се ползва изцяло или частично от правна помощ или от освобождаване от разходи и разноски.

Член 75**Обезпечение, гаранция или депозит**

Няма да се иска никакво обезпечение, гаранция или депозит, както и да са описани, от страната, която в една държава членка подава молба за изпълнението на решение, постановено в друга държава членка, въз основа на обстоятелството, че тя е чужд гражданин или че няма обичайно местопребиваване в държавата членка по изпълнение.

ГЛАВА V**СЪТРУДНИЧЕСТВО ПО ВЪПРОСИ, СВЪРЗАНИ С РОДИТЕЛСКАТА ОТГОВОРНОСТ****Член 76****Определяне на централните органи**

Всяка държава членка определя един или повече централни органи, които да подпомагат прилагането на настоящия регламент по въпроси, свързани с родителската отговорност, и установява тяхната местна или функционална компетентност. Когато държава членка е определила повече от един централен орган, съобщенията се изпращат директно до съответния компетентен централен орган. Когато съобщението е изпратено на централен орган, който не е компетентен, той го препраща на компетентния централен орган, като уведомява изпращащия за това.

Член 77**Общи задачи на централните органи**

1. Централните органи предоставят информация относно националното право, процедурите и услугите в областта на родителската отговорност и предприемат мерките, които считат за подходящи с оглед на подобряване на прилагането на настоящия регламент.

2. Централните органи сътрудничат помежду си и развиват сътрудничеството между компетентните органи в своите държави членки за постигане на целите на настоящия регламент.
3. За целите на параграфи 1 и 2 може да се използва Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела.

Член 78

Искания чрез централните органи

1. При поискване от централен орган на друга държава членка централните органи си сътрудничат по индивидуални случаи за постигането на целите на настоящия регламент.
2. Исканията в съответствие с настоящата глава могат да се отправят от съд или компетентен орган. Искания съгласно член 79, букви в) и ж) и член 80, параграф 1, буква в) могат да бъдат отправяни и от носителите на родителска отговорност.
3. Освен в неотложни случаи и без да се засягат разпоредбите на член 86, исканията по настоящата глава се подават до централния орган на държавата членка на молещия съд или компетентен орган или по обичайното местопребиваване на ищеца.
4. Настоящият член не изключва възможността централните органи или компетентните органи да сключват или да продължат да прилагат съществуващите споразумения или договорености с централните органи или компетентните органи на една или повече други държави членки, даващи възможност за пряка комуникация във взаимоотношенията им.
5. Настоящата глава не изключва възможността носител на родителска отговорност да се обръща пряко към съдилищата на друга държава членка.
6. Членове 79 и 80 не налагат по никакъв начин задължение на централния орган да упражнява правомощия, които могат да се упражняват единствено от съдебните органи съгласно правото на замолената държава членка.

Член 79

Специфични задачи на замолените централни органи

Замолените централни органи, като действат пряко или посредством съдилищата, компетентните органи или други органи, предприемат всички подходящи стъпки, за да:

- а) подпомогнат, в съответствие с националното право и процедури, разкриването на местонахождението на дете, когато има вероятност детето да се намира на територията на замолената държава членка и тази информация е необходима за подаването на молба или искане съгласно настоящия регламент;
- б) събират и обменят съответната информация, отнасяща се до процедури по въпроси, свързани с родителската отговорност, съгласно член 80;
- в) предоставят информация и съдействие на носителите на родителска отговорност, които търсят признаването и изпълнението на решения на територията на замоления централен орган, по-специално що се отнася до правото на лични отношения с детето и връщането на детето, включително, когато е необходимо, информация относно начините за получаване на правна помощ;
- г) подпомагат обмена на информация между съдилищата, компетентните органи и други заинтересовани органи, по-специално във връзка с прилагането на член 81;
- д) улесняват комуникацията между съдилищата, когато това е необходимо, по-специално във връзка с прилагането на членове 12, 13, 15 и 20;
- е) предоставят такава информация и съдействие, каквито са необходими на съдилищата и компетентните органи за прилагането на член 82; и
- ж) подпомагат постигането на споразумение между носителите на родителска отговорност посредством посредничество или други алтернативни способы за разрешаване на спорове и подпомагат трансграничното сътрудничество за тази цел.

Член 80

Сътрудничество при събирането и обмена на информация, отнасяща се до процедури по въпроси, свързани с родителската отговорност

1. При наличие на мотивирано искане централният орган на държавата членка, в която детето е имало или има обичайното си местопребиваване или в която се е намирало или се намира, директно или чрез съдилищата, компетентните органи или други органи:

a) ако е наличен, представя, или изготвя и представя доклад относно:

i) положението на детето;

ii) всички текущи процедури по въпроси, свързани с родителската отговорност за детето; или

iii) решенията, взети по въпроси, свързани с родителската отговорност за детето;

b) предоставя всяка друга информация, отнасяща се до процедури по въпроси, свързани с родителската отговорност в молещата държава членка, по-специално относно положението на родител, роднина или друго лице, което може да се счита за подходящо да се грижи за детето, ако положението на детето налага това; или

в) може да изиска от съда или компетентния орган на своята държава членка да проучи необходимостта от предприемане на мерки за закрила на личността или имуществото на детето.

2. В случай че детето е изложено на сериозна опасност, съдът или компетентният орган, който обмисля да предприеме или вече е предприел мерки за закрила на детето, ако му е известно, че обичайното местопребиваване на детето е променено или че детето се намира в друга държава членка, съобщава на съдилищата или компетентните органи на другата държава членка за съществуващата опасност и за предприетите или предвиждани мерки. Тази информация може да се предава пряко или чрез централните органи.

3. Исканията, посочени в параграфи 1 и 2, и всички допълнителни документи се придружават от превод на официалния език на замолената държава членка или, ако в тази държава членка има няколко официални езика, на официалния език или един от официалните езици на мястото, където трябва да бъде изпълнено искането, или на всеки друг език, който замолената държава членка изрично приема. Държавите членки съобщават на Комисията за такова приемане в съответствие с член 103.

4. Информацията, посочена в параграф 1, се предава на молещия централен орган не по-късно от три месеца след получаването на искането, освен ако поради извънредни обстоятелства това е невъзможно.

Член 81

Изпълнение на решения по въпроси, свързани с родителската отговорност, в друга държава членка

1. Съд на държава членка може да поиска от съдилищата или компетентните органи на друга държава членка съдействие при изпълнението на решения по въпроси, свързани с родителската отговорност, постановени съгласно настоящия регламент, по-конкретно за осигуряване на ефективното упражняване на правото на лични отношения с детето.

2. Искането, посочено в параграф 1, и всички съпътстващи го документи се придружават от превод на официалния език на замолената държава членка или, ако в тази държава членка има няколко официални езика, на официалния език или на един от официалните езици на мястото, където трябва да бъде изпълнено искането, или на всеки друг език, който замолената държава членка изрично приема. Държавите членки съобщават на Комисията за такова приемане в съответствие с член 103.

Член 82

Настояване на дете в друга държава членка

1. Когато съд или компетентен орган обмисля настояване на детето в друга държава членка, той най-напред получава съгласието на компетентния орган в тази друга държава членка. За целта централният орган на молещата държава членка изпраща на централния орган на замолената държава членка, в която детето трябва да бъде настанено, искане за изразяване на съгласие, което включва доклад за детето и мотивите на предложението за настояване или предоставяне на грижи, информация относно планираното финансиране и всяка друга информация, която той счита за подходяща, като например очакваната продължителност на настаняването.

2. Параграф 1 не се прилага, когато детето трябва да бъде настанено при родител.

Държавите членки могат да решат, че тяхното съгласие в съответствие с параграф 1 не се изисква за настанявания на собствената им територия при определени категории близки роднини освен родителите. Тези категории се съобщават на Комисията съгласно член 103.

3. Централният орган на друга държава членка може да информира съд или компетентен орган, който обмисля настаняване на дете в друга държава членка, за тясна връзка на детето с тази държава членка. Това не засяга националното право и процедури на държавата членка, която обмисля настаняването.

4. Искането и всички допълнителни документи, посочени в параграф 1, се придружават от превод на официалния език на замолената държава членка или, ако в тази държава членка има няколко официални езика, на официалния език или на един от официалните езици на мястото, където трябва да бъде изпълнено искането, или на всеки друг език, който замолената държава членка изрично приема. Държавите членки съобщават на Комисията за такова приемане в съответствие с член 103.

5. Настояването по смисъла на параграф 1 се постановява или договаря от молещата държава членка единствено след като компетентният орган на замолената държава членка е дал съгласие за настаняването.

6. Решението за предоставяне или отказ на съгласие се предава на молещия централен орган не по-късно от три месеца след получаването на искането, освен ако поради извънредни обстоятелства това е невъзможно.

7. Процедурата за получаване на съгласие се урежда от националното право на замолената държава членка.

8. Настоящият член не изключва възможността централните органи или компетентните органи да сключват или да продължат да прилагат съществуващите споразумения или договорености с централните органи или компетентните органи на една или повече други държави членки, за опростяване на процедурата по консултация за получаване на съгласие във взаимноотношенията им.

Член 83

Разходи на централните органи

1. Съдействието, оказвано от централните органи по силата на настоящия регламент, не се заплаща.
2. Всеки централен орган поема сам разходите си по прилагането на настоящия регламент.

Член 84

Срещи на централните органи

1. За да се улесни прилагането на настоящия регламент, централните органи се срещат редовно.
2. Срещите на централните органи се свикват по-специално от Комисията в рамките на Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела в съответствие с Решение 2001/470/ЕО.

2.7.2019 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 178/45

ГЛАВА VI

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 85

Обхват

Настоящата глава се прилага за обработката на искания и заявления съгласно глави III—V.

Член 86

Сътрудничество и комуникация между съдилищата

1. За целите на настоящия регламент съдилищата могат да си сътрудничат и да осъществяват комуникация помежду си пряко или да изискват информация пряко един от друг, при условие че при тази комуникация се съблюдават процесуалните права на страните в производството и поверителността на информацията.

2. Сътрудничеството по параграф 1 може да бъде осъществявано с всички средства, които съдът счита за подходящи. То може да се отнася по-конкретно до следното:

- а) комуникация за целите на членове 12 и 13;
- б) информиране в съответствие с член 15;
- в) информиране за висящи производства за целите на член 20;
- г) комуникация за целите на глави III—V.

Член 87

Събиране и предаване на информация

1. Замоленият централен орган предава всяко заявление, искане или съдържащата се в тях информация по въпроси, свързани с родителската отговорност или международното отвлечане на деца, в зависимост от случая, по силата на настоящия регламент, на съда, компетентния орган в своята държава членка или на всеки посредник по целесъобразност по силата на националното право и процедури.

2. Посредник, съд или компетентен орган, на който по силата на настоящия регламент е предадена информацията, посочена в параграф 1, може да я използва единствено за целите на този регламент.

3. Посредникът, съдът или компетентният орган, който притежава или е компетентен да събира, в рамките на замолената държава, информацията, която се изисква за обработване на искане или заявление съгласно настоящия регламент, предоставя тази информация на замоления централен орган по негово искане, когато този орган няма пряк достъп до информацията.

4. Замоленият централен орган предава, при необходимост, получената съгласно настоящия член информация на молещия централен орган, в съответствие с националното право и процедури.

Член 88

Уведомяване на субекта на данните

Ако съществува риск уведомяването да бъде в ущърб на ефективното изпълнение на молбата или искането по настоящия регламент, за които е предадена информация, задължението за уведомяване на субекта на данните съгласно член 14, параграфи 1—4 от Регламент (ЕС) 2016/679 може да бъде отложено до изпълнението на искането или молбата.

Член 89

Неоповестяване на информация

1. Централен орган, съд или компетентен орган не може да разкрива или да потвърждава информация, събрана или предадена за целите на глави III—VI, ако счита, че това би могло да застраши здравето, безопасността или свободата на детето или друго лице.

2. Решение в този смисъл, взето в една държава членка, се взема предвид от централните органи, съдилищата и компетентните органи на другите държави членки, по-специално в случаите на домашно насилие.

3. Настоящия член не засяга по никакъв начин събирането и предаването на информация от и между централните органи, съдилищата и компетентните органи, доколкото това е необходимо за изпълнение на задълженията съгласно глави III—VI.

Член 90

Легализация или друга подобна формалност

В контекста на настоящия регламент не се изискват никакви легализации или други подобни формалности.

Член 91

Езици

1. Без да се засяга член 55, параграф 2, буква а), когато по силата на настоящия регламент се изисква превод или транслитерация, те се правят на официалния език на съответната държава членка или когато в нея има няколко официални езика, на официалния език или на един от официалните езици, на който се провежда съдебното производство на мястото, където се прави позоваване на решение, постановено в друга държава членка, или се подава молба за това в съответствие с правото на тази държава членка.

2. Преводите или транслитерациите на съдържанието на полетата със свободен текст на удостоверенията, посочени в членове 29, 36, 47, 49 и 66, могат да бъдат на всеки друг официален език или езици на институциите на Европейския съюз, за които съответната държава е съобщила на Комисията в съответствие с член 103, че може да ги приема.

3. Държавите членки съобщават на Комисията официалния език или езици на институциите на Европейския съюз, които са различни от техните собствени, на които се приема кореспонденцията с централните органи.

4. Всеки превод, изискван за целите на глави III и IV, се извършва от лице, което притежава правоспособност да извършва преводи в една от държавите членки.

ГЛАВА VII

ДЕЛЕГИРАНИ АКТОВЕ

Член 92

Изменения на приложенията

На Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 93 във връзка с изменението на приложения I-IX с цел актуализиране или извършване на технически промени в тях.

Член 93

Упражняване на делегирането

1. Правомощието да приема делегирани актове се предоставя на Комисията при спазване на предвидените в настоящия член условия.

2. Правомощието да приема делегирани актове, посочено в член 92, се предоставя на Комисията за неопределен срок, считано от 22 юли 2019 г.

3. Делегирането на правомощия, посочено в член 92, може да бъде оттеглено по всяко време от Съвета. С решението за оттегляне се прекратява посоченото в него делегиране на правомощия. То поражда действие в деня след публикуването на решението в *Официален вестник на Европейския съюз* или на по-късна, посочена в решението дата. То не засяга действителността на делегираните актове, които вече са в сила.

2.7.2019 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 178/47

4. Преди приемането на делегиран акт Комисията се консултира с експерти, определени от всяка държава членка в съответствие с принципите, залегнали в Междунституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество.
5. Веднага след като приеме делегиран акт, Комисията нотифицира акта на Съвета.
6. Делегиран акт, приет съгласно член 92, влиза в сила единствено ако Съветът не представи възражение в срок от два месеца от нотифицирането на акта на Съвета или ако преди изтичането на този срок Съветът е уведомил Комисията, че няма да представи възражения. Този срок се удължава с два месеца по инициатива на Съвета.
7. Европейският парламент бива уведомяван за приемането на делегирани актове от Комисията, за всяко формулирано възражение срещу тях или за оттеглянето на делегирането на правомощия от страна на Съвета.

ГЛАВА VIII

ВРЪЗКИ С ДРУГИ ИНСТРУМЕНТИ

Член 94

Връзки с други инструменти

1. При спазване на разпоредбите на параграф 2 от настоящия член и членове 95—100, настоящият регламент замества в отношенията между държавите членки конвенциите, приложими към момента на влизането в сила на Регламент (ЕО) № 2201/2003, сключени между две или повече държави членки и отнасящи се до въпроси, уредени от настоящия регламент.
2. Финландия и Швеция имаха възможност да декларират, в съответствие с член 59, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 2201/2003 и при спазване на условията, посочени в букви б) и в) от тази разпоредба, че Конвенцията от 6 февруари 1931 г. между Дания, Финландия, Исландия, Норвегия и Швеция, съдържаща международни частноправни разпоредби относно брака, осиновяването и настойничеството, заедно със заключителния протокол към нея, ще се прилага, изцяло или частично, в отношенията помежду им, вместо разпоредбите на настоящия регламент. Техните декларации са публикувани в *Официален вестник на Европейския съюз* като приложение към Регламент (ЕО) № 2201/2003. Те могат да бъдат оттеглени, изцяло или частично, във всеки момент от посочените държави членки.
3. Правилата относно компетентността в бъдещи споразумения между държавите членки, посочени в параграф 2, които са свързани с въпроси, уредени с настоящия регламент, се съгласуват с правилата, предвидени в настоящия регламент.
4. Спазва се принципът на недискриминация на основание националност между гражданите на Съюза.
5. Решения, постановени в някоя от скандинавските държави, която е направила декларацията по параграф 2 въз основа на компетентност, съответстваща на някоя от предвидените в глава II, се признават и изпълняват в другите държави членки съгласно правилата, предвидени в раздел 1 на глава IV.
6. Държавите членки изпращат на Комисията:
 - а) копие от споразуменията и съгласуваните нормативни актове за изпълнение на тези споразумения съгласно параграф 3;
 - б) всяко денонсиране или всички изменения на споразуменията и съгласуваните нормативни актове, посочени в параграфи 2 и 3.

Тази информация се публикува в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Член 95

Връзки с определени многостранни конвенции

В отношенията между държавите членки настоящият регламент има предимство пред следните конвенции, доколкото те засягат въпроси, уредени от настоящия регламент:

- а) Хагската конвенция от 5 октомври 1961 г. относно правомощията на органите и приложимия закон по отношение на закрилата на малолетните и непълнолетните;

- б) Люксембургската конвенция от 8 септември 1967 г. за признаването на решенията относно валидността на браковете;
- в) Хагската конвенция от 1 юни 1970 г. за признаване на разводите и законната раздяла;
- г) Европейската конвенция от 20 май 1980 г. за признаване и изпълнение на решения за упражняване на родителски права и възстановяване упражняването на родителските права.

Член 96

Връзка с Хагската конвенция от 1980 г.

Ако дете е било неправомерно отведено или е неправомерно задържано в държава членка, различна от държавата членка, в която е имало обичайното си местопребиваване непосредствено преди неправомерното отвеждане или задържане, разпоредбите на Хагската конвенция от 1980 г. продължават да се прилагат, допълнени от разпоредбите на глави III и VI от настоящия регламент. В случай че решение, постановяващо връщането на дете съгласно Хагската конвенция от 1980 г., което е било постановено в държава членка, трябва да бъде признато и изпълнено в друга държава членка след друго неправомерно отвеждане или задържане на детето, се прилага глава IV.

Член 97

Връзка с Хагската конвенция от 1996 г.

1. Що се отнася до връзката с Хагската конвенция от 1996 г., настоящият регламент се прилага:
 - а) при спазване на параграф 2 от настоящия член, когато засегнатото дете има обичайно местопребиваване на територията на държава членка;
 - б) що се отнася до признаването и изпълнението на решение, постановено от **съд** на държава членка на територията на друга държава членка, дори ако засегнатото дете има обичайно местопребиваване на територията на държава, която е договаряща страна по посочената конвенция и в която настоящият регламент не се прилага.
2. Независимо от параграф 1,
 - а) когато страните са постигнали съгласие относно компетентността на съд в държава, която е страна по Хагската конвенция от 1996 г. и в която не се прилага настоящият регламент, се прилага член 10 от посочената конвенция;
 - б) по отношение на прехвърлянето на компетентност между съд в държава членка и съд в държава, която е страна по Хагската конвенция от 1996 г. и в която настоящият регламент не се прилага, се прилагат членове 8 и 9 от посочената конвенция;
 - в) когато има висящо производство по въпроси, свързани с родителска отговорност, пред съд на държава, която е страна по Хагската конвенция от 1996 г. и в която настоящият регламент не се прилага към момента на сезирането на съд в държава членка с производство, отнасящо се до същото дете и имащо същия предмет, се прилага член 13 от посочената конвенция.

Член 98

Обхват на действието

1. Споразуменията и конвенциите, посочени в членове 94—97, продължават да се прилагат по въпросите, които не са уредени с настоящия регламент.
2. Конвенциите, посочени в членове 95—97 от настоящия регламент, и по-специално Хагските конвенции от 1980 г. и 1996 г., продължават да се прилагат между държавите членки, които са страни по тях, при спазване на членове 95—97 от настоящия регламент.

Член 99

Договори със Светия престол

1. Настоящият регламент се прилага, без да се накърнява Международният договор (Конкордат) между Светия престол и Португалия, подписан във Ватикана на 18 май 2004 г.

2.7.2019 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 178/49

2. Всяко решение за недействителност на брак, постановено по силата на договора, посочен в параграф 1, се признава от държавите членки при условията, предвидени в глава IV, раздел 1, подраздел 1.
3. Разпоредбите на параграфи 1 и 2 се прилагат и по отношение на следните международни договори със Светия престол:
 - а) „*Concordato lateranense*“ (Латерански договор) от 11 февруари 1929 г. между Италия и Светия престол, изменен със споразумение и допълнителен протокол, подписани в Рим на 18 февруари 1984 г.;
 - б) Споразумение между Светия престол и Испания по правните въпроси от 3 януари 1979 г.;
 - в) Споразумение между Светия престол и Малта за признаване на гражданскоправното действие на църковните бракове и решенията на църковните съдилища по тези бракове от 3 февруари 1993 г., включително Протокола за неговото прилагане от същата дата, както и Третият допълнителен протокол от 27 януари 2014 г.
4. В Испания, Италия или Малта признаването на решенията по параграф 2 може да подлежи на същите процедури и проверки като тези, които се прилагат за решенията на църковните съдилища съгласно международните договори, сключени със Светия престол и посочени в параграф 3.
5. Държавите членки изпращат на Комисията:
 - а) копие от договорите по параграфи 1 и 3;
 - б) документите за денонсиране или изменения на тези договори.

ГЛАВА IX

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 100

Преходни разпоредби

1. Настоящият регламент се прилага само към съдебни производства, които са образувани, автентични актове, които са официално изготвени или вписани, и към споразумения, които са вписани на или след 1 август 2022 г.
2. Регламент (ЕО) № 2201/2003 продължава да се прилага към решения, постановени при образувани съдебни производства, към автентични актове, изготвени официално или вписани, и към споразумения, придобили изпълнителна сила в държавата членка, в която са били сключени преди 1 август 2022 г.

Член 101

Наблюдение и оценка

1. В срок от 2 август 2032 г. Комисията представя на Европейския парламент, Съвета и Европейския икономически и социален комитет доклад за последваща оценка на настоящия регламент, подкрепен с информация, предоставена от държавите членки. Докладът се придружава, ако това е необходимо, от законодателно предложение.
2. Считано от 2 август 2025 г. държавите членки предоставят на Комисията при поискване и когато е налична, информация от значение за оценката на функционирането и прилагането на настоящия регламент по отношение на:
 - а) броя на решенията по брачни въпроси или по въпроси на родителската отговорност, постановени при упражняване на компетентност на основанията, предвидени в настоящия регламент;
 - б) когато става въпрос за молби за изпълнение на решение, както е посочено в член 28, параграф 1, броя на случаите, при които изпълнението не е било осъществено в срок от шест седмици от момента на образуването на производството;

- в) броя на молбите за отказ на признаване на решение съгласно член 40 и броя на случаите, при които молбата за отказ на признаване е била уважена;
- г) броя на молбите за отказ на изпълнение на решение съгласно член 58 и броя на случаите, при които молбата за отказ на изпълнение е била уважена;
- д) броя на жалбите, подадени съответно съгласно членове 61 и 62.

Член 102

Държави членки с две или повече правни системи

По отношение на държава членка, в която за различни териториални единици се прилагат две или повече правни системи или съвкупности от правила по отношение на материята, уредена от настоящия регламент:

- а) всяко позоваване на обичайно местопребиваване на територията на тази държава членка се отнася до обичайно местопребиваване в конкретна териториална единица;
- б) всяко позоваване на гражданство се отнася до териториалната единица, определена от правото на тази държава членка;
- в) всяко позоваване на орган на държава членка се отнася до органа на съответната териториална единица в тази държава членка;
- г) всяко позоваване на нормите на замолената държава членка се отнася до нормите, действащи в териториалната единица, в която се търси компетентност, признаване или изпълнение.

Член 103

Информация, която трябва да бъде съобщена на Комисията

1. Държавите членки съобщават на Комисията следната информация:
 - а) които и да било органи по член 2, параграф 2, точка 2, буква б) и точка 3) и член 74, параграф 2;
 - б) съдилищата и органите, компетентни за издаване на удостоверенията, посочени в член 36, параграф 1 и член 66, и съдилищата, които са компетентни да поправят удостоверенията, посочени в член 37, параграф 1, член 48, параграф 1, член 49 и член 66, параграф 3 във връзка с член 37, параграф 1;
 - в) съдилищата, посочени в член 30 параграф 3, член 52, член 40, параграф 1, член 58, параграф 1, член 61, параграф 2 и член 62, както и органите и съдилищата, посочени в член 61, параграф 2;
 - г) компетентните по изпълнението органи, посочени в член 52;
 - д) процедурите за правна защита съгласно членове 61 и 62;
 - е) имената, адресите и способите на комуникация с централните органи, определени съгласно член 76;
 - ж) категориите близки роднини, посочени в член 82, параграф 2, когато е приложимо;
 - з) приетите езици за комуникация с централните органи, определени съгласно член 91, параграф 3;
 - и) приетите езици за преводите съгласно член 80, параграф 3, член 81, параграф 2, член 82, параграф 4 и член 91, параграф 2.

2.7.2019 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 178/51

2. Държавите членки съобщават на Комисията информацията, посочена в параграф 1, до 23 април 2021 г.
3. Държавите членки съобщават на Комисията всяко изменение, внесено в информацията, посочена в параграф 1.
4. Комисията оповестява информацията, посочена в параграф 1, чрез подходящи средства, включително посредством европейския портал за електронно правосъдие.

Член 104

Отменя

1. При спазване на член 100, параграф 2 от настоящия регламент, Регламент (ЕО) № 2201/2003 се отменя, считано от 1 август 2022 г.
2. Позоваванията на отменения регламент се считат за позовавания на настоящия регламент и се четат в съответствие с таблицата на съответствието в приложение X.

Член 105

Влизане в сила

1. Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.
2. Настоящият регламент се прилага от 1 август 2022 г., с изключение на членове 92, 93 и 103, които се прилагат от 22 юли 2019 г.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко в държавите членки в съответствие с Договорите.

Съставено в Брюксел на 25 юни 2019 година.

За Съвета
Председател
A. ANTON

26

Регламент (ЕС) № 1259/2010 на Съвета
от 20 декември 2010 година относно
осъществяването на засилено сътрудничество
в областта на приложимото право при развод
и законна раздяла (**„Рим III“**)

[Изменения и съдебна практика на Съда на ЕС](#)

[Европейски съдебен атлас по гражданскоправни въпроси — Регламент „Рим III“](#)

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1259/2010 НА СЪВЕТА

от 20 декември 2010 година

относно осъществяването на засилено сътрудничество в областта на приложимото право при развод и законна раздяла

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

въвежда на правила, отнасящи се до приложимото право при брачни дела.

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 81, параграф 3 от него,

като взе предвид Решение 2010/405/ЕС на Съвета от 12 юли 2010 г. за разрешаване на засилено сътрудничество в областта на приложимото право при развод и законна раздяла ⁽¹⁾,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взе предвид становището на Европейския парламент,

като взе предвид становището на Европейския икономически и социален комитет,

в съответствие със специална законодателна процедура,

като има предвид, че:

- (1) Съюзът си е поставил за цел да поддържа и развива пространство на свобода, сигурност и правосъдие, в рамките на което е гарантирано свободното движение на хора. С оглед на постепенното изграждане на това пространство Съюзът трябва да приеме мерки в областта на съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси с трансгранично значение, особено когато това е необходимо за правилното функциониране на вътрешния пазар.
- (2) Съгласно член 81 от Договора за функционирането на Европейския съюз тези мерки трябва да включват мерки, които целят да осигурят съвместимост на правилата, приложими в държавите-членки по отношение на сътолкновението на закони.
- (3) На 14 март 2005 г. Комисията прие Зелена книга относно приложимото право и компетентността при бракоразводните дела. Зелената книга постави началото на широки обществени консултации относно възможни решения на проблемите, които могат да възникнат в сегашната ситуация.
- (4) На 17 юли 2006 г. Комисията предложи регламент за изменение на Регламент (ЕО) № 2201/2003 на Съвета ⁽²⁾ по отношение на компетентността и за

- (5) На заседанието си в Люксембург от 5 и 6 юни 2008 г. Съветът констатира липсата на единодушие по това предложение и наличието на непреодолими трудности, които правят невъзможно постигането на единодушие към дадения момент и в близко бъдеще. Съветът установи, че целите на предложението не могат да бъдат постигнати в разумен срок, като се прилагат съответните разпоредби на Договорите.

- (6) Впоследствие Белгия, България, Германия, Гърция, Испания, Франция, Италия, Латвия, Люксембург, Унгария, Малта, Австрия, Португалия, Румъния и Словения отправиха искане към Комисията, в което посочиха, че възнамеряват да установят помежду си засилено сътрудничество в областта на приложимото право при брачни дела. На 3 март 2010 г. Гърция оттегли своето искане.

- (7) На 12 юли 2010 г. Съветът прие Решение 2010/405/ЕС, с което се разрешава засилено сътрудничество в областта на приложимото право при развод и законна раздяла.

- (8) Съгласно член 328, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз, при установяване на засилено сътрудничество то е отворено за всички държави-членки, при условие че се зачитат евентуалните условия за участие, определени в решението за разрешаването му. То е отворено за тях и във всеки друг момент, при условие че се зачитат както посочените условия, така и вече приетите в тази насока актове. Комисията и държавите-членки, участващи в засиленото сътрудничество, се стремят да насърчават участието в него на възможно най-голям брой държави-членки. Настоящият регламент следва да е задължителен в своята цялост и да се прилага пряко само в участващите държави-членки в съответствие с Договорите.

- (9) Настоящият регламент следва да създаде ясна и пълна правна рамка в областта на приложимото право при развод и законна раздяла в участващите държави-членки и да осигури на гражданите подходяща степен на правна сигурност, предвидимост и гъвкавост, както и да предотврати случаи, в които единият съпруг подава молба за развод преди другия, за да осигури провеждането на производството по определено право, което той счита за по-благоприятно за защита на собствените си интереси.

⁽¹⁾ ОВ L 189, 22.7.2010 г., стр. 12.

⁽²⁾ Регламент (ЕО) № 2201/2003 на Съвета от 27 ноември 2003 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела и делата, свързани с родителската отговорност (ОВ L 338, 23.12.2003 г., стр. 1).

- (10) Материалният обхват и разпоредбите на настоящия регламент следва да съответстват на Регламент (ЕО) № 2201/2003. Той обаче не следва да се прилага по отношение на унищожаването на брака.

Настоящият регламент следва да се прилага само по отношение на прекратяването или отслабването на брачните връзки. Правото, определено от съдебно-процесните норми в настоящия регламент, следва да се прилага за основанията за развод и законна раздяла.

Преюдициални въпроси като правоспособност и действителност на брака и въпроси като последици от развода или законната раздяла за имуществото, името, родителската отговорност, задълженията за издръжка или други евентуални допълнителни мерки следва да се определят от съдебно-процесните норми, приложими в съответната участваща държава-членка.

- (11) За да може да се определи точно териториалният обхват на настоящия регламент, следва да се посочат държавите-членки, които участват в засиленото сътрудничество.

- (12) Настоящият регламент следва да има универсален характер, т.е. следва да бъде възможно неговите единни съдебно-процесни норми да определят за приложимо правото на участваща държава-членка, правото на неучастваща държава-членка или правото на държава, която не е член на Европейския съюз.

- (13) Настоящият регламент следва да се прилага независимо от вида на сезирания съд или трибунал. Където е приложимо, съдът следва да се счита за сезиран в съответствие с Регламент (ЕО) № 2201/2003.

- (14) За да се предостави на съпрузите възможност да изберат приложимо право, с което имат тесни връзки, или, при липса на такъв избор, за да може това право да се приложи към техния развод или законна раздяла, въпросното право следва да се прилага, дори ако не е правото на участваща държава-членка. В случай на определяне на правото на друга държава-членка мрежата, създадена с Решение 2001/470/ЕО на Съвета от 28 май 2001 г. за създаване на Европейска съдебна мрежа по граждански и търговски дела⁽¹⁾, би могла да поеме роля в подпомагането на съдилищата относно съдържанието на чуждия закон.

- (15) Увеличаването на мобилността на гражданите изисква по-голяма гъвкавост и по-голяма правна сигурност. За да се постигне тази цел, настоящият регламент следва да укрепи самостоятелността на страните в областта на развода и законната раздяла, като им остави определена възможност за избор на приложимото право при техния развод или законна раздяла.

- (16) Съпрузите следва да имат възможност да избират като приложимо право при развод и законна раздяла правото на държава, с която имат особена връзка, или правото на

сезирания съд. Избраното от съпрузите право трябва да е в съответствие с основните права, признати в Договорите и в Хартата на основните права на Европейския съюз.

- (17) Преди да определят приложимото право, за съпрузите е важно да имат достъп до актуализирана информация относно основните характеристики на националното право и правото на Съюза, както и относно производствата, уреждащи развода и законната раздяла. За да гарантира достъпът до подходяща и качествена информация, Комисията редовно актуализира тази информация в публичната информационна система в интернет, създадена с Решение 2001/470/ЕО на Съвета.

- (18) Информираният избор на двамата съпрузи е един от основните принципи на настоящия регламент. Всеки един от съпрузите следва да знае точно какви са правните и социалните последици от избора на приложимото право. Възможността да се избере приложимото право по взаимно съгласие следва да не засяга правата и равните възможности на двамата съпрузи. Ето защо съдиите в участващите държави-членки следва да съзнават значението на информирания избор на двамата съпрузи по отношение на правните последици от сключеното споразумение за избор на приложимо право.

- (19) Правилата относно материалната и формалната действителност следва да се определят по такъв начин, че да се улесни информираният избор на съпрузите и съгласието им да се защита, с цел да се гарантира правна сигурност, както и по-добър достъп до правосъдие. Що се отнася до формалната действителност, следва да се въведат някои предпазни мерки, за да се гарантира, че съпрузите осъзнават последиците от своя избор. Като минимално изискване споразумението за избор на приложимо право следва да бъде изготвено в писмена форма, да бъде датирано и подписано от двете страни. Ако обаче правото на участваща държава-членка, където е обичайното местопребиваване на двамата съпрузи към момента на сключване на споразумението, предвижда допълнителни изисквания за форма, тези изисквания следва да бъдат спазени. Например, подобни допълнителни изисквания за форма могат да съществуват в участваща държава-членка, в която споразумението се включва в брачен договор. Ако към момента на сключване на споразумението съпрузите имат обичайно местопребиваване в различни участващи държави-членки, които предвиждат различни изисквания за форма, би било достатъчно да бъдат спазени изискванията за форма на една от тези държави-членки. Ако към момента на сключване на споразумението само единият от съпрузите има обичайно местопребиваване в участваща държава-членка, която предвижда допълнителни изисквания за форма, последните следва да бъдат спазени.

- (20) Споразумение за определяне на приложимото право, следва да може да бъде сключено и изменено най-късно при сезиране на съда и дори по време на съдопроизводството, ако правото на сезирания съд предвижда тази възможност. В такъв случай следва да бъде достатъчно изборът на правото да бъде отбелязан в протокола съгласно правото на сезирания съд.

⁽¹⁾ ОВ L 174, 27.6.2001 г., стр. 25

- (21) Когато не е направен избор на приложимо право, настоящият регламент следва да въведе хармонизирани съгласителни норми въз основа на скала със степенувани критерии за привързване, които се основават на наличието на тесни връзки между съпрузите и съответното право, с цел да се гарантират правната сигурност и предвидимостта и да се предотвратят случаи, в които единият съпруг подава молба за развод преди другия, за да може производството да се урежда от определено право, което той счита за по-благоприятно за защита на собствените си интереси. Тези критерии за привързване следва да бъдат избрани така, че да гарантират производството за развод или законна раздяла да се урежда от право, с което съпрузите имат тесни връзки.
- (22) Когато настоящият регламент посочва гражданството като критерий за привързване с оглед прилагането на правото на дадена държава, въпросът как да се постъпва в случай на множество гражданство следва да се остави да бъде решен от националното право при пълно зачитане на общите принципи на Европейския съюз.
- (23) Ако съдът бъде сезиран, за да преобразува законна раздяла в развод, и при липса на избор на приложимо право от страните, при развода следва да се прилага същото право, което е било приложено при законната раздяла. Тази приемственост би предоставила на страните по-голяма предвидимост и би укрепила правната сигурност. Ако правото, което е било приложено при законната раздяла, не предвижда преобразуване на законната раздяла в развод, разводът следва да се урежда от съгласителните норми, които се прилагат при липса на избор от страните. Това не следва да пречи на съпрузите да се опитват да получат развод въз основа на други разпоредби от настоящия регламент.
- (24) В някои случаи, например когато приложимото право не предвижда развод или не предоставя на единия от съпрузите, заради пола му, равни права на достъп до развод или до законна раздяла, следва въпреки това да се приложи правото на сезирания съд. Това обаче не следва да засяга клаузата за обществен ред.
- (25) По съображения от обществен интерес следва да се даде възможност на съдилищата на държавите-членки при изключителни обстоятелства да откажат прилагането на разпоредба на чуждото право, когато в конкретен случай прилагането ѝ би било в явно противоречие с обществения ред на сезирания съд. При все това съдилищата не следва да могат да прилагат изключението за обществен ред с цел неприлагането на разпоредба на правото на друга държава, когато това би било в противоречие с Хартата на основните права на Европейския съюз, и по-специално с член 21 от нея, който забранява всяка форма на дискриминация.
- (26) Когато в настоящия регламент се посочва, че правото на участващата държава-членка, в която е сезираният съд, не предвижда развод, това следва да се тълкува в смисъл, че в правото на съответната държава-членка изобщо не съществува правният институт „развод“. В такъв случай съдът не следва да бъде задължен да постановява развод по силата на настоящия регламент.
- Когато в настоящия регламент се посочва, че правото на участващата държава-членка, в която е сезираният съд, не приема даден брак за действителен за целите на производството за развод, това следва да се тълкува, *inter alia*, в смисъл, че такъв брак не съществува в правото на съответната държава-членка. В такъв случай съдът не следва да бъде задължен да постановява развод или законна раздяла по силата на настоящия регламент.
- (27) Тъй като има държави и участващи държави-членки, в които успоредно съществуват две или повече правни системи или набор от правила, отнасящи се до въпросите, уредени от настоящия регламент, следва да се предвиди разпоредба, която да урежда степенята, в която разпоредбите на настоящия регламент се прилагат за различните териториални единици на тези държави и участващи държави-членки или спрямо различните категории лица от тези държави и участващи държави-членки.
- (28) При отсъствие на правила, определящи приложимото право, страните, избрали правото на държавата, чието гражданство има едната от страните, следва в същото време да посочат за правото на коя териториална единица са се договорили, в случай че държавата, чието право е избрано, съдържа различни териториални единици, всяка от които има собствена правна система или набор от правила във връзка с развода.
- (29) Тъй като целите на настоящия регламент, а именно повишаване на правната сигурност, на предвидимостта и на гъвкавостта при брачни дела с международен характер, и съответно улесняването на свободното движение на хора в рамките на Съюза, не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен самостоятелно от държавите-членки и поради това могат, поради мащаба и последиците от настоящия регламент, да бъдат по-добре постигнати на равнището на Съюза, Съюзът може да приема мерки, когато е подходящо чрез засилено сътрудничество, в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигане на тези цели.
- (30) Настоящият регламент защита основните права и принципите, признати в Хартата на основните права на Европейския съюз, и по-специално в член 21 от нея, в който се посочва, че е забранена всяка форма на дискриминация, основана по-специално на пол, раса, цвят на кожата, етнически или социален произход, генетични характеристики, език, религия или убеждения, политически или други мнения, принадлежност към национално малцинство, имотно състояние, рождение, увреждане, възраст или сексуална ориентация. Настоящият регламент следва да се прилага от съдилищата на участващите държави-членки, като се зачитат тези права и принципи,

29.12.2010 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 343/13

ПРИЕ НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 4

Всеобщо прилагане

Правото, определено с настоящия регламент, се прилага дори когато не е право на участваща държава-членка.

ГЛАВА I

ОБХВАТ, ВРЪЗКА С РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 2201/2003, ОПРЕДЕЛЕНИЯ И ВСЕОБЩО ПРИЛАГАНЕ

Член 1

Обхват

1. Настоящият регламент се прилага в случаи на съткновение на закони в областта на развода и законната раздяла.

2. Настоящият регламент не се прилага по следните въпроси, дори когато те възникват само като преюдициален въпрос във връзка с производства за развод или законна раздяла:

- а) правоспособност на физически лица;
- б) съществуване, действителност или признаване на брака;
- в) унищожаване на брака;
- г) имена на съпрузите;
- д) имуществени последици от брака;
- е) родителска отговорност;
- ж) задължения за издръжка;
- з) попечителство или наследяване.

Член 2

Връзка с Регламент (ЕО) № 2201/2003

Настоящият регламент не засяга приложението на Регламент (ЕО) № 2201/2003.

Член 3

Определения

За целите на настоящия регламент:

1. „участваща държава-членка“ означава държава-членка, която участва в засиленото сътрудничество в областта на приложимото право при развод и законна раздяла по силата на Решение 2010/405/ЕС или по силата на решение, прието съгласно член 331, параграф 1, втора или трета алинея от Договора за функционирането на Европейския съюз.
2. терминът „съд“ обхваща всички органи на участващите държави-членки, които са компетентни по въпросите, попадащи в обхвата на настоящия регламент.

ГЛАВА II

ЕДИННИ ПРАВИЛА ЗА ПРИЛОЖИМОТО ПРАВО ПРИ РАЗВОД И ЗАКОННА РАЗДЯЛА

Член 5

Избор на приложимо право от страните

1. Съпрузите могат да се договорят да определят приложимото право при развод и законна раздяла, при условие че то е едно от следните:

- а) правото на държавата, в която съпрузите имат обичайно местопребиваване към момента на сключване на споразумението, или
- б) правото на държавата на последното обичайно местопребиваване на съпрузите, доколкото единият от тях все още пребивава там към момента на сключване на споразумението, или
- в) правото на държавата, чийто гражданин е един от съпрузите към момента на сключване на споразумението, или
- г) правото на сезирания съд.

2. Без да се засяга параграф 3, споразумението за определяне на приложимото право може да бъде сключено и изменено по всяко време, но не по-късно от момента на сезиране на съда.

3. Ако правото на сезирания съд предвижда това, съпрузите могат също да определят приложимото право пред съда в хода на съдебното производство. В такъв случай споразумението се отбелязва в протокола съгласно правото на сезирания съд.

Член 6

Съгласие и материална действителност

1. Наличието и действителността на споразумение относно избора на право или на отделна разпоредба от това споразумение се определят от правото, което би било приложимо съгласно настоящия регламент, ако споразумението или разпоредбата биха били действителни.

2. Въпреки това, за да установи, че не е изразил съгласие, всеки един от съпрузите може да се позове на правото на държавата, в която има обичайното си местопребиваване към момента на сезиране на съда, ако от обстоятелствата е видно, че не е оправдано последиците от неговите действия да се определят в съответствие с правото, определено в параграф 1.

Член 7

Формална действителност

1. Споразумението, посочено в член 5, параграфи 1 и 2, се изготвя в писмена форма и се датира и подписва от двамата съпрузи. Всяко предаване по електронен път, което позволява трайно съхранение на споразумението, се счита за равностойно на писмена форма.

2. Ако обаче правото на участващата държава-членка, в която е обичайното местопребиваване на двамата съпрузи към момента на сключване на споразумението, предвижда допълнителни изисквания за форма за този тип споразумения, тези изисквания се прилагат.

3. Ако към момента на сключване на споразумението съпрузите имат за обичайно местопребиваване различни участващи държави-членки и ако съответното право на тези държави предвижда различни изисквания за форма, споразумението се смята за действително по отношение на формата, ако отговаря на условията, посочени в правото на една от тези държави.

4. Ако към момента на сключване на споразумението само единият от съпрузите има за обичайно местопребиваване участваща държава-членка и ако в тази държава се предвиждат допълнителни изисквания за форма за този вид споразумения, тези изисквания се прилагат.

Член 8

Приложимо право при липса на избор от страните

При липса на избор по смисъла на член 5 разводът и законната раздяла се уреждат от:

- а) правото на държавата на обичайно местопребиваване на съпрузите към момента на сезиране на съда; или, ако не е изпълнено това,
- б) правото на държавата на последно обичайно местопребиваване на съпрузите, при условие че това пребиваване е приключило не повече от една година преди сезирането на съда, и ако единият от съпрузите все още живее в тази държава към момента на сезиране на съда; или, ако не е изпълнено това,
- в) правото на държавата, чиито граждани са съпрузите към момента на сезиране на съда; или, ако не е изпълнено това,
- г) правото на държавата на сезирания съд.

Член 9

Преобразуване на законната раздяла в развод

1. В случай на преобразуване на законна раздяла в развод, правото, приложимо при развода, е правото, което е било приложено при законната раздяла, освен ако страните не са договорили друго в съответствие с член 5.

2. Ако обаче правото, което е било приложено при законната раздяла, не предвижда преобразуване на законната раздяла в развод, се прилага член 8, освен ако страните не са договорили друго в съответствие с член 5.

Член 10

Прилагане на правото на сезирания съд

Когато приложимото право по силата на член 5 или член 8 не предвижда развод или не осигурява на единия от съпрузите, поради неговия пол, равни права на достъп до развод или до законна раздяла, се прилага правото на сезирания съд.

Член 11

Изключване на препращане

Когато в настоящия регламент се предвижда прилагане на правото на държава, това се отнася до прилагане на правните норми, които са в сила в тази държава, с изключение на нормите на нейното международно частно право.

Член 12

Обществен ред

Прилагането на разпоредба на правото, определено като приложимо по силата на настоящия регламент, може да бъде отказано, само ако това прилагане е явно несъвместимо с обществения ред в държавата на сезирания съд.

Член 13

Различия в националното право

Нищо в настоящия регламент не задължава съдилищата на участваща държава-членка, чието право не предвижда развод или не приема въпросния брак за действителен за целите на производството за развод, да постановяват развод по силата на прилагането на настоящия регламент.

Член 14

Държави с две или повече правни системи — интертериториални сътолковения на закони

Когато една държава включва няколко териториални единици, всяка от които има собствена правна система или набор от правила по въпросите, уредени от настоящия регламент:

29.12.2010 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 343/15

- а) всяко позоваване на правото на тази държава се тълкува, за целите на определянето на приложимото право съгласно настоящия регламент, като позоваване на правото, което е в сила в съответната териториална единица;
- б) всяко позоваване на обичайното местопребиваване в тази държава се тълкува като отнасящо се за обичайното местопребиваване в дадена териториална единица;
- в) всяко позоваване на гражданство се отнася до териториалната единица, определена от правото на дадената държава, или, при отсъствие на приложими правила, до териториалната единица, избрана от страните, или, при отсъствие на избор, до териториалната единица, с която един или и двамата съпрузи имат най-тесна връзка.

Член 15

Държави с две или повече правни системи — интерперсонални стълкновения на закони

Във връзка с държава, в която съществуват две или повече правни системи или набор от правила, приложими за различни категории лица и отнасящи се до въпросите, уредени от настоящия регламент, всяко позоваване на правото на такава държава се тълкува като отнасящо се за правната система, определена от действащите в дадената държава правила. При отсъствие на такива правила се прилага правната система или набор от правила, с която (които) един или и двамата съпрузи имат най-тесна връзка.

Член 16

Неприлагане на настоящия регламент към вътрешните стълкновения на закони

От участваща държава-членка, в която за въпросите, уредени от настоящия регламент, се прилагат различни правни системи или набори от правила, не се изисква да прилага настоящия регламент по отношение на стълкновенията на закони, възникващи единствено между тези различни правни системи или набори от правила.

ГЛАВА III

ДРУГИ РАЗПОРЕДБИ

Член 17

Информация, предоставена от участващите държави-членки

1. До 21 септември 2011 г. участващите държави-членки съобщават на Комисията своите национални разпоредби, ако съществуват такива, относно:

- а) изискванията за форма, приложими за споразуменията относно избора на приложимо право съгласно член 7, параграфи 2—4; и

- б) възможността за определяне на приложимото право в съответствие с член 5, параграф 3.

Участващите държави-членки информират Комисията за всички последващи изменения на тези разпоредби.

2. Комисията оповестява изпратената съгласно параграф 1 информация по подходящ начин, по-специално чрез уебсайта на Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела.

Член 18

Преходни разпоредби

1. Настоящият регламент се прилага само за съдебните производства и за посочените в член 5 споразумения, които са образувани или съответно сключени след 21 юни 2012 г.

Въпреки това споразумение за избор на приложимо право, сключено преди 21 юни 2012 г., също поражда действие, при условие че отговаря на изискванията на членове 6 и 7.

2. Настоящият регламент не засяга споразуменията за избор на приложимо право, сключени в съответствие с правото на участваща държава-членка, чийто съд е сезиран преди 21 юни 2012 г.

Член 19

Връзка с влезли в сила международни конвенции

1. Без да се засягат задълженията на участващите държави-членки съгласно член 351 от Договора за функционирането на Европейския съюз, настоящият регламент не засяга прилагането на международните конвенции, по които една или повече участващи държави-членки са страни към момента на приемането на настоящия регламент или към момента на приемането на решението съгласно член 331, параграф 1, трета алинея от Договора за функционирането на Европейския съюз, и които установяват правила за уреждане на стълкновения на закони, отнасящи се до развод или законна раздяла.

2. Въпреки това, в отношенията между участващите държави-членки настоящият регламент има предимство пред конвенции, сключени изключително между две или повече от тях, доколкото такива конвенции засягат въпроси, уредени от настоящия регламент.

Член 20

Клауза за преразглеждане

1. До 31 декември 2015 г. и след това на всеки пет години Комисията представя на Европейския парламент, на Съвета и на Европейския икономически и социален комитет доклад относно прилагането на настоящия регламент. При необходимост докладът се придружава от предложения за адаптиране на настоящия регламент.

2. За тази цел участващите държави-членки съобщават на Комисията съответната информация относно прилагането на настоящия регламент от техните съдилища.

Прилага се от 21 юни 2012 г., с изключение на член 17, който се прилага от 21 юни 2011 г.

ГЛАВА IV

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 21

Влизане в сила и дата на прилагане

Настоящият регламент влиза в сила в деня след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

За онези участващи държави-членки, участващи в засиленото сътрудничество по силата на решение, прието в съответствие с член 331, параграф 1, втора или трета алинея от Договора за функционирането на Европейския съюз, настоящият регламент се прилага от датата, посочена в съответното решение.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко в участващите държави-членки в съответствие с Договорите.

Съставено в Брюксел на 20 декември 2010 година.

За Съвета
Председател
J. SCHAUVLIEGE

2в

Конвенция от 25 октомври 1980 година
за гражданските аспекти на международното
отвличане на деца **(НССН 1980 Конвенция
за отвличането на деца)**

[Специален раздел на ХКМЧП по въпросите на отвлечането на деца](#)

[Обяснителен доклад, практически ръководства и други документи на ХКМЧП относно Конвенцията за отвлечането на деца от 1980 г.](#)

28. CONVENTION ON THE CIVIL ASPECTS OF INTERNATIONAL CHILD ABDUCTION¹

(Concluded 25 October 1980)

The States signatory to the present Convention,
Firmly convinced that the interests of children are of paramount importance in matters relating to their custody,
Desiring to protect children internationally from the harmful effects of their wrongful removal or retention and to establish procedures to ensure their prompt return to the State of their habitual residence, as well as to secure protection for rights of access,
Have resolved to conclude a Convention to this effect, and have agreed upon the following provisions –

CHAPTER I – SCOPE OF THE CONVENTION

Article 1

The objects of the present Convention are –

- a) to secure the prompt return of children wrongfully removed to or retained in any Contracting State; and
- b) to ensure that rights of custody and of access under the law of one Contracting State are effectively respected in the other Contracting States.

Article 2

Contracting States shall take all appropriate measures to secure within their territories the implementation of the objects of the Convention. For this purpose they shall use the most expeditious procedures available.

Article 3

The removal or the retention of a child is to be considered wrongful where –

- a) it is in breach of rights of custody attributed to a person, an institution or any other body, either jointly or alone, under the law of the State in which the child was habitually resident immediately before the removal or retention; and
- b) at the time of removal or retention those rights were actually exercised, either jointly or alone, or would have been so exercised but for the removal or retention.

The rights of custody mentioned in sub-paragraph a) above, may arise in particular by operation of law or by reason of a judicial or administrative decision, or by reason of an agreement having legal effect under the law of that State.

¹ This Convention, including related materials, is accessible on the website of the Hague Conference on Private International Law (www.hcch.net), under “Conventions” or under the “Child Abduction Section”. For the full history of the Convention, see Hague Conference on Private International Law, *Actes et documents de la Quatorzième session (1980)*, Tome III, *Child abduction* (ISBN 90 12 03616 X, 481 pp.).

Article 4

The Convention shall apply to any child who was habitually resident in a Contracting State immediately before any breach of custody or access rights. The Convention shall cease to apply when the child attains the age of 16 years.

Article 5

For the purposes of this Convention –

- a) "rights of custody" shall include rights relating to the care of the person of the child and, in particular, the right to determine the child's place of residence;
- b) "rights of access" shall include the right to take a child for a limited period of time to a place other than the child's habitual residence.

CHAPTER II – CENTRAL AUTHORITIES

Article 6

A Contracting State shall designate a Central Authority to discharge the duties which are imposed by the Convention upon such authorities.

Federal States, States with more than one system of law or States having autonomous territorial organisations shall be free to appoint more than one Central Authority and to specify the territorial extent of their powers. Where a State has appointed more than one Central Authority, it shall designate the Central Authority to which applications may be addressed for transmission to the appropriate Central Authority within that State.

Article 7

Central Authorities shall co-operate with each other and promote co-operation amongst the competent authorities in their respective States to secure the prompt return of children and to achieve the other objects of this Convention.

In particular, either directly or through any intermediary, they shall take all appropriate measures –

- a) to discover the whereabouts of a child who has been wrongfully removed or retained;
- b) to prevent further harm to the child or prejudice to interested parties by taking or causing to be taken provisional measures;
- c) to secure the voluntary return of the child or to bring about an amicable resolution of the issues;
- d) to exchange, where desirable, information relating to the social background of the child;
- e) to provide information of a general character as to the law of their State in connection with the application of the Convention;
- f) to initiate or facilitate the institution of judicial or administrative proceedings with a view to obtaining the return of the child and, in a proper case, to make arrangements for organising or securing the effective exercise of rights of access;
- g) where the circumstances so require, to provide or facilitate the provision of legal aid and advice, including the participation of legal counsel and advisers;
- h) to provide such administrative arrangements as may be necessary and appropriate to secure the safe return of the child;
- i) to keep each other informed with respect to the operation of this Convention and, as far as possible, to eliminate any obstacles to its application.

CHAPTER III – RETURN OF CHILDREN

Article 8

Any person, institution or other body claiming that a child has been removed or retained in breach of custody rights may apply either to the Central Authority of the child's habitual residence or to the Central Authority of any other Contracting State for assistance in securing the return of the child.

The application shall contain –

- a) information concerning the identity of the applicant, of the child and of the person alleged to have removed or retained the child;
- b) where available, the date of birth of the child;
- c) the grounds on which the applicant's claim for return of the child is based;
- d) all available information relating to the whereabouts of the child and the identity of the person with whom the child is presumed to be.

The application may be accompanied or supplemented by –

- e) an authenticated copy of any relevant decision or agreement;
- f) a certificate or an affidavit emanating from a Central Authority, or other competent authority of the State of the child's habitual residence, or from a qualified person, concerning the relevant law of that State;
- g) any other relevant document.

Article 9

If the Central Authority which receives an application referred to in Article 8 has reason to believe that the child is in another Contracting State, it shall directly and without delay transmit the application to the Central Authority of that Contracting State and inform the requesting Central Authority, or the applicant, as the case may be.

Article 10

The Central Authority of the State where the child is shall take or cause to be taken all appropriate measures in order to obtain the voluntary return of the child.

Article 11

The judicial or administrative authorities of Contracting States shall act expeditiously in proceedings for the return of children.

If the judicial or administrative authority concerned has not reached a decision within six weeks from the date of commencement of the proceedings, the applicant or the Central Authority of the requested State, on its own initiative or if asked by the Central Authority of the requesting State, shall have the right to request a statement of the reasons for the delay. If a reply is received by the Central Authority of the requested State, that Authority shall transmit the reply to the Central Authority of the requesting State, or to the applicant, as the case may be.

Article 12

Where a child has been wrongfully removed or retained in terms of Article 3 and, at the date of the commencement of the proceedings before the judicial or administrative authority of the Contracting State where the child is, a period of less than one year has elapsed from the date of the wrongful removal or retention, the authority concerned shall order the return of the child forthwith.

The judicial or administrative authority, even where the proceedings have been commenced after the expiration of the period of one year referred to in the preceding paragraph, shall also order the return of the child, unless it is demonstrated that the child is now settled in its new environment.

Where the judicial or administrative authority in the requested State has reason to believe that the child has been taken to another State, it may stay the proceedings or dismiss the application for the return of the child.

Article 13

Notwithstanding the provisions of the preceding Article, the judicial or administrative authority of the requested State is not bound to order the return of the child if the person, institution or other body which opposes its return establishes that –

- a) the person, institution or other body having the care of the person of the child was not actually exercising the custody rights at the time of removal or retention, or had consented to or subsequently acquiesced in the removal or retention; or

- b) there is a grave risk that his or her return would expose the child to physical or psychological harm or otherwise place the child in an intolerable situation.

The judicial or administrative authority may also refuse to order the return of the child if it finds that the child objects to being returned and has attained an age and degree of maturity at which it is appropriate to take account of its views.

In considering the circumstances referred to in this Article, the judicial and administrative authorities shall take into account the information relating to the social background of the child provided by the Central Authority or other competent authority of the child's habitual residence.

Article 14

In ascertaining whether there has been a wrongful removal or retention within the meaning of Article 3, the judicial or administrative authorities of the requested State may take notice directly of the law of, and of judicial or administrative decisions, formally recognised or not in the State of the habitual residence of the child, without recourse to the specific procedures for the proof of that law or for the recognition of foreign decisions which would otherwise be applicable.

Article 15

The judicial or administrative authorities of a Contracting State may, prior to the making of an order for the return of the child, request that the applicant obtain from the authorities of the State of the habitual residence of the child a decision or other determination that the removal or retention was wrongful within the meaning of Article 3 of the Convention, where such a decision or determination may be obtained in that State. The Central Authorities of the Contracting States shall so far as practicable assist applicants to obtain such a decision or determination.

Article 16

After receiving notice of a wrongful removal or retention of a child in the sense of Article 3, the judicial or administrative authorities of the Contracting State to which the child has been removed or in which it has been retained shall not decide on the merits of rights of custody until it has been determined that the child is not to be returned under this Convention or unless an application under this Convention is not lodged within a reasonable time following receipt of the notice.

Article 17

The sole fact that a decision relating to custody has been given in or is entitled to recognition in the requested State shall not be a ground for refusing to return a child under this Convention, but the judicial or administrative authorities of the requested State may take account of the reasons for that decision in applying this Convention.

Article 18

The provisions of this Chapter do not limit the power of a judicial or administrative authority to order the return of the child at any time.

Article 19

A decision under this Convention concerning the return of the child shall not be taken to be a determination on the merits of any custody issue.

Article 20

The return of the child under the provisions of Article 12 may be refused if this would not be permitted by the fundamental principles of the requested State relating to the protection of human rights and fundamental freedoms.

CHAPTER IV – RIGHTS OF ACCESS

Article 21

An application to make arrangements for organising or securing the effective exercise of rights of access may be presented to the Central Authorities of the Contracting States in the same way as an application for the return of a child.

The Central Authorities are bound by the obligations of co-operation which are set forth in Article 7 to promote the peaceful enjoyment of access rights and the fulfilment of any conditions to which the exercise of those rights may be subject. The Central Authorities shall take steps to remove, as far as possible, all obstacles to the exercise of such rights.

The Central Authorities, either directly or through intermediaries, may initiate or assist in the institution of proceedings with a view to organising or protecting these rights and securing respect for the conditions to which the exercise of these rights may be subject.

CHAPTER V – GENERAL PROVISIONS

Article 22

No security, bond or deposit, however described, shall be required to guarantee the payment of costs and expenses in the judicial or administrative proceedings falling within the scope of this Convention.

Article 23

No legalisation or similar formality may be required in the context of this Convention.

Article 24

Any application, communication or other document sent to the Central Authority of the requested State shall be in the original language, and shall be accompanied by a translation into the official language or one of the official languages of the requested State or, where that is not feasible, a translation into French or English.

However, a Contracting State may, by making a reservation in accordance with Article 42, object to the use of either French or English, but not both, in any application, communication or other document sent to its Central Authority.

Article 25

Nationals of the Contracting States and persons who are habitually resident within those States shall be entitled in matters concerned with the application of this Convention to legal aid and advice in any other Contracting State on the same conditions as if they themselves were nationals of and habitually resident in that State.

Article 26

Each Central Authority shall bear its own costs in applying this Convention.

Central Authorities and other public services of Contracting States shall not impose any charges in relation to applications submitted under this Convention. In particular, they may not require any payment from the applicant towards the costs and expenses of the proceedings or, where applicable, those arising from the participation of legal counsel or advisers. However, they may require the payment of the expenses incurred or to be incurred in implementing the return of the child.

However, a Contracting State may, by making a reservation in accordance with Article 42, declare that it shall not be bound to assume any costs referred to in the preceding paragraph resulting from the participation of legal counsel or advisers or from court proceedings, except insofar as those costs may be covered by its system of legal aid and advice.

Upon ordering the return of a child or issuing an order concerning rights of access under this Convention, the judicial or administrative authorities may, where appropriate, direct the person who removed or retained the child, or who prevented the exercise of rights of access, to pay necessary expenses incurred by or on behalf of the applicant, including travel expenses, any costs incurred or payments made for locating the child, the costs of legal representation of the applicant, and those of returning the child.

Article 27

When it is manifest that the requirements of this Convention are not fulfilled or that the application is otherwise not well founded, a Central Authority is not bound to accept the application. In that case, the Central Authority shall forthwith inform the applicant or the Central Authority through which the application was submitted, as the case may be, of its reasons.

Article 28

A Central Authority may require that the application be accompanied by a written authorisation empowering it to act on behalf of the applicant, or to designate a representative so to act.

Article 29

This Convention shall not preclude any person, institution or body who claims that there has been a breach of custody or access rights within the meaning of Article 3 or 21 from applying directly to the judicial or administrative authorities of a Contracting State, whether or not under the provisions of this Convention.

Article 30

Any application submitted to the Central Authorities or directly to the judicial or administrative authorities of a Contracting State in accordance with the terms of this Convention, together with documents and any other information appended thereto or provided by a Central Authority, shall be admissible in the courts or administrative authorities of the Contracting States.

Article 31

In relation to a State which in matters of custody of children has two or more systems of law applicable in different territorial units –

- a) any reference to habitual residence in that State shall be construed as referring to habitual residence in a territorial unit of that State;
- b) any reference to the law of the State of habitual residence shall be construed as referring to the law of the territorial unit in that State where the child habitually resides.

Article 32

In relation to a State which in matters of custody of children has two or more systems of law applicable to different categories of persons, any reference to the law of that State shall be construed as referring to the legal system specified by the law of that State.

Article 33

A State within which different territorial units have their own rules of law in respect of custody of children shall not be bound to apply this Convention where a State with a unified system of law would not be bound to do so.

Article 34

This Convention shall take priority in matters within its scope over the *Convention of 5 October 1961 concerning the powers of authorities and the law applicable in respect of the protection of minors*, as between Parties to both Conventions. Otherwise the present Convention shall not restrict the application of an international instrument in force between the State of origin and the State addressed or other law of the State addressed for the purposes of obtaining the return of a child who has been wrongfully removed or retained or of organising access rights.

Article 35

This Convention shall apply as between Contracting States only to wrongful removals or retentions occurring after its entry into force in those States.

Where a declaration has been made under Article 39 or 40, the reference in the preceding paragraph to a Contracting State shall be taken to refer to the territorial unit or units in relation to which this Convention applies.

Article 36

Nothing in this Convention shall prevent two or more Contracting States, in order to limit the restrictions to which the return of the child may be subject, from agreeing among themselves to derogate from any provisions of this Convention which may imply such a restriction.

CHAPTER VI – FINAL CLAUSES

Article 37

The Convention shall be open for signature by the States which were Members of the Hague Conference on Private International Law at the time of its Fourteenth Session.

It shall be ratified, accepted or approved and the instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of the Netherlands.

Article 38

Any other State may accede to the Convention.

The instrument of accession shall be deposited with the Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of the Netherlands.

The Convention shall enter into force for a State acceding to it on the first day of the third calendar month after the deposit of its instrument of accession.

The accession will have effect only as regards the relations between the acceding State and such Contracting States as will have declared their acceptance of the accession. Such a declaration will also have to be made by any Member State ratifying, accepting or approving the Convention after an accession. Such declaration shall be deposited at the Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of the Netherlands; this Ministry shall forward, through diplomatic channels, a certified copy to each of the Contracting States.

The Convention will enter into force as between the acceding State and the State that has declared its acceptance of the accession on the first day of the third calendar month after the deposit of the declaration of acceptance.

Article 39

Any State may, at the time of signature, ratification, acceptance, approval or accession, declare that the Convention shall extend to all the territories for the international relations of which it is responsible, or to one or more of them. Such a declaration shall take effect at the time the Convention enters into force for that State.

Such declaration, as well as any subsequent extension, shall be notified to the Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of the Netherlands.

Article 40

If a Contracting State has two or more territorial units in which different systems of law are applicable in relation to matters dealt with in this Convention, it may at the time of signature, ratification, acceptance, approval or accession declare that this Convention shall extend to all its territorial units or only to one or more of them and may modify this declaration by submitting another declaration at any time.

Any such declaration shall be notified to the Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of the Netherlands and shall state expressly the territorial units to which the Convention applies.

Article 41

Where a Contracting State has a system of government under which executive, judicial and legislative powers are distributed between central and other authorities within that State, its signature or ratification, acceptance or approval of, or accession to this Convention, or its making of any declaration in terms of Article 40 shall carry no implication as to the internal distribution of powers within that State.

Article 42

Any State may, not later than the time of ratification, acceptance, approval or accession, or at the time of making a declaration in terms of Article 39 or 40, make one or both of the reservations provided for in Article 24 and Article 26, third paragraph. No other reservation shall be permitted.

Any State may at any time withdraw a reservation it has made. The withdrawal shall be notified to the Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of the Netherlands.

The reservation shall cease to have effect on the first day of the third calendar month after the notification referred to in the preceding paragraph.

Article 43

The Convention shall enter into force on the first day of the third calendar month after the deposit of the third instrument of ratification, acceptance, approval or accession referred to in Articles 37 and 38.

Thereafter the Convention shall enter into force –

- (1) for each State ratifying, accepting, approving or acceding to it subsequently, on the first day of the third calendar month after the deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession;
- (2) for any territory or territorial unit to which the Convention has been extended in conformity with Article 39 or 40, on the first day of the third calendar month after the notification referred to in that Article.

Article 44

The Convention shall remain in force for five years from the date of its entry into force in accordance with the first paragraph of Article 43 even for States which subsequently have ratified, accepted, approved it or acceded to it.

If there has been no denunciation, it shall be renewed tacitly every five years.

Any denunciation shall be notified to the Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of the Netherlands at least six months before the expiry of the five year period. It may be limited to certain of the territories or territorial units to which the Convention applies.

The denunciation shall have effect only as regards the State which has notified it. The Convention shall remain in force for the other Contracting States.

Article 45

The Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of the Netherlands shall notify the States Members of the Conference, and the States which have acceded in accordance with Article 38, of the following –

- (1) the signatures and ratifications, acceptances and approvals referred to in Article 37;
- (2) the accessions referred to in Article 38;
- (3) the date on which the Convention enters into force in accordance with Article 43;
- (4) the extensions referred to in Article 39;
- (5) the declarations referred to in Articles 38 and 40;
- (6) the reservations referred to in Article 24 and Article 26, third paragraph, and the withdrawals referred to in Article 42;
- (7) the denunciations referred to in Article 44.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Convention.

Done at The Hague, on the 25th day of October, 1980, in the English and French languages, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Government of the Kingdom of the Netherlands, and of which a certified copy shall be sent, through diplomatic channels, to each of the States Members of the Hague Conference on Private International Law at the date of its Fourteenth Session.

2г

Конвенция от 19 октомври 1996 г.
за компетентността, приложимото право,
признаването, изпълнението и сътрудничеството
във връзка с родителската отговорност и мерките
за закрила на децата **(НССН 1996 Конвенция
за защита на детето)**

[Специален раздел на ХКМЧП по въпросите на закрилата на децата](#)

[Обяснителен доклад, практически ръководства и други документи на ХКМЧП относно Конвенцията за защитата на деца от 1996 г.](#)

34. CONVENTION ON JURISDICTION, APPLICABLE LAW, RECOGNITION, ENFORCEMENT AND CO-OPERATION IN RESPECT OF PARENTAL RESPONSIBILITY AND MEASURES FOR THE PROTECTION OF CHILDREN¹

(Concluded 19 October 1996)

The States signatory to the present Convention,
 Considering the need to improve the protection of children in international situations,
 Wishing to avoid conflicts between their legal systems in respect of jurisdiction, applicable law, recognition and enforcement of measures for the protection of children,
 Recalling the importance of international co-operation for the protection of children,
 Confirming that the best interests of the child are to be a primary consideration,
 Noting that the *Convention of 5 October 1961 concerning the powers of authorities and the law applicable in respect of the protection of minors* is in need of revision,
 Desiring to establish common provisions to this effect, taking into account the *United Nations Convention on the Rights of the Child* of 20 November 1989,
 Have agreed on the following provisions –

CHAPTER I – SCOPE OF THE CONVENTION

Article 1

- (1) The objects of the present Convention are –
 - a) to determine the State whose authorities have jurisdiction to take measures directed to the protection of the person or property of the child;
 - b) to determine which law is to be applied by such authorities in exercising their jurisdiction;
 - c) to determine the law applicable to parental responsibility;
 - d) to provide for the recognition and enforcement of such measures of protection in all Contracting States;
 - e) to establish such co-operation between the authorities of the Contracting States as may be necessary in order to achieve the purposes of this Convention.
- (2) For the purposes of this Convention, the term 'parental responsibility' includes parental authority, or any analogous relationship of authority determining the rights, powers and responsibilities of parents, guardians or other legal representatives in relation to the person or the property of the child.

Article 2

The Convention applies to children from the moment of their birth until they reach the age of 18 years.

¹ This Convention, including related materials, is accessible on the website of the Hague Conference on Private International Law (www.hcch.net), under "Conventions". For the full history of the Convention, see Hague Conference on Private International Law, *Proceedings of the Eighteenth Session (1996)*, Tome II, *Protection of children* (615 pp.).

Article 3

The measures referred to in Article 1 may deal in particular with –

- a) the attribution, exercise, termination or restriction of parental responsibility, as well as its delegation;
- b) rights of custody, including rights relating to the care of the person of the child and, in particular, the right to determine the child's place of residence, as well as rights of access including the right to take a child for a limited period of time to a place other than the child's habitual residence;
- c) guardianship, curatorship and analogous institutions;
- d) the designation and functions of any person or body having charge of the child's person or property, representing or assisting the child;
- e) the placement of the child in a foster family or in institutional care, or the provision of care by *kafala* or an analogous institution;
- f) the supervision by a public authority of the care of a child by any person having charge of the child;
- g) the administration, conservation or disposal of the child's property.

Article 4

The Convention does not apply to –

- a) the establishment or contesting of a parent-child relationship;
- b) decisions on adoption, measures preparatory to adoption, or the annulment or revocation of adoption;
- c) the name and forenames of the child;
- d) emancipation;
- e) maintenance obligations;
- f) trusts or succession;
- g) social security;
- h) public measures of a general nature in matters of education or health;
- i) measures taken as a result of penal offences committed by children;
- j) decisions on the right of asylum and on immigration.

CHAPTER II – JURISDICTION

Article 5

- (1) The judicial or administrative authorities of the Contracting State of the habitual residence of the child have jurisdiction to take measures directed to the protection of the child's person or property.
- (2) Subject to Article 7, in case of a change of the child's habitual residence to another Contracting State, the authorities of the State of the new habitual residence have jurisdiction.

Article 6

- (1) For refugee children and children who, due to disturbances occurring in their country, are internationally displaced, the authorities of the Contracting State on the territory of which these children are present as a result of their displacement have the jurisdiction provided for in paragraph 1 of Article 5.
- (2) The provisions of the preceding paragraph also apply to children whose habitual residence cannot be established.

Article 7

- (1) In case of wrongful removal or retention of the child, the authorities of the Contracting State in which the child was habitually resident immediately before the removal or retention keep their jurisdiction until the child has acquired a habitual residence in another State, and

- a) each person, institution or other body having rights of custody has acquiesced in the removal or retention; or
 - b) the child has resided in that other State for a period of at least one year after the person, institution or other body having rights of custody has or should have had knowledge of the whereabouts of the child, no request for return lodged within that period is still pending, and the child is settled in his or her new environment.
- (2) The removal or the retention of a child is to be considered wrongful where –
- a) it is in breach of rights of custody attributed to a person, an institution or any other body, either jointly or alone, under the law of the State in which the child was habitually resident immediately before the removal or retention; and
 - b) at the time of removal or retention those rights were actually exercised, either jointly or alone, or would have been so exercised but for the removal or retention.
- The rights of custody mentioned in sub-paragraph a above, may arise in particular by operation of law or by reason of a judicial or administrative decision, or by reason of an agreement having legal effect under the law of that State.
- (3) So long as the authorities first mentioned in paragraph 1 keep their jurisdiction, the authorities of the Contracting State to which the child has been removed or in which he or she has been retained can take only such urgent measures under Article 11 as are necessary for the protection of the person or property of the child.

Article 8

- (1) By way of exception, the authority of a Contracting State having jurisdiction under Article 5 or 6, if it considers that the authority of another Contracting State would be better placed in the particular case to assess the best interests of the child, may either
- request that other authority, directly or with the assistance of the Central Authority of its State, to assume jurisdiction to take such measures of protection as it considers to be necessary, or
 - suspend consideration of the case and invite the parties to introduce such a request before the authority of that other State.
- (2) The Contracting States whose authorities may be addressed as provided in the preceding paragraph are
- a) a State of which the child is a national,
 - b) a State in which property of the child is located,
 - c) a State whose authorities are seised of an application for divorce or legal separation of the child's parents, or for annulment of their marriage,
 - d) a State with which the child has a substantial connection.
- (3) The authorities concerned may proceed to an exchange of views.
- (4) The authority addressed as provided in paragraph 1 may assume jurisdiction, in place of the authority having jurisdiction under Article 5 or 6, if it considers that this is in the child's best interests.

Article 9

- (1) If the authorities of a Contracting State referred to in Article 8, paragraph 2, consider that they are better placed in the particular case to assess the child's best interests, they may either
- request the competent authority of the Contracting State of the habitual residence of the child, directly or with the assistance of the Central Authority of that State, that they be authorised to exercise jurisdiction to take the measures of protection which they consider to be necessary, or
 - invite the parties to introduce such a request before the authority of the Contracting State of the habitual residence of the child.
- (2) The authorities concerned may proceed to an exchange of views.
- (3) The authority initiating the request may exercise jurisdiction in place of the authority of the Contracting State of the habitual residence of the child only if the latter authority has accepted the request.

Article 10

- (1) Without prejudice to Articles 5 to 9, the authorities of a Contracting State exercising jurisdiction to decide upon an application for divorce or legal separation of the parents of a child habitually resident in another Contracting State, or for annulment of their marriage, may, if the law of their State so provides, take measures directed to the protection of the person or property of such child if
 - a) at the time of commencement of the proceedings, one of his or her parents habitually resides in that State and one of them has parental responsibility in relation to the child, and
 - b) the jurisdiction of these authorities to take such measures has been accepted by the parents, as well as by any other person who has parental responsibility in relation to the child, and is in the best interests of the child.
- (2) The jurisdiction provided for by paragraph 1 to take measures for the protection of the child ceases as soon as the decision allowing or refusing the application for divorce, legal separation or annulment of the marriage has become final, or the proceedings have come to an end for another reason.

Article 11

- (1) In all cases of urgency, the authorities of any Contracting State in whose territory the child or property belonging to the child is present have jurisdiction to take any necessary measures of protection.
- (2) The measures taken under the preceding paragraph with regard to a child habitually resident in a Contracting State shall lapse as soon as the authorities which have jurisdiction under Articles 5 to 10 have taken the measures required by the situation.
- (3) The measures taken under paragraph 1 with regard to a child who is habitually resident in a non-Contracting State shall lapse in each Contracting State as soon as measures required by the situation and taken by the authorities of another State are recognised in the Contracting State in question.

Article 12

- (1) Subject to Article 7, the authorities of a Contracting State in whose territory the child or property belonging to the child is present have jurisdiction to take measures of a provisional character for the protection of the person or property of the child which have a territorial effect limited to the State in question, in so far as such measures are not incompatible with measures already taken by authorities which have jurisdiction under Articles 5 to 10.
- (2) The measures taken under the preceding paragraph with regard to a child habitually resident in a Contracting State shall lapse as soon as the authorities which have jurisdiction under Articles 5 to 10 have taken a decision in respect of the measures of protection which may be required by the situation.
- (3) The measures taken under paragraph 1 with regard to a child who is habitually resident in a non-Contracting State shall lapse in the Contracting State where the measures were taken as soon as measures required by the situation and taken by the authorities of another State are recognised in the Contracting State in question.

Article 13

- (1) The authorities of a Contracting State which have jurisdiction under Articles 5 to 10 to take measures for the protection of the person or property of the child must abstain from exercising this jurisdiction if, at the time of the commencement of the proceedings, corresponding measures have been requested from the authorities of another Contracting State having jurisdiction under Articles 5 to 10 at the time of the request and are still under consideration.
- (2) The provisions of the preceding paragraph shall not apply if the authorities before whom the request for measures was initially introduced have declined jurisdiction.

Article 14

The measures taken in application of Articles 5 to 10 remain in force according to their terms, even if a change of circumstances has eliminated the basis upon which jurisdiction was founded, so long as the authorities which have jurisdiction under the Convention have not modified, replaced or terminated such measures.

CHAPTER III – APPLICABLE LAW

Article 15

- (1) In exercising their jurisdiction under the provisions of Chapter II, the authorities of the Contracting States shall apply their own law.
- (2) However, in so far as the protection of the person or the property of the child requires, they may exceptionally apply or take into consideration the law of another State with which the situation has a substantial connection.
- (3) If the child's habitual residence changes to another Contracting State, the law of that other State governs, from the time of the change, the conditions of application of the measures taken in the State of the former habitual residence.

Article 16

- (1) The attribution or extinction of parental responsibility by operation of law, without the intervention of a judicial or administrative authority, is governed by the law of the State of the habitual residence of the child.
- (2) The attribution or extinction of parental responsibility by an agreement or a unilateral act, without intervention of a judicial or administrative authority, is governed by the law of the State of the child's habitual residence at the time when the agreement or unilateral act takes effect.
- (3) Parental responsibility which exists under the law of the State of the child's habitual residence subsists after a change of that habitual residence to another State.
- (4) If the child's habitual residence changes, the attribution of parental responsibility by operation of law to a person who does not already have such responsibility is governed by the law of the State of the new habitual residence.

Article 17

The exercise of parental responsibility is governed by the law of the State of the child's habitual residence. If the child's habitual residence changes, it is governed by the law of the State of the new habitual residence.

Article 18

The parental responsibility referred to in Article 16 may be terminated, or the conditions of its exercise modified, by measures taken under this Convention.

Article 19

- (1) The validity of a transaction entered into between a third party and another person who would be entitled to act as the child's legal representative under the law of the State where the transaction was concluded cannot be contested, and the third party cannot be held liable, on the sole ground that the other person was not entitled to act as the child's legal representative under the law designated by the provisions of this Chapter, unless the third party knew or should have known that the parental responsibility was governed by the latter law.
- (2) The preceding paragraph applies only if the transaction was entered into between persons present on the territory of the same State.

Article 20

The provisions of this Chapter apply even if the law designated by them is the law of a non-Contracting State.

Article 21

- (1) In this Chapter the term "law" means the law in force in a State other than its choice of law rules.
- (2) However, if the law applicable according to Article 16 is that of a non-Contracting State and if the choice of law rules of that State designate the law of another non-Contracting State which would apply its own law, the law of the latter State applies. If that other non-Contracting State would not apply its own law, the applicable law is that designated by Article 16.

Article 22

The application of the law designated by the provisions of this Chapter can be refused only if this application would be manifestly contrary to public policy, taking into account the best interests of the child.

CHAPTER IV – RECOGNITION AND ENFORCEMENT

Article 23

- (1) The measures taken by the authorities of a Contracting State shall be recognised by operation of law in all other Contracting States.
- (2) Recognition may however be refused –
 - a) if the measure was taken by an authority whose jurisdiction was not based on one of the grounds provided for in Chapter II;
 - b) if the measure was taken, except in a case of urgency, in the context of a judicial or administrative proceeding, without the child having been provided the opportunity to be heard, in violation of fundamental principles of procedure of the requested State;
 - c) on the request of any person claiming that the measure infringes his or her parental responsibility, if such measure was taken, except in a case of urgency, without such person having been given an opportunity to be heard;
 - d) if such recognition is manifestly contrary to public policy of the requested State, taking into account the best interests of the child;
 - e) if the measure is incompatible with a later measure taken in the non-Contracting State of the habitual residence of the child, where this later measure fulfils the requirements for recognition in the requested State;
 - f) if the procedure provided in Article 33 has not been complied with.

Article 24

Without prejudice to Article 23, paragraph 1, any interested person may request from the competent authorities of a Contracting State that they decide on the recognition or non-recognition of a measure taken in another Contracting State. The procedure is governed by the law of the requested State.

Article 25

The authority of the requested State is bound by the findings of fact on which the authority of the State where the measure was taken based its jurisdiction.

Article 26

- (1) If measures taken in one Contracting State and enforceable there require enforcement in another Contracting State, they shall, upon request by an interested party, be declared enforceable or registered for the purpose of enforcement in that other State according to the procedure provided in the law of the latter State.
- (2) Each Contracting State shall apply to the declaration of enforceability or registration a simple and rapid procedure.
- (3) The declaration of enforceability or registration may be refused only for one of the reasons set out in Article 23, paragraph 2.

Article 27

Without prejudice to such review as is necessary in the application of the preceding Articles, there shall be no review of the merits of the measure taken.

Article 28

Measures taken in one Contracting State and declared enforceable, or registered for the purpose of enforcement, in another Contracting State shall be enforced in the latter State as if they had been taken by the authorities of that State. Enforcement takes place in accordance with the law of the requested State to the extent provided by such law, taking into consideration the best interests of the child.

CHAPTER V – CO-OPERATION

Article 29

- (1) A Contracting State shall designate a Central Authority to discharge the duties which are imposed by the Convention on such authorities.
- (2) Federal States, States with more than one system of law or States having autonomous territorial units shall be free to appoint more than one Central Authority and to specify the territorial or personal extent of their functions. Where a State has appointed more than one Central Authority, it shall designate the Central Authority to which any communication may be addressed for transmission to the appropriate Central Authority within that State.

Article 30

- (1) Central Authorities shall co-operate with each other and promote co-operation amongst the competent authorities in their States to achieve the purposes of the Convention.
- (2) They shall, in connection with the application of the Convention, take appropriate steps to provide information as to the laws of, and services available in, their States relating to the protection of children.

Article 31

The Central Authority of a Contracting State, either directly or through public authorities or other bodies, shall take all appropriate steps to –

- a) facilitate the communications and offer the assistance provided for in Articles 8 and 9 and in this Chapter;
- b) facilitate, by mediation, conciliation or similar means, agreed solutions for the protection of the person or property of the child in situations to which the Convention applies;
- c) provide, on the request of a competent authority of another Contracting State, assistance in discovering the whereabouts of a child where it appears that the child may be present and in need of protection within the territory of the requested State.

Article 32

On a request made with supporting reasons by the Central Authority or other competent authority of any Contracting State with which the child has a substantial connection, the Central Authority of the Contracting State in which the child is habitually resident and present may, directly or through public authorities or other bodies,

- a) provide a report on the situation of the child;
- b) request the competent authority of its State to consider the need to take measures for the protection of the person or property of the child.

Article 33

- (1) If an authority having jurisdiction under Articles 5 to 10 contemplates the placement of the child in a foster family or institutional care, or the provision of care by *kafala* or an analogous institution, and if such placement or such provision of care is to take place in another Contracting State, it shall first consult with the Central Authority or other competent authority of the latter State. To that effect it shall transmit a report on the child together with the reasons for the proposed placement or provision of care.
- (2) The decision on the placement or provision of care may be made in the requesting State only if the Central Authority or other competent authority of the requested State has consented to the placement or provision of care, taking into account the child's best interests.

Article 34

- (1) Where a measure of protection is contemplated, the competent authorities under the Convention, if the situation of the child so requires, may request any authority of another Contracting State which has information relevant to the protection of the child to communicate such information.
- (2) A Contracting State may declare that requests under paragraph 1 shall be communicated to its authorities only through its Central Authority.

Article 35

- (1) The competent authorities of a Contracting State may request the authorities of another Contracting State to assist in the implementation of measures of protection taken under this Convention, especially in securing the effective exercise of rights of access as well as of the right to maintain direct contacts on a regular basis.
- (2) The authorities of a Contracting State in which the child does not habitually reside may, on the request of a parent residing in that State who is seeking to obtain or to maintain access to the child, gather information or evidence and may make a finding on the suitability of that parent to exercise access and on the conditions under which access is to be exercised. An authority exercising jurisdiction under Articles 5 to 10 to determine an application concerning access to the child, shall admit and consider such information, evidence and finding before reaching its decision.
- (3) An authority having jurisdiction under Articles 5 to 10 to decide on access may adjourn a proceeding pending the outcome of a request made under paragraph 2, in particular, when it is considering an application to restrict or terminate access rights granted in the State of the child's former habitual residence.
- (4) Nothing in this Article shall prevent an authority having jurisdiction under Articles 5 to 10 from taking provisional measures pending the outcome of the request made under paragraph 2.

Article 36

In any case where the child is exposed to a serious danger, the competent authorities of the Contracting State where measures for the protection of the child have been taken or are under consideration, if they are informed that the child's residence has changed to, or that the child is present in another State, shall inform the authorities of that other State about the danger involved and the measures taken or under consideration.

Article 37

An authority shall not request or transmit any information under this Chapter if to do so would, in its opinion, be likely to place the child's person or property in danger, or constitute a serious threat to the liberty or life of a member of the child's family.

Article 38

- (1) Without prejudice to the possibility of imposing reasonable charges for the provision of services, Central Authorities and other public authorities of Contracting States shall bear their own costs in applying the provisions of this Chapter.
- (2) Any Contracting State may enter into agreements with one or more other Contracting States concerning the allocation of charges.

Article 39

Any Contracting State may enter into agreements with one or more other Contracting States with a view to improving the application of this Chapter in their mutual relations. The States which have concluded such an agreement shall transmit a copy to the depositary of the Convention.

CHAPTER VI – GENERAL PROVISIONS

Article 40

- (1) The authorities of the Contracting State of the child's habitual residence, or of the Contracting State where a measure of protection has been taken, may deliver to the person having parental responsibility or to the person entrusted with protection of the child's person or property, at his or her request, a certificate indicating the capacity in which that person is entitled to act and the powers conferred upon him or her.
- (2) The capacity and powers indicated in the certificate are presumed to be vested in that person, in the absence of proof to the contrary.
- (3) Each Contracting State shall designate the authorities competent to draw up the certificate.

Article 41

Personal data gathered or transmitted under the Convention shall be used only for the purposes for which they were gathered or transmitted.

Article 42

The authorities to whom information is transmitted shall ensure its confidentiality, in accordance with the law of their State.

Article 43

All documents forwarded or delivered under this Convention shall be exempt from legalisation or any analogous formality.

Article 44

Each Contracting State may designate the authorities to which requests under Articles 8, 9 and 33 are to be addressed.

Article 45

- (1) The designations referred to in Articles 29 and 44 shall be communicated to the Permanent Bureau of the Hague Conference on Private International Law.
- (2) The declaration referred to in Article 34, paragraph 2, shall be made to the depositary of the Convention.

Article 46

A Contracting State in which different systems of law or sets of rules of law apply to the protection of the child and his or her property shall not be bound to apply the rules of the Convention to conflicts solely between such different systems or sets of rules of law.

Article 47

In relation to a State in which two or more systems of law or sets of rules of law with regard to any matter dealt with in this Convention apply in different territorial units –

- (1) any reference to habitual residence in that State shall be construed as referring to habitual residence in a territorial unit;
- (2) any reference to the presence of the child in that State shall be construed as referring to presence in a territorial unit;
- (3) any reference to the location of property of the child in that State shall be construed as referring to location of property of the child in a territorial unit;
- (4) any reference to the State of which the child is a national shall be construed as referring to the territorial unit designated by the law of that State or, in the absence of relevant rules, to the territorial unit with which the child has the closest connection;
- (5) any reference to the State whose authorities are seised of an application for divorce or legal separation of the child's parents, or for annulment of their marriage, shall be construed as referring to the territorial unit whose authorities are seised of such application;
- (6) any reference to the State with which the child has a substantial connection shall be construed as referring to the territorial unit with which the child has such connection;
- (7) any reference to the State to which the child has been removed or in which he or she has been retained shall be construed as referring to the relevant territorial unit to which the child has been removed or in which he or she has been retained;
- (8) any reference to bodies or authorities of that State, other than Central Authorities, shall be construed as referring to those authorised to act in the relevant territorial unit;
- (9) any reference to the law or procedure or authority of the State in which a measure has been taken shall be construed as referring to the law or procedure or authority of the territorial unit in which such measure was taken;
- (10) any reference to the law or procedure or authority of the requested State shall be construed as referring to the law or procedure or authority of the territorial unit in which recognition or enforcement is sought.

Article 48

For the purpose of identifying the applicable law under Chapter III, in relation to a State which comprises two or more territorial units each of which has its own system of law or set of rules of law in respect of matters covered by this Convention, the following rules apply –

- a) if there are rules in force in such a State identifying which territorial unit's law is applicable, the law of that unit applies;
- b) in the absence of such rules, the law of the relevant territorial unit as defined in Article 47 applies.

Article 49

For the purpose of identifying the applicable law under Chapter III, in relation to a State which has two or more systems of law or sets of rules of law applicable to different categories of persons in respect of matters covered by this Convention, the following rules apply –

- a) if there are rules in force in such a State identifying which among such laws applies, that law applies;

- b) in the absence of such rules, the law of the system or the set of rules of law with which the child has the closest connection applies.

Article 50

This Convention shall not affect the application of the *Convention of 25 October 1980 on the Civil Aspects of International Child Abduction*, as between Parties to both Conventions. Nothing, however, precludes provisions of this Convention from being invoked for the purposes of obtaining the return of a child who has been wrongfully removed or retained or of organising access rights.

Article 51

In relations between the Contracting States this Convention replaces the *Convention of 5 October 1961 concerning the powers of authorities and the law applicable in respect of the protection of minors*, and the *Convention governing the guardianship of minors*, signed at The Hague 12 June 1902, without prejudice to the recognition of measures taken under the Convention of 5 October 1961 mentioned above.

Article 52

- (1) This Convention does not affect any international instrument to which Contracting States are Parties and which contains provisions on matters governed by the Convention, unless a contrary declaration is made by the States Parties to such instrument.
- (2) This Convention does not affect the possibility for one or more Contracting States to conclude agreements which contain, in respect of children habitually resident in any of the States Parties to such agreements, provisions on matters governed by this Convention.
- (3) Agreements to be concluded by one or more Contracting States on matters within the scope of this Convention do not affect, in the relationship of such States with other Contracting States, the application of the provisions of this Convention.
- (4) The preceding paragraphs also apply to uniform laws based on special ties of a regional or other nature between the States concerned.

Article 53

- (1) The Convention shall apply to measures only if they are taken in a State after the Convention has entered into force for that State.
- (2) The Convention shall apply to the recognition and enforcement of measures taken after its entry into force as between the State where the measures have been taken and the requested State.

Article 54

- (1) Any communication sent to the Central Authority or to another authority of a Contracting State shall be in the original language, and shall be accompanied by a translation into the official language or one of the official languages of the other State or, where that is not feasible, a translation into French or English.
- (2) However, a Contracting State may, by making a reservation in accordance with Article 60, object to the use of either French or English, but not both.

Article 55

- (1) A Contracting State may, in accordance with Article 60,
 - a) reserve the jurisdiction of its authorities to take measures directed to the protection of property of a child situated on its territory;
 - b) reserve the right not to recognise any parental responsibility or measure in so far as it is incompatible with any measure taken by its authorities in relation to that property.
- (2) The reservation may be restricted to certain categories of property.

Article 56

The Secretary General of the Hague Conference on Private International Law shall at regular intervals convoke a Special Commission in order to review the practical operation of the Convention.

CHAPTER VII – FINAL CLAUSES

Article 57

- (1) The Convention shall be open for signature by the States which were Members of the Hague Conference on Private International Law at the time of its Eighteenth Session.
- (2) It shall be ratified, accepted or approved and the instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of the Netherlands, depositary of the Convention.

Article 58

- (1) Any other State may accede to the Convention after it has entered into force in accordance with Article 61, paragraph 1.
- (2) The instrument of accession shall be deposited with the depositary.
- (3) Such accession shall have effect only as regards the relations between the acceding State and those Contracting States which have not raised an objection to its accession in the six months after the receipt of the notification referred to in sub-paragraph *b* of Article 63. Such an objection may also be raised by States at the time when they ratify, accept or approve the Convention after an accession. Any such objection shall be notified to the depositary.

Article 59

- (1) If a State has two or more territorial units in which different systems of law are applicable in relation to matters dealt with in this Convention, it may at the time of signature, ratification, acceptance, approval or accession declare that the Convention shall extend to all its territorial units or only to one or more of them and may modify this declaration by submitting another declaration at any time.
- (2) Any such declaration shall be notified to the depositary and shall state expressly the territorial units to which the Convention applies.
- (3) If a State makes no declaration under this Article, the Convention is to extend to all territorial units of that State.

Article 60

- (1) Any State may, not later than the time of ratification, acceptance, approval or accession, or at the time of making a declaration in terms of Article 59, make one or both of the reservations provided for in Articles 54, paragraph 2, and 55. No other reservation shall be permitted.
- (2) Any State may at any time withdraw a reservation it has made. The withdrawal shall be notified to the depositary.
- (3) The reservation shall cease to have effect on the first day of the third calendar month after the notification referred to in the preceding paragraph.

Article 61

- (1) The Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of three months after the deposit of the third instrument of ratification, acceptance or approval referred to in Article 57.
- (2) Thereafter the Convention shall enter into force –
 - a) for each State ratifying, accepting or approving it subsequently, on the first day of the month following the expiration of three months after the deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession;

- b) for each State acceding, on the first day of the month following the expiration of three months after the expiration of the period of six months provided in Article 58, paragraph 3;
- c) for a territorial unit to which the Convention has been extended in conformity with Article 59, on the first day of the month following the expiration of three months after the notification referred to in that Article.

Article 62

- (1) A State Party to the Convention may denounce it by a notification in writing addressed to the depositary. The denunciation may be limited to certain territorial units to which the Convention applies.
- (2) The denunciation takes effect on the first day of the month following the expiration of twelve months after the notification is received by the depositary. Where a longer period for the denunciation to take effect is specified in the notification, the denunciation takes effect upon the expiration of such longer period.

Article 63

The depositary shall notify the States Members of the Hague Conference on Private International Law and the States which have acceded in accordance with Article 58 of the following –

- a) the signatures, ratifications, acceptances and approvals referred to in Article 57;
- b) the accessions and objections raised to accessions referred to in Article 58;
- c) the date on which the Convention enters into force in accordance with Article 61;
- d) the declarations referred to in Articles 34, paragraph 2, and 59;
- e) the agreements referred to in Article 39;
- f) the reservations referred to in Articles 54, paragraph 2, and 55 and the withdrawals referred to in Article 60, paragraph 2;
- g) the denunciations referred to in Article 62.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Convention.

Done at The Hague, on the 19th day of October 1996, in the English and French languages, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Government of the Kingdom of the Netherlands, and of which a certified copy shall be sent, through diplomatic channels, to each of the States Members of the Hague Conference on Private International Law at the date of its Eighteenth Session.

2д

Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета
от 18 декември 2008 декември относно
компетентността, приложимото право,
признаването и изпълнението на съдебни
решения и сътрудничеството по въпроси,
свързани със задължения за **издръжка**

[Регламент с приложенията](#)

[Изменения и съдебна практика на Съда на ЕС](#)

[Практическо ръководство на ЕСМ във връзка с Регламента относно издръжката](#)

[Ръководство на ЕСМ за ползване на приложенията към Регламента относно издръжката](#)

[Европейски съдебен атлас по гражданскоправни въпроси — Регламент относно издръжката](#)

[Регламент относно цифровизацията](#)

До **17 януари 2029 г. Комисията ще приеме актове за изпълнение относно децентрализираната информационна система и европейската точка за електронен достъп по отношение на Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета (вж. член 10, параграф 3 от Регламента относно цифровизацията)*

10.1.2009 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 7/1

I

(Актове, приети по силата на Договорите за ЕО/Евроатол, чието публикуване е задължително)

РЕГЛАМЕНТИ

РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 4/2009 НА СЪВЕТА

от 18 декември 2008 година

относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за създаване на Европейската общност, и по-специално член 61, буква в) и член 67, параграф 2 от него,

като взе предвид предложението на Комисията,

като взе предвид становището на Европейския парламент ⁽¹⁾,

като взе предвид становището на Европейския икономически и социален комитет ⁽²⁾,

като има предвид, че:

- (1) Общността си е поставила за цел да поддържа и развива пространство на свобода, сигурност и правосъдие, в което е гарантирано свободното движение на хората. С оглед постепенното създаване на такова пространство Общността трябва да приеме, *inter alia*, мерки в областта на съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси с трансгранични последици в степента, необходима за доброто функциониране на вътрешния пазар.

- (2) Съгласно разпоредбите на член 65, буква б) от Договора тези мерки трябва да се стремят, наред с другото, към засилване на съвместимостта на приложимите в държавите-членки правила относно съгласуването на закони и на юрисдикции.

- (3) В това отношение, наред с други мерки, Общността вече е приела Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела ⁽³⁾, Решение 2001/470/ЕО на Съвета от 28 май 2001 г. за създаване на Европейска съдебна мрежа по граждански и търговски дела ⁽⁴⁾, Регламент (ЕО) № 1206/2001 на Съвета от 28 май 2001 г. относно сътрудничеството между съдилища на държавите-членки при събирането на доказателства по граждански или търговски дела ⁽⁵⁾, Директива 2003/8/ЕО на Съвета от 27 януари 2003 г. за подобряване на достъпа до правосъдие при презгранични спорове чрез установяването на минимални общи правила за правната помощ при такива спорове ⁽⁶⁾, Регламент (ЕО) № 2201/2003 на Съвета от 27 ноември 2003 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела и делата, свързани с родителската отговорност ⁽⁷⁾, Регламент (ЕО) № 805/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 г. за въвеждане на европейско изпълнително основание при безспорни вземания ⁽⁸⁾ и Регламент (ЕО) № 1393/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2007 г. относно връчване в държавите-членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела („връчване на документи“) ⁽⁹⁾.

⁽³⁾ ОВ L 12, 16.1.2001 г., стр. 1.

⁽⁴⁾ ОВ L 174, 27.6.2001 г., стр. 25.

⁽⁵⁾ ОВ L 174, 27.6.2001 г., стр. 1.

⁽⁶⁾ ОВ L 26, 31.1.2003 г., стр. 41.

⁽⁷⁾ ОВ L 338, 23.12.2003 г., стр. 1.

⁽⁸⁾ ОВ L 143, 30.4.2004 г., стр. 15.

⁽⁹⁾ ОВ L 324, 10.12.2007 г., стр. 79.

⁽¹⁾ Становище от 13 декември 2007 г. (все още непубликувано в Официален вестник) и становище от 4 декември 2008 г. в резултат от нова консултация (все още непубликувано в Официален вестник).

⁽²⁾ Становище в резултат от незадължителна консултация (ОВ С 185, 8.8.2006 г., стр. 35).

- (4) На заседанието си в Тампере от 15 и 16 октомври 1999 г. Европейският съвет прикани Съвета и Комисията да създадат специални общи процесуални правила с цел да се опрости и ускори разрешаването на трансграничните спорове, свързани, *inter alia*, със задължения за издръжка. Освен това той призова за премахване на междинните мерки, необходими за признаването и изпълнението в замолената държава на решение, постановено в друга държава-членка, по-специално на решение относно задължение за издръжка.
- (5) На 30 ноември 2000 г. бе приета съвместна програма на Комисията и на Съвета, съдържаща мерки за прилагане на принципа на взаимно признаване на решенията по граждански и търговски дела ⁽¹⁾. Тази програма предвижда премахване на процедурата на екзекватура при задълженията за издръжка с цел да се подобри ефективността на средствата, с които разполагат вискателите по задължения за издръжка, за да защитят правата си.
- (6) На заседанието си на 4 и 5 ноември 2004 г. в Брюксел Европейският съвет прие нова програма, озаглавена „Хагска програма: укрепване на свободата, сигурността и правосъдието в Европейския съюз“ (наричана по-долу „Хагската програма“) ⁽²⁾.
- (7) На заседанието си от 2 и 3 юни 2005 г. Съветът прие план за действие на Съвета и на Комисията ⁽³⁾, който превръща Хагската програма в конкретни действия и посочва необходимостта да се приемат предложения в областта на задълженията за издръжка.
- (8) В рамките на Хагската конференция по международно частно право Общността и нейните държави-членки участваха в преговори, които завършиха на 23 ноември 2007 г. с приемането на Конвенцията за международно събиране на издръжка за деца и за други членове на семейството (наричана по-долу „Хагската конвенция от 2007 г.“) и на Протокола за приложимото право към задълженията за издръжка (наричан по-долу „Хагският протокол от 2007 г.“). Ето защо тези два инструмента следва да се вземат предвид в рамките на настоящия регламент.
- (9) Вискател на издръжка следва да може да получи лесно в една държава-членка решение, което автоматично ще бъде изпълняемо в друга държава-членка, без никакви други формалности.
- (10) За да се постигне тази цел, би било уместно да се създаде общностен инструмент във връзка със задълженията за издръжка, който да обединява разпоредби за съгласованията на юрисдикции, за съгласованията на закони, за признаването и за изпълнителната сила, за изпълнението на решенията, за правната помощ и за сътрудничеството между централните органи.
- (11) Приложното поле на настоящия регламент следва да включва всички задължения за издръжка, произтичащи от семейни, родствени, брачни отношения или отношения по сватовство, за да се гарантира равното третиране на всички вискатели по вземания за издръжка. За целите на настоящия регламент понятието „задължение за издръжка“ следва да се тълкува самостоятелно.
- (12) За да се вземат под внимание различните начини, по които са уредени въпросите, свързани със задълженията за издръжка в държавите-членки, настоящият регламент следва да се прилага както за решенията на правораздавателните органи, така и за решенията на административните органи, доколкото тези органи предоставят гаранции по-специално по отношение на своята безпристрастност и на правото на страните да бъдат изслушвани. В този случай тези органи следва да прилагат всички норми на настоящия регламент.
- (13) Поради изложените по-горе причини в настоящия регламент следва също да се осигури признаването и изпълнението на съдебни спогодби и автентични документи, без това да засяга правото на едната или другата страна по една такава спогодба или автентичен документ да оспорва тези инструменти пред съд на държавата-членка по произход.
- (14) В настоящия регламент следва да се предвиди понятието „вискател“ да включва, за целите на искане за признаване и изпълнение на решение във връзка със задължения за издръжка, публичните институции, които имат право да действат вместо лице, на което се дължи издръжка, или да искат възстановяване на помощи, предоставени на вискателя вместо издръжка. Когато публична институция действа в това си качество, тя трябва да има право на същите услуги и на същата правна помощ, на каквито има право вискателят.
- (15) За да се защитят интересите на вискателите по вземания за издръжка и да се улесни доброто упражняване на правосъдие в Европейския съюз, следва да бъдат адаптирани правилата относно компетентността, произтичащи от Регламент (ЕО) № 44/2001. Обстоятелството, при което ответник има обичайно местопребиване в трета държава, не следва повече да изключва прилагането на правилата на Общността относно компетентността и повече не следва да се предвижда позоваване на националните норми относно компетентността. Следователно в настоящия регламент следва да се определи в какви случаи съд в държава-членка може да упражнява субсидиарна компетентност.
- (16) За да се компенсират по-специално последиците в случаи на отказ от правосъдие, в настоящия регламент следва също да се предвиди *forum necessitatis*, който да позволява на съд в държава-членка, в изключителни случаи, да се произнесе по спор, който има тясна връзка с трета държава. Такъв изключителен случай може да възникне, когато е невъзможно дадено производство да се проведе в съответната трета държава, например поради гражданска война, или когато разумно не би могло да се очаква от ищеца да започне или проведе производство в тази държава. Компетентност, основана на *forum necessitatis*, би могла обаче да се упражнява само ако спорът има достатъчна връзка с държавата-членка на сезирания съд, като например гражданство на една от страните.

⁽¹⁾ ОВ С 12, 15.1.2001 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ С 53, 3.3.2005 г., стр. 1.

⁽³⁾ ОВ С 198, 12.8.2005 г., стр. 1.

10.1.2009 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 7/3

- (17) Допълнителна норма относно компетентността следва да предвижда, че, освен при особени обстоятелства, длъжникът може да образува производство, с което се иска изменение на съществуващо решение за издръжка или постановяването на ново решение, единствено в държавата, в която вискателят е имал обичайно местопребиваване в момента на постановяване на решението и в която продължава да пребивава обичайно. С оглед да се осигури добра съгласуваност между Хагската конвенция от 2007 г. и настоящия регламент, това правило следва да се прилага към решения на трети държави — страни по същата конвенция, доколкото последната е в сила между съответната държава и Общността и обхваща същите задължения за издръжка в тази държава и в Общността.
- (18) За целите на прилагането на настоящия регламент следва да се предвиди, че в Ирландия понятието „гражданство“ е заменено с понятието „domicile“ („местоживеење“), какъвто е и случаят в Обединеното кралство, доколкото настоящият регламент се прилага в тази държава-членка по силата на член 4 от Протокола относно позицията на Обединеното кралство и на Ирландия, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за създаване на Европейската общност.
- (19) За да се повиши правната сигурност, предвидимостта и самостоятелността на страните, настоящият регламент следва да позволява на страните да изберат по общо съгласие компетентния съд в зависимост от определени свързващи фактори. За да се осигури защитата на уязвимата страна, подобен избор на съд следва да бъде изключен при задълженията за издръжка по отношение на дете под осемнадесет години.
- (20) В настоящия регламент следва да се предвиди, че за държавите-членки, обвързани от Хагския протокол от 2007 г., по отношение на правилата за стълкновение на закони ще се прилагат разпоредбите на посочения протокол. За тази цел следва да се създаде разпоредба, която препраща към посочения протокол. Хагският протокол от 2007 г. ще бъде сключен от Общността навреме, за да се осигури прилагането на настоящия регламент. За да се вземе предвид възможността Хагският протокол от 2007 г. да не се прилага към всички държави-членки, за целите на признаването, изпълнителната сила и изпълнението на решенията следва да се направи разлика между държавите-членки, които са обвързани от Хагския протокол от 2007 г., и онези, които не са обвързани.
- (21) В рамките на настоящия регламент следва да се уточни, че правилата за стълкновение на закони определят само приложимото право към задълженията за издръжка, но не определят приложимото право към установяването на родствени връзки, върху които се основават задълженията за издръжка. Установяването на родствени връзки продължава да бъде подчинено на националното законодателство на държавите-членки, в това число техните правила на международното частно право.
- (22) За да се осигури бързото и ефективно събиране на издръжка и да се предотвратят отлагачи действия, решенията във връзка със задължения за издръжка, постановени в една държава-членка, следва по принцип да бъдат временно изпълняеми. В такъв случай е уместно в настоящия регламент да се предвиди, че съдът по произход следва да може да обявява решенията за временно изпълняеми дори ако националното законодателство не предвижда изпълняемост по право и ако решението се обжалва или може да се обжалва съгласно националното законодателство.
- (23) За да се ограничат разходите за производства, предвидени от настоящия регламент, би било полезно да използват, в рамките на възможното, модерните комуникационни технологии, най-вече при изслушването на страните.
- (24) Гаранциите, които предоставя прилагането на правилата за стълкновение на закони, следва да дават основание решенията във връзка със задължения за издръжка, постановени в държава-членка, обвързана от Хагския протокол от 2007 г., да бъдат признати и да бъдат изпълняеми във всички други държави-членки, без да е необходима никаква друга процедура и без да се извършва какъвто и да е контрол по същество в държавата-членка по изпълнение.
- (25) Признаването в държава-членка на решение във връзка със задължения за издръжка има за цел единствено да позволи събирането на издръжка, определена в решението. Това не предполага признаване от тази държава-членка на родствени, родителските, брачните връзки или връзките по сватовство, които са в основата на задълженията за издръжка, породили решението.
- (26) При решенията, постановени в държава-членка, необвързана от Хагския протокол от 2007 г., в настоящия регламент следва да се предвиди процедура за признаване и за декларация за изпълняемост. Тази процедура следва да има като модел процедурата и основанията за отказ за признаване, предвидени в Регламент (ЕО) № 44/2001. За да се ускори производството и да може вискателят бързо да си събере вземането, следва да се предвиди, че сезираният съд следва да постанови решението си в определените срокове, освен при изключителни обстоятелства.
- (27) Уместно е също да се ограничат във възможно най-голяма степен формалностите по изпълнението, които биха увеличили разходите за вискателя. За тази цел настоящият регламент следва да предвижда вискателят на издръжка да не е задължен да има пощенски адрес или упълномощен представител в държавата-членка по изпълнение, без това да засяга вътрешната организация на държавите-членки по отношение на процедурите по изпълнението.
- (28) За да се ограничат разходите по процедури за изпълнение следва да не се изисква превод, освен ако изпълнението се обжалва, и без да се засягат правилата, приложими за съобщаването и връчването на актовете.

- (29) С оглед да се гарантира спазването на изискванията за справедлив процес, уместно е в настоящия регламент да се предвиди ответникът, който не се е явил пред съда по произход на държава-членка, обвързана от Хагския протокол от 2007 г., да има правото, на етапа на изпълнение на постановеното срещу него решение, да поиска преразглеждане на това решение. Ответникът обаче следва да поиска това преразглеждане в определен срок, който да започва да тече най-късно считано от деня от който, на етапа на процедурата за изпълнение, за първи път не може да разполага изцяло или частично с имуществото си. Това право на преразглеждане следва да бъде извънредно право, предоставено на неизправния ответник, което не засяга упражняването на други извънредни правни средства за обжалване, предвидени в законодателството на държавата-членка по произход, доколкото тези средства за обжалване не са несъвместими с правото на преразглеждане по настоящия регламент.
- (30) За да се ускори изпълнението на решение, произнесено в държава-членка, обвързана от Хагския протокол от 2007 г., в друга държава-членка, уместно е да се ограничат основанията за отказ или отлагане на изпълнението, на които може да се позове длъжникът поради трансграничния характер на задължението за издръжка. Това ограничение не следва да засяга основанията за отказ или отлагане, предвидени в националното законодателство, които не са несъвместими с посочените в настоящия регламент, като освобождаването на длъжника от дълга в момента на изпълнение или това, че определен вид имущество не подлежи на изземване.
- (31) За да се улесни трансграничното събиране на вземания за издръжка, следва да се установи режим на сътрудничество между централните органи, определени от държавите-членки. Тези органи следва да оказват помощ на вискателите и на длъжниците по задължения за издръжка да предявяват правата си в друга държава-членка посредством внасянето на молби за признаване, за декларация за изпълняемост и за изпълнение на вече съществуващи решения, за изменение на такива решения или за постановяване на решение. Те следва също да обменят информация с цел да се открие местонахождението на длъжниците и вискателите и при необходимост да се определят доходите и имуществото им. Те следва освен това да си сътрудничат чрез обмен на информация от общ характер и да подпомагат сътрудничеството между компетентните органи в своята държава-членка.
- (32) Централният орган, определен по силата на настоящия регламент, следва да покрива собствените си разходи с изключение на точно определени случаи и да оказва съдействие на всички ищци с местопребиваване в същата държава-членка. Така критерият за определяне на правото на едно лице да иска съдействие от централен орган следва да не е толкова стриктен, както свързващият критерий „обичайно местопребиваване“, използван на други места в настоящия регламент. Независимо от това критерият „местопребиваване“ следва да изключва простото присъствие.
- (33) За да могат да окажат в пълна степен съдействие на вискателите и на длъжниците по вземания за издръжка, както и да улеснят по оптимален начин трансграничното събиране на такива вземания, централните органи следва да могат да получават определен обем информация с характер на лични данни. Следователно настоящият регламент следва да задължи държавите-членки да следят за това централните им органи да имат достъп до такава информация пред публични органи или администрации, които съхраняват тази информация в рамките на обичайната си дейност. Уместно е обаче всяка държава-членка да определи сама реда и условията за такъв достъп. По този начин дадена държава-членка следва да може да определи публичните органи или администрации, които са длъжни да предоставят информацията на централния орган в съответствие с настоящия регламент, в това число, при необходимост, публични органи или администрации, които вече са определени в рамките на други механизми за достъп до информация. Когато държава-членка определя публични органи или администрации, то тя следва да следи за това нейният централен орган да има достъп до информацията, която се изисква в съответствие с настоящия регламент и се съхранява от тези публични органи или администрации. Държава-членка следва да може също така да предостави на своя централен орган възможността да има достъп до изискваната информация, която се съхранява от друго юридическо лице и за чието обработване това юридическо лице отговаря.
- (34) В рамките на достъпа до лични данни, на тяхното използване и предаване, следва да се спазват изискванията на Директива 95/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 1995 г. за защита на физическите лица при обработването на лични данни и за свободното движение на тези данни ⁽¹⁾, както е транспонирана в националното законодателство на държавите-членки.
- (35) Уместно е да се определят специфичните условия за достъп до лични данни, за тяхното използване и предаване им за целите на прилагането на настоящия регламент. В този смисъл беше взето предвид становището на Европейския орган за защита на личните данни ⁽²⁾. Уведомяването на субекта на данните следва да се извършва съгласно националното законодателство. Уместно е обаче да се предвиди възможността това уведомяване да се отложи, за да се възпрепятства длъжникът да прехвърли имуществото си и по този начин да навреди на събирането на издръжката.
- (36) Предвид процесуалните разходи уместно е да се предвиди много благоприятен режим за предоставяне на правна помощ, а именно пълно поемане на процесуалните разходи, свързани със задължения за издръжка по отношение на деца под 21 години, открити с посредничеството на централните органи. Във връзка с това съществуващите правила за предоставяне на правна помощ в Европейския съюз съгласно Директива 2003/8/ЕО следва да бъдат допълнени със специфични правила, като по този начин се създаде

⁽¹⁾ ОВ L 281, 23.11.1995 г., стр. 31.

⁽²⁾ ОВ C 242, 7.10.2006 г., стр. 20.

10.1.2009 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 7/5

определен режим на правна помощ при задължения за издръжка. В този случай, компетентният орган на замолената държава-членка следва да може, по изключение, да си възстанови разходите за сметка на загубилия ищец, получател на безплатната правна помощ, ако неговото финансово състояние позволява това. Такъв би бил случаят, именно, на лице с добро имотно състояние, което е действало недобросъвестно.

- (37) Освен това за задълженията за издръжка, различни от посочените в предходното съображение, следва да се гарантира на всички страни еднакво третиране по отношение на правната помощ при изпълнението на дадено решение в друга държава-членка. По този начин, разпоредбите на настоящия регламент относно непрекъснатостта на правната помощ следва да се разбират също така като предоставяне на правна помощ на една от страните, която, ако не се е ползвала от правна помощ по време на производството за постановяване или изменение на решение в държавата-членка по произход, след това се е ползвала с такава помощ в същата държава в рамките на искане за изпълнение на решението. По същия начин, страна по спора, която е ползвала безплатно производство пред административен орган, посочен в приложение IX, следва да има право, в държавата-членка по изпълнение, на най-благоприятната правна помощ или на най-голямото освобождаване от разходи и разноси, при условие че докаже, че би се ползвала от тази помощ или това освобождаване в държавата-членка по произход.
- (38) За да се намалят разходите по превод на подкрепящи документи, сезираният съд следва да изисква превод на тези документи само ако такъв е наложителен, без да се засягат правата на защитата и приложимите правила при съобщаването и връчването на актове.
- (39) За да се улесни прилагането на настоящия регламент, следва да се предвиди задължение държавите-членки да съобщят на Комисията наименованията на своите централни органи и данните за връзка с тях, както и друга информация. Тази информация следва да бъде направена достояние на специалистите и на обществеността чрез публикуване в *Официален вестник на Европейския съюз* или чрез електронен достъп до Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела, създадена с Решение 2001/470/ЕО. Освен това използването на формулярите, предвидени в настоящия регламент следва да улесни и ускори комуникацията между централните органи и да позволи подаване на исканията по електронен път.
- (40) Следва да се уреди връзката между настоящия регламент и международните двустранни или многостранни конвенции и споразумения в областта на задълженията за издръжка, по които държавите-членки са страни. Във връзка с това следва да се предвиди, че държавите-членки, които са страни по Конвенцията от 23 март 1962 г. между Швеция, Дания, Финландия, Исландия и Норвегия относно събирането на задълженията за издръжка, ще могат да продължат да прилагат тази конвенция, като се има предвид фактът, че тя предвижда правила относно признаването и изпълнението на решенията, които са по-благоприятни от предвидените в настоящия регламент. Що се отнася до сключването на бъдещи двустранни споразумения с трети държави във

връзка със задълженията за издръжка, процедурите и условията, при които държавите-членки ще имат право да преговарят и да сключват от свое име такива споразумения следва да бъдат определени в рамките на обсъжданията на бъдещото предложение на Комисията по този въпрос.

- (41) При изчисляване на периодите и сроковете, предвидени в настоящия регламент, следва да се прилага Регламент (ЕИО, Евратом) № 1182/71 на Съвета от 3 юни 1971 г. за определяне на правилата, приложими за срокове, дати и крайни срокове ⁽¹⁾.
- (42) Мерките, необходими за прилагане на настоящия регламент, следва да се приемат в съответствие с Решение 1999/468/ЕО на Съвета от 28 юни 1999 г. за установяване на реда и условията за упражняване на изпълнителните правомощия, предоставени на Комисията ⁽²⁾.
- (43) По-специално Комисията следва да бъде упълномощена да приема всяка промяна на предвидените от настоящия регламент формулири чрез процедурата по консултиране, предвидена в член 3 от Решение 1999/468/ЕО. От друга страна, за изготвяне на списъка на административните органи, попадащи в приложното поле на настоящия регламент, както и на списъка на компетентните органи за преценка на правото на правна помощ, следва Комисията да бъде упълномощена да действа съгласно процедурата по управление, предвидена в член 4 от същото решение.
- (44) Настоящият регламент следва да измени Регламент (ЕО) № 44/2001, като замени неговите разпоредби, приложими за задълженията за издръжка. При спазване на преходните разпоредби на настоящия регламент, за въпросите, свързани със задължения за издръжка, държавите-членки следва да прилагат разпоредбите на настоящия регламент относно компетентността, признаването, изпълнителната сила и изпълнението на решенията и правната помощ на мястото на Регламент (ЕО) № 44/2001, считано от датата на прилагане на настоящия регламент.
- (45) Тъй като целите на настоящия регламент, а именно създаването на серия от мерки, позволяващи събирането на вземания за издръжка при трансгранични случаи и съответно улесняване на свободното движение на хора в Европейския съюз, не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите-членки и следователно, поради мащаба и последиците на настоящия регламент, могат да бъдат по-добре постигнати на общностно равнище, Общността може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигане на тези цели.
- (46) Съгласно член 3 от Протокола относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за създаване на Европейската общност, Ирландия е нотифицирала желанието си да участва в приемането и прилагането на настоящия регламент.

⁽¹⁾ ОВ L 124, 8.6.1971 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ L 184, 17.7.1999 г., стр. 23.

- (47) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокола относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за създаване на Европейската общност, Обединеното кралство не участва в приемането на настоящия регламент, не е обвързано от него и от неговото прилагане. Това обаче не засяга възможността Обединеното кралство да уведоми за намерението си да приеме настоящия регламент след приемането му в съответствие с член 4 от същия протокол.
- (48) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокола относно позицията на Дания, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за създаване на Европейската общност, Дания не участва в приемането на настоящия регламент, не е обвързана от него и от неговото прилагане, без това да засяга възможността Дания да прилага по същество измененията на Регламент (ЕО) № 44/2001 съгласно член 3 от Споразумението от 19 октомври 2005 г. между Европейската общност и Кралство Дания относно компетентността и признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела ⁽¹⁾,

ПРИЕ НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

ГЛАВА I

ПРИЛОЖНО ПОЛЕ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ

Член 1

Приложно поле

1. Настоящият регламент се прилага към задълженията за издръжка, произтичащи от семейни, родствени, брачни отношения или отношения по сватовство.
2. Понятието „държава-членка“ в настоящия регламент означава държава-членка, към която се прилага настоящият регламент.

Член 2

Определения

1. За целите на настоящия регламент:
 1. „решение“: означава решение в областта на задълженията за издръжка, постановено от съд на държава-членка, независимо от наименованието на това решение — постановление, разпореждане, определение или изпълнителен лист, както и решение на съдебно длъжностно лице, определящо размера на процесуалните разноски. За целите на глави VII и VIII под „решение“ се разбира и решение в областта на задълженията за издръжка, издадено в трета държава;
 2. „съдебна спогодба“: спогодба в областта на задълженията за издръжка, одобрена от съд или сключена пред съда в хода на съдебно производство;

3. „автентичен документ“:

- а) означава документ в областта на задълженията за издръжка, съставен или формално регистриран като автентичен в държавата-членка по произход, чието истинност:
 - i) е свързана с подписа и съдържанието на автентичния документ, и
 - ii) е установена от публичен орган или всеки друг оправомощен за това орган; или
- б) споразумение в областта на задълженията за издръжка, сключено с административни органи на държавата-членка по произход или удостоверено от тях;

4. „държава-членка по произход“: държавата-членка, в която според случая решението е постановено, съдебната спогодба е одобрена или сключена и автентичният документ е съставен;

5. „държава-членка по изпълнение“: държавата-членка, в която се иска изпълнение на решението, на съдебната спогодба или на автентичния документ;

6. „молеща държава-членка“: държавата-членка, чиито централен орган предава молба съгласно глава VII;

7. „замолена държава-членка“: държавата-членка, чиито централен орган получава молба съгласно глава VII;

8. „държава — страна по Хагската конвенция от 2007 г.“: държава — страна по Хагската конвенция от 23 ноември 2007 г. за международно събиране на издръжки за деца и други членове на семейството (наричана по-долу „Хагската конвенция от 2007 г.“), доколкото въпросната конвенция се прилага между Общността и тази държава;

9. „съд по произход“: съдът, постановил подлежащото на изпълнение решение;

10. „взискател“: всяко физическо лице, на което се дължи или за което се твърди, че му се полага издръжка;

11. „длъжник“: всяко физическо лице, което дължи издръжка или за което се твърди, че дължи издръжка;

2. За целите на настоящия регламент понятието „съд“ обхваща също административните органи в държавите-членки, компетентни по въпросите на задълженията за издръжка, при условие че тези органи предоставят гаранции за своята непристрастност и за правото на страните да бъдат изслушвани, и че решенията, които постановяват съгласно правото на държавата-членка, в която са установени

i) могат да бъдат обжалвани пред съдебен орган или да бъдат обект на надзор от такъв орган, и

ii) имат равностойна сила и действие като решение на съдебен орган по същия въпрос.

⁽¹⁾ ОВ L 299, 16.11.2005 г., стр. 62.

Този текст служи само за информационни цели и няма правно действие. Институциите на Съюза не носят отговорност за неговото съдържание. Автентичните версии на съответните актове, включително техните преамбюли, са версиите, публикувани в Официален вестник на Европейския съюз и налични в EUR-Lex. Тези официални текстове са пряко достъпни чрез връзките, публикувани в настоящия документ

► B**РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 4/2009 НА СЪВЕТА****от 18 декември 2008 година****относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка****(ОВ L 7, 10.1.2009 г., стр. 1)****Изменен със:**

		Официален вестник		
		№	страница	дата
► <u>M1</u>	Регламент за изпълнение (ЕЧ) № 1142/2011 на Комисията от 10 ноември 2011 година	L 293	24	11.11.2011 г.
► <u>M2</u>	Регламент (ЕЧ) № 517/2013 на Съвета от 13 май 2013 година	L 158	1	10.6.2013 г.
► <u>M3</u>	Регламент за изпълнение (ЕЧ) 2015/228 на Комисията от 17 февруари 2015 година	L 49	1	20.2.2015 г.
► <u>M4</u>	Регламент за изпълнение (ЕЧ) 2018/1937 на Комисията от 10 декември 2018 година	L 314	36	11.12.2018 г.

Поправен със:

- **C1** Поправка, ОВ L 131, 18.5.2011 г., стр. 26 (4/2009)
- **C2** Поправка, ОВ L 8, 12.1.2013 г., стр. 19 (4/2009)
- **C3** Поправка, ОВ L 281, 23.10.2013 г., стр. 29 (4/2009)

РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 4/2009 НА СЪВЕТА**от 18 декември 2008 година****относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка****ГЛАВА I****ПРИЛОЖНО ПОЛЕ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ***Член 1***Приложно поле**

1. Настоящият регламент се прилага към задълженията за издръжка, произтичащи от семейни, родствени, брачни отношения или отношения по сватовство.
2. Понятието „държава-членка“ в настоящия регламент означава държава-членка, към която се прилага настоящият регламент.

*Член 2***Определения**

1. За целите на настоящия регламент:
 1. „решение“: означава решение в областта на задълженията за издръжка, постановено от съд на държава-членка, независимо от наименованието на това решение — постановление, разпореждане, определение или изпълнителен лист, както и решение на съдебно длъжностно лице, определящо размера на процесуалните разноски. За целите на глави VII и VIII под „решение“ се разбира и решение в областта на задълженията за издръжка, издадено в трета държава;
 2. „съдебна спогодба“: спогодба в областта на задълженията за издръжка, одобрена от съд или сключена пред съда в хода на съдебно производство;
 3. „автентичен документ“:
 - а) означава документ в областта на задълженията за издръжка, съставен или формално регистриран като автентичен в държавата-членка по произход, чиято истинност:
 - i) е свързана с подписа и съдържанието на автентичния документ, и
 - ii) е установена от публичен орган или всеки друг оправомощен за това орган; или
 - б) споразумение в областта на задълженията за издръжка, сключено с административни органи на държавата-членка по произход или удостоверено от тях;
 4. „държава-членка по произход“: държавата-членка, в която според случая решението е постановено, съдебната спогодба е одобрена или сключена и автентичният документ е съставен;

▼В

5. „държава-членка по изпълнение“: държавата-членка, в която се иска изпълнение на решението, на съдебната спогодба или на автентичния документ;
6. „молеща държава-членка“: държавата-членка, чийто централен орган предава молба съгласно глава VII;
7. „замолена държава-членка“: държавата-членка, чийто централен орган получава молба съгласно глава VII;
8. „държава — страна по Хагската конвенция от 2007 г.“: държава — страна по Хагската конвенция от 23 ноември 2007 г. за международно събиране на издръжки за деца и други членове на семейството (наричана по-долу „Хагската конвенция от 2007 г.“), доколкото въпросната конвенция се прилага между Общността и тази държава;
9. „съд по произход“: съдът, постановил подлежащото на изпълнение решение;
10. „взискател“: всяко физическо лице, на което се дължи или за което се твърди, че му се полага издръжка;
11. „длъжник“: всяко физическо лице, което дължи издръжка или за което се твърди, че дължи издръжка;

2. За целите на настоящия регламент понятието „съд“ обхваща също административните органи в държавите-членки, компетентни по въпросите на задълженията за издръжка, при условие че тези органи предоставят гаранции за своята безпристрастност и за правото на страните да бъдат изслушвани, и че решенията, които постановяват съгласно правото на държавата-членка, в която са установени

- i) могат да бъдат обжалвани пред съдебен орган или да бъдат обект на надзор от такъв орган, и
- ii) имат равностойна сила и действие като решение на съдебен орган по същия въпрос.

Тези административни органи са изброени в приложение IX. Посоченото приложение е изготвено и изменено в съответствие с процедурата на управление, посочена в член 73, параграф 2, по искане на държавата-членка, в която се намира съответният административен орган.

3. За целите на членове 3, 4 и 6 понятието „местоживеење“ замества „гражданство“ в държавите-членки, които използват това понятие като свързващ фактор в областта на семейното право.

За целите на член 6 страните, чието „местоживеење“ е в различни териториални единици на една и съща държава-членка, се разглеждат като имащи общо „местоживеење“ в тази държава-членка.

ГЛАВА II КОМПЕТЕНТНОСТ

Член 3

Общи разпоредби

Компетентни по искове за задължения за издръжка в държавите-членки са:

- а) съдът по обичайно местопребиваване на ответника, или
- б) съдът по обичайно местопребиваване на вискателя, или
- в) съдът, който по силата на закона на съда е компетентен да разглежда иск за гражданското състояние на лицата, когато искът за издръжка допълва този иск, освен ако компетентността не се основава единствено на гражданството на едната от страните, или
- г) съдът, който по силата на закона на съда е компетентен да разглежда иск за родителска отговорност, когато искането за издръжка допълва този иск, освен ако тази компетентност не се основава единствено на гражданството на едната от страните.

Член 4

Избор на съд

1. Страните могат да се договорят, че в дадена държава-членка следният съд или съдилища са компетентни да се произнасят по спорове, свързани със задължения за издръжка, които са възникнали или могат да възникнат помежду им:

- а) съд или съдилища на държавата-членка, в която е обичайното местопребиваване на една от страните,
- б) съд или съдилища на държавата-членка, чийто гражданин е една от страните,
- в) при задължения за издръжка между съпрузи и бивши съпрузи:
 - i) съдът, компетентен да се произнася по техните спорове относно брачни отношения, или
 - ii) съд или съдилища на държавата-членка, в която е било последното общо обичайно местопребиваване на съпрузите в продължение на не по-малко от една година.

Условията, посочени в буква а), б) или в), трябва да са изпълнени в момента на сключване на споразумението относно избора на съд или в момента на образуване на производството.

Компетентността, предоставена по силата на споразумение, е изключителна, освен ако страните не са договорили друго.

▼B

2. Споразумението относно избора на съд се сключва в писмена форма. Всяко съобщаване по електронен път, което осигурява траен запис на споразумението, се счита за равностойно на „писмена форма“.
3. Настоящият член не се прилага при спор относно задължение за издръжка на дете, ненавършило осемнадесет години.
4. Ако страните са се договорили да предоставят изключителна компетентност на съд или съдилища на държава, страна по Конвенцията относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела ⁽¹⁾, подписана на 30 октомври 2007 г. в Лугано (наричана по-долу „Конвенцията от Лугано“), при условие че тази държава не е държава-членка, посочената конвенция се прилага, освен по отношение на споровете, посочени в параграф 4.

Член 5

Компетентност, основана на явяване на ответника

Освен в случаите, когато компетентността произтича от други разпоредби на настоящия регламент, компетентен е съдът на държава-членка, пред който се явява ответникът. Това правило не се прилага, ако ответникът се явява, за да оспори компетентността на съда.

Член 6

Субсидиарна компетентност

Когато нито един съд на държава-членка не е компетентен по смисъла на членове 3, 4 и 5, и нито един съд на държава, страна по Конвенцията от Лугано, която не е държава-членка, не е компетентен по силата на разпоредбите на посочената конвенция, компетентни са съдилищата на държавата-членка на общото гражданство на страните.

Член 7

Forum necessitatis

Когато нито един съд на държава-членка не е компетентен по смисъла на членове 3, 4, 5 и 6, съдилищата на държава-членка могат в изключителни случаи да се произнесат по спора, ако не може в рамките на разумното да се образува или води производство или е невъзможно да се проведе такова в трета държава, с която спорът има тясна връзка.

Спорът трябва да има достатъчна връзка с държавата-членка на сезирания съд.

Член 8

Ограничение за производствата

1. Когато решението е постановено в държава-членка или държава, страна по Хагската конвенция от 2007 г., в която е обичайното местопребиваване на вискателя, длъжникът не може да образува производство за промяна на решението или за ново решение в друга държава-членка, докато обичайното местопребиваване на вискателя е в държавата, в която е постановено решението.

⁽¹⁾ ОВ L 339, 21.12.2007 г., стр. 3.

▼В

2. Параграф 1 не се прилага:
- а) когато между страните съществува договореност съгласно член 4, според която са компетентни съдилищата на споменатата друга държава-членка,
 - б) когато вискателят приеме компетентността на съдилищата на споменатата друга държава-членка, както се посочва в член 5,
 - в) когато компетентният орган на държавата по произход, страна по Хагската конвенция от 2007 г., не може или откаже да упражни компетентността си за промяна на решението или за постановяване на ново решение, или
 - г) когато решението, постановено в държавата по произход, страна по Хагската конвенция от 2007 г., не може да бъде признато или допуснато до изпълнение в държавата-членка, в която се предвижда образуване на производство за изменение на съществуващото или постановяване на ново решение.

Член 9**Сезиране на съда**

За целите на настоящата глава съдът се смята за сезиран:

- а) в момента, когато документът за образуване на производството или равностоен документ е внесен в съда, при условие че ищецът впоследствие не е пропуснал да предприеме изискуемите стъпки, за да може ответникът да бъде уведомен или да получи копие от акта, или
- б) ако преди внасянето му в съда за документа трябва да бъде връчено уведомление или копие — в момента, когато е получен от отговорната за връчването служба, при условие че ищецът впоследствие не е пропуснал да предприеме изискуемите стъпки, за да внесе документа в съда.

Член 10**Проверка на компетентността**

Когато съд на държава-членка бъде сезиран по дело, което не попада в неговата компетентност по силата на настоящия регламент, той сам обявява, че не е компетентен.

Член 11**Проверка на допустимостта**

1. Когато ответник, чието обичайно местопребиваване е на територията на държава, различна от държавата-членка, където е заведено делото, не се яви на делото, компетентният съд спира производството, докато не се докаже, че ответникът е имал възможност да получи документа за образуване на производството или равностоен документ своевременно, за да може да се защити, или че са били предприети всички необходими мерки за тази цел.

▼В

2. Прилага се член 19 от Регламент (ЕО) № 1393/2007 вместо параграф 1 от настоящия член, ако документът за образуване на производството или равностоен документ е трябвало да бъде предаден от една държава-членка на друга в изпълнение на посочения регламент.

3. Когато разпоредбите на Регламент (ЕО) № 1393/2007 не са приложими, се прилага член 15 от Хагската конвенция от 15 ноември 1965 г. относно съобщаването и връчването в чужбина на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела, ако актът за образуване на производството или равностоен документ трябва да бъдат предадени в чужбина в изпълнение на тази конвенция.

*Член 12***Висящ процес (Lis pendens)**

1. Когато искиве с едни и същи предмет и между едни и същи страни са заведени в съдилища на различни държави-членки, съдът, сезиран след първия сезиран съд, спира служебно производството до установяване на компетентността на първия сезиран съд.

2. След установяване на компетентността на първия сезиран съд, всеки друг сезиран съд се отказва от компетентност в полза на този съд.

*Член 13***Свързани искиве**

1. Когато свързани помежду си искиве са висящи пред съдилища на различни държави-членки, всеки съд, сезиран след първия, може да спре разглеждането на делото.

2. Когато тези искиве са висящи на първа инстанция, всеки съд, сезиран след първия, може също по молба на една от страните да се откаже от компетентност, при условие че първият сезиран съд е компетентен да се произнася по въпросните искиве и правото му допуска тяхното обединяване.

3. По смисъла на настоящия член се считат за свързани искиве, при които има толкова тясна връзка помежду им, че е целесъобразно да бъдат разгледани и решени заедно, за да се избегне рискът от несъвместими решения, постановени в отделни производства.

*Член 14***Временни и охранителни мерки**

От съдебните органи на държава-членка могат да бъдат искани временни или охранителни мерки, предвидени в нейното законодателство, дори ако съгласно настоящия регламент съд на друга държава-членка е компетентен да се произнася по съществото на делото.

ГЛАВА III ПРИЛОЖИМО ПРАВО

Член 15

Определяне на приложимото право

Приложимото право към задълженията за издръжка се определя в съответствие с Хагския протокол от 23 ноември 2007 г. относно приложимото право към задълженията за издръжка (наричан по-долу „Хагския протокол от 2007 г.“) в държавите-членки, обвързани от този правен инструмент.

ГЛАВА IV ПРИЗНАВАНЕ, ИЗПЪЛНЯЕМОСТ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА РЕШЕНИЯТА

Член 16

Приложно поле на настоящата глава

1. С настоящата глава се уреждат признаването, изпълняемостта и изпълнението на решения, попадащи в обхвата на настоящия регламент.
2. Раздел 1 се отнася до решения, постановени в държава-членка, която е обвързана от Хагския протокол от 2007 г.
3. Раздел 2 се отнася до решения, постановени в държава-членка, която не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г.
4. Раздел 3 се отнася до всички решения.

РАЗДЕЛ 1

Решения, постановени в държава-членка, която е обвързана от Хагския протокол от 2007 г.

Член 17

Премахване на екзекватурата

1. Решение, постановено в държава-членка, обвързана от Хагския протокол от 2007 г., се признава в друга държава-членка, без да се изисква каквато и да било процедура и без да е възможно да се оспори неговото признаване.
2. Решение, постановено в държава-членка, обвързана от Хагския протокол от 2007 г., което подлежи на изпълнение в тази държава, е изпълняемо в друга държава-членка, без там да е необходима декларация за изпълняемост.

Член 18

Охранителни мерки

Изпълняемо решение включва в себе си автоматично оправо-мощаване да се предприемат охранителни мерки, предвидени в правото на държавата-членка по изпълнение.

▼В

Член 19

Право да се иска преразглеждане

1. Ответник, който не се е явил в съда в държавата-членка по произход, има право да поиска преразглеждане на решението от компетентния съд на тази държава-членка, когато:

- а) актът за образуване на производството или равностоен документ не му е бил връчен или съобщен своевременно и по начин, че да има възможност да се защити, или
- б) е бил възпрепятстван да оспори вземането за издръжка поради непреодолима сила или поради извънредни обстоятелства, без да има вина от негова страна,

освен ако ответникът не е упражнил правото на обжалване на решението, а е имал възможност да направи това.

2. Срокът за подаване на искане за преразглеждане започва да тече от датата, на която ответникът действително се е запознал със съдържанието на решението и е бил в състояние да предприеме действия, най-късно от датата на първата изпълнителна мярка, налагаща му ограничение да се разпорежда цялостно или частично с имуществото си. Ответникът предприема незабавни действия, във всеки случай в срок от 45 дни. Не се допуска удължаване на срока по причина на отдалеченост.

3. Ако съдът отхвърли молбата за преразглеждане по параграф 1 с мотива, че нито едно от предвидените в посочения параграф основания за преразглеждане не е налице, решението остава в сила.

Ако съдът прецени, че преразглеждането е оправдано с мотива, че едно от посочените в параграф 1 условия е изпълнено, решението се обявява за нищожно. Въпреки това вискателят не губи предимствата от прекъсването на давностни или преклузивни срокове, нито правото да иска със задна дата издръжка, която би могъл да придобие с първоначалния иск.

Член 20

Документи за целите на изпълнението

1. За целите на изпълнението на решение в друга държава-членка, молителят представя на компетентните органи по изпълнение на решението:

- а) препис на решението, който отговаря на условията за доказване на неговата истинност;
- б) извлечение от решението, издадено от компетентния орган на държавата-членка по произход с помощта на стандартния формуляр по образца в приложение I;
- в) по целесъобразност, документ, който прави опис на просрочените плащания и посочва датата, на която е извършено изчислението;

▼B

- г) по целесъобразност, транслитерация или превод на съдържанието на формуляра, посочен в буква б), на официалния език на държавата-членка по изпълнение или, ако в тази държава-членка съществуват няколко официални езика — на официалния или на един от официалните езици на съдебното производство на мястото, където е поискано изпълнението, в съответствие със законодателството на тази държава-членка, или на друг език, който държавата-членка по изпълнение е посочила, че може да приеме. Всяка държава-членка може да посочи официалния език или езици на институциите на Европейския съюз, различни от нейния или нейните, на който или които тя приема да бъде попълнен формулярът.
2. Компетентните органи на държавата-членка по изпълнение не могат да изискват от молителя да представи превод на решението. Превод може да бъде поискан обаче, ако изпълнението на решението се оспорва.
3. Всеки превод съгласно настоящия член трябва да бъде направен от лице, което притежава правоспособност за извършване на преводи в една от държавите-членки.

Член 21

Отказ или спиране на изпълнението

1. Основанията за отказ или за спиране на изпълнението в съответствие с правото на държавата-членка по изпълнение се прилагат, ако не са несъвместими с прилагането на параграфи 2 и 3.
2. По молба на длъжника, компетентният орган на държавата-членка по изпълнение отказва изцяло или частично изпълнението на решението на съда по произход, ако правото да се получи изпълнение на решението, постановено от съда по произход, е погасено по давност по смисъла на правото на държавата-членка по произход или на държавата-членка по изпълнение, като се взема предвид по-дългият давностен срок.
- Освен това по молба на длъжника компетентният орган на държавата-членка по изпълнение може да откаже изцяло или частично изпълнението на решението на съда по произход, ако то е несъвместимо с решение, постановено в държавата-членка по изпълнение, или с решение, постановено в друга държава-членка или трета държава, което отговаря на условията, необходими за признаването му в държавата-членка по изпълнение.
- Решение, което има за последица изменението на предходно решение относно задължения за издръжка поради промяна на обстоятелствата, не се смята за несъвместимо решение по смисъла на втората алинея.
3. По молба на длъжника компетентният орган на държавата-членка по изпълнение може да спре изцяло или частично изпълнението на решението на съда по произход, когато компетентният съд на държавата-членка по произход е бил сезиран с молба за преразглеждане на решението на съда по произход в съответствие с член 19.

Освен това, по молба на длъжника компетентният орган на държавата-членка по изпълнение спира изпълнението на решението на съда по произход, ако изпълнителната сила на решението е спряна в държавата-членка по произход.

Член 22

Незасягане на съществуването на семейни отношения

Признаването и изпълнението на решение по въпрос, свързан със задължение за издръжка съгласно настоящия регламент по никакъв начин не означава признаване на семейна, родствена, брачна връзка или връзка по сватовство, породила задължението за издръжка, което е довело до постановяване на решението.

РАЗДЕЛ 2

Решения, постановени в държава-членка, която не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г.

Член 23

Признаване

1. Решение, постановено в държава-членка, която не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г., се признава в другите държави-членки, без за това да се изисква каквато и да било процедура.
2. В случай на оспорване заинтересованата страна, която посочва като основен елемент от иска признаването на дадено решение, може да поиска констативни действия съгласно предвидените в настоящия раздел процедури, с които да се признае решението.
3. Ако признаването се изтъква като инцидентен иск пред съд на държава-членка, този съд е компетентен да се произнесе по въпроса.

Член 24

Основания за отказ за признаване

Съдебно решение не се признава, ако:

- а) признаването явно противоречи на обществения ред в държавата-членка, в която се иска признаване. Критерият за обществен ред не може да се прилага към нормите за компетентност;
- б) актът за образуване на производството или равносвоен документ не е връчен или съобщен на ответника своевременно и по начин, който би му позволил да се защити, освен ако ответникът не е упражнил правото си да оспори решението, въпреки че е имал възможност да направи това;
- в) то е несъвместимо с решение, постановено между същите страни в държавата-членка, в която се иска признаване;
- г) то е несъвместимо с решение, постановено по-рано в друга държава-членка или в трета държава по същия предмет и между същите страни, при условие че по-ранното съдебно решение отговаря на условията, необходими за признаването му в държавата-членка, в която се иска признаване.

Решение, което има за последица изменението на предходно решение относно задължения за издръжка поради промяна на обстоятелствата, не се смята за несъвместимо решение по смисъла на буква в) или г).

▼B

Член 25

Спиране на производството

Съд на държава-членка, до който е подадено искане за признаване на решение, постановено в държава-членка, която не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г., спира производството, ако изпълнението на решението е спряно в държавата-членка по произход поради обжалване.

Член 26

Изпълняемост

Решение, постановено в държава-членка, необвързана от Хагския протокол от 2007 г., което подлежи на изпълнение в тази държава, се привежда в изпълнение в друга държава-членка, когато по молба на всяка заинтересована страна то е било обявено за изпълняемо там.

Член 27

Териториална компетентност

1. Молбата за декларация за изпълняемост се подава пред съда или пред компетентния орган на държавата-членка по изпълнение, относно който тази държава-членка е нотифицирала Комисията в съответствие с член 71.
2. Териториалната компетентност се определя според обичайното местопребиваване на страната, срещу която е поискано изпълнението, или според мястото на изпълнението.

Член 28

Процедура

1. Молбата за декларация за изпълняемост се придружава от следните документи:
 - а) препис на решението, който отговаря на условията за доказване на неговата достоверност;
 - б) извлечение от решението, издадено от съда по произход, като се използва формуляра от приложение II, без да се засягат разпоредбите на член 29;
 - в) по целесъобразност, транслитерация или превод на съдържанието на формуляра, посочен в буква б), на официалния език на държавата-членка по изпълнение или ако в тази държава-членка съществуват няколко официални езика — на официалния или на един от официалните езици на съдебното производство на мястото, където е подадена молбата, в съответствие със законодателството на тази държава-членка, или на друг език, който държавата-членка по изпълнение е посочила, че може да приеме. Всяка държава-членка може да посочи официалния език или езици на институциите на Европейския съюз, различни от нейния или нейните, на който или които тя приема да е попълнен формулярът.
2. Съдът или компетентният орган, до който е отправена молбата, не може да изисква от молителя да представи превод на решението. Независимо от това може да бъде изискан превод при обжалване, посочено в член 32 или 33.
3. Всеки превод съгласно настоящия член трябва да бъде направен от лице, което притежава правоспособност за извършване на преводи в една от държавите-членки.

▼B

Член 29

Непредставяне на извлечението

1. Ако извлечението, посочено в член 28, параграф 1, буква б), не бъде представено, съдът или компетентният орган може да даде срок за представянето му или да приеме равностоен документ или, ако прецени, че разполага с достатъчна информация, може да не изиска представянето му.
2. В посочения в параграф 1 случай се представя превод на документите, ако съдът или компетентният орган поиска това. Преводът трябва да бъде направен от лице, което притежава правоспособност за извършване на преводи в една от държавите-членки.

Член 30

Декларация за изпълняемост

Решението се обявява за подлежащо на изпълнение без преглед по смисъла на член 24 след приключване на формалностите по член 28 и в срок не по-дълъг от 30 дни след приключването на тези формалности, освен при невъзможност поради изключителни обстоятелства. Страната, срещу която е поискано изпълнението, няма право на този етап от производството да прави каквито и да е забележки по искането.

Член 31

Уведомяване за решението по молбата за декларация

1. Решението по молбата за декларация за изпълняемост се съобщава незабавно на ищеца по реда и условията, определени от правото на държавата-членка по изпълнение.
2. Декларацията за изпълняемост се връчва или съобщава на страната, срещу която е поискано изпълнението, заедно със съдебното решение, ако то все още не ѝ е връчено или съобщено.

Член 32

Обжалване на решението по молбата за декларация

1. Решението по молбата за декларация за изпълняемост може да се обжалва от всяка от страните.
2. Жалбата се подава в съда, нотифициран от съответната държава-членка пред Комисията, в съответствие с член 71.
3. Жалбата се разглежда в съответствие с правилата на състезателната процедура.
4. Ако страната, срещу която е поискано изпълнението, не се яви пред съда, сезиран с жалба, повдигната от молителя, се прилага член 11, дори когато страната, срещу която е поискано изпълнението, няма обичайно местопребиваване в някоя от държавите-членки.
5. Декларацията за изпълняемост може да се обжалва в срок от 30 дни от връчването ѝ или съобщаването ѝ. Ако обичайното местопребиваване на страната, срещу която е поискано изпълнението, е в държава-членка, различна от държавата, в която е издадена декларацията за изпълняемост, срокът за обжалване е 45 дни и започва да тече от датата на връчването или съобщаването лично на лицето, или на неговия адрес. Не се допуска удължаване на срока по причина на отдалеченост.

Член 33

Производство за оспорване на решение, постановено по жалба

Решението, постановено по жалбата, може да бъде оспорено само съгласно процедурата, относно която съответната държава-членка е нотифицирала Комисията в съответствие с член 71.

Член 34

Отказ или отменяне на декларация за изпълняемост

1. Съдът, в който е подадена жалбата съгласно член 32 или 33, може да откаже или отмени декларация за изпълняемост само на някое от основанията, посочени в член 24.
2. При спазване на разпоредбите на член 32, параграф 4 съдът, в който е подадена жалбата съгласно член 32, се произнася в срок от 90 дни от нейното подаване, освен при невъзможност поради изключителни обстоятелства.
3. Съдът, в който е подадена жалбата съгласно член 33, постановява решението си незабавно.

Член 35

Спиране на производството

По молба на страната, срещу която е поискано изпълнението, съдът, сезиран с жалбата съгласно член 32 или 33, спира производството, ако в държавата-членка по произход изпълнението на решението е спряно поради обжалване.

Член 36

Временни или охранителни мерки

1. Когато съдебно решение трябва да бъде признато по силата на настоящия раздел, няма пречки молителят да поиска временни или охранителни мерки в съответствие с правото на държавата-членка по изпълнение, без да се изисква това решение да бъде обявено за изпълняемо по смисъла на член 30.
2. Декларацията за изпълняемост съдържа по закон правомощие за предприемане на всякакви охранителни мерки.
3. По време на определения в член 32, параграф 5 срок за обжалване на декларацията за изпълняемост и докато се вземе решение по това обжалване, спрямо имуществото на страната, срещу която е поискано изпълнението, не могат да се предприемат други мерки за изпълнение, освен охранителни.

Член 37

Частична изпълняемост

1. Когато е постановено решение по няколко точки от иска, а декларацията за изпълняемост не може да бъде издадена за всички, съдът или компетентният орган издава такава за една или няколко от тях.
2. Молителят може да поиска декларацията за изпълняемост да се ограничава до определени части от съдебното решение.

▼В

Член 38

Освобождаване от данъци, налози или такси

При производства за издаване на декларация за изпълняемост в държавата по изпълнение не се събират никакви данъци, налози или такси, изчислени въз основа на стойността на иска.

РАЗДЕЛ 3

Общи разпоредби за всички решения

Член 39

Временна изпълняемост

Съдът по произход може да обяви решението за временно изпълняемо, независимо от евентуално право на обжалване, дори ако националното законодателство не предвижда изпълняемост по право.

Член 40

Позоваване на признато решение

1. Когато страна по дело желае да се позове в друга държава-членка на съдебно решение, признато по смисъла на член 17, параграф 1 или по силата на раздел 2, тя трябва да представи препис от това решение, който отговаря на условията, необходими за установяване на неговата истинност.

2. При необходимост, съдът, пред който се прави позоваването на признатото решение, може да поиска от страната, позоваваща се на признатото решение, да представи извлечение, издадено от съда по произход, като използва според случая формуляра от приложение I или II.

Съдът по произход издава такова извлечение и по искане на всяка заинтересована страна.

3. При необходимост, страната, позоваваща се на признатото решение, представя транслитерация или превод на съдържанието на посочения в параграф 2 формуляр на официалния език на съответната държава-членка или, ако в тази държава-членка съществуват няколко официални езика, на официалния или на един от официалните езици на съдебното производство на мястото, където става позоваването на признатото решение, в съответствие със законодателството на тази държава-членка, или на друг език, който държавата-членка по изпълнение е посочила, че може да приеме. Всяка държава-членка може да посочи официалния език или езици на институциите на Европейския съюз, различни от нейния или нейните, на който или които тя приема да е попълнен формулярът.

4. Всеки превод съгласно настоящия член трябва да бъде направен от лице, което притежава правоспособност за извършване на преводи в една от държавите-членки.

Член 41

Процедура и условия за изпълнение

1. При спазване на разпоредбите на настоящия регламент, процедурата по изпълнението на решения, постановени в друга държава-членка, се урежда от законодателството на държавата-членка, в която се извършва изпълнението. Решение, постановено в държава-членка, което е изпълняемо в държавата-членка по изпълнение, се привежда в изпълнение при същите условия, като решение, постановено в тази държава-членка, в която се извършва изпълнението.

▼В

2. Страната, която иска изпълнение на решение, постановено в друга държава-членка, не е длъжна да има пощенски адрес или упълномощен представител в държавата-членка по изпълнение, без това да се отнася до компетентните лица по процедурата на изпълнение.

*Член 42***Недопускане на преразглеждане на решение по същество**

При никакви обстоятелства не се допуска постановено в държава-членка решение да се преразглежда по същество в държавата-членка, в която е поискано признаването, изпълняемостта или изпълнението.

*Член 43***Възстановяване на разходите без предимство**

Възстановяването на всички разходи по прилагането на настоящия регламент няма предимство пред събирането на вземането за издръжка.

ГЛАВА V**ДОСТЪП ДО ПРАВОСЪДИЕ***Член 44***Право на правна помощ**

1. Страните по спор, попадащ в обхвата на настоящия регламент, се ползват с действителен достъп до правосъдие в друга държава-членка, включително в рамките на процедури по изпълнение и по обжалване, при условията, определени в настоящата глава.

В случаите по глава VII този действителен достъп се осигурява от замолената държава-членка на всеки молител, който е с местопребиваване в молящата държава-членка.

2. За осигуряване на такъв действителен достъп държавите-членки предоставят правна помощ в съответствие с настоящата глава, освен ако се прилага параграф 3.

3. В случаите по глава VII държавата-членка не е задължена да предоставя правна помощ, ако и доколкото процедурите на тази държава-членка дават възможност на страните да водят делото, без да е необходима такава помощ, и централният орган предоставя необходимите услуги безплатно.

4. Условията за получаване на достъп до правна помощ не са по-ограничаващи от условията, определени за съответните вътрешни дела.

5. Не се изискват никаква гаранция или обезпечение, независимо как са наречени, за обезпечаване на заплащането на разходите и разносните по производства във връзка със задължения за издръжка.

▼В

Член 45

Съдържание на правната помощ

Правната помощ, предоставена по силата на настоящата глава, означава необходимото съдействие, оказано на страните, за да се запознаят и да предявят правата си, както и за да се гарантира, че молбите им, представени с посредничеството на централните органи или пряко на компетентните органи, ще бъдат разгледани обстойно и ефикасно. Тя включва при необходимост следните аспекти:

- а) досъдебни правни съвети с оглед постигане на уреждане на спора преди започване на съдебно производство;
- б) правна помощ с оглед сезиране на компетентен орган или съд и представителство пред съда;
- в) освобождаване или поемане на разноските по делото и възнагражденията на лицата, упълномощени да извършват действия по време на производството;
- г) в държавите-членки, в които загубилата делото страна е осъдена да заплати разноските на насрещната страна, ако получателят на правната помощ загуби делото, разноските на насрещната страна, които тя би заплатила, ако получателят на правната помощ е имал обичайно местопребиване в държавата-членка, в която се намира сезираният съд;
- д) устен превод;
- е) превод на документите, изискани от съда или от компетентния орган и представени от получателя на правна помощ, които са необходими за решаването на делото;
- ж) пътни разноски, които се поемат от получателя на правната помощ, когато правото или съдът на съответната държава-членка изисква физическото присъствие на съдебното заседание на лицата, засегнати от предявяването на иска, и когато съдът реши, че тези лица не могат да бъдат изслушани по друг приемлив за съда начин.

Член 46

Безплатна правна помощ при искове за издръжка на деца, подадени чрез централните органи

1. Замолената държава-членка предоставя безплатна правна помощ при всички искове по задължения за издръжка на лице, ненавършило 21 години, произтичащи от отношението родител—дете и предявена от взыскател съгласно член 56.

2. Независимо от параграф 1 компетентният орган на замолената държава-членка може да откаже предоставянето на безплатна правна помощ по отношение на молби, различни от тези по член 56, параграф 1, букви а) и б), ако прецени, че молбата или всякакъв вид обжалване е явно неоснователно.

▼B

Член 47

Случаи, които не попадат в обхвата на член 46

1. В случаите, които не попадат в обхвата на член 46, и при спазване на членове 44 и 45, правна помощ може да бъде предоставена в съответствие с националното законодателство, по-специално по отношение на условията за оценка на доходите на молителя или на основателността на молбата.

2. Независимо от параграф 1, страна по спора, която в държавата-членка по произход е ползвала изцяло или частично правна помощ или е била освободена от разходи и разноски, има право, при всяка процедура по признаване, изпълняемост или изпълнение, на най-благоприятната правна помощ или на най-широкото освобождаване, предвидено в законодателството на държавата-членка по изпълнение.

3. Независимо от параграф 1, страна по спора, която в държавата-членка по произход е ползвала безплатна процедура пред административен орган, посочен в приложение X, има право, при всяка процедура по признаване, изпълняемост или изпълнение, на правна помощ в съответствие с параграф 2. За тази цел страната по спора представя документ, съставен от компетентния орган на държавата-членка по произход, удостоверяващ, че отговаря на изискванията за финансово положение и може да се ползва изцяло или частично от правна помощ или от освобождаване от разходи и разноски.

Компетентните органи по настоящия параграф са изброени в приложение XI. Това приложение е изготвено и изменено в съответствие с процедурата на управление, посочена в член 73, параграф 2.

ГЛАВА VI

СЪДЕБНИ СПОГОДБИ И АВТЕНТИЧНИ ДОКУМЕНТИ

Член 48

Прилагане на настоящия регламент към съдебни спогодби и автентични документи

1. Съдебните спогодби и автентичните документи, които са изпълняеми в държавата-членка по произход, се признават и имат същата изпълнителна сила в друга държава-членка като решенията, съгласно глава IV.

2. Разпоредбите на настоящия регламент се прилагат, при необходимост, към съдебни спогодби и автентични документи.

3. Компетентният орган на държавата-членка по произход издава, по искане на която и да е от заинтересованите страни, препис-извлечение от съдебната спогодба или от автентичния документ чрез формуляра, образец от който се съдържа, според случая, в приложения I и II или в приложения III и IV.

ГЛАВА VII

АДМИНИСТРАТИВНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Член 49

Определяне на централните органи

1. Всяка държава-членка определя централен орган, който да изпълнява задълженията, които са му възложени съгласно настоящия регламент.

▼В

2. Федералните държави-членки, държавите-членки с повече от една правна система или държавите-членки с автономни териториални единици са свободни да определят повече от един централен орган, като посочат териториалния или персонален обхват на техните функции. Когато една държава-членка е определила повече от един централен орган, тя посочва централния орган, към който могат да се адресират съобщения с оглед предаването им на компетентния централен орган в рамките на тази държава-членка. Ако дадено съобщение бъде изпратено на централен орган, който не е компетентен, той има задължението да го препрати на компетентния централен орган, като уведоми за това подателя.
3. Названието на централния орган или централните органи, техните данни за връзка и, при нужда, обхватът на техните функции по параграф 2, се съобщават от държавата-членка на Комисията в съответствие с член 71.

*Член 50***Общи функции на централните органи**

1. Централните органи:
 - а) сътрудничат помежду си, по-специално чрез обмен на информация, и развиват сътрудничеството между компетентните органи на собствените си държави-членки за постигане на целите на настоящия регламент,
 - б) търсят, доколкото е възможно, решения на трудностите, които могат да възникнат при прилагането на настоящия регламент.
2. Централните органи вземат мерки, за да улеснят прилагането на настоящия регламент и да укрепят сътрудничеството помежду си. За тази цел се използва Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела, създадена с Решение 2001/470/ЕО.

*Член 51***Специфични функции на централните органи**

1. Централните органи предоставят съдействие по отношение на молбите по член 56, по-специално като:
 - а) предават и получават такива молби;
 - б) образуват или съдействат за образуването на производства по такива молби.
2. По отношение на такива молби централните органи вземат всички необходими мерки за:
 - а) предоставяне или съдействие за предоставянето на правна помощ, когато обстоятелствата го налагат;
 - б) съдействие за намиране на длъжника или вискателя, по-специално в изпълнение на членове 61, 62 и 63;
 - в) подпомагане за получаване на подходяща информация относно доходите, а при нужда и информация относно имущественото състояние на длъжника или вискателя, включително откриване на местонахождението на имуществата, в изпълнение на членове 61, 62 и 63;
 - г) насърчаване на приятелски споразумения с оглед постигане на доброволно изплащане на издръжката, включително чрез посредничество, помирение и други подобни средства;

▼В

- д) съдействие за текущото изпълнение на решенията за издръжка, в това число просрочени задължения;
- е) съдействие за събиране и срочно прехвърляне на плащанията за издръжка;
- ж) улесняване на получаването на документни или други доказателства, без да се засяга Регламент (ЕО) № 1206/2001;
- з) предоставяне на помощ за установяване на родство, когато това е необходимо за събиране на вземания за издръжка;
- и) образуване или съдействие за образуване на производства за получаване на всички необходими и временни мерки с териториален характер, имащи за цел уреждането на висящи молби за издръжка;
- й) улесняване на съобщаването и връчването на документи, без да се засяга Регламент (ЕО) № 1393/2007.

3. Доколкото това е допустимо според правото на съответната държавата-членка, функциите на централния орган по силата на настоящия член могат да бъдат изпълнявани от публични или други структури, при условие че те се контролират от компетентните органи на тази държава-членка. Определянето на такива публични или други структури, както и техните данни за връзка и обхвата на функциите им се съобщават от държавата-членка на Комисията в съответствие с член 71.

4. Настоящият член и член 53 не налагат по никакъв начин задължение на централния орган да упражнява правомощия, които могат да се упражняват единствено от съдебните власти съгласно правото на замолената държава-членка.

Член 52**Упълномощаване**

Централният орган на замолената държава-членка може да иска пълномощно от молителя, само ако действа от негово име в съдебно производство или в производства пред други институции, или за да определи представител за същите цели.

Член 53**Искания за специфични мерки**

1. Чрез мотивирано искане централен орган може да поиска от друг централен орган да предприеме съответните специфични мерки, предвидени в член 51, параграф 2, букви б), в), ж), з), и) и й), когато няма висяща молба по член 56. Замоленият централен орган взема съответните мерки, ако прецени, че такива са необходими, за да подпомогне потенциален молител да подаде молба съгласно член 56 или да реши дали трябва да се подаде такава молба.

2. При подаване на искане съгласно член 51, параграф 2, букви б) и в), замоленият централен орган търси исканата информация при необходимост съгласно член 61. Въпреки това информацията, посочена в член 61, параграф 2, букви б), в) и г), може да бъде потърсена, само ако взискателят представи копие от решение, съдебна спогодба или автентичен документ, подлежащ на изпълнение, при необходимост придружен от преписа-извлечение, посочен в членове 20, 28 или 48.

▼В

Замоленият централен орган съобщава получената информация на молещия централен орган. Когато тази информация е била получена в приложение на член 61, това съобщаване обхваща само адреса на потенциалния ответник в замолената държава-членка. При искане за признаване, декларация за изпълняемост или изпълнение на решение съобщаването може освен това да се отнася до наличието на приходи или имущество на длъжника в тази държава.

Ако замоленият централен орган не е в състояние да предостави исканата информация, той уведомява за това молещия централен орган без отлагане, като посочва причините, поради които не може да предостави информацията.

3. По искане на друг централен орган, централният орган може също така да вземе специфични мерки по отношение на висящо дело за присъждане на издръжка в молещата държава-членка, съдържащо международен елемент.

4. За искания, подадени съгласно настоящия член, централните органи използват формуляра, чийто образец фигурира в приложение V.

*Член 54***Разходи на централния орган**

1. Всеки централен орган поема сам разходите си по прилагането на настоящия регламент.

2. Централните органи не могат да налагат такси на молителя за предоставяне на услугите по настоящия регламент, освен за извънредни разходи, произтичащи от искане за специфична мярка по член 53.

За целите на настоящия параграф разходите по установяване на местонахождението на длъжника не се считат за извънредни разходи.

3. Замоленият централен орган не може да възстановява извънредните разходи, посочени в параграф 2, без предварителното съгласие на молителя за предоставяне на тези услуги на такава цена.

*Член 55***Подаване на молби чрез централните органи**

Молба по настоящата глава се подава до централния орган на замолената държава-членка чрез централния орган на държавата-членка, в която е обичайното местопребиваване на молителя.

*Член 56***Видове молби**

1. Взискател, който претендира за събиране на вземания за издръжка в съответствие с настоящия регламент, може да подаде следните видове молби:

а) признаване или признаване и декларация за изпълняемост на решение;

▼В

- б) изпълнение на решение, постановено или признато в замолената държава-членка;
 - в) получаване на решение в замолената държава-членка, когато такова решение не съществува, включително при нужда — установяване на родство;
 - г) получаване на решение в замолената държава-членка, когато признаването и декларацията за изпълняемост на решение, постановено в държава, различна от замолената държава-членка, не е възможно;
 - д) промяна на решение, постановено в замолената държава-членка;
 - е) промяна на решение, постановено в държава, различна от замолената държава-членка.
2. Длъжник, срещу когото има решение за издръжка, може да подаде следните видове молби:
- а) признаване на решение, с което се спира или се ограничава изпълнението на предходно решение в замолената държава-членка;
 - б) промяна на решение, постановено в замолената държава-членка;
 - в) промяна на решение, постановено в държава, различна от замолената държава-членка.
3. За молби по настоящия член, съдействието и представителството за целите на член 45, буква б) се предоставят от централния орган на замолената държава-членка пряко или с посредничеството на публични или други органи или лица.
4. Освен ако в настоящия регламент не е предвидено друго, посочените в параграфи 1 и 2 молби се разглеждат съгласно законодателството на замолената държава-членка и в съответствие с правилата за компетентност, приложими в тази държава-членка.

*Член 57***Съдържание на молбите**

1. За молба по член 56 се използва формулярът, чийто образец се съдържа в приложение VI или VII.
2. Всички молби по член 56 съдържат като минимум:
- а) описание на характера на молбата или молбите;
 - б) името на ищеца и данни за връзка с него, включително адрес и дата на раждане;
 - в) име и, ако са известни — адрес и дата на раждане на ответника;
 - г) име и дата на раждане на лицата, за които се иска издръжка;
 - д) мотиви, на които се основа молбата;

▼В

- е) когато молба се подава от вискателя — информация относно мястото, където следва да се изпратят или прехвърлят по електронен път плащанията;
- ж) наименованието и данните за връзка на лицето или отдела на централния орган на молещата държава-членка, отговарящо за разглеждането на молбата.
3. За целите на параграф 2, буква б) вместо личния си адрес ищецът може да съобщи друг адрес, в случай на семейно насилие, ако националното законодателство на замолената държава-членка не изисква, за целите на образуване на производствата, представянето на личния адрес на ищеца за процесуални нужди.
4. При необходимост молбата включва също така следната информация, доколкото е известна:
- а) финансовото състояние на вискателя;
- б) финансовото състояние на длъжника, включително име и адрес на работодателя на длъжника, както и естеството и местонахождението на имуществата на длъжника;
- в) всякаква друга информация, която може да помогне за откриване на местонахождението на ответника.
5. Молбата се придружава от цялата необходима подкрепяща информация или документи, в т.ч. при необходимост документи за установяване правото на молителя на правна помощ. Молбите, предвидени в член 56, параграф 1, букви а) и б) и в параграф 2, буква а), според случая, са придружени само от документите, изброени в членове 20, 28 или 48 или в член 25 от Хагската конвенция от 2007 г.

*Член 58***Предаване, получаване и обработка на молби и дела чрез централните органи**

1. Централният орган на молещата държава-членка съдейства на ищеца, като прави необходимото молбата да е придружена от цялата информация и всички документи, за които му е известно, че са необходими за разглеждане на молбата.
2. След като се увери, че молбата отговаря на изискванията на настоящия регламент, централният орган на молещата държава-членка предава молбата на централния орган на замолената държава-членка.
3. В срок от 30 дни от датата на получаване на молбата замоленият централен орган потвърждава получаването ѝ, като за целта използва формуляра, чийто образец се съдържа в приложение VIII, и информира централния орган на молещата държава-членка какви начални стъпки са предприети или предстои да бъдат предприети по отношение на разглеждането на молбата, като може да поиска всякакви допълнителни документи и информация, които счита за необходими. В същия срок от 30 дни замоленият централен орган предоставя на молещия централен орган името и данните за връзка на лицето или службата, на която е възложено да отговаря на въпросите относно движението на молбата.
4. В рамките на 60 дни от датата на потвърждаване на получаването, замоленият централен орган информира молещия централен орган за движението на молбата.

▼B

5. Молещият и замоленият централни органи се информират взаимно за:

а) лицето или службата, отговарящи за дадено дело;

б) напредъка по делото,

и отговарят своевременно на запитванията.

6. Централните органи обработват досието толкова бързо, колкото позволява правилното разглеждане на съдържанието му.

7. Централните органи използват за комуникация помежду си най-бързите и ефикасни средства, с които разполагат.

8. Замолен централен орган може да откаже да обработи молба само ако е явно, че не са изпълнени изискванията на настоящия регламент. В такъв случай този централен орган своевременно информира молещия централен орган за мотивите си за отказ, като използва формуляра, чийто образец се съдържа в приложение IX.

9. Замоленият централен орган не може да отхвърли молба само по причина на липса на допълнителни документи или информация. Той може обаче да поиска от молещия централен орган да предостави тези допълнителни документи или информация. Ако молещият централен орган не направи това в срок от 90 дни или по-дълъг срок, посочен от замоления централен орган, последният може да вземе решение да не продължава разглеждането на молбата. В такъв случай той незабавно информира молещия централен орган за своя отказ, като използва формуляра, чийто образец се съдържа в приложение IX.

Член 59**Езици**

1. Формулярът на искането или на молбата се попълва на официалния език на замолената държава-членка, а ако в тази държава-членка има няколко официални езика — на официалния език или на един от официалните езици на местонахождението на съответния централен орган или на друг официален език на институциите на Европейския съюз, който замолената държава-членка е заявила, че приема, освен ако централният орган на тази държава-членка не се откаже от превод.

2. Документите, придружаващи формуляра за искането или молбата, се превеждат на определения съгласно параграф 1 език, само ако е необходим превод за предоставяне на исканото съдействие, без да се засягат членове 20, 28, 40 и 66.

3. Всички други съобщения между централните органи се разменят на езика, определен в съответствие с параграф 1, освен ако централните органи не уговорят друго помежду си.

Член 60**Заседания**

1. С цел да улеснят прилагането на настоящия регламент, централните органи редовно провеждат заседания.

2. Свикването на тези заседания е в съответствие с Решение 2001/470/ЕО.

▼ В

Член 61

Достъп на централните органи до информация

1. При предвидените в настоящата глава условия и по изключение от член 51, параграф 4 замоленият централен орган си служи с всички приложими и разумни средства, за да получи посочената в параграф 2 информация, необходима да улесни, по определено дело, получаването, промяната, признаването, декларацията за изпълняемост или изпълнението на дадено решение.

Публичните органи или администрациите, които в рамките на обичайната си дейност притежават в замолената държава-членка посочената в параграф 2 информация, и които отговарят за обработката ѝ по смисъла на Директива 95/46/ЕО, я предоставят, като се вземат предвид ограниченията, обосновани от съображения за националната или обществената сигурност, на замоления централен орган по негово искане, когато последният няма пряк достъп до тази информация.

Държавите-членки могат да определят публичните органи или администрациите, които са в състояние да предоставят на замоления централен орган посочената в параграф 2 информация. Когато дадена държава-членка извършва такова определяне, тя следи за това избраните органи и администрации да са такива, че централният ѝ орган да може да има достъп до необходимата информация, в съответствие с настоящия член.

Всяко друго юридическо лице, което притежава, в замолената държава-членка, посочената в параграф 2 информация и което отговаря за обработката ѝ по смисъла на Директива 95/46/ЕО, я предоставя на замоления централен орган по негово искане, ако е оправомощено да го направи съгласно правото на замолената държава-членка.

Замоленият централен орган предава, при необходимост, получената информация на моления централен орган.

2. Информацията, посочена в настоящия член е притежаваната от органите, администрациите или лицата, посочени в параграф 1. Тя трябва да бъде достатъчна, релевантна и непрекомерна и се отнася до:

- а) адреса на длъжника или на вискателя;
- б) доходите на длъжника;
- в) името на работодателя на длъжника и/или номера на банковата(ите) сметка(и) на длъжника;
- г) имуществото на длъжника.

За постановяване или промяна на решение замоленият централен орган може да поиска само информацията, посочена в буква а).

За да се признае, да се обяви за изпълняемо или да се изпълни едно решение, замоленият централен орган може да поиска цялата информация, посочена в първа алинея. Информацията, посочена в буква г), обаче може да бъде поискана само ако посочената в букви б) и в) информация е недостатъчна, за да позволи изпълнение на решението.

▼В

Член 62

Предаване и използване на информацията

1. Централните органи предават в своята държава-членка, според случая, посочената в член 61, параграф 2 информация, на компетентните съдилища, на компетентните органи, отговарящи за връчване или съобщаване на правните актове, както и на компетентните органи, отговарящи за изпълнението на дадено решение.

2. Всеки орган или съд, на който е предадена информацията в приложение на член 61 може да я използва само за да улесни събирането на вземания за издръжка.

С изключение на информацията относно самото наличие на адрес, доходи или имущество в замолената държава-членка, посочената в член 61, параграф 2 информация не може да се разкрива на лицето, сезирало молещия централен орган, при условие че са изпълнени процесуалните правила, приложими пред съда.

3. Никой орган, който обработва информация, предоставена му съгласно член 61, не може да съхранява тази информация след изтичане на периода, необходим за постигане на целите, за които е била предоставена.

4. Всеки орган, който обработва информация, съобщена му в съответствие с член 61, гарантира поверителността ѝ съгласно националното законодателство.

Член 63

Уведомяване на субекта на данните

1. Уведомяването на субекта на данните за разкриването на цялата или част от информацията се извършва съгласно националното право на замолената държава-членка.

2. Когато това уведомяване рискува да навреди на ефективното събиране на вземането за издръжка, то може да се отложи за срок, който не може да надвишава 90 дни, считано от датата на предоставяне на информацията на замоления централен орган.

ГЛАВА VIII

ПУБЛИЧНИ ИНСТИТУЦИИ

Член 64

Публични институции, действащи в качеството на ищец

1. За целите на молба за признаване и на декларация за изпълняемост на решения или за целите на изпълнение на решения, понятието „взискател“ включва публична институция, действаща от името на физическо лице, на което е дължима издръжка, или институция, на която е дължимо възстановяването на помощи, предоставени вместо издръжка.

2. Правото на публична институция да действа вместо лице, на което се дължи издръжка, или да иска възстановяване на помощи, предоставени на взискателя вместо издръжка, се урежда от правото, на което се подчинява институцията.

▼В

3. Публична институция може да иска признаване и декларация за изпълняемост или да иска изпълнението на:
 - а) решение, постановено срещу длъжник по искане на публична институция, която претендира да ѝ бъдат възстановени изплатени от нея помощи вместо издръжка;
 - б) решение, постановено между вискател и длъжник, до размера на помощите, предоставени на вискателя вместо издръжка.
4. Публичната институция, която иска признаване и декларация за изпълняемост или изпълнение на решение, представя при поискване всички документи, които удостоверяват правата ѝ по параграф 2 и изплащането на помощи на вискателя.

ГЛАВА IX**ОБЩИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ***Член 65***Легализация или други подобни формалности**

В рамките на настоящия регламент не се изискват никакви легализации или други подобни формалности.

*Член 66***Превод на подкрепящи документи**

Без да се засягат членове 20, 28 и 40, сезираният съд може да изиска от страните да предоставят превод на подкрепящите документи, които са на език, различен от този, на който се провежда производството, само ако сметне, че такъв превод е необходим за постановяване на решението или за спазване на правата на защитата.

*Член 67***Възстановяване на разходите**

Без да се засяга член 54, компетентният орган на замолената държава-членка може да си възстанови разходите за сметка на загубилата страна по делото, получател на безплатната правна помощ по член 46, по изключение и ако финансовото състояние на последната го позволява.

*Член 68***Връзка с други правни инструменти на Общността**

1. При условие, че се спазва член 75, параграф 2, настоящият регламент изменя Регламент (ЕО) № 44/2001, като заменя разпоредбите на посочения регламент във връзка със задълженията за издръжка.
2. Настоящият регламент заменя Регламент (ЕО) № 805/2004 по отношение на въпросите, свързани със задълженията за издръжка, с изключение на европейските изпълнителни основания относно задълженията за издръжка, издадени в държава-членка, която не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г.

▼ В

3. По отношение на задълженията за издръжка настоящият регламент не засяга изпълнението на Директива 2003/8/ЕО, при спазване на глава V.

4. Настоящият регламент не засяга изпълнението на Директива 95/46/ЕО.

Член 69**Връзка със съществуващите международни конвенции и споразумения**

1. Настоящият регламент не засяга прилагането на двустранните или многостранните конвенции и споразумения, по които една или няколко държави-членки са страни по време на приемането му и които се отнасят до въпроси, уредени от него, без да се засягат задълженията на държавите-членки по силата на член 307 от Договора.

2. Независимо от това, без да се засягат разпоредбите на параграф 3, в отношенията между държавите-членки настоящият регламент има предимство пред конвенциите и споразуменията, които се отнасят до уредени от него въпроси и по които държавите-членки са страни.

3. Настоящият регламент не възпрепятства прилагането на Конвенцията от 23 март 1962 г. между Швеция, Дания, Финландия, Исландия и Норвегия относно събирането на задълженията за издръжка от държавите-членки, които са страни по нея, като се има предвид фактът, че посочената конвенция предвижда по отношение на признаването, изпълняемостта и изпълнението на решенията:

- а) опростени и ускорени процедури за изпълнението на решения за издръжка, и
- б) предоставянето на по-благоприятна правна помощ от предвидената в глава V от настоящия регламент.

Прилагането на горепосочената конвенция обаче не може да лиши ответника от защитата, която му осигуряват членове 19 и 21 от настоящия регламент.

Член 70**Информация, предоставяна на обществеността**

Държавите-членки предоставят чрез Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела, създадена с Решение 2001/470/ЕО, следната информация с цел предоставянето ѝ на обществеността:

- а) описание на националните закони и процедури относно задълженията за издръжка;
- б) описание на предприетите мерки за изпълнение на задълженията по член 51;
- в) описание на гаранциите за ефективен достъп до правосъдие съгласно изискванията на член 44;
- г) описание на националните норми и процедури за изпълнение, включително информация относно всички наложени в тази област ограничения, и по-специално нормите за защита на длъжника и за преклузивните или давностните срокове.

Държавите-членки непрекъснато актуализират тази информация.

▼В

Член 71

Информация относно данните за връзка и езиците

1. Най-късно до 18 септември 2010 г. държавите-членки съобщават на Комисията:

- а) наименованията и данните за връзка на съдилищата или органите, компетентни да разглеждат молби за декларации за изпълняемост на решения в съответствие с член 27, параграф 1 и да се произнасят по образувани жалби срещу решения по такива молби в съответствие с член 32, параграф 2;
- б) процедурите за обжалване, посочени в член 33;
- в) процедурата за преразглеждане за целите на прилагането на член 19, както и името и данните за връзка на компетентните съдилища;
- г) наименованията и данните за връзка на централните си органи и, когато това е уместно, обхвата на техните функции в съответствие с член 49, параграф 3;
- д) наименованията и данните за връзка на публичните институции или други институции и при необходимост обхвата на техните функции в съответствие с член 51, параграф 3;
- е) имената и данните за връзка на органи с компетентност по въпросите на изпълнението за целите на член 21;
- ж) езиците, приети за превод на документите, посочени в членове 20, 28 и 40;
- з) езиците, приети от техните централните органи за посочените в член 59 съобщения с други централни органи.

Държавите-членки осведомяват Комисията за всякакви последвали промени в тази информация.

2. Комисията публикува в *Официален вестник на Европейския съюз* изпратената информация съгласно параграф 1 с изключение на адресите и другите данни за връзка на съдилищата и органите, посочени в букви а), в) и е).

3. Комисията осигурява публичен достъп до изпратената съгласно параграф 1 информация чрез всички други подходящи средства, по-специално чрез Европейската съдебна мрежа за граждански и търговски дела, създадена с Решение 2001/470/ЕО.

Член 72

Изменение на формулярите

Всяко изменение на формулярите, предвидени в настоящия регламент, се приема в съответствие с процедурата по консултиране, предвидена в член 73, параграф 3.

▼B**Член 73****Комитет**

1. Комисията се подпомага от комитета, създаден съгласно член 70 от Регламент (ЕО) № 2201/2003.
 2. При позоваване на настоящия параграф се прилагат членове 4 и 7 от Решение 1999/468/ЕО.
- Срокът, предвиден в член 4, параграф 3 от Решение 1999/468/ЕО, се определя на три месеца.
3. При позоваване на настоящия параграф, се прилагат членове 3 и 7 от Решение 1999/468/ЕО.

Член 74**Клауза за преразглеждане**

Най-късно 5 години след датата на прилагане, определена съгласно член 76, трета алинея, Комисията представя на Европейския парламент, Съвета и Европейския икономически и социален комитет доклад относно прилагането на настоящия регламент, в т.ч. оценка на практическия опит в сътрудничеството между централните органи, по-конкретно техният достъп до информация, притежавана от публичните органи и администрациите, и оценка на функционирането на процедурата за признаване, за изпълняемост и за изпълнение, приложима за решения, постановени в държава-членка, която не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г. Ако е необходимо, докладът се придружава от предложения за адаптиране.

Член 75**Преходни разпоредби****▼C1**

1. Настоящият регламент се прилага само към вече открити производства, одобрени или сключени съдебни спогодби, както и към автентични документи, съставени считано от датата на неговото влизане в сила, при спазване на параграфи 2 и 3.

▼C2

2. Раздели 2 и 3 от глава IV се прилагат към:
 - а) решения, постановени в държавите-членки преди датата на прилагане на настоящия регламент, за които от тази дата е поискано признаване и декларация за изпълняемост;
 - б) решения, постановени от датата на прилагане на настоящия регламент в резултат на открити преди тази дата производства,

доколкото тези решения попадат в приложното поле на Регламент (ЕО) № 44/2001 за целите на признаването и изпълнението.

▼B

Регламент (ЕО) № 44/2001 продължава да се прилага спрямо производства за признаване и изпълнение, които са висящи към датата на прилагане на настоящия регламент.

Първа и втора алинея се прилагат *mutatis mutandis* към одобрени или сключени съдебни спогодби, както и към автентични документи, съставени в държавите-членки.

3. Глава VII относно сътрудничеството между централните органи се прилага към исканията и молбите, получени от централния орган, считано от датата на прилагане на настоящия регламент.

▼B*Член 76***Влизане в сила**

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Член 2, параграф 2, член 47, параграф 3 и членове 71, 72 и 73 се прилагат, считано от 18 септември 2010 г.

Настоящият регламент се прилага, с изключение на разпоредбите, посочени във втора алинея, считано от 18 юни 2011 г., при условие че Хагският протокол от 2007 г. е приложен в Общността към тази дата. Ако това не е изпълнено, настоящият регламент се прилага, считано от датата на прилагане на посочения по-горе протокол в Общността.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко в държавите-членки в съответствие с Договора за създаване на Европейската общност.

2e

Хагски протокол от 23 ноември 2007 г.
за приложимото право
към задължения за издръжка
(„Хагски протокол относно издръжката“)

[Специален раздел по протокола](#)

[Обяснителен доклад и практическо ръководство относно Конвенцията и протокола относно издръжката](#)

[ХКМЧП — специален раздел относно издръжката на деца](#)

[Споразумение между Европейската общност и Кралство Дания относно компетентността и признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела](#)

[Споразумение между Европейския съюз и Кралство Дания относно компетентността и признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела](#)

39. PROTOCOL ON THE LAW APPLICABLE TO MAINTENANCE OBLIGATIONS¹

(Concluded 23 November 2007)

The States signatory to this Protocol,
Desiring to establish common provisions concerning the law applicable to maintenance obligations,
Wishing to modernise the Hague Convention of 24 October 1956 on the law applicable to maintenance obligations towards children and the *Hague Convention of 2 October 1973 on the Law Applicable to Maintenance Obligations*,
Wishing to develop general rules on applicable law that may supplement the *Hague Convention of 23 November 2007 on the International Recovery of Child Support and Other Forms of Family Maintenance*,
Have resolved to conclude a Protocol for this purpose and have agreed upon the following provisions –

Article 1 Scope

- (1) This Protocol shall determine the law applicable to maintenance obligations arising from a family relationship, parentage, marriage or affinity, including a maintenance obligation in respect of a child regardless of the marital status of the parents.
- (2) Decisions rendered in application of this Protocol shall be without prejudice to the existence of any of the relationships referred to in paragraph 1.

Article 2 Universal application

This Protocol applies even if the applicable law is that of a non-Contracting State.

Article 3 General rule on applicable law

- (1) Maintenance obligations shall be governed by the law of the State of the habitual residence of the creditor, save where this Protocol provides otherwise.
- (2) In the case of a change in the habitual residence of the creditor, the law of the State of the new habitual residence shall apply as from the moment when the change occurs.

Article 4 Special rules favouring certain creditors

- (1) The following provisions shall apply in the case of maintenance obligations of –
 - a) parents towards their children;

¹ This Protocol, including related materials, is accessible on the website of the Hague Conference on Private International Law (www.hcch.net), under "Conventions". For the full history of the Protocol, see Hague Conference on Private International Law, *Proceedings of the Twenty-First Session* [to be published].

- b) persons, other than parents, towards persons who have not attained the age of 21 years, except for obligations arising out of the relationships referred to in Article 5; and
 - c) children towards their parents.
- (2) If the creditor is unable, by virtue of the law referred to in Article 3, to obtain maintenance from the debtor, the law of the forum shall apply.
 - (3) Notwithstanding Article 3, if the creditor has seised the competent authority of the State where the debtor has his habitual residence, the law of the forum shall apply. However, if the creditor is unable, by virtue of this law, to obtain maintenance from the debtor, the law of the State of the habitual residence of the creditor shall apply.
 - (4) If the creditor is unable, by virtue of the laws referred to in Article 3 and paragraphs 2 and 3 of this Article, to obtain maintenance from the debtor, the law of the State of their common nationality, if there is one, shall apply.

Article 5

Special rule with respect to spouses and ex-spouses

In the case of a maintenance obligation between spouses, ex-spouses or parties to a marriage which has been annulled, Article 3 shall not apply if one of the parties objects and the law of another State, in particular the State of their last common habitual residence, has a closer connection with the marriage. In such a case the law of that other State shall apply.

Article 6

Special rule on defence

In the case of maintenance obligations other than those arising from a parent-child relationship towards a child and those referred to in Article 5, the debtor may contest a claim from the creditor on the ground that there is no such obligation under both the law of the State of the habitual residence of the debtor and the law of the State of the common nationality of the parties, if there is one.

Article 7

Designation of the law applicable for the purpose of a particular proceeding

- (1) Notwithstanding Articles 3 to 6, the maintenance creditor and debtor for the purpose only of a particular proceeding in a given State may expressly designate the law of that State as applicable to a maintenance obligation.
- (2) A designation made before the institution of such proceedings shall be in an agreement, signed by both parties, in writing or recorded in any medium, the information contained in which is accessible so as to be usable for subsequent reference.

Article 8

Designation of the applicable law

- (1) Notwithstanding Articles 3 to 6, the maintenance creditor and debtor may at any time designate one of the following laws as applicable to a maintenance obligation –
 - a) the law of any State of which either party is a national at the time of the designation;
 - b) the law of the State of the habitual residence of either party at the time of designation;
 - c) the law designated by the parties as applicable, or the law in fact applied, to their property regime;
 - d) the law designated by the parties as applicable, or the law in fact applied, to their divorce or legal separation.
- (2) Such agreement shall be in writing or recorded in any medium, the information contained in which is accessible so as to be usable for subsequent reference, and shall be signed by both parties.
- (3) Paragraph 1 shall not apply to maintenance obligations in respect of a person under the age of 18 years or of an adult who, by reason of an impairment or insufficiency of his or her personal faculties, is not in a position to protect his or her interest.

- (4) Notwithstanding the law designated by the parties in accordance with paragraph 1, the question of whether the creditor can renounce his or her right to maintenance shall be determined by the law of the State of the habitual residence of the creditor at the time of the designation.
- (5) Unless at the time of the designation the parties were fully informed and aware of the consequences of their designation, the law designated by the parties shall not apply where the application of that law would lead to manifestly unfair or unreasonable consequences for any of the parties.

Article 9

“Domicile” instead of “nationality”

A State which has the concept of “domicile” as a connecting factor in family matters may inform the Permanent Bureau of the Hague Conference on Private International Law that, for the purpose of cases which come before its authorities, the word “nationality” in Articles 4 and 6 is replaced by “domicile” as defined in that State.

Article 10

Public bodies

The right of a public body to seek reimbursement of a benefit provided to the creditor in place of maintenance shall be governed by the law to which that body is subject.

Article 11

Scope of the applicable law

The law applicable to the maintenance obligation shall determine *inter alia* –

- a) whether, to what extent and from whom the creditor may claim maintenance;
- b) the extent to which the creditor may claim retroactive maintenance;
- c) the basis for calculation of the amount of maintenance, and indexation;
- d) who is entitled to institute maintenance proceedings, except for issues relating to procedural capacity and representation in the proceedings;
- e) prescription or limitation periods;
- f) the extent of the obligation of a maintenance debtor, where a public body seeks reimbursement of benefits provided for a creditor in place of maintenance.

Article 12

Exclusion of *renvoi*

In the Protocol, the term “law” means the law in force in a State other than its choice of law rules.

Article 13

Public policy

The application of the law determined under the Protocol may be refused only to the extent that its effects would be manifestly contrary to the public policy of the forum.

Article 14

Determining the amount of maintenance

Even if the applicable law provides otherwise, the needs of the creditor and the resources of the debtor as well as any compensation which the creditor was awarded in place of periodical maintenance payments shall be taken into account in determining the amount of maintenance.

Article 15

Non-application of the Protocol to internal conflicts

- (1) A Contracting State in which different systems of law or sets of rules of law apply to maintenance obligations shall not be bound to apply the rules of the Protocol to conflicts solely between such different systems or sets of rules of law.
- (2) This Article shall not apply to a Regional Economic Integration Organisation.

Article 16

Non-unified legal systems – territorial

- (1) In relation to a State in which two or more systems of law or sets of rules of law with regard to any matter dealt with in this Protocol apply in different territorial units –
 - a) any reference to the law of a State shall be construed as referring, where appropriate, to the law in force in the relevant territorial unit;
 - b) any reference to competent authorities or public bodies of that State shall be construed as referring, where appropriate, to those authorised to act in the relevant territorial unit;
 - c) any reference to habitual residence in that State shall be construed as referring, where appropriate, to habitual residence in the relevant territorial unit;
 - d) any reference to the State of which two persons have a common nationality shall be construed as referring to the territorial unit designated by the law of that State or, in the absence of relevant rules, to the territorial unit with which the maintenance obligation is most closely connected;
 - e) any reference to the State of which a person is a national shall be construed as referring to the territorial unit designated by the law of that State or, in the absence of relevant rules, to the territorial unit with which the person has the closest connection.
- (2) For the purpose of identifying the applicable law under the Protocol in relation to a State which comprises two or more territorial units each of which has its own system of law or set of rules of law in respect of matters covered by this Protocol, the following rules apply –
 - a) if there are rules in force in such a State identifying which territorial unit's law is applicable, the law of that unit applies;
 - b) in the absence of such rules, the law of the relevant territorial unit as defined in paragraph 1 applies.
- (3) This Article shall not apply to a Regional Economic Integration Organisation.

Article 17

Non-unified legal systems – inter-personal conflicts

For the purpose of identifying the applicable law under the Protocol in relation to a State which has two or more systems of law or sets of rules of law applicable to different categories of persons in respect of matters covered by this Protocol, any reference to the law of such State shall be construed as referring to the legal system determined by the rules in force in that State.

Article 18

Co-ordination with prior Hague Maintenance Conventions

As between the Contracting States, this Protocol replaces the *Hague Convention of 2 October 1973 on the Law Applicable to Maintenance Obligations* and the Hague Convention of 24 October 1956 on the law applicable to maintenance obligations towards children.

Article 19

Co-ordination with other instruments

- (1) This Protocol does not affect any other international instrument to which Contracting States are or become Parties and which contains provisions on matters governed by the Protocol, unless a contrary declaration is made by the States Parties to such instrument.

- (2) Paragraph 1 also applies to uniform laws based on special ties of a regional or other nature between the States concerned.

Article 20 Uniform interpretation

In the interpretation of this Protocol, regard shall be had to its international character and to the need to promote uniformity in its application.

Article 21 Review of the practical operation of the Protocol

- (1) The Secretary General of the Hague Conference on Private International Law shall as necessary convene a Special Commission in order to review the practical operation of the Protocol.
- (2) For the purpose of such review Contracting States shall co-operate with the Permanent Bureau of the Hague Conference on Private International Law in the gathering of case law concerning the application of the Protocol.

Article 22 Transitional provisions

This Protocol shall not apply to maintenance claimed in a Contracting State relating to a period prior to its entry into force in that State.

Article 23 Signature, ratification and accession

- (1) This Protocol is open for signature by all States.
- (2) This Protocol is subject to ratification, acceptance or approval by the signatory States.
- (3) This Protocol is open for accession by all States.
- (4) Instruments of ratification, acceptance, approval or accession shall be deposited with the Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of the Netherlands, depositary of the Protocol.

Article 24 Regional Economic Integration Organisations

- (1) A Regional Economic Integration Organisation which is constituted solely by sovereign States and has competence over some or all of the matters governed by the Protocol may equally sign, accept, approve or accede to the Protocol. The Regional Economic Integration Organisation shall in that case have the rights and obligations of a Contracting State, to the extent that the Organisation has competence over matters governed by the Protocol.
- (2) The Regional Economic Integration Organisation shall, at the time of signature, acceptance, approval or accession, notify the depositary in writing of the matters governed by the Protocol in respect of which competence has been transferred to that Organisation by its Member States. The Organisation shall promptly notify the depositary in writing of any changes to its competence as specified in the most recent notice given under this paragraph.
- (3) At the time of signature, acceptance, approval or accession, a Regional Economic Integration Organisation may declare, in accordance with Article 28, that it exercises competence over all the matters governed by the Protocol and that the Member States which have transferred competence to the Regional Economic Integration Organisation in respect of the matter in question shall be bound by the Protocol by virtue of the signature, acceptance, approval or accession of the Organisation.
- (4) For the purposes of the entry into force of the Protocol, any instrument deposited by a Regional Economic Integration Organisation shall not be counted unless the Regional Economic Integration Organisation makes a declaration under paragraph 3.

- (5) Any reference to a "Contracting State" or "State" in the Protocol applies equally to a Regional Economic Integration Organisation that is a Party to it, where appropriate. In the event that a declaration is made by a Regional Economic Integration Organisation under paragraph 3, any reference to a "Contracting State" or "State" in the Protocol applies equally to the relevant Member States of the Organisation, where appropriate.

Article 25 Entry into force

- (1) The Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of three months after the deposit of the second instrument of ratification, acceptance, approval or accession referred to in Article 23.
- (2) Thereafter the Protocol shall enter into force –
- a) for each State or each Regional Economic Integration Organisation referred to in Article 24 subsequently ratifying, accepting or approving the Protocol or acceding to it, on the first day of the month following the expiration of three months after the deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession;
 - b) for a territorial unit to which the Protocol has been extended in accordance with Article 26, on the first day of the month following the expiration of three months after notification of the declaration referred to in that Article.

Article 26 Declarations with respect to non-unified legal systems

- (1) If a State has two or more territorial units in which different systems of law are applicable in relation to matters dealt with in this Protocol, it may at the time of signature, ratification, acceptance, approval or accession declare in accordance with Article 28 that the Protocol shall extend to all its territorial units or only to one or more of them and may modify this declaration by submitting another declaration at any time.
- (2) Any such declaration shall be notified to the depositary and shall state expressly the territorial units to which the Protocol applies.
- (3) If a State makes no declaration under this Article, the Protocol is to extend to all territorial units of that State.
- (4) This Article shall not apply to a Regional Economic Integration Organisation.

Article 27 Reservations

No reservations may be made to this Protocol.

Article 28 Declarations

- (1) Declarations referred to in Articles 24(3) and 26(1) may be made upon signature, ratification, acceptance, approval or accession or at any time thereafter, and may be modified or withdrawn at any time.
- (2) Declarations, modifications and withdrawals shall be notified to the depositary.
- (3) A declaration made at the time of signature, ratification, acceptance, approval or accession shall take effect simultaneously with the entry into force of this Protocol for the State concerned.
- (4) A declaration made at a subsequent time, and any modification or withdrawal of a declaration, shall take effect on the first day of the month following the expiration of three months after the date on which the notification is received by the depositary.

Article 29
Denunciation

- (1) A Contracting State to this Protocol may denounce it by a notification in writing addressed to the depositary. The denunciation may be limited to certain territorial units of a State with a non-unified legal system to which the Protocol applies.
- (2) The denunciation shall take effect on the first day of the month following the expiration of 12 months after the date on which the notification is received by the depositary. Where a longer period for the denunciation to take effect is specified in the notification, the denunciation shall take effect upon the expiration of such longer period after the date on which the notification is received by the depositary.

Article 30
Notification

The depositary shall notify the Members of the Hague Conference on Private International Law, and other States and Regional Economic Integration Organisations which have signed, ratified, accepted, approved or acceded in accordance with Articles 23 and 24 of the following –

- a) the signatures and ratifications, acceptances, approvals and accessions referred to in Articles 23 and 24;
- b) the date on which this Protocol enters into force in accordance with Article 25;
- c) the declarations referred to in Articles 24(3) and 26(1);
- d) the denunciations referred to in Article 29.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Protocol.

Done at The Hague, on the 23rd day of November 2007, in the English and French languages, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Government of the Kingdom of the Netherlands, and of which a certified copy shall be sent, through diplomatic channels, to each of the Members of the Hague Conference on Private International Law at the date of its Twenty-First Session and to each of the other States which have participated in that Session.

2ж

Регламент (ЕС) 2016/1103 на Съвета
от 24 юни 2016 година за изпълнение
на засиленото сътрудничество в областта
на компетентността, приложимото право,
признаването и изпълнението на решения
по въпроси, свързани с **имущественния режим
между съпрузи**

[Изменения, актове за изпълнение и съдебна практика на Съда на ЕС](#)

[Европейски съдебен атлас по гражданскоправни въпроси — Регламент относно имуществения режим между съпрузи](#)

[Регламент относно цифровизацията](#)

До **17 януари 2028 г. Комисията ще приеме актове за изпълнение относно децентрализираната информационна система и европейската точка за електронен достъп по отношение на Регламент (ЕС) № 2016/1103 на Съвета (вж. член 10, параграф 3 от Регламента относно цифровизацията)*

II

(Незаконодателни актове)

РЕГЛАМЕНТИ

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2016/1103 НА СЪВЕТА

от 24 юни 2016 година

за изпълнение на засиленото сътрудничество в областта на компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 81, параграф 3 от него,

като взе предвид Решение (ЕС) 2016/954 на Съвета от 9 юни 2016 г. за разрешаване на засилено сътрудничество в областта на компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения относно имуществения режим на международните двойки, обхващащо както въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи, така и въпроси, свързани с имуществените последици на регистрираните партньорства ⁽¹⁾,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взе предвид становището на Европейския парламент ⁽²⁾,

в съответствие със специална законодателна процедура,

като има предвид, че:

- (1) Съюзът си е поставил за цел поддържането и развитието на пространство на свобода, сигурност и правосъдие, в което се гарантира свободното движение на хора. С оглед на постепенното изграждане на това пространство Съюзът трябва да приеме мерки в областта на съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси с трансгранични последици, по-специално когато това е необходимо за правилното функциониране на вътрешния пазар.
- (2) Съгласно разпоредбите на член 81, параграф 2, буква в) от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) тези мерки може да включват мерки, които целят да осигурят съвместимост на правилата, приложими в държавите членки по отношение на съткновението на закони и на юрисдикции.
- (3) На своята среща в Тампере от 15 и 16 октомври 1999 г. Европейският съвет потвърди принципа на взаимно признаване на съдебни и други решения на органите на съдебната власт като крайъгълен камък в областта на съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси и прикани Съвета и Комисията да приемат програма от мерки за прилагане на този принцип.
- (4) На 30 ноември 2000 г. беше приета обща програма на Комисията и Съвета, съдържаща мерки за прилагане на принципа на взаимно признаване на решения по граждански и търговски дела ⁽³⁾. В тази програма мерките, свързани с хармонизирането на съткновителни норми, се определят като мерки, улесняващи взаимното признаване на решения, и се предвижда създаването на инструмент по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи.

⁽¹⁾ ОВ L 159, 16.6.2016 г., стр. 16.

⁽²⁾ Становище от 23 юни 2016 г. (все още непубликувано в Официален вестник).

⁽³⁾ ОВ C 12, 15.1.2001 г., стр. 1.

- (5) На заседанието си от 4 и 5 ноември 2004 г. в Брюксел Европейският съвет прие нова програма, озаглавена „Харска програма: укрепване на свободата, сигурността и правосъдието в Европейския съюз“ ⁽¹⁾. В нея Съветът прикани Комисията да представи Зелена книга относно уреждането на съдебното право на имуществения режим между съпрузи, включително относно съдебната компетентност и взаимното признаване. В програмата се подчертава и необходимостта да бъде приет инструмент в тази област.
- (6) На 17 юли 2006 г. Комисията прие Зелена книга относно уреждането на съдебното право на имуществения режим между съпрузи, включително относно въпроса за съдебната компетентност и взаимното признаване. С тази Зелена книга се откриха широки консултации, обхващащи всички аспекти на трудностите, пред които са изправени двойките в Европа при прекратяване на имуществената общност, както и наличните правни средства за защита.
- (7) На заседанието си от 10 и 11 декември 2009 г. в Брюксел Европейският съвет прие нова многогодишна програма, озаглавена „Стокхолмска програма — Отворена и сигурна Европа в услуга и за защита на гражданите“ ⁽²⁾. В нея Европейският съвет посочва, че взаимното признаване следва да включи и области, които, макар все още необхванати от този принцип, са от основно значение за всекидневния живот, например права върху съпругеската имуществена общност, като се вземат под внимание правните системи на държавите членки, в това число общественният ред (*ordre public*) и националните традиции в тази област.
- (8) В своя „Доклад за гражданството на ЕС за 2010 г.: премахване на пречките за упражняване на правата на гражданите на ЕС“, приет на 27 октомври 2010 г., Комисията обяви, че ще приеме предложение за законодателен акт, с който да бъдат премахнати пречките пред свободното движение на хора, и по-специално трудностите, които срещат двойките при управление на имуществото си или при неговата делба.
- (9) На 16 март 2011 г. Комисията прие предложение за регламент на Съвета относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи, и предложение за регламент на Съвета относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения в областта на имуществените последици на регистрираните партньорства.
- (10) На заседанието си на 3 декември 2015 г. Съветът стигна до заключението, че не може да бъде постигнато еднодушието, необходимо за приемането на предложенията за регламенти относно имуществения режим между съпрузи и имуществените последици на регистрираните партньорства и че следователно целите на сътрудничеството в тази област не могат да бъдат постигнати в разумен срок от Съюза като цяло.
- (11) От декември 2015 г. до февруари 2016 г. Белгия, България, Чешката република, Германия, Гърция, Испания, Франция, Хърватия, Италия, Люксембург, Малта, Нидерландия, Австрия, Португалия, Словения, Финландия и Швеция отправиха искане към Комисията, в което посочват, че желаят да установят засилено сътрудничество помежду си в областта на имуществения режим на международните двойки, и по-конкретно по отношение на компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи, и по отношение на компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения в областта на имуществените последици на регистрираните партньорства, и приканиха Комисията да представи на Съвета предложение в тази насока. С писмо до Комисията от 18 март 2016 г. Кипър посочи желанието си да участва в установяването на засилено сътрудничество; Кипър потвърди това желание по време на работата на Съвета.
- (12) На 9 юни 2016 г. Съветът прие Решение (ЕС) 2016/954 за разрешаване на това засилено сътрудничество.
- (13) Съгласно член 328, параграф 1 от ДФЕС, при установяване на засилено сътрудничество то е отворено за всички държави членки, при условие че се зачитат евентуалните условия за участие, определени в решението за разрешаването му. То е отворено за тях във всеки друг момент, при условие че се зачитат както посочените условия, така и вече приетите в тази насока актове. Комисията и държавите членки, участващи в засилено сътрудничество, следва да се стремят да насърчват участието в него на възможно най-голям брой държави членки. Настоящият регламент следва да е задължителен в своята цялост и да се прилага пряко само в държавите членки, които участват в засилено сътрудничество в областта на компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения относно имуществения режим на международните двойки, обхващащо както въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи, така и въпроси, свързани с имуществените последици на регистрираните партньорства, по силата на Решение (ЕС) 2016/954 или по силата на решение, прието в съответствие с член 331, параграф 1, втора или трета алинея от ДФЕС.

⁽¹⁾ ОВ С 53, 3.3.2005 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ С 115, 4.5.2010 г., стр. 1.

8.7.2016 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 183/3

- (14) В съответствие с член 81 от ДФЕС настоящият регламент следва да се прилага в контекста на имуществения режим между съпрузи с трансгранични последици.
- (15) За да се осигури правната сигурност на брачните двойки по отношение на имуществото им и да им се предостави известна предвидимост, всички правила, отнасящи се до имуществения режим между съпрузи, следва да се обединят в един инструмент.
- (16) За да бъдат постигнати тези цели, настоящият регламент следва да обедини разпоредбите относно компетентността, приложимото право, признаването или, според случая, приемането, изпълняемостта и изпълнението на съдебни решения, автентични актове и съдебни спогодби.
- (17) Настоящият регламент не дава определение на понятието „брак“, което е установено в националното право на държавите членки.
- (18) В обхвата на настоящия регламент следва да попаднат всички гражданскоправни аспекти на имуществения режим между съпрузи — както ежедневно управление на имуществото, така и прекратяването на режима, по-специално в резултат на раздялата на брачната двойка или смъртта на единия от съпрузите. За целите на настоящия регламент понятието „имуществен режим между съпрузи“ следва да се тълкува самостоятелно и следва да обхваща не само правилата, от които съпрузите не могат да дерогират, но и всички други незапълнителни правила, които съпрузите могат да договорят в съответствие с приложимото право, както и всички основни правила съгласно приложимото право. То включва не само имуществените договорености, предвидени специално и изключително от някои национални правни системи при брак, но и всякакви имуществени отношения между съпрузите и в отношенията им с трети лица, които произтичат пряко от брачното правоотношение или от неговото прекратяване.
- (19) От съображения за яснота редица въпроси, които биха могли да се разглеждат като свързани с имуществения режим между съпрузи, следва да бъдат изрично изключени от обхвата на настоящия регламент.
- (20) Поради това настоящият регламент не следва да се прилага за въпроси, свързани с общата дееспособност на съпрузите; това изключение обаче не следва да обхваща конкретни правомощия и права на единия или на двамата съпрузи по отношение на дадено имущество, между самите тях или спрямо трети лица, тъй като тези правомощия и права следва да попаднат в обхвата на настоящия регламент.
- (21) Настоящият регламент не следва да се прилага спрямо други пренюдициални въпроси като съществуването, действителността или признаването на брак, които продължават да се уреждат от националното право на държавите членки, включително от нормите на тяхното международно частно право.
- (22) Запълненията за издръжка между съпрузи, които са уредени от Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета ⁽¹⁾, както и въпросите, свързани с наследяването на починал партньор, тъй като са обхванати от Регламент (ЕС) № 650/2012 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾, следва да се изключат от обхвата на настоящия регламент.
- (23) Въпросите относно права на прехвърляне или на корекции между съпрузи на право на пенсия или на пенсия за инвалидност, независимо от естеството им, придобити по време на брака и които не са били източник на доход от пенсия по време на брака, следва да се изключат от обхвата на настоящия регламент, като се отчитат специфичните системи, съществуващи в държавите членки. Това изключение обаче следва да се тълкува тясно. Следователно настоящият регламент следва да урежда по-конкретно въпроса за класифицирането на пенсионните активи, сумите, които вече са били изплатени на единия съпруг по време на брака и евентуалната компенсация, която би била предоставена в случай на пенсия, придобита с общи активи.
- (24) Настоящият регламент следва да даде възможност за възникване или прехвърляне на право върху недвижима или движима собственост в резултат от имуществен режим между съпрузи, съгласно приложимото към имуществения режим между съпрузи право. В него обаче не следва да се засяга ограниченият брой („*numerus clausus*“) вещни права, съществуващи в националното право на някои държави членки. Дадена държава членка не следва да е задължена да признае вещно право, свързано с имущество, намиращо се на нейна територия, ако въпросното вещно право е непознато в правната система на тази държава членка.

⁽¹⁾ Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета от 18 декември 2008 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка (ОВ L 7, 10.1.2009 г., стр. 1).

⁽²⁾ Регламент (ЕС) № 650/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения и приемането и изпълнението на автентични актове в областта на наследяването и относно създаването на европейско удостоверение за наследство (ОВ L 201, 27.7.2012 г., стр. 107).

- (25) Въпреки това, за да могат съпрузите да се възползват в друга държава членка от правата си, които са възникнали или са им прехвърлени в резултат от имуществения режим между съпрузи, в настоящия регламент следва да се предвиди адаптирането на непознатото вещно право към най-близкото равностойно вещно право съгласно законодателството на другата държава членка. При такова адаптиране следва да се вземат предвид целите и интересите, преследвани от конкретното вещно право, и свързаните с него последици. С цел определяне на възможно най-близкото равностойно национално право може да се потърси връзка с органите или компетентните лица на държавата, чието право е било приложимо към имуществения режим между съпрузи, за да се получи допълнителна информация за естеството и последиците от това право. За тази цел биха могли да се използват съществуващите мрежи за съдебно сътрудничество по гражданскоправни и търговскоправни въпроси, както и всички останали налични средства за улесняване на разбирането на правото на друга държава.
- (26) Адаптирането на непознати вещни права, което е изрично предвидено в настоящия регламент, не следва да изключва други форми на адаптиране в контекста на прилагането на настоящия регламент.
- (27) Искванията за вписване в регистър на право върху недвижима или движима собственост следва да бъдат изключени от обхвата на настоящия регламент. Ето защо правото на държавата членка, в която се води регистърът (за недвижимата собственост това е *lex rei sitae*), следва да определя правните условия и начина на извършване на вписването, както и органите, например поземлени регистри или нотариуси, които отговарят за извършване на проверка на това дали са изпълнени всички изисквания и дали представената или изготвената документация е достатъчна или съдържа необходимата информация. По-специално тези органи могат да проверяват дали правото на съпруг по отношение на имущество, посочено в представения за вписване документ, е право, вписано като такова в регистъра или доказано по друг начин в съответствие с правото на държавата членка, в която се води регистърът. За да се избегне дублирането на документи, органите по вписването следва да приемат онези документи, изготвени от компетентните органи в друга държава членка, чието разпространение е предвидено в настоящия регламент. Това не следва да изключва възможността органите, участващи във вписването, да поискат от лицето, което подава заявление за вписване, да представи такава допълнителна информация или такива допълнителни документи, каквито се изискват съгласно правото на държавата членка, в която се води регистърът, например информация или документи, свързани с изплащане на приход. Компетентният орган може да посочи на лицето, което подава заявление за вписване, как може да се предоставят липсващата информация или документи.
- (28) Последиците от вписването на дадено право в регистър следва също да бъдат изключени от обхвата на настоящия регламент. Ето защо именно правото на държавата членка, в която се води регистърът, следва да определя дали вписването има например декларативно или конститутивно действие. По този начин, когато например придобиването на право върху недвижима собственост изисква вписването в регистър в съответствие с правото на държавата членка, в която се води регистърът, с цел да се гарантира действието *erga omnes* на регистрите или да се осигури закрила на правните сделки, моментът на придобиването следва да се определя от правото на тази държава членка.
- (29) Настоящият регламент следва да защита различните системи за уреждане на въпросите, свързани с имуществения режим между съпрузи, които се прилагат в държавите членки. Поради това, за целите на настоящия регламент, понятието „съд“ следва да бъде разширено, така че да обхваща не само съдилищата в тесния смисъл на думата, които упражняват съдебни функции, но например и нотариусите в някои държави членки, които в определени области, свързани с имуществения режим между съпрузи, упражняват съдебни функции като съдилища, както и нотариусите и правните специалисти, които в някои държави членки упражняват съдебни функции по даден вид имуществен режим между съпрузи чрез делегиране на правомощия от съда. Всички съдилища, съгласно определеното в настоящия регламент, следва да бъдат обвързани от правилата относно компетентността, изложени в настоящия регламент. От друга страна, понятието „съд“ не следва да обхваща извънсъдебните органи на държавите членки, които по силата на националното право са оправомощени да се занимават с въпросите, свързани с имуществения режим между съпрузи, като нотариусите, които в повечето държави членки, както е обичайният случай, не упражняват съдебни функции.
- (30) С настоящия регламент следва да се даде възможност на всички нотариуси, които имат компетентност в областта на имуществения режим между съпрузи в държавите членки, да упражняват тази компетентност. Дали нотариусите в дадена държава членка са обвързани от правилата относно компетентността, предвидени в настоящия регламент, следва да зависи от това дали те попадат в рамките на определеното за „съд“ за целите на настоящия регламент.
- (31) Актовете, издавани от нотариуси в областта на имуществения режим между съпрузи в държавите членки, следва да се разпространяват в съответствие с настоящия регламент. Когато нотариусите упражняват съдебни функции, те следва да са обвързани от правилата относно компетентността, установени в настоящия регламент, а решенията, които вземат, следва да се разпространяват в съответствие с разпоредбите от настоящия регламент за признаването, изпълняемостта и изпълнението на решения. Когато нотариусите не упражняват съдебни функции, те следва да не са обвързани от правилата относно компетентността, а издаваните от тях автентични актове следва да се разпространяват в съответствие с разпоредбите от настоящия регламент относно автентичните актове.

8.7.2016 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 183/5

- (32) За да се вземе предвид нарастващата мобилност на брачните двойки и да се насърчи доброто правораздаване, правилата относно компетентността, установени в настоящия регламент следва да дадат на гражданите възможност техните различни, свързани помежду си процедури, да се разглеждат от съдилищата в една и съща държава членка. За тази цел настоящият регламент следва да се стреми да концентрира компетентността в областта на имуществения режим между съпрузи в държавата членка, чиито съдилища са сезирани да се произнесат относно наследяването на съпруг в съответствие с Регламент (ЕС) № 650/2012 или развода, законната раздяла или унищожаването на брака съгласно Регламент (ЕО) № 2201/2003 на Съвета ⁽¹⁾.
- (33) Настоящият регламент следва да предвижда, че когато производство относно наследяване на съпруг е висящо пред съд на държава членка, сезиран по силата на Регламент (ЕС) № 650/2012, съдилищата на тази държава членка да бъдат компетентни да се произнесат по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи, възникващи във връзка с този наследствен казус.
- (34) По същия начин въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи, които възникват във връзка с висящи производства пред съд на държава членка, сезиран с производство по развод, законна раздяла или унищожаване на брака по силата на Регламент (ЕО) № 2201/2003, следва да се разглеждат от съдилищата на тази държава членка, освен ако компетентността на съда да се произнесе по развода, законната раздяла или унищожаването на брака може да има само специфични основания. В такива случаи концентрирането на компетентност не следва да се разрешава без споразумение между съпрузите.
- (35) Когато въпросите, свързани с имуществения режим между съпрузи, не са свързани с висящи производства пред съд на държава членка относно наследяване на съпруг или развод, законна раздяла или унищожаване на брака, настоящият регламент следва да предвиди йерархично подредени критерии за привръзка за целите на определянето на компетентност, като се започне с обичайното пребиваване на съпрузите към момента на сезирането на съда. Тези критерии за привръзка се определят с оглед на нарастващата мобилност на гражданите, както и за да се гарантира наличието на действителни привързващи фактори между съпрузите и държавата членка, в която се упражнява компетентността.
- (36) За да се повиши правната сигурност, предвидимостта и автономността на страните, настоящият регламент следва, при определени обстоятелства, да дава на страните възможност да сключат споразумение за избор на съд в полза на съдилищата на държавата членка на приложимото право или на съдилищата на държавата членка на сключване на брака.
- (37) За целите на настоящия регламент и за да се обхванат всички възможни случаи, държавата членка на сключване на брака следва да бъде държавата членка, пред чиито органи е сключен бракът.
- (38) Съдилищата на държава членка могат да приемат, че съгласно тяхното международно частно право въпросният брак не може да бъде признат за целите на производството относно имуществения режим между съпрузи. В такъв случай по изключение може да е необходимо съдът да се откаже от компетентност съгласно настоящия регламент. Съдилищата действат бързо и заинтересованата страна следва да разполага с възможността да отнесе въпроса до всяка друга държава членка, по отношение на която е налице привръзка за предоставяне на компетентност, независимо от реда на основанията за компетентност, като същевременно се защита автономността на страните. Всеки съд, сезиран след отказ от компетентност, с изключение на съдилищата на държавата на сключване на брака, може също по изключение да трябва да се откаже от компетентност при същите условия. При комбинирането от различните правила за компетентност следва обаче да се гарантира, че страните разполагат с всички възможности да сезират съдилищата на държава членка, която ще приеме компетентността за целите на привеждане в действие на имуществения режим между съпрузи на страните.
- (39) Настоящият регламент не следва да възпрепятства страните да уредят извънсдебно, по взаимно съгласие, въпросите около имуществения режим между съпрузи, например пред нотариус, в държава членка по техен избор, когато това е възможно съгласно правото на тази държава членка. Такава следва да бъде практиката дори ако приложимото към имуществения режим между съпрузи право не е правото на тази държава членка.
- (40) За да се гарантира, че съдилищата на всички държави членки могат, като изхождат от еднакви основания, да упражняват компетентност във връзка с имуществения режим между съпрузи, в настоящия регламент следва да се изброят изчерпателно основанията, на които може да се упражнява такава субсидиарна компетентност.

⁽¹⁾ Регламент (ЕО) № 2201/2003 на Съвета от 27 ноември 2003 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела и делата, свързани с родителската отговорност, с който се отменя Регламент (ЕО) № 1347/2000 (ОВ L 338, 23.12.2003 г., стр. 1).

- (41) За да се преодолее по-специално случаите на отказ от правосъдие, в настоящия регламент следва да се предвиди *forum necessitatis*, който да позволява на съд в държава членка, в изключителни случаи, да се произнася по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи, който има тясна връзка с трета държава. Може да се счита, че е налице такъв изключителен случай, когато е невъзможно дадено производство да се проведе в съответната трета държава, например поради гражданска война, или когато разумно не би могло да се очаква от съпруг да започне или проведе производство в тази държава. Компетентност, основана на *forum necessitatis*, би могла обаче да се упражнява само ако казусът има достатъчна връзка с държавата членка на сезирания съд.
- (42) В интерес на хармоничното функциониране на правосъдието следва да се избягва постановяването на несъвместими решения в различните държави членки. За тази цел в настоящия регламент следва да се предвидят общи процесурни правила, сходни с правилата от други правни инструменти на Съюза в областта на съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси. Такова процесурно правило е правилото за висящо производство (*lis pendens*), което ще се прилага, когато едно и също дело за имуществения режим между съпрузи се разглежда пред различни съдилища в различни държави членки. С това правило ще се определя кой съд да продължи да гледа делото за имуществения режим между съпрузи.
- (43) За да се позволи на гражданите да се ползват, при пълна правна сигурност, от преимуществата на вътрешния пазар, с настоящия регламент следва да се даде на съпрузите възможност да узнаят предварително кое е правото, приложимо към имуществения режим между съпрузи в техния случай. Ето защо следва да се въведат хармонизирани съгласовани норми, за да се избегне наличието на противоречиящи си резултати. Основната норма следва да създаде гаранции, че имущественият режим между съпрузи се урежда от предвидимо право, с което този режим е в тясна връзка. От съображения за правна сигурност и за да се избегне фрагментиране на имуществения режим между съпрузи, правото, приложимо за този режим, следва да урежда режима като цяло, т.е. цялото имущество, което е част от този режим, независимо от естеството на активите и от това дали те се намират в друга държава членка или в трета държава.
- (44) Правото, определено с настоящия регламент, следва да се прилага дори и когато това не е право на държава членка.
- (45) За да улесни съпрузите при управлението на тяхното имущество, настоящият регламент следва да им позволи да изберат приложимото право към имуществения режим между съпрузи в техния случай, независимо от вида или местонахождението на имуществото, измежду законодателствата, с които имат тясна връзка поради тяхното обичайно местопребиваване или гражданство. Този избор може да се направи по всяко време, преди сключването на брака, в момента на сключването му или по време на брака.
- (46) За да се гарантира правната сигурност на правните сделки и да се избегне всяка промяна на приложимото за имуществения режим между съпрузи право, без съпрузите да бъдат уведомени за това, приложимото право за имуществения режим между съпрузи не следва да се променя, освен по изрично искане на страните. Когато е предприета от съпрузите, такава промяна не следва да има обратно действие, освен ако това не е заявено изрично от тях. Независимо от случая промяната не може да засяга правата на трети лица.
- (47) Правилата относно материалната действителност и действителността от гледна точка на формата на споразумение за избор на приложимо право следва да са установени по такъв начин, че да се улесни информираният избор на съпрузите и да се защити съгласието им с цел да се гарантира правна сигурност, както и по-добър достъп до правосъдие. Що се отнася до действителността от гледна точка на формата, следва да се въведат някои предпазни мерки, за да се гарантира, че съпрузите осъзнават последствията от своя избор. Като минимално изискване, споразумението за избор на приложимо право следва да бъде изготвено в писмена форма, с дата и подписи на двете страни. Ако обаче правото на държава членка, където двамата съпрузи пребивават обичайно към момента на сключване на споразумението, предвижда допълнителни правила по отношение на формата, тези правила следва да бъдат спазени. Ако към момента на сключване на споразумението съпрузите имат обичайно местопребиваване в различни държави членки, чието право предвижда различни правила по отношение на формата, е достатъчно съответствие с правилата на една от тези държави. Ако към момента на сключване на споразумението само единият от съпрузите има обичайно местопребиваване в държава членка, която предвижда допълнителни правила по отношение на формата, тези правила следва да бъдат спазени.
- (48) Споразумението за имуществени отношения между съпрузи е вид разпореждане с брачно имущество, чиято допустимост и приемане варират сред държавите членки. За да се улесни приемането в държавите членки на правата върху съпругеската имуществена общност, придобити в резултат от споразумение за имуществени отношения между съпрузи, следва да бъдат предвидени правила, уреждащи действителността на този вид споразумения от гледна точка на формата. Като минимално изискване споразумението за имуществени отношения между съпрузи се изготвя в писмена форма, с дата и подписи на двете страни. Споразумението, обаче, трябва да отговаря и на допълнителните изисквания за действителност по отношение на формата, предвидени в правото, приложимо към имуществения режим между съпрузи съгласно настоящия регламент и в правото на държавата членка, на чиято територия съпрузите пребивават обичайно. Настоящият регламент следва също да определи правото, което урежда материалноправната действителност на това споразумение.

8.7.2016 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 183/7

- (49) При липса на избор на приложимо право, за да съчетае необходимостта от предвидимост и правна сигурност със съображенията за реалните условия, в които протича животът на двойката, настоящият регламент следва да въведе хармонизирани съгласователни норми, въз основа на йерархично подредени критерии за привръзка, позволяващи да се определи приложимото право към цялото имущество на съпрузите. Като първи критерий за привръзка следва да бъде определено първото общо обичайно местопребиваване на съпрузите скоро след сключването на брака, преди правото на държавата на общото гражданство на съпрузите към момента на сключване на брака. Ако нито един от тези критерии не е налице, или ако няма първо общо обичайно местопребиваване в случай на общо двойно гражданство на съпрузите в момента на сключването на брака, като трети критерий за привръзка следва да се приложи правото на държавата, с която съпрузите имат най-тесни връзки. При прилагането на последния критерий всички обстоятелства следва да бъдат взети предвид, при ясното условие, че тези връзки следва да се разглеждат във вида, в който са съществували към момента на сключване на брака.
- (50) Когато в настоящия регламент гражданството се посочва като критерий за привръзка, въпросът как да се разглежда определено лице, което има повече от едно гражданство, е преюдициален въпрос, който попада извън обхвата на настоящия регламент и следва да се урежда от националното право, включително, когато е приложимо, от международните конвенции, при пълно спазване на общите принципи на Съюза. Разглеждането на този въпрос следва да не оказва влияние върху действителността на избора на право, направен в съответствие с настоящия регламент.
- (51) По отношение на определянето на правото, приложимо за имуществения режим между съпрузи при липса на избор на право и споразумение за имуществените отношения между съпрузите, съдебният орган на държава членка, по искане на един от съпрузите, следва в изключителни случаи — например когато съпрузите се преместват в държавата на обичайното си местопребиваване за дълъг период от време — да може да стигне до заключението, че може да се приложи правото на тази държава, ако съпрузите са разчитали на него. Независимо от случая промяната не може да засяга правата на трети лица.
- (52) Правото, определено като приложимо към имуществения режим между съпрузи, следва да урежда този режим от момента на класифициране на имуществото на единия или двамата съпрузи в различни категории по време на брака и след прекратяването му до прекратяването на съпругеската имуществена общност. То следва да включва последиците от имуществения режим между съпрузи за правоотношенията между единия от съпрузите и трети лица. Същевременно правото, приложимо за имуществения режим между съпрузи, може да се противопоставя на трети лица от съпруг с цел уреждане на тези последици, само когато правоотношенията между съпруга и третото лице са възникнали в момент, когато третото лице е знаело или е трябвало да знае за това право.
- (53) По съображения, свързани с обществен интерес, като защита на политическата, социалната или икономическата организация на обществото на дадена държава членка, съдилищата и други компетентни органи на държавите членки следва да имат възможност в изключителни случаи да прилагат изключения въз основа на първостепенни повелителни норми. Понятието „първостепенни повелителни норми“ съответно следва да обхваща правила с императивен характер, като правилата за защита на семейното жилище. При все това, изключението от прилагането на правото, приложимо към имуществения режим между съпрузи, следва да бъде тълкувано тясно, за да продължи да бъде съвместимо с общата цел на настоящия регламент.
- (54) По съображения, също свързани с обществен интерес, съдилищата и други компетентни органи в областта на имуществения режим между съпрузи в държавите членки, следва да имат право да пренебрегнат, при изключителни обстоятелства, определени разпоредби на чуждото право, когато в конкретния случай прилагането на тези разпоредби би било в явно несъответствие с обществен интерес (*ordre public*) на съответната държава членка. Съдилищата или другите компетентни органи не следва обаче да могат да използват изключението за обществен интерес с цел да не прилагат правото на друга държава, да откажат признаването — или, според случая, приемането — или изпълнението на съдебно решение, автентичен акт или съдебна спогодба от друга държава членка, ако това би било в противоречие с Хартата на основните права на Европейския съюз („Хартата“), и по-специално с член 21 от нея относно принципа за недискриминация.
- (55) Тъй като има държави, в които успоредно съществуват две или повече правни системи или набор от правила, отнасящи се до въпросите, уредени от настоящия регламент, следва да се предвиди в каква степен разпоредбите на настоящия регламент се прилагат в различните териториални единици на тези държави.
- (56) В контекста на общата цел — взаимно признаване на решения, постановени в държавите членки по въпросите, свързани с имуществения режим между съпрузи, настоящият регламент следва да предвиди норми относно признаването, изпълняемостта и изпълнението на решения, подобни на нормите, предвидени в други правни инструменти на Съюза в областта на съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси.

- (57) За да се вземат предвид различните системи за уреждане на въпросите, свързани с имуществения режим между съпрузи в държавите членки, с настоящия регламент следва да се гарантират приемането и изпълняемостта във всички държави членки на автентичните актове в областта на имуществения режим между съпрузи.
- (58) Автентичните актове следва да имат в друга държава членка същата доказателствена сила, каквато имат в държавата членка по произход, или възможно най-сравнимото действие. При определянето на доказателствената сила на даден автентичен акт в друга държава членка или на възможно най-сравнимото действие следва да се посочат видът и обхватът на доказателствената сила на автентичния акт в държавата членка по произход. Следователно доказателствената сила на даден автентичен акт в друга държава членка следва да зависи от правото на държавата членка по произход.
- (59) „Автентичността“ на автентичния акт следва да бъде автономно понятие, което обхваща такива елементи като истинността на акта, формалните предпоставки за него, правомощията на органа, изготвил акта, и процедурата за изготвянето му. То следва да обхваща и фактическите елементи, описани в автентичния акт от съответния орган, като факта, че посочените страни са се явили пред този орган на указаната дата и че са направили посочените изявления. Страна, която желае да оспори автентичността на автентичен акт, следва да направи това пред компетентния съд в държавата членка по произход на автентичния акт съгласно правото на тази държава членка.
- (60) Формулировката „правни актове или правоотношения, вписани в автентичен акт“ следва да се тълкува като позоваване на съдържанието по същество, отразено в автентичния акт. Страна, която желае да оспори правни актове или правоотношения, вписани в автентичен акт, следва да направи това пред компетентните по настоящия регламент съдилища, които следва да решат спора в съответствие с приложимото към имуществения режим между съпрузи право.
- (61) Ако въпрос, отнасящ се до правни актове или правоотношения, вписани в автентичен акт, бъде повдигнат като инцидентен иск в хода на производство пред съд на държава членка, този съд следва да бъде компетентен по този иск.
- (62) Автентичен акт, който се оспорва, не следва да има доказателствена сила в държава членка, различна от държавата членка по произход, докато трае производството по оспорването. Ако се оспорва само конкретен въпрос, свързан с правните актове или правоотношения, вписани в автентичния акт, оспореният автентичен акт не следва да има доказателствена сила в държава членка, различна от държавата членка по произход по отношение на предмета на обжалването, докато трае производството по оспорването. Автентичен акт, който е обявен за недействителен в резултат от оспорването му, преставя да има доказателствена сила.
- (63) Орган, пред който в приложение на настоящия регламент бъдат представени два несъвместими автентични акта, следва да прецени дали и на кой от двата автентични акта следва да бъде даден приоритет, като вземе предвид обстоятелствата по конкретния случай. Когато от обстоятелствата по случая не става ясно дали и на кой от автентичните актове следва да бъде даден приоритет, въпросът следва да се реши от съдилищата, компетентни съгласно настоящия регламент, или, когато въпросът е повдигнат като инцидентен иск в хода на производството, от съда по производството. При несъвместимост между автентичен акт и решение следва да се разгледат основанията за непризнаване на решения съгласно настоящия регламент.
- (64) Признаването и изпълнението на решение относно имуществен режим между съпрузи съгласно настоящия регламент по никакъв начин не следва да предполага признаване на брака, породил имуществения режим между съпрузи, довел до постановяване на решението.
- (65) Следва да се уточни връзката между настоящия регламент и двустранните или многостранни конвенции в областта на имуществения режим между съпрузи, по които държавите членки са страни.
- (66) Настоящият регламент не следва да изключва възможността държавите членки, които са страни по Конвенцията от 6 февруари 1931 г. между Дания, Финландия, Исландия, Норвегия и Швеция, съдържаща международни частноправни разпоредби относно брака, осиновяването и настойничеството, във вида след преработването ѝ през 2006 г., на Конвенцията от 19 ноември 1934 г. между Дания, Финландия, Исландия, Норвегия и Швеция, съдържаща международни частноправни разпоредби относно наследяването, завещанията и управлението на наследствено имущество, във вида след преработването ѝ през юни 2012 г., и Конвенцията от 11 октомври 1977 г. между Дания, Финландия, Исландия, Норвегия и Швеция относно признаването и изпълнението на

8.7.2016 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 183/9

съдебни решения по граждански дела, да продължат да прилагат някои разпоредби от тези конвенции, доколкото те предвиждат опростени и по-експедитивни процедури за признаването и изпълнението на решения по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи.

- (67) За улесняване на прилагането на настоящия регламент следва да се предвиди задължение за държавите членки да предоставят определен тип информация относно своето законодателство и процедури, свързани с имуществения режим между съпрузи, в рамките на Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела, създадена с Решение 2001/470/ЕО на Съвета ⁽¹⁾. За да се даде възможност за навременно публикуване в *Официален вестник на Европейския съюз* на цялата информация от значение за практическото прилагане на настоящия регламент, държавите членки следва да предоставят тази информация на Комисията, преди регламентът да започне да се прилага.
- (68) По същия начин, за да се улесни прилагането на настоящия регламент и да се даде възможност за използване на съвременни комуникационни технологии, следва да се предвидят стандартни формуляри за свидетелства, които да бъдат предоставяни във връзка със заявление за декларация за изпълняемост на решение, автентичен акт или съдебна спогодба.
- (69) При изчисляване на периодите и сроковете, предвидени в настоящия регламент, следва да се прилага Регламент (ЕИО, Евратом) № 1182/71 на Съвета ⁽²⁾.
- (70) С цел осигуряване на еднакви условия за прилагането на настоящия регламент на Комисията следва да се предоставят изпълнителни правомощия във връзка с изготвянето и последващото изменение на свидетелствата и формулярите, отнасящи се до декларацията за изпълняемост на решения, съдебни спогодби и автентични актове. Тези правомощия следва да бъдат упражнявани в съответствие с Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета ⁽³⁾.
- (71) За приемането на актове за изпълнение за изготвяне и последващо изменение на свидетелствата и формулярите, предвидени в настоящия регламент, следва да се използва процедурата по консултиране.
- (72) Доколкото целите на настоящия регламент, а именно свободното движение на хора в Съюза, възможността съпрузите да организират помежду си и спрямо трети лица имуществените си отношения, както по време на съвместния си живот, така и при прекратяване на имуществената общност, по-голямата предвидимост и правна сигурност, не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите членки, а поради мащаба и последиците на настоящия регламент, могат да бъдат по-добре постигнати на равнището на Съюза, ако е подходящо посредством засилено сътрудничество между държавите членки. В съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз, Съюзът разполага с компетентност да предприема действия. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигане на тези цели.
- (73) Настоящият регламент зачита основните права и спазва принципите, признати от Хартата, и по-специално членове 7, 9, 17, 21 и 47 от нея, отнасящи се съответно до зачитането на личния и семейния живот, правото на встъпване в брак и на създаване на семейство в съответствие с националните закони, правото на собственост, принципа на недискриминация и правото на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес. Настоящият регламент следва да се прилага от съдилищата и други компетентни органи на държавите членки при спазване на тези права и принципи,

ПРИЕ НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

ГЛАВА I

ОБХВАТ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ

Член 1

Приложно поле

1. Настоящият регламент се прилага по отношение на имуществения режим между съпрузи.

Той не се прилага по отношение на данъчни, митнически и административни въпроси.

⁽¹⁾ Решение 2001/470/ЕО на Съвета от 28 май 2001 г. за създаване на Европейска съдебна мрежа по граждански и търговски дела (ОВ L 174, 27.6.2001 г., стр. 25).

⁽²⁾ Регламент (ЕИО, Евратом) № 1182/71 на Съвета от 3 юни 1971 г. за определяне на правилата, приложими за срокове, дати и крайни срокове (ОВ L 124, 8.6.1971 г., стр. 1).

⁽³⁾ Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите-членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията (ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13).

02016R1103 — BG — 08.07.2016 — 000.002 — 1

Този текст служи само за информационни цели и няма правно действие. Институциите на Съюза не носят отговорност за неговото съдържание. Автентичните версии на съответните актове, включително техните преамбюли, са версиите, публикувани в Официален вестник на Европейския съюз и налични в EUR-Lex. Тези официални текстове са пряко достъпни чрез връзките, публикувани в настоящия документ

► B**РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2016/1103 НА СЪВЕТА****от 24 юни 2016 година**

за изпълнение на засиленото сътрудничество в областта на компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи

(ОВ L 183, 8.7.2016 г., стр. 1)

Поправен със:

- C1 Поправка, ОВ L 113, 29.4.2017 г., стр. 62 (2016/1103)
- C2 Поправка, ОВ L 167, 4.7.2018 г., стр. 36 (2016/1103)

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2016/1103 НА СЪВЕТА**от 24 юни 2016 година**

за изпълнение на засиленото сътрудничество в областта на компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи

ГЛАВА I**ОБХВАТ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ***Член 1***Приложно поле**

1. Настоящият регламент се прилага по отношение на имуществения режим между съпрузи.

Той не се прилага по отношение на данъчни, митнически и административни въпроси.

2. От обхвата на настоящия регламент се изключва следното:

- а) дееспособността на съпрузите;
- б) съществуването, действителността или признаването на брака;
- в) задълженията за издръжка;
- г) наследяването на починал съпруг;
- д) социалното осигуряване;
- е) правото на прехвърляне или на адаптиране между съпрузи в случай на развод, законна раздяла или унищожаване на брака на права на пенсиониране или на пенсия за инвалидност, придобити по време на брака и които не са били източник на доход от пенсии по време на брака;
- ж) естеството на вещните права върху имущество; както и
- з) вписването в регистър на права върху недвижима или движима собственост, включително правните изисквания за такова вписване, както и последиците от вписването или невписването на такива права в регистър.

*Член 2***Компетентност по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи в рамките на държавите членки**

Настоящият регламент не засяга компетентността на органите на държавите членки да разглеждат въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи.

*Член 3***Определения**

1. За целите на настоящия регламент:

- а) „имуществен режим между съпрузи“ означава съвкупността от правилата, отнасящи се до имуществените отношения между съпрузите и техните отношения с трети лица, в резултат на брак или неговото прекратяване;

▼B

- б) „споразумение за имуществени отношения между съпрузи“ означава всяко споразумение между съпрузи или бъдещи съпрузи, с което те организират своя режим на имуществени отношения;
- в) „автентичен акт“ означава документ по въпрос от имуществения режим между съпрузите, който формално е съставен или регистриран като автентичен акт в държава членка и чиято автентичност:
- i) е свързана с подписа и съдържанието на автентичния акт, и
 - ii) е установена от публичен орган или друг орган, оправомощен за тази цел от държавата членка по произход;
- г) „решение“ означава всяко решение по въпрос от имуществения режим между съпрузи, постановено от съд на държава членка, независимо от наименованието на решението, включително решение за определянето на разходите или разностите от служител на съда;
- д) „съдебна спогодба“ означава споразумение по въпрос от имуществения режим между съпрузи, одобрено от съда или сключено пред съда в хода на съдебно производство;
- е) „държава членка по произход“ означава държавата членка, в която е постановено решението, съставен е автентичният акт или е одобрена, или е сключена съдебната спогодба;
- ж) „държава членка на изпълнението“ означава държавата членка, в която се иска признаване и/или изпълнение на решението, на автентичния акт или на съдебната спогодба.
2. За целите на настоящия регламент „съд“ означава всеки съдебен орган и всички други органи и правни специалисти, компетентни по въпросите на имуществения режим между съпрузи, които упражняват съдебни функции, или действат чрез делегиране на правомощия от страна на съдебен орган, или действат под контрола на съдебен орган, при условие че тези други органи и правни специалисти предоставят гаранции за своята безпристрастност и за правото на всички страни да бъдат изслушвани и при условие че решенията, които постановяват съгласно правото на държавата членка, в която действат:
- а) могат да бъдат обжалвани пред съдебен орган или да бъдат преразглеждани от такъв орган;
 - б) имат сходна сила и последици като решение на съдебен орган по същия въпрос.

Държавите членки изпращат уведомление до Комисията относно другите органи и правни специалисти, посочени в първа алинея, съгласно член 64.

ГЛАВА II

КОМПЕТЕНТНОСТ

Член 4

Компетентност в случай на смърт на един от съпрузите

Когато съд в държава членка е сезиран по въпроси, свързани с наследяването на съпруг съгласно Регламент (ЕС) № 650/2012, съдилищата на тази държава са компетентни да се произнасят по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузите и възникващи във връзка с въпросното дело за наследяване.

▼B

Член 5

Компетентност в случай на развод, законна раздяла или унищожаване на брака

1. Без да се засяга параграф 2, когато съд в държава членка е сезиран съгласно Регламент (ЕО) № 2201/2003 с молба за развод, законна раздяла или унищожаване на брака, компетентни да се произнасят по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузите и възникващи във връзка с тази молба, са съдилищата на същата държава членка.

2. Компетентността по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи по параграф 1, се определя от споразумението между съпрузите, когато съдът, сезиран да се произнесе по молбата за развод, законна раздяла или унищожаване на брака:

- а) е съд на държава членка, в която ищецът пребивава обичайно и в която е живял/а поне една година непосредствено преди предявяването на иска, в съответствие с член 3, параграф 1, буква а), пето тире от Регламент (ЕО) № 2201/2003;
- б) е съд на държава членка, чийто гражданин е ищецът и в която ищецът пребивава обичайно и е живял там поне шест месеца непосредствено преди предявяването на иска, в съответствие с член 3, параграф 1, буква а), шесто тире от Регламент (ЕО) № 2201/2003;
- в) е сезиран съгласно член 5 от Регламент (ЕО) № 2201/2003 в случай на преобразуване на законна раздяла в развод; или
- г) е сезиран съгласно член 7 от Регламент (ЕО) № 2201/2003 в случай на субсидиарна компетентност.

3. Ако споразумението, посочено в параграф 2 от настоящия член, е сключено преди сезирането на съда по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи, то отговаря на изискванията на член 7, параграф 2.

Член 6

Компетентност в други случаи

Когато никой съд на държава членка не е компетентен съгласно член 4 или 5 или в случаите, различни от предвидените в посочените членове, компетентността да се произнася по въпроси относно имуществения режим между съпрузи принадлежи на съдилищата на държавата членка:

- а) на чиято територия съпрузите имат обичайно местопребиваване към момента на сезиране на съда или, ако това не е изпълнено;
- б) на чиято територия съпрузите са имали последното си обичайно местопребиваване, доколкото един от тях все още живее там към момента на сезиране на съда, или, ако това не е изпълнено;
- в) на чиято територия ответникът има обичайно местопребиваване към момента на сезиране на съда или, ако това не е изпълнено;
- г) на общото гражданство на съпрузите към момента на сезиране на съда.

▼B*Член 7***Избор на съд**

1. В случаите, които попадат в обхвата на член 6, страните могат да се споразумеят, че съдилищата на държавата членка, чието право е приложимо съгласно член 22 или член 26, параграф 1, буква а) или буква б) или съдилищата на държавата членка на сключване на брака имат изключителна компетентност да се произнасят по въпроси относно техния режим на имуществени отношения.

2. Споразумението, посочено в параграф 1, се представя в писмена форма, с дата и подпис от страните. Всяко съобщаване по електронен път, което осигурява траен запис на споразумението, се счита за равностойно на „писмена форма“.

*Член 8***Компетентност, основана на явяването на ответника**

1. Извън компетентността, която произтича от други разпоредби на настоящия регламент, компетентен е този съд на държава членка, чието право е било избрано съгласно член 22 или член 26, параграф 1, буква а) или б), и пред който се яви ответникът. Това правило не се прилага, когато ответникът се явява, за да оспори компетентността, или в случаите, попадащи в обхвата на член 4 или член 5, параграф 1.

2. Преди да приеме компетентност съгласно параграф 1, съдът се уверява, че ответникът е информиран за правото си да оспори компетентността, както и за последиците от явяването или невявяването си.

*Член 9***Алтернативна компетентност**

1. По изключение, ако съд на държава членка, който е компетентен съгласно член 4, 6, 7 или 8, счете, че съгласно нормите на неговото международно частно право въпросният брак не се признава за целите на производството относно имуществения режим между съпрузи, той може да се откаже от компетентност. Ако съдът реши да се откаже от компетентност, той го прави незабавно.

2. Когато съд, който е компетентен съгласно член 4 или 6, се откаже от компетентност и когато страните в производството се споразумеят да възложат компетентност на съдилищата на всяка друга държавата членка в съответствие с член 7, компетентни да се произнасят по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи, са съдилищата на тази държава членка.

В останалите случаи компетентни да се произнасят по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи, са съдилищата на всяка друга държава членка съгласно член 6 или 8 или съдилищата на държавата членка на сключване на брака.

3. Настоящият член не се прилага, когато страните са получили развод, законна раздяла или унищожаване на брака, които могат да бъдат признати в държавата членка на сезирания съд.

Член 10

Субсидиарна компетентност

Когато никой съд на държава членка не е компетентен съгласно член 4, 5, 6, 7 или 8 или когато всички съдилища съгласно член 9 са обявили, че се отказват от компетентност и нито един съд не е компетентен съгласно член 9, параграф 2, съдилищата на държава членка са компетентни доколкото дадено недвижимо имущество на единия или на двамата съпрузи се намира на територията на тази държава членка, като в този случай сезираният съд е компетентен да се произнесе само относно въпросното недвижимо имущество.

Член 11

Forum necessitatis

Когато никой съд на държава членка не е компетентен съгласно член 4, 5, 6, 7, 8 или 10 или когато всички съдилища съгласно член 9 са обявили, че се отказват от компетентност и нито един съд на държава членка не е компетентен съгласно член 9, параграф 2 или член 10, съдилищата на държава членка могат в изключителни случаи да се произнесат по спор относно имуществения режим между съпрузи, ако не може в рамките на разумното да се образува или води производство или е невъзможно да се проведе такова в трета държава, с която спорът има тясна връзка.

Спорът трябва да е свързан в достатъчна степен с държавата членка на сезирания съд.

Член 12

Насрещни искове

Съдът, който води производство по силата на член 4, 5, 6, 7, 8, 9, параграф 2, 10 или 11, е компетентен да разглежда и насрещни искове, доколкото те попадат в обхвата на настоящия регламент.

Член 13

Ограниченост на производството

1. Когато имуществото на починалия, чието наследяване попада в обхвата на Регламент (ЕС) № 650/2012, включва активи, намиращи се в трета държава, съдът, сезиран да се произнесе по имуществения режим между съпрузи, може по искане на една от страните да реши да не се произнася по отношение на един или повече такива активи, ако може да се очаква, че решението му по отношение на тези активи няма да бъде признато и, когато е приложимо, обявено за изпълняемо в тази трета държава.

2. Параграф 1 не засяга правото на страните да ограничат обхвата на производството съгласно правото на държавата членка на сезирания съд.

Член 14

Сезиране на съд

За целите на настоящата глава съдът се смята за сезиран:

▼B

- а) към момента на подаване в съда на исковата молба или на равностоен документ, при условие че впоследствие ищецът не е пропуснал да предприеме необходимите действия за връчването на съответните документи на ответника;
- б) ако документът трябва да бъде връчен, преди да бъде внесен в съда, към момента на получаването му от отговорната за връчването служба, при условие че впоследствие ищецът не е пропуснал да предприеме необходимите действия за внасянето на документа в съда; или
- в) ако производството е образувано служебно от съда към момента, в който съдът взема решение за образуване на производството, или, ако такова решение не е необходимо, към момента на регистриране на делото от съда.

*Член 15***Проверка за компетентност**

Когато съд на държава членка бъде сезиран по въпрос, отнасящ се до имуществения режим между съпрузи, който не попада в неговата компетентност по силата на настоящия регламент, той обявява служебно, че не е компетентен.

*Член 16***Проверка за допустимост**

1. Когато ответник, който има обичайно местопребиваване на територията на държава, различна от държавата членка, където е предявен искът, не се яви на делото, компетентният съгласно настоящия регламент съд спира производството, докато не се установи, че ответникът е имал възможност да получи исковата молба или равностоен документ своевременно, за да организира защитата си, или че са били предприети всички необходими мерки за тази цел.

2. Член 19 от Регламент (ЕО) № 1393/2007 на Европейския парламент и на Съвета⁽¹⁾ се прилага вместо параграф 1 от настоящия член, ако исковата молба или равностоен документ трябва да бъдат предадени от една държава членка на друга в изпълнение на въпросния регламент.

3. Ако разпоредбите на Регламент (ЕО) № 1393/2007 са неприложими, се прилага член 15 от Хагската конвенция от 15 ноември 1965 г. за връчване в чужбина на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела, ако исковата молба или равностоен документ трябва да бъдат предадени в чужбина в изпълнение на тази конвенция.

*Член 17***Висящ процес**

1. Когато искове със същия предмет и между същите страни са предявени в съдилища на различни държави членки, съдът, пред

⁽¹⁾ Регламент (ЕО) № 1393/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2007 г. относно връчване в държавите-членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела (връчване на документи) и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1348/2000 на Съвета (ОВ L 324, 10.12.2007 г., стр. 79).

▼В

който искът е предявен по-късно, спира служебно производството до установяване на компетентността на първия сезиран съд.

2. По посочените в параграф 1 дела по искане на сезиран със спора съд всеки друг сезиран съд незабавно уведомява първия съд относно датата, на която е бил сезиран.

3. След установяване на компетентността на първия сезиран съд всеки друг съд, пред който искът е предявен по-късно, се отказва от компетентност в полза на първия сезиран съд.

*Член 18***Свързани искове**

1. Когато свързани искове са висящи пред съдилищата на различни държави членки, съдът, пред който искът е предявен по-късно, може да спре производството.

2. Когато исковите, посочени в параграф 1, са висящи пред първоинстанционни съдилища, съдът, пред който искът е предявен по-късно, може също по молба на една от страните да се откаже от компетентност, при условие че първият сезиран съд е компетентен по отношение на въпросните искове и правото му допуска тяхното съединяване.

3. За целите на настоящия член исковите се смятат за свързани, когато те се намират в такава тясна връзка помежду си, че е целесъобразно да бъдат разгледани и решени заедно, за да се избегне рискът от противоречащи си решения, постановени в отделни производства.

*Член 19***Временни, включително охранителни мерки**

Към съдилищата на държава членка може да се отправи молба за такива временни мерки, включително охранителни мерки, каквито съществуват съгласно нейното право, дори ако съгласно настоящия регламент съдилищата на друга държава членка са компетентни по същността на спора.

ГЛАВА III

ПРИЛОЖИМО ПРАВО*Член 20***Всеобщо приложение**

Всяко право, определено с настоящия регламент като приложимо, се прилага независимо от това дали е правото на държава членка.

*Член 21***Единство на приложимото право**

Правото, приложимо към имуществения режим между съпрузи съгласно член 22 или 26, се прилага за всички активи, попадащи в обхвата на този режим, независимо от местонахождението на активите.

*Член 22***Избор на приложимо право**

1. Съпрузите или бъдещите съпрузи могат да се споразумеят да определят или да сменят правото, приложимо към режима на имуществените им отношения, при условие че това право е едно от следните:
 - а) правото на държавата, в която съпрузите или бъдещите съпрузи, или единият от тях, имат обичайно местопребиваване към момента на сключване на споразумението, или
 - б) правото на държава, чийто гражданин е един от съпрузите или един от бъдещите съпрузи към момента на сключване на споразумението.
2. Освен ако съпрузите не са договорили друго, смяната по време на брака на правото, приложимо към имуществения режим между съпрузите, има действие само в бъдеще.
3. Всяка смяна с обратно действие на приложимото право съгласно параграф 2 не засяга по неблагоприятен начин правата на трети лица, произтичащи от това право.

*Член 23***Действителност по отношение на формата на споразумението за избор на приложимо право**

1. Споразумението, посочено в член 22, се изготвя в писмена форма, с дата и подпис от двамата съпрузи. Всяко съобщаване по електронен път, което осигурява траен запис на споразумението, се счита за равностойно на „писмена форма“.
2. Ако правото на държавата членка, в която двамата съпрузи имат обичайно местопребиваване към момента на сключване на споразумението, предвижда допълнителни изисквания по отношение на формата за споразуменията за имуществени отношения между съпрузи, се прилагат тези изисквания.
3. Ако към момента на сключване на споразумението съпрузите имат обичайно местопребиваване в различни държави членки и ако съответното право на тези държави предвижда различни изисквания по отношение на формата за споразуменията за имуществени отношения между съпрузи, споразумението се смята за действително по отношение на формата, ако отговаря на условията, посочени в правото на една от тези държави.
4. Ако към момента на сключване на споразумението само единият от съпрузите има обичайно местопребиваване в държава членка и в тази държава се предвиждат допълнителни изисквания по отношение на формата за споразуменията за имуществени отношения между съпрузи, се прилагат тези изисквания.

*Член 24***Съгласие и материалноправна действителност**

1. Наличието и действителността на споразумението относно избора на правото или на отделна разпоредба от това споразумение се определят от правото, което би било приложимо съгласно член 22, ако споразумението или разпоредбата биха били действителни.
2. Въпреки това, за да установи, че не е изразил съгласие, всеки един от съпрузите може да се позове на правото на държавата, в която има обичайното си местопребиваване към момента на сезиране на съда, ако от обстоятелствата е видно, че не е оправдано последиците от неговите действия да се определят в съответствие с правото, определено в параграф 1.

▼B

Член 25

Действителност по отношение на формата на споразумение за имуществените отношения между съпрузите

1. Споразумението за имуществени отношения между съпрузите се изготвя в писмена форма, с дата и подпис от двамата съпрузи. Всяко съобщаване по електронен път, което осигурява траен запис на споразумението, се счита за равностойно на „писмена форма“.

2. Ако правото на държавата членка, в която двамата съпрузи имат обичайно местопребиваване към момента на сключване на споразумението, предвижда допълнителни изисквания по отношение на формата за споразуменията за имуществени отношения между съпрузи, се прилагат тези изисквания.

Ако към момента на сключване на споразумението съпрузите имат обичайно местопребиваване в различни държави членки и ако съответното право на тези държави предвижда различни изисквания по отношение на формата за споразуменията за имуществени отношения между съпрузи, споразумението се смята за действително по отношение на формата, ако отговаря на условията, посочени в правото на една от тези държави.

Ако към момента на сключване на споразумението само единият от съпрузите има обичайно местопребиваване в държава членка и в тази държава се предвиждат допълнителни изисквания по отношение на формата за споразуменията за имуществени отношения между съпрузи, се прилагат тези изисквания.

3. Ако приложимото към имуществения режим между съпрузи право предвижда допълнителни изисквания по отношение на формата, се прилагат тези изисквания.

Член 26

Приложимо право при липса на избор от страните

1. При липса на споразумение относно избор на право съгласно член 22, правото, приложимо към режима на имуществени отношения между съпрузите, е правото на държавата:

- а) на първото общо обичайно местопребиваване на съпрузите след сключване на брака, или ако това не е изпълнено,
- б) на общото гражданство на съпрузите към момента на сключване на брака, или ако това не е изпълнено,
- в) с която съпрузите заедно имат най-тесни връзки към момента на сключване на брака, като се отчитат всички обстоятелства.

2. Ако съпрузите имат повече от едно общо гражданство към момента на сключване на брака, се прилага единствено параграф 1, букви а) и в).

3. По изключение и по молба на някой от съпрузите съдебният орган, който е компетентен да се произнася по въпроси, засягащи имуществения режим между съпрузи, може да реши, че правото на държава, различна от държавата, чието право е приложимо съгласно параграф 1, буква а), урежда имуществения режим между съпрузите, ако ищецът удостовери, че:

- а) последното общо обичайно местопребиваване на съпрузите е било в тази друга държава за значително по-дълъг период от време от пребиваването им в държавата, посочена съгласно параграф 1, буква а); и

▼В

- б) и двамата съпрузи са разчитали на правото на тази друга държава при организацията и планирането на имуществените си отношения.

Правото на тази друга държава се прилага от датата на сключването на брака, освен ако някой от съпрузите изрази несъгласие. В такъв случай правото на тази друга държава има действие от момента на установяване на последното обичайно местопребиване на съпрузите в тази друга държава.

Прилагането на правото на другата държава не засяга по неблагоприятен начин правата на трети лица, произтичащи от правото, приложимо съгласно параграф 1, буква а).

Настоящият параграф не се прилага, когато съпрузите са сключили споразумение за имуществени отношения между съпрузи преди установяването на последното им общо обичайно местопребиване в тази друга държава.

*Член 27***Обхват на приложимото право**

Правото, приложимо към имуществения режим между съпрузи съгласно настоящия регламент, урежда, наред с другото:

- а) класификацията на имуществото на единия или двамата съпрузи в различни категории по време на брака и след прекратяването му;
- б) прехвърлянето на имущество от една категория в друга;
- в) отговорността на единия съпруг за гражданска отговорност и дългове на другия съпруг;
- г) правомощията, правата и задълженията на който и да било от съпрузите или на двамата съпрузи по отношение на имуществото;
- д) прекратяването на имуществения режим между съпрузите и разделянето, разпределянето или осребряването на имуществото;
- е) последиците от имуществения режим между съпрузите за правоотношенията между някой от съпрузите и трети лица, както и
- ж) материалната действителност на споразумението за имуществени отношения между съпрузи.

*Член 28***Противопоставимост на трети лица**

1. Независимо от член 27, буква е), правото, приложимо за имуществения режим между съпрузите, не може да бъде противопоставяно от някой от съпрузите на трето лице в спор между третото лице и единия или двамата съпрузи, освен ако третото лице е знаело или, при полагане на дължимата грижа, е следвало да знае за това право.
2. Счита се, че третото лице знае за правото, приложимо за имуществения режим между съпрузите, ако:

- а) това право е правото на:

- и) държавата, чието право е приложимо към сделката, сключена от един от съпрузите и трето лице;

▼В

- ii) държавата, на чиято територия договарящият съпруг и третото лице имат обичайно местопребиваване, или
 - iii) в случаите, засягащи недвижимо имущество, държавата, на чиято територия се намира това имущество;
- или
- б) всеки от съпрузите е спазил приложимите изисквания за разкриване или регистриране на имуществения режим между съпрузи, предвидени в правото на:
 - i) държавата, чието право е приложимо към сделката, сключена от един от съпрузите и трето лице;
 - ii) държавата, на чиято територия договарящият съпруг и третото лице имат обичайно местопребиваване, или
 - iii) в случаите, засягащи недвижимо имущество, държавата, на чиято територия се намира това имущество.
3. Когато по силата на параграф 1 съпругът/ата не може да противопоставя на трето лице, правото, приложимо за имуществения режим между съпрузи, последиците на имуществения режим между съпрузи спрямо третото лице се уреждат от:
- а) правото на държавата, чието право е приложимо към сделката, сключена от един от съпрузите и третото лице; или
 - б) в случаите, отнасящи се до недвижимо имущество или регистрирани активи или права, правото на държавата, на чиято територия се намира имуществото или в която са регистрирани активите или правата.

*Член 29***Адаптиране на вещните права**

Когато дадено лице се позове на вещно право, което притежава съгласно приложимото към имуществения режим между съпрузите право, а правото на държавата членка, в която е извършено позоваването, не познава въпросното вещно право, това вещно право, ако е необходимо и доколкото е възможно, се адаптира към най-близкото равностойно вещно право съгласно законодателството на тази държава, като се вземат предвид целите и интересите, преследвани от конкретното вещно право, и свързаните с него последици.

*Член 30***Първостепенни повелителни норми**

1. Никоя разпоредба от настоящия регламент не ограничават прилагането на първостепенните повелителни норми на правото на сезиращия съд.
2. Първостепенни повелителни норми са норми, чието зачитане дадена държава членка смята, че е от решаващо значение за гарантиране на нейните обществени интереси, като политическата, социалната или икономическата ѝ организация, до такава степен, че те са приложими към всяка ситуация, попадаща в обхвата им, независимо от приложимото иначе право към имуществения режим между съпрузите съгласно настоящия регламент.

Член 31

Обществен ред (ordre public)

Прилагането на разпоредба от правото на държава, определено с настоящия регламент, може да бъде отказано само ако то е явно несъвместимо с обществения ред (*ordre public*) на сезирания съд.

Член 32

Исключване на препращането

Прилагането на правото на дадена държава, определено с настоящия регламент, означава прилагане на действащите правни норми на тази държава, различни от нормите на нейното международно частно право.

Член 33

Държави с повече от една правна система — интертериториални стълкновения на закони

1. Когато правото, определено с настоящия регламент, е правото на държава, която включва няколко териториални единици, всяка от които има собствени правни норми относно имуществения режим между съпрузите, вътрешните стълкновителни норми на тази държава определят съответната териториална единица, чиито правни норми се прилагат.
2. При липса на такива вътрешни стълкновителни норми:
 - а) всяко позоваване на правото на държавата, посочено в параграф 1, за целите на определянето на правото, приложимо съгласно разпоредбите относно обичайното местопребиваване на съпрузите, се тълкува като позоваване на правото на териториалната единица, в която съпрузите имат обичайно местопребиваване;
 - б) всяко позоваване на правото на държавата, посочено в параграф 1, за целите на определянето на правото, приложимо съгласно разпоредбите относно гражданството на съпрузите, се тълкува като позоваване на правото на териториалната единица, с която съпрузите са най-тясно свързани;
 - в) всяко позоваване на правото на държавата, посочено в параграф 1, за целите на определянето на правото, приложимо съгласно която и да било друга разпоредба, разглеждаща други елементи като свързващи критерии, се тълкува като позоваване на правото на териториалната единица по местонахождение на съответния елемент.

Член 34

Държави с повече от една правна система — междуличностни стълкновения на закони

Във връзка с държава, в която съществуват две или повече правни системи или съвкупност от норми, приложими за различни категории лица по отношение на имуществения режим между съпрузите, всяко позоваване на правото на такава държава се тълкува като отнасящо се за правната система или съвкупността от норми, определени от действащите в тази държава правила. При липса на такива правила се прилага правната система или съвкупността от правила, с която съпрузите са най-тясно свързани.

▼В

Член 35

**Неприлагане на настоящия регламент към вътрешните
стълкновения на закони**

Държава членка, която включва няколко териториални единици, всяка от които има собствени правни норми относно имуществения режим между съпрузи, не е длъжна да прилага настоящия регламент към стълкновенията на закони, възникнали единствено между такива единици.

ГЛАВА IV

ПРИЗНАВАНЕ, ИЗПЪЛНЯЕМОСТ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА РЕШЕНИЯ

Член 36

Признаване

1. Решенията, постановени в държава членка, се признават в другите държави членки, без да се изисква каквато и да е специална процедура.
2. В случай на оспорване всяка заинтересована страна, чието основно искане е признаването на решение, може в съответствие с процедурите, предвидени в членове 44—57, да поиска решението да бъде признато.
3. Ако изходът на дело в съд на държава членка зависи от произнасянето по инцидентно възникнал въпрос за признаване, този съд е компетентен да се произнесе по въпроса.

Член 37

Основания за непризнаване

Решение не се признава:

- а) ако признаването явно противоречи на обществения ред (*ordre public*) на държавата членка, в която се иска признаване;
- б) когато то е произнесено при неявяване на ответника, ако исканата молба или равностоен документ не са били връчени на ответника своевременно и по начин, който да му позволи да организира защитата си, освен ако ответникът не е упражнил правото си да оспори решението, въпреки че е имал възможност да направи това;
- в) то противоречи на решение, постановено в производство между същите страни в държавата членка, в която се иска признаване;
- г) когато то противоречи на решение, постановено по-рано в друга държава членка или в трета държава между същите страни по спор със същия предмет и на същото основание, при условие че по-рано постановеното решение отговаря на условията, необходими за признаването му в държавата членка, в която се иска признаване.

Член 38

Основни права

Член 37 от настоящия регламент се прилага от съдилищата и други компетентни органи на държавите членки при спазване на основните права и принципи, признати в Хартата, по-специално в член 21 от нея относно принципа на недискриминация.

▼B

Член 39

Забрана за преразглеждане на компетентността на съда по произход

1. Компетентността на съда на държавата членка по произход не може да се преразглежда.
2. Критерият за обществен ред (*ordre public*), посочен в член 37, не се прилага към нормите за компетентност, посочени в членове 4—11.

Член 40

Забрана за преразглеждане по същество

При никакви обстоятелства не се допуска преразглеждане по същество на решение, постановено в държава членка.

Член 41

Спиране на производството за признаване

Съдът на държава членка, пред който се иска признаване на решение, постановено в друга държава членка, може да спре производството, ако решението е предмет на обжалване по общия ред в държавата членка по произход.

Член 42

Изпълняемост

Решенията, постановени в държава членка и подлежащи на изпълнение в нея, са изпълняеми в друга държава членка, когато по искане на заинтересована страна те са били обявени за подлежащи на изпълнение там в съответствие с процедурата, предвидена в членове 44—57.

Член 43

Определяне на местоживее

За да определи дали за целите на процедурата, предвидена в членове 44—57, дадена страна има местоживее в държавата членка на изпълнение, сезираният съд прилага вътрешното право на тази държава членка.

Член 44

Териториална компетентност

1. Молбата за декларация за изпълняемост се подава пред съда или пред компетентния орган на държавата членка на изпълнение, за който Комисията е уведомена от тази държава членка в съответствие с член 64.
2. Териториалната компетентност се определя според местоживееето на страната, срещу която е поискано изпълнението, или според мястото на изпълнението.

Член 45

Процедура

1. Процедурата за подаване на молба се урежда от правото на държавата членка на изпълнение.

▼В

2. Молителят не е длъжен да има пощенски адрес или упълномощен представител в държавата членка на изпълнение.
3. Молбата се придружава от следните документи:
 - а) препис на решението, който отговаря на условията за доказване на неговата достоверност;
 - б) свидетелство, издадено от съда или компетентния орган на държавата членка по произход, като се използва формулярът, установен в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 67, параграф 2, без да се засягат разпоредбите на член 46.

*Член 46***Непредставяне на свидетелство**

1. Ако не бъде представено свидетелството, посочено в член 45, параграф 3, буква б), съдът или компетентният орган може да даде срок за представянето му или да приеме равностоеен документ или, ако прецени, че разполага с достатъчно информация, да не изиска представянето му.
2. Ако съдът или компетентният орган го изискват, се представя превод или транслитерация на документите. Преводът се извършва от лице, което притежава правоспособност за извършване на преводи в една от държавите членки.

*Член 47***Декларация за изпълняемост**

Решението се обявява за подлежащо на изпълнение веднага след приключване на формалностите, установени в член 45 без преразглеждане по член 37. Страната, срещу която е поискано изпълнението, няма право на този етап от производството да прави забележки по молбата.

*Член 48***Уведомяване за решението по молбата за декларация за изпълняемост**

1. Решението по молбата за декларация за изпълняемост се съобщава незабавно на молителя в съответствие с процедурата, установена от правото на държавата членка на изпълнение.
2. Декларацията за изпълняемост се връчва или съобщава на страната, срещу която е поискано изпълнението, заедно с решението, ако то все още не ѝ е върчено или съобщено.

*Член 49***Обжалване на решението по молбата за декларация за изпълняемост**

1. Решението по молбата за декларация за изпълняемост може да се обжалва от всяка от страните.
2. Жалбата се подава в съда, относно който съответната държава членка е уведомила Комисията в съответствие с член 64.

▼В

3. Жалбата се разглежда в съответствие с правилата на състезателната процедура.
4. Ако страната, срещу която е поискано изпълнението, не се яви пред съда, сезиран с жалба от молителя, се прилага член 16, дори когато страната, срещу която е поискано изпълнението, няма местоживее в никоя от държавите членки.
5. Декларацията за изпълняемост може да се обжалва в срок от 30 дни от връчването или съобщаването ѝ. Ако местоживееето на страната, срещу която е поискано изпълнението, е в държава членка, различна от държавата, в която е издадена декларацията за изпълняемост, срокът за обжалване е 60 дни и започва да тече от датата на връчването или съобщаването лично на лицето или на неговия адрес. Не се допуска удължаване на срока по причина на отдалеченост.

*Член 50***Процедура за оспорване на решението, постановено по жалбата**

Решението, постановено по жалбата, може да бъде оспорено само съгласно процедурата, относно която съответната държава членка е уведомила Комисията в съответствие с член 64.

*Член 51***Отказ или отмяна на декларация за изпълняемост**

Съдът, пред който е подадена жалбата по член 49 или член 50, отказва или отменя декларация за изпълняемост само на някое от основанията, посочени в член 37. Съдът постановява решението си незабавно.

*Член 52***Спиране на производството**

Съдът, пред който е подадена жалбата по член 49 или член 50, по молба на страната, срещу която се иска изпълнение, спира производството, ако изпълнението на решението е спряно в държавата членка по произход поради подадена жалба.

*Член 53***Временни, включително охранителни мерки****▼C2**

1. Когато съдебно решение трябва да бъде признато по силата на настоящата глава, няма пречки молителят да поиска временни, включително охранителни мерки, в съответствие с правото на държавата членка на изпълнение, без да се изисква декларация за изпълняемост по смисъла на член 47.

▼В

2. Декларацията за изпълняемост съдържа по закон правомощие за предприемане на всякакви охранителни мерки.
3. По време на определения в член 49, параграф 5 срок за обжалване на декларацията за изпълняемост и докато се вземе решение по жалбата, спрямо имуществото на страната, срещу която е поискано изпълнението, не могат да се предприемат други мерки за изпълнение, освен охранителни.

▼В

Член 54

Частична изпълняемост

1. Когато е постановено решение по няколко точки от иска, а декларацията за изпълняемост не може да бъде издадена за всички, съдът или компетентният орган издава такава за една или няколко от тях.
2. Молителят може да поиска декларацията за изпълняемост да се ограничава до определени части от решението.

Член 55

Правна помощ

Молител, който в държавата членка по произход се е възползвал от цялостна или частична правна помощ или е бил освободен от разходи или разноси, има право във всички производства за декларация за изпълняемост да се ползва от най-благоприятната правна помощ или най-обхватното освобождаване от разходи и разноси, които се предвиждат съгласно правото на държавата членка на изпълнение.

Член 56

Освобождаване от гаранции, обезпечения или депозити

Не се изисква обезпечение, гаранция или депозит, под каквото и да е название, от страна, подала молба в дадена държава членка за признаване, изпълняемост или изпълнение на решение, постановено в друга държава членка, въз основа на обстоятелството, че лицето е чужд гражданин или че няма местоживееене или местопребиваване в държавата членка на изпълнение.

Член 57

Освобождаване от данъци, налози или такси

При производства за издаване на декларация за изпълняемост в държавата членка на изпълнение не се събират никакви данъци, налози или такси, изчислени въз основа на стойността на иска.

ГЛАВА V

АВТЕНТИЧНИ АКТОВЕ И СЪДЕБНИ СПОРАЗУМЕНИЯ

Член 58

Приемане на автентични актове

1. Автентичните актове, съставени в дадена държава членка, имат същата доказателствена сила в друга държава членка, както в държавата членка по произход, или възможно най-сравнимата сила, при условие че това не противоречи явно на обществения ред (*ordre public*) в засегнатата държава членка.

Лице, което желае да използва автентичен акт в друга държава членка, може да поиска от органа, съставящ автентичния акт в държавата членка по произход, да попълни формуляра, установен в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 67, параграф 2, в който е описано каква доказателствена сила има автентичният акт в държавата членка по произход.

▼B

2. Оспорване на автентичността на автентичен акт се прави пред съдилищата на държавата членка по произход и решението по оспорването се взема по силата на правото на тази държава. Оспорваният автентичен акт няма никаква доказателствена сила в друга държава членка, докато оспорването е висящо пред компетентния съд.
3. Оспорване на правните актове или правоотношенията, вписани в автентичен акт, се прави пред съдилищата, които са компетентни съгласно настоящия регламент, и решение по оспорването се взема по силата на правото, приложимо съгласно глава III. Оспорваният автентичен акт няма никаква доказателствена сила в държава членка, различна от държавата членка по произход, по отношение на предмета на обжалването, докато оспорването е висящо пред компетентния съд.
4. Ако изходът от производството пред съд на държава членка зависи от произнасянето по инцидентен иск, свързан с правните актове или правоотношенията, вписани в автентичен акт в областта на имуществения режим между съпрузи, компетентен да се произнесе по този иск е същият съд.

Член 59

Изпълняемост на автентични актове

1. Автентичен акт, който подлежи на изпълнение в държавата членка по произход, е изпълняем в друга държава членка по молба на заинтересована страна в съответствие с процедурата, предвидена в членове 44—57.
2. За целите на член 45, параграф 3, буква б) органът, който е съставил автентичния акт, издава по молба на заинтересованата страна свидетелство, като използва формуляра, установен в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 67, параграф 2.
3. Съдът, сезиран с жалба съгласно член 49 или член 50, отказва или отменя декларация за изпълняемост само ако изпълнението на автентичния акт явно противоречи на обществения ред (*ordre public*) в държавата членка на изпълнение.

Член 60

Изпълняемост на съдебни спогодби

1. Съдебни спогодби, които подлежат на изпълнение в държавата членка по произход, се обявяват за изпълняеми в друга държава членка по молба на всяка заинтересована страна в съответствие с процедурата, предвидена в членове 44—57.
2. За целите на член 45, параграф 3, буква б) съдът, който е одобрил съдебната спогодба или пред който тя е сключена, издава по молба на всяка заинтересована страна свидетелство, като използва формуляра, установен в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 67, параграф 2.
3. Съдът, сезиран с жалба съгласно член 49 или 50, отказва или отменя декларация за изпълняемост само ако изпълнението на съдебната спогодба явно противоречи на обществения ред (*ordre public*) в държавата членка на изпълнение.

ГЛАВА VI

ОБЩИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 61

Легализация и други подобни формалности

Легализация или друг подобен вид формален акт не се изисква за документи, издадени в държава членка съгласно настоящия регламент.

Член 62

Връзка със съществуващи международни конвенции

1. Настоящият регламент не засяга прилагането на двустранните или многостранните конвенции, по които една или няколко държави членки са страни към момента на приемането на настоящия регламент или на решение съгласно член 331, параграф 1 от ДФЕС и които засягат въпроси, уредени от настоящия регламент, без да се засягат задълженията на държавите членки по силата на член 351 от ДФЕС.

2. Независимо от параграф 1, в отношенията между държавите членки настоящият регламент има предимство пред конвенциите, сключени между тях, доколкото тези конвенции се отнасят до уредени от настоящия регламент въпроси.

3. Настоящият регламент не изключва прилагането на Конвенцията от 6 февруари 1931 г. между Дания, Финландия, Исландия, Норвегия и Швеция, съдържаща международни частноправни разпоредби относно брака, осиновяването и настойничеството, във вида след преработването ѝ през 2006 г., на Конвенцията от 19 ноември 1934 г. между Дания, Финландия, Исландия, Норвегия и Швеция, съдържаща международни частноправни разпоредби относно наследяването, завещанията и управлението на наследствено имущество, във вида след преработването ѝ през юни 2012 г., и на Конвенцията от 11 октомври 1977 г. между Дания, Финландия, Исландия, Норвегия и Швеция относно признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански дела, от държавите членки, които са страни по тези конвенции, доколкото те предвиждат опростени и по-експедитивни процедури за признаването и изпълнението на решения по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи.

Член 63

Информация, която се предоставя на обществеността

С цел предоставяне на информация на обществеността в рамките на Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела държавите членки предоставят на Комисията кратко описание на националните си разпоредби и процедури в областта на имуществените режими между съпрузи, включително сведения за вида орган, който е компетентен по въпросите на имуществените режими между съпрузи, и за противопоставимостта на трети лица съгласно член 28.

Държавите членки постоянно актуализират тази информация.

▼B

Член 64

Информация относно данните за връзка и процедурите

1. Най-късно до 29 април 2018 г. държавите членки съобщават на Комисията:

- а) съдилищата или органите, компетентни да разглеждат молби за декларация за изпълняемост в съответствие с член 44, параграф 1 и да се произнасят по жалби срещу решения по такива молби в съответствие с член 49, параграф 2;
- б) процедурите по оспорване на решението, постановено по жалба, посочени в член 50;

Държавите членки уведомяват Комисията за всякакви последващи промени в тази информация.

2. Комисията публикува в *Официален вестник на Европейския съюз* изпратената съгласно параграф 1 информация с изключение на адресите и другите данни за връзка на съдилищата и органите, посочени в параграф 1, буква а).

3. Комисията осигурява публичен достъп до изпратената съгласно параграф 1 информация чрез всички подходящи средства, по-специално чрез Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела.

Член 65

Изготвяне и последващо изменение на списъка, в който се съдържа информацията, посочена в член 3, параграф 2

1. Въз основа на изпратените от държавите членки уведомления Комисията изготвя списък на другите органи и правните специалисти, посочени в член 3, параграф 2.

2. Държавите членки уведомяват Комисията за всички последващи промени в информацията, която се съдържа в този списък. Комисията съответно изменя списъка.

3. Комисията публикува списъка и евентуалните му последващи изменения в *Официален вестник на Европейския съюз*.

4. Комисията предоставя публичен достъп до цялата информация, за която е нотифицирана в съответствие с параграфи 1 и 2, чрез други подходящи средства, по-специално чрез Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела.

Член 66

Изготвяне и последващо изменение на свидетелствата и формулярите, посочени в член 45, параграф 3, буква б) и в членове 58, 59 и 60

Комисията приема актове за изпълнение с цел изготвяне и последващо изменение на свидетелствата и формулярите, посочени в член 45, параграф 3, буква б) и членове 58, 59 и 60. Актовете за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 67, параграф 2.

▼B

Член 67

Процедура на комитет

1. Комисията се подпомага от комитет. Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.
2. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 4 от Регламент (ЕС) № 182/2011.

Член 68

Клауза за преглед

1. До 29 януари 2027 г. Комисията представя на Европейския парламент, на Съвета и на Европейския икономически и социален комитет доклад за прилагането на настоящия регламент. Ако е необходимо, докладът се придружава от предложения за изменение на настоящия регламент.
2. До 29 януари 2024 г. Комисията представя на Европейския парламент, на Съвета и на Европейския икономически и социален комитет доклад за прилагането на членове 9 и 38 от настоящия регламент. Този доклад оценява по-специално степента, до която посочените членове са гарантирали достъп до правосъдие.
3. За целите на докладите, посочени в параграфи 1 и 2, държавите членки съобщават на Комисията съответната информация относно прилагането на настоящия регламент от съдилищата си.

Член 69

Преходни разпоредби

1. Настоящият регламент се прилага само за образувани правни производства, формално съставени или вписани автентични актове и одобрени или сключени съдебни спогодби на или след 29 януари 2019 г., при спазване на параграфи 2 и 3.

▼C1

2. Ако производството е образувано в държавата членка по произход преди 29 януари 2019 г., постановените на или след тази дата решения се признават и изпълняват в съответствие с разпоредбите на глава IV, ако приложените правила относно компетентността съответстват на тези, предвидени в разпоредбите на глава II. 8.7.2016 г. L 183/28 Официален вестник на Европейския съюз BG.
3. Разпоредбите на глава III се прилагат само за съпрузите, сключили брак или определили приложимото право към режима на имуществените си отношения на или след 29 януари 2019 г.

▼B

Член 70

Влизане в сила

1. Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.
2. Настоящият регламент се прилага в държавите членки, които участват в засилено сътрудничество в областта на компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения относно имуществения режим на международните двойки, обхващащо както въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи, така и въпроси, свързани с имуществените последици на регистрираните партньорства, разрешено с Решение (ЕС) 2016/954.

▼B

Той се прилага, считано от 29 януари 2019 г., с изключение на членове 63 и 64, които се прилагат, считано от 29 април 2018 г., и членове 65, 66 и 67, които се прилагат, считано от 29 юли 2016 г.. За тези държави членки, които участват в засиленото сътрудничество по силата на решение, прието в съответствие с член 331, параграф 1, втора или трета алинея от ДФЕС, настоящият регламент се прилага, считано от датата, посочена в това решение.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко в участващите държави членки в съответствие с Договорите.

23

Регламент (ЕС) 2016/1104 на Съвета
от 24 юни 2016 г. за изпълнение
на засиленото сътрудничество в областта
на компетентността, приложимото право,
признаването и изпълнението на решения
в областта на **имууществените последици
на регистрираните партньорства**

[Изменения, актове за изпълнение и съдебна практика на Съда на ЕС](#)

[Европейски съдебен атлас по гражданскоправни въпроси — Регламент относно имуществените последици на регистрираните партньорства](#)

[Регламент относно цифровизацията](#)

До **17 януари 2028 г. Комисията ще приеме актове за изпълнение относно децентрализираната информационна система и европейската точка за електронен достъп по отношение на Регламент (ЕС) № 2016/1104 на Съвета (вж. член 10, параграф 3 от Регламента относно цифровизацията)*

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2016/1104 НА СЪВЕТА**от 24 юни 2016 година**

за изпълнение на засиленото сътрудничество в областта на компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения в областта на имуществените последици на регистрираните партньорства

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 81, параграф 3 от него,

като взе предвид Решение (ЕС) 2016/954 на Съвета от 9 юни 2016 г. за разрешаване на засилено сътрудничество в областта на компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения относно имуществения режим на международните двойки, обхващащо както въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи, така и въпроси, свързани с имуществените последици на регистрираните партньорства ⁽¹⁾,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взе предвид становището на Европейския парламент ⁽²⁾,

в съответствие със специална законодателна процедура,

като има предвид, че:

- (1) Съюзът си е поставил за цел поддържането и развитието на пространство на свобода, сигурност и правосъдие, в което се гарантира свободното движение на хора. С оглед на постепенното изграждане на това пространство Съюзът трябва да приеме мерки в областта на съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси с трансгранични последици, по-специално когато това е необходимо за правилното функциониране на вътрешния пазар.
- (2) Съгласно разпоредбите на член 81, параграф 2, буква в) от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) тези мерки може да включват мерки, които целят да осигурят съвместимост на правилата, приложими в държавите членки по отношение на сътълкновението на закони и на юрисдикции.
- (3) На своята среща в Тампере от 15 и 16 октомври 1999 г. Европейският съвет потвърди принципа на взаимно признаване на съдебни и други решения на органите на съдебната власт като крайъгълен камък в областта на съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси и прикани Съвета и Комисията да приемат програма от мерки за прилагане на този принцип.
- (4) На 30 ноември 2000 г. беше приета обща програма на Комисията и Съвета, съдържаща мерки за прилагане на принципа на взаимно признаване на решения по граждански и търговски дела ⁽³⁾. В тази програма мерките, свързани с хармонизирането на сътълкновителни норми, се определят като мерки, улесняващи взаимното признаване на решения, и се предвижда създаването на инструмент по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи и имуществените последици при раздяла на двойки, които нямат сключен брак.
- (5) На заседанието си на 4 и 5 ноември 2004 г. в Брюксел Европейският съвет прие нова програма, озаглавена „Хагска програма: укрепване на свободата, сигурността и правосъдието в Европейския съюз“ ⁽⁴⁾. В нея Съветът прикани Комисията да представи Зелена книга относно уреждането на сътълкновението на закони в областта на имуществения режим между съпрузи, включително относно съдебната компетентност и взаимното признаване. В програмата се подчертава и необходимостта да бъде приет инструмент в тази област.

⁽¹⁾ ОВ L 159, 16.6.2016 г., стр. 16.

⁽²⁾ Становище от 23 юни 2016 г. (все още непубликувано в Официален вестник).

⁽³⁾ ОВ C 12, 15.1.2001 г., стр. 1.

⁽⁴⁾ ОВ C 53, 3.3.2005 г., стр. 1.

- (6) На 17 юли 2006 г. Комисията прие Зелена книга относно уреждането на съгласията на закони в областта на имуществения режим между съпрузи, включително относно въпроса за съдебната компетентност и взаимното признаване. С тази Зелена книга се откриха широки консултации, обхващащи всички аспекти на трудностите, пред които са изправени двойките в Европа при прекратяване на имуществената общност, както и наличните правни средства за защита. В Зелената книга се разглеждат също така всички въпроси на международното частно право, с които се сблъскват двойките, обвързани в други форми на съюз освен брачния, включително двойките с регистрирано партньорство, както и специфични за тях проблеми.
- (7) На заседанието си от 10 и 11 декември 2009 г. в Брюксел Европейският съвет прие нова многогодишна програма, озаглавена „Стокхолмска програма — Отворена и сигурна Европа в услуга и за защита на гражданите“⁽¹⁾. В нея Европейският съвет посочва, че взаимното признаване следва да включи и области, които, макар все още необхванати от този принцип, са от основно значение за всекидневния живот, например имуществените последици при раздяла на двойки, като се вземат под внимание правните системи на държавите членки, в това число общественият ред (*ordre public*) и националните традиции в тази област.
- (8) В своя „Доклад за гражданството на ЕС за 2010 г.: премахване на пречките за упражняване на правата на гражданите на ЕС“, приет на 27 октомври 2010 г., Комисията обяви, че ще приеме предложение за законодателен акт, с който да бъдат премахнати пречките пред свободното движение на хора, и по-специално трудностите, които срещат двойките при управление на имуществото си или при неговата делба.
- (9) На 16 март 2011 г. Комисията прие предложение за регламент на Съвета относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи, и предложение за регламент на Съвета относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения в областта на имуществените последици на регистрираните партньорства.
- (10) На заседанието си на 3 декември 2015 г. Съветът стигна до заключението, че не може да бъде постигнато единодушието, необходимо за приемането на предложенията за регламенти относно имуществения режим между съпрузи и имуществените последици на регистрираните партньорства и че следователно целите на сътрудничеството в тази област не могат да бъдат постигнати в разумен срок от Съюза като цяло.
- (11) От декември 2015 г. до февруари 2016 г. Белгия, България, Чешката република, Германия, Гърция, Испания, Франция, Хърватия, Италия, Люксембург, Малта, Нидерландия, Австрия, Португалия, Словения, Финландия и Швеция отправиха искане към Комисията, в което посочват, че желаят да установят засилено сътрудничество помежду си в областта на имуществения режим на международните двойки, и по-конкретно по отношение компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи, и по отношение на компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения в областта на имуществените последици на регистрираните партньорства, и приканиха Комисията да представи на Съвета предложение в тази насока. С писмо до Комисията от март 2016 г. Кипър посочи желанието си да участва в установяването на засилено сътрудничество; Кипър потвърди това желание по време на работата на Съвета.
- (12) На 9 юни 2016 г. Съветът прие Решение (ЕС) 2016/954 за разрешаване на това засилено сътрудничество.
- (13) Съгласно член 328, параграф 1 от ДФЕС, при установяване на засилено сътрудничество то е отворено за всички държави членки, при условие че се зачитат евентуалните условия за участие, определени в решението за разрешаването му. То е отворено за тях във всеки друг момент, при условие че се зачитат както посочените условия, така и вече приетите в тази насока актове. Комисията и държавите членки, участващи в засилено сътрудничество, следва да се стремят да насърчат участието в него на възможно най-голям брой държави членки. Настоящият регламент следва да е задължителен в своята цялост и да се прилага пряко само в държавите членки, които участват в засилено сътрудничество в областта на компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения относно имуществения режим на международните двойки, обхващащо както въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи, така и въпроси, свързани с имуществените последици на регистрираните партньорства, по силата на Решение (ЕС) 2016/954 или по силата на решение, прието в съответствие с член 331, параграф 1, втора или трета алинея от ДФЕС.
- (14) В съответствие с член 81 от ДФЕС настоящият регламент следва да се прилага в контекста на имуществените последици на регистрираните партньорства с трансграничен характер.

⁽¹⁾ ОВ C 115, 4.5.2010 г., стр. 1.

- (15) За да се осигури правната сигурност на неключилите брак двойки по отношение на имуществото им и да им се предостави известна предвидимост, всички правила, отнасящи се до имуществените последици на регистрираните партньорства, следва да бъдат обхванати от един инструмент.
- (16) Подходът към другите форми на съюз освен брачния, установени в законодателствата на държавите членки е многообразен и затова следва да се прави разграничение между двойките, чийто съюз е институционално сключен чрез регистрирането на партньорство пред публичен орган, и двойките, които живеят във фактически съюз. Въпреки че някои държави членки уреждат законодателно фактическите съюзи, те следва да бъдат разглеждани отделно от регистрираните партньорства, чието формално съществуване позволява да се отчете тяхната специфичност и да се определят приложими спрямо тях правила в законодателството на Съюза. За правилното функциониране на вътрешния пазар е необходимо да се премахнат пречките пред свободното движение на хора, регистрирали своето партньорство, и по-специално трудностите, които тези двойки срещат при управление на имуществото си или при неговата делба. За да бъдат постигнати тези цели, настоящият регламент следва да обедини разпоредбите относно компетентността, приложимото право, признаването или, според случая, приемането, изпълняемостта и изпълнението на съдебни решения, автентични актове и съдебни спогодби.
- (17) Регламентът следва да обхване въпросите, свързани с имуществените последици на регистрираните партньорства. В настоящия регламент понятието „регистрирано партньорство“ следва да получи определение единствено за целите на регламента. Специфичното съдържание на това понятие следва да продължи да се определя от националното право на държавите членки. Нищо в настоящия регламент не задължава държава членка, в чието право не съществува правният институт на регистрираното партньорство, да го предвиди в националното си право.
- (18) В обхвата на настоящия регламент следва да попаднат всички гражданскоправни аспекти, свързани с имуществените последици на регистрираните партньорства, както ежедневното управление на имуществото на партньорите, така и прекратяването на имуществената общност, по-специално в резултат на раздялата на двойката или смъртта на единия от партньорите.
- (19) Настоящият регламент не следва да се прилага за области на гражданското право, различни от имуществените последици на регистрирани партньорства. От съображения за яснота редица въпроси, които биха могли да се разглеждат като свързани с режима на имуществени последици на регистрираните партньорства, следва изрично да бъдат изключени от обхвата на настоящия регламент.
- (20) Поради това настоящият регламент не следва да се прилага за въпроси, свързани с общата дееспособност на партньорите; това изключение обаче не следва да обхваща конкретни правомощия и права на единия или на двамата партньори по отношение на дадено имущество, между самите тях или спрямо трети лица, тъй като тези правомощия и права следва да попаднат в обхвата на настоящия регламент.
- (21) Настоящият регламент не следва да се прилага спрямо други преюдициални въпроси като съществуването, действителността или признаването на регистрирано партньорство, които продължават да се уреждат от националното право на държавите членки, включително от нормите на тяхното международно частно право.
- (22) Задълженията за издръжка между партньори, които са уредени от Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета ⁽¹⁾, както и въпросите, свързани с наследяването на починал партньор, тъй като са обхванати от Регламент (ЕС) № 650/2012 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾, следва да се изключат от обхвата на настоящия регламент.
- (23) Въпросите относно права на прехвърляне или на корекции между партньори на право на пенсия или на пенсия за инвалидност, независимо от естеството им, придобити по време на регистрирано партньорство и които не са били източник на доход от пенсия по време на регистрираното партньорство, следва да се изключат от обхвата на настоящия регламент, като се отчитат специфичните системи, съществуващи в държавите членки. Това изключение обаче следва да се тълкува тясно. Следователно настоящият регламент следва да урежда по-специално въпроса за класифицирането на пенсионните активи, сумите, които вече са били изплатени на единия партньор по време на регистрираното партньорство и евентуалната компенсация, която би била предоставена в случай на пенсия, придобита с общи активи.

⁽¹⁾ Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета от 18 декември 2008 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка (ОВ L 7, 10.1.2009 г., стр. 1).

⁽²⁾ Регламент (ЕС) № 650/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения и приемането и изпълнението на автентични актове в областта на наследяването и относно създаването на европейско удостоверение за наследство (ОВ L 201, 27.7.2012 г., стр. 107).

8.7.2016 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 183/33

- (24) Настоящият регламент следва да даде възможност за възникване или прехвърляне на право върху недвижима или движима собственост в резултат на имуществените последици на регистрираните партньорства съгласно приложимото към имуществените последици на регистрираните партньорства право. В него обаче не следва да се засяга ограниченият брой („*numerus clausus*“) вещни права, съществуващи в националното право на някои държави членки. Дадена държава членка не следва да е задължена да признае вещно право, свързано с имущество, намиращо се на нейна територия, ако въпросното вещно право е непознато в правната система на тази държава членка.
- (25) Въпреки това, за да могат партньорите да се възползват в друга държава членка от правата си, които са възникнали или са им прехвърлени в резултат от имуществени последици на регистрирано партньорство, в настоящия регламент следва да се предвиди адаптирането на непознато вещно право към най-близкото равностойно право съгласно законодателството на другата държава членка. При такова адаптиране следва да се вземат предвид целите и интересите, преследвани от конкретното вещно право, и свързаните с него последици. С цел определяне на възможно най-близкото равностойно право съгласно националното законодателство може да се потърси връзка с органите или компетентните лица на държавата, чието право е било приложимо към имуществените последици на регистрираното партньорство, за да се получи допълнителна информация относно естеството и последиците от съответното вещно право. За тази цел биха могли да се използват съществуващите мрежи за съдебно сътрудничество по гражданскоправни и търговскоправни въпроси, както и всички останали налични средства за улесняване на разбирането на правото на друга държава.
- (26) Адаптирането на непознати вещни права, което е изрично предвидено в настоящия регламент, не следва да изключва други форми на адаптиране в контекста на прилагането на настоящия регламент.
- (27) Изискванията за вписване в регистър на право върху недвижима или движима собственост следва да бъдат изключени от обхвата на настоящия регламент. Ето защо правото на държавата членка, в която се води регистърът (за недвижимата собственост това е *lex rei sitae*), следва да определя правните условия и начина на извършване на вписването, както и органите, например поземлени регистри или нотариуси, които отговарят за извършване на проверка на това, дали са изпълнени всички изисквания и дали представената или изготвената документация е достатъчна или съдържа необходимата информация. По-специално тези органи могат да проверяват дали правото на партньор по отношение на имущество, посочено в представения за вписване документ, е право, вписано като такова в регистъра или доказано по друг начин в съответствие с правото на държавата членка, в която се води регистърът. За да се избегне дублирането на документи, органите по вписването следва да приемат онези документи, изготвени от компетентните органи в друга държава членка, чието разпространение е предвидено в настоящия регламент. Това не следва да изключва възможността органите, участващи във вписването, да поискат от лицето, което подава заявление за вписване, да представи такава допълнителна информация или такива допълнителни документи, каквито се изискват съгласно правото на държавата членка, в която се води регистърът, например информация или документи, свързани с изплащане на приход. Компетентният орган може да посочи на лицето, което подава заявление за вписване, как може да се предоставят липсващата информация или документи.
- (28) Последиците от вписването на дадено право в регистър следва също да бъдат изключени от обхвата на настоящия регламент. Ето защо именно правото на държавата членка, в която се води регистърът, следва да определя дали вписването има например декларативно или конститутивно действие. По този начин, когато например придобиването на право върху недвижима собственост изисква вписването в регистър в съответствие с правото на държавата членка, в която се води регистърът, с цел да се гарантира действието *erga omnes* на регистрите или да се осигури закрила на правните сделки, моментът на придобиването следва да се определя от правото на тази държава членка.
- (29) Настоящият регламент следва да защита различните системи за уреждане на въпросите, свързани с имуществените последици на регистрираните партньорства, които се прилагат в държавите членки. Следователно за целите на настоящия регламент понятието „съд“ следва да бъде разширено, така че да обхваща не само съдилищата в тесния смисъл на думата, които упражняват съдебни функции, но например и нотариусите в някои държави членки, които в определени области, свързани с имуществените последици на регистрирани партньорства, упражняват съдебни функции като съдилища, както и нотариусите и правните специалисти, които в някои държави членки упражняват съдебни функции във връзка с имуществените последици на регистрирани партньорства чрез делегиране на правомощия от съда. Всички съдилища, съгласно определеното в настоящия регламент, следва да бъдат обвързани от правилата относно компетентността, изложени в настоящия регламент. От друга страна, понятието „съд“ не следва да обхваща извънсъдебните органи на държавите членки, които по силата на националното право са оправомощени да се занимават с въпросите, свързани с имуществените последици на регистрираните партньорства, като нотариусите, които в повечето държави членки, както е обичайният случай, не упражняват съдебни функции.
- (30) С настоящия регламент следва да се даде възможност на всички нотариуси, които имат компетентност в областта на имуществените последици на регистрираните партньорства в държавите членки, да упражняват тази компетентност. Дали нотариусите в дадена държава членка са обвързани от правилата относно компетентността, предвидени в настоящия регламент, следва да зависи от това дали те попадат в рамките на определеното за „съд“ за целите на настоящия регламент.

- (31) Актовете, издавани от нотариуси в областта на имуществените последици на регистрирани партньорства в държавите членки, следва да се разпространяват в съответствие с настоящия регламент. Когато нотариусите упражняват съдебни функции, те следва да са обвързани от правилата относно компетентността, установени в настоящия регламент, а решенията, които вземат, следва да се разпространяват в съответствие с разпоредбите от настоящия регламент за признаването, изпълняемостта и изпълнението на решения. Когато нотариусите не упражняват съдебни функции, те следва да не са обвързани от правилата относно компетентността, а издаваните от тях автентични актове следва да се разпространяват в съответствие с разпоредбите от настоящия регламент относно автентичните актове.
- (32) За да се вземе предвид нарастващата мобилност на двойките и да се насърчи доброто правораздаване, правилата относно компетентността, установени в настоящия регламент следва да дадат на гражданите възможност различните, свързани помежду си процедури, да се провеждат от съдилищата в една и съща държава членка. За целта настоящият регламент следва да се стреми да концентрира компетентността относно имуществените последици на регистрираните партньорства в държавата членка, чиито съдилища са сезирани да се произнесат относно наследяването на партньор в съответствие с Регламент (ЕС) № 650/2012 или прекратяването или анулирането на регистрираното партньорство.
- (33) Настоящият регламент следва да предвижда, че когато производство относно наследяване на партньор е висящо пред съд на държава членка, сезиран по силата на Регламент (ЕС) № 650/2012, съдилищата на тази държава следва да бъдат компетентни да се произнесат по въпроси, свързани с имуществените последици на регистрирано партньорство и имащи отношение към наследствения казус.
- (34) По същия начин въпроси, свързани с имуществените последици на регистрирани партньорства, които възникват във връзка с производства, висящи пред съд на държава членка, сезиран с молба за прекратяване или анулиране на регистрирано партньорство, следва да се разглеждат от съдилищата на тази държава членка, ако партньорите са съгласни с това.
- (35) Когато въпросите, свързани с имуществените последици на регистрирани партньорства, не са свързани с висящи производства пред съд на държава членка относно наследяване на партньор или прекратяване или анулиране на регистрирано партньорство, настоящият регламент следва да предвиди йерархично подредени критерии за привръзка за целите на определянето на компетентност, като се започне с обичайното местопребиваване на партньорите към момента на сезирането на съда. Последната стъпка в тези йерархично подредени критерии за привръзка за определянето на компетентност следва да води към държавата членка, по чието право е извършена задължителната регистрация, необходимата за създаване на партньорството. Тези критерии за привръзка се определят с оглед на нарастващата мобилност на гражданите, както и за да се гарантира наличието на действителни привързващи фактори между партньорите и държавата членка, в която се упражнява компетентността.
- (36) Имайки предвид, че правният институт на регистрираното партньорство не е предвиден във всички държави членки, съдилищата на държавата членка, чието право не познава института на регистрираното партньорство, може по изключение да е необходимо да се откажат от компетентност съгласно настоящия регламент. В такъв случай съдилищата действат бързо и заинтересованата страна следва да разполага с възможността да отнесе въпроса до всяка друга държава членка, по отношение на която е налице привръзка за предоставяне на компетентност, независимо от реда на тези основания за компетентност, като същевременно се зачита автономността на страните. Всеки съд, сезиран след отказа от компетентност — с изключение на съдилищата на държавата членка, по силата на чието право е създадено регистрираното партньорство — който е компетентен въз основа на споразумение относно избора на съд или на явяването на ответника, може също по изключение да е необходимо да се откаже от компетентност съгласно същите условия. Накрая, ако с оглед на останалите разпоредби от настоящия регламент никой съд не е компетентен да се произнесе по случая, следва да се включи алтернативно правило за компетентност в настоящия регламент, чрез което да се предотвратят всички рискове от отказ на правосъдие.
- (37) За да се повиши правната сигурност, предвидимостта и автономността на страните настоящият регламент следва, при определени обстоятелства, да дава на страните възможност да сключат споразумение за избор на съд в полза на съдилищата на държавата членка на приложимото право или на съдилищата на държавата членка, съгласно чието право е създадено регистрираното партньорство.
- (38) Настоящият регламент не следва да възпрепятства страните да уредят въпроса по извънсъдебен път и по взаимно съгласие, например пред нотариус в държава членка по техен избор, когато това е възможно съгласно правото на тази държава членка. Такава следва да бъде практиката дори ако приложимото към имуществените последици на регистрираното партньорство право не е правото на тази държава членка.
- (39) За да се гарантира, че съдилищата на всички държави членки могат да упражняват компетентност във връзка с имуществените последици на регистрирани партньорства на едни и същи основания, настоящият регламент следва изчерпателно да определи основанията за упражняване на субсидиарна компетентност.

- (40) За да се преодолее по-специално случаите на отказ от правосъдие, в настоящия регламент следва да се предвиди *forum necessitatis*, който да позволява на съд в държава членка, в изключителни случаи, да се произнася по въпроси, свързани с имуществените последици на регистрирано партньорство, което има тясна връзка с трета държава. Може да се счита, че е налице такъв изключителен случай, когато е невъзможно дадено производство да се проведе в съответната трета държава, например поради гражданска война, или когато разумно не би могло да се очаква от партньор да започне или проведе производство в тази държава. Компетентност, основана на *forum necessitatis*, би могла обаче да се упражнява само ако казусът има достатъчна връзка с държавата членка на сезирания съд.
- (41) В интерес на хармоничното функциониране на правосъдието следва да се избягва постановяването на несъвместими решения в различните държави членки. За тази цел в настоящия регламент следва да се предвидят общи процедурни правила, сходни с правилата от други правни инструменти на Съюза в областта на съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси. Такова процедурно правило е правилото за висящо производство (*lis pendens*), което ще се прилага, когато едно и също дело за имуществени последици на регистрирано партньорство се разглежда пред различни съдилища в различни държави членки. С това правило ще се определи кой съд следва да продължи да гледа делото.
- (42) За да се позволи на гражданите да се ползват, при пълна правна сигурност, от преимуществата на вътрешния пазар, с настоящия регламент следва да се даде на партньорите възможност да узнаят предварително кое е правото, приложимо към имуществените последици на тяхното регистрирано партньорство. Ето защо следва да се въведат хармонизирани съгласовителни норми, за да се избегне наличието на противоречиви си резултати. Основната норма следва да създаде гаранции, че имуществените последици на регистрирани партньорства се уреждат от предвидимо право, с което партньорството е тясно свързано. От съображения за правна сигурност и за да се избегне фрагментиране, правото, приложимо за имуществените последици на регистрираното партньорство, следва да урежда партньорството като цяло, т.е. всички имуществени последици на регистрираното партньорство, независимо от естеството на активите и от това дали те се намират в друга държава членка или в трета държава.
- (43) Правото, определено с настоящия регламент, следва да се прилага дори и когато това не е право на държава членка.
- (44) За да улесни партньорите при управлението на тяхното имущество, настоящият регламент следва да оправомоти партньорите да изберат приложимото право за имуществените последици на регистрираното си партньорство, независимо от естеството или местонахождението на имуществото, измежду законодателствата, с които партньорите са тясно свързани, като например поради обичайното си местопребиваване или гражданството си. При все това, за да се избегне ситуация, при която изборът на право не поражда никакви последици и с това партньорите се поставят в положение на правен вакуум, този избор на право следва да бъде ограничен до право, което признава имуществени последици на регистрираните партньорства. Този избор може да бъде направен във всеки момент, преди регистрацията на партньорството, по време на регистрацията или по време на регистрираното партньорство.
- (45) За да се гарантира правната сигурност на сделките и да се предотврати всяка промяна без знанието на партньорите на правото, промяна на правото, приложимо към имуществените последици на регистрираните партньорства не следва да се прави без изрично искане на страните. Когато е предприета от партньорите, такава промяна не следва да има обратен ефект, освен ако това не е заявено изрично от тях. Независимо от случая промяната не може да засяга правата на трети лица.
- (46) Правилата относно материалната действителност и действителността от гледна точка на формата на споразумение за избор на приложимо право следва да са установени по такъв начин, че да се улесни информираният избор на партньорите и да се зачита съгласието им, с цел да се гарантира правна сигурност, както и по-добър достъп до правосъдие. Що се отнася до действителността от гледна точка на формата, следва да се въведат някои предпазни мерки, за да се гарантира, че партньорите осъзнават последствията от своя избор. Като минимално изискване, споразумението за избор на приложимо право следва да бъде изготвено в писмена форма, с дата и подписи на двете страни. Ако обаче правото на държава членка, където двамата партньори пребивават обичайно към момента на сключване на споразумението, предвижда допълнителни изисквания по отношение на формата, тези правила следва да бъдат спазени. Например, подобни допълнителни правила по отношение на формата могат да съществуват в държава членка, в която споразумението е част от споразумение за имуществени отношения между партньорите. Ако към момента на сключване на споразумението партньорите имат обичайно местопребиваване в различни държави членки, чието право предвижда различни изисквания по отношение на формата, е достатъчно съответствие с изискванията на една от тези държави. Ако към момента на сключване на споразумението само единият от партньорите има обичайно местопребиваване в държава членка, която предвижда допълнителни правила по отношение на формата, тези правила следва да бъдат спазени.
- (47) Споразумението за имуществени отношения между партньори е вид разпореждане с имуществото на партньорите, чието допустимост и приемане варират сред държавите членки. За да се улесни приемането в държавите членки на имуществени права, придобити в резултат на споразумение за имуществени отношения между партньори, следва да бъдат установени правила относно действителността на споразуменията за имуществени отношения между партньори от гледна точка на формата. Споразумението за имуществени отношения между партньорите следва да се изготви в писмена форма, с дата и подпис от двамата партньори. Същевременно споразумението следва да отговаря и на допълнителните правила за действителност от гледна точка на формата, предвидени в правото,

приложимо към имуществените последици на регистрираните партньорства, определено съгласно настоящия регламент, и в правото на държавата членка, на чиято територия партньорите пребивават обичайно. Настоящият регламент следва да определи и правото, което урежда материалноправната действителност на такова споразумение.

- (48) При липса на избор на приложимо право и за да съчетае необходимостта от предвидимост и правна сигурност със съображенията за реалните условия, в които протича животът на двойката, настоящият регламент следва да предвиди, че имуществените последици на регистрираното партньорство се уреждат от правото на държавата, по чието право е извършено задължителното регистриране на партньорството, необходимо за установяването му.
- (49) Когато в настоящия регламент гражданството се посочва като критерий за привръзка, въпросът как да се разглежда определено лице, което има повече от едно гражданство, е преюдициален въпрос, който попада извън обхвата на настоящия регламент и следва да се урежда от националното право, включително, когато е приложимо, от международните конвенции, при пълно спазване на общите принципи на Съюза. Разглеждането на този въпрос следва да не оказва влияние върху действителността на избора на право, направен в съответствие с настоящия регламент.
- (50) По отношение на определянето на правото, приложимо за имуществените последици на регистрирано партньорство при липса на избор на право и споразумение за имуществените отношения между партньори, съдебният орган на държава членка, по искане на един от партньорите, следва в изключителни случаи, например когато партньорите се преместват в държавата на обичайното си местопребиваване за дълъг период от време, да може да стигне до заключението, че може да се приложи правото на тази държава, ако партньорите са разчитали на него. Независимо от случая промяната не може да засяга правата на трети лица.
- (51) Правото, определено като приложимо към имуществените последици на регистрираното партньорство, следва да урежда тези последици от момента на класифициране на имуществото на единия или двамата партньори в различни категории по време на регистрираното партньорство и след прекратяването му до прекратяването на имуществената общност. То следва да включва действието на имуществените последици на регистрираното партньорство върху правоотношенията на един от партньорите с трети лица. При все това правото, приложимо за имуществените последици на регистрираното партньорство може да се противопоставя на трети лица от партньор с цел уреждане на тези последици, само когато правоотношенията между партньора и третото лице са възникнали в момент, когато третото лице е знаело или е следвало да знае за това право.
- (52) По съображения, свързани с обществен интерес, като защита на политическата, социалната или икономическата организация на дадена държава членка, съдилищата и други компетентни органи на държавите членки следва да имат възможност в изключителни случаи да прилагат изключения въз основа на първостепенни повелителни норми. Понятието „първостепенни повелителни норми“ съответно следва да обхваща правила с императивен характер, като правилата за защита на семейното жилище. При все това изключението от прилагането на правото, приложимо към имуществените последици на регистрираното партньорство, следва да бъде тълкувано тясно, за да продължи да бъде съвместимо с общата цел на настоящия регламент.
- (53) По съображения, също свързани с обществен интерес, съдилищата и други компетентни органи в областта на имуществените последици на регистрираните партньорства в държавите членки, следва да имат право да пренебрегнат, при изключителни обстоятелства, определени разпоредби на чуждото право, когато в конкретния случай прилагането на тези разпоредби би било в явно несъответствие с обществения ред (*ordre public*) на съответната държава членка. Съдилищата или другите компетентни органи не следва обаче да могат да използват изключението за обществен ред с цел да не прилагат правото на друга държава, да откажат признаването или, според случая, приемането или изпълнението на съдебно решение, автентичен акт или съдебна спогодба от друга държава членка, ако това би било в противоречие с Хартата на основните права на Европейския съюз („Хартата“), и по-специално с член 21 от нея относно принципа за недискриминация.
- (54) Тъй като има държави, в които успоредно съществуват две или повече правни системи или набор от правила, отнасящи се до въпросите, уредени от настоящия регламент, уместно е да се предвиди в каква степен разпоредбите на настоящия регламент се прилагат в различните териториални единици на тези държави.
- (55) В контекста на общата цел — взаимно признаване на решения, постановени в държавите членки по въпросите на имуществените последици на регистрирани партньорства, настоящият регламент следва да предвиди норми относно признаването, изпълняемостта и изпълнението на решения, подобни на нормите, предвидени в други правни инструменти на Съюза в областта на съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси.

- (56) За да се вземат предвид различните системи за уреждане на въпросите, свързани с имуществените последици на регистрираните партньорства в държавите членки, с настоящия регламент следва да се гарантират приемането и изпълняемостта във всички държави членки на автентичните актове във връзка с имуществените последици на регистрирани партньорства.
- (57) Автентичните актове следва да имат в друга държава членка същата доказателствена сила, каквато имат в държавата членка по произход, или възможно най-сравнимото действие. При определянето на доказателствената сила на даден автентичен акт в друга държава членка или на възможно най-сравнимото действие следва да се посочат видът и обхватът на доказателствената сила на автентичния акт в държавата членка по произход. Следователно доказателствената сила на даден автентичен акт в друга държава членка следва да зависи от правото на държавата членка по произход.
- (58) „Автентичността“ на автентичния акт следва да бъде автономно понятие, което обхваща такива елементи като истинността на акта, формалните предпоставки за него, правомощията на органа, изготвил акта, и процедурата за изготвянето му. То следва да обхваща и фактическите елементи, описани в автентичния акт от съответния орган, като факта, че посочените страни са се явили пред този орган на указаната дата и че са направили посочените изявления. Страна, която желае да оспори автентичността на автентичен акт, следва да направи това пред компетентния съд в държавата членка по произход на автентичния акт съгласно правото на тази държава членка.
- (59) Формулировката „правни актове или правоотношения, вписани в автентичен акт“ следва да се тълкува като позоваване на съдържанието по същество, отразено в автентичния акт. Страна, която желае да оспори правни актове или правоотношения, вписани в автентичен акт, следва да направи това пред компетентните по настоящия регламент съдилища, които следва да решат спора в съответствие с приложимото към имуществените последици на регистрираното партньорство право.
- (60) Ако въпрос, отнасящ се до правни актове или правоотношения, вписани в автентичен акт, бъде повдигнат като инцидентен иск в хода на производство пред съд на държава членка, този съд следва да бъде компетентен да разгледа този иск.
- (61) Автентичен акт, който се оспорва, не следва да има доказателствена сила в държава членка, различна от държавата членка по произход, докато трае производството по оспорването. Ако се оспорва само конкретен въпрос, свързан с правните актове или правоотношенията, вписани в автентичния акт, оспореният автентичен акт не следва да има доказателствена сила в държава членка, различна от държавата членка по произход по отношение на предмета на обжалването, докато трае производството по оспорването. Автентичен акт, който е обявен за недействителен в резултат от оспорването му, престава да има доказателствена сила.
- (62) Орган, пред който в приложение на настоящия регламент бъдат представени два несъвместими автентични акта, следва да прецени дали и на кой от двата автентични акта следва да бъде даден приоритет, като вземе предвид обстоятелствата по конкретния случай. Когато от обстоятелствата по случая не става ясно дали и на кой от автентичните актове следва да бъде даден приоритет, въпросът следва да се реши от съдилищата, компетентни съгласно настоящия регламент, или, когато въпросът е повдигнат като инцидентен иск в хода на производството, от съда по производството. При несъвместимост между автентичен акт и решение следва да се разгледаат основанията за отказ за признаване на решения съгласно настоящия регламент.
- (63) Признаването и изпълнението на решение относно имуществените последици на регистрирано партньорство по силата на настоящия регламент по никакъв начин не следва да предполага признаване на регистрираното партньорство, което стои в основата на решението.
- (64) Следва да се уточни връзката между настоящия регламент и двустранните или многостранни конвенции в областта на имуществените последици на регистрирани партньорства, по които държавите членки са страни.
- (65) За улесняване на прилагането на настоящия регламент следва да се предвиди задължение за държавите членки да предоставят определен тип информация относно своето законодателство и процедури, свързани с имуществените последици на регистрирани партньорства, в рамките на Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела, създадена с Решение 2001/470/ЕО на Съвета⁽¹⁾. За да се даде възможност за навременно публикуване в

⁽¹⁾ Решение 2001/470/ЕО на Съвета от 28 май 2001 г. за създаване на Европейска съдебна мрежа по граждански и търговски дела (ОВ L 174, 27.6.2001 г., стр. 25).

Официален вестник на Европейския съюз на цялата информация от значение за практическото прилагане на настоящия регламент, държавите членки следва да предоставят тази информация на Комисията, преди регламентът да започне да се прилага.

- (66) По същия начин, за да се улесни прилагането на настоящия регламент и да се даде възможност за използване на съвременни комуникационни технологии, следва да се предвидят стандартни формуляри за свидетелства, които да бъдат предоставяни във връзка със заявление за декларация за изпълняемост на решение, автентичен акт или съдебна спогодба.
- (67) При изчисляване на периодите и сроковете, предвидени в настоящия регламент, следва да се прилага Регламент (ЕИО, Евратом) № 1182/71 на Съвета ⁽¹⁾.
- (68) С цел осигуряване на еднакви условия за прилагането на настоящия регламент на Комисията следва да се предоставят изпълнителни правомощия във връзка с изготвянето и последващото изменение на свидетелствата и формулярите, отнасящи се до декларацията за изпълняемост на решения, съдебни спогодби и автентични актове. Тези правомощия следва да бъдат упражнявани в съответствие с Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾.
- (69) За приемането на актове за изпълнение за изготвяне и последващо изменение на свидетелствата и формулярите, предвидени в настоящия регламент, следва да се използва процедурата по консултиране.
- (70) Целите на настоящия регламент, а именно свободното движение на хора в Съюза, възможността партньорите да организират помежду си и спрямо трети лица имуществените си отношения, както по време на съвместния си живот, така и при прекратяване на имуществената общност, по-голямата предвидимост и правна сигурност, не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите членки, а поради мащаба и последиците на настоящия регламент, могат да бъдат по-добре постигнати на равнището на Съюза, когато това е уместно — чрез засилено сътрудничество между държавите членки. В съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз, Съюзът разполага с компетентност да предприема действия. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигане на тези цели.
- (71) Настоящият регламент зачита основните права и спазва принципите, признати от Хартата, и по-специално членове 7, 9, 17, 21 и 47 от нея, отнасящи се съответно до зачитането на личния и семейния живот, правото на създаване на семейство в съответствие с националните закони, правото на собственост, принципа за недискриминация и правото на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес. Настоящият регламент следва да се прилага от съдилищата и други компетентни органи на държавите членки при спазване на тези права и принципи.

ПРИЕ НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

ГЛАВА I

ОБХВАТ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ

Член 1

Приложно поле

1. Настоящият регламент урежда имуществените последици на регистрираните партньорства.

Той не се прилага към данъчни, митнически или административни въпроси.

2. От обхвата на настоящия регламент са изключени:

- а) дееспособността на партньорите,
- б) съществуването, действителността или признаването на регистрирано партньорство,

⁽¹⁾ Регламент (ЕИО, Евратом) № 1182/71 на Съвета от 3 юни 1971 г. за определяне на правилата, приложими за срокове, дати и крайни срокове (ОВ L 124, 8.6.1971 г., стр. 1).

⁽²⁾ Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите-членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията (ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13).

02016R1104 — BG — 08.07.2016 — 000.001 — 1

Този текст служи само за информационни цели и няма правно действие. Институциите на Съюза не носят отговорност за неговото съдържание. Автентичните версии на съответните актове, включително техните преамбюли, са версиите, публикувани в Официален вестник на Европейския съюз и налични в EUR-Lex. Тези официални текстове са пряко достъпни чрез връзките, публикувани в настоящия документ

► B**РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2016/1104 НА СЪВЕТА****от 24 юни 2016 година**

за изпълнение на засиленото сътрудничество в областта на компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения в областта на имуществените последици на регистрираните партньорства
(ОВ L 183, 8.7.2016 г., стр. 30)

Поправен със:► C1 Поправка, ОВ L 113, 29.4.2017 г., стр. 62 (2016/1104)

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2016/1104 НА СЪВЕТА**от 24 юни 2016 година**

за изпълнение на засиленото сътрудничество в областта на компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения в областта на имуществените последици на регистрираните партньорства

ГЛАВА I**ОБХВАТ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ***Член 1***Приложно поле**

1. Настоящият регламент урежда имуществените последици на регистрираните партньорства.

Той не се прилага към данъчни, митнически или административни въпроси.

2. От обхвата на настоящия регламент са изключени:

- а) дееспособността на партньорите,
- б) съществуването, действителността или признаването на регистрирано партньорство,
- в) задълженията за издръжка,
- г) наследяването на починал партньор,
- д) социалното осигуряване,
- е) правото на прехвърляне или на адаптиране между партньорите в случай на прекратяване или анулиране на регистрираното партньорство на права на пенсиониране или на пенсия за инвалидност, придобити по време на регистрираното партньорство и които не са били източник на доход от пенсии по време на регистрираното партньорство,
- ж) видът на вещните права, свързани с дадено имущество, и
- з) вписването в регистър на права върху недвижима или движима собственост, включително правните изисквания за такова вписване, както и последиците от вписването или невписването на такива права в регистър.

*Член 2***Компетентност по въпросите на имуществените последици на регистрираните партньорства в държавите членки**

Настоящият регламент не засяга компетентността на органите на държавите членки да разглеждат въпроси от областта на имуществените последици на регистрираните партньорства.

Член 3

Определения

1. За целите на настоящия регламент:
 - а) „регистрирано партньорство“ означава режима, на който се подчинява съжителството между две лица, който е предвиден от закона, чиято регистрация е задължителна по силата на закона и който изпълнява наложените от този закон правни изисквания за създаването му;
 - б) „имуществени последици на регистрирано партньорство“ означава съвкупността от правила, свързани с имуществените отношения на партньорите, помежду им и в отношенията им с трети лица, които произтичат от правоотношението, създадено с регистрирането на партньорството или неговото прекратяване;
 - в) „споразумение за имуществени отношения между партньори“ означава всяко споразумение, с което партньорите или бъдещите партньори уреждат имуществените последици на тяхното регистрирано партньорство;
 - г) „автентичен акт“ означава документ в областта на имуществените последици на регистрирано партньорство, който е формално съставен или вписан като автентичен акт в държава членка и чиято автентичност:
 - i) се отнася до подписа и съдържанието на автентичния акт, и
 - ii) е установена от публичен орган или всеки друг орган, оправомощен за това от държавата членка по произход;
 - д) „решение“ означава всяко решение в областта на имуществените последици на регистрирано партньорство, постановено от съд на държава членка, независимо от наименованието на решението, включително решение на съдебен служител относно определянето на разходите или разноските;
 - е) „съдебна спогодба“ означава споразумение в областта на имуществените последици на регистрирано партньорство, одобрено от съд или сключено пред съд в хода на дадено производство;
 - ж) „държава членка по произход“ означава държавата членка, в която е постановено решението, съставен е автентичният акт или е одобрена, или е сключена съдебната спогодба;
 - з) „държава членка на изпълнението“ означава държавата членка, в която се иска признаване и/или изпълнение на решението, на автентичния акт или на съдебната спогодба.
2. За целите на настоящия регламент „съд“ означава всеки съдебен орган и всички други органи и правни специалисти, компетентни по въпросите на имуществените последици на регистрирани партньорства, които упражняват съдебни функции, или действат чрез делегиране на правомощия от страна на съдебен орган, или действат под контрола на съдебен орган, при условие че тези други органи и правни специалисти предоставят гаранции за своята безпристрастност и за правото на всички страни да бъдат изслушвани и при условие че решенията, които постановяват съгласно правото на държавата членка, в която действат:
 - а) могат да бъдат обжалвани пред съдебен орган или да бъдат преразглеждани от такъв орган; и
 - б) имат сходна сила и последици като решение на съдебен орган по същия въпрос.

▼В

Държавите членки изпращат уведомление до Комисията относно другите органи и правни специалисти, посочени в първа алинея, в съответствие с член 64.

ГЛАВА II

КОМПЕТЕНТНОСТ

Член 4

Компетентност в случай на смърт на един от партньорите

Когато съд на държава членка бъде сезиран по въпроси от областта на наследяването на регистриран партньор по смисъла на Регламент (ЕС) № 650/2012, съдилищата на тази държава са компетентни да се произнасят по въпроси относно имуществените последици на регистрираното партньорство, възникнали във връзка с този наследствен казус.

Член 5

Компетентност в случаи на прекратяване или анулиране

1. Когато съд на държава членка бъде сезиран да се произнесе по прекратяването или анулирането на регистрирано партньорство, съдилищата на тази държава са компетентни да се произнасят относно имуществените последици на регистрираното партньорство, произтичащи от прекратяването или анулирането, когато партньорите са съгласни за това.

2. Ако споразумението, посочено в параграф 1 от настоящия член, е сключено преди съдът да бъде сезиран да се произнесе по въпроси на имуществените последици на регистрираното партньорство, споразумението съответства на изискванията на член 7.

Член 6

Компетентност в други случаи

Когато никой съд на държава членка не е компетентен съгласно член 4 или член 5 или в случаите, различни от предвидените в посочените членове, компетентността да се произнася по имуществените последици на регистрираното партньорство принадлежи на съдилищата на държавата членка:

- а) на чиято територия партньорите имат обичайно местопребиваване към момента на сезиране на съда, или, ако това не е изпълнено,
- б) на чиято територия партньорите са имали последното обичайно местопребиваване, ако единият от тях все още живее там към момента на сезиране на съда, или, ако това не е изпълнено,
- в) на чиято територия ответникът има обичайно местопребиваване към момента на сезиране на съда или, ако това не е изпълнено,
- г) по еднаквото гражданство на партньорите към момента на сезиране на съда, или, ако това не е изпълнено,

▼В

д) по силата на чието право е създадено регистрираното партньорство.

*Член 7***Избор на съд**

1. При случаите, които попадат в обхвата на член 6, страните могат да се споразумеят съдилищата на държавата членка, чието право е приложимо съгласно член 22 или член 26, параграф 1, или съдилищата на държавата членка, съгласно чието право е създадено регистрираното партньорство, да имат изключителна компетентност да се произнасят по въпроси, свързани с режима на имуществени отношения на регистрираното им партньорство.

2. Споразумението, посочено в параграф 1, се представя в писмена форма, с отбелязана дата и подписано от страните. Всяко съобщаване по електронен път, което осигурява траен запис на споразумението, се счита за равностойно на „писмена форма“.

*Член 8***Компетентност, основана на явяването на ответника**

1. Извън компетентността, която произтича от други разпоредби на настоящия регламент, компетентен е този съд на държава членка, чието право е приложимо съгласно член 22 или член 26, параграф 1, и пред който се яви ответникът. Това правило не се прилага, когато ответникът се явява, за да оспори компетентността, или в случаите, попадащи в обхвата на член 4.

2. Преди да приеме компетентност съгласно параграф 1, съдът се уверява, че ответникът е информиран за правото си да оспори компетентността, както и за последиците от явяването или неявяването си.

*Член 9***Алтернативна компетентност**

1. Ако съд на държава членка, който е компетентен съгласно членове 4 и 5 или член 6, букви а), б), в) или г), счете, че неговото право не предвижда правния институт на регистрираното партньорство, той може да се откаже от компетентност. Ако съдът реши да се откаже от компетентност, той прави това незабавно.

2. Когато съд, посочен в параграф 1 от настоящия член, се откаже от компетентност и когато страните в производството се споразумеят да възложат компетентност на съдилищата на всяка друга държава членка в съответствие с член 7, компетентни да се произнасят по въпроси, свързани с имуществените последици на регистрираното партньорство, са съдилищата на тази държава членка.

В останалите случаи компетентни да се произнасят по имуществените последици на регистрираното партньорство са съдилищата на всяка друга държава членка съгласно член 6 или 8.

▼В

3. Настоящият член не се прилага, когато страните са получили прекратяване или анулиране на регистрирано партньорство, които могат да бъдат признати в държавата членка на сезирания съд.

*Член 10***Субсидиарна компетентност**

Ако нито един съд на държава членка не е компетентен съгласно член 4, 5, 6, 7 или 8 или когато всички съдилища по член 9 са обявили, че се отказват от компетентност, и нито един съд на държава членка не е компетентен съгласно член 6, буква д), член 7 или 8, съдилищата на държава членка са компетентни, доколкото недвижимото имущество на единия или на двамата партньори се намира на територията на тази държава членка, но в такъв случай сезираният съд е компетентен да се произнесе само относно това недвижимо имущество.

*Член 11***Forum necessitatis**

Ако нито един съд на държава членка не е компетентен съгласно член 4, 5, 6, 7, 8 или 10 или когато всички съдилища съгласно член 9 са обявили, че се отказват от компетентност, и нито един съд на държава членка не е компетентен съгласно член 6, буква д), или член 7, 8 или 10, съдилищата на държава членка могат по изключение да се произнесат относно имуществените последици на регистрирано партньорство, ако производството не може да се образува или проведе в рамките на разумното или не е възможно в трета държава, с която случаят е тясно свързан.

Случаят трябва да е свързан в достатъчна степен с държавата членка на сезирания съд.

*Член 12***Насрещни искове**

Съдът, в който се води производството на основание член 4, 5, 6, 7, 8, 10 или 11, е компетентен също така да разглежда насрещни искове, доколкото те попадат в обхвата на настоящия регламент.

*Член 13***Ограниченост на производството**

1. Когато имуществото на починалия, чието наследяване попада в обхвата на Регламент (ЕС) № 650/2012, включва активи, намиращи се в трета държава, съдът, сезиран да се произнесе по имуществените последици на регистрираното партньорство, може по искане на една от страните да реши да не се произнася по отношение на един или повече такива активи, ако може да се очаква, че решението му по отношение на тези активи няма да бъде признато и, когато е приложимо, обявено за изпълняемо в тази трета държава.

2. Параграф 1 не засяга правото на страните да ограничат обхвата на производството съгласно правото на държавата членка на сезирания съд.

Член 14

Сезиране на съд

За целите на настоящата глава съдът се смята за сезиран:

- а) към датата на подаване в съда на исковата молба или на равностоен документ, при условие че впоследствие ищецът не е пропуснал да предприеме необходимите действия за уведомяване или връчване на съответните документи на ответника;
- б) ако документът трябва да бъде връчен, преди да бъде внесен в съда, към момента на получаването му от отговорната за връчването служба, при условие че впоследствие ищецът не е пропуснал да предприеме необходимите действия за внасянето на документа в съда; или
- в) ако производството е образувано служебно от съда към момента, в който съдът взема решение за образуване на производството, или, ако такова решение не е необходимо, към момента на регистрирането на делото от съда.

Член 15

Проверка за компетентност

Когато съд на държава членка бъде сезиран по дело, свързано с имуществените последици на регистрирано партньорство, което не попада в неговата компетентност по силата на настоящия регламент, той служебно се обявява за некомпетентен.

Член 16

Проверка за допустимост

1. Когато ответник, който има обичайно местопребиваване на територията на държава, различна от държавата членка, където е предявен искът, не се яви на делото, компетентният съгласно настоящия регламент съд спира производството, докато не се установи, че ответникът е имал възможност да получи исковата молба или равностоен документ своевременно, за да организира защитата си, или че са били предприети всички необходими мерки за тази цел.

2. Член 19 от Регламент (ЕО) № 1393/2007 на Европейския парламент и на Съвета⁽¹⁾ се прилага вместо параграф 1 от настоящия член, ако исковата молба или равностоен документ трябва да бъдат предадени от една държава членка на друга в изпълнение на въпросния регламент.

3. Ако разпоредбите на Регламент (ЕО) № 1393/2007 са неприменими, се прилага член 15 от Хагската конвенция от 15 ноември 1965 г. за връчване в чужбина на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела, ако исковата молба или равностоен документ трябва да се изпратят в чужбина в изпълнение на тази конвенция.

⁽¹⁾ Регламент (ЕО) № 1393/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2007 г. относно връчване в държавите-членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела (връчване на документи) и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1348/2000 на Съвета (ОВ L 324, 10.12.2007 г., стр. 79).

▼ B*Член 17***Висящ процес**

1. Когато искове с един и същ предмет, на едно и също основание и между едни и същи страни са предявени в съдилища на различни държави членки, съдът, пред който искът е предявен по-късно, спира служебно производството до установяване на компетентността на първия сезиран съд.
2. По посочените в параграф 1 дела по искане на сезиран със спора съд всеки друг сезиран съд незабавно уведомява първия съд относно датата, на която е бил сезиран.
3. След установяване на компетентността на първия сезиран съд, съдът, пред който е предявен иск по-късно, се отказва от компетентност в полза на първия сезиран съд.

*Член 18***Свързани искове**

1. Когато свързани искове са висящи пред съдилища на различни държави членки, съдът, пред който искът е предявен по-късно, може да спре производството.
2. Когато искове, посочени в параграф 1, са висящи пред първоинстанционни съдилища, съдът, пред който искът е предявен по-късно, може също да се откаже от компетентност по молба на една от страните, при условие че първият сезиран съд е компетентен по отношение на въпросните искове и правото му допуска тяхното съединяване.
3. За целите на настоящия член исковете се смятат за свързани, когато те се намират в такава тясна връзка помежду си, че е целесъобразно да бъдат разгледани и решени заедно, за да се избегне рискът от противоречащи си решения, постановени в отделни производства.

*Член 19***Временни, включително охранителни, мерки**

Към съдилищата на държава членка може да се отправи молба за такива временни мерки, включително охранителни мерки, каквито съществуват съгласно нейното право дори ако съгласно настоящия регламент съдилищата на друга държава членка са компетентни по същността на спора.

ГЛАВА III

ПРИЛОЖИМО ПРАВО*Член 20***Всеобщо приложение**

Правото, определено като приложимо съгласно настоящия регламент, се прилага дори когато не е право на държава членка.

▼В

Член 21

Единство на приложимото право

Правото, приложимо към имуществените последици на регистрирано партньорство, се прилага за всички активи, които са засегнати от тези последици, независимо от тяхното местонахождение.

Член 22

Избор на приложимо право

1. Партньорите или бъдещите партньори могат да се споразумеят да посочат или променят правото, приложимо към имуществените последици на тяхното регистрирано партньорство, при условие че това право придава имуществени последици на правния институт на регистрираното партньорство и при условие че това право е едно от следните:

- а) правото на държавата, в която партньорите или бъдещите партньори, или единият от тях, имат обичайно местопребиваване към момента на сключване на споразумението,
- б) правото на държавата, чийто гражданин е един от партньорите или бъдещите партньори към момента на сключване на споразумението, или
- в) правото на държавата, по чието право е създадено регистрираното партньорство.

2. Освен ако партньорите не са договорили друго, смяната по време на партньорството на правото, приложимо към режима на имуществените отношения на регистрираното им партньорство, има действие само в бъдеще.

3. Всяка смяна с обратно действие на приложимото право съгласно параграф 2 не засяга по неблагоприятен начин правата на трети лица, произтичащи от това право.

Член 23

Действителност по отношение на формата на споразумението за избор на приложимо право

1. Споразумението, посочено в член 22, се изготвя в писмена форма, с вписване на дата и полагане на подписи от двамата партньори. Всяко съобщаване по електронен път, което осигурява траен запис на споразумението, се счита за равностойно на „писмена форма“.

2. Ако правото на държавата членка, в която двамата партньори имат обичайно местопребиваване към момента на сключване на споразумението, предвижда допълнителни изисквания по отношение на формата за споразуменията за имуществени отношения между партньори, се прилагат тези изисквания.

3. Ако към момента на сключване на споразумението партньорите имат обичайно местопребиваване в различни държави членки и ако съответното право на тези държави предвижда различни изисквания по отношение на формата за споразуменията за имуществени отношения между партньори, споразумението се смята за действително по отношение на формата, ако отговаря на условията, посочени в правото на една от тези държави.

▼В

4. Ако към момента на сключване на споразумението само единият от партньорите има обичайно местопребиваване в държава членка и ако в тази държава се предвиждат допълнителни изисквания по отношение на формата за споразуменията за имуществени отношения между партньори, се прилагат тези изисквания.

Член 24

Съгласие и материалноправна действителност

1. Наличието и действителността на споразумението относно избора на правото или на отделна разпоредба от това споразумение се определят от правото, което би било приложимо съгласно член 22, ако споразумението или разпоредбата биха били действителни.

2. Въпреки това, за да установи, че не е изразил съгласие, всеки един от партньорите може да се позове на правото на държавата, в която има обичайно местопребиваване към момента на сезиране на съда, ако от обстоятелствата е видно, че не е оправдано последиците от неговите действия да се определят в съответствие с правото, определено в параграф 1.

Член 25

Действителност по отношение на формата на споразумение за имуществени отношения между партньори

1. Споразумението за имуществени отношения между партньори се изготвя в писмена форма, с вписана дата и положен подпис от двамата партньори. Всяко съобщаване по електронен път, което осигурява траен запис на споразумението, се счита за равностойно на „писмена форма“.

2. Ако правото на държавата членка, в която двамата партньори имат обичайно местопребиваване към момента на сключване на споразумението, предвижда допълнителни изисквания по отношение на формата за споразуменията за имуществени отношения между партньори, се прилагат тези изисквания.

Ако към момента на сключване на споразумението партньорите имат обичайно местопребиваване в различни държави членки и ако съответното право на тези държави предвижда различни изисквания по отношение на формата за споразуменията за имуществени отношения между партньори, споразумението се смята за действително по отношение на формата, ако отговаря на условията, посочени в правото на една от тези държави.

Ако към момента на сключване на споразумението само единият от партньорите има обичайно местопребиваване в държава членка и ако в тази държава се предвиждат допълнителни изисквания по отношение на формата за споразуменията за имуществени отношения между партньори, се прилагат тези изисквания.

3. Ако правото, приложимо за имуществените последици на регистрираното партньорство предвижда допълнителни изисквания по отношение на формата, се прилагат тези изисквания.

Член 26

Приложимо право при липса на избор от страните

1. При липсата на споразумение за избор на приложимо право съгласно член 22, приложимото право за имуществените последици на регистрираните партньорства е правото на държавата, по силата на чието право е създадено регистрираното партньорство.

▼B

2. По изключение и по молба на някой от партньорите съдебният орган, който е компетентен да се произнася по въпроси, засягащи имуществените последици на регистрираните партньорства, може да реши, че правото на държава, различна от държавата, чието право е приложимо съгласно параграф 1, урежда имуществените последици на регистрираното партньорство, ако това право придава имуществени последици на правния институт на регистрираното партньорство и ако ищецът удостовери, че:

- а) последното общо обичайно местопребиваване на партньорите е било в тази друга държава за значително дълъг период от време; и
- б) и двамата партньори са разчитали на правото на тази друга държава при организацията и планирането на имуществените си отношения.

Правото на тази друга държава се прилага от момента на създаване на регистрираното партньорство, освен ако някой от партньорите изрази несъгласие. В такъв случай правото на тази друга държава има действие от момента на установяване на последното общо обичайно местопребиваване в тази друга държава.

Прилагането на правото на другата държава не засяга по неблагоприятен начин правата на трети лица, произтичащи от правото, приложимо съгласно параграф 1.

Настоящият параграф не се прилага, когато партньорите са сключили споразумение за имуществени отношения между партньори преди установяването на последното им общо обичайно местопребиваване в тази друга държава.

*Член 27***Обхват на приложимото право**

Правото, приложимо към имуществените последици на регистрираните партньорства съгласно настоящия регламент, урежда, наред с другото:

- а) класификацията на имуществото на единия или двамата партньори в различни категории по време на регистрираното партньорство и след прекратяването му,
- б) прехвърлянето на имущество от една категория в друга,
- в) отговорността на единия партньор за задължения и дългове на другия партньор,
- г) правомощията, правата и задълженията на който и да било от партньорите или на двамата партньори по отношение на имуществото,
- д) делбата, разпределянето или осребряването на имущество при прекратяване на регистрираното партньорство,
- е) действието на имуществените последици на регистрираните партньорства върху правоотношенията на един от партньорите с трети лица, и
- ж) материалноправната действителност на споразумението за имуществени отношения между партньорите.

▼В

Член 28

Противопоставимост на трети лица

1. Независимо от член 27, буква е), правото, приложимо за имуществените последици на регистрирано партньорство между партньорите, не може да бъде противопоставяно от някой от партньорите на трето лице в спор между третото лице и единия или двамата партньори, освен ако това трето лице е знаело или, при полагане на дължимата грижа, е следвало да знае за това право.

2. Счита се, че третото лице знае за правото, което урежда имуществените последици на регистрираното партньорство ако:

а) това право е правото на:

- i) държавата, чието право е приложимо към сделката, сключена между един от партньорите и третото лице,
- ii) държавата, на чиято територия договарящият партньор и третото лице пребивават обичайно, или
- iii) в случаите, засягащи недвижимо имущество, държавата, на чиято територия се намира това имущество;

или

б) всеки от партньорите е изпълнил приложимите изисквания за разкриване или регистриране на имуществените последици на регистрираното партньорство, предвидени в правото на:

- i) държавата, чието право е приложимо към сделката, сключена между един от партньорите и третото лице,
- ii) държавата, на чиято територия договарящият партньор и третото лице пребивават обичайно, или
- iii) в случаите, засягащи недвижимо имущество, държавата, на чиято територия се намира това имущество.

3. Когато по силата на параграф 1 партньорът не може да противопоставя на трето лице правото, приложимо за имуществените последици на регистрирано партньорство, тези имуществени последици спрямо третото лице се уреждат от:

- а) правото на държавата, чието право е приложимо към сделката, сключена от един от партньорите и третото лице; или
- б) в случаите, засягащи недвижимо имущество или регистрирани активи или права, правото на държавата, на чиято територия се намира това имущество или в която са регистрирани активите или правата.

Член 29

Адаптиране на вещни права

Когато дадено лице се позове на вещно право, което притежава съгласно приложимото към имуществените последици на регистрираното партньорство право, а правото на държавата членка, в която е извършено позоваването, не познава въпросното вещно право, това вещно право, ако е необходимо и доколкото е възможно, се адаптира към най-близкото равностойно вещно право съгласно законодателството на тази държава, като се вземат предвид целите и интересите, преследвани от конкретното вещно право, и свързаните с него последици.

▼B

Член 30

Първостепенни повелителни норми

1. Някоя разпоредба от настоящия регламент не ограничава прилагането на първостепенните повелителни норми на правото на сезирания съд.
2. Първостепенните повелителни норми са норми, чието спазване държавата членка разглежда като решаващо за защита на нейните обществени интереси, като например политическата, социалната или икономическата организация на държавата, доколкото те са приложими към всеки случай, попадащ в обхвата им, независимо от приложимото на друго основание право към имуществените последици на регистрираното партньорство съгласно настоящия регламент.

Член 31

Обществен ред (*ordre public*)

Прилагането на разпоредба от правото на държава, определено с настоящия регламент, може да бъде отказано само ако то е явно несъвместимо с обществения ред (*ordre public*) на сезирания съд.

Член 32

Исключване на препращането

Прилагането на правото на дадена държава, определено с настоящия регламент, означава прилагане на действащите правни норми на тази държава, различни от нормите на нейното международно частно право.

Член 33

Държави с повече от една правна система — интертериториални стълкновения на закони

1. Когато правото, определено като приложимо от настоящия регламент, е правото на държава, която включва няколко териториални единици, всяка от които има собствен правен режим в областта на имуществените последици на регистрираните партньорства, вътрешните стълкновителни норми на тази държава определят съответната териториална единица, чиито законови правила се прилагат.
2. При липса на такива вътрешни стълкновителни норми:
 - а) всяко позоваване на правото на държавата, посочено в параграф 1, за целите на определянето на приложимото право съгласно разпоредбите относно обичайното местопребиваване на партньорите се тълкува като позоваване на правото на териториалната единица, в която партньорите имат обичайно местопребиваване;
 - б) всяко позоваване на правото на държавата, посочено в параграф 1, за целите на определянето на приложимото право съгласно разпоредбите относно гражданството на партньорите се тълкува като позоваване на правото на териториалната единица, с която партньорите са най-тесно свързани;

▼В

в) всяко позоваване на правото на държавата, посочено в параграф 1, за целите на определянето на приложимото право съгласно която и да е друга разпоредба, която използва други елементи като свързващи критерии, се тълкува като позоваване на правото на териториалната единица по местонахождение на съответния елемент.

*Член 34***Държави с повече от една правна система — междуличностни
стълкновения на закони**

По отношение на държава, в която съществуват две или повече правни системи или съвкупност от норми, приложими за различни категории лица в областта на имуществените последици на регистрираните партньорства, всяко позоваване на правото на тази държава се тълкува като отнасящо се за правната система или съвкупността от норми, определени от действащите в тази държава правила. При отсъствие на такива правила се прилага правната система или съвкупност от правила, с която (които) партньорите имат най-тесна връзка.

*Член 35***Неприлагане на настоящия регламент към вътрешните
стълкновения на закони**

Държава членка, в която различни териториални единици имат собствен правен режим в областта на имуществените последици на регистрираните партньорства, не е длъжна да прилага настоящия регламент към стълкновенията на закони, възникнали единствено между правните режими на такива единици.

ГЛАВА IV

ПРИЗНАВАНЕ, ИЗПЪЛНЯЕМОСТ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА РЕШЕНИЯ*Член 36***Признаване**

1. Решенията, постановени в държава членка, се признават в другите държави членки, без да се изисква каквато и да е специална процедура.
2. В случай на оспорване всяка заинтересована страна, чието основно искане е признаването на решение, може в съответствие с процедурите, предвидени в членове 44—57, да поиска решението да бъде признато.
3. Ако изходът на дело в съд на държава членка зависи от произнасянето по инцидентно възникнал въпрос за признаване, този съд е компетентен да се произнесе по въпроса.

▼B

Член 37

Основания за непризнаване

Решение не се признава:

- а) ако признаването явно противоречи на обществения ред (*ordre public*) на държавата членка, в която се иска признаване;
- б) на неявила се ответник не е връчена исковата молба или равностоен документ своевременно и по начин, който да му позволи да организира защитата си, освен в случай че ответникът не е упражнил правото си да оспори решението, въпреки че е имал възможност да направи това;
- в) то противоречи на решение, постановено в производство между същите страни в държавата членка, в която се иска признаване;
- г) когато то противоречи на решение, постановено по-рано в друга държава членка или в трета държава между същите страни по спор със същия предмет и на същото основание, при условие че по-рано постановеното решение отговаря на условията, необходими за признаването му в държавата членка, в която се иска признаване.

Член 38

Основни права

Член 37 от настоящия регламент се прилага от съдилищата и други компетентни органи на държавите членки при спазване на основните права и принципи, признати в Хартата, по-специално в член 21 от нея относно принципа на недискриминация.

Член 39

Забрана за преразглеждане на компетентността на съда по произход

1. Компетентността на съдилищата на държавата членка по произход не може да се преразглежда.
2. Критерият за обществен ред (*ordre public*), посочен в член 37, не се прилага към нормите за компетентност, посочени в членове 4—12.

Член 40

Забрана за преразглеждане по същество

При никакви обстоятелства не се допуска преразглеждане по същество на решение, постановено в държава членка.

Член 41

Спиране на производството за признаване

Съдът на държава членка, пред който се иска признаване на решение, постановено в друга държава членка, може да спре производството, ако решението е предмет на обжалване по общия ред в държавата членка по произход.

▼ В*Член 42***Изпълняемост**

Решенията, постановени в държава членка и подлежащи на изпълнение в нея, са изпълняеми в друга държава членка, когато по искане на заинтересована страна те са били обявени за подлежащи на изпълнение там в съответствие с процедурата, предвидена в членове 44—57.

*Член 43***Определяне на местоживее**

За да определи дали за целите на процедурата, предвидена в членове 44—57, дадена страна има местоживее в държавата членка по изпълнение, сезираният съд прилага вътрешното право на тази държава членка.

*Член 44***Териториална компетентност**

1. Молбата за декларация за изпълняемост се подава пред съда или пред компетентния орган на държавата членка по изпълнение, за който Комисията е уведомена от тази държава членка в съответствие с член 64.
2. Териториалната компетентност се определя според местоживееето на страната, срещу която е поискано изпълнението, или според мястото на изпълнението.

*Член 45***Процедура**

1. Процедурата за подаване на молба се урежда от правото на държавата членка по изпълнение.
2. Молителят не е длъжен да има пощенски адрес или упълномощен представител в държавата членка по изпълнение.
3. Молбата се придружава от следните документи:
 - а) препис на решението, който отговаря на условията за доказване на неговата достоверност;
 - б) свидетелство, издадено от съда или компетентния орган на държавата членка по произход, като се използва формулярът, установен в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 67, параграф 2, без да се засяга разпоредбата на член 46.

*Член 46***Непредставяне на свидетелство**

1. Ако не бъде представено свидетелството, посочено в член 45, параграф 3, буква б), съдът или компетентният орган може да даде срок за представянето му или да приеме равностоен документ или, ако прецени, че разполага с достатъчно информация, да не изиска представянето му.

▼B

2. Ако съдът или компетентният орган го изискват, се представя превод или транслитерация на документите. Преводът се извършва от лице, което притежава правоспособност за извършване на преводи в една от държавите членки.

*Член 47***Декларация за изпълняемост**

Решението се обявява за подлежащо на изпълнение веднага след приключване на формалностите, установени в член 45 без преразглеждане по член 37. Страната, срещу която е поискано изпълнението, няма право на този етап от производството да прави забележки по молбата.

*Член 48***Уведомяване за решението по молбата за декларация за изпълняемост**

1. Решението по молбата за декларация за изпълняемост се съобщава незабавно на молителя в съответствие с процедурата, установена от правото на държавата членка на изпълнение.
2. Декларацията за изпълняемост се връчва или съобщава на страната, срещу която е поискано изпълнението, заедно със съдебното решение, ако то все още не ѝ е връчено или съобщено.

*Член 49***Обжалване на решението по молбата за декларация за изпълняемост**

1. Решението по молбата за декларация за изпълняемост може да се обжалва от всяка от страните.
2. Жалбата се подава в съда, относно който съответната държава членка е уведомила Комисията в съответствие с член 64.
3. Жалбата се разглежда в съответствие с правилата на състезателната процедура.
4. Ако страната, срещу която е поискано изпълнението, не се яви пред съда, сезиран с жалба от молителя, се прилага член 16, дори когато страната, срещу която е поискано изпълнението, няма местоживее в никоя от държавите членки.
5. Декларацията за изпълняемост може да се обжалва в срок от 30 дни от връчването или съобщаването ѝ. Ако местоживееето на страната, срещу която е поискано изпълнението, е в държава членка, различна от държавата, в която е издадена декларацията за изпълняемост, срокът за обжалване е 60 дни и започва да тече от датата на връчването или съобщаването лично на лицето или на неговия адрес. Не се допуска удължаване на срока по причина на отдалеченост.

▼ В*Член 50***Процедура за оспорване на решението, постановено по жалбата**

Решението, постановено по жалбата, може да бъде оспорено само съгласно процедурата, относно която съответната държава членка е уведомила Комисията в съответствие с член 64.

*Член 51***Отказ или отмяна на декларация за изпълняемост**

Съдът, пред който е подадена жалбата по член 49 или член 50, отказва или отменя декларация за изпълняемост само на някое от основанията, посочени в член 37. Съдът постановява решението си незабавно.

*Член 52***Спиране на производството**

Съдът, пред който е подадена жалбата по член 49 или член 50, по молба на страната, срещу която се иска изпълнение, спира производството, ако изпълнението на решението е спряно в държавата членка по произход поради подадена жалба.

*Член 53***Временни, включително охранителни, мерки**

1. Когато съдебно решение трябва да бъде признато по силата на настоящата глава, няма пречки молителят да поиска временни, включително охранителни, мерки, в съответствие с правото на държавата членка на изпълнение, без да се изисква декларация за изпълняемост по смисъла на член 47.
2. Декларацията за изпълняемост съдържа по закон правомощие за предприемане на всякакви охранителни мерки.
3. По време на определения в член 49, параграф 5 срок за обжалване на декларацията за изпълняемост и докато се вземе решение по жалбата, спрямо имуществото на страната, срещу която е поискано изпълнението, не могат да се предприемат други мерки за изпълнение, освен охранителни.

*Член 54***Частична изпълняемост**

1. Когато е постановено решение по няколко точки от иска, а декларацията за изпълняемост не може да бъде издадена за всички, съдът или компетентният орган издава такава за една или няколко от тях.
2. Молителят може да поиска декларацията за изпълняемост да се ограничава до определени части от решението.

▼B

Член 55

Правна помощ

Молител, който в държавата членка по произход се е възползвал от цялостна или частична правна помощ или е бил освободен от разходи или разноси, има право във всички производства за декларация за изпълняемост да се ползва от най-благоприятната правна помощ или най-обхватното освобождаване от разходи и разноси, които се предвиждат съгласно правото на държавата членка на изпълнение.

Член 56

Освобождаване от гаранции, обезпечения или депозити

Не се изисква обезпечение, гаранция или депозит, под каквото и да е название, от страна, подала молба в дадена държава членка за признаване, изпълняемост или изпълнение на решение, постановено в друга държава членка, въз основа на обстоятелството, че лицето е чужд гражданин или че няма местоживеене или местопребиваване в държавата членка по изпълнение.

Член 57

Освобождаване от данъци, налози или такси

При производства за издаване на декларация за изпълняемост в държавата членка по изпълнение не се събират никакви данъци, налози или такси, изчислени въз основа на стойността на иска.

ГЛАВА V

АВТЕНТИЧНИ АКТОВЕ И СЪДЕБНИ СПОРАЗУМЕНИЯ

Член 58

Приемане на автентични актове

1. Автентичните актове, съставени в дадена държава членка, имат същата доказателствена сила в друга държава членка, както в държавата членка по произход, или възможно най-сравнимата сила, при условие че това не противоречи явно на обществената ред (*ordre public*) в засегнатата държава членка.

Лице, което желае да използва автентичен акт в друга държава членка, може да поиска от органа, съставящ автентичния акт в държавата членка по произход, да попълни формуляра, установен в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 67, параграф 2, в който е описано каква доказателствена сила има автентичният акт в държавата членка по произход.

2. Оспорване на автентичността на автентичен акт се прави пред съдилищата на държавата членка по произход и решението по оспорването се взема по силата на правото на тази държава. Оспорваният автентичен акт няма никаква доказателствена сила в друга държава членка, докато оспорването е висящо пред компетентния съд.

3. Оспорване на правните актове или правоотношенията, вписани в автентичен акт, се прави пред съдилищата, които са компетентни съгласно настоящия регламент, и решение по оспорването се взема по силата на правото, приложимо съгласно глава III. Оспорваният автентичен акт няма никаква доказателствена сила в държава членка, различна от държавата членка по произход, по отношение на предмета на обжалването, докато оспорването е висящо пред компетентния съд.

▼В

4. Ако изходът от производството пред съд на държава членка зависи от произнасянето по инцидентен иск, свързан с правните актове или правоотношенията, вписани в автентичен акт в областта на имуществените последици на регистрираните партньорства, компетентен да се произнесе по този иск е същият съд.

Член 59

Изпълняемост на автентични актове

1. Автентичен акт, който подлежи на изпълнение в държавата членка по произход, се обявява за изпълняем в друга държава членка по молба на заинтересована страна в съответствие с процедурата, предвидена в членове 44—57.

2. За целите на член 45, параграф 3, буква б) органът, който е съставил автентичния акт, издава по молба на заинтересованата страна свидетелство, като използва формуляра, установен в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 67, параграф 2.

3. Съдът, сезиран с жалба съгласно член 49 или член 50, отказва или отменя декларация за изпълняемост само ако изпълнението на автентичния акт явно противоречи на обществения ред (*ordre public*) в държавата членка на изпълнение.

Член 60

Изпълняемост на съдебни спогодби

1. Съдебни спогодби, които подлежат на изпълнение в държавата членка по произход, се обявяват за изпълняеми в друга държава членка по молба на всяка заинтересована страна в съответствие с процедурата, предвидена в членове 44—57.

2. За целите на член 45, параграф 3, буква б) съдът, който е одобрил съдебната спогодба или в който тя е сключена, издава по молба на всяка заинтересована страна свидетелство, като използва формуляра, установен в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 67, параграф 2.

3. Съдът, сезиран с жалба съгласно член 49 или 50, отказва или отменя декларация за изпълняемост само ако изпълнението на съдебната спогодба явно противоречи на обществения ред (*ordre public*) в държавата членка по изпълнение.

ГЛАВА VI

ОБЩИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 61

Легализация и други подобни формалности

Легализация или друг подобен вид формален акт не се изисква за документи, издадени в държава членка съгласно настоящия регламент.

Член 62

Връзка със съществуващи международни конвенции

1. Настоящият регламент не засяга прилагането на двустранните или многостранните конвенции, по които една или няколко държави членки са страни към момента на приемането на настоящия регламент или на решение съгласно член 331, параграф 1 от ДФЕС и които засягат въпроси, уредени от настоящия регламент, без да се засягат задълженията на държавите членки по силата на член 351 от ДФЕС.
2. Независимо от параграф 1, в отношенията между държавите членки настоящият регламент има предимство пред конвенциите, сключени между тях, доколкото тези конвенции се отнасят до уредени от настоящия регламент въпроси.

Член 63

Информация, която се предоставя на обществеността

С цел предоставяне на информация на обществеността в рамките на Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела държавите членки предоставят на Комисията кратко описание на националните си разпоредби и процедури относно имуществените последици при регистрирани партньорства, включително сведения за вида орган, който е компетентен по въпросите на имуществени последици при регистрирани партньорства, и противопоставимостта на трети лица съгласно член 28.

Държавите членки постоянно актуализират тази информация.

Член 64

Информация относно данните за връзка и процедурите

1. Най-късно до 29 април 2018 г. държавите членки съобщават на Комисията:
 - а) съдилищата или органите, компетентни да разглеждат молби за декларация за изпълняемост в съответствие с член 44, параграф 1 и да се произнасят по жалби срещу решения по такива молби в съответствие с член 49, параграф 2;
 - б) процедурите по оспорване на решението, постановено по жалба, посочени в член 50.

Държавите членки уведомяват Комисията за всякакви последващи промени в тази информация.

2. Комисията публикува в *Официален вестник на Европейския съюз* изпратената съгласно параграф 1 информация с изключение на адресите и другите данни за връзка на съдилищата и органите, посочени в параграф 1, буква а).
3. Комисията осигурява публичен достъп до изпратената съгласно параграф 1 информация чрез всички подходящи средства, по-специално чрез Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела.

▼B

Член 65

Изготвяне и последващо изменение на списъка, в който се съдържа информацията, посочена в член 3, параграф 2

1. Въз основа на изпратените от държавите членки уведомления Комисията изготвя списък на другите органи и правните специалисти, посочени в член 3, параграф 2.
2. Държавите членки уведомяват Комисията за всички последващи промени в информацията, която се съдържа в този списък. Комисията съответно изменя списъка.
3. Комисията публикува списъка и евентуалните му последващи изменения в *Официален вестник на Европейския съюз*.
4. Комисията предоставя публичен достъп до цялата информация, за която е нотифицирана в съответствие с параграфи 1 и 2, чрез други подходящи средства, по-специално чрез Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела.

Член 66

Изготвяне и последващо изменение на свидетелствата и формулярите, посочени в член 45, параграф 3, буква б) и в членове 58, 59 и 60

Комисията приема актове за изпълнение с цел изготвяне и последващо изменение на свидетелствата и формулярите, посочени в член 45, параграф 3, буква б) и членове 58, 59 и 60. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 67, параграф 2.

Член 67

Процедура на комитет

1. Комисията се подпомага от комитет. Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.
2. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 4 от Регламент (ЕС) № 182/2011.

Член 68

Клауза за преглед

1. До 29 януари 2027 г. и на всеки пет години след това, Комисията представя на Европейския парламент, на Съвета и на Европейския икономически и социален комитет доклад за прилагането на настоящия регламент. Ако е необходимо, докладът се придружава от предложения за изменение на настоящия регламент.
2. До 29 януари 2024 г. Комисията представя на Европейския парламент, на Съвета и на Европейския икономически и социален комитет доклад за прилагането на членове 9 и 38 от настоящия регламент. Този доклад оценява по-специално степента, до която посочените членове са гарантирали достъп до правосъдие.

▼B

3. За целите на докладите, посочени в параграфи 1 и 2, държавите членки съобщават на Комисията съответната информация за прилагането на настоящия регламент от съдилищата им.

*Член 69***Преходни разпоредби**

1. Настоящият регламент се прилага само за образувани правни производства, формално съставени или вписани автентични актове и одобрени или сключени съдебни спогодби на или след 29 януари 2019 г., при спазване на параграфи 2 и 3.

▼C1

2. Ако обаче производството е образувано в държавата членка по произход преди 29 януари 2019 г., решенията, постановени на или след тази дата, се признават и изпълняват в съответствие с разпоредбите на глава IV, ако приложимите правила относно компетентността съответстват на тези, предвидени от разпоредбите на глава II.

3. Разпоредбите на глава III се прилагат само за партньори, които са регистрирали партньорството си или са определили приложимото право за имуществените отношения на регистрираното си партньорство на или след 29 януари 2019 г.

▼B*Член 70***Влизане в сила**

1. Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

2. Настоящият регламент се прилага в държавите членки, които участват в засилено сътрудничество в областта на компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения относно имуществения режим на международните двойки, обхващащо както въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи, така и въпроси, свързани с имуществените последици на регистрираните партньорства, разрешено с Решение (ЕС) 2016/954.

Той се прилага, считано от 29 януари 2019 г., с изключение на членове 63 и 64, които се прилагат, считано от 29 април 2018 г., и членове 65, 66 и 67, които се прилагат, считано от 29 юли 2016 г. За тези държави членки, които участват в засиленото сътрудничество по силата на решение, прието в съответствие с член 331, параграф 1, втора или трета алинея от ДФЕС, настоящият регламент се прилага, считано от датата, посочена в това решение.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко в държавите членки в съответствие с Договорите.

2и

Регламент (ЕС) № 650/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 година относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения и приемането и изпълнението на автентични актове в областта на **наследяването** и относно създаването на европейско удостоверение за наследство

[Изменения, актове за изпълнение и съдебна практика на Съда на ЕС](#)

[Европейски съдебен атлас по гражданскоправни въпроси — Регламент относно наследяването](#)

[Регламент относно цифровизацията](#)

До **17 януари 2028 г. Комисията ще приеме актове за изпълнение относно децентрализираната информационна система и европейската точка за електронен достъп по отношение на Регламент (ЕС) № 650/2012 (вж. член 10, параграф 3 от Регламента относно цифровизацията)*

Този документ е средство за документиране и не обвързва институциите

► **B** РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 650/2012 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от 4 юли 2012 година

относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения и приемането и изпълнението на автентични актове в областта на наследяването и относно създаването на европейско удостоверение за наследство

(ОВ L 201, 27.7.2012 г., стр. 107)

Поправен със:

► **C1** Поправка, ОВ L 344, 14.12.2012 г., стр. 3 (650/2012)

► **C2** Поправка, ОВ L 60, 2.3.2013 г., стр. 140 (650/2012)

**РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 650/2012 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ
ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА**

от 4 юли 2012 година

относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения и приемането и изпълнението на автентични актове в областта на наследяването и относно създаването на европейско удостоверение за наследство

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 81, параграф 2 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет ⁽¹⁾,

в съответствие с обикновената законодателна процедура ⁽²⁾,

като имат предвид, че:

- (1) Съюзът си е поставил за цел да поддържа и развива пространство на свобода, сигурност и правосъдие, в което се гарантира свободното движение на хора. За постепенното изграждане на това пространство Съюзът следва да приеме мерки в областта на съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси с трансгранични последици, особено когато това е необходимо за правилното функциониране на вътрешния пазар.
- (2) Съгласно разпоредбите на член 81, параграф 2, буква в) от Договора за функционирането на Европейския съюз тези мерки може да включват мерки, които целят да осигурят съвместимост на правилата, приложими в държавите членки по отношение на съгласуването на закони и на юрисдикции.
- (3) На своята среща в Тампере от 15 и 16 октомври 1999 г. Европейският съвет потвърди принципа за взаимно признаване на съдебни и други решения на органите на съдебната власт като основен стълб в областта на съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси и прикани Съвета и Комисията да приемат програма от мерки за прилагане на този принцип.
- (4) На 30 ноември 2000 г. беше приета обща програма на Комисията и Съвета, съдържаща мерки за прилагане на принципа на взаимно признаване на решения по граждански и търговски дела ⁽³⁾. В тази програма се определят мерки, свързани с хармонизирането на съгласовителни норми, като мерки, улесняващи взаимното признаване на решения, и се предвижда изготвяне на инструмент в областта на завещанията и наследяването.
- (5) На заседанието си на 4 и 5 ноември 2004 г. в Брюксел Европейският съвет прие нова програма, озаглавена „Хагска програма: укрепване на свободата, сигурността и правосъдието в Европейския съюз“ ⁽⁴⁾. В тази програма се

⁽¹⁾ ОВ С 44, 11.2.2011 г., стр. 148.

⁽²⁾ Позиция на Европейския парламент от 13 март 2012 г. (все още непубликувана в Официален вестник) и решение на Съвета от 7 юни 2012 г.

⁽³⁾ ОВ С 12, 15.1.2001 г., стр. 1.

⁽⁴⁾ ОВ С 53, 3.3.2005 г., стр. 1.

▼B

подчертава необходимостта от приемане на инструмент в областта на наследяването, уреждащ по-специално въпросите на съгласуването на закони, компетентността, взаимното признаване и изпълнение на решения в областта на наследяването и европейското удостоверение за наследство.

- (6) На заседанието си на 10 и 11 декември 2009 г. в Брюксел Европейският съвет прие нова многогодишна програма, озаглавена „Стокхолмска програма — Отворена и сигурна Европа в услуга и за защита на гражданите“⁽¹⁾. В нея Европейският съвет посочва, че взаимното признаване следва да включи и области, които, макар все още необхванати от този принцип, са от основно значение за всекидневния живот, например наследяване и завещания, като се вземат под внимание правните системи на държавите членки, в това число обществения ред (*ordre public*) и националните традиции в тази област.
- (7) Правилното функциониране на вътрешния пазар следва да се улесни с отстраняването на пречките пред свободното движение на хора, които днес са изправени пред трудности при упражняване на правата си в областта на наследяването с трансгранични последици. В европейското пространство на правосъдие гражданите трябва да могат да организират предварително въпросите на своето наследство. По ефикасен начин следва да бъдат гарантирани правата на наследниците и заветниците, на други лица, близки на починалия, както и на кредиторите на наследството.
- (8) За да бъдат постигнати тези цели, настоящият регламент следва да обедини разпоредбите относно компетентността, приложимото право, признаването или, според случая, присмането, изпълняемостта и изпълнението на съдебни решения, автентични актове и съдебни спогодби и относно създаването на европейско удостоверение за наследство.
- (9) Приложното поле на настоящия регламент следва да обхване всички гражданскоправни аспекти на наследяването на имуществото на починало лице, а именно всички форми на прехвърляне на активи, права и задължения в случай на смърт, било то доброволно прехвърляне по силата на разпореждане с имущество в случай на смърт или прехвърляне по силата на наследяване при липса на завещание.
- (10) Настоящият регламент не следва да се прилага за въпроси, свързани с приходи, или за административноправни въпроси. Ето защо националното право следва да определя например по какъв начин данъците и други задължения от публичноправен характер се изчисляват и плащат, независимо от това дали се отнася за данъци, дължими от починалия към момента на смъртта му, или за други видове свързани с наследяването данъци, които следва да се платят от наследственото имущество или от бенефициерите. Също така националното право следва да определя дали прехвърлянето на наследствено имущество на бенефициерите съгласно настоящия регламент или вписването на наследствено имущество в регистър може да се облага с данъци.
- (11) Настоящият регламент не следва да се прилага за области на гражданското право, различни от наследяването. От съображения за яснота редица въпроси, които биха могли да се

⁽¹⁾ ОВ С 115, 4.5.2010 г., стр. 1.

▼B

разглеждат като имащи връзка с въпросите на наследяването, следва изрично да бъдат изключени от обхвата на настоящия регламент.

- (12) Настоящият регламент съответно не следва да се прилага по отношение на въпроси, свързани с режимите на съпругеска имуществена общност, включително брачните договорености, съществуващи в някои правни системи, доколкото такива договорености не уреждат въпроси на наследяването, както и с режимите на имуществена собственост при отношения, имащи последици, сходни на последиците, произтичащи от брак. Независимо от това при определяне на наследственото имущество на починалия и на съответните дялове на бенефициерите органите, които се занимават с наследяването по силата на настоящия регламент, в зависимост от ситуацията следва да вземат предвид прекратяването на режима на съпругеска имуществена общност или подобен режим на собственост на починалия.
- (13) Въпросите, свързани с учредяването на доверителна собственост, управлението и прекратяването ѝ, следва също да бъдат изключени от обхвата на настоящия регламент. Това не следва да се разглежда като изключване на доверителната собственост като цяло. Учредяването на доверителна собственост със завещание или създаването на доверителна собственост по закон при липса на завещание ще се урежда от правото, приложимо към наследяването по силата на настоящия регламент, що се отнася до прехвърлянето на активи и определянето на бенефициери.
- (14) Права и имущества възникнали или прехвърлени по различен от наследяване начин, например чрез дарения, също следва да бъдат изключени от обхвата на настоящия регламент. Въпреки това правото, посочено в настоящия регламент като приложимо към наследяването, следва да определя дали дарения или други форми на разпореждания *inter vivos*, пораждащи вещни права преди смъртта, следва да бъдат възстановени или отчетени за целите на определянето на дяловете на бенефициерите в съответствие с приложимото към наследяването право.
- (15) Настоящият регламент следва да даде възможност за създаване или прехвърляне чрез наследяване на право върху недвижима или движима собственост, както е предвидено в приложимото към наследяването право. В него обаче не следва да се засяга ограниченият брой („*numerus clausus*“) вещни права, срещащи се в националното право на някои държави членки. Дадена държава членка не следва да е задължена да признае вещно право, свързано с имущество, намиращо се в тази държава членка, ако въпросното вещно право е непознато в нейната правна система.
- (16) Въпреки това, за да могат бенефициерите да се възползват в друга държава членка от правата си, които са възникнали или са им прехвърлени чрез наследяване, в настоящия регламент следва да се предвиди адаптирането на непознато вещно право към най-близкото равностойно вещно право съгласно законодателството на другата държава членка. При такова адаптиране следва да се вземат предвид целите и интересите, преследвани от конкретното вещно право, и свързаните с него последици. С цел определяне на възможно най-близкото равностойно вещно право съгласно националното законодателство може да се потърси връзка с органите или компетентните лица на държавата, чието право е

▼B

приложимо към наследяването, за да се получи допълнителна информация за естеството и последиците от вещното право. За тази цел биха могли да се използват съществуващите мрежи за съдебно сътрудничество по гражданскоправни и търговскоправни въпроси, както и всички останали налични средства за улесняване на разбирането на правото на друга държава.

- (17) Адаптирането на непознати вещни права, което е изрично предвидено в настоящия регламент, не следва да изключва други форми на адаптиране в контекста на прилагането на настоящия регламент.
- (18) Изискванията за вписване в регистър на право върху недвижима или движима собственост следва да бъдат изключени от обхвата на настоящия регламент. Ето защо следва правото на държавата членка, в която се води регистърът (за недвижимата собственост това е *lex rei sitae*), да определя правните условия и начина на извършване на вписването, както и органите, например лица водещи поземлени регистри или нотариуси, които отговарят за извършване на проверка на това дали са изпълнени всички изисквания и дали представената или посочената документация е достатъчна или съдържа необходимата информация. По-специално тези органи могат да проверяват дали правото на починалия по отношение на наследственото имущество, посочено в представения за регистрация документ, е право, вписано като такова в регистъра или е доказано по друг начин в съответствие със законодателството на държавата членка, в която се води регистърът. За да се избегне дублирането на документи, органите по регистрацията следва да приемат онези документи, изготвени от компетентните органи в друга държава членка, чието разпространение е предвидено в настоящия регламент. По-специално издаваното съгласно настоящия регламент европейско удостоверение за наследство следва да представлява действителен документ с оглед вписването на наследствено имущество в регистъра на държава членка. Това не следва да изключва възможността органите по регистрацията да поискат от лицето, което подава заявление за регистрация, да представи такава допълнителна информация или такива допълнителни документи, каквито се изискват съгласно законодателството на държавата членка, в която се води регистърът, например информация или документи, свързани с изплащане на приход. Компетентният орган може да посочи на лицето, което подава заявление за регистрация, как може да се предоставят липсващата информация или документи.
- (19) Последиците от вписването на дадено право в регистър следва също да бъдат изключени от обхвата на настоящия регламент. Ето защо правото на държавата членка, в която се води регистърът, следва да определя дали вписването има например декларативно или конститутивно действие. По този начин, когато например придобиването на право върху недвижима собственост подлежи на вписване в регистър съгласно правото на държавата членка, в която се води регистърът, с цел да се гарантира действието *erga omnes* на регистрите или да се защитят правните спогодби, моментът на придобиването следва да се определя от законодателството на тази държава членка.
- (20) Настоящият регламент следва да защита различните системи за уреждане на въпросите, свързани с наследяването, които се прилагат в държавите членки. За целите на настоящия регламент понятието „съд“ следва да бъде разширено, така че да обхваща не само съдилищата в стриктния смисъл на

▼B

думата, които упражняват съдебни функции, но и нотариусите или службите по вписване в някои държави членки, които в определени области на наследяването упражняват съдебни функции като съдилища, както и нотариусите и правните специалисти, които в някои държави членки упражняват съдебни функции по дадено наследство чрез делегиране на правомощия от съда. Всички съдилища, определени в настоящия регламент, следва да бъдат обвързани от правилата относно компетентността, изложени в настоящия регламент. От друга страна, понятието „съд“ не следва да обхваща извънсъдебните органи на държавите членки, които по силата на националното право са оправомощени да се занимават с въпросите на наследяването, като например нотариусите в повечето държави членки, когато те, както е обичайният случай, не упражняват съдебни функции.

- (21) С настоящия регламент следва да се даде възможност на всички нотариуси, които имат компетентност в областта на наследяването в държавите членки, да упражняват тази компетентност. Дали нотариусите в дадена държава членка са обвързани от правилата относно компетентността, предвидени в настоящия регламент, следва да зависи от това дали те попадат в рамките на определението за „съд“ за целите на настоящия регламент.
- (22) Актове, издавани от нотариуси в областта на наследяването в държавите членки, следва да се разпространяват съгласно настоящия регламент. Когато нотариусите упражняват съдебни функции, те са обвързани от правилата относно компетентността, а решенията, които вземат, следва да се разпространяват в съответствие с разпоредбите за признаването, изпълняемостта и изпълнението на решения. Когато нотариусите не упражняват съдебни функции, те не са обвързани от правилата относно компетентността, а издаваните от тях автентични актове следва да се разпространяват в съответствие с разпоредбите относно автентичните актове.
- (23) Като се има предвид нарастващата мобилност на гражданите и за да се гарантира правилното правораздаване в Съюза и да се осигури реален критерий на привързване между наследството и държавата членка, в която се упражнява компетентността, настоящият регламент следва да предвиди като общ критерий на привързване за определяне на компетентността и на приложимото право обичайното местопребиваване на починалия към момента на смъртта. За определяне на обичайното местопребиваване органът, занимаващ се с наследяването, следва да направи цялостна оценка на обстоятелствата от живота на починалия в годините преди смъртта му и в момента на смъртта му, като взема предвид всички фактически елементи от значение за случая, по-специално продължителността и редовността на престоя на починалия в съответната държава, както и условията и причините за този престой. Така определеното обичайно местопребиваване би следвало да показва тясна и стабилна връзка със съответната държава от гледна точка на специфичните цели на настоящия регламент.
- (24) В определени случаи може да се окаже сложно да се определи мястото на обичайното местопребиваване на починалия. Подобен случай може по-специално да възникне, когато по професионални или икономически причини починалият е отишъл да живее и работи в чужбина, понякога за дълъг период, но е поддържал тясна и стабилна връзка с държавата си по произход. В такъв случай и в зависимост

▼B

от обстоятелствата може да се смята, че обичайното местопребиваване на починалия продължава да бъде неговата държава по произход, в която са били съсредоточени интересите на неговия семеен и социален живот. Може да възникнат и други сложни случаи, когато починалият е редувал периодите на пребиваване в няколко държави или е пътувал между различни държави, без да се е установил за постоянно в никоя от тях. Ако починалият е гражданин на една от тези държави или по-голямата част от неговите основни активи се намира в една от тези държави, специален критерий при цялостното оценяване на всички фактически обстоятелства може да бъде неговото гражданство или местонахождението на тези активи.

- (25) Във връзка с определянето на приложимото към наследяването право, при изключителни обстоятелства — когато например починалият се е преместил в държавата на обичайното си местопребиваване малко преди смъртта си и от всички обстоятелства по случая е видно, че явно е бил потясно свързан с друга държава — компетентният орган може да стигне до заключението, че приложимото към наследяването право следва да бъде не правото на държавата на обичайното местопребиваване на починалия, а правото на държавата, с която починалият явно е бил потясно свързан. Въпреки това не следва да се прибегва до тази явно най-тясна връзка като допълнителен критерий на привързване, когато определянето на обичайното местопребиваване на починалия към момента на смъртта се окаже сложно.
- (26) Никоя от разпоредбите на настоящия регламент не следва да възпрепятства даден съд да приложи механизмите, предназначени за действия при заобикаляне на закона, като „*fraude à la loi*“ в контекста на международното частно право.
- (27) Нормите на настоящия регламент са предназначени да гарантират, че компетентния по наследяването орган ще прилага в повечето случаи собственото си право. Ето защо в настоящия регламент се предвиждат поредица от механизми, които да се прилагат, когато починалият е избрал като право, уреждащо наследяването му, правото на държава членка, чийто гражданин е бил той.
- (28) Един такъв механизъм следва да бъде да се позволи на заинтересованите страни да сключат споразумение за избор на съд в полза на съдилищата на държавата членка на избраното право. В зависимост по-специално от въпроса, обхванат в споразумението за избор на съд, ще се решава за всеки случай поотделно дали споразумението би следвало да бъде сключено между всички заинтересовани страни по наследството или някои от тях биха могли да се споразумеят да отнесат конкретен въпрос към избрания съд в случаите, в които решението на този съд по този въпрос не би засегнало правата на наследяване на другите страни.
- (29) Ако производството по наследяване е образувано вследствие на самосезиране на съда, каквато е практиката в някои държави членки, този съд следва да прекрати производството, ако страните се споразумеят да уредят извънсъдебно, по взаимно съгласие, въпросите около наследството в държавата членка на избраното право. Когато производството по наследяване не е образувано вследствие на самосезиране на съда, настоящият регламент не следва да възпрепятства страните да уредят по взаимно съгласие въпросите около наследството по извънсъдебен път, например пред нотариус в държава членка по техен избор,

▼B

когато това е възможно съгласно правото на тази държава членка. Такава следва да е практиката дори ако приложимото към наследяването право не е правото на тази държава членка.

- (30) За да се гарантира, че съдилищата на всички държави членки могат, като изхождат от еднакви основания, да правораздават по отношение на наследяването на лица, които не са били обичайно пребиваващи в държава членка към момента на смъртта си, в настоящия регламент следва да се изброят изчерпателно и в йерархичен ред основанията, на които може да се упражнява такава субсидиарна компетентност.
- (31) За да се преодолеят по-специално последиците в случаи на отказ от правосъдие, в настоящия регламент следва също да се предвиди *forum necessitatis*, който да позволява на съд в държава членка, в изключителни случаи, да се произнесе по спор, който има тясна връзка с трета държава. Такъв изключителен случай може да възникне, когато е невъзможно дадено производство да се проведе в съответната трета държава, например поради гражданска война, или когато разумно не би могло да се очаква от ищеца да започне или проведе производство в тази държава. Компетентност, основана на *forum necessitatis*, би могла обаче да се упражнява само ако спорът има достатъчна връзка с държавата членка на сезирания съд.
- (32) За да се улеснят наследниците и заветниците, обичайно пребиваващи в държава членка, различна от тази, в която се урежда или ще се урежда наследяването, с настоящия регламент следва да се позволи на всяко лице, което съгласно приложимото към наследяването право може да направи изявление относно приемането или отказа от наследство, завет или запазена част или изявление за ограничаване на отговорността на съответното лице по отношение на задълженията на наследственото имущество, да направи тези изявления във формата, предвидена в законодателството на държавата членка по обичайното му местопребиваване, пред съдилищата на тази държава членка. Това не следва да изключва такова изявление да може да бъде направено пред други органи в същата държава членка, които са компетентни да получават изявления съгласно националното право. Лицата, които решат да се възползват от възможността да направят изявление в държавата членка по обичайното си местопребиваване, следва сами да уведомят съда или органа, който урежда или ще урежда наследяването, за съществуването на такива изявления в рамките на срока, определен съгласно приложимото към наследяването право.
- (33) Лице, което желае да ограничи отговорността си по отношение на задълженията на наследството, следва да не може да прави това с обикновено изявление в този смисъл пред съдилищата или други компетентни органи на държавата членка по обичайното си местопребиваване, когато приложимото към наследяването право изисква лицето да започне специфична правна процедура, например за опис, пред компетентния съд. Следователно изявление, направено при такива обстоятелства от лице в държавата членка по обичайното му местопребиваване във формата, предвидена от правото на тази държава членка, следва да не е действително от гледна точка на формата по смисъла на настоящия регламент, а актовете за образуване на производството не следва да се считат за изявления по смисъла на настоящия регламент.

▼B

- (34) В интерес на хармоничното функциониране на правосъдието следва да се избягва постановяването на несъвместими решения в различните държави членки. За тази цел в настоящия регламент следва да се предвидят общи процедурни правила, сходни с правилата от други правни инструменти на Съюза в областта на съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси.
- (35) Такова процедурно правило е правилото за висящо производство (*lis pendens*), което ще се прилага, когато едно и също дело за наследяване се разглежда пред различни съдилища в различни държави членки. С това правило ще се определя кой съд да продължи да гледа делото за наследяване.
- (36) Като се има предвид, че въпросите на наследяването в някои държави членки могат да бъдат уреждани от извънсъдебни органи, например нотариуси, които не са обвързани от правилата относно компетентността съгласно настоящия регламент, не може да се изключи възможността в различни държави членки да може паралелно да започнат производство по уреждане на спор по извънсъдебен път и съдебно производство във връзка с едно и също наследство или две процедури за уреждане на спор по извънсъдебен път във връзка с едно и също наследство. В такъв случай следва заинтересованите страни, след като узнаят за паралелните производства, да се споразумеят помежду си как да действат. Ако те не могат да постигнат споразумение, наследяването ще трябва да се разгледа и решението по него да се постанови от компетентните съдилища съгласно настоящия регламент.
- (37) За да позволи на гражданите да се ползват, при пълна правна сигурност, от преимуществата на вътрешния пазар, настоящият регламент следва да им даде възможност да узнаят предварително кое е правото, приложимо към наследяването в техния случай. Следва да се въведат хармонизирани съгласителни норми, за да се избегне наличието на противоречащи си резултати. Основната норма следва да осигурява уреждане на наследяването от предвидимо право, с което то да е в тясна връзка. От съображения за правна сигурност и за да се избегне раздробяването на наследството, това право следва да урежда наследяването като цяло, т.е. цялото имущество, което съставлява наследственото имущество, независимо от естеството на активите и независимо дали активите се намират в друга държава членка или в трета държава.
- (38) Настоящият регламент следва да предостави на гражданите възможност да организират предварително своето наследяване, като изберат приложимото към наследяването право. Този избор следва да се ограничава до правото на държава, чийто гражданин е било лицето, за да се гарантира връзката между починалия и избраното право и да се избегне избор на право с намерение за осуетяване на законните очаквания на лицата, които имат право на запазена част.
- (39) Изборът на право следва да се прави изрично в изявление под формата на разпореждане с имущество в случай на смърт или да бъде указан в текста на такова разпореждане. Изборът на право би могъл да се счита за направен посредством разпореждане с имущество в случай на смърт, например когато в акта на разпореждане починалият се е позовал на конкретни разпоредби от правото на държавата, чийто гражданин е, или когато по друг начин е посочил това право.

▼B

- (40) Изборът на приложимо право по силата на настоящия регламент следва да бъде действителен дори когато избраното право не предвижда възможност за избор на право в областта на наследяването. Избраното право обаче следва да урежда материалноправната действителност на акта, с който се прави избор, т.е. дали може да се счита, че лицето, което упражнява избора, е разбирало и е дало съгласие за действията си. Същото следва да важи и за акта, с който се изменя или отменя изборът на право.
- (41) За целите на прилагането на настоящия регламент определянето на гражданството или на множественото гражданство на дадено лице следва да бъде разглеждано като преюдициален въпрос. Въпросът дали определено лице е гражданин на дадена държава попада извън обхвата на настоящия регламент и се урежда от националното право, включително, когато е приложимо, от международните конвенции, при пълно зачитане на общите принципи на Европейския съюз.
- (42) Правото, определено като приложимо към наследяването, следва да урежда наследяването от момента на откриване на наследството до прехвърлянето на собствеността върху активите, които съставляват наследственото имущество, на бенефициерите, определени съгласно това право. То следва да включва въпросите, свързани с управлението на наследственото имущество и с поемането на задълженията на наследството. При плащането на задълженията на наследството може, в зависимост по-конкретно от приложимото към наследяването право, да се взема предвид конкретният ред на кредиторите.
- (43) Правилата за компетентността, установени в настоящия регламент, могат в определени случаи доведат до ситуация, в която съдът, който е компетентен да се произнесе по наследяването, няма да прилага националното си право. Когато такъв случай възникне в държава членка, чието право предвижда, че за наследственото имущество задължително се назначава управител, настоящият регламент следва да предоставя възможността съдилищата на тази държава членка, когато бъдат сезирани, да назначат един или повече такива управители съгласно собственото си право. Това не следва да засяга избора на страните да уредят извънсъдебно по взаимно съгласие въпросите около наследството в друга държава членка, където това е възможно съгласно правото на тази държава членка. С цел да се осигури гладката координация между приложимото към наследяването право и правото на държавата членка на назначаващия съд, съдът следва да назначи лицето или лицата, които ще имат право да управляват наследственото имущество съгласно приложимото към наследяването право, например изпълнителя на завещанието на починалия или самите наследници, или, ако това се изисква от приложимото към наследяването право, трето лице, действащо като управител на наследственото имущество. В специфични случаи обаче съдилищата могат, ако това се изисква от тяхното право, да назначат трето лице като управител дори ако това не се предвижда в приложимото към наследяването право. Ако починалият е назначил изпълнител на завещанието, това лице не може да бъде лишено от правомощията си, освен ако приложимото към наследяването право предоставя възможност за прекратяване на неговия мандат.
- (44) Правомощията, упражнявани от управителите, назначени в държавата членка на сезирания съд, следва да бъдат правомощията за управление, които те могат да упражняват съгласно приложимото към наследяването право. По този

▼B

начин, ако например за управител е назначен наследникът, той следва да разполага с такива правомощия да управлява наследственото имущество, каквито би имал наследник съгласно това право. Когато правомощията за управление, които могат да бъдат упражнявани съгласно приложимото към наследяването право, не са достатъчни за запазване на активите на наследственото имущество или за защита на правата на кредиторите или на други лица, гарантирали задълженията на починалия, управителят(ите), назначен(и) в държавата членка на сезирания съд, може(могат) да упражняват за тази цел запазените правомощия за управление, предвидени в правото на тази държава членка. Тези запазени правомощия могат да включват например съставянето на опис на активите и задълженията на наследственото имущество, уведомяването на кредиторите за откриването на наследството и приканването им да заявят своите претенции, както и предприемането на временни, включително охранителни мерки, предназначени да запазят активите на наследственото имущество. Действията, извършвани от управителя при упражняване на запазените му правомощия, следва да защитат приложимото към наследяването право по отношение на преквърлянето на собствеността върху наследственото имущество, включително всяка сделка, извършена от бенефициерите преди назначаването на управителя, отговорността по задълженията на наследството и правата на бенефициерите, включително, ако е приложимо, правото на приемане или отказ от наследство. Тези действия биха могли например да включват отчуждаването на активи или изплащането на задължения, ако това е разрешено съгласно приложимото към наследяването право. Ако съгласно приложимото към наследяването право назначаването на трето лице за управител променя отговорността на наследниците, тази промяна на отговорността следва да се зачете.

- (45) Настоящият регламент не следва да изключва възможността кредиторите да предприемат, например чрез свой представител, такива допълнителни мерки, каквито съществуват съгласно националното право, ако това е приложимо, в съответствие със съответните инструменти на Съюза, с цел да защитят правата си.
- (46) Настоящият регламент следва да създаде възможност за предоставяне на информация за откриването на наследството на потенциалните кредитори в други държави членки, в които се намират активи. Ето защо в контекста на прилагането на настоящия регламент следва да се разгледа възможността да се създаде механизъм, по целесъобразност чрез портала за електронно правосъдие, с цел потенциалните кредитори в други държави членки да имат достъп до съответната информация, за да могат да заявят своите претенции.
- (47) Приложимото към наследяването право следва да определя бенефициерите при всяко конкретно наследяване. В повечето правни системи понятието „бенефициери“ включва наследниците и заветниците, както и лицата, които имат право на запазена част, въпреки че например правното положение на заветниците не е еднакво във всички правни системи. В някои правни системи заветникът може да получи пряко част от наследството, а в други правни системи заветникът може да получи единствено право на иск срещу наследниците.
- (48) За да се гарантира правната сигурност на лицата, които желаят предварително да планират наследяването си, настоящият регламент следва да предвиди специална съгласителна норма относно допустимостта и материалноправната действителност на разпореждане с имущество в

▼B

случай на смърт. За да се гарантира еднаквото прилагане на тази разпоредба, в настоящия регламент следва да се изброят елементите, които ще се считат за съществени за материалноправната действителност. Проверката на материалноправната действителност на разпореждане с имущество в случай на смърт може да доведе до заключението, че разпореждането с имущество в случай на смърт не съществува в правния мир.

- (49) Договорът за наследство е вид разпореждане с имущество в случай на смърт, чиято допустимост и приемане варира сред държавите членки. За да се улесни приемането в държавите членки на наследствени права, придобити в резултат от договор за наследство, настоящият регламент следва да определя кое право ще урежда допустимостта, материалноправната действителност и обвързващите страните последици на такива договори, включително условията за тяхното разваляне.
- (50) Правото, което съгласно настоящия регламент ще урежда допустимостта и материалноправната действителност на разпореждане с имущество в случай на смърт, както и обвързващите страните последици от договорите за наследство, не следва да засяга правата на лице, което съгласно приложимото към наследяването право има право на запазена част, или друго право, от което не може да бъде лишено от лицето, чието наследствено имущество е засегнато.
- (51) Когато настоящият регламент препраща към правото, което би било приложимо към наследяването на лице, правещо разпореждане в случай на смърт, ако това лице бе починало в деня, в който разпореждането е съответно направено, изменено или отменено, такова препращане се разбира като препращане към правото на държавата на обичайното местопребиваване на засегнатото лице на този ден или, ако е упражнило избор на право съгласно настоящия регламент, правото на държавата, чийто гражданин е било лицето на този ден.
- (52) Настоящият регламент следва да урежда действителността по отношение на формата на всички разпореджения с имущество в случай на смърт, направени в писмена форма, посредством правила, които съответстват на разпоредбите на Хагската конвенция от 5 октомври 1961 г. относно съгласуването на закони в областта на формата на завещателните разпореджения. При определянето на това дали дадено разпореждане с имущество в случай на смърт е действително от гледна точка на формата съгласно настоящия регламент, компетентният орган следва да не взема предвид създаването с измамна цел на международен елемент, насочено към заобикаляне на нормите за действителност по отношение на формата.
- (53) За целите на настоящия регламент се счита, че всяка законодателна разпоредба, която ограничава разрешените форми на разпореждане с имущество в случай на смърт чрез позволяване на определени лични характеристики на лицето, направило разпореждането, като например възрастта му, се отнася до въпросите на формата. Това не следва да се тълкува в смисъл, че правото, приложимо към действителността по отношение на формата на разпореждане с имущество в случай на смърт съгласно настоящия регламент, следва да определя дали непълнолетно лице може да прави разпореждане с имущество в случай на смърт. Това право следва да определя единствено дали лична характеристика, като например непълнолетие, следва да възпрепятства лицето да се разпорежда с имущество в случай на смърт в определена форма.

▼B

- (54) По икономически, семейни или социални съображения определени недвижими собствености, определени предприятия и други специални категории активи са обект на специална уредба в държавите членки по местонахождението им, с която се установяват ограничения, отнасящи се до или засягащи наследяването на такива активи. Настоящият регламент следва да гарантира прилагането на тази специална уредба. При все това, горепосоченото изключение от прилагането на приложимото към наследяването право следва да бъде тълкувано стриктно, за да остане съобразено с общата цел на настоящия регламент. Следователно нито стълковителните норми, с които недвижимата собственост се подчинява на право, различно от приложимото към движимата собственост, нито разпоредбите, предвиждащи запазена част от наследственото имущество, по-голяма от предвидената в приложимото към наследяването право съгласно настоящия регламент, могат да се считат за специални норми, които налагат ограничения, отнасящи се до или засягащи наследяването по отношение на определени активи.
- (55) За да се гарантира еднакъв подход към случаи, при които не е ясно в какъв ред са починали две или повече лица, чието наследяване се урежда от различни правни системи, настоящият регламент следва да установи норма, която предвижда, че никое от починалите лица не следва да има права за наследяване на другото или другите лица.
- (56) Възможно е в някои случаи да няма претенции за наследственото имущество. Този случай е уреден по различен начин в различните правни системи. Според част от тях например държавата ще може да претендира за незаето наследствено имущество в качеството на наследник, независимо от местонахождението на активите. Други правни системи установяват норма, която предвижда, че държавата може да придобива само активи, намиращи се на нейна територия. Следователно настоящият регламент следва да предвиди норма, постановяваща, че прилагането на приложимото към наследяването право не следва да засяга възможността държавата членка да придобие активите, намиращи се на нейна територия, съгласно собственото си право. Същевременно за да се гарантира, че тази норма няма да бъде в ущърб на кредиторите на наследството, следва да се добави разпоредба, предвиждаща, че исковите на кредиторите на наследството следва да могат да се удовлетворяват от всички наследствени активи, независимо от местонахождението им.
- (57) Стълковителните норми, предвидени в настоящия регламент, могат да доведат до прилагане на правото на трета държава. В такива случаи следва да се вземат предвид нормите на международното частно право на тази държава. Ако тези норми предвиждат препращане към правото на държава членка или към правото на трета държава, която би приложила собственото си право към наследяването, такова препращане следва да се приеме, с цел да се осигури съвместимост на международно равнище. Препращането обаче следва да бъде изключено в случаите, в които починалият е направил избор в полза на правото на трета държава.
- (58) По съображения, свързани с обществен интерес, съдилищата и другите компетентни органи в областта на наследяването в държавите членки следва да имат право да пренебрегнат, при изключителни обстоятелства, определени

▼B

разпоредби на чуждото право, когато в конкретен случай прилагането на тези разпоредби би било в явно несъответствие с обществения ред (*ordre public*) на съответната държава членка. Съдилищата или другите компетентни органи не следва обаче да могат да използват изключението за обществения ред с цел да не прилагат правото на друга държава членка, да откажат признаването или, според случая, приемането или изпълнението на съдебно решение, автентичен акт или съдебна спогодба от друга държава членка, ако това би било в противоречие с Хартата на основните права на Европейския съюз, и по-специално с член 21 от нея, който забранява всяка форма на дискриминация.

- (59) В контекста на общата цел — взаимно признаване на решения, постановени в държавите членки по въпросите на наследяването, независимо от това дали решенията са постановени по исково или охранително производство, настоящият регламент следва да предвиди норми относно признаването, изпълняемостта и изпълнението на решения, подобни на нормите, предвидени в други правни инструменти на Съюза в областта на съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси.
- (60) За да се вземат предвид различните системи за уреждане на въпросите, свързани с наследяването в държавите членки, с настоящия регламент следва да се гарантират приемането и изпълняемостта във всички държави членки на автентичните актове в областта на наследяването.
- (61) Автентичните актове следва да имат в друга държава членка същата доказателствена сила, каквато имат в държавата членка по произход, или възможно най-сравнимото действие. Определянето на доказателствената сила на даден автентичен акт в друга държава членка или на възможно най-сравнимото действие следва да се извършва чрез позоваване на вида и обхвата на доказателствената сила на автентичния акт в държавата членка по произход. Следователно доказателствената сила на даден автентичен акт в друга държава членка ще зависи от правото на държавата членка по произход.
- (62) „Автентичността“ на автентичния акт следва да бъде автономно понятие, което обхваща такива елементи като истинността на акта, формалните предпоставки за него, правомощията на органа, изготвил акта, и процедурата за изготвянето му. То следва да обхваща и фактическите елементи, описани в автентичния акт от съответния орган, като факта, че посочените страни са се явили пред този орган на указаната дата и че са направили посочените изявления. Страна, която желае да оспори автентичността на автентичен акт, следва да направи това пред компетентния съд в държавата членка по произход на автентичния акт съгласно правото на тази държава членка.
- (63) Формулировката „правни актове или правоотношения, вписани в автентичен акт“ следва да се тълкува като позоваване на съдържанието по същество, отразено в автентичния акт. Правни актове, вписани в автентичен акт, биха могли да бъдат например споразумение между страните относно делбата или разпределението на наследственото имущество, завещание или договор за наследство или друго волеизявление. Правоотношения между страните биха могли да бъдат, например, определянето на наследниците и други бенефициери, установени съгласно приложимото към наследяването право, съответните им дялове, наличието на запазена част, или друг елемент, установен съгласно приложимото

▼B

към наследяването право. Страна, която желае да оспори правни актове или правоотношения, вписани в автентичен акт, следва да направи това пред компетентните по настоящия регламент съдилища, които следва да решат спора в съответствие с приложимото към наследяването право.

- (64) Ако иск, отнасящ се до правни актове или правоотношения, вписани в автентичен акт, бъде повдигнат като инцидентен иск в хода на производство пред съд на държава членка, този съд следва да бъде компетентен по този иск.
- (65) Автентичен акт, който се оспорва, не следва да има доказателствена сила в държава членка, различна от държавата членка по произход, докато трае производството по оспорването. Ако се оспорва само конкретен въпрос, свързан с правните актове или правоотношенията, вписани в автентичния акт, оспореният автентичен акт не следва да има доказателствена сила в държава членка, различна от държавата членка по произход по отношение на предмета на обжалването докато трае производството по оспорването. Автентичен акт, който е обявен за недействителен в резултат от оспорването му, престава да има доказателствена сила.
- (66) Орган, пред който в контекста на настоящия регламент бъдат представени два несъвместими автентични акта, следва да прецени дали и на кой от двата автентични акта следва да бъде даден приоритет, като вземе предвид обстоятелствата по конкретния случай. Когато от обстоятелствата по случая не става ясно дали и на кой от автентичните актове следва да бъде даден приоритет, въпросът следва да се реши от съдилищата, компетентни съгласно настоящия регламент, или, когато въпросът е повдигнат като инцидентен иск в хода на производството, от съда по производството. При несъвместимост между автентичен акт и решение следва да се разгледат основанията за отказ за признаване на решения съгласно настоящия регламент.
- (67) С цел бързото, лесно и ефективно уреждане на наследяване с трансгранични последици в рамките на Съюза наследниците, заветниците, изпълнителите на завещанието или управителите на наследственото имущество следва да могат лесно да докажат правното си положение и/или правата и правомощията си в друга държава членка, например в държава членка, в която се намира наследствено имущество. За да им се даде възможност да направят това, в настоящия регламент следва да се предвиди създаването на еднотипно удостоверение — европейско удостоверение за наследство (наричано по-долу „удостоверението“), което да бъде издавано с цел да се ползва в друга държава членка. В съответствие с принципа на субсидиарност удостоверението не следва да заменя националните документи, които се използват за сходни цели в държавите членки.
- (68) Органът, който издава удостоверението, следва да вземе предвид формалностите, свързани с регистрацията на недвижима собственост в държавата членка, в която се води регистърът. За тази цел в настоящия регламент следва да се предвиди обмен на информация между държавите членки относно тези формалности.
- (69) Използването на удостоверението не следва да бъде задължително. Това означава, че лицата, които имат право да подадат заявление за издаване на удостоверение, не следва да са задължени да го правят, а следва да имат свободата да използват другите инструменти, които са на тяхно

▼B

разположение съгласно настоящия регламент (решения, автентични актове и съдебни спогодби). Същевременно никой орган или лице, пред което е представено удостоверение, издадено в друга държава членка, не следва да има право да изисква вместо него да бъде представено решение, автентичен акт или съдебна спогодба.

- (70) Удостоверението следва да бъде издадено в държава членка, чиито съдилища са компетентни по силата на настоящия регламент. Всяка държава членка следва да определи в националното си законодателство кои органи са компетентни да издават удостоверението — дали съдилищата, както са определени за целите на настоящия регламент, или други органи, компетентни в областта на наследяването, например нотариуси. Освен това всяка държава членка следва да може да определя в националното си законодателство дали издаващият орган може да привлича други компетентни органи в процеса на издаване, например органи, компетентни да приемат писмени декларации в присъствието на свидетел вместо клетвени декларации. Държавите членки следва да предоставят на Комисията съответната информация относно издаващите органи, за да може тази информация да стане обществено достъпна.
- (71) Удостоверението следва да поражда еднакви последици във всички държави членки. То не следва да бъде изпълнителен титул само по себе си, а следва да притежава доказателствена сила с презумпцията, че посочва точно елементите, които са предвидени в приложимото към наследяването право или в друго право, приложимо към специфични елементи, като материалноправната действителност на разпорежданията с имущество в случай на смърт. Доказателствената сила на удостоверението не следва да важи за елементи, които не се уреждат от настоящия регламент, като въпроса за установяването на бащинство или въпроса дали определен актив е принадлежал на починалия. Всяко лице, което извършва плащания или предава владението върху наследствено имущество на лице, посочено в удостоверението като оправомощено да приема такива плащания или такова предаване на имущество в качеството си на наследник или заветник, следва да се ползва с подходяща защита, ако е действало добросъвестно, като се е основавало на точността на информацията, съдържаща се в удостоверението. Със същата защита следва да се ползва всяко лице, което, като се е основавало на точността на информацията, съдържаща се в удостоверението, закупи или получи наследствено имущество от лице, посочено в удостоверението като оправомощено да се разпорежда с такова имущество. Защитата следва да се гарантира, ако се представят все още действителни заверени копия. Настоящият регламент следва да не определя дали придобиването на имущество от трето лице е действително или не.
- (72) Компетентният орган следва да издаде удостоверението при поискване. Оригиналът на удостоверението следва да остане при издаващия орган, който следва да издаде едно или повече заверени копия от него на заявителя и на всяко друго лице, което прояви законен интерес. Това не следва да възпрепятства държавите членки в съответствие с националното си законодателство относно публичния достъп до документи да разрешават копията от удостоверението да бъдат направени обществено достъпни. В настоящия регламент следва се предвиди възможност за обжалване на решенията на издаващия орган, включително на решенията за

▼B

отказ на издаването на удостоверение. Когато удостоверението се поправя, изменя или оттегля, издаващият орган следва да уведоми лицето, на което са издадени заверени копия, с цел да се избегне неправомерното използване на тези копия.

- (73) Спазването на международните ангажименти, поети от държавите членки, предполага, че настоящият регламент следва да не засяга прилагането на международните конвенции, по които една или повече държави членки са страни към момента на приемане на настоящия регламент. По-конкретно държавите членки, които са договарящи се страни по Хагската конвенция от 5 октомври 1961 г. относно стълкновението на закони в областта на формата на завещателните разпореджения, следва да могат да продължават да прилагат разпоредбите на тази конвенция вместо разпоредбите на настоящия регламент по отношение на действителността на формата на завещанията и съвместните завещания. Същевременно постигането на съгласуваност с общите цели на настоящия регламент налага в отношенията между държави членки настоящият регламент да има предимство пред конвенциите, сключени изключително между две или повече държави членки, доколкото тези конвенции засягат въпроси, уредени от настоящия регламент.
- (74) Настоящият регламент не следва да възпрепятства държавите членки, които са страни по Конвенцията от 19 ноември 1934 г. между Дания, Исландия, Норвегия, Финландия и Швеция, съдържаща разпоредби на международното частно право относно наследяването, завещанията и управлението на наследствено имущество, да продължат да прилагат някои разпоредби от тази конвенция, преработена с междуправителственото споразумение между държавите — страни по Конвенцията.
- (75) За улесняване на прилагането на настоящия регламент следва да се предвиди задължение за държавите членки да предоставят определен тип информация относно своето законодателство и производства, свързани с наследяването, в рамките на Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела, създадена с Решение 2001/470/ЕО на Съвета ⁽¹⁾. За да се даде възможност за навременно публикуване в *Официален вестник на Европейския съюз* на цялата информация от значение за практическото прилагане на настоящия регламент, държавите членки следва да предоставят тази информация на Комисията, преди регламентът да започне да се прилага.
- (76) По същия начин, за да се улесни прилагането на настоящия регламент и да се даде възможност за използване на съвременни комуникационни технологии, следва да се предвидят стандартни формуляри за свидетелства, които да бъдат предоставяни във връзка със заявление за декларация за изпълняемост на решение, автентичен акт или съдебна спогодба и за прилагане на европейското удостоверение за наследство, както и за самото удостоверение.
- (77) При изчисляване на периодите и сроковете, предвидени в настоящия регламент, следва да се прилага Регламент (ЕИО, Евратом) № 1182/71 на Съвета от 3 юни 1971 г. за определяне на правилата, приложими за срокове, дати и крайни срокове ⁽²⁾.

⁽¹⁾ ОВ L 174, 27.6.2001 г., стр. 25.

⁽²⁾ ОВ L 124, 8.6.1971 г., стр. 1.

▼B

- (78) За да се осигурят еднакви условия за прилагането на настоящия регламент, на Комисията следва да се предоставят изпълнителни правомощия във връзка със създаването и последващо изменение на удостоверения и форми, отнасящи се до декларацията за изпълняемост на решения, съдебни спогодби и автентични актове и до европейското удостоверение за наследство. Тези правомощия следва да бъдат упражнявани в съответствие с Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията ⁽¹⁾.
- (79) За приемането на актове за изпълнение за изготвяне и последващо изменение на свидетелствата и формулярите, предвидени в настоящия регламент, следва да се използва процедурата по консултиране в съответствие с процедурата, предвидена в член 4 от Регламент (ЕС) № 182/2011.
- (80) Тъй като целите на настоящия регламент, а именно свободното движение на хора, предварителната организация от страна на гражданите на въпросите, свързани с тяхното наследство в контекста на ЕС и защитата на правата на наследници, завещници и лица, близки на починалия, както и на кредиторите на наследството, не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите членки и следователно поради обхвата и последиците от настоящия регламент могат да бъдат по-добре постигнати на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигане на тези цели.
- (81) Настоящият регламент защита основните права и съблюдава принципите, признати в Хартата на основните права на Европейския съюз. Настоящият регламент се прилага от съдилищата и други компетентни органи на държавите членки, като се зачитат тези права и принципи.
- (82) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокол (№ 21) относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за функционирането на Европейския съюз, тези държави членки не участват в приемането на настоящия регламент и не са обвързани от него, нито от неговото прилагане. Това обаче не засяга възможността Обединеното кралство и Ирландия да уведомят за намерението си да приемат настоящия регламент след приемането му в съответствие с член 4 от същия протокол.
- (83) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокол (№ 22) относно позицията на Дания, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за функционирането на Европейския съюз, Дания не участва в приемането на настоящия регламент и не е обвързана от него, нито от неговото прилагане,

⁽¹⁾ ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13.

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯТ РЕГЛАМЕНТ:

ГЛАВА I

ПРИЛОЖНО ПОЛЕ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ

Член 1

Приложно поле

1. Настоящият регламент се прилага при наследяването в случай на смърт. Той не се прилага по данъчни, митнически или административни въпроси.
2. От приложното поле на настоящия регламент са изключени:
 - а) правното положение на физическите лица, както и семейните отношения и отношенията, които съгласно приложимото към тях право имат сходни последици;
 - б) дееспособността на физическите лица, без да се засягат член 23, параграф 2, буква в) и член 26;
 - в) въпросите, свързани с изчезването, отсъствието или предполагаемата смърт на физическо лице;
 - г) въпросите, свързани с режими на съпругеска имуществена общност и режими на собственост при отношения, които съгласно приложимото към тях право имат последици, сходни на тези, произтичащи от брак;
 - д) задълженията за издръжка извън произтичащите в случай на смърт;
 - е) действителността на формата на разпорежданията с имущество в случай на смърт, направени устно;
 - ж) права и имущества, възникнали или прехвърлени по различен от наследяване начин, например чрез дарение, съсобственост на няколко лица, която се прехвърля в полза на преживелия, пенсионни планове, застрахователни договори и договорености от подобно естество, без да се засяга член 23, параграф 2, буква и);
 - з) въпросите, които се уреждат от дружественото право и правото, уреждащо други юридически лица или неперсонифицирани сдружения, например клаузите, съдържащи се в учредителни актове и в уставите на дружества и други юридически лица или неперсонифицирани сдружения, които определят разпределението на дяловете след смъртта на членовете им;
 - и) прекратяването, ликвидацията и сливането на дружества и други юридически лица или неперсонифицирани сдружения;
 - й) учредяването, управлението и прекратяването на доверителна собственост;
 - к) естеството на вещните права, както и
 - л) вписването в регистър на права върху недвижима или движима собственост, включително правните изисквания за такова вписване, както и последиците от вписването или невписването на такива права в регистър.

▼B

Член 2

Компетентност в областта на наследяването в рамките на държавите членки

Настоящият регламент не засяга компетентността на органите на държавите членки да разглеждат въпроси от областта на наследяването.

Член 3

Определения

1. За целите на настоящия регламент:
 - а) „наследяване“ означава наследяване на имущество на починало лице и обхваща всички форми на прехвърляне на активи, права и задължения в случай на смърт, независимо дали чрез доброволно прехвърляне по силата на разпореждане с имущество в случай на смърт или чрез прехвърляне по наследяване при липса на завещание;
 - б) „договор за наследство“ означава договор, включително договор, произтичащ от съвместни завещания, който, със или без насрещна престация, създава, изменя или прекратява права по бъдещо наследствено имущество или наследствени имущества на едно или повече лица, които са страни по договора;
 - в) „съвместно завещание“ означава завещателно разпореждане на две или повече лица в един акт;
 - г) „разпореждане с имущество в случай на смърт“ означава завещание, съвместно завещание или договор за наследство;
 - д) „държава членка по произход“ означава държавата членка, в която е постановено решението, одобрена е или е сключена съдебната спогодба, съставен е автентичният акт или е издадено европейското удостоверение за наследство, според случая;
 - е) „държава членка по изпълнение“ означава държавата членка, в която се иска декларацията за изпълняемост или изпълнение на решението, на съдебната спогодба или на автентичния акт;
 - ж) „решение“ означава всяко решение в областта на наследяването, постановено от съд на държава членка, независимо от наименованието на решението, включително решение относно определянето на разходите или разностите от служител на съда;
 - з) „съдебна спогодба“ означава спогодба в областта на наследяването, одобрена от съд или сключена пред съда в хода на съдебно производство;
 - и) „автентичен акт“ означава документ в областта на наследяването, който е формално съставен или вписан като автентичен акт в държава членка и чиято автентичност:
 - i) е свързана с подписването и съдържанието на автентичния акт; както и
 - ii) е установена от публичен орган или всеки друг орган, овластен за това от държавата членка по произход,

▼В

2. За целите на настоящия регламент понятието „съд“ означава всеки съдебен орган и всички други органи и правни специалисти, притежаващи компетентност в областта на наследяването, които упражняват съдебни функции или действат чрез делегиране на правомощия от страна на съдебен орган, или действат под контрола на съдебен орган, при условие че тези други органи и правни специалисти предоставят гаранции за своята безпристрастност и за правото на всички страни да бъдат изслушвани и при условие че решенията, които постановяват съгласно правото на държавата членка, в която действат:

- а) могат да бъдат обжалвани пред съдебен орган или да бъдат преразглеждани от такъв орган; както и
- б) имат подобна сила и действие на тези на решение на съдебен орган по същия въпрос.

Държавите членки изпращат уведомление до Комисията относно другите органи и правни специалисти, посочени в първа алинея, в съответствие с член 79.

ГЛАВА II КОМПЕТЕНТНОСТ

Член 4

Обща компетентност

Съдилищата на държавата членка на обичайното местопребиваване на починалия към момента на смъртта му са компетентни да се произнасят по въпроси, свързани с наследяването на имуществото на починалия като цяло.

Член 5

Споразумение за избор на съд

1. Когато правото, избрано от починалия за приложимо право по отношение на наследството му съгласно член 22, е правото на дадена държава членка, заинтересованите страни могат да се споразумеят, че даден съд или съдилищата на същата държава членка имат изключителна компетентност да се произнасят по отношение на всеки въпрос, свързан с наследството.

2. Такова споразумение за избор на съд се сключва в писмена форма, поставя се означение на датата и се подписва от заинтересованите страни. Всяко съобщаване по електронен път, което осигурява траен запис на споразумението, се счита за равностойно на „писмена форма“.

Член 6

Отказ от компетентност в случай на избор на право

Когато починалият е избрал правото на държава членка за приложимо по отношение на наследството му съгласно член 22, сезираният по член 4 или член 10 съд:

- а) може по искане на една от страните в производството да се откаже от компетентност, ако счита, че съдилищата на държавата членка, чието право е избрано за приложимо право, са по-подходящи да се произнесат относно наследяването, като взема предвид фактическите обстоятелства около наследяването, като обичайното местопребиваване на страните и местонахождението на активите; или

▼В

- б) се отказва от компетентност, ако страните в производството са постигнали съгласие в съответствие с член 5 да възложат компетентност на съд или на съдилищата на държавата членка на избраното право.

*Член 7***Компетентност в случай на избор на право**

Съдилищата на държава членка, чието право е било избрано за приложимо от починалия съгласно член 22, са компетентни да се произнасят по отношение на наследяването, ако:

- а) сезираният дотогава съд се е отказал от компетентност по същия случай съгласно член 6;
- б) страните в производството са постигнали съгласие, в съответствие с член 5, да възложат компетентност на съд или съдилищата в тази държава членка; или
- в) страните в производството изрично са приели компетентността на сезирания съд.

*Член 8***Прекратяване на служебно производство в случай на избор на право**

Съд, който е образувал производство по наследяване вследствие на самосезиране по член 4 или 10, прекратява производството, ако страните в производството са се договорили да уредят извънсъдебно по взаимно съгласие въпросите във връзка с наследството в държавата членка, чието право е било избрано от починалия съгласно член 22.

*Член 9***Компетентност, произтичаща от явяване**

1. Ако в хода на производството пред съд на държава членка, който упражнява компетентност съгласно член 7, стане ясно, че не всички страни в производството са страни по споразумението за избор на компетентен съд, съдът продължава да упражнява компетентност, ако страните в производството, които не са страни по споразумението, се явят пред съда, без да оспорват компетентността му.

2. Ако компетентността на посочения в параграф 1 съд бъде оспорена от страните в производството, които не са страни по споразумението, съдът се отказва от компетентност.

В този случай компетентност да се произнасят по отношение на наследяването имат съдилищата, които са компетентни съгласно член 4 или член 10.

*Член 10***Субсидиарна компетентност**

1. Когато обичайното местопребиваване на починалия към момента на смъртта му не е в държава членка, съдилищата на държавата членка по местонахождение на активите на наследственото имущество са въпреки това компетентни да се произнесат относно наследството като цяло, доколкото:

▼В

- а) починалият е бил неин гражданин към момента на смъртта си; или, ако не е изпълнено горното,
 - б) предишното обичайно местопребиваване на починалия е било в същата държава членка, при условие че към момента на сезирането на съда са изтекли не повече от пет години, откакто това обичайно местопребиваване се е променило.
2. Когато няма съд в държава членка, който да е компетентен съгласно параграф 1, съдилищата на държавата членка по местонахождение на активите на наследственото имущество са въпреки това компетентни да се произнесат относно тези активи.

*Член 11***Forum necessitatis**

Когато нито един съд на държава членка не е компетентен съгласно други разпоредби на настоящия регламент, съдилищата на държава членка могат в изключителни случаи да се произнесат относно наследяването, ако не може в рамките на разумното да се образува или води производство или е невъзможно да се проведе такава в трета държава, с която случаят има тясна връзка.

Случаят трябва да е свързан в достатъчна степен с държавата членка на сезирания съд.

*Член 12***Ограниченост на производството**

1. Когато имуществото на починалия включва активи, намиращи се в трета държава, съдът, сезиран да се произнесе по наследството, може по искане на една от страните да реши да не се произнася по отношение на един или повече такива активи, ако може да се очаква, че решението му по отношение на тези активи няма да бъде признато и, когато е приложимо, обявено за изпълнимо в тази трета държава.
2. Параграф 1 не засяга правото на страните да ограничат обхвата на производството съгласно правото на държавата членка на сезирания съд.

*Член 13***Приемане или отказ от наследство, завет или запазена част**

Освен съда, който е компетентен да се произнася по наследяването съгласно настоящия регламент, съдилищата на държавата членка на обичайното местопребиваване на всяко лице, което съгласно приложимото към наследяването право може да направи изявление пред съд относно приемането или отказа от наследство, завет или запазена част или изявление за ограничаване на отговорността на съответното лице по отношение на задълженията на наследственото имущество, са компетентни да приемат такива изявления, когато съгласно правото на тази държава членка такива изявления могат да бъдат направени пред правораздавателен орган.

*Член 14***Сезиране на съд**

За целите на настоящата глава съдът се смята за сезиран:

- а) в момента, когато актът за образуване на производството или равностоен документ бъде внесен в съда, при условие че ищецът не е пропуснал впоследствие да предприеме необходимите действия, за да може актът да бъде връчен на ответника;

▼B

- б) ако актът трябва да бъде връчен преди да бъде депозиран в съда, към момента на получаването му от органа, отговорен за извършване на връчването, при условие че ищецът не е пропуснал впоследствие да предприеме действията, необходими за депозирането на акта в съда; или
- в) ако производството е започнато служебно от съда, към момента, в който съдът взема решение за започване на производството, или, ако такова решение не е необходимо, към момента на регистрирането на делото от съда.

*Член 15***Проверка на компетентността**

Когато съд на държава членка бъде сезиран относно наследствен въпрос, който не попада в неговата компетентност по силата на настоящия регламент, той се обявява служебно за некомпетентен.

*Член 16***Проверка на допустимостта**

1. Когато ответник с обичайно местопребиваване в държава, различна от държавата членка, където е предявен искът, не се яви пред съда, компетентният съд спира производството, докато не се докаже, че ответникът е могъл да получи акта за образуване на производството или равностоен документ достатъчно навреме, за да може да организира защитата си, или че са били предприети всички необходими действия за тази цел.

2. Член 19 от Регламент (ЕО) № 1393/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2007 г. относно връчване в държавите членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела (връчване на документи) ⁽¹⁾ се прилага вместо параграф 1 от настоящия член, ако актът за образуване на производството или равностоен документ е трябвало да бъде предаден от една държава членка на друга в изпълнение на посочения регламент.

3. Когато Регламент (ЕО) № 1393/2007 не е приложим, се прилага член 15 от Хагската конвенция от 15 ноември 1965 г. относно връчването в чужбина на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела, ако е било необходимо актът за образуване на производството или равностоен документ да бъде предаден в чужбина в изпълнение на тази конвенция.

*Член 17***Висящ процес (Lis pendens)**

1. Когато по същия предмет и между същите страни е образувано производство в съдилища на различни държави членки, всеки друг съд, различен от първия сезиран съд, спира служебно производството до установяване на компетентността на първия сезиран съд.

2. След установяване на компетентността на първия сезиран съд всеки друг съд, различен от първия сезиран съд, се отказва от компетентност в полза на първия сезиран съд.

⁽¹⁾ ОВ L 324, 10.12.2007 г., стр. 79.

▼B

Член 18

Свързани искове

1. Когато свързани искове са висящи пред съдилищата на различни държави членки, всеки съд, различен от първия сезиран съд, може да спре делото, което разглежда.
2. Когато тези искове са висящи на първа инстанция, всеки съд, различен от първия сезиран съд, може също по искане на една от страните да се откаже от компетентност, ако първият сезиран съд е компетентен по отношение на въпросните искове и правото му допуска тяхното обединяване.
3. За целите на настоящия член за свързани се считат искове, които имат толкова тясна връзка помежду си, че е целесъобразно да бъдат разглеждани и решени заедно, за да се избегне рискът от несъвместими решения, постановени в рамките на отделни производства.

Член 19

Временни, включително охранителни мерки

Към съдилищата на държава членка може да се отправи искане за такива временни мерки, включително охранителни, каквито съществуват съгласно нейното законодателство, дори ако съгласно настоящия регламент съдилищата на друга държава членка са компетентни по същността на спора.

ГЛАВА III

ПРИЛОЖИМО ПРАВО

Член 20

Универсално прилагане

Всяко право, посочено в настоящия регламент, се прилага независимо от това дали е правото на държава членка.

Член 21

Обща норма

1. Освен ако в настоящия регламент не е предвидено друго, приложимото право по въпросите, свързани с наследяването като цяло, е правото на държавата на обичайно местопребиваване на починалия към момента на смъртта му.
2. Когато, по изключение, от всички обстоятелства по случая е видно, че към момента на смъртта починалият е бил явно по-тясно свързан с държава, различна от държавата на приложимото право по параграф 1, за приложимо към наследяването право се приема правото на тази друга държава.

Член 22

Избор на приложимо право

1. Всяко лице може да избере за приложимо право по въпросите, свързани с наследяването му като цяло, правото на държавата, чийто гражданин е към момента на избора или към момента на смъртта.

▼ В

Всяко лице с повече от едно гражданство може да избере правото на която и да е от държавите, чийто гражданин е към момента на избора или на смъртта.

2. Изборът се прави изрично в изявление под формата на разпореждане с имущество в случай на смърт или е виден от условията на такова разпореждане.

3. Материалноправната действителност на акта, с който е направен изборът на право, се урежда от избраното право.

4. Изменението или отмяната на избора на право се извършва в съответствие с изискванията относно формата при изменение или отмяна на разпореждане с имущество в случай на смърт.

*Член 23***Обхват на приложимото право**

1. Правото, определено съгласно член 21 или 22, урежда наследяването като цяло.

2. Това право урежда по-специално:

- а) причините, времето и мястото на откриване на наследството;
- б) определянето на бенефициерите, на съответните им наследствени дялове и на задълженията, с които може да бъдат натоварени от починалия, както и определянето на останалите наследствени права, включително наследствените права на преживелия съпруг или партньор;
- в) способността за наследяване;
- г) лишаването от наследство и неспособността да наследява като недостоен;
- д) прехвърлянето на наследниците, и според случая — на завещниците, на активите, правата и задълженията, съставляващи наследството, включително условията и последиците от приемането или отказа от наследство или от завещ;
- е) правомощията на наследниците, изпълнителите на завещанието и други управители на наследственото имущество, по-конкретно по отношение на продажбата на имуществото и плащанията към кредитори, без да се засягат правомощията, посочени в член 29, параграфи 2 и 3;
- ж) отговорността по задълженията на наследството;
- з) частта от наследственото имущество, която подлежи на разпореждане, запазените части и други ограничения относно разпореждането със собственост при смърт, както и претенциите, които близки на починалия лица могат да имат спрямо наследственото имущество или наследниците;
- и) задълженията за възстановяване или отчитане на безвъзмездни прехвърляния, когато се определят дяловете на различните бенефициери; и
- й) делбата на наследственото имущество.

*Член 24***Разпореждания с имущество в случай на смърт, различни от договорите за наследство**

1. Разпорежданията с имущество в случай на смърт, различни от договорите за наследство, се уреждат по отношение на своята допустимост и материалноправна действителност от правото, което съгласно настоящия регламент би било приложимо към наследяването на лицето, направило разпореждането, ако това лице бе починало в деня, в който е направено разпореждането.

▼В

2. Независимо от параграф 1 всяко лице може да избере като право, уреждащо разпореждането с имущество в случай на смърт по отношение на неговата допустимост и материалноправна действителност правото, което това лице е могло да избере в съответствие с член 22 при условията, установени в същата разпоредба.

3. Параграф 1 се прилага, съобразно случая, към изменението или отмяната на разпореждането с имущество в случай на смърт, различно от договор за наследство. В случай на избор на право съгласно параграф 2 изменението или отмяната се уреждат от избраното право.

Член 25

Договори за наследство

1. Договорите за наследство относно наследяването на едно лице се уреждат, по отношение на допустимостта, материалноправната им действителност и обвързващите последици от тях за страните, включително условията за развалянето им, от правото, което съгласно настоящия регламент би било приложимо към наследяването на имуществото на това лице, ако то бе починало в деня на сключване на договора.

2. Договор за наследство относно наследяване на няколко лица е допустим, само ако е допустим съгласно всички законодателства, които по силата на настоящия регламент биха уреждали наследяването на всички засегнати лица, ако те бяха починали в деня на сключване на договора.

Договор за наследство, който е допустим съгласно първа алинея, се урежда, по отношение на материалноправната му действителност и обвързващите последици от него за страните, включително условията за развалянето му, от правото, измежду посочените в първа алинея, с което е най-тясно свързан.

3. Независимо от параграфи 1 и 2, страните могат да изберат като право, уреждащо договора за наследство по отношение на неговата допустимост, материалноправна действителност и обвързващи последици от него за страните, включително условията за развалянето му, правото, което лицето или едно от лицата, чието наследствено имущество се засяга, е могло да избере в съответствие с член 22 при условията, посочени в същата разпоредба.

Член 26

Материалноправна действителност на разпорежданията с имущество в случай на смърт

1. За целите на членове 24 и 25 следните елементи имат отношение към материалноправната действителност:

- а) способността на лицето, направило разпореждането с имущество в случай на смърт, да направи такова разпореждане;
- б) конкретните условия за недееспособност, които не позволяват на лицето, направило разпореждането, да се разпорежда в полза на определени лица или които не позволяват на дадено лице да наследи имущество от лицето, направило разпореждането;
- в) допустимостта на представителството за целите на съставяне на разпореждане с имущество в случай на смърт;
- г) тълкуването на разпореждането;

▼В

д) измама, принуда, грешка и всякакви други въпроси, свързани със съгласието или намерението на лицето, направило разпореждането.

2. Когато дадено лице притежава способността да направи разпореждане с имущество в случай на смърт съгласно приложимото право по член 24 или 25, евентуална последваща промяна на приложимото право не засяга неговата способност да измени или оттегли това разпореждане.

Член 27

Действителност на формата на разпорежданията с имущество в случай на смърт, направени в писмена форма

1. Разпореждане с имущество в писмен вид в случай на смърт е действително по отношение на формата, когато формата му е съобразена с правото:

- а) на държавата, в която е съставено разпореждането или е сключен договърът за наследяването;
- б) на държавата, чийто гражданин е бил завещателят или поне едно от лицата, чието наследство е засегнато от договора за притежаваното наследство, към момента на съставяне на разпореждането или към момента на сключване на договора, или към момента на смъртта;
- в) на държавата, в която завещателят или поне едно от лицата, чието наследство е засегнато от договора за наследство, имат местожителство към момента на съставяне на разпореждането или към момента на сключване на договора, или към момента на смъртта;
- г) на държавата, в която завещателят или поне едно от лицата, чието наследство е засегнато от договора за наследство, обичайно пребивават към момента на съставяне на разпореждането или към момента на сключване на договора, или към момента на смъртта; или
- д) когато става въпрос за недвижимо имущество — на държавата, в която се намира това имущество.

Обстоятелството дали завещателят или лицето, чието наследство е засегнато от договора за наследство, имат местожителство в конкретна държава, се определя според правото на същата държава.

2. Параграф 1 се прилага и по отношение на разпореждания с имущество в случай на смърт, с които се изменя или отменя предходно разпореждане. Изменението или отмяната също са действителни по форма, ако тя е съобразена с което и да е право, съгласно което в съответствие с параграф 1 измененото или отменено разпореждане с имущество в случай на смърт е било действително.

3. За целите на настоящия член се счита, че всяка законодателна разпоредба, която ограничава разрешените форми на разпорежданията с имущество в случай на смърт чрез позоваване на възрастта, гражданството или други лични характеристики на завещателя или на лицата, чието наследство е засегнато от договора за наследство, се отнася до въпроси на формата. Същото правило се прилага по отношение на характеристиките, на които трябва да отговарят всички свидетели, за да е действително разпореждането с имущество в случай на смърт.

*Член 28***Действителност на формата на изявлението относно приемането на наследство или отказа от наследство**

Изявление относно приемането на наследство или отказа от наследство, завет или запазена част или изявление, предназначено да ограничи отговорността на лицето, направило изявлението, е действително по отношение на формата, ако тя отговаря на изискванията:

- а) на приложимото към наследяването право съгласно член 21 или 22; или
- б) на правото на държавата, в която лицето, направило изявлението, обичайно пребивава.

*Член 29***Специални правила относно назначаването и правомощията на управител на наследствено имущество в някои случаи**

1. Когато назначаването на управител на наследствено имущество е задължително или е задължително при поискване съгласно правото на държавата членка, чиито съдилища са компетентни да се произнасят по наследяването съгласно настоящия регламент, и приложимото към наследяването право е правото на друга държава, при сезиране съдилищата на тази държава членка могат да назначат един или повече управители на наследственото имущество съгласно националното си право при условията, предвидени в настоящия член.

Управителят(ите), назначен(и) съгласно настоящия параграф, е(са) лицето(ата), което(ито) има(т) право да изпълни(ят) завещанието на починалия и/или да управлява(т) наследственото имущество на починалия съгласно приложимото към наследяването право. Когато това право не предвижда управлението на наследственото имущество от лице, което не е бенефициер, съдилищата на държавата членка, в която трябва да се назначи управител, могат да назначат като управител трета страна съгласно националното си право, ако то го изисква и ако съществува сериозен конфликт на интереси между бенефициерите или между бенефициерите и кредиторите или трети лица, гарантирали задълженията на починалия, несъгласие между бенефициерите относно управлението на наследственото имущество или управлението на наследственото имущество е сложно поради естеството на активите.

Управителят(ите), назначен(и) съгласно настоящия параграф, е(са) единственият(ите) лице(а), което(ито) има(т) право да упражнява(т) правомощията, посочени в параграфи 2 или 3.

2. Лицето(ата), назначено(и) като управител(и) съгласно параграф 1, упражнява(т) правомощията за управление на наследственото имущество, които могат да упражняват съгласно приложимото към наследяването право. В своето решение назначаващият съд може да определи специални условия за упражняването на тези правомощия в съответствие с приложимото към наследяването право.

Когато приложимото към наследяването право не предвижда достатъчни правомощия за запазване на активите на наследственото имущество или за защита на правата на кредиторите или на други лица, гарантирали задълженията на починалия, назначаващият съд може да реши да позволи на управителя(ите) да упражнява(т) запазените правомощия, предвидени за тази цел в националното му право, и може да определи в своето решение специални условия за упражняването на тези правомощия в съответствие с това право.

▼B

При упражняването на тези запазени правомощия обаче управителят(ите) спазва(т) приложимото към наследяването право по отношение на прехвърлянето на собствеността върху наследственото имущество, отговорността по задълженията на наследството, правата на бенефициерите, включително, ако е приложимо, правото на приемане или отказ от наследство, както и, ако е приложимо, правомощията на изпълнителя на завещанието на починалия.

3. Независимо от параграф 2 съдът, назначаващ един или повече управители съгласно параграф 1, може по изключение, когато приложимото към наследяването право е правото на трета държава, да реши да предостави на посочените управители всички правомощия за управление, предвидени от правото на държавата членка, в която те се назначават.

При упражняването на тези правомощия обаче управителите зачитат по-конкретно определянето на бенефициерите и техните наследствени права, включително правата им на запазена част или претенциите им спрямо наследственото имущество или наследниците съгласно приложимото към наследяването право.

*Член 30***Специални правила, които налагат ограничения по отношение на наследяването на определен вид активи или засягат това наследяване**

Когато правото на държавата, в която се намира дадено недвижимо имущество, дадени предприятия или други специални категории активи, съдържа специални правила, които поради икономически, семейни или социални съображения налагат ограничения, свързани с наследяването на тези активи, или засягат това наследяване, тези специални правила се прилагат към наследяването, доколкото, съгласно правото на въпросната държава, същите правила са приложими, независимо от приложимото към наследяването право.

*Член 31***Адаптиране на вещни права**

Когато дадено лице се позове на вещно право, което притежава съгласно приложимото към наследяването право, а правото на държавата членка, в която е извършено позоваването, не познава въпросното вещно право, това вещно право, ако е необходимо и доколкото е възможно, се адаптира към най-близкото равностойно вещно право съгласно законодателството на тази държава, като се вземат предвид целите и интересите, преследвани от конкретното вещно право, и свързаните с него последици.

*Член 32***Едновременна смърт**

Когато две или повече лица, чието наследство се урежда от различни законодателства, починат при обстоятелства, които не позволяват да се определи точно последователността на настъпването на смъртта, и ако тези законодателства уреждат това положение различно или въобще не го уреждат, никой от починалите няма права по наследството на другия(те).

▼ B

Член 33

Непотърсено наследство

Доколкото съгласно приложимото към наследяването право в съответствие с настоящия регламент няма нито наследник, нито заветник за активите, определен с разпореждане с имущество в случай на смърт, нито физическо лице с права на наследник по уреден от закона ред, прилагането на така определеното право не изключва правото на дадена държава членка или на образувание, определено за тази цел от въпросната държава членка, да придобие, в съответствие с националното ѝ право, наследственото имущество, което се намира на нейна територия, при условие че кредиторите имат право да търсят удовлетворяване на вземанията си от наследственото имущество като цяло.

Член 34

Препращане

1. Прилагането на правото на трета държава, определено като приложимо от настоящия регламент, означава прилагане на действащите норми на правото на тази държава, включително нормите на нейното международно частно право, доколкото тези норми препращат към:

- a) правото на държава членка; или
 - b) правото на друга трета държава, която ще прилага националното си право.
2. Не се прилага препращане по отношение на правото, посочено в член 21, параграф 2, член 22, член 27, член 28, буква б) и член 30.

Член 35

Обществен ред (*ordre public*)

Прилагането на разпоредба на правото на държава, определено като приложимо от настоящия регламент, може да бъде отказано само ако това прилагане е явно несъвместимо с обществения ред (*ordre public*) на държавата на сезирания правораздавателен орган.

Член 36

Държави с повече от една правна система — интертериториални стълкновения на закони

1. Когато правото, определено като приложимо от настоящия регламент, е правото на държава, която включва няколко териториални единици, всяка от които има собствен правен режим в областта на наследяването в случай на смърт, вътрешните стълкновителни норми на тази държава определят съответната териториална единица, чиито законови правила се прилагат.

2. При липса на такива вътрешни стълкновителни норми:

- a) всяко позоваване на правото на държавата, посочено в параграф 1, за целите на определянето на правото, приложимо съгласно разпоредбите относно обичайното местопребиваване на починалия, се тълкува като позоваване на правото на териториалната единица, в която починалият е пребивавал обичайно към момента на смъртта;

▼B

- б) всяко позоваване на правото на държавата, посочено в параграф 1, за целите на определянето на правото, приложимо съгласно разпоредбите относно гражданството на починалия, се тълкува като позоваване на правото на териториалната единица, с която починалият е бил най-тесно свързан;
- в) всяко позоваване на правото на държавата, посочено в параграф 1, за целите на определянето на приложимото право съгласно която и да е друга разпоредба, която използва други елементи като критерии на привързване, се тълкува като позоваване на правото на териториалната единица по местонахождение на съответния елемент.
3. Без да се засяга параграф 2, всяко позоваване на правото на държавата, посочено в параграф 1, за целите на определянето на правото, приложимо съгласно член 27, при липса на вътрешни стълковителни норми на тази държава, се тълкува като позоваване на правото на териториалната единица, с която завещателят или лицата, чието наследство е засегнато от договора за наследство, са били най-тесно свързани.

Член 37

Държави с повече от една правна система — интерперсонални стълковения на закони

Във връзка с държава, в която съществуват две или повече правни системи или съвкупност от норми, приложими за различни категории лица в областта на наследяването, всяко позоваване на правото на такава държава се тълкува като отнасящо се за правната система или съвкупността от норми, определени от действащите в тази държава правила. При отсъствие на такива правила се прилага правната система или съвкупност от правила, с която починалият е имал най-тесна връзка.

Член 38

Неприлагане на настоящия регламент към вътрешните стълковения на закони

Държава членка, в която различни териториални единици имат собствен правен режим в областта на наследяването, не е длъжна да прилага настоящия регламент към стълковенията на закони, възникнали единствено между правните режими на такива единици.

ГЛАВА IV

ПРИЗНАВАНЕ, ИЗПЪЛНИТЕЛНА СИЛА И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА РЕШЕНИЯ

Член 39

Признаване

1. Решенията, постановени в държава членка, се признават в другите държави членки, без да се изисква каквато и да е специална процедура.
2. В случай на оспорване заинтересованата страна, която посочва като основен елемент от иска признаването на дадено решение, може да поиска констативни действия съгласно процедурата, предвидена в членове 45—58, с които да се признае решението.

▼B

3. Ако изходът на дело в съд на държава членка зависи от признасянето по инцидентен иск за признаване, този съд е компетентен да се произнесе по иска.

Член 40

Основания за отказ за признаване

Съдебно решение не се признава:

- а) ако признаването явно противоречи на обществения ред (*ordre public*) в държавата членка, в която се иска признаване;
- б) когато то е постановено в отсъствието на страната, ако актът за образуване на производството или равностоеен документ не е връчен или съобщен на ответника своевременно и по начин, който би му позволил да се защити, освен ако ответникът не е упражнил правото си да оспори решението, въпреки че е имал възможност да направи това;
- в) ако то е несъвместимо с решение, постановено в производство между същите страни в държавата членка, в която се иска признаване;
- г) ако то е несъвместимо с решение, постановено по-рано в друга държава членка или в трета държава в производство по същия предмет и между същите страни, при условие че по-ранното съдебно решение отговаря на условията, необходими за признаването му в държавата членка, в която се иска признаване.

Член 41

Недопускане на преразглеждане по същество

При никакви обстоятелства не се допуска постановено в държава членка решение да се преразглежда по същество.

Член 42

Спиране на производството за признаване

Съдът на държава членка, пред който се иска признаване на решение, постановено в друга държава членка, може да спре производството, ако решението е предмет на обжалване по общия ред в държавата членка по произход.

Член 43

Изпълнителна сила

Решения, постановени в държава членка, които подлежат на изпълнение в тази държава членка, имат изпълнителна сила в друга държава членка, когато по искане на заинтересована страна те са били обявени за подлежащи на изпълнение в другата държава-членка в съответствие с процедурата, предвидена в членове 45—58.

Член 44

Определяне на местоживее

За да определи дали за целите на процедурата, предвидена в членове 45—58, дадена страна има местоживее в държавата членка по изпълнение, сезираният съд прилага вътрешното право на тази държава членка.

*Член 45***Териториална компетентност**

1. Заявлението за декларация за изпълняемост се подава пред съда или пред компетентния орган на държавата членка по изпълнение, относно който тази държава членка е уведомила Комисията в съответствие с член 78.
2. Териториалната компетентност се определя според местоживеенето на страната, срещу която е поискано изпълнението, или според мястото на изпълнението.

*Член 46***Процедура**

1. Процедурата за подаване на заявление се урежда от правото на държавата членка по изпълнение.
2. Заявителят не е длъжен да има пощенски адрес или упълномощен представител в държавата членка по изпълнение.
3. Заявлението се придружава от следните документи:
 - a) препис на решението, който отговаря на условията за доказване на неговата достоверност;
 - b) свидетелство, издадено от съда или компетентния орган на държавата членка по произход, като се използва формулярът, изготвен в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 81, параграф 2, без да се засягат разпоредбите на член 47.

*Член 47***Непредставяне на свидетелството**

1. Ако не бъде представено свидетелството, посочено в член 46, параграф 3, буква б), съдът или компетентният орган може да даде срок за представянето му или да приеме равностоен документ или, ако прецени, че разполага с достатъчна информация, може да не изиска представянето му.
2. Ако съдът или компетентният орган го изискват, се представя превод на документите. Преводът се извършва от лице, което притежава правоспособност за извършване на преводи в една от държавите членки.

*Член 48***Декларация за изпълняемост**

Решението се обявява за подлежащо на изпълнение веднага след приключване на формалностите по член 46 без преразглеждане по отношение на постановеното в член 40. Страната, срещу която е поискано изпълнението, няма право на този етап от производството да прави забележки по заявлението.

▼B

*Член 49***Уведомяване за решението по заявлението за декларация за изпълняемост**

1. Решението по заявлението за декларация за изпълняемост се съобщава незабавно на заявителя по реда и условията, определени от правото на държавата членка по изпълнение.
2. Декларацията за изпълняемост се връчва или съобщава на страната, срещу която е поискано изпълнението, заедно със съдебното решение, ако то все още не ѝ е връчено или съобщено.

*Член 50***Обжалване на решението по заявлението за декларация за изпълняемост**

1. Решението по заявлението за декларация за изпълняемост може да се обжалва от всяка от страните.
2. Жалбата се подава в съда, относно който съответната държава членка е уведомила Комисията в съответствие с член 78.
3. Жалбата се разглежда в съответствие с правилата на състезателната процедура.
4. Ако страната, срещу която е поискано изпълнението, не се яви пред съда, сезиран с жалба от заявителя, се прилага член 16, дори когато страната, срещу която е поискано изпълнението, няма местоживее в никоя от държавите членки.
5. Декларацията за изпълняемост може да се обжалва в срок от 30 дни от връчването или съобщаването ѝ. Ако местоживееето на страната, срещу която е поискано изпълнението, е в държава членка, различна от държавата, в която е издадена декларацията за изпълняемост, срокът за обжалване е 60 дни и започва да тече от датата на връчването или съобщаването лично на лицето, или на неговия адрес. Не се допуска удължаване на срока по причина на отдалеченост.

*Член 51***Процедура за оспорване на решение, постановено по жалба**

Решението, постановено по жалбата, може да бъде оспорено само съгласно процедурата, относно която съответната държава членка е уведомила Комисията в съответствие с член 78.

*Член 52***Отказ или отмяна на декларация за изпълняемост**

Съдът, пред който е подадена жалбата по член 50 или 51, отказва или отменя декларация за изпълняемост само на някое от основанията, посочени в член 40. Съдът постановява решението си незабавно.

▼В

Член 53

Спиране на производството

Съдът, пред който е подадена жалбата по член 50 или 51, по искане на страната, срещу която се иска изпълнение, спира производството, ако изпълнителната сила на решението е спряна в държавата членка по произход поради подадена жалба.

Член 54

Временни, включително охранителни мерки

1. Когато съдебно решение трябва да бъде признато по силата на настоящата глава, няма пречки заявителят да поиска временни, включително охранителни мерки, в съответствие с правото на държавата членка по изпълнение, без да се изисква декларация за изпълняемост по смисъла на член 48.
2. Декларацията за изпълняемост съдържа по закон правомощие за предприемане на всякакви охранителни мерки.
3. По време на определения в член 50, параграф 5 срок за обжалване на декларацията за изпълняемост и докато се вземе решение по това обжалване, спрямо имуществото на страната, срещу която е поискано изпълнението, не могат да се предприемат други мерки за изпълнение, освен охранителни.

Член 55

Частична изпълняемост

1. Когато е постановено решение по няколко точки от иска, а декларацията за изпълняемост не може да бъде издадена за всички, съдът или компетентният орган издава такава за една или няколко от тях.
2. Заявителят може да поиска декларацията за изпълняемост да се ограничава до определени части от съдебното решение.

Член 56

Правна помощ

Заявител, който в държавата членка по произход се е възползвал от цялостна или частична правна помощ или е бил освободен от разходи или разноски, има право във всички производства за декларация за изпълняемост да се ползва от най-благоприятната правна помощ или най-обхватното освобождаване от разходи и разноски, които се предвиждат съгласно правото на държавата членка по изпълнение.

Член 57

Освобождаване от гаранции, обезпечения или депозити

Няма да се иска никакво обезпечение, гаранция или депозит, както и да са описани, от страната, която в една държава членка подава заявление за признаване, изпълняемост или изпълнение на съдебно решение, постановено в друга държава членка, въз основа на обстоятелството, че лицето е чужд гражданин или че няма местоживеене или местопребиваване в държавата членка по изпълнение.

Член 58

Освобождаване от данъци, налози или такси

При производства за издаване на декларация за изпълняемост в държавата членка по изпълнение не се събират никакви данъци, налози или такси, изчислени въз основа на стойността на иска.

ГЛАВА V

АВТЕНТИЧНИ АКТОВЕ И СЪДЕБНИ СПОРАЗУМЕНИЯ

Член 59

Приемане на автентични актове

1. Автентичните актове, съставени в дадена държава членка, имат същата доказателствена сила в друга държава членка, както в държавата членка по произход, или възможно най-сравнимото действие, при условие че това не противоречи явно на обществения ред (*ordre public*) в засегнатата държава членка.

Лице, което желае да използва автентичен акт в друга държава членка, може да поиска от органа, съставящ автентичния акт в държавата членка по произход, да попълни формуляра, изготвен в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 81, параграф 2, в който е описано каква доказателствена сила има автентичният акт в държавата членка по произход.

2. Оспорване на автентичността на автентичен акт се прави пред съдилищата на държавата членка по произход и решението по оспорването се взема по силата на правото на тази държава. Оспорваният автентичен акт няма никаква доказателствена сила в друга държава членка, докато оспорването е висящо пред компетентния съд.

3. Оспорване на правните актове или правоотношенията, вписани в автентичен акт, се прави пред съдилищата, които са компетентни съгласно настоящия регламент, и решение по оспорването се взема по силата на правото, приложимо съгласно глава III. Оспорваният автентичен акт няма никаква доказателствена сила в държава членка, различна от държавата членка по произход, по отношение на предмета на обжалването, докато оспорването е висящо пред компетентния съд.

4. Ако изходът от производството пред съд на държава членка зависи от произнасянето по инцидентен иск, свързан с правните актове или правоотношенията, вписани в автентичен акт в областта на наследяването, компетентен да се произнесе по този иск е същият съд.

Член 60

Изпълнителна сила на автентичните актове

1. Автентичен акт, който подлежи на изпълнение в държавата членка по произход, има изпълнителна сила в друга държава членка по искане на заинтересована страна в съответствие с процедурата, предвидена в членове 45—58.

2. За целите на член 46, параграф 3, буква б) органът, който е съставил автентичния акт, издава по искане на заинтересованата страна свидетелство, като използва формуляра, изготвен в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 81, параграф 2.

▼B

3. Съдът, сезиран с жалба съгласно член 50 или 51, отказва или отменя декларация за изпълняемост само ако изпълнението на автентичния акт явно противоречи на обществения ред (*ordre public*) в държавата членка по изпълнение.

Член 61

Изпълнителна сила на съдебни спогодби

1. Съдебни спогодби, които подлежат на изпълнение в държавата членка по произход, имат изпълнителна сила в друга държава членка по искане на всяка заинтересована страна в съответствие с процедурата, предвидена в членове 45—58.

2. За целите на член 46, параграф 3, буква б) съдът, който е одобрил съдебната спогодба или в който тя е сключена, издава по искане на заинтересованата страна свидетелство, като използва формуляра, изготвен в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 81, параграф 2.

3. Съдът, сезиран с жалба съгласно член 50 или 51, отказва или отменя декларация за изпълняемост само ако изпълнението на съдебната спогодба явно противоречи на обществения ред (*ordre public*) в държавата членка по изпълнение.

ГЛАВА VI

ЕВРОПЕЙСКО УДОСТОВЕРЕНИЕ ЗА НАСЛЕДСТВО

Член 62

Създаване на европейско удостоверение за наследство

1. С настоящия регламент се създава европейско удостоверение за наследство (наричано по-нататък „удостоверението“), което се издава с цел да бъде използвано в друга държава членка и има правните последици, изброени в член 69.

2. Използването на удостоверението не е задължително.

3. Удостоверението не заменя вътрешните документи, използвани за сходни цели в държавите членки. Същевременно, след като бъде издадено за ползване в друга държава членка, удостоверението поражда правните последици, изброени в член 69, и в държавата членка, чиито органи са го издали в съответствие с настоящата глава.

Член 63

Цел на удостоверението

1. Удостоверението е предназначено да се използва от наследници, заветници с преки права върху наследството и изпълнители на завещания или управители на наследствено имущество, на които се налага в друга държава членка съответно да докажат правното си положение или да упражнят правата си на наследници или заветници и/или правомощията си на изпълнители на завещания или управители на наследствено имущество.

2. Удостоверението може да се използва по-специално за доказване на един или повече от следните елементи:

а) правното положение и/или правата на всеки наследник или според случая — на всеки заветник, посочен в удостоверението, и съответните им дялове от наследственото имущество;

▼ В

- б) присъждането на определен актив или определени активи, които са част от наследственото имущество, на наследника(ците) или според случая — на заветника(ците), посочени в удостоверението;
- в) правомощията на посоченото в удостоверението лице да изпълнява завещанието или да управлява наследственото имущество.

*Член 64***Компетентност за издаване на удостоверение**

Удостоверението се издава в държавата членка, чиито съдилища са компетентни съгласно член 4, член 7, член 10 или член 11. Издаващият орган е:

- а) съд съгласно определението в член 3, параграф 2; или
- б) друг орган, който съгласно националното право е компетентен да разглежда въпроси в областта на наследяването.

*Член 65***Заявление за издаване на удостоверение**

1. Удостоверението се издава въз основа на заявление от лице, посочено в член 63, параграф 1 (наричано по-нататък „заявителят“).

2. За подаването на заявление заявителят може да използва формуляра, изготвен в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 81, параграф 2.

3. Заявлението съдържа следната информация, доколкото тази информация е известна на заявителя и е необходима на издаващия орган за удостоверяване на елементите, които заявителят иска да удостовери, и се придружава от съответните оригинални документи или тяхно копие, отговарящо на условията за удостоверяване на автентичността им, без да се засяга член 66, параграф 2:

- а) данни на починалия: фамилно име (ако е приложимо — моминско име по рождение), собствено(и) име(на), пол, дата и място на раждане, гражданско състояние, гражданство, единен граждански номер (ако е приложимо), адрес към момента на смъртта, дата и място на настъпване на смъртта;
- б) данни за заявителя: фамилно име (ако е приложимо — име по рождение), собствено(и) име(на), пол, дата и място на раждане, гражданско състояние, гражданство, единен граждански номер (ако е приложимо), адрес и родствена връзка с починалия, ако има такава;
- в) данни за представителя на заявителя, ако има такъв: фамилно име (ако е приложимо — моминско име по рождение), собствено(и) име(на), адрес и правомощия;
- г) данни за съпруга или партньора на починалия и, ако е приложимо, на бившия(ите) съпруг(зи) или бившия(ите) партньор(и): фамилно име (ако е приложимо — име по рождение), собствено(и) име(на), пол, дата и място на раждане, гражданско състояние, гражданство, единен граждански номер (ако е приложимо) и адрес;

▼B

- д) данни за други потенциални бенефициери по силата на разпореждането с имущество в случай на смърт и/или по силата на закона: фамилно име и собствено(и) име(на) или наименование на организацията, идентификационен номер (ако има такъв) и адрес;
- е) цел на удостоверението в съответствие с член 63;
- ж) данни за връзка със съда или с друг компетентен орган, който разглежда или е разглеждал въпросите по наследството като такова, ако е приложимо;
- з) елементите, на които съответно се основават претенциите на заявителя да наследи имуществото в качеството си бенефициер и/или да изпълни завещанието на починалия, и/или да управлява наследственото имущество на починалия;
- и) сведения дали починалият е извършил разпореждане с имущество в случай на смърт; ако няма приложен оригинал или копие, да се посочи местонахождението на оригиналния документ;
- й) сведения дали починалият е сключил брачен договор или договор във връзка с отношения, които съгласно приложимото към тях право имат сходни последици с брака; ако не е приложен оригиналният договор или копие от него, да се посочи местонахождението на оригиналния документ;
- к) сведения дали някой от бенефициерите е направил изявление относно приемането или съответно отказа от наследство;
- л) декларация, в която заявителят заявява, че доколкото му е известно, няма висящо оспорване на елементите, подлежащи на удостоверяване;
- м) друга информация, която заявителят счита за полезна за издаването на удостоверението.

Член 66

Разглеждане на заявлението

1. При получаване на заявлението издаващият орган проверява информацията и декларациите, както и документите и другите доказателствени средства, представени му от заявителя. Издаващият орган извършва необходимите за тази проверка проучвания служебно, ако това е предвидено или разрешено в собствената му нормативна уредба, или приканва заявителя да представи допълнителни доказателства, които счита за необходими.
2. В случай че заявителят не е в състояние да представи копия на съответните документи, отговарящи на условията, необходими за доказване на автентичността им, издаващият орган може да реши да приеме друг вид доказателства.
3. В случай че това е предвидено от националното право на издаващия орган и при определените в него условия, издаващият орган може да изиска клетвена декларация или писмена декларация в присъствие на свидетел вместо клетвена декларация.
4. Издаващият орган предприема всички необходими мерки, за да информира бенефициерите относно заявлението за удостоверение. Ако е необходимо за целите на установяването на удостоверяваните елементи, той изслушва всяко заинтересовано лице и всеки изпълнител на завещание или управител на наследствено имущество и прави публични известия, целящи да дадат възможност на други потенциални бенефициери да предявят правата си.

▼ В

5. За целите на настоящия член при поискване компетентният орган на дадена държава членка предоставя на издаващия орган на друга държава членка информацията, съдържаща се по-специално в поземлените регистри, в регистрите за гражданско състояние и в регистрите, в които се вписват документи и факти, имащи отношение към наследяването или към режима на брачна собственост или равностоеен режим на собственост на починалия, ако съгласно националното право на компетентния орган е разрешено да предоставя такава информация на национален орган на друга държава членка.

*Член 67***Издаване на удостоверение**

1. Издаващият орган издава незабавно удостоверението в съответствие с определената в настоящата глава процедура, след като елементите, които трябва да се удостоверят, са били установени съгласно приложимото към наследяването право или съгласно друго право, приложимо към специфични елементи. Той използва формуляра, изготвен в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 81, параграф 2.

По-специално издаващият орган не издава удостоверението, ако:

- а) има оспорване на елементите, подлежащи на удостоверяване; или
 - б) удостоверението няма да бъде в съответствие с решение, включващо същите елементи.
2. Издаващият орган предприема всички необходими мерки, за да информира бенефициерите относно издаването на удостоверението.

*Член 68***Съдържание на удостоверението**

Удостоверението съдържа следната информация в степента, необходима за целите, за които се издава:

- а) наименование и адрес на издаващия орган;
- б) регистрационен номер на досието;
- в) елементи, които служат за основание на издаващия орган да счита себе си за компетентен да издаде удостоверението;
- г) дата на издаване;
- д) данни за заявителя: фамилно име (ако е приложимо — име по рождение), собствено(и) име(на), пол, дата и място на раждане, гражданско състояние, гражданство, единен граждански номер (ако е приложимо), адрес и родствена връзка с починалия, ако има такава;
- е) данни за починалия: фамилно име (ако е приложимо — име по рождение), собствено(и) име(на), пол, дата и място на раждане, гражданско състояние, гражданство, единен граждански номер (ако е приложимо), адрес към момента на смъртта, дата и място на настъпване на смъртта;
- ж) данни за бенефициерите: фамилно име (ако е приложимо — име по рождение), собствено(и) име(на) и единен граждански номер (ако е приложимо);

▼B

- з) сведения за сключен от починалия брачен договор или, ако е приложимо, сключен от починалия договор във връзка с отношения, които съгласно приложимото към тях право имат сходни последици с брака, и сведения за режима на брачна собственост или за равностоен режим на собственост;
- и) приложимото към наследяването право и елементите, въз основа на които се определя това право;
- й) сведения дали наследяването е по закон или се извършва в съответствие с разпореждане с имущество в случай на смърт, включително сведения за елементите, от които произтичат правата и/или правомощията на наследниците, заветниците, изпълнителите на завещанието или управителите на наследственото имущество;
- к) ако е приложимо, информация за начина, по който всеки бенефициер е приел или се е отказал от наследството;
- л) делът на всеки от наследниците и, ако е приложимо, опис на правата и/или активите, които се полагат на всеки от тях;
- м) опис на правата и/или активите за всеки един заветник;
- н) ограниченията на правата на наследника(ците) и, според случая, заветника(ците) съгласно приложимото към наследяването право и/или съгласно разпореждането с имущество в случай на смърт;
- о) правомощията на изпълнителя на завещанието и/или управителя на наследственото имущество и ограниченията на тези правомощия съгласно приложимото към наследяването право и/или съгласно разпореждането с имущество в случай на смърт.

Член 69

Правни последици от удостоверението

1. Удостоверението има правни последици във всички държави членки, като за това не се изисква специална процедура.
2. Предполага се, че удостоверението представя точно елементите, установени в съответствие с приложимото към наследяването право или в съответствие с друго право, приложимо към специфични елементи. Предполага се, че лицето, посочено в удостоверението като наследник, заветник, изпълнител на завещанието или управител на наследственото имущество, има посоченото в удостоверението правно положение и/или правата или правомощията, заявени в удостоверението, без да се налагат други условия и/или ограничения за тези права или правомощия освен заявените в удостоверението.
3. Счита се, че всяко лице, което въз основа на сведенията в удостоверението извършва плащания или предава имущество на лице, посочено в удостоверението като упълномощено да приема плащания или имущество, е извършило сделка с лице, което има правомощията да приема плащания или имущество, освен ако знае, че съдържанието на удостоверението е неточно или незнанието му за тази неточност се дължи на груба небрежност.
4. Ако лице, посочено в удостоверението като упълномощено да се разпорежда с наследствено имущество, се разпорежда с това имущество в полза на друго лице, се приема, че другото лице — ако действа въз основа на сведенията в удостоверението — е извършило сделка с лице, упълномощено да се разпорежда с въпросното имущество, освен ако знае, че съдържанието на удостоверението е неточно или незнанието му за тази неточност се дължи на груба небрежност.

▼В

5. Удостоверението представлява действителен документ за вписването на наследственото имущество в съответния регистър на дадена държава членка, без да се засяга член 1, параграф 2, букви к) и л).

*Член 70***Заверени копия на удостоверението**

1. Издаващият орган запазва оригинала на удостоверението и издава едно или няколко заверени копия от документа на заявителя и на всяко лице, което удостовери законен интерес.
2. За целите на член 71, параграф 3 и член 73, параграф 2 издаващият орган съхранява списък на лицата, на които са издадени заверени копия съгласно параграф 1.
3. Издадените заверени копия са действителни за ограничен срок от шест месеца, който се обозначава в завереното копие посредством посочване на дата на изтичане на срока на действие. В изключителни и надлежно обосновани случаи издаващият орган може, чрез дерогация, да определи по-дълъг срок на действие. След изтичането на този срок всяко разполагащо със заверено копие лице, за да може да използва удостоверението за посочените в член 63 цели, трябва да подаде заявление за удължаване на срока на действие на завереното копие или да поиска ново заверено копие от издаващия орган.

*Член 71***Поправка, изменение или оттегляне на удостоверението**

1. При поискване от лице, което проявява законен интерес, или служебно издаващият орган поправя удостоверението в случай на техническа грешка.
2. При поискване от лице, което проявява законен интерес, или — когато това е възможно съгласно националното право — служебно издаващият орган изменя или оттегля удостоверението, когато се установи, че удостоверението или отделни елементи от него са неточни.
3. Издаващият орган незабавно уведомява всички лица, които съгласно член 70, параграф 1 са получили заверени копия от удостоверението, в случай на поправка, изменение или оттегляне на удостоверението.

*Член 72***Процедури за обжалване**

1. Решенията, взети от издаващия орган по член 67, могат да бъдат обжалвани от всяко лице, което има право да подаде заявление за удостоверение.

Решенията, взети от издаващия орган по член 71 и член 73, параграф 1, буква а) могат да бъдат обжалвани от всяко лице, което удостовери законен интерес.

Жалбата се подава пред съдебен орган на държавата членка на издаващия орган в съответствие с националното ѝ право.

2. Ако в резултат на посоченото в параграф 1 обжалване се установи, че издаденото удостоверение е неточно, компетентният съдебен орган поправя, изменя или оттегля удостоверението или прави необходимото за поправката, изменението или оттеглянето на удостоверението от издаващия орган.

▼B

Ако в резултат на обжалването, посочено в параграф 1, се установи, че отказът за издаване на удостоверение е неоснователен, компетентният съдебен орган издава удостоверението или прави необходимото за това, издаващият орган да извърши повторно оценка на случая и да вземе ново решение.

Член 73**Спиране на действието на удостоверението**

1. Действието на удостоверението може да бъде спряно от:
 - а) издаващия орган, при поискване от всяко лице, което проявява законен интерес — до изменянето или оттеглянето на удостоверението съгласно член 71; или
 - б) съдебния орган, по искане на всяко лице, което има право да обжалва решение, взето от издаващия орган съгласно член 72, до изхода от производството по обжалване.
2. Издаващият орган или, според случая, съдебният орган незабавно уведомява всички лица, които съгласно член 70, параграф 1 са получили заверени копия от удостоверението, за спирането на действието на удостоверението.

За времето на спиране на действието на удостоверението не се издават заверени копия от удостоверението.

ГЛАВА VII**ОБЩИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ****Член 74****Легализация и други подобни формалности**

Легализация или друг подобен вид формален акт не се изисква за документи, издадени в държава членка съгласно настоящия регламент.

Член 75**Връзка със съществуващи международни конвенции**

1. Настоящият регламент не засяга прилагането на международните конвенции, по които една или няколко държави членки са страни по време на приемането му и които се отнасят до въпроси, уредени от него.

По-конкретно, държавите членки, които са договарящи се страни по Хаската конвенция от 5 октомври 1961 г. относно съгласуването на закони в областта на формата на завещателните разпореджения, продължават да прилагат разпоредбите на тази конвенция вместо член 27 от настоящия регламент по отношение на действителността на формата на завещанията и съвместните завещания.

2. Независимо от параграф 1 в отношенията между държави членки настоящият регламент има предимство пред конвенциите, сключени изключително между две или повече от тях, доколкото тези конвенции засягат въпроси, уредени от настоящия регламент.

▼В

3. Настоящият регламент не изключва прилагането на Конвенцията от 19 ноември 1934 г. между Дания, Финландия, Исландия, Норвегия и Швеция, съдържаща разпоредби от международното частно право относно наследяването, завещанията и управлението на наследствено имущество, преработена с междуправителственото споразумение от 1 юни 2012 г. между тези държави, от държавите членки, които са страни по него, доколкото в нея е предвидено следното:

- а) правила относно процесуалните аспекти на управлението на наследственото имущество, определени от конвенцията, и свързаното с това съдействие от органите на договарящите се страни по конвенцията; както и
- б) опростени и ускорени процедури за признаване и изпълнение на решения в областта на наследяването.

*Член 76***Връзка с Регламент (ЕО) № 1346/2000 на Съвета**

Настоящият регламент не засяга прилагането на Регламент (ЕО) № 1346/2000 на Съвета от 29 май 2000 г. относно производството по несъстоятелност ⁽¹⁾.

*Член 77***Информация, предоставяна на обществеността**

С цел предоставяне на информация на обществеността в рамките на Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела държавите членки предоставят на Комисията кратко описание на националните си разпоредби и процедури в областта на наследяването, включително сведения за вида орган, който е компетентен по въпросите на наследяването, и сведения за вида орган, който е компетентен да приема изявления относно приемането или отказа от наследство, завет или запазена част.

Държавите членки предоставят и справочни списъци, в които са изброени всички документи и/или сведения, които обикновено се изискват за целите на регистрацията на недвижима собственост, която се намира на тяхна територия.

Държавите членки постоянно актуализират тази информация.

*Член 78***Информация относно данните за връзка и процедурите****▼C2**

1. Най-късно до 16 ноември 2014 г. държавите членки съобщават на Комисията:

▼В

- а) наименованията и данните за връзка със съдилищата или органите, компетентни да разглеждат заявления за декларации за изпълняемост в съответствие с член 45, параграф 1 и да се произнасят по жалби срещу решения по такива заявления в съответствие с член 50, параграф 2;
- б) процедурите по обжалване на решението, постановено по жалба, посочена в член 51;

⁽¹⁾ ОВ L 160, 30.6.2000 г., стр. 1.

▼В

в) съответната информация относно органите, компетентни по смисъла на член 64 да издават удостоверението; както и

г) процедурите за обжалване, посочени в член 72.

Държавите членки уведомяват Комисията за всякакви последващи промени в тази информация.

2. Комисията публикува в *Официален вестник на Европейския съюз* изпратената съгласно параграф 1 информация с изключение на адресите и другите данни за връзка със съдилищата и органите, посочени в параграф 1, буква а).

3. Комисията осигурява публичен достъп до изпратената съгласно параграф 1 информация чрез всички други подходящи средства, по-специално чрез Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела.

Член 79**Изготвяне и последващо изменение на информацията, посочена в член 3, параграф 2**

1. Въз основа на изпратените от държавите членки уведомления Комисията изготвя списък на другите органи и правните специалности, посочени в член 3, параграф 2.

2. Държавите членки уведомяват Комисията за всички последващи промени в информацията, която се съдържа в този списък. Комисията съответно изменя списъка.

3. Комисията публикува списъка и евентуалните му последващи изменения в *Официален вестник на Европейския съюз*.

4. Комисията осигурява публичен достъп до информацията, за която е направено уведомление в съответствие с параграфи 1 и 2, чрез всички други подходящи средства, по-специално чрез Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела.

Член 80**Изготвяне и последващо изменение на свидетелствата и формулярите, посочени в членове 46, 59, 60, 61, 65 и 67**

Комисията приема актове за изпълнение за изготвяне и последващо изменение на свидетелствата и формулярите, посочени в членове 46, 59, 60, 61, 65 и 67. Актовете за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 81, параграф 2.

Член 81**Комитет**

1. Комисията се подпомага от комитет. Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.

2. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 4 от Регламент (ЕС) № 182/2011.

Член 82

Преразглеждане

До 18 август 2025 г. Комисията представя доклад на Европейския парламент, Съвета и Европейския икономически и социален комитет относно прилагането на настоящия регламент, в който се включва оценка на евентуалните практически проблеми, възникнали във връзка с паралелно уреждане на дела за наследяване по извънсъдебен ред в различни държави членки или при уреждане по извънсъдебен ред в една държава членка паралелно с уреждане на спора пред съд в друга държава членка. Докладът се придружава, когато е необходимо, от предложения за изменения.

Член 83

Преходни разпоредби

1. Настоящият регламент се прилага по отношение на наследяването на лица, починали на датата или след 17 август 2015 г..
2. Ако починалият е избрал приложимото към наследството му право преди 17 август 2015 г., този избор е действителен, ако отговаря на условията, предвидени в глава III, или ако е действителен при прилагане на нормите на международното частно право, действали към момента на избора в държавата на обичайно местопребиваване на починалия или в която и да е от държавите, на които е бил гражданин.
3. Разпореждане с имущество в случай на смърт, направено преди 17 август 2015 г., е допустимо и действително по същество и във формално отношение, ако отговаря на условията, предвидени в глава III, или ако е допустимо и действително по същество и във формално отношение при прилагане на нормите на международното частно право, действали към момента на съставяне на разпореждането в държавата на обичайно местопребиваване на починалия или в която и да е от държавите, на които е бил гражданин, или в държавата членка на органа, който урежда наследяването.
4. Ако дадено разпореждане с имущество в случай на смърт е било направено преди 17 август 2015 г. в съответствие с право, което починалият би могъл да избере за приложимо в съответствие с настоящия регламент, посоченото право се счита за избрано като приложимо към наследяването право.

Член 84

Влизане в сила

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Той се прилага от 17 август 2015 г., ► **C1** с изключение на членове 77 и 78, които се прилагат от 16 ноември 2014 г. ◀, и членове 79, 80 и 81, които се прилагат от 5 юли 2012 г.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко в държавите членки в съответствие с Договорите.

3

ЕВРОПЕЙСКИ ПРОЦЕДУРИ ПО ГРАЖДАНСКОПРАВНИ И ТЪРГОВСКОПРАВНИ ВЪПРОСИ

За

Регламент (ЕО) № 805/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 година за въвеждане на **европейско изпълнително основание** при безспорни вземания

[Регламент с приложенията](#)

[Изменения и съдебна практика на Съда на ЕС](#)

[Практическо ръководство на ЕСМ във връзка с Регламента относно европейското изпълнително основание](#)

[Европейски съдебен атлас по гражданскоправни въпроси — Регламент относно европейското изпълнително основание](#)

32004R0805

L 143/15

ОФИЦИАЛЕН ВЕСТНИК НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

30.4.2004

РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 805/2004 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА
от 21 април 2004 година
за въвеждане на европейско изпълнително основание при безспорни вземания

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за създаване на Европейската общност, и по-специално член 61, буква в) и член 67, параграф 5, второ тире от него,

като взе предвид предложението на Комисията ⁽¹⁾

като взе предвид становището на Европейския икономически и социален комитет ⁽²⁾,

в съответствие с процедурата по член 251 от Договора ⁽³⁾,

като има предвид, че:

- (1) Общността има за цел да поддържа и развива пространство на свобода, сигурност и правосъдие, в което е гарантирано свободното движение на хора. Най-после Общността трябва да приеме в областта на съдебното сътрудничество по граждански дела мерките, които са необходими за безпрепятственото функциониране на вътрешния пазар.
- (2) На 3 декември 1998 г. Съветът прие План за действие на Съвета и на Комисията за оптималните разновидности за изпълнение на разпоредбите на Договора от Амстердам за установяването на пространство на свобода, сигурност и правосъдие ⁽⁴⁾ (Виенски план на действие).
- (3) След срещата в Тампере на 15 и 16 октомври Европейският съвет прие принципа на взаимното признаване на съдебни решения като важна крачка в изграждането на истинско пространство на правосъдие.
- (4) На 30 ноември 2000 г. Съветът прие Програма за мерките за изпълнение на принципа на взаимното признаване на решения по граждански и търговски дела ⁽⁵⁾. Тази програма включва на първо време премахването на изпълнението на решение, т.е. въвеждане на европейско изпълнително основание при безспорни вземания.

(5) Понятието „безспорни вземания“ покрива всички положения, при които кредитор при установена липса на каквото и да е оспорване от страна на длъжника относно естеството и размера на парично вземане е получил или съдебно решение срещу длъжника, или документ, подлежащ на изпълнение, който изисква изричното съгласие на длъжника, което се дава или със съдебна спогодба, или публичен документ.

(6) Липсата на възражения от страна на длъжника, така както е предвидена в член 3, параграф 1, буква б), може да бъде под формата на неявяване в съда на съдебно заседание или невъзможност да се съобрази с поканата от съда, чрез които да уведоми писмено за намерението да се защитава по делото.

(7) Този регламент се прилага за съдебни решения, съдебни спогодби и публични документи по безспорни вземания и към решения, които са постановени след обжалване на решения, съдебни спогодби и изпълнителни основания, които са удостоверени като европейско изпълнително основание.

(8) В заключенията от срещата в Тампере Европейският съвет счете, че достъп до принудително изпълнение в държава-членка, различна от тази, в която е било е връчено съдебното решение, трябва да бъде ускорен и опростен с разпределението на спомагателни мерки, взети предварително от принудителното изпълнение в държавата-членка, в която то е потърсено. Съдебно решение, което е било удостоверено като европейско изпълнително основание от съда по произход, трябва да бъде разглеждано за целите на принудителното изпълнение като произнесено от държавата-членка, в която принудителното изпълнение е потърсено. В Обединеното кралство например регистрирането на заверено чуждестранно съдебно решение следва същите правила за регистрация на съдебно решение от друга част на Обединеното кралство и не означава повторно разглеждане по съдържанието на чуждестранното решение. Мерките относно принудителното изпълнение на тези съдебни решения се уреждат от националния закон.

(9) Тази процедура би трябвало да предостави значителни предимства в сравнение с процедура за изпълнение на решение, предвидена в Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела ⁽⁶⁾, така че няма да има нужда от съгласие

⁽¹⁾ ОВ С 203 Е, 27.8.2002 г., стр. 86.

⁽²⁾ ОВ С 85, 8.4.2003 г., стр. 1.

⁽³⁾ Становище на Европейския парламент от 8 април 2003 г. (ОВ С 64 Е, 12.3.2004 г., стр. 79), Съвместна позиция на Съвета от 6 февруари 2004 г. (все още непубликувана в Официален вестник) и Позиция на Европейския парламент от 30 март 2004 г. (все още не публикувана в Официален вестник).

⁽⁴⁾ ОВ С 19, 23.1.1999 г., стр. 1.

⁽⁵⁾ ОВ С 12, 15.1.2001 г., стр. 1.

⁽⁶⁾ ОВ L 12, 16.1.2001 г., стр. 1. Регламент, последно изменен с Регламент (ЕО) № 1496/2002 на Комисията (ОВ L 225, 22.8.2002 г., стр. 13).

на съдебните органи във втора държава-членка със закъсненията и разноските, които това има за последица.

- (10) Когато съд на държава-членка е върчил съдебно решение за безспорно вземане, при отсъствие на участие на длъжник в съдебната процедура, премахването на пречките в държавата-членка по принудително изпълнение е неизбежно свързано и зависимо от съществуването на достатъчна гаранция за спазване на правото на защитата.

- (11) Този регламент има за цел да насърчи основните права и отчита принципите, които са признати по-специално от Хартата на Европейския съюз за основните права. По-специално цели да гарантира пълно зачитане на правото на справедлив процес, признато от член 47 от Хартата.

- (12) Трябва да се установят минималните изисквания за съдебната процедура, която води до съдебно решение, за да се гарантира, че длъжникът е информиран за съдебните действия срещу него, по такъв начин и в такова време, за да може да организира своята защита, за изискванията по активното му участие в съдебната процедура за оспорване на вземането, както и за последствията от неучастието.

- (13) Вследствие на различия между държавите-членки по отношение на правилата на гражданския процес, и по-специално тези, които обуславят връчването на документи, е необходимо да се приеме специално и подробно определение на тези минимални изисквания. По-специално начин за връчване, който е основан на правна фикция, че по отношение на изпълнението на минималните изисквания не може да е достатъчно за удостоверяване на решение като европейско изпълнително основание.

- (14) Всички начини на връчване, които са посочени в членове 13 и 14, се характеризират или с пълна сигурност (член 13), или с много висока степен на вероятност (член 14), че връченият документ е достигнал до своя получател. Във втория случай решение трябва да бъде удостоверено като документ за принудително изпълнение само ако държавата-членка по произход разполага с подходящ механизъм на място, който позволява на длъжника да поиска пълно преразглеждане на решението при определените в член 19 условия, в изключителните случаи, когато въпреки спазването на член 14 документът не е достигнал до своя получател.

- (15) Лично връчване и връчване на определени други лица освен самия длъжник съгласно член 14, параграф 1, букви а) и б) не трябва да бъде считано съобразено с изискванията на тези разпоредби, освен и само ако тези лица сами пожелаят да приемат/получат съответния документ.

- (16) Член 15 трябва да се прилага само в ситуации, когато длъжникът не може да бъде представяван в съда,

например в случай на юридическо лице, и когато физическо лице е определено от закона да го представлява, както и в ситуациите, в които длъжникът е упълномощил друго лице, по-специално адвокат да го представлява в съответната съдебна процедура.

- (17) Компетентните съдилища за разглеждането на пълното зачитане на минималните процесуални изисквания трябва, ако са изпълнени всички изисквания, да удостоверят чрез стандартно решение като европейско изпълнително основание, което прави цялото подробно разглеждане и неговите резултати ясни.

- (18) Взаимното доверие в администрирането на правосъдието на държавите-членки оправдава преченката на съда на една държава-членка, че всички условия по писменото удостоверяване като европейско изпълнително основание са изпълнени, за да позволят изпълнението на съдебно решение във всички други държави-членки, без съдебно преразглеждане на точното прилагане на минималните процесуални изисквания на държавата-членка, в която съдебното решение трябва да бъде изпълнено.

- (19) Настоящият регламент не налага на държавите-членки задължението да приспособят националното си законодателство към минималните процесуални изисквания, които той предвижда. Той предвижда по-резултатно и по-бързо изпълнение на решенията в другите държави-членки само ако тези изисквания са изпълнени.

- (20) Прилагането на писменото удостоверяване като европейско изпълнително основание на безспорни вземания трябва да бъде незадължително за кредитора, който може вместо това да избере системата на признаване и изпълнение, предвидена в Регламент (ЕО) № 44/2001 или други актове на Общността.

- (21) Когато един документ се изпраща от една държава-членка в друга за връчване, този регламент, и по-специално правилата относно връчването, които той съдържа, трябва да се прилагат като в Регламент (ЕО) № 1348/2000 на Съвета от 29 май 2000 г. относно връчването в държавите-членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански и търговски дела⁽¹⁾, и по-специално член 14 от него в съответствие с декларациите, които са направени от държавите-членки по член 23.

- (22) Тъй като целите по предложената мярка не могат да бъдат осъществени по задоволителен начин от държавите-членки и могат следователно поради обхвата и ефекта на мярката да бъдат осъществени по-добре на общностно равнище, Общността може да приеме мерки съгласно принципа на

(¹) ОВ L 160, 30.6.2000 г., стр. 37.

субсидиарността, уреден в член 5 от Договора. Съгласно принципа на пропорционалността, уреден в посочения член, този регламент не надхвърля необходимо за постигнато на тези цели.

Член 2

Обхват

- (23) Необходимите мерки за изпълнението на настоящия регламент трябва да бъдат приети в съответствие с Решение 1999/468/ЕО на Съвета от 28 юни 1999 г. относно установяване на условията и реда за упражняване на изпълнителните правомощия, предоставени на Комисията ⁽¹⁾.
- (24) Съгласно член 3 от Протокола по позицията на Обединеното кралство и на Ирландия, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за създаване на Европейската общност, Обединеното кралство и Ирландия изразиха своето желание да участват в приемането и прилагането на настоящия регламент.
- (25) Съгласно членовете 1 и 2 от Протокола по позицията на Дания, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за създаване на Европейската общност, Дания не участва в приемането на този регламент, не е обвързана от него и не го прилага.
- (26) В съответствие с член 67, параграф 5, второ тире от Договора, процедурата за съвместно решаване е приложима от 1 февруари 2003 г. по отношение на мерките, предвидени в този регламент,

1. Настоящият регламент се прилага по граждански и търговски дела, независимо от естеството на съда или правораздавателния орган. Той не обхваща, по специално, данъчни, митнически и административни дела, нито отговорността на държавата за действия и бездействия при упражняването на държавната власт („*acta jure imperii*“).

2. Настоящият регламент не се прилага към:

- a) гражданското състояние, правоспособността и дееспособността на физически лица, имуществени права, произтичащи от брачни правоотношения, завещания и наследяване;
- b) производства, свързани с обявяването на дружества или други юридически лица в несъстоятелност, конкордати и аналогични производства;
- в) социално осигуряване;
- г) арбитраж.

3. В настоящия регламент под „държава-членка“ се разбират държавите-членки, с изключение на Дания.

Член 3

Изпълнително основание, което се удостоверява като европейско изпълнително основание

1. Настоящият регламент се прилага за решения, съдебни спогодби и публични документи по безспорни вземания.

Вземането се счита за „безспорно“, когато:

- a) длъжникът е изразил съгласие, като го е признал чрез споразумение, което е било одобрено от съда или сключено пред съда в хода на съдебното производство; или
- b) длъжникът никога не е възразил по отношение на това съгласно правилата на процедурата на държавата-членка по произход, в хода на съдебната процедура; или
- в) длъжникът не се явил или не е представен на съдебно заседание по отношение на това вземане, след като първоначално е оспорил вземането, в хода на съдебния процес, доколкото това поведение представлява конклюдентно признаване на вземането или от доказаните от кредитора факти по правото на държавата-членка по произход; или

- г) длъжникът изрично го е признал в публичен документ.

ПРИЕ НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

ГЛАВА I

ПРЕДМЕТ, ОБХВАТ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ

Член 1

Предмет

Настоящият регламент има за цел да въведе европейско изпълнително основание за безспорни вземания чрез приемането на минимални процесуални изисквания, свободно движение на присъди, съдебни спогодби и публични документи във всички държави-членки, без да бъде необходимо да се преминава през междинни съдебни процедури за признаване и изпълнение в държавата-членка на принудителното изпълнение.

⁽¹⁾ ОВ L 184, 17.7.1999 г., стр. 23.

2. Настоящият регламент се прилага също така за произнесени решения по обжалване на решения, съдебни спогодби или публични документи, които са удостоверени като европейско изпълнително основание.

Член 4

Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

1. „решение“: всяко съдебно решение, произнесено от съд на държава-членка, независимо от названието на това решение, включително декрет, заповед, решение или призовка за изпълнение, както и определенията за разноските и разходите на длъжностно лице на съда;
2. „вземане“: парично вземане, което е изискуемо или чиято дата за плащане е била определена в съдебно решение, съдебна спогодба или в публичен документ;
3. „публичен документ“:
 - a) документ, който е бил формално съставен или регистриран като публичен документ и удостоверяването на който:
 - i) се свързва с подписването и съдържанието на документа; и
 - ii) е съставен от публичен орган или друг орган, който е оправомощен за тази цел от държавата-членка, от която произхожда;
 - или
 - b) споразумение за задължения за издръжка, което е сключено с административен орган или е заверено от тях;
4. „държава-членка по произход“: държавата-членка, в която решението е било произнесено, съдебната спогодба е била сключено или одобрена или публичният документ е бил съставен или регистриран и е бил удостоверен като европейско изпълнително основание;
5. „държава-членка на принудителното изпълнение“: държава-членка, в която е поискано принудителното изпълнение на решение, съдебна спогодба или публичен документ, които са удостоверени като европейско изпълнително основание;
6. „съд по произход“: съдът, който е сезиран с процеса към момента на изпълнение на условията по член 3, параграф 1, букви а), б) или в);
7. при ускорената съдебна процедура в Швеция, при неоспорени парични вземания без провеждане на устни състезания, като съдебната заповед представлява изпълнителен титул (betalningsföreläggande), изразът „съд“ включва Шведската служба за принудително изпълнение (kronofogdemyndighet).

ГЛАВА II

ЕВРОПЕЙСКО ИЗПЪЛНИТЕЛНО ОСНОВАНИЕ

Член 5

Премахване на процедурата по признаване и изпълнение

Съдебно решение, което е удостоверено като европейско изпълнително основание в държавата-членка по произход, се признава и изпълнява в другите държави-членки без необходимост от декларация за изпълнение и без възможност за противопоставяне на неговото признаване.

Член 6

Изисквания към удостоверяването като европейско изпълнително основание

1. Решение по безспорно вземане, което е произнесено в държава-членка, след заявление във всеки момент пред съда по произход, се удостоверява като европейско изпълнително основание, ако са изпълнени следните условия:
 - a) решението подлежи на изпълнение в държавата-членка по произход;
 - b) решението не противоречи на разпоредбите за подсъдност, предвидени в глава II, раздели 3 и 6 от Регламент (ЕО) № 44/2001; и
 - в) съдебната процедура в държавата-членка по произход е изпълнила изискванията в глава III, в случай на безспорно вземане по смисъла на член 3, параграф 1, буква б) или в); и
 - г) решението е произнесено на държавата-членка, където длъжникът има местоживее по смисъла на член 59 от Регламент (ЕО) № 44/2001, в случаи, когато:
 - вземането е безспорно по смисъла на член 3, параграф 1, буква б) или в); и
 - вземането се отнася до договор, сключен от лице — потребител, с цел, която може да бъде разглеждана като чужда на неговата професионална дейност; и
 - длъжникът е потребителят.
2. Когато решение, което е удостоверено като европейско изпълнително основание, е престанало да бъде изпълняемо или когато неговата изпълняемост е била преустановена или ограничена, трябва да бъде издадено удостоверение, което посочва липсата или ограничението на изпълняемост чрез заявяване пред съда по произход по всяко време, като се използват стандартните формуляри, посочени в приложение IV.

3. Без да се засяга член 12, параграф 2, когато след обжалване е произнесено решение, което е удостоверено като европейско изпълнително основание в съответствие с параграф 1 от настоящия член, чрез заявяване по всяко време се издава удостоверение за смяна, като се използва стандартният формуляр от приложение V, ако това решение по обжалването е изпълняемо в държавата-членка по произход.

Член 7

Разноски, свързани със съдебните процедури

Когато решението включва изпълняемо решение по сумата от разностите, свързана със съдебната процедура, като се включва и лихвеният процент, то е също легализирано в качеството на европейско изпълнително основание, що се отнася до разходите, освен ако длъжникът определено не е възразил срещу неговото задължение да поеме въпросните разноски съгласно закона на държавата-членка по произход.

Член 8

Делимост на удостоверяването като европейско изпълнително основание

Ако само отделни части от решението са съобразени с изискванията на настоящия регламент, само тази част се удостоверява като европейско изпълнително основание.

Член 9

Издаване на удостоверение за европейско изпълнително основание

1. Удостоверение за европейско изпълнително основание се издава във формата на стандартен формуляр, както е посочен в приложение I.

2. Удостоверение за европейско изпълнително основание се съставя на езика на съдебното решение.

Член 10

Поправяне и оттегляне на удостоверение за европейско изпълнително основание

1. Удостоверение за европейско изпълнително основание чрез заявяване пред съда на произход се:

а) поправя в случаите когато вследствие на материална грешка съществува несъответствие между решение и удостоверението;

б) се оттегля, ако е ясно, че удостоверението е издадено, без да са спазени условията на настоящия регламент.

2. При поправяне или оттегляне на удостоверението за европейско изпълнително основание се прилага правото на държавата-членка по произход.

3. Поправянето или оттеглянето на удостоверението за европейско изпълнително основание може да бъде извършено чрез стандартния формуляр, които е посочен в приложение IV.

4. Издаването на удостоверение за европейско изпълнително основание не подлежи на обжалване.

Член 11

Действие на удостоверението за европейско изпълнително основание

Удостоверението за европейско изпълнително основание има действие само в границите на изпълняемост на решението.

ГЛАВА III

МИНИМАЛНИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА ПРОЦЕДУРИТЕ ОТНОСНО БЕЗСПОРНИ ВЗЕМАНИЯ

Член 12

Обхват на приложимост на задължителните стандарти

1. Решение по вземане, което е вземане по смисъла на член 3, параграф 1, буква б) или в), може да бъде удостоверено като европейско изпълнително основание само ако държавата-членка е изпълнила процесуалните изисквания, уредени в настоящата глава.

2. Същите условия се прилагат при издаването на удостоверение за европейско изпълнително основание или на удостоверение за заместване по член 6, параграф 3 на постановено решение по обжалвано решение, в момента на постановяване на което са били изпълнени условията на член 3, параграф 1, буква б) или в).

Член 13

Връчване чрез потвърждение за получаване от длъжника

1. Документът за започване на производството или равностоен документ може да е бил връчен на длъжника по един от следните начини:

а) чрез лично връчване, при което длъжникът е подписал потвърждение за получаване, което включва дата на получаване;

- б) чрез лично връчване, при което компетентното лице, което извършва връчването, е подписало документ, в който се посочва, че длъжникът е получил или и отказал без законно основание да получи документа, като се отбелязва датата на връчването;
- в) чрез връчване по пощата, като длъжникът подписва и изпраща обратно потвърждението за получаване, като се отбелязва дата на получаване;
- г) чрез връчване по електронен път, като факс или по електронна поща, при което длъжникът подписва и изпраща обратно потвърждение за получаване, като се посочва дата на получаване.

2. Всяка призовка за явяване на съдебно заседание може да бъде връчена на длъжника в съответствие с параграф 1 или устно на предишно съдебно заседание по същото дело, което се отбелязва в протокола от това заседание на съда.

Член 14

Връчване без потвърждение за приемане от длъжника

1. Документът за започване на производството или на равностоеен документ и призовки за явяване на съдебно заседание могат да бъдат връчвани на длъжника по следните начини:

- а) лично връчване на личния адрес на длъжника на лица, които живеят на същия адрес на длъжника или са наети на работа там;
- б) ако длъжникът е самостоятелно заето лице или юридическо лице, лично връчване в деловите помещения на лицата, които са наети на работа от длъжника;
- в) оставяне на документа в пощенската кутия на длъжника;
- г) оставяне на документа в поща или на компетентни публични органи и оставянето на писмено съобщение за това оставяне в пощенската кутия на длъжника, при условие че писменото съобщение посочва ясно характера на съдебен документ или правното действие на нотификацията по отношение на връчването и действието на връчването по отношение на сроковете;
- д) чрез пощата без потвърждение, в съответствие с параграф 3, когато длъжникът е с адрес в държавата-членка по произход;
- е) чрез електронни средства с автоматично потвърждение за доставяне, при условие че длъжникът предварително изрично е приел този начин на връчване.

2. За целите на този регламент връчване в съответствие с параграф 1 не е приемливо, ако адресът на длъжника не е известен със сигурност.

3. Връчването на документ в съответствие с параграф 1, букви от а) до г) се потвърждава със:

- а) документ, подписан от компетентно лице, което е извършило връчването, в който се посочва:
- i) начин на връчване; и
- ii) датата на връчване; и
- iii) когато документът е бил връчен на лице, различно от длъжника — името на това лице и връзката му с длъжника,

или

- б) потвърждение за получаване от лицето, което е получило документа в съответствие с параграф 1, букви а) и б).

Член 15

Връчване на представителите на длъжника

Връчване по член 13 или 14 може да бъде извършено чрез представител на длъжника.

Член 16

Предоставяне на длъжника на съответната информация относно вземането

За да се гарантира, че длъжникът е информиран съобразно изискванията относно вземането, документът за започване на производството или равностоеен документ трябва да съдържа следното:

- а) имената и адресите на страните;
- б) размера на вземането;
- в) ако се търси лихва по вземането, лихвения процент и периода, за който се търси лихва, освен ако лихвата, която е установена със закон, е прибавена автоматично към главницата по сила на закона на държавата-членка по произход;
- г) описание на основанието на вземането.

Член 17

Предоставяне на длъжника на съответната информация относно процесуалните стъпки за оспорване на вземането

Във или заедно с документа за започване на процеса, равностоен документ или призовка за съдебно заседание по делото трябва да бъде ясно изложено следното:

- а) процесуалните изисквания за оспорване на вземането, включително предвидените срокове за оспорването му в писмена форма или в краен случай датата на съдебното заседание, названието и адреса на институцията, на която да се отговори или пред която трябва да се яви, както и необходимостта да бъде представен от адвокат, когато това е задължително;
- б) последствията от липсата на възражение или на неявяване, особено в краен случай възможността, че съдебно решение може да бъде постановено или изпълнено срещу длъжника, и задължение за разходите по съдебното дело.

Член 18

Преодоляване на неспазване на минималните изисквания

1. Когато процесът в държавата-членка по произход не отговаря на процесуалните изисквания по членовете от 13 до 17, такова неспазване на изискванията се преодолява и решение се удостоверява като европейско изпълнително основание, ако:

- а) решението е съобщено на длъжника в съответствие с изискванията на член 13 или 14; и
- б) длъжникът е имал възможност да оспори решението чрез пълно преразглеждане и е бил съответно информиран със или в решението за процесуалните изисквания за обжалване, включително за наименованието и адреса на институцията, пред която се обжалва, както и за крайния срок; и
- в) длъжникът е пропуснал да обжалва решение в съответствие с процесуалните изисквания.

2. Когато процесът в държавата-членка по произход не отговаря на процесуалните изисквания по член 13 или 14, такова неспазване на изискванията се преодолява, ако се докаже от действията на длъжника в съдебното производство, че той лично е получил навреме връчения документа, за да може да подготви защитата си.

Член 19

Минимални изисквания за преразглеждане на изключителни случаи

1. В допълнение на членове от 13 до 18, решение може да бъде удостоверено като европейско изпълнително основание само ако

длъжникът е оправомощен от закона на държавата-членка по произход да иска преразглеждане на съответното решение, когато са изпълнени следните условия:

- а) i) документ за започване на процеса, равностоен документ или, когато е приложимо, призовка за съдебно заседание е връчен по един от начините по член 14, и

- ii) връчването не е извършено навреме, за да му позволи да подготви защитата си, без вина от негова страна;

или

- б) длъжникът не е оспорил вземането поради непреодолима сила или поради изключителни обстоятелства, без вина от негова страна,

като и в двата случая е действал незабавно.

2. Този член не накръпя възможността на държавите-членки да разрешават преразглеждане на решение при по-благоприятни условия, отколкото тези по параграф 1.

ГЛАВА IV

ПРИНУДИТЕЛНО ИЗПЪЛНЕНИЕ

Член 20

Процедура за принудително изпълнение

1. Без да се засягат разпоредбите на настоящата глава, процедурите за принудително изпълнение се уреждат от закона на държавата-членка на принудителното изпълнение.

Решение, което е удостоверено като европейско изпълнително основание, ще бъде изпълнено при същите условия както решение, което е постановено в държавата-членка на принудителното изпълнение.

2. Кредиторът трябва да предостави на компетентни органи за принудително изпълнение в държавата-членка на принудителното изпълнение:

- а) екземпляр от решение, което отговаря на необходимите изисквания за доказателствена сила;

- б) екземпляр на удостоверение за европейско изпълнително основание, което отговаря на необходимите изисквания за доказателствена сила; и

в) при нужда, препис на удостоверението за европейско изпълнително основание или превод на същото на официалния език на държавата-членка на принудителното изпълнение, или ако има няколко официални езика в държавата-членка на принудителното изпълнение, на официалния език или на един от официалните езици на съдебното производство, от мястото, откъдето принудителното изпълнение е потърсено, съгласно законодателството на тази държава-членка, или друг език, който държавата-членка на принудително изпълнение е посочила, може да бъде приет. Всяка държава-членка може да посочи официалния език или езиците на институциите на Европейската общност, различен от техния собствен, на който приема да бъде съставено удостоверението. Преводът трябва да е заверен от оправомощено лице в една от държавите-членки.

3. На страна, която иска принудително изпълнение в държава-членка на удостоверение за европейско изпълнително основание, не може да се изисква никакъв залог, спогодба или депозит, под каквото и да е наименование, поради факта че е чужд гражданин, не е местно лице или не пребивава в държавата-членка на принудителното изпълнение.

Член 21

Отказ от принудително изпълнение

1. При молба на длъжника принудителното изпълнение се отказва от компетентния съд в държавата-членка на принудителното изпълнение, ако решението, което е удостоверено като европейско изпълнително основание, е несъвместимо с предишно решение, което е постановено в някоя държава-членка или в трета страна, когато.

- а) предишното решение е постановено при еднакво правно основание за вземане и между същите страни; и
- б) предишното решение е постановено в държавата-членка на принудителното изпълнение или отговаря на необходимите условия за признаване в държавата-членка на принудителното изпълнение; и
- в) несъвместимостта на решенията не е била и не може да бъде повдигната като възражение в съдебното производство в държавата-членка по произход.

2. Решението или неговото удостоверяване като европейско изпълнително основание не може при никакви обстоятелства да бъде предмет на преразглеждане в държавата-членка на принудителното изпълнение.

Член 22

Споразумения с трети страни

Настоящият регламент няма действие спрямо споразуменията, с които държавите-членки са се задължили преди влизането в сила

на Регламент (ЕО) № 44/2001, в съответствие с член 59 от Брюкселската конвенция относно подведомствеността и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела, да не признават постановеното решение, по-специално в друга държава-членка, която е страна по посочената конвенция, срещу ответник, чието местоживее или обичайно пребиваване е в трета страна, за делата по член 4 от посочената конвенция съдебното решение може да се основава на компетентността, която е уредена в член 3, втори параграф от посочената конвенция.

Член 23

Спиране или ограничаване на принудителното изпълнение

Когато длъжникът е:

- обжалвал решението, което е удостоверено като европейско основание за принудително решение, включително молба за преразглеждане по смисъла на член 19, или
- поискал поправка или оттегляне на удостоверението за европейско изпълнително основание съгласно член 10,

компетентният съд или орган в държавата-членка на принудително изпълнение при молба на длъжника може:

- а) да ограничи производството по принудителното изпълнение до обезпечителни мерки; или
- б) да направи принудителното изпълнение условно, при предоставяне на определена гаранция;
- в) при изключителни обстоятелства да спре производството по принудителното изпълнение.

ГЛАВА V

СЪДЕБНИ СПОГОДБИ И ПУБЛИЧНИ ДОКУМЕНТИ

Член 24

Съдебна спогодба

1. Спогодба, която се отнася до вземане по смисъла на член 4, параграф 2, което е било одобрено от съда или е сключено пред съда в хода на производството, и която е приложима в държава-членка, в която е била одобрена или сключена, при молба до съда, който я е одобрил или преп който е сключена, може да се удостовери като европейско изпълнително основание чрез стандартния формуляр от приложение II.

2. Спогодба, която е удостоверена като европейско изпълнително основание в държава-членка по произход, се изпълнява в държава-членка без нужда от декларация за изпълняемост и без възможност за противопоставяне на неговата изпълняемост.

3. Разпоредбите в глава II, с изключение на член 5, член 6, параграф 1 и член 9, параграф 1 и в глава IV, с изключение на член 21, параграф 1 и член 22 се прилагат по целесъобразност.

Член 28

Отношение към Регламент (ЕО) № 1348/2000

Член 25

Настоящият регламент не засяга приложението на Регламент (ЕО) № 1348/2000.

Публични документи

1. Публичен документ относно вземане по смисъла на член 4, параграф 2 е изпълняем в държавата-членка при молба до посочения орган на държавата-членка по произход и се удостоверява като европейско изпълнително основание чрез стандартния формуляр от приложение III.

ГЛАВА VIII

ОБЩИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

2. Публичен документ, който е удостоверен като европейско изпълнително основание в държавата-членка по произход, е изпълняем в друга държава-членка без нужда от декларация и без възможност за противопоставяне на неговата изпълняемост.

Член 29

Информация относно процедурите и органите по принудително изпълнение

3. Разпоредбите на глава II, с изключение на член 5, член 6, параграф 1 и член 9, параграф 1 и на глава IV, с изключение на член 21, параграф 1 и член 22, се прилагат по целесъобразност.

Държавите-членки си сътрудничат с цел да осигурят на обществото и професионалните кръгове информация относно:

- методите и процедурите на принудителното изпълнение в държавите-членки; и
- компетентните органи за принудително изпълнение в държавите-членки,

ГЛАВА VI

ВРЕМЕННА РАЗПОРЕДБА

Член 26

по-специално чрез Европейската съдебна мрежа по гражданските и търговските дела, създадена в съответствие с Решение 2001/470/ЕО⁽¹⁾.

Временна разпоредба

Член 30

Настоящият регламент е приложим само за произнесени решения, за съдебни, одобрени или сключени спогодби и за документи, формално съставени или регистрирани като публични документи след влизането в сила на този регламент.

Информация относно процедурите по обезщетение, езици и правомощия

1. Държавите-членки уведомяват Комисията за:

- процедури за поправка и оттегляне по член 10, параграф 2 и процедурата за преразглеждане по член 19, параграф 1;
- приетите езици в съответствие с член 20, параграф 2, буква в);
- списък на правомощията по член 25;

ГЛАВА VII

ОТНОШЕНИЯ С ДРУГИ ПРАВНИ АКТОВЕ НА ОБЩНОСТТА

Член 27

както и всички допълнителни изменения към тях.

Отношение към Регламент (ЕО) № 44/2001

Настоящият регламент няма действие по отношение на възможността за искане на признаване и изпълнение на съдебно решение, съдебна спогодба или публичен документ по безспорно вземане в съответствие с Регламент (ЕО) № 44/2001.

2. Комисията предоставя публично нотифицираната информация в съответствие с параграф 1 чрез публикуване в *Официален вестник на Европейския съюз*, както и по всички други подходящи начини.

⁽¹⁾ ОВ L 174, 27.6.2001 г., стр. 25.

12 BG Официален вестник на Европейския съюз 19/т. 7

Член 31

Изменения на приложенията

Всяко изменение на стандартните формуляри от приложенията се приема съгласно процедурата по член 32, параграф 2.

2. В случаите, когато се прави позоваване към настоящия параграф, се прилагат членове 3 и 7 от Решение 1999/468/ЕО, като се спазват разпоредбите на член 8 от него.

3. Комитетът приема свой процедурен правилник.

Член 33

Влизане в сила

Настоящият регламент влиза в сила на 21 януари 2005 г.

Член 32

Комитет

1. Комисията се подпомага от комитета по член 75 от Регламент (ЕО) № 44/2001.

Той е прилага от 21 октомври 2005 г., с изключение на членовете 30, 31 и 32, които се прилагат от 21 януари 2005 г.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави-членки в съответствие с Договора за създаване на Европейската общност.

Съставено в Страсбург на 21 април 2004 година.

За Европейския парламент

Председател

P. COX

За Съвета

Председател

D. ROCHE

3a i)

Член 18 от Регламента относно цифровизацията*

**Регламент (ЕС) 2023/2844 на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2023 година относно цифровизацията на съдебното сътрудничество и на достъпа до правосъдие по трансгранични гражданскоправни, търговскоправни и наказателноправни въпроси и за изменение на определени актове в областта на съдебното сътрудничество*

***До **17 януари 2029 г.** Комисията ще приеме актове за изпълнение относно децентрализираната информационна система и европейската точка за електронен достъп по отношение на Регламент (ЕО) № 805/2004 (вж. член 10, параграф 3 от Регламента относно цифровизацията)*

Член 18

Изменение на Регламент (ЕО) № 805/2004

В член 13, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 805/2004 се добавя следната буква:

„д) чрез електронни средства за връчване, предвидени в членове 19 и 19а от Регламент (ЕС) 2020/1784 на Европейския парламент и на Съвета (*).

(*) Регламент (ЕС) 2020/1784 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2020 г. относно връчване в държавите членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела („връчване на документи“) (ОВ L 405, 2.12.2020 г., стр. 40).“

36

Регламент (ЕО) № 1896/2006
на Европейския парламент и на Съвета
от 12 декември 2006 година за създаване
на процедура за **европейска**
заповед за плащане

[Регламент с приложенията](#)

[Изменения и съдебна практика на Съда на ЕС](#)

[Практическо ръководство на ЕСМ във връзка с Регламента относно европейската заповед за плащане](#)

[Европейски съдебен атлас по гражданскоправни въпроси — Регламент относно европейската заповед за плащане](#)

32006R1896

30.12.2006

ОФИЦИАЛЕН ВЕСТНИК НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

L 399/1

РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 1896/2006 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА
от 12 декември 2006 година
за създаване на процедура за европейска заповед за плащане

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ,

като взеха предвид Договора за създаване на Европейската общност, и по-специално член 61, буква в) от него,

като взеха предвид предложението на Комисията,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет ⁽¹⁾,

в съответствие с процедурата, предвидена в член 251 от Договора ⁽²⁾,

като имат предвид, че:

- (1) Общността си е поставила за цел поддържане и развитие на област на свобода, сигурност и справедливост, в която е гарантирано свободното движение на хора. За постепенното създаване на такава област Общността трябва да приеме, *inter alia*, мерки в областта на съдебното сътрудничество по граждански дела, които имат трансгранични последици и които са необходими за нормалното функциониране на вътрешния пазар.
- (2) Съгласно член 65, буква в) от Договора такива мерки трябва да включват мерки за премахване на пречките пред доброто функциониране на гражданското производство, при необходимост чрез насърчаването на съвместимостта на правилата за гражданско производство, приложими в държавите-членки.
- (3) Срещата на Европейския съвет в Тампере на 15 и 16 октомври 1999 г. прикани Съвета и Комисията да подготвят ново законодателство по въпросите, които способстват за безпроблемното съдебно сътрудничество и за подобрен достъп до правосъдие, и по-специално се позова в този контекст на заповедите за парични плащания.
- (4) На 30 ноември 2000 г. Съветът прие съвместна програма на Комисията и Съвета, съдържаща мерки за прилагането на

принципа на взаимно признаване на решенията по граждански и търговски дела ⁽³⁾. Програмата предвижда възможността за въвеждане на специфична, единна или хармонизирана процедура в Общността за получаване на съдебно решение в конкретни области, включително тази на безспорните вземания. Това беше доразработено с Хагската програма, приета от Европейския съвет на 5 ноември 2004 г., която призова за активни действия по европейска заповед за плащания.

- (5) Комисията прие Зелена книга за процедура за Европейската заповед за плащане и за мерки за опростяване и ускоряване на съдебните спорове, свързани с малки вземания, на 20 декември 2002 г. Зелената книга постави началото на консултации по възможните цели и елементи на единна или хармонизирана европейска процедура за изискване по съдебен ред на безспорни вземания.
- (6) Бързото и ефективно събиране по съдебен ред на неизплатени задължения, по които не съществува правен спор, е от първостепенно значение за икономическите оператори в Европейския съюз, тъй като просрочените плащания представляват основна причина за неплатежоспособността, която застрашава оцеляването на предприятията, по-специално малките и средните предприятия, и води до загуба на голям брой работни места.
- (7) Всички държави-членки се опитват да решат въпроса с масовото събиране по съдебен ред на безспорни вземания, в повечето държави това става чрез процедура за опростена заповед за плащане, но както съдържанието на националното законодателство, така и изпълнението на вътрешните процедури се различават значително. В допълнение към това съществуващите понастоящем процедури често са неприложими или неподходящи по трансгранични дела.
- (8) Възникващите в резултат на това пречки пред достъп до ефективно правосъдие по трансгранични дела и нарушаването на конкуренцията на вътрешния пазар в резултат на дисбаланса във функционирането на процесуалните способности, предоставени на разположение на кредиторите в различните държави-членки налагат законодателство на Общността, което да гарантира равнопоставеност на кредиторите и длъжниците в Европейския съюз.

⁽¹⁾ ОВ С 221, 8.9.2005 г., стр. 77.

⁽²⁾ Становище на Европейския парламент от 13 декември 2005 г. (все още непубликувано в Официален вестник), Обща позиция на Съвета от 30 юни 2006 г. (все още непубликувана в Официален вестник) и Позиция на Европейския парламент от 25 октомври 2006 г. Решение на Съвета от 11 декември 2006 г.

⁽³⁾ ОВ С 12, 15.1.2001 г., стр. 1.

- (9) Целта на настоящия регламент е да се опростят, ускорят и намалят разходите за съдебни спорове по трансгранични дела, свързани с безспорни парични вземания, чрез създаване на процедура за европейска заповед за плащане и да се позволи свободното обращение на европейските заповеди за плащане в държавите-членки, като се определят минималните стандарти, спазването на които премахва необходимостта от каквото и да е междинно производство в държавата-членка по привеждането в изпълнение преди признаването и привеждането в изпълнение.
- (10) Създадената с настоящия регламент процедура следва да послужи като допълнително и факултативно средство за ищеца, който е свободен да прибегне до процедурата, предвидена в националното законодателство. Съответно настоящият регламент нито замества, нито хармонизира съществуващите механизми за събиране по съдебен ред на безспорни вземания по националното законодателство.
- (11) Процедурата следва да бъде основана във възможно най-голяма степен на използването на стандартни форми при всяко общуване между съда и страните с цел улесняване на неговото администриране и създаване на възможност за използване на автоматична обработка на данни.
- (12) При решаването на това кои съдилища са компетентни да издадат европейска заповед за плащане държавите-членки следва да внимателно да преценят необходимостта от гарантиране на достъп до правосъдие.
- (13) При прилагането на европейската заповед за плащане ишецът следва да бъде задължен да предостави информация, която е достатъчна за установяването и подкрепата на вземането, за да може ответникът да направи добре информиран избор дали да се противопостави на вземането, или да не го оспоря.
- (14) В този контекст за ищеца следва да бъде задължително да представи описание на доказателствата, подкрепящи вземането. За тази цел формулярът на искова молба следва да включва възможно най-изчерпателен списък на видовете доказателства, които обикновено се представят в подкрепа на парични вземания.
- (15) Завеждането на иск за европейска заповед за плащане следва да породи плащането на евентуалните приложими съдебни такси.
- (16) Съдът следва да разгледа иска, включително въпроса за подсъдността и описанието на доказателствата, въз основа на информацията, предоставена във формуляра на исквата молба. Това би позволило на съда да провери *prima facie* основателността на вземането и, *inter alia*, да изключи неоснователни вземания или недопустими искове. Не следва да е задължително проверката да се извършва от съдия.
- (17) Не следва да има право на обжалване на отхвърлянето на иска. Това обаче не изключва евентуално разглеждане на иска от същата инстанция в съответствие с националното законодателство.
- (18) Европейската заповед за плащане следва да уведоми ответника за възможностите пред него да заплати сумата, присъдена на ищеца или да изпрати възражение в срок от 30 дни, ако той желае да оспори вземането. Освен че на ответника се предоставя цялата информация, свързана с вземането, съгласно представеното от ищеца, той трябва да бъде уведомен за правното значение на европейската заповед за плащане, и по-специално за последиците от неоспорването на вземането.
- (19) В резултат на различията между гражданските процесуални норми на държавите-членки и особено на тези, регулиращи връчването на документи, необходимо е да бъде предвидено специфично и подробно определение на минималните стандарти, които ще се прилагат в контекста на процедурата за европейска заповед за плащане. По-специално, по отношение на изпълнението на тези стандарти всеки метод, основан на правна фикция, не следва да се счита за достатъчно основание за връчване на европейска заповед за плащане.
- (20) Всички методи на връчване, изброени в членове 13 и 14, се характеризират или с пълна сигурност (член 13) или с много висока степен на вероятност (член 14), че връченият документ е достигнал до своя адресат.
- (21) Следва да се счита, че личното връчване на лица, различни от самия ответник, съгласно член 14, параграф 1, букви а) или б) отговаря на изискванията на тези разпоредби, ако тези лица действително са приели/получили европейската заповед за плащане.
- (22) Член 15 следва да се прилага към положения, в които ответникът не може да представява себе си в съда, както е случаят с юридическо лице, и в които лицето, което е упълномощено да го представлява, се определя по силата на закона, както и към положения, в които ответникът е упълномощил друго лице, по-специално адвокат, да го представлява във въпросното съдебно производство.
- (23) Ответникът може да внесе своето възражение, като използва стандартния формуляр, изложен в настоящия регламент. Независимо от това съдилищата следва да вземат предвид всяка друга писмена форма на възражение, ако то е изразено ясно.
- (24) Възражение, подадено в срок, следва да прекрати процедурата за европейска заповед за плащане и следва да доведе до автоматично прекъсване на делото към обичайното гражданско производство, освен ако ишецът не е поискал изрично прекратяването на производството в такъв случай. За целите на настоящия регламент понятието за обичайното гражданско производство не следва да бъде тълкувано задължително по смисъла на националното законодателство.

(25) След изтичането на срока за внасяне на възражение в някои изключителни случаи ответникът следва да има право да поиска преглед на европейската заповед за плащане. Прегледът в изключителни случаи не следва да означава, че на ответника се дава нова възможност за оспорване на вземането. По време на процедурата за преглед основанията на вземането не следва да бъдат оценявани извън основанията, произтичащи от изключителните обстоятелства, на които се е позовал ответникът. Другите изключителни обстоятелства биха могли да включват положението, при което европейската заповед за плащане е била обоснована с неистинска информация, предоставена в исковата молба.

(26) Съдебните такси, обхванати от член 25, не следва да включват например адвокатски хонорари или разходите за връчване на документи от субект, различен от съда.

(27) Европейска заповед за плащане, издадена в една държава-членка, която е станала изпълнима, следва да се счита за целите на правоприлагането като издадена в държавата-членка, в която се търси привеждане в изпълнение. Взаимното доверие в администрирането на правосъдието в държавите-членки обосновава това според оценката на съд на една държава-членка, че са изпълнени всички условия за издаване на европейска заповед за плащане, да позволи привеждането в изпълнение на заповедта във всички други държави-членки без съдебен преглед на правилното прилагане на минималните процесуални стандарти в държавата-членка, в която заповедта подлежи на привеждане в изпълнение. Без да се засягат разпоредбите на настоящия регламент, предвидени в член 22, параграфи 1 и 2 и член 23, процедурите за привеждане в изпълнение на европейската заповед за плащане следва да продължат да бъдат регулирани от националното законодателство.

(28) За целите на изчисляването на сроковете следва да се прилага Регламент (ЕИО, Евратом) № 1182/71 на Съвета от 3 юни 1971 г. за определяне на правилата, приложими за срокове, дати и крайни срокове ⁽¹⁾. Ответникът следва да бъде уведомен за това и следва да бъде информиран, че ще се вземат предвид официалните празници на държавата-членка, в която се намира съдът, издаващ европейската заповед за плащане.

(29) Тъй като целта на настоящия регламент, а именно: създаване на бърз и ефективен механизъм за събиране по съдебен ред на безспорни парични вземания в Европейския съюз, не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите-членки и може следователно, с оглед обхвата и последиците на регламента, да бъде осъществена по-успешно на общностно равнище, Общността може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарността, посочен в член 5 от Договора. В съответствие с принципа на пропорционалността, изложен в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигането на тази цел.

(30) Мерките, необходими за прилагането на настоящия регламент, следва да бъдат приети в съответствие с Решение 1999/468/ЕО на Съвета от 28 юни 1999 г. относно установяване на условията и реда за упражняване на изпълнителните правомощия, предоставени на Комисията ⁽²⁾.

(31) Обединеното кралство и Ирландия в съответствие с член 3 от Протокола относно положението на Обединеното кралство и Ирландия, приложен към Договора за Европейския съюз и Договора за създаване на Европейската общност, са уведомили за своето желание да участват в приемането и прилагането на настоящия регламент.

(32) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокола относно положението на Дания, приложен към Договора за Европейския съюз и Договора за създаване на Европейската общност, Дания не участва в приемането на настоящия регламент и той не е задължителен за нея и тя не е включена в неговото прилагане.

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1

Предмет

1. Целта на настоящия регламент е:

а) да опрости, ускори и намали разходите за съдебни спорове по трансгранични дела, свързани с безспорни парични вземания, чрез създаването на европейска заповед за плащане;

и

б) да позволи свободното обращение на европейски заповеди за плащане в държавите-членки чрез определянето на минимални стандарти, спазването на които премахва необходимостта от каквото и да е междинно производство в държавата-членка по привеждане в изпълнение преди признаването и привеждането в изпълнение.

2. Настоящият регламент не възпрепятства ищещ да предяви иск по смисъла на член 4, като използва друга процедура, която съществува по законодателството на държава-членка или по право на Общността.

Член 2

Обхват

1. Настоящият регламент се прилага към граждански и търговски дела по трансгранични спорове независимо от характера на съда или правораздавателния орган. Той не обхваща, по-специално, дела, свързани с приходи, митнищи или административни въпроси, или отговорността на държавата за действия и бездействия при упражняване на държавната власт (*acta iure imperii*).

⁽¹⁾ ОВ L 124, 8.6.1971 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ L 184, 17.7.1999 г., стр. 23. Решение, изменено с Решение 2006/512/ЕО (ОВ L 200, 22.7.2006 г., стр. 11).

24.12.2015 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 341/1

I

(Законодателни актове)

РЕГЛАМЕНТИ

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2015/2421 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от 16 декември 2015 година

за изменение на Регламент (ЕО) № 861/2007 за създаване на европейска процедура за искиове с малък материален интерес и Регламент (ЕО) № 1896/2006 за създаване на процедура за европейска заповед за плащане

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 81 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта за законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет ⁽¹⁾,

в съответствие с обикновената законодателна процедура ⁽²⁾,

като имат предвид, че:

- (1) С Регламент (ЕО) № 861/2007 на Европейския парламент и на Съвета ⁽³⁾ се създаде европейската процедура за искиове с малък материален интерес. Посоченият регламент се прилага както за спорни, така и за безспорни вземания в рамките на презгранични граждански и търговски спорове със стойност на иска, която не надвишава 2 000 EUR. Той гарантира също, че съдебните решения, постановени в рамките на тази процедура, подлежат на изпълнение без никаква междинна процедура, и по-специално без да е необходима декларация за изпълняемост в държавата членка по изпълнение (премахване на екзекватурата). Общата цел на Регламент (ЕО) № 861/2007 беше да се подобри достъпът до правосъдие както за потребителите, така и за предприятията, като се намалят разходите и се ускорят гражданскоправните процедури във връзка с исковите, попадащи в неговото приложно поле.
- (2) В доклада на Комисията от 19 ноември 2013 г. относно прилагането на Регламент (ЕО) № 861/2007 се посочва, че като цяло за европейската процедура за искиове с малък материален интерес се смята, че е улеснила презграничните съдебни спорове за искиове с малък материален интерес в Съюза. В същия доклад обаче се посочват също пречките пред разгръщането на пълния потенциал на европейската процедура за искиове с малък материален интерес в полза на потребителите и предприятията, и по-специално на малките и средните предприятия (МСП).

⁽¹⁾ ОВ С 226, 16.7.2014 г., стр. 43.

⁽²⁾ Позиция на Европейския парламент от 7 октомври 2015 г. (все още непубликувана в Официален вестник) и решение на Съвета от 3 декември 2015 г.

⁽³⁾ Регламент (ЕО) № 861/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 11 юли 2007 г. за създаване на европейска процедура за искиове с малък материален интерес (ОВ L 199, 31.7.2007 г., стр. 1).

В посочения доклад се констатира, наред с другото, че ниската максимално допустима стойност на иска, посочен в Регламент (ЕО) № 861/2007 по отношение на стойността на иска, лишава много от потенциалните ищци по презгранични спорове от възможността да използват опростена процедура. Освен това в него се посочва, че редица елементи на процедурата биха могли да бъдат допълнително опростени с цел намаляване на разноските и продължителността на съдебните спорове. В доклада на Комисията се заключава, че тези пречки могат да бъдат премахнати най-ефективно чрез изменение на Регламент (ЕО) № 861/2007.

- (3) Потребителите следва да могат да използват в пълна степен възможностите, предоставяни от вътрешния пазар, и доверието им не следва да бъде разклащано поради отсъствието на ефективни правни средства за защита по спорове, при които е налице презграничен елемент. Подобренията на европейската процедура за искове с малък материален интерес, предложени с настоящия регламент, имат за цел да предоставят на потребителите средства за ефективна защита и по този начин допринасят за практическото упражняване на правата им.
- (4) Повишаването на максимално допустимата стойност на иска на 5 000 EUR би подобрило достъпа до ефективен и икономически изгоден съдебен механизъм за защита по презгранични спорове, по-специално за МСП. По-широкият достъп до правосъдие ще повиши доверието в презграничните сделки и ще допринесе за пълноценното използване на възможностите, предлагани от вътрешния пазар.
- (5) Настоящият регламент следва да се прилага единствено за презгранични случаи. За презграничен случай следва да се счита случаят, при който поне една от страните е с местоживее или обичайно пребиваване в обвързана от настоящия регламент държава членка, различна от държавата членка на сезирания съд или правораздавателен орган.
- (6) Европейската процедура за искове с малък материален интерес следва да бъде допълнително усъвършенствана, като се използват технологичното развитие в областта на правосъдието и новите инструменти на разположение на съдилищата и правораздавателните органи, което може да спомогне за преодоляване на географското разстояние и неговите последици по отношение на високите разноски и продължителността на производствата.
- (7) За да се намалят допълнително разноските за съдебните спорове и продължителността на процедурата, следва да се насърчава в по-голяма степен използването на съвременни комуникационни технологии от страните по делата и от съдилищата и правораздавателните органи.
- (8) За документите, които трябва да бъдат връчени на страните по европейската процедура за искове с малък материален интерес, връчването по електронен път следва да е равносилно на връчването по пощата. За целта настоящият регламент следва да установи обща рамка, която позволява използването на електронни услуги, когато са налични необходимите технически средства и когато използването на електронни услуги е съвместимо с националните процесуални правила на засегнатите държави членки. Що се отнася до всяка друга размяна на писмени съобщения между страните или други лица, участващи в производството, и съдилищата или правораздавателните органи, електронните средства следва да се използват доколкото е възможно като предпочитаното средство, когато са налични и допустими.
- (9) Освен ако страните или други получатели са задължени съгласно националното право да приемат електронни средства, те следва да имат избор дали да използват електронни средства, когато са налични и допустими, или по-традиционни средства за връчването на документите или за друга писмена размяна на съобщения със съда или правораздавателния орган. Съгласието за връчване на документи чрез електронни средства не засяга правото на дадена страна да откаже да приеме документ, който не е написан (или не се придружава от превод) на официалния език на държавата членка, в която тази страна има местоживее или обичайно пребиваване, или — ако съществуват няколко официални езика в съответната държава членка — на официалния език или един от официалните езици на мястото, където същата страна има местоживее или обичайно пребиваване, или на език, който тя разбира.
- (10) Когато за връчване на документи или за други писмени съобщения се използват електронни средства, държавите членки следва да прилагат съществуващите добри практики, за да гарантират, че съдържанието на тези получени документи и писмени съобщения е вярно и съответства на съдържанието на изпратените документи и писмени съобщения и че методът, използван за потвърждение на получаването, предвижда потвърждение на получаването от адресата, както и на датата на получаване.
- (11) Европейската процедура за искове с малък материален интерес е по същество писмена процедура. Устно изслушване следва да бъде проведено само по изключение, когато не е възможно съдебното решение да бъде постановено въз основа на писмени доказателства или когато съд или правораздавателен орган се съгласи да проведе устно изслушване по искане на някоя от страните.

24.12.2015 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 341/3

- (12) За да се позволи на лицата да бъдат изслушани, без да се изисква да пътуват до съда или правораздавателния орган, устните изслушвания, както и събирането на доказателства чрез изслушване на свидетели, вещи лица или страни, следва да се извършва чрез използване на подходящи средства за комуникация от разстояние, които са на разположение на съда или правораздавателния орган, освен ако поради конкретните обстоятелства по делото използването на такива технологии би било неуместно с оглед на провеждането на справедлив процес. По отношение на лицата с местоживеене или обичайно пребиваване в държава членка, различна от държавата членка на сезирания съд или правораздавателен орган, устното изслушване следва да бъде организирано чрез използване на процедурите, предвидени в Регламент (ЕО) № 1206/2001 на Съвета ⁽¹⁾.
- (13) Държавите членки следва да насърчават използването на технология за комуникация от разстояние. За провеждането на устно изслушване следва да се създадат условия съдилищата или правораздавателните органи, компетентни по европейската процедура за иски с малък материален интерес, да имат достъп до подходяща технология за комуникация от разстояние, с цел да се осигури справедливост на производството, като се вземат предвид конкретните обстоятелства по делото. Що се отнася до видеоконференчните връзки, следва да се вземат предвид препоръките на Съвета относно трансграничните видеоконферентни връзки, приети от Съвета на 15 и 16 юни 2015 г., както и работата, предприета в рамките на европейското електронно правосъдие.
- (14) Потенциалните разноски за съдебните спорове могат да повлияят на решението на ищеца дали да подаде иск до съда. Наред с другите разноски, съдебните такси може да накарат ищеца да се откаже да заведе дело в съда. За да се гарантира достъпът до правосъдие по презгранични иски с малък материален интерес, съдебните такси, събирани в държава членка за европейската процедура за иски с малък материален интерес, не следва да бъдат несъразмерни спрямо размера на иска и по-високи от съдебните такси, събирани за националните опростени съдебни процедури в тази държава членка. Това обаче не следва да възпрепятства налагането на разумни минимални съдебни такси и не следва да засяга възможността при същите условия да се налага отделна такса за всяка процедура за обжалване на съдебно решение, постановено в рамките на европейската процедура за иски с малък материален интерес.
- (15) За целите на настоящия регламент съдебните такси следва да включват такси и други разходи, които трябва да бъдат платени на съда или правораздавателния орган, чийто размер се определя в съответствие с националното право. Те не следва да включват например суми, които са прехвърлени на трети страни в хода на производството, например адвокатски възнаграждения, разходи за превод, разходи за връчване на документи от субекти, различни от съда или правораздавателния орган, или разходи, платени на вещи лица или свидетели.
- (16) Ефективният достъп до правосъдие в целия Съюз е основна цел. За да се осигури този ефективен достъп в контекста на европейската процедура за иски с малък материален интерес, следва да се предоставя правна помощ в съответствие с Директива 2003/8/ЕО на Съвета ⁽²⁾.
- (17) Плащането на съдебните такси не следва да налага ищецът да пътува до държавата членка на сезирания съд или правораздавателен орган или да наема адвокат за тази цел. С цел да се гарантира, че и на ищите, които се намират в държава членка, различна от държавата членка, в която се намира сезираният съд или правораздавателен орган, е предоставен ефективен достъп до производството, държавите членки следва като минимум да предлагат поне един от начините за плащане от разстояние, предвидени в настоящия регламент.
- (18) Следва да се поясни, че съдебна спогодба, одобрена или сключена пред съд или правораздавателен орган в рамките на европейската процедура за иски с малък материален интерес, има същата изпълнителна сила като съдебно решение, постановено в рамките на такава процедура.
- (19) С цел да се намали до минимум необходимостта от превод и свързаните с него разходи, при издаването на удостоверение за изпълнение на съдебно решение, постановено в рамките на европейската процедура за иски с малък материален интерес, или на съдебна спогодба, одобрена или сключена пред съд или правораздавателен орган в хода на същата процедура, на различен от техния език съдът или правораздавателният орган следва да използват подходящия езиков образец на стандартния формуляр на удостоверението, който е поместен като динамичен онлайн формат на европейския портал за електронно правосъдие. В това отношение те следва да могат да разчитат на правилността на превода, който е на разположение на посочения портал. Евентуалните разходи за необходимия превод на текста, вписан в полетата за свободен текст на удостоверението, трябва да бъдат разпределени съгласно предвиденото в правото на държавата членка на съда или правораздавателния орган.

⁽¹⁾ Регламент (ЕО) № 1206/2001 на Съвета от 28 май 2001 г. относно сътрудничеството между съдилища на държавите членки при събирането на доказателства по граждански или търговски дела (ОВ L 174, 27.6.2001 г., стр. 1).

⁽²⁾ Директива 2003/8/ЕО на Съвета от 27 януари 2003 г. за подобряване на достъпа до правосъдие при презгранични спорове чрез установяването на минимални общи правила за правната помощ при такива спорове (ОВ L 26, 31.1.2003 г., стр. 41).

- (20) Държавите членки следва да предоставят практическа помощ на страните при попълването на стандартните формуляри, предвидени в европейската процедура за иски с малък материален интерес. Освен това, те следва да осигуряват обща информация за приложното поле на европейската процедура за иски с малък материален интерес и за това кои съдилища или правораздавателни органи са компетентни по нея. Това задължение обаче не следва да води до предоставяне на правна помощ или правно подпомагане под формата на правна оценка на конкретния казус. Държавите членки следва да имат правото да вземат решение относно най-подходящите начини и средства за предоставяне на подобна практическа помощ и обща информация, както и на кои органи да възложат тези задължения. Такава обща информация относно приложното поле на европейската процедура за иски с малък материален интерес и относно компетентните съдилища или правораздавателни органи може също да бъде предоставена чрез посочване на информация, съдържаща се в брошури или наръчници, на национални уебсайтове или на европейския портал за електронно правосъдие, или чрез съответните помощни организации като мрежата на европейските потребителски центрове.
- (21) Информацията за съдебните такси и начините на плащане, както и за органите или организациите, които са компетентни да предоставят практическа помощ в държавите членки, следва да бъде по-прозрачна и лесно достъпна в интернет. За тази цел държавите членки следва да предоставят тази информация на Комисията, която на свой ред следва да осигури публичен достъп до нея и да я разпространява до широката общественост чрез всички подходящи средства, по-специално чрез европейския портал за електронно правосъдие.
- (22) В Регламент (ЕО) № 1896/2006 на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁾ следва да се изясни, че когато спорът попада в приложното поле на европейската процедура за иски с малък материален интерес, тази процедура следва да бъде достъпна за ищец по процедура за европейска заповед за плащане, в случай че ответникът е подал възразжение срещу такава заповед.
- (23) С цел допълнително улесняване на достъпа до европейската процедура за иски с малък материален интерес стандартният иск формуляр следва не само да бъде на разположение на съдилищата и правораздавателните органи, компетентни по европейската процедура за иски с малък материален интерес, но следва също да бъде достъпен посредством подходящи национални уебсайтове. Посоченото задължение може да бъде изпълнено чрез предоставяне на връзка към европейския портал за електронно правосъдие на съответните национални уебсайтове.
- За да се подобри защитата на ответника, стандартните формуляри, предвидени в Регламент (ЕО) № 861/2007, следва да съдържат информация относно последиците за ответника, ако той не възрази срещу иска или не се яви на устното изслушване, на което е призован, по-специално относно възможността срещу него да бъде постановено или изпълнено съдебно решение и той да понесе разностите по производството. Стандартните формуляри следва да съдържат информация и относно факта, че спечелилата страна може да не успее да си възстанови разностите по производството, доколкото те са неужно направени или са несъразмерни със стойността на иска.
- (24) За да може стандартните формуляри за европейската процедура за иски с малък материален интерес и за европейската заповед за плащане да са актуализирани, на Комисията следва да бъде делегирано правомощието да приема актове в съответствие с член 290 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) по отношение на измененията на приложения I—IV към Регламент (ЕО) № 861/2007 и по отношение на измененията на приложения I—VII към Регламент (ЕО) № 1896/2006. От особена важност е по време на подготвителната си работа Комисията да провежда подходящи консултации, включително на експертно равнище. При подготовката и изготвянето на делегирани актове Комисията следва да осигури едновременно и своевременно предаване на съответните документи по подходящ начин на Европейския парламент и на Съвета.
- (25) В съответствие с член 3 от Протокол № 21 относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към Договора за Европейския съюз (ДЕС) и към ДФЕС, Обединеното кралство и Ирландия уведомиха за желанието си да участват в приемането и прилагането на настоящия регламент.
- (26) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокол № 22 относно позицията на Дания, приложен към ДЕС и към ДФЕС, Дания не участва в приемането на настоящия регламент и не е обвързана от него, нито от неговото прилагане.
- (27) Поради това регламенти (ЕО) № 861/2007 и (ЕО) № 1896/2006 следва да бъдат съответно изменени,

⁽¹⁾ Регламент (ЕО) № 1896/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 г. за създаване на процедура за европейска заповед за плащане (ОВ L 399, 30.12.2006 г., стр. 1).

02006R1896 — BG — 14.07.2017 — 003.006 — 1

Този текст служи само за информационни цели и няма правно действие. Институциите на Съюза не носят отговорност за неговото съдържание. Автентичните версии на съответните актове, включително техните преамбюли, са версиите, публикувани в Официален вестник на Европейския съюз и налични в EUR-Lex. Тези официални текстове са пряко достъпни чрез връзките, публикувани в настоящия документ

►В РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 1896/2006 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА
от 12 декември 2006 година
за създаване на процедура за европейска заповед за плащане
(ОВ L 399, 30.12.2006 г., стр. 1)

Изменен със:

Официален вестник		
	№	страница дата
► <u>M1</u>	Регламент (ЕС) № 936/2012 на Комисията от 4 октомври 2012 година	L 283 1 16.10.2012 г.
► <u>M2</u>	Регламент (ЕС) № 517/2013 на Съвета от 13 май 2013 година	L 158 1 10.6.2013 г.
► <u>M3</u>	Регламент (ЕС) 2015/2421 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2015 година	L 341 1 24.12.2015 г.
► <u>M4</u>	Делегиран регламент (ЕС) 2017/1260 на Комисията от 19 юни 2017 година	L 182 20 13.7.2017 г.

Поправен със:

- C1** Поправка, ОВ L 90466, 31.7.2024 г., стр. 1 (936/2012)

**РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 1896/2006 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ
ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА**

от 12 декември 2006 година

за създаване на процедура за европейска заповед за плащане

Член 1

Предмет

1. Целта на настоящия регламент е:
 - а) да опрости, ускори и намали разходите за съдебни спорове по трансгранични дела, свързани с безспорни парични вземания, чрез създаването на европейска заповед за плащане;
 - и
 - б) да позволи свободното обращение на европейски заповеди за плащане в държавите-членки чрез определянето на минимални стандарти, спазването на които премахва необходимостта от каквото и да е междинно производство в държавата-членка по приваждане в изпълнение преди признаването и приваждането в изпълнение.
2. Настоящият регламент не възпрепятства ищец да предяви иск по смисъла на член 4, като използва друга процедура, която съществува по законодателството на държава-членка или по правото на Общността.

Член 2

Обхват

1. Настоящият регламент се прилага към граждански и търговски дела по трансгранични спорове независимо от характера на съда или правораздавателния орган. Той не обхваща, по-специално, дела, свързани с приходи, митници или административни въпроси, или отговорността на държавата за действия и бездействия при упражняване на държавната власт (*acta iure imperii*).
2. Настоящият регламент не се прилага към:
 - а) имуществени права, произтичащи от брачни правоотношения, завещания и наследяване;
 - б) производства, свързани с обявяването на дружества или други юридически лица в несъстоятелност, конкордати и други аналогични производства;
 - в) социална сигурност;
 - г) вземания, произтичащи от извъндоговорни задължения, освен ако:
 - и) те не са били предмет на споразумение между страните или ако не е имало признаване на дълг,
 - или
 - ii) те са свързани с ликвидни задължения, произтичащи от съсобственост на имущество.
3. В настоящия регламент понятието „държава-членка“ означава държавите-членки с изключение на Дания.

Член 3

Трансгранични случаи

1. За целите на настоящия регламент трансграничен случай е такъв случай, при който поне една от страните има местоживеене или обичайно пребивава в държава-членка, различна от държавата-членка на сезирания съд.
2. Местоживеенето се определя в съответствие с членове 59 и 60 от Регламент (ЕО) № 44/2001 от 22 декември 2000 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела ⁽¹⁾.
3. Относимият момент за определяне на това дали е налице трансграничен случай е времето на внасяне на иска за европейска заповед за плащане в съответствие с настоящия регламент.

Член 4

Процедура за европейска заповед за плащане

Създава се процедура за европейска заповед за плащане за събиране на парични вземания с определен размер, които са били дължими в момента на подаване на иска за европейска заповед за плащане.

Член 5

Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

- 1) „държава-членка по произход“ означава държавата-членка, в която е издадена европейска заповед за плащане;
- 2) „държава-членка по привеждане в изпълнение“ означава държавата-членка, в която се иска привеждането в изпълнение на европейска заповед за плащане;
- 3) „съд“ означава всеки орган в държава-членка, който е компетентен по отношение на европейски заповеди за плащане или свързаните с тях въпроси;
- 4) „съд по произход“ означава съдът, който издава европейска заповед за плащане.

Член 6

Компетентност

1. За целите на прилагането на настоящия регламент компетентността се определя в съответствие със съответните правила на правото на Общността, по-специално на Регламент (ЕО) № 44/2001.
2. Независимо от това, ако вземането е свързано с договор, сключен от лице, потребител за с цел, която може да бъде считана като попадаща извън неговата професионална дейност, и ако ответникът е потребителят, единствено съдилищата на държавата-членка по местоживеенето на ответника по смисъла на член 59 от Регламент (ЕО) № 44/2001 са компетентни.

⁽¹⁾ ОВ L 12, 16.1.2001 г., стр. 1. Регламент, последно изменен с Регламент (ЕО) № 2245/2004 на Комисията (ОВ L 381, 28.12.2004 г., стр. 10).

▼В*Член 7***Молба за издаване на европейска заповед за плащане**

1. Молбата за издаване на европейска заповед за плащане се изготвя съгласно формуляр А, изложен в приложение I.

2. Молбата съдържа:

а) имената и адресите на страните, а при необходимост, и на техните представители, и на съда, до който е отправена молбата;

б) стойността на вземането, включително главницата, а, където е приложимо, и лихвата, договорните неустойки и разходите;

в) ако се иска лихва върху вземането — лихвеният процент и срокът, за който се иска лихва, освен ако към главницата не се добавя автоматично законна лихва по законодателството на държавата-членка по произход;

г) причината за завеждане на делото, включително описание на обстоятелствата, използвани като основание за вземането и, където е приложимо, исканата лихва;

д) описание на доказателствата в подкрепа на вземането;

е) основания за компетентността;

и

ж) трансграничния характер на случая по смисъла на член 3.

3. В молбата ищецът декларира, че предоставената информация е вярна според неговите знания и убеждения и приема, че всяко умишлено излагане на неверни факти би могло да доведе до съответни санкции по законодателството на държавата-членка по произход.

▼МЗ

4. В отделно допълнение към молбата ищецът може да посочи на съда коя от процедурите, изброени в член 17, параграф 1, букви а) и б), ако въобще посочва процедура, иска да се приложи към неговия иск в последващото гражданско производство, в случай че ответникът подаде възражение срещу европейската заповед за плащане.

В допълнението, предвидено в първа алинея, ищецът може също да посочи на съда, че се противопоставя на прехвърляне към гражданско производство по смисъла на член 17, параграф 1, буква а) или буква б) в случай на възражение от страна на ответника. Това не възпрепятства ищеца впоследствие да уведоми съда за това, но във всеки случай преди издаването на заповедта.

▼В

5. Молбата се подава на хартиен носител или чрез всяко друго средство за съобщения, включително електронно, прието от държавата-членка по произход и достъпно за съда по произход.

6. Молбата се подписва от ищеца или, където това е приложимо, от неговия представител. Когато молбата се подава на електронен носител в съответствие с параграф 5, тя се подписва в съответствие с член 2, параграф 2 от Директива 1999/93/ЕО от 13 декември 1999 г. на Европейския парламент и на Съвета относно правната рамка на Общността за електронните

▼B

подписи ⁽¹⁾. Подписът се признава в държавата-членка по произход и не може да бъде предмет на допълнителни изисквания.

Независимо от това такъв електронен подпис не се изисква, ако и доколкото в съдилищата на държавата-членка по произход съществува алтернативна електронна система за съобщаване, която е достъпна за определен кръг предварително регистрирани удостоверени потребители и която позволява идентифицирането на тези потребители по надежден начин. Държавите-членки уведомяват Комисията за такива системи за съобщаване.

*Член 8***Проверка на молбата**

Съдът, сезиран с молба за издаване на европейска заповед за плащане, проверява възможно най-бързо и въз основа на молбата дали са изпълнени изискванията, посочени в членове 2, 3, 4, 6 и 7, и дали вземането е основателно. Тази проверка може да представлява автоматизирана процедура.

*Член 9***Допълване и поправка**

1. Ако не са изпълнени изискванията, посочени в член 7, и ако вземането не е очевидно неоснователно, съдът предоставя на ищеца възможност да допълни или да поправи молбата. Съдът използва формуляр Б, изложен в приложение II.

2. Когато съдът иска от ищеца да допълни или поправи молбата, той указва срок, който той е преценил за подходящ с оглед на обстоятелствата. Съдът може по своя преценка да удължи този срок.

*Член 10***Изменение на молбата**

1. Ако изискванията по член 8 са изпълнени само за част от молбата, съдът уведомява ищеца за това, като използва формуляр В, изложен в приложение III. Ищецът се приканва да приеме или да отхвърли покана за европейска заповед за плащане на сума, посочена от съда, и се уведомява за последиците на неговото решение. Ищецът отговаря, като връща формуляр В в указания от съда срок в съответствие с член 9, параграф 2.

2. Ако ищецът приема предложението на съда, съдът издава европейска заповед за плащане в съответствие с член 12 за частта от вземането, приета от ищеца. Последиците по отношение на оставащата част от първоначалното вземане се регулират от националното законодателство.

⁽¹⁾ ОВ L 13, 19.1.2000 г., стр. 12.

▼В

3. Ако ищецът не изпрати своя отговор в указания от съда срок или отхвърли предложението на съда, съдът отхвърля изцяло молбата за европейска заповед за плащане.

*Член 11***Отхвърляне на молбата**

1. Съдът отхвърля молбата, ако:
 - а) не са изпълнени изискванията, посочени в членове 2, 3, 4, 6 и 7;

или
 - б) вземането е очевидно неоснователно;

или
 - в) ищецът не изпрати отговора си в указания от съда срок по член 9, параграф 2;

или
 - г) ищецът не изпрати своя отговор в указания от съда срок или отхвърли предложението на съда в съответствие с член 10.

Ищецът се уведомява за основанията за отхвърлянето с формуляр Г, изложен в приложение IV.

2. Отхвърлянето на молбата не подлежи на обжалване.
3. Отхвърлянето на молбата не възпрепятства ищеца да предяви своето вземане чрез нова молба за издаване на европейска заповед за плащане или чрез всяка друга процедура, предвидена по законодателството на държава-членка.

*Член 12***Издаване на европейска заповед за плащане**

1. Ако са изпълнени изискванията по член 8, съдът издава възможно най-рано и обикновено в 30-дневен срок от подаването на молбата европейска заповед за плащане, като използва формуляр Д, изложен в приложение V.

30-дневният срок не включва времето, използвано от ищеца за допълване, поправка или изменение на молбата.

2. Европейската заповед за плащане се издава заедно с копие от молбата. Тя не съдържа информацията, предоставена от ищеца в допълнения 1 и 2 към формуляр А.

3. С европейската заповед за плащане ответникът се уведомява за стоящите пред него възможности да:

- а) плати сумата, посочена в заповедта, на ищеца;

или

02006R1896 — BG — 14.07.2017 — 003.006 — 7

▼В

- б) да се противопостави на заповедта, като подаде до съда по произход възражение, което трябва да бъде изпратено в 30-дневен срок от връчването на заповедта.
- 4. С европейската заповед за плащане ответникът се уведомява, че:
 - а) заповедта е издадена единствено на основание информацията, която е била предоставена от ищеца и не е била проверена от съда;
 - б) заповедта подлежи на принудително изпълнение, освен ако не се подаде възражение до съда в съответствие с член 16;
 - в) когато е подадено възражение, производството продължава пред компетентните съдилища на държавата-членка по произход в съответствие с правилата на редовния граждански процес, освен ако ищецът не е поискал изрично в такъв случай производството да бъде прекратено изрично.
- 5. Съдът осигурява връчването на заповедта на ищеца в съответствие с националното законодателство по начин, който отговаря на минималните стандарти, посочени в членове 13, 14 и 15.

*Член 13***Връчване с обратна разписка на ответника**

Европейската заповед за плащане може да бъде връчена на ответника в съответствие с националното законодателство на държавата, в която трябва да се извърши връчването, по един от следните начини:

- а) лично връчване, доказано с потвърждаване на получаването, включително датата на получаване, което е подписано от ответника;
- б) лично връчване, доказано с документ, подписан от компетентното лице, което е извършило връчването, в който се посочва, че ответникът е получил документа или е отказал да го получи без правно основание, и датата на връчване;
- в) връчване по пощата, доказано с признаване на получаването, включително датата на получаване, което е подписано и върнато от ответника;
- г) връчване по електронен начин като факс или електронна поща, доказано с признаване на получаването, включително датата на получаване, което е подписано и върнато от ответника.

*Член 14***Връчване без обратна разписка от ответника**

1. Европейската заповед за плащане може също така да бъде връчена в съответствие с националното законодателство на държавата, в която трябва да се извърши връчването, по един от следните начини:

- а) лично връчване на личния адрес на ответника на лица, които живеят в същото домакинство или работят там;

▼B

- б) в случай на самостоятелно зает ответник или на юридическо лице — лично връчване в офиса на ответника на лица, които са наети от ответника;
- в) депозиране на заповедта в пощенската кутия на ответника;
- г) депозиране на заповедта в пощенска станция или при компетентни публични органи и поставяне в пощенската кутия на ответника на писмена нотификация за такова депозиране, при условие че писмената нотификация ясно указва естеството на документа като съдебен документ или правните последици от нотификацията като извършване на връчване и на определяне на срока за подаване на възражение;
- д) връчване по пощата без обратна разписка по параграф 3, когато адресът на ответника е в държавата-членка по произход;
- е) по електронен начин, доказано с автоматично потвърждаване на доставката, при условие че ответникът предварително изрично е приел този метод на връчване.
2. За целите на настоящия регламент връчването по параграф 1 е недопустимо, ако адресът на ответника не е известен със сигурност.
3. Връчването по параграф 1, букви а), б), в) и г) се доказва със:
- а) документ, подписан от компетентното лице, което е извършило връчването, в който се посочва:
- i) използваният начин на връчване;
- и
- ii) датата на връчване;
- и
- iii) когато заповедта е била връчена на лице, различно от ответника — името на това лице и неговата връзка с ответника;
- или
- б) потвърждение за получаването от лицето, на което заповедта е връчена, за целите на параграф 1, букви а) и б).

*Член 15***Връчване на представител**

Връчването по член 13 или 14 може също така да се извърши на представител на ответника.

▼B

Член 16

Възражение срещу европейската заповед за плащане

1. Ответникът може да подаде възражение срещу европейската заповед за плащане до съда по произход, като използва формуляр Е, изложен в приложение VI, което му се предоставя заедно с европейската заповед за плащане.
2. Възражението се изпраща в 30-дневен срок от връчването на заповедта на ответника.
3. Ответникът посочва във възражението, че той оспорва вземането, без да указва причините за това.
4. Възражението се подава на писмен носител или чрез друго средство за съобщаване, включително електронно, което се приема от държавата-членка по произход и е достъпно за съда по произход.
5. Възражението се подписва от ответника или, където това е приложимо, от неговия представител. Когато възражението се подава на електронен носител в съответствие с параграф 4, той се подписва в съответствие с член 2, параграф 2 от Директива 1999/93/ЕО. Подписът се признава в държавата-членка по произход и не може да бъде подлаган на допълнителни изисквания.

Независимо от това такъв електронен подпис не се изисква, ако и доколкото в съдилищата на държавата-членка по произход съществува алтернативна съобщителна система, която е достъпна за определена група предварително регистрирани удостоверени потребители, и която позволява идентифицирането на тези потребители по сигурен начин. Държавите-членки съобщават на Комисията за такива съобщителни системи.

▼M3

Член 17

Последици от подаването на възражение

1. Ако възражението е подадено в срока по член 16, параграф 2, производството продължава пред компетентните съдилища на държавата членка по произход, освен ако ищецът изрично е поискал в такъв случай производството да бъде прекратено. Производството продължава в съответствие с правилата за:
 - а) европейската процедура за искове с малък материален интерес, установена в Регламент (ЕО) № 861/2007, ако е приложима; или
 - б) всяка подходяща национална гражданскоправна процедура.
2. Когато ищецът не е посочил коя от процедурите, изброени в параграф 1, букви а) и б), иска да се приложи към неговия иск в производството, което следва в случай на възражение, или когато ищецът е поискал европейската процедура за искове с малък материален интерес, установена в Регламент (ЕО) № 861/2007, да се приложи към иск, който не попада в приложното поле на посочения регламент, производството се прехвърля към подходящата национална гражданскоправна процедура, освен ако ищецът е поискал изрично такова прехвърляне да не се прави.

▼M3

3. Когато ищецът е предявил своя иск чрез процедурата за европейска заповед за плащане, нищо в националното право не засяга неговото положение в последващо гражданско производство.
4. Прехвърлянето към гражданско производство по смисъла на параграф 1, букви а) и б) се урежда от правото на държавата-членка по произход.
5. Ищецът се уведомява дали ответникът е подал възражение и за евентуално прехвърляне към гражданско производство по смисъла на параграф 1.

▼B*Член 18***Привеждане в изпълнение**

1. Ако в срока по член 16, параграф 2, като се вземе предвид подходящ срок за получаване на възражението, не е подадено възражение до съда по произход, съдът по произход обявява европейската заповед за плащане за подлежаща на изпълнение, като използва формуляр Ж, изложен в приложение VII. Съдът проверява датата на връчване.
2. Без да се засяга параграф 1, формалните изисквания за прилагане в изпълнение се регулират от правото на държавата-членка по произход.
3. Съдът изпраща подлежащата на изпълнение европейска заповед за плащане на ищеца.

*Член 19***Отмяна на екзекватура**

Европейска заповед за плащане, която подлежи на изпълнение в държавата-членка по произход, се признава и се привежда в изпълнение в другите държави-членки, без да е необходимо да се обявява изпълнимостта и без възможност за оспорване на нейното признаване.

*Член 20***Преглед в изключителни случаи**

1. След изтичането на крайния срок по член 16, параграф 2 ответникът има право да поиска преглед на европейската заповед за плащане от компетентния съд в държавата-членка по произход, когато:
 - a) i) заповедта за плащане е била връчена по един от начините, предвидени в член 14,

и

ii) връчването не е било извършено в срок, който да му позволи да организира в достатъчна степен своята защита, без вина от негова страна,

или
 - б) ответникът е бил възпрепятстван да оспори вземането поради форсмажорни обстоятелства или в резултат на извънредни обстоятелства, без вина от негова страна,
- при условие че и в двата случая той действа незабавно.

▼В

2. След изтичането на крайния срок по член 16, параграф 2 ответникът също така има право да поиска преглед на европейска заповед за плащане от компетентния съд в държавата-членка по произход, когато заповедта за плащане очевидно е била издадена погрешно, като се имат предвид изискванията, предвидени в настоящия регламент или в резултат на други извънредни обстоятелства.

3. Ако съдът отхвърли молбата на ответника на основание, че нито един от поводите за преглед по параграфи 1 и 2 не е приложим, европейската заповед за плащане остава в сила.

Ако съдът прецени, че прегледът е основателен на едно от основанията, предвидени в параграфи 1 и 2, европейската заповед за плащане е невалидна.

*Член 21***Привеждане в изпълнение**

1. Без да се засягат разпоредбите на настоящия регламент, процедурите за привеждане в изпълнение се регулират от правото на държавата-членка по привеждане в изпълнение.

Европейска заповед за плащане, която е станала изпълнима, се привежда в изпълнение при същите условия, както и изпълнимо решение, издадено в държавата-членка по привеждане в изпълнение.

2. За привеждане в изпълнение в друга държава-членка ищецът представя на компетентните органи за привеждане в изпълнение на същата държава-членка:

а) копие от европейската заповед за плащане, обявена за изпълнима от съда по произход, която изпълнява условията, необходими за установяване на нейната автентичност;

и

б) при необходимост превод на европейската заповед за плащане на официалния език на държавата-членка по привеждане в изпълнение или ако има няколко официални езика в тази държава-членка, на официалния език или на един от официалните езици на съдебното производство в мястото, където се иска привеждане в изпълнение, в съответствие със законодателството на същата държава-членка, или на друг език, за който държавата-членка по привеждане в изпълнение е посочила, че ще приеме. Всяка държава-членка може да посочи официален език или езици на институциите на Европейския съюз, различен от нейния собствен, който тя може да приеме по отношение на европейска заповед за плащане. Преводът се легализира от лице, което е компетентно да извършва това в една от държавите-членки.

3. Никакво обезпечение, залог или депозит, описани под каквато и да е форма, не могат да се изискват от ищец, който в една държава-членка иска привеждане в изпълнение на европейска заповед за плащане, издадена в друга държава-членка, на основание на това, че той е чужд гражданин или че той няма местоживене или местопребиваване в държавата-членка по привеждане в изпълнение.

Член 22

Отказ за привеждане в изпълнение

1. По молба на ответника привеждането в изпълнение се отказва от компетентния съд в държавата-членка по привеждане в изпълнение, ако европейската заповед за плащане противоречи на по-ранно решение или заповед в която и да е държава-членка или в трета страна, при условие че:

а) по-ранното решение или заповед се отнасят до същото основание между същите страни;

и

б) по-ранното решение или заповед отговаря на условията, необходими за признаването му/й в държавата-членка по привеждане в изпълнение;

и

в) противоречието не е било могло да бъде повдигнато като възражение в съдебното производство в държавата-членка по произход.

2. Привеждането в изпълнение се отказва също така при молба, ако и доколкото ответникът е заплатил на ищеца сумата, присъдена в европейската заповед за плащане.

3. Европейската заповед за плащане при никакви обстоятелства не може да бъде преразглеждана по същество в държавата-членка по привеждане в изпълнение.

Член 23

Спиране или ограничаване на привеждането в изпълнение

Когато ответникът е поискал преглед в съответствие с член 20, компетентният съд в държавата-членка по привеждане в изпълнение може, по молба на ответника:

а) да ограничи производството по привеждане в изпълнение до обезпечителни мерки;

или

б) да направи привеждането в изпълнение условно, при предоставяне на обезпечение по негова преценка;

или

в) при изключителни обстоятелства да спре производството по привеждането в изпълнение.

Член 24

Правно представителство

Представителството от адвокат или друг професионалист в правната сфера не е задължително:

а) за ищеца — по отношение на молбата за издаване на европейска заповед за плащане;

б) за ответника — по отношение на възражението срещу европейска заповед за плащане.

▼B

Член 25

Съдебни такси

▼M3

1. Когато в дадена държава членка съдебните такси за гражданско производство по смисъла на член 17, параграф 1, буква а) или буква б), според случая, са равни или по-високи от таксите за процедурата за европейска заповед за плащане, общият размер на съдебните такси за процедурата за европейска заповед за плащане и за гражданското производство, образувано в случай на подадено възражение съгласно член 17, параграф 1, не надвишава съдебните такси за това производство, без да има преди това процедура по издаване на европейска заповед за плащане в същата държава членка.

В държава членка не могат да се начисляват допълнителни съдебни такси за гражданското производство, образувано в случай на подадено възражение съгласно член 17, параграф 1, буква а) или буква б), според случая, ако съдебните такси за такова производство в тази държава членка са по-ниски от таксите за процедурата за европейска заповед за плащане.

▼B

2. За целите на настоящия регламент съдебните такси включват съдебни такси и други такси, които трябва да бъдат платени на съда, чийто размер се определя в съответствие с националното законодателство.

Член 26

Връзка с националното процесуално право

Всички процесуални въпроси, които не са изрично разгледани в настоящия регламент, се регулират от националното законодателство.

Член 27

Връзка с Регламент (ЕО) № 1348/2000

Настоящият регламент не засяга прилагането на Регламент (ЕО) № 1348/2000 от 29 май 2000 г. за връчване на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела в държавите-членки ⁽¹⁾.

Член 28

Информация относно разноските по връчване и привеждането в изпълнение

Държавите-членки си сътрудничат за предоставяне на широката общественост и професионалните среди на информацията относно:

а) разноските по връчване на документите;

и

б) органите, които имат компетентност по отношение на привеждането в изпълнение за целите на прилагането на членове 21, 22 и 23,

по-специално чрез Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела, създадена с Решение 2001/470/ЕО на Съвета ⁽²⁾.

⁽¹⁾ ОВ L 160, 30.6.2000 г., стр. 37.

⁽²⁾ ОВ L 174, 27.6.2001 г., стр. 25.

▼B

Член 29

Информация относно компетентността, процедурите за преглед, начините за съобщаване и езиците

1. Най-късно до 12 юни 2008 г. държавите-членки съобщават на Комисията:

- а) кои съдилища са компетентни да издават европейска заповед за плащане;
- б) процедурата за преглед и компетентните съдилища за целите на прилагането на член 20;
- в) начините за съобщаване, приети за целите на европейската заповед за плащане, които са достъпни за съдилищата;
- г) приети езици по член 21, параграф 2, буква б).

Държавите-членки известяват Комисията за всяко последващо изменение на тази информация.

2. Комисията осигурява публичен достъп до съобщената в съответствие с параграф 1 информация чрез публикация в Официалния вестник на Европейския съюз и по всеки друг подходящ начин.

▼M3

Член 30

Изменение на приложенията

На Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 31 във връзка с изменението на приложения I—VII.

Член 31

Упражняване на делегирането

1. На Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове при спазване на установените в настоящия член условия.

2. Правомощието за приемане на делегираните актове, посочено в член 30, се предоставя на Комисията за неопределен срок, считано от 13 януари 2016 г.

3. Делегирането на правомощия, посочено в член 30, може да бъде оттеглено по всяко време от Европейския парламент или от Съвета. С решението за оттегляне се прекратява посоченото в него делегиране на правомощия. То поражда действие в деня след публикуването на решението в *Официален вестник на Европейския съюз* или на по-късна, посочена в решението дата. То не засяга действителността на никой от делегираните актове, които вече са в сила.

4. Веднага след като приеме делегиран акт, Комисията нотифицира за акта едновременно Европейския парламент и Съвета.

5. Делегиран акт, приет съгласно член 30, влиза в сила единствено ако Европейският парламент или Съветът не са представили възражение в срок от два месеца след нотифицирането на Европейския парламент и на Съвета за него, или ако преди

▼M3

изтичането на този срок и Европейският парламент, и Съветът са уведомили Комисията, че няма да представят възражения. Този срок се удължава с два месеца по инициатива на Европейския парламент или на Съвета.

▼B

Член 32

Преглед

Най-късно до 12 декември 2013 г. Комисията представя на Европейския парламент, на Съвета и на Европейския икономически и социален комитет подробен доклад, който преглежда действието на процедурата по издаване на европейска заповед за плащане. Този доклад съдържа оценка на действието на процедурата и разширена оценка на въздействието за всяка държава-членка.

За тази цел и за гарантиране на надлежното отчитане на най-добрите практики в Европейския съюз и отразяването на принципите за по-добро законодателство, държавите-членки предоставят на Комисията информация относно трансграничното действие на европейската заповед за плащане. Тази информация обхваща съдебните такси, бързината на процедурата, ефективността, доколко е лесно използването на процедурата, както и вътрешните процедури за плащане на държавите-членки.

При необходимост докладът на Комисията се придружава с предложение за изменение.

Член 33

Влизане в сила

Настоящият регламент влиза в сила в деня след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Той се прилага от 12 декември 2008 г. с изключение на членове 28, 29, 30 и 31, които се прилагат от 12 юни 2008 г.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко в държавите-членки в съответствие с Договора за създаване на Европейската общност.

36 i)

Член 19 от Регламента относно цифровизацията*

**Регламент (ЕС) 2023/2844 на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2023 година относно цифровизацията на съдебното сътрудничество и на достъпа до правосъдие по трансгранични гражданскоправни, търговскоправни и наказателноправни въпроси и за изменение на определени актове в областта на съдебното сътрудничество*

***До **17 януари 2026 г.** Комисията ще приеме актове за изпълнение относно децентрализираната информационна система и европейската точка за електронен достъп по отношение на Регламент (ЕО) № 1896/2006 (вж. член 10, параграф 3 от Регламента относно цифровизацията)*

Член 19

Изменения на Регламент (ЕО) № 1896/2006

Регламент (ЕО) № 1896/2006 се изменя, както следва:

1) В член 7, параграф 5 се заменя със следното:

„5. Молбата се подава чрез средството за електронна комуникация, предвидено в член 4 от Регламент (ЕС) 2023/2844 на Европейския парламент и на Съвета (*), на хартиен носител или чрез всяко друго средство за комуникация, включително електронно, приемано от държавата членка по произход и достъпно за съда по произход.

(*) Регламент (ЕС) 2023/2844 на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2023 г. относно цифровизацията на съдебното сътрудничество и на достъпа до правосъдие по трансгранични гражданскоправни, търговскоправни и наказателноправни въпроси и за изменение на определени актове в областта на съдебното сътрудничество (ОВ L, 2023/2844, 27.12.2023 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2844/oj>).“

- 2) В член 7, параграф 6 първата алинея се заменя със следното:

„Молбата се подписва от ищеца или, когато това е приложимо, от представителя на ищеца. Когато молбата се подава в електронна форма в съответствие с параграф 5 от настоящия член, изискването за нейното подписване се изпълнява в съответствие с член 7, параграф 3 от Регламент (ЕС) 2023/2844. Електронният подпис се признава в държавата членка по произход и по отношение на него не могат да се налагат допълнителни изисквания.“

- 3) В член 13 се добавя следната алинея:

„Европейската заповед за плащане може да бъде връчена на ответника чрез електронните средства за връчване, предвидени в членове 19 и 19а от Регламент (ЕС) 2020/1784 на Европейския парламент и на Съвета (*).“

(*) Регламент (ЕС) 2020/1784 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2020 г. относно връчване в държавите членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела („връчване на документи“) (ОВ L 405, 2.12.2020 г., стр. 40).“

- 4) Член 16 се изменя, както следва:

- а) параграф 4 се заменя със следното:

„4. Възражението се подава чрез средството за електронна комуникация, предвидено в член 4 от Регламент (ЕС) 2023/2844, на хартиен носител или чрез всякакво друго средство за комуникация, включително електронно, което се приема от държавата членка по произход и е достъпно за съда по произход.“

- б) в параграф 5 първата алинея се заменя със следното:

„Възражението се подписва от ответника или, когато това е приложимо, от представителя на ответника. Когато възражението се подава в електронна форма в съответствие с параграф 4 от настоящия член, изискването за неговото подписване се изпълнява в съответствие с член 7, параграф 3 от Регламент (ЕС) 2023/2844. Електронният подпис се признава в държавата членка по произход и по отношение на него не могат да се налагат допълнителни изисквания.“

Зв

Регламент (ЕО) № 861/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 11 юли 2007 година за създаване на **европейска процедура за иски с малък материален интерес**

[Регламент с приложенията](#)

[Изменения и съдебна практика на Съда на ЕС](#)

[Практическо ръководство на ЕСМ във връзка с Регламента относно исковете с малък материален интерес](#)

[Европейски съдебен атлас по гражданскоправни въпроси — Регламент относно исковете с малък материален интерес](#)

I

(Законодателни актове)

РЕГЛАМЕНТИ

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2015/2421 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от 16 декември 2015 година

за изменение на Регламент (ЕО) № 861/2007 за създаване на европейска процедура за искиове с малък материален интерес и Регламент (ЕО) № 1896/2006 за създаване на процедура за европейска заповед за плащане

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 81 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта за законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет ⁽¹⁾,

в съответствие с обикновената законодателна процедура ⁽²⁾,

като имат предвид, че:

- (1) С Регламент (ЕО) № 861/2007 на Европейския парламент и на Съвета ⁽³⁾ се създаде европейската процедура за искиове с малък материален интерес. Посоченият регламент се прилага както за спорни, така и за безспорни вземания в рамките на презгранични граждански и търговски спорове със стойност на иска, която не надвишава 2 000 EUR. Той гарантира също, че съдебните решения, постановени в рамките на тази процедура, подлежат на изпълнение без никаква междинна процедура, и по-специално без да е необходима декларация за изпълняемост в държавата членка по изпълнение (премахване на екзекватурата). Общата цел на Регламент (ЕО) № 861/2007 беше да се подобри достъпът до правосъдие както за потребителите, така и за предприятията, като се намалят разходите и се ускорят гражданскоправните процедури във връзка с исковите, попадащи в неговото приложно поле.
- (2) В доклада на Комисията от 19 ноември 2013 г. относно прилагането на Регламент (ЕО) № 861/2007 се посочва, че като цяло за европейската процедура за искиове с малък материален интерес се смята, че е улеснила презграничните съдебни спорове за искиове с малък материален интерес в Съюза. В същия доклад обаче се посочват също пречките пред разгръщането на пълния потенциал на европейската процедура за искиове с малък материален интерес в полза на потребителите и предприятията, и по-специално на малките и средните предприятия (МСП).

⁽¹⁾ ОВ С 226, 16.7.2014 г., стр. 43.

⁽²⁾ Позиция на Европейския парламент от 7 октомври 2015 г. (все още непубликувана в Официален вестник) и решение на Съвета от 3 декември 2015 г.

⁽³⁾ Регламент (ЕО) № 861/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 11 юли 2007 г. за създаване на европейска процедура за искиове с малък материален интерес (ОВ L 199, 31.7.2007 г., стр. 1).

В посочения доклад се констатира, наред с другото, че ниската максимално допустима стойност на иска, посочен в Регламент (ЕО) № 861/2007 по отношение на стойността на иска, лишава много от потенциалните ищци по презгранични спорове от възможността да използват опростена процедура. Освен това в него се посочва, че редица елементи на процедурата биха могли да бъдат допълнително опростени с цел намаляване на разноските и продължителността на съдебните спорове. В доклада на Комисията се заключава, че тези пречки могат да бъдат премахнати най-ефективно чрез изменение на Регламент (ЕО) № 861/2007.

- (3) Потребителите следва да могат да използват в пълна степен възможностите, предоставяни от вътрешния пазар, и доверието им не следва да бъде разклащано поради отсъствието на ефективни правни средства за защита по спорове, при които е налице презграничен елемент. Подобренията на европейската процедура за искове с малък материален интерес, предложени с настоящия регламент, имат за цел да предоставят на потребителите средства за ефективна защита и по този начин допринасят за практическото упражняване на правата им.
- (4) Повишаването на максимално допустимата стойност на иска на 5 000 EUR би подобрило достъпа до ефективен и икономически изгоден съдебен механизъм за защита по презгранични спорове, по-специално за МСП. По-широкият достъп до правосъдие ще повиши доверието в презграничните сделки и ще допринесе за пълноценното използване на възможностите, предлагани от вътрешния пазар.
- (5) Настоящият регламент следва да се прилага единствено за презгранични случаи. За презграничен случай следва да се счита случаят, при който поне една от страните е с местоживее или обичайно пребиваване в обвързана от настоящия регламент държава членка, различна от държавата членка на сезирания съд или правораздавателен орган.
- (6) Европейската процедура за искове с малък материален интерес следва да бъде допълнително усъвършенствана, като се използва технологичното развитие в областта на правосъдието и новите инструменти на разположение на съдилищата и правораздавателните органи, което може да спомогне за преодоляване на географското разстояние и неговите последици по отношение на високите разноски и продължителността на производствата.
- (7) За да се намалят допълнително разноските за съдебните спорове и продължителността на процедурата, следва да се насърчава в по-голяма степен използването на съвременни комуникационни технологии от страните по делата и от съдилищата и правораздавателните органи.
- (8) За документите, които трябва да бъдат връчени на страните по европейската процедура за искове с малък материален интерес, връчването по електронен път следва да е равносилно на връчването по пощата. За целта настоящият регламент следва да установи обща рамка, която позволява използването на електронни услуги, когато са налични необходимите технически средства и когато използването на електронни услуги е съвместимо с националните процесуални правила на засегнатите държави членки. Що се отнася до всяка друга размяна на писмени съобщения между страните или други лица, участващи в производството, и съдилищата или правораздавателните органи, електронните средства следва да се използват доколкото е възможно като предпочитаното средство, когато са налични и допустими.
- (9) Освен ако страните или други получатели са задължени съгласно националното право да приемат електронни средства, те следва да имат избор дали да използват електронни средства, когато са налични и допустими, или по-традиционни средства за връчването на документите или за друга писмена размяна на съобщения със съда или правораздавателния орган. Съгласието за връчване на документи чрез електронни средства не засяга правото на дадена страна да откаже да приеме документ, който не е написан (или не се придружава от превод) на официалния език на държавата членка, в която тази страна има местоживее или обичайно пребиваване, или — ако съществуват няколко официални езика в съответната държава членка — на официалния език или един от официалните езици на мястото, където същата страна има местоживее или обичайно пребиваване, или на език, който тя избира.
- (10) Когато за връчване на документи или за други писмени съобщения се използват електронни средства, държавите членки следва да прилагат съществуващите добри практики, за да гарантират, че съдържанието на тези получени документи и писмени съобщения е вярно и съответства на съдържанието на изпратените документи и писмени съобщения и че методът, използван за потвърждение на получаването, предвижда потвърждение на получаването от адресата, както и на датата на получаване.
- (11) Европейската процедура за искове с малък материален интерес е по същество писмена процедура. Устно изслушване следва да бъде проведено само по изключение, когато не е възможно съдебното решение да бъде постановено въз основа на писмени доказателства или когато съд или правораздавателен орган се съгласи да проведе устно изслушване по искане на някоя от страните.

24.12.2015 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 341/3

- (12) За да се позволи на лицата да бъдат изслушани, без да се изисква да пътуват до съда или правораздавателния орган, устните изслушвания, както и събирането на доказателства чрез изслушване на свидетели, вещи лица или страни, следва да се извършва чрез използване на подходящи средства за комуникация от разстояние, които са на разположение на съда или правораздавателния орган, освен ако поради конкретните обстоятелства по делото използването на такива технологии би било неуместно с оглед на провеждането на справедлив процес. По отношение на лицата с местоживеене или обичайно пребиваване в държава членка, различна от държавата членка на сезирания съд или правораздавателен орган, устното изслушване следва да бъде организирано чрез използване на процедурите, предвидени в Регламент (ЕО) № 1206/2001 на Съвета ⁽¹⁾.
- (13) Държавите членки следва да насърчават използването на технология за комуникация от разстояние. За провеждането на устно изслушване следва да се създадат условия съдилищата или правораздавателните органи, компетентни по европейската процедура за иски с малък материален интерес, да имат достъп до подходяща технология за комуникация от разстояние, с цел да се осигури справедливост на производството, като се вземат предвид конкретните обстоятелства по делото. Що се отнася до видеоконференчните връзки, следва да се вземат предвид препоръките на Съвета относно трансграничните видеоконферентни връзки, приети от Съвета на 15 и 16 юни 2015 г., както и работата, предприета в рамките на европейското електронно правосъдие.
- (14) Потенциалните разноски за съдебните спорове могат да повлияят на решението на ищеца дали да подаде иск до съда. Наред с другите разноски, съдебните такси може да накарат ищеца да се откаже да заведе дело в съда. За да се гарантира достъпът до правосъдие по презгранични иски с малък материален интерес, съдебните такси, събирани в държава членка за европейската процедура за иски с малък материален интерес, не следва да бъдат несъразмерни спрямо размера на иска и по-високи от съдебните такси, събирани за националните опростени съдебни процедури в тази държава членка. Това обаче не следва да възпрепятства налагането на разумни минимални съдебни такси и не следва да засяга възможността при същите условия да се налага отделна такса за всяка процедура за обжалване на съдебно решение, постановено в рамките на европейската процедура за иски с малък материален интерес.
- (15) За целите на настоящия регламент съдебните такси следва да включват такси и други разходи, които трябва да бъдат платени на съда или правораздавателния орган, чийто размер се определя в съответствие с националното право. Те не следва да включват например суми, които са прехвърлени на трети страни в хода на производството, например адвокатски възнаграждения, разходи за превод, разходи за връчване на документи от субекти, различни от съда или правораздавателния орган, или разходи, платени на вещи лица или свидетели.
- (16) Ефективният достъп до правосъдие в целия Съюз е основна цел. За да се осигури този ефективен достъп в контекста на европейската процедура за иски с малък материален интерес, следва да се предоставя правна помощ в съответствие с Директива 2003/8/ЕО на Съвета ⁽²⁾.
- (17) Плащането на съдебните такси не следва да налага ищецът да пътува до държавата членка на сезирания съд или правораздавателен орган или да наема адвокат за тази цел. С цел да се гарантира, че и на ищите, които се намират в държава членка, различна от държавата членка, в която се намира сезираният съд или правораздавателен орган, е предоставен ефективен достъп до производството, държавите членки следва като минимум да предлагат поне един от начините за плащане от разстояние, предвидени в настоящия регламент.
- (18) Следва да се поясни, че съдебна спогодба, одобрена или сключена пред съд или правораздавателен орган в рамките на европейската процедура за иски с малък материален интерес, има същата изпълнителна сила като съдебно решение, постановено в рамките на такава процедура.
- (19) С цел да се намали до минимум необходимостта от превод и свързаните с него разходи, при издаването на удостоверение за изпълнение на съдебно решение, постановено в рамките на европейската процедура за иски с малък материален интерес, или на съдебна спогодба, одобрена или сключена пред съд или правораздавателен орган в хода на същата процедура, на различен от техния език съдът или правораздавателният орган следва да използват подходящия езиков образец на стандартния формуляр на удостоверението, който е поместен като динамичен онлайн формат на европейския портал за електронно правосъдие. В това отношение те следва да могат да разчитат на правилността на превода, който е на разположение на посочения портал. Евентуалните разходи за необходимия превод на текста, вписан в полетата за свободен текст на удостоверението, трябва да бъдат разпределени съгласно предвиденото в правото на държавата членка на съда или правораздавателния орган.

⁽¹⁾ Регламент (ЕО) № 1206/2001 на Съвета от 28 май 2001 г. относно сътрудничеството между съдилища на държавите членки при събирането на доказателства по граждански или търговски дела (ОВ L 174, 27.6.2001 г., стр. 1).

⁽²⁾ Директива 2003/8/ЕО на Съвета от 27 януари 2003 г. за подобряване на достъпа до правосъдие при презгранични спорове чрез установяването на минимални общи правила за правната помощ при такива спорове (ОВ L 26, 31.1.2003 г., стр. 41).

- (20) Държавите членки следва да предоставят практическа помощ на страните при попълването на стандартните формуляри, предвидени в европейската процедура за иски с малък материален интерес. Освен това, те следва да осигуряват обща информация за приложното поле на европейската процедура за иски с малък материален интерес и за това кои съдилища или правораздавателни органи са компетентни по нея. Това задължение обаче не следва да води до предоставянето на правна помощ или правно подпомагане под формата на правна оценка на конкретния казус. Държавите членки следва да имат правото да вземат решение относно най-подходящите начини и средства за предоставяне на подобна практическа помощ и обща информация, както и на кои органи да възложат тези задължения. Такава обща информация относно приложното поле на европейската процедура за иски с малък материален интерес и относно компетентните съдилища или правораздавателни органи може също да бъде предоставена чрез посочване на информация, съдържаща се в брошури или наръчници, на национални уебсайтове или на европейския портал за електронно правосъдие, или чрез съответните помощни организации като мрежата на европейските потребителски центрове.
- (21) Информацията за съдебните такси и начините на плащане, както и за органите или организациите, които са компетентни да предоставят практическа помощ в държавите членки, следва да бъде по-прозрачна и лесно достъпна в интернет. За тази цел държавите членки следва да предоставят тази информация на Комисията, която на свой ред следва да осигури публичен достъп до нея и да я разпространява до широката общественост чрез всички подходящи средства, по-специално чрез европейския портал за електронно правосъдие.
- (22) В Регламент (ЕО) № 1896/2006 на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁾ следва да се изясни, че когато спорът попада в приложното поле на европейската процедура за иски с малък материален интерес, тази процедура следва да бъде достъпна за ищец по процедура за европейска заповед за плащане, в случай че ответникът е подал възразжение срещу такава заповед.
- (23) С цел допълнително улесняване на достъпа до европейската процедура за иски с малък материален интерес стандартният иск формуляр следва не само да бъде на разположение на съдилищата и правораздавателните органи, компетентни по европейската процедура за иски с малък материален интерес, но следва също да бъде достъпен посредством подходящи национални уебсайтове. Посоченото задължение може да бъде изпълнено чрез предоставяне на връзка към европейския портал за електронно правосъдие на съответните национални уебсайтове.
- За да се подобри защитата на ответника, стандартните формуляри, предвидени в Регламент (ЕО) № 861/2007, следва да съдържат информация относно последиците за ответника, ако той не възрази срещу иска или не се яви на устното изслушване, на което е призован, по-специално относно възможността срещу него да бъде постановено или изпълнено съдебно решение и той да понесе разностите по производството. Стандартните формуляри следва да съдържат информация и относно факта, че спечелилата страна може да не успее да си възстанови разностите по производството, доколкото те са ненужно направени или са несъразмерни със стойността на иска.
- (24) За да може стандартните формуляри за европейската процедура за иски с малък материален интерес и за европейската заповед за плащане да са актуализирани, на Комисията следва да бъде делегирано правомощието да приема актове в съответствие с член 290 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) по отношение на измененията на приложения I—IV към Регламент (ЕО) № 861/2007 и по отношение на измененията на приложения I—VII към Регламент (ЕО) № 1896/2006. От особена важност е по време на подготвителната си работа Комисията да провежда подходящи консултации, включително на експертно равнище. При подготовката и изготвянето на делегирани актове Комисията следва да осигури едновременно и своевременно предаване на съответните документи по подходящ начин на Европейския парламент и на Съвета.
- (25) В съответствие с член 3 от Протокол № 21 относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към Договора за Европейския съюз (ДЕС) и към ДФЕС, Обединеното кралство и Ирландия уведомиха за желанието си да участват в приемането и прилагането на настоящия регламент.
- (26) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокол № 22 относно позицията на Дания, приложен към ДЕС и към ДФЕС, Дания не участва в приемането на настоящия регламент и не е обвързана от него, нито от неговото прилагане.
- (27) Поради това регламенти (ЕО) № 861/2007 и (ЕО) № 1896/2006 следва да бъдат съответно изменени,

⁽¹⁾ Регламент (ЕО) № 1896/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 г. за създаване на процедура за европейска заповед за плащане (ОВ L 399, 30.12.2006 г., стр. 1).

Този текст служи само за информационни цели и няма правно действие. Институциите на Съюза не носят отговорност за неговото съдържание. Автентичните версии на съответните актове, включително техните преамбюли, са версиите, публикувани в Официален вестник на Европейския съюз и налични в EUR-Lex. Тези официални текстове са пряко достъпни чрез връзките, публикувани в настоящия документ

►В РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 861/2007 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА
от 11 юли 2007 година
за създаване на европейска процедура за иски с малък материален интерес
(ОВ L 199, 31.7.2007 г., стр. 1)

Изменен със:

		Официален вестник		
		№	страница	дата
► <u>M1</u>	Регламент (ЕС) № 517/2013 на Съвета от 13 май 2013 година	L 158	1	10.6.2013 г.
► <u>M2</u>	Регламент (ЕС) 2015/2421 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2015 година	L 341	1	24.12.2015 г.
► <u>M3</u>	Делегиран регламент (ЕС) 2017/1259 на Комисията от 19 юни 2017 година	L 182	1	13.7.2017 г.

Поправен със:

- **C1** Поправка, ОВ L 141, 5.6.2015 г., стр. 118 (861/2007)

02007R0861 — BG — 14.07.2017 — 003.001 — 2

**РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 861/2007 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ
ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА**

от 11 юли 2007 година

за създаване на европейска процедура за искове с малък
материален интерес

ГЛАВА I

ПРЕДМЕТ И ОБХВАТ

Член 1

Предмет

Настоящият регламент създава европейска процедура за искове с малък материален интерес (наричана по-долу „европейска процедура за искове с малък материален интерес“), предназначена да опрости и ускори съдебните производства по искове с малък материален интерес по презгранични дела и да намали разноските. Европейската процедура за искове с малък материален интерес следва да бъде достъпна за страните в съдопроизводството като алтернатива на процедурите, предвидени от законодателството на държавите-членки.

Настоящият регламент също така премахва междинните производства, необходими за признаване и изпълнение в други държави-членки на решения, постановени в рамките на европейската процедура за искове с малък материален интерес в друга държава-членка.

Член 2

Приложно поле

1. Настоящият регламент се прилага при презгранични дела съгласно определението в член 3 по граждански и търговски въпроси, без оглед на естеството на съда или правораздавателния орган, когато стойността на иска не надвишава 5 000 EUR в момента на получаване на исковия формуляр от компетентния съд или правораздавателен орган, с изключение на всички лихви, разноски и разходи. Той не се прилага, по-специално, по отношение на данъчни, митнически или административни дела или по дела за отговорността на държавата за действия и бездействия при упражняване на държавна власт (*acta jure imperii*).
2. Настоящият регламент не се прилага по дела във връзка със:
 - а) гражданското състояние, правоспособността и дееспособността на физически лица;
 - б) имуществени права, произтичащи от брачни правоотношения или от отношения, които съгласно приложимото към тях право имат последици, сходни на тези, произтичащи от брак;
 - в) задължения за издръжка, произтичащи от семейни, родствени или брачни отношения или от родство по сватовство;
 - г) завещания и наследяване, включително задължения за издръжка, произтичащи в случай на смърт;
 - д) банкрут, производства, свързани с обявяването на дружества или други юридически лица в несъстоятелност, съдебни спогодби, конкордати и аналогични производства;
 - е) социално осигуряване;
 - ж) арбитраж;
 - з) трудово право;

▼ M2

- и) наем на недвижими имоти, с изключение на искове за парични вземания; или
- й) нарушения на правото на личен живот и на правата, свързани с личността, включително клевета.

▼ B*Член 3***Презгранични дела**

1. За целите на настоящия регламент презгранично дело е дело, в което поне една от страните е с местоживеене или обичайно пребиваване в държава-членка, различна от държавата-членка на сезиращия съд или правораздавателен орган.

▼ M2

- 2. Местоживеенето се определя съгласно членове 62 и 63 от Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁾.
- 3. Подходящият момент за определяне дали дадено дело е презгранично е датата, на която искивият формуляр е получен от компетентния съд или правораздавателен орган.

▼ B

ГЛАВА II

ЕВРОПЕЙСКА ПРОЦЕДУРА ЗА ИСКОВЕ С МАЛЪК МАТЕРИАЛЕН ИНТЕРЕС*Член 4***Образуване на производството**

- 1. Ищецът образува производство по европейската процедура за искове с малък материален интерес, като попълни стандартен исков формуляр А и го подаде пряко до компетентния съд или правораздавателен орган, по пощата или чрез друго средство за комуникация, като факс или електронна поща, приемливо в държавата-членка, в която е образувано производството. Искивият формуляр включва описание на доказателствата в подкрепа на иска и се придружава от съответните приложими подкрепящи документи.
- 2. Държавите-членки информират Комисията кои средства за комуникация са приемливи за тях. Комисията прави тази информация достъпна за обществеността.
- 3. Когато искът е извън обхвата на настоящия регламент, съдът или правораздавателният орган информира ищеца за това. Освен ако ищецът не оттегли иска, съдът или правораздавателният орган образува производство по иска според съответното процесуално право, приложимо в държавата-членка, в която се провежда процедурата.
- 4. Когато съдът или правораздавателният орган сметне, че информацията, предоставена от ищеца, е недостатъчно ясна или недостатъчна, или ако искивият формуляр не е правилно попълнен, и освен ако искът не се окаже явно неоснователен или исквата молба — недопустима, той дава на ищеца възможност да попълни и поправи искивия формуляр или да представи допълнителна информация или документи, или да оттегли иска в определен от него срок. За тази цел съдът или правораздавателният орган използва стандартния формуляр Б, съдържащ се в приложение II.

⁽¹⁾ Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 351, 20.12.2012 г., стр. 1).

02007R0861 — BG — 14.07.2017 — 003.001 — 4

▼B

Когато искът е явно неоснователен или исковата молба — недопустима, или ищецът не успее да попълни или поправи исковия формуляр в рамките на определения срок, молбата се отхвърля.

►M2 Съдът или правораздавателният орган информира ищеца за отхвърлянето на молбата му и дали има възможност за обжалване на такова отхвърляне. ◀

▼M2

5. Държавите членки гарантират, че стандартният исков формуляр А е наличен във всички съдилища и правораздавателни органи, пред които може да се образува производство по европейската процедура за икове с малък материален интерес, и той е достъпен чрез съответните национални уебсайтове.

▼B*Член 5***Ход на производството****▼M2**

1. Европейската процедура за икове с малък материален интерес е писмена процедура.

1а. Съдът или правораздавателният орган провежда устно изслушване само ако счеете, че не е възможно съдебното решение да бъде постановено въз основа на писмените доказателства, или ако е поискано от една от страните. Съдът или правораздавателният орган могат да откажат подобно искане, ако сметат, че с оглед на обстоятелствата по делото устното изслушване не е необходимо за провеждането на справедлив процес. Отказът трябва да бъде мотивиран писмено. Той не може да бъде оспорван отделно от жалба срещу самото съдебно решение.

▼B

2. След получаване на правилно попълнения исков формуляр съдът или правораздавателният орган попълва част I от формуляра с отговори, включен в стандартен формуляр В, съдържащ се в приложение III.

Екземпляр от исковия формуляр и ако е приложимо, от подкрепящите документи, заедно с така попълнения формуляр с отговорите, се връчват на ответника в съответствие с член 13. Тези документи се изпращат в срок от 14 дни от получаване на надлежно попълнения исков формуляр.

3. Ответникът внася своя отговор в срок от 30 дни от връчването на исковия формуляр и формуляра с отговорите, като попълни част II от стандартен формуляр В, придружен, когато е целесъобразно, от всякакви приложими документи, и го върне на съда или правораздавателния орган, или по всякакъв друг подходящ начин, без да използва формуляра с отговорите.

4. В срок от 14 дни от датата на получаване на отговор от ответника съдът или правораздавателният орган изпраща на ищеца екземпляр от този отговор заедно с всички приложими подкрепящи документи.

5. Ако в своя отговор ответникът твърди, че стойността на непаричния иск надвишава прага, определен в член 2, параграф 1, съдът или правораздавателният орган решава в срок от 30 дни от изпращането на отговора до ищеца дали искът попада в обхвата на настоящия регламент. Това решение не може да бъде оспорвано самостоятелно.

6. Всички насрещни икове, внесени, като се използва стандартен формуляр А, и всички приложими подкрепящи документи се връчват на ищеца в съответствие с член 13. Тези документи се изпращат в срок от 14 дни от получаването им.

Ищецът разполага с 30 дни от датата на връчването, за да отговори на насрещния иск.

31.7.2007 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 199/1

I

(Актове, приети по силата на договорите за ЕО/Евратом, чието публикуване е задължително)

РЕГЛАМЕНТИ

РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 861/2007 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от 11 юли 2007 година

за създаване на европейска процедура за иски с малък материален интерес

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за създаване на Европейската общност, и по-специално член 61, буква в) и член 67 от него,

като взеха предвид предложението на Комисията,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет ⁽¹⁾,

в съответствие с процедурата, предвидена в член 251 от Договора ⁽²⁾,

като имат предвид, че:

- (1) Общността си е поставила за цел да поддържа и развива пространство на свобода, сигурност и правосъдие, в което е гарантирано свободното движение на хора. За постепенното създаване на такова пространство Общността следва да приеме, *inter alia*, мерки в областта на съдебното сътрудничество по граждански дела, които имат презгранични последици и са необходими за правилното функциониране на вътрешния пазар.
- (2) Съгласно член 65, буква в) от Договора тези мерки трябва да включват мерки, които премахват пречките пред доброто функциониране на гражданското производство, ако е необходимо чрез насърчване на съвместимостта на правилата за гражданско производство, които се прилагат в държавите-членки.
- (3) За тази цел, наред с други мерки, Общността вече прие Регламент (ЕО) № 1348/2000 на Съвета от 29 май 2000 г. за връчване на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела в държавите-членки ⁽³⁾, Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на

съдебни решения по граждански и търговски дела ⁽⁴⁾, Решение 2001/470/ЕО на Съвета от 28 май 2001 г. за създаване на Европейска съдебна мрежа по граждански и търговски дела ⁽⁵⁾, Регламент (ЕО) № 805/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 г. за въвеждане на европейско изпълнително основание при безспорни вземания ⁽⁶⁾ и Регламент (ЕО) № 1896/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 г. за създаването на европейска процедура за платено нареждане ⁽⁷⁾.

- (4) Европейският съвет на срещата в Тампере на 15 и 16 октомври 1999 г. прикани Съвета и Комисията да създадат общи процесуални правила за опростени и ускорени трансгранични съдебни спорове по малки потребителски и търговски иски.
- (5) На 30 ноември 2000 г. Съветът прие Съвместна програма на Комисията и Съвета от мерки за прилагане на принципа на взаимното признаване на съдебни решения по граждански и търговски въпроси ⁽⁸⁾. Програмата се отнася до опростяване и ускоряване на разрешаването на презгранични съдебни спорове по иски с малък материален интерес. Това беше доразвито от Хагската програма ⁽⁹⁾, приета от Европейския съвет на 5 ноември 2004 г., която призовава за активно продължаване на работата по иски с малък материален интерес.

⁽⁴⁾ ОВ L 12, 16.1.2001 г., стр. 1. Регламент, изменен с Регламент (ЕО) № 1791/2006 (ОВ L 363, 20.12.2006 г., стр. 1).

⁽⁵⁾ ОВ L 174, 27.6.2001 г., стр. 25.

⁽⁶⁾ ОВ L 143, 30.4.2004 г., стр. 15. Регламент, изменен с Регламент (ЕО) № 1869/2005 на Комисията (ОВ L 300, 17.11.2005 г., стр. 6).

⁽⁷⁾ ОВ L 399, 30.12.2006 г., стр. 1.

⁽⁸⁾ ОВ C 12, 15.1.2001 г., стр. 1.

⁽⁹⁾ ОВ C 53, 3.3.2005 г., стр. 1.

⁽¹⁾ ОВ C 88, 11.4.2006 г., стр. 61.

⁽²⁾ Становище на Европейския парламент от 14 декември 2006 г. (все още не публикувано в Официален вестник) и Решение на Съвета от 13 юни 2007 г.

⁽³⁾ ОВ L 160, 30.6.2000 г., стр. 37.

L 199/2

BG

Официален вестник на Европейския съюз

31.7.2007 г.

- (6) На 20 декември 2002 г. Комисията прие Зелена книга относно европейското платечно нареждане и мерки за опростено и бързо решаване на съдебни спорове по искове с малък материален интерес. Зелената книга постави началото на консултации по мерките, засягащи опростяването и ускоряването на съдебните спорове по искове с малък материален интерес.
- (7) Много държави-членки са въвели опростени граждански съдопроизводства по искове с малък материален интерес, тъй като разноските, закъсненията и усложненията, свързани със съдопроизводството, невинаги намаляват пропорционално на стойността на иска. Пречките за постигането на бързо и нескъпо съдебно решение се влошават при презграничните дела. Поради това е необходимо да се установи европейска процедура за искове с малък материален интерес. Целта на тази процедура следва да е улесняване на достъпа до правосъдие. Нарушението на конкуренцията на вътрешния пазар, дължаща се на липсата на баланс във функционирането на процесуалните средства, предоставени на кредиторите в различните държави-членки, обуславя нуждата от общностно законодателство, което да гарантира равни условия за кредиторите и длъжниците в целия Европейски съюз. Необходимо е да се имат предвид принципите на опростеност, бързина и пропорционалност при определяне на разноските за разглеждане на иск по европейската процедура за искове с малък материален интерес. Информацията за разноските, които трябва да бъдат заплатени, следва да стане обществено достояние, а начините на определяне на тези разноски трябва да са прозрачни.
- (8) Европейската процедура за искове с малък материален интерес следва да опрости и ускори съдопроизводството при искове с малък материален интерес по презгранични дела, като същевременно намали разноските, като предложи незадължителен инструмент в допълнение към съществуващите възможности в законодателството на държавите-членки, които остават незасегнати. Настоящият регламент следва също така да улесни признаването и изпълнението на съдебно решение, постановено в друга държава-членка по европейската процедура за искове с малък материален интерес.
- (9) Настоящият регламент цели да насърчи основните права и отчита, по-специално принципите, които са признати от Хартата на основните права на Европейския съюз. Съдът или правораздавателният орган следва да зачита правото на справедлив съдебен процес и принципа на съзастателен процес, по-специално при вземането на решение относно необходимостта от устно изслушване и относно доказателствените средства и обхвата на събираните доказателства.
- (10) С цел да се улесни изчисляването на стойността на иска, не следва да бъдат включвани никакви лихви, разноски и разходи. Това не засяга нито правомощието на съда или правораздавателния орган да ги присъди на някоя от страните в своето решение, нито националните правила за изчисляване на лихви.
- (11) За да се улесни образуването на европейската процедура за искове с малък материален интерес, ищецът следва да подаде искова молба, като попълни стандартен исков формуляр и го внесе в компетентния съд или правораздавателен орган. Исковият формуляр се внася единствено в компетентния съд или правораздавателен орган.
- (12) Исковият формуляр се придружава, когато е необходимо, от съответните подкрепящи документи. Това обаче не пречи на ищеца да представи, когато е необходимо, допълнителни доказателства в хода на производството. Същият принцип се прилага и към отговора на ответника.
- (13) Понятията „явна неоснователност“ в контекста на отхвърляне на иска и „недопустимост“ в контекста на отхвърляне на молбата следва да се определят съобразно националното право.
- (14) Европейската процедура за искове с малък материален интерес следва да бъде писмена процедура, освен ако съдът или правораздавателният орган не счете за необходимо да се проведе устно изслушване или някоя от страните не поиска това. Съдът или правораздавателният орган може да откаже подобно искане. Този отказ не може да се оспори самостоятелно.
- (15) Не е задължително страните да бъдат представлявани от адвокат или друг професионален юрист.
- (16) Понятието „нарсещен иск“ следва да се тълкува по смисъла на член 6, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 44/2001, като произтичащ от същия договор или факти, на които се основава първоначалният иск. Членове 2 и 4, както и член 5, параграфи 3, 4 и 5, следва да се прилагат *mutatis mutandis* за нарсещи искове.
- (17) В случаите, когато в хода на производството ответната страна се позове на правото на прихващане, подобен иск не представлява нарсещен иск по смисъла на настоящия регламент. Поради това не е задължително ответникът да използва стандартния формуляр А, съдържащ се в приложение I, за позоваване на такова право.
- (18) Държавата-членка, която е сезирана за целите на прилагането на член 6, е държавата-членка, където следва да се извърши връчването или до която трябва да се изпрати документът. За да се намалят разноските и забавянето, документите се връчват на страните главно чрез пощенските служби, което се удостоверява с обратна разписка, посочваща датата на получаване.
- (19) Всяка от страните може да откаже да приеме документ при връчването му или да върне документа в едноседмичен срок, ако той не е написан или не е придружен от превод на официалния език на държавата-членка, до която е адресиран (или ако съществуват няколко официални езика в тази държава-членка, или на официалния език или един от официалните езици на мястото, където следва да се извърши връчването или където трябва да се изпрати документът), или на език, който получателят разбира.

31.7.2007 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 199/3

- (20) В контекста на устното изслушване и събирането на доказателства държавата-членка следва да насърчава използването на съвременна комуникационна технология съгласно националното законодателство на държавата-членка, в която се намира съдът или правораздавателният орган. Съдът или правораздавателният орган трябва да използва най-опростените и най-малко скъпи средства за събиране на доказателства.
- (21) Практическата помощ, която трябва да бъде предоставена на страните, следва да включва техническа информация относно наличността и начина за попълване на формулярите.
- (22) Информацията по процедурни въпроси следва да може да се предоставя от персонала на съда или правораздавателния орган в съответствие с националното право.
- (23) Тъй като целта на настоящия регламент е да се опрости и ускори съдопроизводството по искове с малък материален интерес по презгранични дела, съдът или правораздавателният орган следва да действа възможно най-бързо дори и в случаите, когато настоящият регламент не предвижда никакъв срок за дадена фаза на процедурата.
- (24) За целите на изчисляване на сроковете, както е предвидено в настоящия регламент, се прилага Регламент (ЕИО, Евратом) № 1182/71 на Съвета от 3 юни 1971 г. за определяне на правилата, приложими за срокове, дати и крайни срокове ⁽¹⁾.
- (25) За да се ускори изплащането на искове с малък материален интерес, решението трябва да подлежи на изпълнение без оглед на евентуално обжалване и без условие за предоставяне на обезпечение, с изключение на случаите, предвидени в настоящия регламент.
- (26) Всяко позоваване на обжалване в настоящия регламент включва всички възможни средства за обжалване, налични според националното право.
- (27) Съдът или правораздавателният орган трябва да включва лице, квалифицирано да изпълнява длъжността съдия в съответствие с националното право.
- (28) Когато съдът или правораздавателният орган трябва да определи срок, заинтересованата страна следва да бъде информирана за последствията при неспазването на този срок.
- (29) Страната, загубила делото, следва да поеме разноските за производството. Разноските се определят в съответствие с националното право. Като вземе предвид целите за опростеност и ефективност на разходите, съдът или правораздавателният орган трябва да постанови, че страната, загубила делото, е задължена да заплати само разноските за производството, включително например разноски, които произтичат от факта, че другата страна е била представявана от адвокат или друг професионален юрист, или всякакви разноски, произтичащи от връчването или превода на документи, единствено когато са пропорционални на стойността на иска или са направени по необходимост.
- (30) За да се улесни признаването и изпълнението, решение, постановено в държава-членка по европейската процедура за искове с малък материален интерес, се признава и подлежи на изпълнение в друга държава-членка, без да е необходима декларация за изпълняемост и без възможност за възражение срещу неговото признаване.
- (31) Следва да има минимални стандарти за преразглеждане на решения в ситуации, когато ответникът не е бил в състояние да оспори иска.
- (32) Като се имат предвид целите за опростеност и ефективност на разходите не е необходимо страната, искаща изпълнение, да има упълномощен представител или адрес в държавата-членка по изпълнението, различен от представител, компетентен по процедурата на изпълнение в съответствие с националното право на държавата-членка.
- (33) Глава III от настоящия регламент се прилага и при определянето на разходи и разноски, направени от служители на съда или правораздавателния орган, дължащи се на решение, постановено съгласно процедурата, определена в настоящия регламент.
- (34) Мерките, необходими за прилагането на настоящия регламент, следва да се приемат в съответствие с Решение 1999/468/ЕО на Съвета от 28 юни 1999 г. относно установяване на условията и реда за упражняване на изпълнителните правомощия, предоставени на Комисията ⁽²⁾.
- (35) По-специално на Комисията следва да се предостави правомощието да приеме мерки, необходими за актуализирането или внасянето на технически изменения във формулярите, съдържащи се в приложенията. Тъй като тези мерки имат общо приложение и са предназначени да изменят несъществени елементи на настоящия регламент и/или да допълнят настоящия регламент чрез добавяне на нови несъществени елементи, те следва да бъдат приети в съответствие с процедурата по регулиране с контрол, предвидена в член 5а от Решение 1999/468/ЕО.
- (36) Тъй като целите на настоящия регламент, а именно установяването на процедура за опростяване и ускоряване на съдопроизводството по искове с малък материален интерес в презгранични случаи и намаляването на разноските, не могат да бъдат осъществени в достатъчна степен от държавите-членки и следователно, поради мащаба на последиците на предприеманото действие, могат да бъдат по-добре постигнати на общностно равнище. Общността може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарността, установен в член 5 от Договора. В съответствие с принципа на пропорционалността, установен в посочения член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигането на тези цели.

⁽¹⁾ ОВ L 124, 8.6.1971 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ L 184, 17.7.1999 г., стр. 23. Решение, изменено с Решение 2006/512/ЕО (ОВ L 200, 22.7.2006 г., стр. 11).

L 199/4

BG

Официален вестник на Европейския съюз

31.7.2007 г.

- (37) В съответствие с член 3 от Протокола относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за създаване на Европейската общност, Обединеното кралство и Ирландия са нотифицирали желанието си да вземат участие в приемането и прилагането на настоящия регламент.
- (38) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокола относно позицията на Дания, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за създаване на Европейската общност, Дания не взема участие в приемането на настоящия регламент и следователно не е обвързана от неговите разпоредби и не ги прилага,

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

ГЛАВА I

ПРЕДМЕТ И ОБХВАТ

Член 1

Предмет

Настоящият регламент създава европейска процедура за искиове с малък материален интерес (наричана по-долу „европейска процедура за искиове с малък материален интерес“), предназначена да опрости и ускори съдебните производства по искиове с малък материален интерес по презгранични дела и да намали разноските. Европейската процедура за искиове с малък материален интерес следва да бъде достъпна за страните в съдопроизводството като алтернатива на процедурите, предвидени от законодателството на държавите-членки.

Настоящият регламент също така премахва междинните производства, необходими за признаване и изпълнение в други държави-членки на решения, постановени в рамките на европейската процедура за искиове с малък материален интерес в друга държава-членка.

Член 2

Обхват

1. Настоящият регламент се прилага при презгранични граждански и търговски дела без оглед на естеството на съда или правораздавателния орган, когато стойността на иска не надвишава 2 000 EUR в момента, когато исковият формуляр е получен от компетентния съд или правораздавателен орган, с изключение на всички лихви, разноски и разходи по защитата. Той не се прилага, по-специално, по отношение на данъчни, митнически или административни дела или по дела или към отговорността на държавата за действия и бездействия при упражняване на държавна власт (*acta jure imperii*).

2. Настоящият регламент не се прилага по дела във връзка със:

- а) статута или правоспособността на физически лица;

- б) вещни права, произтичащи от съпругески отношения, задължения за издръжка, завешания и наследство;
- в) несъстоятелност на търговски дружества или други юридически лица, съдебни споразумения, предпазен конкордат и сходни производства;
- г) социално осигуряване;
- д) арбитраж;
- е) трудово право;
- ж) наем на недвижими имоти, с изключение на съдебни процеси по парични искиове; или
- з) нарушения на правото на личен живот и на правата, свързани с личността, включително клевета.
3. В настоящия регламент терминът „държава-членка“ означава държавите-членки с изключение на Дания.

Член 3

Презгранични дела

1. За целите на настоящия регламент презгранично дело е дело, в което поне една от страните е с местоживееие или обичайно пребиваване в държава-членка, различна от държавата-членка на сезирания съд или правораздавателен орган.
2. Местоживееенето се определя в съответствие с членове 59 и 60 от Регламент (ЕО) № 44/2001.
3. Подходящият момент за определяне дали делото е презгранично, е датата, на която исковият формуляр е получен от компетентния съд или правораздавателен орган.

ГЛАВА II

ЕВРОПЕЙСКА ПРОЦЕДУРА ЗА ИСКОВЕ С МАЛЪК МАТЕРИАЛЕН ИНТЕРЕС

Член 4

Образуване на производството

1. Ищецът образува производство по европейската процедура за искиове с малък материален интерес, като попълни стандартен исков формуляр А и го подаде пряко до компетентния съд или правораздавателен орган, по пощата или чрез друго средство за комуникация, като факс или електронна поща, приемливо в държавата-членка, в която е образувано производството. Исковият формуляр включва описание на доказателствата в подкрепа на иска и се придружава от съответните приложими подкрепящи документи.

31.7.2007 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 199/5

2. Държавите-членки информират Комисията кои средства за комуникация са приемливи за тях. Комисията прави тази информация достъпна за обществеността.

3. Когато искът е извън обхвата на настоящия регламент, съдът или правораздавателният орган информира ищеца за това. Освен ако ишецът не оттегли иска, съдът или правораздавателният орган образува производство по иска според съответното процесуално право, приложимо в държавата-членка, в която се провежда процедурата.

4. Когато съдът или правораздавателният орган сметне, че информацията, предоставена от ищеца, е недостатъчно ясна или недостатъчна, или ако исковият формуляр не е правилно попълнен, и освен ако искът не се окаже явно неоснователен или искът молба — недопустима, той дава на ищеца възможност да попълни и поправи исковия формуляр или да представи допълнителна информация или документи, или да оттегли иска в определен от него срок. За тази цел съдът или правораздавателният орган използва стандартния формуляр Б, съдържащ се в приложение II.

Когато искът е явно неоснователен или искът молба — недопустима, или ишецът не успее да попълни или поправи исковия формуляр в рамките на определения срок, молбата се отхвърля.

5. Държавите-членки гарантират, че исковият формуляр е наличен във всички съдилища или правораздавателни органи, пред които може да се образува производство по европейската процедура за искове с малък материален интерес.

Член 5

Ход на производството

1. Европейската процедура за искове с малък материален интерес е писмена процедура. Съдът или правораздавателният орган провежда устно изслушване, ако сметне това за необходимо или ако това бъде поискано от някоя от страните. Съдът или правораздавателният орган може да откаже подобно искане, ако счете, че с оглед на обстоятелствата по делото очевидно не е необходимо устно изслушване за провеждането на справедлив процес. Отказът трябва да бъде мотивиран писмено. Отказът не може да бъде оспорван самостоятелно.

2. След получаване на правилно попълнения иск формуляр съдът или правораздавателният орган попълва част I от формуляра с отговори, включен в стандартен формуляр В, съдържащ се в приложение III.

Екземпляр от исковия формуляр и ако е приложимо, от подкрепящите документи, заедно с така попълнения формуляр с отговорите, се връчват на ответника в съответствие с член 13. Тези документи се изпращат в срок от 14 дни от получаване на надлежно попълнения иск формуляр.

3. Ответникът внася своя отговор в срок от 30 дни от връчването на исковия формуляр и формуляра с отговорите, като попълни част II от стандартен формуляр В, придружен, когато е целесъобразно, от всякакви приложими документи, и го върне на съда или правораздавателния орган, или по всякакъв друг подходящ начин, без да използва формуляра с отговорите.

4. В срок от 14 дни от датата на получаване на отговор от ответника съдът или правораздавателният орган изпраща на ищеца екземпляр от този отговор заедно с всички приложими подкрепящи документи.

5. Ако в своя отговор ответникът твърди, че стойността на непаричния иск надвишава прага, определен в член 2, параграф 1, съдът или правораздавателният орган решава в срок от 30 дни от изпращането на отговора до ищеца дали искът попада в обхвата на настоящия регламент. Това решение не може да бъде оспорвано самостоятелно.

6. Всички насрещни искове, внесени, като се използва стандартен формуляр А, и всички приложими подкрепящи документи се връчват на ищеца в съответствие с член 13. Тези документи се изпращат в срок от 14 дни от получаването им.

Ишецът разполага с 30 дни от датата на връчването, за да отговори на насрещния иск.

7. Ако насрещният иск надвишава горната граница, определена в член 2, параграф 1, искът и насрещният иск не се разглеждат по европейската процедура за искове с малък материален интерес, а в съответствие с процесуалното право, приложимо в държавата-членка, в която се провежда производството.

Членове 2 и 4, както и параграфи 3, 4 и 5 от настоящия член, се прилагат *mutatis mutandis* към насрещни искове.

Член 6

Езици

1. Исковият формуляр, отговорът, всякакви насрещни искове, всякакви отговори на насрещни искове и описания на приложими подкрепящи документи се внасят на един от езиците на съда или правораздавателния орган.

2. Ако друг документ, получен от съда или правораздавателния орган, е на език, различен от езика, на който се провежда производството, съдът или правораздавателният орган може да поиска превод на този документ само ако преводът се окаже наложителен за постановяване на съдебно решение.

3. Когато една от страните откаже да приеме документ, тъй като той не е на нито един от следните езици:

a) официалния език на сезираната държава-членка или ако съществуват няколко официални езика в тази държава-членка, официалния език или един от официалните езици на мястото, където се извършва връчването или до което се изпраща документът; или

b) език, който получателят разбира,

съдът или правораздавателният орган информира за това другата страна, с оглед тя да представи превод на документа.

L 199/6

BG

Официален вестник на Европейския съюз

31.7.2007 г.

Член 7

Приключване на производството

1. В срок от 30 дни след получаване на отговор от страна на ответника или ищеца в рамките на сроковете, определени в член 5, параграф 3 или параграф 6, съдът или правораздавателният орган постановява решение или:

- а) изисква допълнителни данни от страните относно иска в рамките на определения срок, който не превишава 30 дни;
- б) събира доказателства в съответствие с член 9; или
- в) призовава страните на устно изслушване, което се провежда в срок от 30 дни от призовката.

2. Съдът или правораздавателният орган постановява решението си в срок от 30 дни от устното изслушване или след получаване на ялната информация, необходима за решаване на делото. Решението се връчва на страните в съответствие с член 13.

3. Ако съдът не е получил отговор от съответната страна в сроковете, посочени в член 5, параграф 3 или параграф 6, съдът или правораздавателният орган постановява решение по иска или обратния иск.

Член 8

Устно изслушване

Съдът или правораздавателният орган може да проведе устно изслушване чрез видеоконференция или друга комуникационна технология, ако разполага с технически средства за това.

Член 9

Събиране на доказателства

1. Съдът или правораздавателният орган определя начините за събиране на доказателства и обхвата на доказателствата, които са необходими за неговото решение, според правилата, които са приложими за допустимостта на доказателства. Съдът или правораздавателният орган може да допусне събиране на доказателства чрез писмени показания на свидетели, вещи лица или страни. Той може също да допусне събиране на доказателства чрез видеоконференция или друга комуникационна технология, ако разполага с техническите средства за това.

2. Съдът или правораздавателният орган може да събира доказателства от вещи лица или устни показания само ако това е необходимо за решаване на делото. При вземане на решението съдът или правораздавателният орган взема предвид разносните.

3. Съдът или правораздавателният орган трябва да използва най-опростения и най-малко утежняващ метод за събиране на доказателства.

Член 10

Представителство на страните

Представителството от адвокат или друг професионален юрист не е задължително.

Член 11

Помощ за страните

Държавите-членки гарантират, че страните могат да получат практическа помощ при попълване на формулярите.

Член 12

Компетентност на съда или правораздавателния орган

1. Съдът или правораздавателният орган не изисква от страните да правят правна оценка на иска.

2. Ако е необходимо, съдът или правораздавателният орган информира страните по процедурни въпроси.

3. Винаги когато е възможно, съдът или правораздавателният орган се старае да постигне споразумение между страните.

Член 13

Връчване на документи

1. Документите се връчват по пощата с потвърждение за получаване, което посочва датата на получаване.

2. Ако връчването на документите по начина, посочен в параграф 1, не е възможно, то може да се извърши по някой от начините, предвидени в член 13 или член 14 от Регламент (ЕО) № 805/2004.

Член 14

Срокове

1. Когато съдът или правораздавателният орган определи срок, заинтересованата страна бива информирана за последствията от неспазването на този срок.

2. Съдът или правораздавателният орган може да утължи сроковете, предвидени в член 4, параграф 4, член 5, параграфи 3 и 6 и член 7, параграф 1, при извънредни обстоятелства, ако това е необходимо за защита на правата на страните.

3. Ако при извънредни обстоятелства съдът или правораздавателният орган не може да спазва сроковете, предвидени в член 5, параграфи от 2 до 6 и член 7, той предприема изискуемите съгласно посочените разпоредби стъпки възможно най-скоро.

Член 15

Изпълняемост на съдебното решение

1. Решението подлежи на изпълнение, независимо от евентуално обжалване. Не се изисква да бъде предоставено обезпечение.

2. Член 23 се прилага и в случай че решението подлежи на изпълнение в държавата-членка, в която е постановено.

31.7.2007 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 199/7

Член 16

Разноски

Страната, загубила делото, поема разноските по делото. Съдът или правораздавателният орган обаче не присъжда разноските на специалната страна, когато те са ненужно направени или несъразмерни на иска.

Член 17

Обжалване

1. Държавите-членки информират Комисията дали по тяхното процесуално право е предвидена процедура за обжалване на решение, постановено по европейската процедура за иски с малък материален интерес, и в какъв срок се внася такава жалба. Комисията осигурява обществен достъп до тази информация.

2. Член 16 се прилага за всякакви жалби.

Член 18

Минимални стандарти за преразглеждане на съдебно решение

1. Ответникът има право да подаде молба за преразглеждане на съдебно решение, постановено по европейската процедура за иски с малък материален интерес, пред компетентния съд или правораздавателен орган на държавата-членка, където е постановено решението, когато:

- a) i) искивият формуляр или призовките за устно изслушване са били връчени лично от него по метод без доказателство за получаване, съгласно член 14 от Регламент (ЕО) № 805/2004; и
 - ii) връчването, не по негова вина, не е извършено достатъчно навреме, за да може да организира своята защита,
- или
- b) ответникът е бил възпрепятстван да възрази срещу иска поради непреодолима сила или извънредни обстоятелства, без никаква вина от негова страна,

при условие че и в двата случая действа своевременно.

2. Ако съдът или правораздавателният орган отхвърли преразглеждането, тъй като никое от основанията, посочени в параграф 1, не е приложимо, решението остава в сила.

Ако съдът или правораздавателният орган реши, че преразглеждането е оправдано поради някоя от причините, изложени в параграф 1, постановеното решение по европейската процедура за иски с малък материален интерес се счита за нищожно.

Член 19

Приложимо процесуално право

При спазване на разпоредбите на настоящия регламент европейската процедура за иски с малък материален интерес се урежда от процесуалното право на държавата-членка, в която се провежда процедурата.

ГЛАВА III

ПРИЗНАВАНЕ И ИЗПЪЛНЕНИЕ В ДРУГА ДЪРЖАВА-ЧЛЕНКА

Член 20

Признаване и изпълнение

1. Съдебното решение, постановено в държава-членка по европейската процедура за иски с малък материален интерес, се признава и изпълнява в друга държава-членка, без да е необходима декларация за изпълняемост и без да има възможност за възразение срещу неговото признаване.

2. По молба на една от страните съдът или правораздавателният орган издава удостоверение за решение по европейската процедура за иски с малък материален интерес, като използва стандартен формуляр Г, съдържащ се в приложение IV, без никакви допълнителни разноски.

Член 21

Изпълнително производство

1. Без да се засягат разпоредбите на настоящата глава, процедурите по изпълнение се уреждат от правото на държавата-членка по изпълнението.

Всяко решение, постановено по европейската процедура за иски с малък материален интерес, се изпълнява при същите условия както решенията в държавата-членка по изпълнението.

2. Страната, която иска изпълнение, представя:

- a) екземпляр от решението, който удовлетворява условията, необходими за удостоверяване на неговата истинност; и
- b) екземпляр от удостоверението, посочено в член 20, параграф 2, и ако е необходимо, негов превод на официалния език на държавата-членка по изпълнение или ако съществуват няколко официални езика в тази държава-членка, на официалния език или един от официалните езици на производството там, където се иска изпълнение в съответствие с правото на държавата-членка, или на друг език, който държавата-членка по изпълнение е посочила като приемлив. Всяка държава-членка може да посочи официален/ни език/езици на институциите на Европейския съюз, различни от нейния собствен език, които тя може да приеме за европейската процедура за иски с малък материален интерес. Съдържанието на формуляр Г се превежда от лице, квалифицирано да извършва преводи в една от държавите-членки.

3. От страната, която иска изпълнение на решение, постановено по европейската процедура за иски с малък материален интерес в друга държава-членка, не се изисква да има:

- a) упълномощен представител; или
- b) пощенски адрес

в държавата-членка по изпълнението, различни от представители, компетентни по процедурата на изпълнение.

L 199/8

BG

Официален вестник на Европейския съюз

31.7.2007 г.

4. Не се изисква никакво обезпечение, гаранция или депозит, както и да са описани, от страната, която в една държава-членка иска изпълнение на решение, постановено по европейската процедура за искове с малък материален интерес в друга държава-членка, въз основа на обстоятелството, че съответната страна е чужд гражданин или няма местоживеее или пребиваване в държавата, в която се иска изпълнение.

Член 22

Отказ за изпълнение

1. Компетентният съд или правораздавателен орган в държавата-членка по изпълнението отказва изпълнение по молба на лицето, срещу което се иска изпълнение, ако решението, постановено по европейската процедура за искове с малък материален интерес, е в противоречие с предходно решение, постановено в която и да е държава-членка или в трета държава, при условие че:

- а) предходното решение е за същото искане и на същото основание и е постановено между същите страни;
- б) предходното решение е постановено в държавата-членка по изпълнението или отговаря на необходимите условия за неговото признаване в държавата-членка по изпълнението; и
- в) несъвместимостта на решенията не е и не би могла да бъде повдигната като възражение в производството пред съд или правораздавателен орган в държавата-членка, където е постановено решението по европейската процедура за искове с малък материален интерес.

2. Решението, постановено по европейската процедура за искове с малък материален интерес, не може при никакви обстоятелства да бъде преразглеждано по същество в държавата-членка по изпълнението.

Член 23

Спиране или ограничаване на изпълнението

Ако страна оспори съдебно решение, постановено по европейската процедура за искове с малък материален интерес, или такова оспорване е все още възможно, или когато страна подаде молба за преразглеждане по смисъла на член 18, съдът, правораздавателният или компетентният орган в държавата-членка по изпълнението може по искане на страната, срещу която се иска изпълнение:

- а) да ограничи изпълнителното производство до охранителни мерки;
- б) да направи изпълнението зависимо от предоставянето на обезпечение, което той определи; или
- в) при извънредни обстоятелства да спре изпълнителното производство.

ГЛАВА IV

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 24

Информация

Държавите-членки си сътрудничат при предоставянето на информация относно европейската процедура за искове с малък материален интерес на широката общественост и на професионалните кръгове, включително и за разносните, в частност чрез Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела, създадена в съответствие с Решение 2001/470/ЕО.

Член 25

Информация относно подведомствеността, средствата за комуникация и жалбите

1. До 1 януари 2008 г. държавите-членки съобщават на Комисията:

- а) кои съдилища или правораздавателни органи са компетентни да постановяват решения по европейската процедура за искове с малък материален интерес;
- б) кои средства за комуникация се приемат за целите на европейската процедура за искове с малък материален интерес и са на разположение на съдилищата или правораздавателните органи в съответствие с член 4, параграф 1;
- в) дали е налична процедура за обжалване по тяхното националното процесуално право в съответствие с член 17 и в кой съд или правораздавателен орган може да бъде заведена;
- г) кои езици са приети съгласно член 21, параграф 2, буква б); и
- д) кои органи са компетентни по отношение на изпълнението и кои органи са компетентни за целите на прилагането на член 23.

Държавите-членки уведомяват Комисията за всякакви последващи промени в тази информация.

2. Комисията предоставя на обществеността достъп до информацията, нотифицирана съгласно параграф 1, чрез публикуването ѝ в Официален вестник на Европейския съюз и чрез всякакви други подходящи средства.

Член 26

Мерки за прилагане

Мерките, предназначени да изменят несъществени елементи на настоящия регламент, включително като го допълнят, свързани с актуализиране или с технически изменения на формулярите от приложенията, се приемат в съответствие с процедурата по регулиране с контрол, посочена в член 27, параграф 2.

31.7.2007 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 199/9

Член 27

Комитет

1. Комисията се подпомага от комитет.
2. Когато се прави позоваване на настоящия параграф, се прилагат член 5а, параграфи от 1 до 4 и член 7 от Решение 1999/468/ЕО, като се вземат предвид разпоредбите на член 8 от него.

Член 28

Преглед

До 1 януари 2014 г. Комисията представя на Европейския парламент, на Съвета и на Европейския икономически и социален комитет подробен доклад за преглед на функционирането на европейската процедура за искове с малък материален интерес, включително на ограничението за стойността на иска, посочено в член 2, параграф 1. Този доклад съдържа оценка на процедурата при нейното прилагане и разширена оценка на въздействието за всяка държава-членка.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко в държавите-членки в съответствие с Договора за създаване на Европейската общност.

Съставено в Страсбург на 11 юли 2007 година.

За Европейския парламент
Председател
H.-G. PÖTTERING

За тази цел и за да се гарантира, че е належащо взета предвид най-добрата практика в Европейския съюз и че са отразени принципите за по-добро законодателство, държавите-членки предоставят на Комисията информация, свързана с презграничното функциониране на европейската процедура за искове с малък материален интерес. Тази информация обхваща съдебните такси, бързината на процедурата, ефективността, лекотата на използване и вътрешните процедури на държавите-членки за искове с малък материален интерес.

Докладът на Комисията следва да бъде придружен, ако е необходимо, от предложения за адаптиране.

Член 29

Влизане в сила

Настоящият регламент влиза в сила в деня след публикуването му в Официален вестник на Европейския съюз.

Той се прилага от 1 януари 2009 г., с изключение на член 25, който се прилага от 1 януари 2008 г.

За Съвета
Председател
M. LOBO ANTUNES

Зв i)

Член 20 от Регламента относно цифровизацията*

**Регламент (ЕС) 2023/2844 на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2023 година относно цифровизацията на съдебното сътрудничество и на достъпа до правосъдие по трансгранични гражданскоправни, търговскоправни и наказателноправни въпроси и за изменение на определени актове в областта на съдебното сътрудничество*

***До **17 януари 2026 г.** Комисията ще приеме актове за изпълнение относно децентрализираната информационна система и европейската точка за електронен достъп по отношение на Регламент (ЕО) № 861/2007 (вж. член 10, параграф 3 от Регламента относно цифровизацията)*

Член 20

Изменения на Регламент (ЕО) № 861/2007

Регламент (ЕО) № 861/2007 се изменя, както следва:

- 1) В член 4 параграф 1 се заменя със следното:

„1. Ищецът започва производство по европейската процедура за искове с малък материален интерес, като попълни стандартен исков формуляр А в съответствие с приложение I към настоящия регламент и го подаде пряко до компетентния съд или правораздавателен орган, по пощата, чрез средствата за електронна комуникация, предвидени в член 4 от Регламент (ЕС) 2023/2844 на Европейски парламент и на Съвета (*), или чрез друго средство за комуникация, като факс или електронна поща, приемано в държавата членка, в която е започнато производството. Исковият формуляр включва описание на доказателствата в подкрепа на иска и, когато е целесъобразно, се придружава от съответните приложими подкрепящи документи.

(*) Регламент (ЕС) 2023/2844 на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2023 г. относно цифровизацията на съдебното сътрудничество и на достъпа до правосъдие по трансгранични гражданскоправни, търговскоправни и наказателноправни въпроси и за изменение на определени актове в областта на съдебното сътрудничество (ОВ L, 2023/2844, 27.12.2023 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2844/oj>).“

- 2) В член 13, параграф 1 буква а) се заменя със следното:

„а) по пощата;“

3) В член 13, параграф 1 буква б) се заменя със следното:

„б) чрез електронни средства за връчване, предвидени в членове 19 и 19а от Регламент (ЕС) 2020/1784 на Европейския парламент и на Съвета (*); или

(*) Регламент (ЕС) 2020/1784 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2020 г. относно връчване в държавите членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела („връчване на документи“) (ОВ L 405, 2.12.2020 г., стр. 40).“

4) В член 13, параграф 1 се добавя следната буква:

„в) чрез европейската точка за електронен достъп, създадена съгласно член 4, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2023/2844, при условие че адресатът е дал предварително изрично съгласие за използването на това средство за връчване на документи в хода на съответната европейска процедура по иск с малък материален интерес.“

5) В член 13 параграф 2 се заменя със следното:

„2. Всяка комуникация, която не е посочена в параграф 1, между съда или правораздавателния орган и страните или други лица, участващи в производството, се извършва чрез едно от следните:

а) електронни средства, с удостоверяване посредством потвърждение за получаване, когато тези средства са технически достъпни и допустими в съответствие с процесуалните правила на държавата членка, в която се провежда съответната европейска процедура за иски с малък материален интерес, при условие че съответните страни или лица предварително са приели такива средства за комуникация или са правно задължени в съответствие с процесуалните правила на държавата членка, в която е тяхното местоживее или обичайно пребиваване, да приемат такива средства за комуникация, или

б) средствата за електронна комуникация, предвидени в член 4 от Регламент (ЕС) 2023/2844.“

6) В член 15а параграф 2 се заменя със следното:

„2. Държавите членки гарантират, че страните могат да извършват електронно заплащане на съдебните такси чрез начини за плащане от разстояние, които им позволяват да извършат плащането и от държава членка, различна от държавата членка, в която се намира съдът или правораздавателният орган, в съответствие с член 9 от Регламент (ЕС) 2023/2844.“

ЗГ

Регламент (ЕС) № 655/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 година за създаване на **процедура за европейска заповед за забор на банкови сметки** с цел улесняване на трансграничното събиране на вземания по граждански и търговски дела

[Изменения, актове за изпълнение и съдебна практика на Съда на ЕС](#)

[Европейски съдебен атлас по гражданскоправни въпроси — Регламент относно европейската заповед за запор на банкови сметки](#)

27.6.2014 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 189/59

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 655/2014 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА**от 15 май 2014 година****за създаване на процедура за европейска заповед за заповор на банкови сметки с цел улесняване на трансграничното събиране на вземания по граждански и търговски дела**

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 81, параграф 2, букви а), д) и е) от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет ⁽¹⁾,

в съответствие с обикновената законодателна процедура ⁽²⁾,

като имат предвид, че:

- (1) Съюзът си е поставил за цел да поддържа и развива пространство на свобода, сигурност и правосъдие, в което свободното движение на хора е гарантирано. С оглед на постепенното изграждане на това пространство Съюзът трябва да приеме мерки в областта на съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси с трансгранично значение, по-специално когато това е необходимо за правилното функциониране на вътрешния пазар.
- (2) В съответствие с член 81, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) тези мерки могат да включват мерки, които целят да осигурят, наред с друго, взаимно признаване между държавите членки на съдебни решения и тяхното изпълнение, ефективен достъп до правосъдие и премахване на пречките пред правилното протичане на гражданските производства, като при необходимост се насърчава съвместимостта на гражданскопроцесуалните правила, приложими в държавите членки.
- (3) На 24 октомври 2006 г. със „Зелената книга за подобряване на ефективността на принудителното изпълнение на съдебните решения в Европейския съюз: налагане на заповор върху банкови сметки“ Комисията започна консултация относно необходимостта от единна европейска процедура за заповор на банкови сметки и евентуалните характеристики на една такава процедура.
- (4) В Стокхолмската програма от декември 2009 г. ⁽³⁾, в която се определят приоритетите в областта на свободата, сигурността и правосъдието за периода 2010 — 2014 г., Европейският съвет прикани Комисията да направи оценка дали е необходимо и изпълнимо да се предвидят определени временни, в това число предпазни, мерки на равнище Съюза, за да се предотврати, например, изчезването на имущество преди изпълнението на вземането, и да представи подходящи предложения, за да се подобри ефикасността на изпълнението на съдебни решения в Съюза по отношение на банковите сметки и имуществото на длъжниците.
- (5) Във всички държави членки съществуват национални процедури за налагане на обезпечителни мерки, като например заповеди за заповор на банкови сметки, но условията за допускане на такива мерки и ефикасността на тяхното изпълнение се различават значително. Освен това прибягването до национални обезпечителни мерки може да се окаже тромаво в случаите, които имат трансгранични последици, и по-специално когато кредиторът се стреми да наложи заповор на няколко банкови сметки в различни държави членки. Ето защо изглежда необходимо и подходящо да се приеме обвързващ и пряко приложим правен инструмент на Съюза, в който да се установи нова европейска процедура при трансгранични дела, която дава възможност за ефикасно и бързо заповоране на средства по банкови сметки.

⁽¹⁾ ОВ С 191, 29.6.2012 г., стр. 57.

⁽²⁾ Позиция на Европейския парламент от 15 април 2014 г. (все още непубликувана в Официален вестник) и решение на Съвета от 13 май 2014 г.

⁽³⁾ ОВ С 115, 4.5.2010 г., стр. 1.

- (6) Процедурата, установена с настоящия регламент, следва да служи като допълнително и факултативно средство за кредитора, който има свободата да използва всякаква друга процедура за получаването на еквивалентна мярка съгласно националното право.
- (7) Кредиторът следва да е в състояние да получи обезпечителна мярка под формата на европейска заповед за запор на банкови сметки („заповед за запор“ или „заповед“), която да предотвратява прехвърлянето или изтеглянето на средства, държани от неговия длъжник в банкова сметка в държава членка, ако съществува опасност без такава мярка последващото изпълнение на неговото вземане срещу длъжника да бъде възпрепятствано или съществено затруднено. Запорът на средства, държани в банковата сметка на длъжника, следва да попречи да се използват средствата не само от самия длъжник, но и от лица, упълномощени от него да извършват плащания чрез тази сметка, напр. чрез постоянно платежно нареждане, чрез директен дебит или ползване на кредитна карта.
- (8) Обхватът на настоящия регламент следва да включва всички граждански и търговски дела, с изключение на някои ясно определени въпроси. По-специално настоящият регламент не следва да се прилага за искове срещу длъжник в производство по несъстоятелност. Това следва да означава, че не може да бъде издадена заповед за запор срещу длъжник, след като срещу него вече е започнато производство по несъстоятелност по смисъла на Регламент (ЕО) № 1346/2000 на Съвета ⁽¹⁾. От друга страна, изключването следва да позволява заповедта за запор да се използва за обезпечаване възстановяването на ощетяващи плащания, извършени от длъжника към трети страни.
- (9) Настоящият регламент следва да се прилага за сметки, държани в кредитни институции, чийто предмет на дейност е да извършват публично привличане на влогове или други възстановими средства и да предоставят кредити за своя сметка.

Следователно той не следва да се прилага за финансови институции, които не привличат такива влогове, например институции, осигуряващи експортно финансиране и финансиране за инвестиционни проекти или проекти в развиващите се страни, или институции, предоставящи услуги на финансовите пазари. Освен това настоящият регламент не следва да се прилага за сметки, държани от или в централни банки, когато те действат в качеството си на органи на паричната политика, нито за сметки, които не могат да бъдат запорирани по силата на национална заповед, равностойна на заповедта за запор, или които по друг начин се ползват с имунитет срещу запор съгласно правото на държавата членка, в която се държи въпросната сметка.

- (10) Настоящият регламент следва да се прилага единствено спрямо трансгранични дела и следва да съдържа определение какво представлява трансгранично дело в този конкретен контекст. За целите на настоящия регламент наличие на трансгранично дело следва да има, когато съдът, разглеждащ молба за заповед за запор, се намира в една държава членка, а банковата сметка — обект на заповедта за запор, се държи в друга държава членка. Наличие на трансгранично дело следва да има още, когато кредиторът е с местоживее в една държава членка, а съдът и банковата сметка, подлежаща на запорирание, се намират в друга държава членка.

Настоящият регламент не следва да се прилага спрямо запор на сметки, държани в държавата членка на съда, сезиран с молба за заповед за запор, ако кредиторът е с местоживее в същата държава членка, дори когато кредиторът същевременно е подал молба за заповед за запор по отношение на сметка или сметки, държани в друга държава членка. В този случай кредиторът следва да подаде две отделни молби — една за заповед за запор и една за национална мярка.

- (11) Процедурата за заповед за запор следва да е достъпна за кредитор, който желае да гарантира изпълнението на последващо съдебно решение по съществото на съответния въпрос, преди да поиска да бъде образувано производство по съществото на въпроса и на всеки етап от това производство. Процедурата следва също да бъде достъпна за кредитор, който вече е получил съдебно решение, съдебна спогодба или автентичен акт, които изискват длъжникът да заплати сумата по вземането на кредитора.
- (12) Заповедта за запор следва да е достъпна за целите на обезпечаване на вземания, които вече са станали дължими. Тя следва да е достъпна и за вземания, които още не са дължими, доколкото тези вземания произтичат от вече настъпила трансакция или събитие и техният размер може да бъде определен, включително за вземания във връзка с гражданска отговорност, деликт или квазиделикт, и граждански искове за вреди или реституция въз основа на акт, който дава основание за наказателно производство.

⁽¹⁾ Регламент (ЕО) № 1346/2000 на Съвета от 29 май 2000 г. относно производството по несъстоятелност (ОВ L 160, 30.6.2000 г., стр. 1).

27.6.2014 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 189/61

Кредиторът следва да може да поиска издаване на заповед за запор за сумата по основното вземане или за по-малка сума. Втората възможност би могла да бъде в негов интерес, ако например той вече е получил някакво друго обезпечаване за част от вземането си.

- (13) За да се осигури тясна връзка между производствата за издаване на заповед за запор и производствата по същество, международна компетентност да издават заповедта следва да имат съдилищата на държавата членка, които са компетентни да се произнесат по същество. За целите на настоящия регламент понятието за „производството по същество“ следва да обхваща всякакви производства, целящи да се получи изпълнително основание по съответния иск, включващи например бързи производства за платежни нареждания и производства като френската „procédure de référé“. Ако длъжникът е потребител с местоживее в държава членка, единствено съдилищата на тази държава членка са компетентни да издадат заповедта.
- (14) В условията за издаване на заповед за запор следва да се постигне подходящ баланс между интереса на кредитора да получи заповед и интереса на длъжника да предотврати злоупотреба със заповедта.

Вследствие на това, когато кредиторът подава молба за заповед за запор, преди да е получил съдебно решение, съдът, до който е подадена молбата, следва да се убеди въз основа на доказателствата, представени от кредитора, че има вероятност искът на кредитора срещу длъжника да бъде удовлетворен по същество.

Освен това във всички случаи, дори когато вече е получил съдебно решение, кредиторът следва да докаже по убедителен начин пред съда, че неговото вземане спешно се нуждае от съдебна закрила и че без заповедта изпълнението на съществуващото или на бъдещо съдебно решение може да бъде възпрепятствано или значително затруднено, тъй като съществува реална опасност за кредитора, докато започне изпълнението на съществуващото или на бъдещо съдебно решение, длъжникът да е пропилял, укрil или унищожил активите си или да се е разпоредил с тях на по-ниска стойност, в необичаен размер или чрез необичайно действие.

Съдът следва да оцени доказателствата, представени от кредитора, за наличие на такава опасност. Те могат да бъдат свързани например с поведението на длъжника по отношение на вземането на кредитора или при предишен спор между страните, с кредитната история на длъжника, с естеството на активите на длъжника и с всякакви неотдавнашни действия на длъжника по отношение на активите му. При оценка на доказателствата съдът може да прецени, че тепленията по сметки и разходите от страна на длъжника за поддържане на нормалния ход на неговата стопанска дейност или за покриване на текущи сметки на семейството му сами по себе си не са необичайни действия. Самото неплащане или оспорване на вземането или просто фактът, че длъжникът има повече от един кредитор, сами по себе си не следва да се считат за достатъчно доказателство, обосноваващо издаването на заповед. Нито пък самият факт, че финансовото състояние на длъжника е затруднено или се влошава, следва сам по себе си да представлява достатъчно основание за издаването на заповед. Съдът обаче може да вземе предвид тези фактори при цялостната преценка за съществуването на опасност.

- (15) За да се гарантира ефектът на изненадата на заповедта за запор, както и че тя ще бъде полезно средство за кредитор, който се опитва да си възстанови дългове от длъжник при трансгранични случаи, длъжникът не следва да бъде информиран за молбата на кредитора, нито да бъде изслушан преди издаването на заповедта или уведомен за заповедта преди изпълнението ѝ. Когато въз основа на доказателствата и информацията, представени от кредитора или, по целесъобразност, от неговия свидетел или свидетели, съдът не е убеден, че запорът на въпросната сметка или сметки е обоснован, той не следва да издава заповед.
- (16) В случаите, когато кредиторът подава молба за заповед за запор, преди да образува производство по съществото на въпроса пред даден съд, настоящият регламент следва да го задължи да образува производството в рамките на конкретен срок, както и следва също да го задължи да представи на съда, в който е подал молбата си за заповед за запор, доказателства за образуването на това производство. Ако кредиторът не изпълни това задължение, заповедта следва да бъде отменена от съда по неговата собствена инициатива или автоматично прекратена.
- (17) Предвид отсъствието на предварително изслушване на длъжника настоящият регламент следва да предвиди конкретни предпазни мерки с цел да се предотврати злоупотреба със заповедта и да се защитят правата на длъжника.

- (18) Една такава важна препазна мярка следва да бъде възможността да се изиска от кредитора да учреди гаранция, за да може да осигури обезщетение на длъжника на по-късен етап за всяка вреда, която може да е претърпял в резултат на заповедта за забор. В зависимост от националното право такава гаранция може да се учреди под формата на парична гаранция или алтернативно обезпечение, например банкова гаранция или ипотeka. Съдът следва да има правото да определи сумата на гаранцията, която е достатъчна за предотвратяване на злоупотреба със заповедта и за осигуряване на обезщетение на длъжника, и при липсата на конкретни доказателства за размера на евентуалните щети следва да може да счете сумата, за която трябва да бъде издадена заповедта, като насока за определяне на размера на гаранцията.

В случаи, при които кредиторът все още не е получил съдебно решение, съдебна спогодба или автентичен акт, чрез които от длъжника се изисква да изплати вземането на кредитора, учредяването на гаранция следва да бъде правило, а съдът следва да освобождава от това изискване или да изисква учредяването на гаранция от по-малка сума само в изключителни случаи, ако счете, че подобна гаранция е нецелесъобразна, излишна или непропорционална при обстоятелствата по конкретния случай. Такива обстоятелства биха били, например, че кредиторът има особено силни аргументи, но не разполага с достатъчно средства за учредяване на гаранция, че искът се отнася за издръжка или изплащане на заплати или че искът е в такъв размер, че няма вероятност заповедта да причини вреда на длъжника, например дълг, свързан с малко предприятие.

В случаи, при които кредиторът вече е получил съдебно решение, съдебна спогодба или автентичен акт, учредяването на гаранция следва да се остави на преценката на съда. С изключение на посочените по-горе извънредни обстоятелства, учредяването на гаранция може например да бъде целесъобразно, когато съдебното решение, чието изпълнение следва да се обезпечи със заповедта за забор, все още не е изпълнено или е изпълнено само временно поради текуща процедура на обжалване.

- (19) Друг важен елемент за постигането на подходящ баланс между интересите на кредитора и на длъжника следва да бъде правилото за отговорността на кредитора за всяка вреда, която длъжникът може да е претърпял в резултат на заповедта за забор. Ето защо в настоящия регламент следва да се предвиди като минимален стандарт отговорност на кредитора, в случай че причинената на длъжника вреда от заповедта за забор е по вина на кредитора. В този смисъл доказателствената тежест се носи от длъжника. Що се отнася до основанията за отговорност, посочени в настоящия регламент, следва да се предвиди хармонизирано правило, установяващо оборима презумпция за вина на кредитора.

Освен това държавите членки следва да имат възможност да запазят или да въведат в националното си право други основания за отговорност освен посочените в настоящия регламент. За тези други основания за отговорност държавите членки също следва да имат възможност да запазят или да въведат други видове отговорност, например обективна отговорност.

В настоящия регламент следва да се установят също съгласителни норми, които посочват, че приложимото право към отговорността на кредитора следва да бъде правото на държавата членка по изпълнение. Когато съществуват няколко държави членки по изпълнение, приложимото право следва да бъде правото на държавата членка по изпълнение, в която обичайно пребивава длъжникът. Ако длъжникът не пребивава обичайно в никоя от държавите членки по изпълнение, приложимото право следва да бъде правото на държавата членка по изпълнение с най-тесни връзки със случая. При определянето на най-тесните връзки един от факторите, които съдът взема предвид, може да бъде размерът на заповираната сума в отделните държави членки по изпълнение.

- (20) За преодоляване на съществуващите практически трудности за получаване на информация относно наличието на банкови сметки на длъжника в трансграничен контекст, в настоящия регламент следва да се установи механизъм, който да позволява на кредитора да поиска преди издаването на заповед за забор съдът да получи информацията, необходима за установяването на сметката на длъжника, от определения орган за предоставяне на информация на държавата членка, в която кредиторът смята, че длъжникът притежава сметка. Предвид особения характер на такава намеса от страна на публичните органи и на подобен достъп до лични данни, по правило достъпът до информацията за сметката следва да се дава само в случаи, когато кредиторът е получил подлежащо на изпълнение съдебно решение, съдебна спогодба или автентичен акт. По изключение обаче следва да бъде възможно кредиторът да подаде искане за информация за сметката, въпреки че съдебното решение, съдебната спогодба или автентичният акт, с които той разполага, са все още неизпълними. Такова искане следва да бъде възможно, когато сумата, подлежаща на забор, предвид съответните обстоятелства, е значителна и когато съдът въз основа на представените от кредитора доказателства е удовлетворен относно наличието на спешна необходимост от такава информация, тъй като съществува риск, че без нея по-нататъшното изпълнение на вземането на кредитора срещу длъжника е вероятно да бъде застрашено и че това впоследствие би могло да доведе до значително влошаване на финансовото състояние на кредитора.

За да може подобен механизъм да функционира, държавите членки следва да предвидят в националното си право един или повече методи за получаване на такава информация, които да са ефективни и ефикасни, без да бъдат непропорционални по отношение на разходите или времеемки. Механизмът следва да се прилага само ако всички условия и изисквания за издаване на заповед за забор са изпълнени и ако кредиторът надлежно е обосновал в искането си причините да смята, че длъжникът притежава една или повече сметки в съответната държава членка, например поради факта, че длъжникът работи или упражнява професионална дейност в тази държава членка или има собственост там.

- (21) За да се осигури защитата на личните данни на длъжника, получената информация относно установяването на банковата сметка или сметки на длъжника не следва да се предоставя на кредитора. Тя следва да се предоставя единствено на отпавилия искането съд и по изключение на банката, ако банката или друго образование, което отговаря за изпълнението на заповедта в държавата членка по изпълнение, не е в състояние да установи сметката на длъжника въз основа на съдържащата се в заповедта информация, например когато в една и съща банка съществуват сметки на няколко лица с едно и също име и един и същ адрес. Ако при такъв случай в заповедта е посочено, че номерът или номерата на сметката или сметките, които подлежат на забориране, са получени чрез искане за информация, банката следва да поиска тази информация от органа за предоставяне на информация на държавата членка по изпълнение и следва да може да отпави това искане по неофициален и опростен начин.
- (22) С настоящия регламент следва да се предостави право на кредитора да обжалва отказа да бъде издадена заповед за забор. Това право не следва да възпрепятства възможността кредиторът да подаде нова молба за заповед за забор въз основа на нови факти или нови доказателства.
- (23) Изпълнителните структури за забориране на банкови сметки се различават значително между държавите членки. За да се избегне дублирането на тези структури в държавите членки и да се зачитат националните процедури, доколкото това е възможно, по отношение на изпълнението и действителното осъществяване на заповедта за забор настоящият регламент следва да се основава на съществуващите методи и структури за изпълнение и осъществяване на равностойните национални заповеди в държавата членка, в която ще се изпълнява заповедта.
- (24) За да се осигури своевременно изпълнение, в настоящия регламент следва да се предвиди предаване на заповедта от държавата членка по произход на компетентния орган на държавата членка по изпълнение по всякакъв подходящ начин, който гарантира, че съдържащите на предадените документи е вярно, точно и четливо.
- (25) При получаване на заповедта за забор компетентният орган на държавата членка по изпълнение следва да предприеме необходимите стъпки за изпълнение на заповедта в съответствие със своето национално право, като предаде получената заповед на банката или на друго образование, което отговаря за изпълнението на такива заповеди в тази държава членка, или като даде указания по друг начин на банката да изпълни заповедта, когато това се предвижда от националното право.
- (26) В зависимост от метода, предвиден в правото на държавата членка по изпълнение за равностойни национални заповеди, изпълнението на заповедта за забор следва да се извърши чрез блокиране на заборираната сума в сметката на длъжника или, когато националното право предвижда това, чрез прехвърляне на тази сума към специална сметка за целите на заборирането, която може да бъде сметка на компетентния изпълнителен орган, съда, банката, в която длъжникът има сметка, или банка, определена за координиращо образование за заборирането в съответния случай.
- (27) Настоящият регламент не следва да възпрепятства възможността да се изисква предварителното заплащане на таксите за изпълнение на заповедта за забор. Този въпрос следва да се реши от националното право на държавата членка, в която ще се изпълнява заповедта.
- (28) Заповедта за забор следва да бъде от същия ред, ако има такъв, като равностойна национална заповед в държавата членка по изпълнение. Ако съгласно националното право определени мерки за принудително изпълнение имат приоритет пред мерките за забор, същият приоритет следва да им бъде осигурен спрямо заповедите за забор съгласно настоящия регламент. За целите на настоящия регламент заповедите *in personam*, които съществуват в някои национални правни системи, следва да се считат за равностойни национални заповеди.

- (29) В настоящия регламент следва да се предвиди налагането на задължение на банката или на друго образувание, което отговаря за изпълнението на заповедта за заповор в държавата членка по изпълнение, да декларира дали и до каква степен заповедта е довела до запорирането на средства на длъжника, както и задължение за кредитора да гарантира освобождаването на всички средства, които са запорирани в превишение на сумата, посочена в заповедта.
- (30) Настоящият регламент следва да защитава правото на длъжника на справедлив съдебен процес и правото му на ефективни правни средства за защита, поради което и предвид едностранния характер (*ex parte*) на производството по издаване на заповедта за заповор следва да му предоставя възможност да оспори заповедта или изпълнението ѝ на основанията, предвидени в настоящия регламент, веднага след изпълнението на заповедта.
- (31) Във връзка с това в настоящия регламент следва да се изисква заповедта за заповор, всички документи, представени от кредитора на съда на държавата членка по произход, и необходимите преводи да бъдат връчени на длъжника своевременно след изпълнението на заповедта. Съдът следва да разполага с право на преценка дали да включи за връчване допълнителни документи, залегнали в основата на решението на съда и които може да са необходими на длъжника за действията му за правна защита, като стенограми от евентуално изслушване на устни показания.
- (32) Длъжникът следва да разполага с възможност да поиска преразглеждането на заповедта за заповор, по-специално ако съдържащите се в настоящия регламент условия или изисквания не са били изпълнени или когато обстоятелствата, довели до издаването на заповедта, са се променили по такъв начин, че издаването на заповедта вече не би било обосновано. Например длъжникът следва да разполага с правни средства за защита, ако делото не представлява трансгранично дело по определението в настоящия регламент, ако изложените в настоящия регламент правила за определяне на компетентност не са спазени, ако кредиторът не е образувал производство по съществото на въпроса в рамките на срока, предвиден в настоящия регламент, и съдът впоследствие не е отменил заповедта по своя собствена инициатива или заповедта не е прекратена автоматично, ако вземането на кредитора не се нуждае от спешна мярка за защита под формата на заповед за заповор, тъй като не съществува опасност последващото изпълнение на вземането да бъде възпрепятствано или съществено затруднено, или ако учредяването на гаранция не отговаря на изложените в настоящия регламент изисквания.
- Длъжникът следва също да разполага с правно средство за защита, ако заповедта и декларацията относно запорирането не са му били връчени съгласно предвиденото в настоящия регламент или ако връчените му документи не отговарят на езиковите изисквания в настоящия регламент. Въпреки това подобно средство за правна защита не следва да се предоставя, ако пропусък по връчването или липсата на превод бъдат отстранени в определения за целта срок. За отстраняване на пропусъка по връчването кредиторът следва да отправи молба до органа, отговарящ за връчването в държавата членка по произход, съответните документи да бъдат връчени на длъжника с препоръчана поща или, ако длъжникът се е съгласил да вземе документите от съда, следва да осигури необходимите преводи на документите за съда. Такава молба следва да не бъде необходима, ако пропусък по връчването вече е отстранен с други средства, например ако в съответствие с националното право съдът е предприел връчването по своя собствена инициатива.
- (33) Въпросът, от кого трябва да се осигуряват евентуално необходимите преводи съгласно настоящия регламент и кой трябва да понесе разходите за тези преводи, се урежда от националното право.
- (34) Съдилищата на държавата членка, в която е издадена заповед за заповор, следва да бъдат компетентни във връзка със средствата за правна защита срещу издаването на заповедта. Съдилищата или, когато е приложимо, компетентните изпълнителни органи на държавата членка по изпълнение следва да бъдат компетентни във връзка със средствата за правна защита срещу изпълнението на заповедта.
- (35) Длъжникът следва да разполага с правото да подаде молба за освобождаване на запорираните средства, ако учреди подходяща алтернативна гаранция. Такава алтернативна гаранция може да се учреди под формата на парична гаранция или алтернативно обезпечение, например банкова гаранция или ипотека.

- (36) Настоящият регламент следва да гарантира, че запорът на сметката на длъжника не засяга сумите, които са освободени от запор съгласно правото на държавата членка по изпълнение, например сумите, необходими за осигуряване на препитание на длъжника и на неговото семейство. В зависимост от процесуалната система, приложима в тази държава членка, съответната сума следва да бъде освободена преди изпълнението на заповедта *ex officio* от отговорния орган, който може да бъде съдът, банката или компетентният изпълнителен орган, или да бъде освободена по искане на длъжника след изпълнението на заповедта. Когато са заповирани сметки в няколко държави членки и освобождаването е приложено повече от веднъж, кредиторът следва да може да подаде молба до компетентния съд на държава членка по изпълнение или, когато това е предвидено в националното право на държавата членка по изпълнение, до компетентния изпълнителен орган в посочената държава членка за коригиране на освобождаването, приложено в нея.
- (37) За да се гарантира, че заповедта за запор се издава и изпълнява бързо и без забавяне, в настоящия регламент следва да бъдат определени сроковете за приключване на различните етапи от процедурата. Участващите в процедурата съдилища или органи следва да могат да се отклоняват от тези срокове само при изключителни обстоятелства, например при дела с правна или фактическа сложност.
- (38) За целите на изчисляването на периодите и сроковете, предвидени в настоящия регламент, следва да се прилага Регламент (ЕИО, Евратом) № 1182/71 на Съвета ⁽¹⁾.
- (39) За да се улесни прилагането на настоящия регламент, следва да се предвиди задължение за държавите членки да съобщават на Комисията определена информация за своето законодателство и процедури във връзка със заповедите за запор и равностойните национални заповеди.
- (40) За да се улесни прилагането на практика на настоящия регламент, следва да бъдат установени стандартни формуляри, по-специално за молбата за заповед, за самата заповед, за декларацията относно запорирането на средства и за молбите за правна защита или обжалване съгласно настоящия регламент.
- (41) За по-голяма ефикасност на производствата настоящият регламент следва да предвижда възможно най-широко използване на съвременни комуникационни технологии, приети в процедурните правила на съответните държави членки, по-специално за целите на попълването на стандартните формуляри, предвидени в настоящия регламент, и на комуникацията между участващите в производствата органи. Освен това методите за подписване на заповедта за запор и на други документи по силата на настоящия регламент следва да бъдат неутрални от технологична гледна точка, за да позволяват прилагането на съществуващите методи, като цифрово удостоверяване или надежден контрол на автентичността, както и бъдещо техническо развитие в тази област.
- (42) За да се гарантират еднакви условия за изпълнение на настоящия регламент, на Комисията следва да бъдат предоставени изпълнителни правомощия по отношение на изготвянето и последващото изменение на стандартните формуляри, предвидени в настоящия регламент. Тези правомощия следва да бъдат упражнявани в съответствие с Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾.
- (43) За приемането на актове за изпълнение за изготвяне и последващо изменение на стандартните формуляри, предвидени в настоящия регламент, следва да се използва процедурата по консултиране в съответствие с член 4 от Регламент (ЕС) № 182/2011.
- (44) Настоящият регламент защита основните права и съблюдава принципите, признати в Хартата на основните права на Европейския съюз. По-специално той се стреми да гарантира зачитането на личния и семейния живот, защитата на личните данни, правото на собственост и правото на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес, установени съответно в членове 7, 8, 17 и 47 от нея.

⁽¹⁾ Регламент (ЕИО, Евратом) № 1182/71 на Съвета от 3 юни 1971 г. за определяне на правилата, приложими за срокове, дати и крайни срокове (ОВ L 124, 8.6.1971 г., стр. 1).

⁽²⁾ Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите-членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията (ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13).

- (45) Във връзка с достъпа до лични данни, използването и предаването на такива данни съгласно настоящия регламент, следва да се спазват изискванията на Директива 95/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета⁽¹⁾, както е транспонирана в националното право на държавите членки.
- (46) За целите на прилагането на настоящия регламент обаче е необходимо да се предвидят някои специфични условия за достъп до лични данни и за тяхното използване и предаване. Във връзка с това беше взето предвид становището на Европейския надзорен орган по защита на данните⁽²⁾. Уведомяването на субекта на данните следва да се извършва съгласно националното право. Въпреки това уведомяването на длъжника за разкриването на информация относно негова сметка или сметки следва да се отложи с 30 дена, за да се избегне вероятността ранното уведомяване да застраши действието на заповедта за забор.
- (47) Доколкото целта на настоящия регламент, а именно да се установи процедура на Съюза за обезпечителна мярка, която позволява на кредитор да получи заповед за забор, като по този начин последващото изпълнение на вземането на кредитора не може да бъде възпрепятствано чрез прехвърляне или изтегляне на средствата, държани от длъжника по банкова сметка в Съюза, не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите членки, а поради своя обхват и последици може да бъде по-добре постигната на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз (ДЕС). В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигането на тази цел.
- (48) Настоящият регламент следва да се прилага само за тези държави членки, които са обвързани от него в съответствие с Договорите. Във връзка с това процедурата за получаване на европейска заповед за забор на банкови сметки, предвидена в настоящия регламент, следва да бъде на разположение само на кредитори с местоживее в държава членка, която е обвързана от настоящия регламент, а заповедите, издадени съгласно настоящия регламент, следва да се отнасят само до забор на банкови сметки, държани в такава държава членка.
- (49) В съответствие с член 3 от Протокол № 21 относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към ДЕС и към ДФЕС, Ирландия уведоми за желанието си да участва в приемането и прилагането на настоящия регламент.
- (50) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокол № 21 относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към ДЕС и към ДФЕС, Обединеното кралство не участва в приемането на настоящия регламент и не е обвързано от него, нито от неговото прилагане.
- (51) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокол № 22 относно позицията на Дания, приложен към ДЕС и към ДФЕС, Дания не участва в приемането на настоящия регламент и не е обвързана от него, нито от неговото прилагане,

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

ГЛАВА 1

ПРЕДМЕТ, ОБХВАТ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ

Член 1

Предмет

1. С настоящия регламент се създава процедура на Съюза, която дава възможност на даден кредитор да получи европейска заповед за забор на банкова сметка („заповед за забор“ или „заповед“), с която се пречи на длъжника да застраши последващо изпълнение на иска на кредитора чрез прехвърляне или изтегляне на средства до посочения в заповедта размер, държани от длъжника или от негово име в банкова сметка в държава членка.

⁽¹⁾ Директива 95/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 1995 г. за защита на физическите лица при обработването на лични данни и за свободното движение на тези данни (ОВ L 281, 23.11.1995 г., стр. 31).

⁽²⁾ ОВ С 373, 21.12.2011 г., стр. 4.

27.6.2014 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 189/67

2. Заповедта за запор е достъпна за кредитора като алтернатива на мерки за запор, предвидени в национално право.

Член 2

Обхват

1. Настоящият регламент се прилага по отношение на парични искове по трансгранични граждански и търговски дела, както са определени в член 3, независимо от естеството на конкретния съд или правораздавателен орган („съдът“). Той не обхваща по-специално данъчни, митнически или административни дела, нито отговорността на държавата за действия или бездействия при упражняването на държавна власт (*„acta iure imperii“*).

2. Настоящият регламент не се прилага за:

- а) имуществени права, произтичащи от брачни правоотношения или от отношения, които съгласно приложимото към тях право имат последици, сходни на тези, произтичащи от брак;
- б) завещания и наследяване, включително задължения за издръжка, произтичащи в случай на смърт;
- в) искове срещу длъжник, по отношение на когото са образувани производства по обявяване в несъстоятелност, производства, свързани с прекратяване на дейността на неплатежоспособни дружества или други юридически лица, по съдебни споразумения, конкордати или аналогични производства;
- г) социална сигурност;
- д) арбитраж.

3. Настоящият регламент не се прилага по отношение на банкови сметки, които съгласно правото на държавата членка, в която се държи сметката, се ползват с имунитет срещу запор, нито по отношение на сметки, които се държат във връзка с функционирането на някоя от системите, определени в член 2, буква а) от Директива 98/26/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁾.

4. Настоящият регламент не се прилага спрямо банкови сметки, държани от и в централни банки, когато те действат в качеството си на органи на паричната политика.

Член 3

Трансгранични дела

1. За целите на настоящия регламент едно дело е трансгранично, ако банковата сметка или сметки за заповиране със заповедта за запор се държат в държава членка, която е различна от:

- а) държавата членка на съда, в който е подадена молба за издаване на заповед за запор съгласно член 6; или
- б) държавата членка по местоживее на кредитора.

2. Моментът, спрямо който се определя дали делото е трансгранично, е датата, на която молбата за издаване на заповед за запор е подадена в съда, компетентен да издаде заповедта за запор.

⁽¹⁾ Директива 98/26/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 май 1998 г. относно окончателността на сепаративните системи и в системите за сепаративен на ценни книжа (ОВ L 166, 11.6.1998 г., стр. 45).

Член 4

Определения

За целите на настоящия регламент:

- 1) „банкова сметка“ или „сметка“ означава всяка сметка, съдържаща финансови средства, държана в банка на името на длъжника или на името на трета страна от името на длъжника;
- 2) „банка“ означава кредитна институция, както е определена в член 4, параграф 1, точка 1 от Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁾, включително клоновете, по смисъла на член 4, параграф 1, точка 17 от същия регламент, на кредитни институции с главно управление във или — в съответствие с член 47 от Директива 2013/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾ — извън Съюза, когато тези клонове са разположени в Съюза;
- 3) „средства“ означава пари, кредитирани по сметка във всякаква валута, или други подобни вземания, даващи право на изплащане на пари, като например депозити на паричния пазар;
- 4) „държава членка, в която се държи сметката“ означава:
 - а) държавата членка, посочена в IBAN (международен номер на банкова сметка) на сметката; или
 - б) за банкова сметка без IBAN — държавата членка, в която се намира централното управление на банката, в която се държи сметката, или — когато сметката се държи в клон — държавата членка, в която се намира клонът;
- 5) „иск“ означава иск за плащане на определена изискуема сума пари или иск за плащане на определима сума пари, който произтича от сделка или от вече настъпило събитие, при условие че този иск може да бъде предявен пред съд;
- 6) „кредитор“ означава физическо лице с местоживее в държава членка или юридическо лице, което има местоживее в държава членка, или друг субект с местоживее в държава членка, има процесуална правоспособност съгласно правото на държава членка и което подава молба за издаване на заповед за запор или вече се е снабдило с такава заповед във връзка с иск;
- 7) „длъжник“ означава физическо или юридическо лице или друг субект с процесуална правоспособност съгласно правото на държава членка, срещу което кредитор се стреми да получи или вече е получил заповед за запор във връзка с иск;
- 8) „съдебно решение“ означава съдебно решение, постановено от съд на държава членка, независимо от наименованието на решението, включително решение за определяне на разходите или разностите от служител на съда;
- 9) „съдебна спогодба“ означава споразумение, което е било одобрено от съд на държава членка или сключено пред съд на държава членка в хода на производството;

⁽¹⁾ Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници и за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 (ОВ L 176, 27.6.2013 г., стр. 1).

⁽²⁾ Директива 2013/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно достъпа до осъществяването на дейност от кредитните институции и относно пруденциалния надзор върху кредитните институции и инвестиционните посредници, за изменение на Директива 2002/87/ЕО и за отмяна на директиви 2006/48/ЕО и 2006/49/ЕО (ОВ L 176, 27.6.2013 г., стр. 338).

27.6.2014 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 189/69

- 10) „автентичен акт“ означава документ, който е официално съставен или заверен като автентичен акт в държава членка и чиято автентичност:
- а) е свързана с подписа и съдържанието на акта; и
 - б) е установена от публичен орган или друг орган, оправомощен за тази цел;
- 11) „държава членка по произход“ означава държавата членка, в която е издадена заповедта за заповор;
- 12) „държава членка по изпълнение“ означава държавата членка, в която се държи банковата сметка, подлежаща на заповор;
- 13) „информационен орган“ означава орган, който държава членка е определила като компетентен за целите на получаването на необходимата информация относно сметката или сметките на длъжника в съответствие с член 14;
- 14) „компетентен орган“ означава орган или органи, които държава членка е определила като компетентни за получаването, предаването или връчването съгласно член 10, параграф 2, член 23, параграфи 3, 5 и 6, член 25, параграф 3, член 27, параграф 2, член 28, параграф 3 и член 36, параграф 5, втора алинея;
- 15) „местоживеене“ означава местоживеене, както е определено съгласно членове 62 и 63 от Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁾.

ГЛАВА 2

ПРОЦЕДУРА ЗА ПОЛУЧАВАНЕ НА ЗАПОВЕД ЗА ЗАПОР

Член 5

Достъп

Заповедта за заповор е достъпна за кредитора в следните ситуации:

- а) преди кредиторът да предприеме действия в някоя държава членка за образуване на съдебно производство срещу длъжника по същество или на всеки етап по време на това производство до момента на постановяване на съдебното решение или на одобряването или сключването на съдебна спогодба;
- б) след като кредиторът е получил в държава членка съдебно решение, съдебна спогодба или автентичен акт, който изисква длъжникът да заплати сумата по иска на кредитора.

Член 6

Компетентен съд

1. Когато кредиторът все още не е получил съдебно решение, съдебна спогодба или автентичен акт, компетентни да издават заповед за заповор са съдилищата на държавата членка, които са компетентни да се произнесат по същество съгласно съответните приложими правила за компетентност.

2. Независимо от параграф 1, когато длъжникът е потребител, сключил договор с кредитор за цел, която може да се счита за попадаща извън предмета на дейност или професията на длъжника, компетентни да издават заповед за заповор, целяща да се обезпечи иск, свързан с въпросния договор, са единствено съдилища в държавата членка, в която е местоживеенето на длъжника.

⁽¹⁾ Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 351, 20.12.2012 г., стр. 1).

3. Когато кредиторът вече е получил съдебно решение или е постигнал съдебна спогодба, компетентни да издадат заповедта за заповед за иска, посочен в решението или спогодбата, са съдилищата на държавата членка, в която е издадено решението или е одобрена или сключена съдебната спогодба.

4. Когато кредиторът е получил автентичен акт, компетентни да издадат заповедта за заповед за иска, посочен в автентичния акт, са съдилищата, определени за тази цел в държавата членка, в която е съставен автентичният акт.

Член 7

Условия за издаване на заповед за заповед

1. Съдът издава заповед за заповед, когато кредиторът е представил достатъчно доказателства, за да се увери съдът, че е налице спешна необходимост от мярка за защита под формата на заповед за заповед, тъй като съществува реална опасност без такава мярка последващото изпълнение на иска на кредитора срещу длъжника да бъде осуетено или значително затруднено.

2. Когато кредиторът все още не е получил в която и да е държава членка съдебно решение, съдебна спогодба или автентичен акт, чрез които от длъжника се изисква да изплати сумата по иска на кредитора, последният представя и достатъчно доказателства, за да се увери съдът, че има вероятност искът му срещу длъжника да бъде удовлетворен по същество.

Член 8

Молба за издаване на заповед за заповед

1. Молбите за издаване на заповед за заповед се подават, като се използва формулярът, установен в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 52, параграф 2.

2. Молбата включва следната информация:

a) наименованието и адреса на съда, до който е подадена молбата;

b) данни за кредитора: име и данни за връзка и, където е приложимо, име и данни за връзка на представителя на кредитора, и:

i) когато кредиторът е физическо лице — датата му на раждане и, ако е приложимо и ако има, идентификационния му номер или номера на паспорта му; или

ii) когато кредиторът е юридическо лице или друг субект с процесуална правоспособност съгласно правото на държава членка — държавата на учредяването, образуването или регистрацията му и идентификационния или регистрационния му номер или, когато такива не съществуват — датата и мястото на учредяването, образуването или регистрацията му;

в) данни за длъжника: име и данни за връзка и, когато е приложимо, име и данни за връзка на представителя на длъжника, както и, ако такива съществуват:

i) когато длъжникът е физическо лице — датата му на раждане и идентификационен номер или номер на паспорта; или

ii) когато длъжникът е юридическо лице или друг субект с процесуална правоспособност съгласно правото на държава членка — държавата на учредяването, образуването или регистрацията му и идентификационния или регистрационния му номер или, когато такива не съществуват — датата и мястото на учредяването, образуването или регистрацията му;

г) номер, с който може да бъде идентифицирана банката, като IBAN или BIC и/или името и адреса на банката, където длъжникът притежава една или повече сметки, подлежащи на заповед;

27.6.2014 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 189/71

- д) ако има такъв, номер на сметката или сметките, подлежащи на заповед, и указание в такива случаи дали следва да бъдат запорирани някакви други сметки на длъжника, притежавани в същата банка;
- е) когато нито един компонент от информацията, изисквана по буква г), не може да бъде предоставен — декларация, че е подадено искане за получаване на информация за сметката съгласно член 14, когато такова искане е възможно, и обосновка защо кредиторът счита, че длъжникът притежава една или повече сметки в банка в конкретна държава членка;
- ж) сумата, за която се изисква заповед за заповед:
- и) когато кредиторът още не е получил съдебно решение, съдебна спогодба или автентичен акт — сумата по основния иск или част от нея, както и всякакви лихви, които подлежат на възстановяване съгласно член 15;
- ii) когато кредиторът вече е получил съдебно решение, съдебна спогодба или автентичен акт — сумата по основния иск, която е посочена в съдебното решение, съдебната спогодба или автентичния акт, или част от нея, както и всякакви лихви и разходи, които подлежат на възстановяване съгласно член 15;
- з) когато кредиторът все още не е получил съдебно решение, съдебна спогодба или автентичен акт:
- i) описание на всички елементи от значение в подкрепа на компетентността на съда, в който е подадена молбата за заповедта за заповед;
- ii) описание на всички обстоятелства от значение, посочени като основание за иска, и където е приложимо, на претендираните лихви;
- iii) декларация, в която се посочва дали кредиторът вече е предприел действия за образуване на съдебно производство по същество срещу длъжника;
- и) когато кредиторът вече е получил съдебно решение, съдебна спогодба или автентичен акт — декларация, че съдебното решение, съдебната спогодба или автентичният акт все още не е изпълнен или, ако е изпълнен отчасти, информация за степента на неизпълнение;
- й) описание на всички обстоятелства от значение, оправдаващи издаването на заповедта за заповед съгласно изискванията на член 7, параграф 1;
- к) когато е приложимо, информация за причините, поради които кредиторът счита, че следва да бъде освободен от учредяване на гаранция съгласно член 12;
- л) списък на доказателствата, представени от кредитора;
- м) декларация, предвидена в член 16, дали кредиторът е подал в други съдилища или органи молба за издаване на равностойна национална заповед или дали подобна заповед вече е била получена или отказана, както и — ако е била получена — степента, до която заповедта е била изпълнена;
- н) по желание, информация за банковата сметка на кредитора, която да се използва за евентуално доброволно плащане на иска от длъжника;
- о) декларация, че доколкото на кредитора е известно, информацията, представена от него в молбата, е вярна и пълна и че кредиторът е наясно, че всяко умишлено невярно или непълно твърдение може да доведе до правни последици съгласно правото на държавата членка, в която е подадена молбата, или до отговорност съгласно член 13.

3. Към молбата се прилагат съответните придружаващи документи, а когато кредиторът вече е получил съдебно решение, съдебна спогодба или автентичен акт — препис на съдебното решение, съдебната спогодба или автентичния акт, който отговаря на условията, необходими за установяване на автентичността му.

4. Молбата и придружаващите документи могат да бъдат подадени посредством всякакви средства за комуникация, включително електронни, които са приети съгласно процедурните правила на държавата членка, в която е подадена молбата.

Член 9

Събиране на доказателства

1. Съдът взема решение посредством писмена процедура въз основа на информацията и доказателствата, представени от кредитора в неговата молба или към нея. Ако съдът счита, че представените доказателства не са достатъчни, той може, когато националното право го разрешава, да поиска кредиторът да представи допълнителни писмени доказателства.

2. Независимо от параграф 1 и като се спазва член 11, и при условие че това не забавя ненужно производството, съдът може да използва също така всеки друг подходящ метод за събиране на доказателства, който е на разположение съгласно националното право, като например изслушване на кредитора или неговия свидетел или свидетели, включително чрез видеоконферентна връзка или други комуникационни технологии.

Член 10

Образуване на производство по същество

1. Когато кредиторът е подал молба за издаване на заповед за запор преди започването на производство по същество по въпроса, той инициира такова производство и предоставя доказателство за това на съда, в който е подадена молбата за издаване на заповед за запор, до 30 дни след датата, на която е подал молбата, или до 14 дни от датата на издаване на заповедта, в зависимост от това, коя от двете дати е по-късна. Освен това съдът, по искане на длъжника, може да удължи посочения срок, например за да даде възможност на страните да уредят иска, като информира двете страни за това.

2. Ако съдът не е получил доказателство за образуването на производство в рамките на срока, посочен в параграф 1, заповедта за запор се отменя или изпълнението ѝ се прекратява и страните биват информирани за това.

Когато съдът, издал заповедта за запор, се намира в държавата членка по изпълнение, отмяната на заповедта или прекратяването на изпълнението ѝ в тази държава членка се извършва в съответствие с нейното право.

Когато отмяната на заповедта или прекратяването на изпълнението ѝ трябва да се извърши в държава членка, различна от държавата членка по произход, съдът отменя заповедта за запор, като използва формуляра за отмяна, установен с актове за изпълнение, приети в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 52, параграф 2, и предава формуляра за отмяна в съответствие с член 29 на компетентния орган на държавата членка по изпълнение. Този орган предприема необходимите мерки, като прилага член 23 по целесъобразност за извършване на отмяната или прекратяването.

3. За целите на параграф 1 производството по същество се счита за започнало:

- а) в момента, в който документът за образуване на производството или равностоен документ е внесен в съда, при условие че кредиторът впоследствие не е пропуснал да предприеме изискуемите стъпки, за да се извърши връчване на длъжника; или
- б) ако документът трябва да бъде връчен, преди да бъде внесен в съда, в момента, в който е получен от отговорната за връчването служба, при условие че кредиторът впоследствие не е пропуснал да предприеме изискуемите стъпки, за да внесе документа в съда.

Отговорният за връчването орган, посочен в първа алинея, буква б), е първият орган, който получава документите за връчване.

27.6.2014 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 189/73

Член 11

Процедура ex parte

Длъжникът не се уведомява за молбата за заповед за запор, нито се изслушва преди издаването на заповедта.

Член 12

Гаранция, която да бъде учредена от кредитора

1. Преди да издаде заповед за запор, когато кредиторът още не е получил съдебно решение, съдебна спогодба или автентичен акт, съдът изисква от кредитора да учреди гаранция в размер, достатъчен, за да се прелотвори злоупотреба с процедурата, предвидена в настоящия регламент, и да се гарантира обезщетение за всички вреди, понесени от длъжника в резултат на заповедта, доколкото кредиторът е отговорен за такива вреди съгласно член 13.

По изключение съдът може да не приложи изискването, посочено в първа алинея, ако счете, че учредяването на гаранцията, посочена в същата алинея, е нецелесъобразно предвид обстоятелствата по конкретния случай.

2. Когато кредиторът вече е получил съдебно решение, съдебна спогодба или автентичен акт, преди да издаде заповедта, съдът може да изиска кредиторът да учреди гаранция съгласно посоченото в параграф 1, първа алинея, ако счете това за необходимо и целесъобразно предвид обстоятелствата по случая.

3. Ако съдът изисква учредяване на гаранция съгласно настоящия член, той информира кредитора за необходимата сума и за приемливите форми на гаранция съгласно правото на държавата членка, в която се намира съдът. Той посочва на кредитора, че ще издаде заповед за запор веднага след учредяването на гаранция в съответствие с посочените изисквания.

Член 13

Отговорност на кредитора

1. Кредиторът носи отговорност за всякакви вреди, причинени на длъжника, по вина на кредитора, от заповедта за запор. Доказателствената тежест се носи от длъжника.

2. В следните случаи се приема, че вината е на кредитора, освен ако той не докаже друго:

- а) ако заповедта е отменена, тъй като кредиторът не е успял да инициира производство по същество по въпроса, освен ако този пропуск не е вследствие на изплащането на иска от длъжника или друга форма на разплащане между страните;
 - б) ако кредиторът не е успял да поиска освобождаване на сумите, надвишаващи посоченото в заповедта за запор, съгласно член 27;
 - в) ако впоследствие се установи, че издаването на заповедта не е било уместно или е било уместно само за по-малка сума, поради това че кредиторът не е изпълнил задълженията си съгласно член 16; или
 - г) ако заповедта е отменена или нейното изпълнение е прекратено, тъй като кредиторът не е изпълнил задълженията си съгласно настоящия регламент във връзка с връчването или превода на документи или за предприемане на действия за отстраняване на пропуски по връчването или липсата на превод.
3. Въпреки параграф 1 държавите членки могат да съхранят или да въведат в националното си право други основания или други видове отговорност или правила относно доказателствената тежест. Всички други аспекти, свързани с отговорността на кредитора спрямо длъжника, които не са изрично разгледани в параграф 1 или параграф 2, се уреждат от националното право.

4. Приложимото право за отговорността на кредитора е правото на държавата членка по изпълнение.

Когато са заповорирани сметки в повече от една държава членка, приложимото право относно отговорността на кредитора е правото на държавата членка по изпълнение:

- a) в която се намира обичайното местожителство на длъжника, както е определено в член 23 от Регламент (ЕО) № 864/2007 на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁾; или ако това е невъзможно,
 - b) която е в най-тясна връзка със случая.
5. Настоящият член не урежда въпроса за евентуална отговорност на кредитора към банката или някоя трета страна.

Член 14

Искане за получаване на информация относно сметка

1. Когато кредиторът е получил в държава членка подлежащо на изпълнение съдебно решение, съдебна спогодба или автентичен акт, чрез който от длъжника се изисква да плати иска на кредитора, и кредиторът има основания да смята, че длъжникът притежава една или повече сметки в банка в конкретна държава членка, но не знае нито наименованието и/или адреса на банката, нито IBAN, BIC, нито друг банков номер, позволяващ да бъде установена банката, кредиторът може да поиска от съда, в който е подадена молбата за заповедта за заповед, да поиска от информационния орган на държавата членка по изпълнение да получи информацията, необходима за установяване на банката или банките и на сметката или сметките на длъжника.

Независимо от първата алинея кредиторът може да направи посоченото там искане, когато съдебното решение, съдебната спогодба или автентичният акт, получени от кредитора, са все още неизпълними и сумата, подлежаща на заповед, предвид съответните обстоятелства е значителна, и когато кредиторът е представил достатъчно доказателства, за да се увери съдът в наличието на спешна необходимост от информация за сметката, тъй като съществува риск, че без нея по-нататъшното изпълнение на иска на кредитора срещу длъжника е вероятно да бъде застрашено и че това впоследствие би могло да доведе до значително влошаване на финансовото състояние на кредитора.

2. Кредиторът отправя искането, посочено в параграф 1, в молбата за издаване на заповед за заповед. Кредиторът обосновава защо счита, че длъжникът има една или повече сметки в банка във въпросната държава членка, и предоставя цялата значима информация, с която разполага, относно длъжника и сметката или сметките, които подлежат на заповиране. Ако съдът, в който е подадена молбата за издаване на заповед за заповед, счита, че молбата на кредитора не е достатъчно обоснована, той я отхвърля.

3. Когато съдът е удовлетворен, че молбата на кредитора е добре обоснована и всички условия и изисквания за издаването на заповед за заповед са спазени, освен изискването за информация, определено в член 8, параграф 2, буква г), и когато е приложимо, изискването за гаранция съгласно член 12, съдът предава искането за информация на информационния орган на държавата членка по изпълнение в съответствие с член 29.

4. За да получи посочената в параграф 1 информация, информационният орган в държавата членка по изпълнение използва един от предвидените в тази държава членка методи съгласно параграф 5.

5. Всяка държава членка предвижда в националното си право най-малко един от следните методи за получаване на информацията, посочена в параграф 1:

- a) задължение за всички банки на нейна територия да разкриват, по искане на информационния орган, дали длъжникът има сметка при тях;

⁽¹⁾ Регламент (ЕО) № 864/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 11 юли 2007 г. относно приложимото право към извъндоговорни задължения („Рим II“) (ОВ L 199, 31.7.2007 г., стр. 40).

27.6.2014 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 189/75

- б) достъп на информационния орган до съответната информация, когато тази информация се съхранява от публични органи или администрации в регистри или по друг начин;
- в) възможност нейните съдилища да задължат длъжника да разкрие в коя банка или банки на нейна територия има една или повече сметки, когато такова задължение се придружава от заповед *in personam* от съда, с която му се забранява изтеглянето или прехвърлянето на средства от неговата сметка или сметки до размера, подлежащ на запориране съгласно заповедта за запор; или
- г) всякакви други методи, които са ефективни и ефикасни за целите на получаването на съответната информация, при условие че не са несъразмерни по отношение на разходи или времеемки.

Независимо от предвидения от държавата членка метод или методи, всички имащи отношение към получаването на информацията органи действат експедитивно.

6. Веднага щом информационният орган на държавата членка по изпълнение получи информацията относно сметката, той я предава на съда, който я е поискал в съответствие с член 29.

7. Ако информационният орган не е в състояние да получи информацията по параграф 1, той информира отправилia искането съд за това. Когато в резултат от липсата на информация за сметката или сметките молбата за издаване на заповед за запор е отхвърлена изцяло, отправилiaт искането съд незабавно освобождава всяка гаранция, която може да е учредена от кредитора съгласно член 12.

8. Когато съгласно настоящия член информационният орган получава информация от банка или достъп до информация за сметка, съхранявана в регистри на публични органи или администрации, уведомяването на длъжника за разкриването на неговите лични данни се отлага с 30 дни, за да се предотврати застрашаването на действието на заповедта за запор при предварително уведомяване.

Член 15

Лихви и разходи

1. По искане на кредитора заповедта за запор включва всички лихви, натрупани съгласно приложимото право по иска до датата на издаването на заповедта, при условие че размерът и видът на лихвите не са такива, че включването им да е в нарушение на първостепенни императивни норми в правото на държавата членка по произход.

2. Когато кредиторът вече е получил съдебно решение, съдебна спогодба или автентичен акт, по негово искане заповедта за запор включва и разходите за получаване на такова съдебно решение, спогодба или акт, доколкото е било определено, че тези разходи трябва да бъдат понесени от длъжника.

Член 16

Паралелни молби

1. Кредиторът не може да подава едновременно до няколко съдилища паралелни молби за заповед за запор срещу един и същ длъжник, целящи обезпечаване на един и същ иск.

2. В молбата си за издаване на заповед за запор кредиторът декларира дали е подал в друг съд или орган молба за издаване на равностойна национална заповед срещу същия длъжник, целяща обезпечаване на същия иск, както и дали вече е получил такава заповед. Кредиторът посочва и дали има молби за издаване на такава заповед, които са били отхвърлени като недопустими или неоснователни.

3. Ако в хода на производството по издаване на заповед за заповед кредиторът получи равностойна национална заповед срещу същия длъжник, обезпечаваша същия иск, той незабавно уведомява съда за това, както и за всяко последващо изпълнение на предоставената национална заповед. Кредиторът уведомява също съда дали има молби за издаване на равностойна национална заповед, които са били отхвърлени като недопустими или неоснователни.

4. Когато съдът бъде уведомен, че кредиторът вече е получил равностойна национална заповед, той решава, въз основа на всички обстоятелства по делото, дали издаването на заповед за заповед, пълна или частична, продължава да бъде основателно.

Член 17

Решение по молбата за издаване на заповед за заповед

1. Съдът, който е сезиран с молба за издаване на заповед за заповед, проверява дали са спазени условията и изискванията по настоящия регламент.

2. Съдът взема решението по молбата без забавяне, но не по-късно от изтичане на сроковете по член 18.

3. Когато кредиторът не е предоставил цялата информация, изисквана съгласно член 8, съдът, може да даде на кредитора възможност да допълни или поправи молбата в определен от съда срок, освен ако молбата е очевидно недопустима или неоснователна. В случай че кредиторът не допълни или не поправи молбата в посочения срок, молбата се отхвърля.

4. Заповедта за заповед се издава за сума, оправдана предвид доказателствата, посочени в член 19, и както е посочено в приложимото към иска право, и когато е необходимо, включва лихви и/или разходи съгласно член 15.

Заповедта в никакъв случай не може да бъде издадена за сума, надвишаваща посочената от кредитора в неговата молба сума.

5. Решението по молбата се свежда до знанието на кредитора съгласно процедурата, предвидена от правото на държавата членка по произход за равностойни национални заповеди.

Член 18

Срокове за вземане на решение по молба за издаване на заповед за заповед

1. Когато кредиторът все още не е получил съдебно решение, съдебна спогодба или автентичен акт, съдът постановява решението си до края на десетия работен ден, след като кредиторът е подал или, когато е приложимо, допълнил молбата си.

2. Когато кредиторът вече е получил съдебно решение, съдебна спогодба или автентичен акт, съдът постановява решението си до края на петия работен ден, след като кредиторът е подал или, когато е приложимо, допълнил молбата си.

3. Когато съдът определи съгласно член 9, параграф 2, че е необходимо да бъдат изслушани кредиторът и евентуално неговият свидетел или свидетели, съдът провежда изслушването без забавяне и постановява решението си до края на петия работен ден след провеждането на изслушването.

4. В случаите по член 12 сроковете, определени в параграфи 1, 2 и 3 от настоящия член, се прилагат спрямо решението, с което се изисква кредиторът да учреди гаранция. След като кредиторът учреди изискваната гаранция, съдът своевременно произнася своето решение по молбата за заповед за заповед.

27.6.2014 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 189/77

5. Независимо от параграфи 1, 2 и 3 от настоящия член в случаите по член 14 съдът постановява решението си без забавяне след получаване на информацията, посочена в член 14, параграф 6 или 7, при условие че до тогава кредиторът е учредил евентуалната изисквана гаранция.

Член 19

Форма и съдържание на заповедта за запор

1. Заповедта за запор се издава, като се използва формулярът, установен с актове за изпълнение, приети в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 52, параграф 2, и на нея има печат, подпис и/или всякакъв друг знак за удостоверяване на автентичността, поставен от съда. Формулярът се състои от две части:

а) част А, съдържаща информацията, определена в параграф 2, която се предоставя на банката, кредитора и длъжника; както и

б) част Б, съдържаща информацията, определена в параграф 3, която се предоставя на кредитора и на длъжника, наред с информацията по параграф 2.

2. Част А включва следната информация:

а) наименованието и адреса на съда и номера на делото;

б) данни за кредитора съгласно посоченото в член 8, параграф 2, буква б);

в) данни за длъжника съгласно посоченото в член 8, параграф 2, буква в);

г) наименованието и адреса на банката, която трябва да изпълни заповедта;

д) ако кредиторът е предоставил номер на банковата сметка на длъжника в молбата, номера на сметката или сметките, подлежащи на запор, и където е приложимо — указание дали следва да бъдат запорирани други сметки на длъжника, притежавани в същата банка;

е) когато е приложимо — указание, че номерът или номерата на сметката или сметките, подлежащи на запориране, са получени чрез молба по член 14 и че банката, когато това е необходимо съгласно член 24, параграф 4, втора алинея, получава въпросния номер или номера от информационния орган на държавата членка по изпълнение;

ж) сумата, която ще бъде запорирана със заповедта;

з) указание към банката за изпълнение на заповедта в съответствие с член 24;

и) датата на издаване на заповедта;

й) ако кредиторът е посочил банкова сметка в своята молба съгласно член 8, параграф 2, буква н) — разрешение на банката съгласно член 24, параграф 3 за освобождаване и прехвърляне, ако това е поискано от длъжника и ако е разрешено от правото на държавата членка по изпълнение, на средства до посочения в заповедта размер от запорираната сметка в сметката, която кредиторът е посочил в своята молба;

к) информация къде да бъде намерен в електронен вид формулярът, който се използва за декларацията по член 25.

3. Част Б включва следната информация:

- а) описание на предмета на делото и мотивите на съда за издаването на заповедта;
- б) размера на гаранцията, учредена от кредитора, ако има такава;
- в) когато е приложимо — срока за инициране на производство по същество по въпроса и за предоставяне на доказателство за това инициране на издаващия съд;
- г) когато е приложимо — указание кои документи трябва да бъдат преведени съгласно член 49, параграф 1, второ изречение;
- д) когато е приложимо — указание, че кредиторът е отговорен за предприемане на действия по изпълнението на заповедта и следователно, когато е приложимо, указание, че кредиторът е отговорен за предаването ѝ на компетентния орган на държавата членка по прилагане съгласно член 23, параграф 3 и за предприемане на действия по връчването ѝ на длъжника съгласно член 28, параграфи 2, 3 и 4; както и
- е) информация относно средствата за правна защита, които са на разположение на длъжника.

4. Когато заповедта за запор се отнася до сметки в различни банки, се попълва отделен формуляр (част А съгласно параграф 2) за всяка банка. В такъв случай формулярът, който се предоставя на кредитора и длъжника (части А и Б съгласно параграфи 2 и 3 съответно) съдържа списък на всички въпросни банки.

Член 20

Срок на действие на запора

Средствата, заповорирани съгласно заповедта за запор, остават заповорирани съгласно предвиденото в заповедта или във всякакви последващи изменения или ограничения на посочената заповед съгласно глава 4:

- а) докато заповедта бъде отменена;
- б) докато изпълнението на заповедта бъде прекратено; или
- в) докато мярка за изпълнение на съдебно решение, съдебна спогодба или автентичен акт, получен от кредитора и свързан с иска, за чието обезпечаване се издава заповедта за запор, не произведе действие по отношение на заповорираните със заповедта средства.

Член 21

Обжалване на отказ за издаване на заповед за запор

1. Кредиторът има право да обжалва всяко решение на съда, с което изцяло или частично неговата молба за издаване на заповед за запор е била отхвърлена.
2. Такава жалба се подава в срок от 30 дни от датата, на която кредиторът е бил уведомен за решението по параграф 1. Тя се подава до съда, посочен от съответната държава членка на Комисията съгласно член 50, параграф 1, буква г).
3. Когато молбата за заповед за запор е била отхвърлена изцяло, жалбата се разглежда посредством процедурата *ex parte*, предвидена в член 11.

ГЛАВА 3

ПРИЗНАВАНЕ, ИЗПЪЛНИТЕЛНА СИЛА И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЗАПОВЕДТА ЗА ЗАПОР

Член 22

Признаване и изпълнителна сила

Заповед за запор, издадена в държава членка съгласно настоящия регламент, се признава в другите държави членки, без да е необходима специална процедура, и подлежи на изпълнение в другите държави членки, без да има необходимост от декларация за изпълнителна сила.

Член 23

Изпълнение на заповедта за запор

1. При спазване на разпоредбите на настоящата глава изпълнението на заповедта за запор се осъществява в съответствие с процедурите, приложими за изпълнението на равностойни национални заповеди в държавата членка по изпълнение.

2. Всички органи, които участват в изпълнението на заповедта, действат без забавяне.

3. Когато заповедта за запор е издадена в държава членка, различна от държавата членка по изпълнение, за целите на параграф 1 от настоящия член част А от заповедта съгласно посоченото в член 19, параграф 2, както и един празен стандартен формуляр за декларацията по член 25 се предават в съответствие с член 29 на компетентния орган в държавата членка по изпълнение.

Предаването се извършва от издаващия съд или от кредитора, в зависимост от това кой отговаря съгласно правото на държавата членка по произход за иницииране откриването на изпълнителното производство.

4. Заповедта се придружава, когато това е необходимо, от превод или транслитерация на официалния език на държавата членка по изпълнение или, при наличие на повече от един официален език в тази държава членка, на официалния език или един от официалните езици на мястото, където трябва да се изпълни заповедта. Такъв превод или транслитерация се предоставя от издаващия съд, като се използва съответният езиков вариант на стандартния формуляр, посочен в член 19.

5. Компетентният орган на държавата членка по изпълнение предприема необходимите стъпки за изпълнението на заповедта в съответствие с неговото национално право.

6. Когато заповедта за запор засяга повече от една банка в една и съща или в различни държави членки, на компетентния орган на съответната държава членка по изпълнение се предава отделен формуляр за всяка банка съгласно посоченото в член 19, параграф 4.

Член 24

Изпълнение на заповедта за запор

1. Банката, до която е адресирана заповед за запор, я изпълнява веднага след като получи тази заповед или, когато това е предвидено в правото на държавата членка по изпълнение, съответното указание за изпълнение на заповедта.

2. За да изпълни заповедта за запор, банката запорира при спазване на разпоредбите на член 31 сумата, посочена в заповедта:

а) като прави необходимото тази сума да не бъде прехвърляна или теплена от сметката или сметките, посочени в заповедта за запор или идентифицирани съгласно параграф 4; или

б) когато това е предвидено в националното право, като прехвърля тази сума в специална сметка за целите на запора.

Окончателният размер на заповираната сума може да бъде предмет на уреждане на трансакции, които вече са висящи към момента, в който банката получи заповедта или съответното указание. Такива висящи трансакции обаче могат да се вземат предвид единствено ако са уредени, преди банката да издаде декларацията по член 25 в сроковете по член 25, параграф 1.

3. Независимо от параграф 2, буква а), на банката се разрешава, ако това е поискано от длъжника, да освободи заповираните средства и да ги прехвърли на сметката на кредитора, посочена в заповедта за целите на удовлетворяването на иска на кредитора, ако са изпълнени едновременно следните условия:

- а) това разрешение на банката е специално указано в заповедта в съответствие с член 19, параграф 2, буква й);
- б) правото на държавата членка по изпълнение позволява това освобождаване и прехвърляне; и
- в) няма конфликт на конкурентни заповеди по отношение на въпросната сметка.

4. Когато в заповедта за заповор не е уточнен номерът или номерата на банковата сметка или сметки на длъжника, а фигурират само името и други данни във връзка с длъжника, банката или друг субект, отговарящ за изпълнението на заповедта, посочва сметката или сметките, притежавани от длъжника в посочената в заповедта банка.

Ако банката или другият субект не може да идентифицира със сигурност сметка на длъжника въз основа на съдържащата се в заповедта информация, банката:

- а) получава номера или номерата на сметката или сметките от информационния орган на държавата членка по изпълнение, когато съгласно член 19, параграф 2, буква е) в заповедта е посочено, че този номер или тези номера на сметката или сметките, подлежащи на заповиране, са получени чрез молба по член 14; и
 - б) във всички други случаи не изпълнява заповедта.
5. Всички средства, държани по сметката или сметките, посочени в параграф 2, буква а), които надвишават сумата, посочена в заповедта за заповор, остават незаसेгнати от изпълнението на заповедта.
6. Когато по време на изпълнението на заповедта за заповор средствата по сметката или сметките, посочени в параграф 2, буква а), не са достатъчни за обезпечаване на цялата сума, посочена в заповедта, заповедта се изпълнява само в рамките на наличните суми по сметката или сметките.
7. Когато заповедта за заповор обхваща няколко сметки, притежавани от длъжника в една и съща банка, и по тези сметки има средства, които превишават посочената в заповедта сума, заповедта се изпълнява в следната последователност:

- а) спестовни сметки единствено на името на длъжника;
- б) текущи сметки единствено на името на длъжника;
- в) съвместни спестовни сметки, попадащи в обхвата на член 30;
- г) съвместни текущи сметки, попадащи в обхвата на член 30.

27.6.2014 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 189/81

8. Когато средствата по сметката или сметките, посочени в параграф 2, буква а), са в парична единица, различна от тази, в която е издадена заповедта за заповор, банката преизчислява сумата, посочена в заповедта, към паричната единица на средствата спрямо референтния валутен курс на Европейската централна банка или обменния курс на централната банка на държавата членка по изпълнение за продажба на тази парична единица в деня и часа на изпълнение на заповедта и заповорира съответната сума в паричната единица на средствата.

Член 25

Декларация относно заповорането на средства

1. До края на третия работен ден след изпълнението на заповедта за заповор банката или друг субект, отговарящ за изпълнението на заповедта в държавата членка по изпълнение, издава декларация, като използва формуляра за декларация, установен в актове за изпълнение, приети в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 52, параграф 2, като посочва дали и до каква степен са били заповорирани средствата в сметката или сметките на длъжника, и ако това е така, на коя дата е изпълнена заповедта. Ако при извънредни обстоятелства не е възможно банката или друг субект да издаде декларацията в срок от три работни дни, банката или другият субект я издават при първа възможност, но не по-късно от края на осмия работен ден след изпълнението на заповедта.

Декларацията се предава незабавно в съответствие с параграфи 2 и 3.

2. Когато заповедта за заповор е издадена в държавата членка по изпълнение, банката или друг субект, отговарящ за изпълнението на заповедта, изпраща декларацията в съответствие с член 29 на издаващия съд и — с препоръчана поща, удостоверена с обратна разписка, или с равностойни електронни средства — на кредитора.

3. Когато заповедта е издадена в държава членка, различна от държавата членка по изпълнение, декларацията се предава в съответствие с член 29 на компетентния орган на държавата членка по изпълнение, освен ако не е издадена от същия орган.

До края на първия работен ден след получаването или издаването на декларацията този орган изпраща декларацията в съответствие с член 29 на издаващия съд и — с препоръчана поща, удостоверена с обратна разписка, или с равностойни електронни средства — на кредитора.

4. Банката или друг субект, отговарящ за изпълнението на заповедта, по искане на длъжника разкрива на длъжника данните от заповедта. Банката или субектът могат да направят това и без такова искане.

Член 26

Отговорност на банката

Всякава отговорност на банката при неизпълнение на нейните задължения съгласно настоящия регламент се урежда от правото на държавата членка по изпълнение.

Член 27

Задължение на кредитора да поиска освобождаване на сумите, превишаващи посочените в заповедта

1. Кредиторът има задължението да предприеме необходимите мерки, за да осигури освобождаването на всяка сума, която, след изпълнението на заповедта за заповор, превишава сумата, посочена в заповедта за заповор:

а) когато заповедта обхваща няколко сметки в една и съща или в различни държави членки; или

б) когато заповедта е била издадена след изпълнението на една или повече равностойни национални заповеди срещу същия длъжник и има за цел обезпечаването на същия иск.

2. До края на третия работен ден след получаването на всяка декларация по член 25, в която се посочва такова превишаване, кредиторът по най-бързия възможен начин и като използва формуляра за искане за освобождаване на превишаващите посочените в заповедта заповирани средства, установен в актове за изпълнение, приети в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 52, параграф 2, подава искане за освобождаване до компетентния орган на държавата членка по изпълнение, в която е станало заповирането на превишаващи заповедта средства.

След получаване на искането този орган своевременно дава указания на съответната банка да осъществи освобождаването на превишаващите посочените в заповедта средства. Член 24, параграф 7 се прилага, според случая, в обратна последователност.

3. Настоящият член не възпрепятства дадена държава членка да предвиди в националното си право, че освобождаването на превишаващите посочените в заповедта заповирани средства от определена сметка, държана на нейна територия, се инициира от компетентния изпълнителен орган на тази държава членка по негова собствена инициатива.

Член 28

Връчване на длъжника

1. Заповедта за заповор, другите документи, посочени в параграф 5 от настоящия член, и декларацията по член 25 се връчват на длъжника в съответствие с настоящия член.

2. Когато длъжникът е с местоживее в държавата членка по произход, връчването се извършва в съответствие с правото на тази държава членка. Връчването се предприема от издаващия съд или от кредитора, в зависимост от това кой отговаря за извършване на връчването в държавата членка по произход, до края на третия работен ден след получаването на декларацията по член 25, в която е посочено, че средствата са заповирани.

3. Когато длъжникът е с местоживее в държава членка, различна от държавата членка по произход, издаващият съд или кредиторът, в зависимост от това кой отговаря за извършване на връчването в държавата членка по произход, до края на третия работен ден след получаването на декларацията по член 25, в която е посочено, че средствата са заповирани, предава посочените в параграф 1 от настоящия член документи в съответствие с член 29 на компетентния орган в държавата членка по местоживее на длъжника. Този орган предприема без забавяне необходимите стъпки за връчване на заповедта на длъжника в съответствие с правото на държавата членка, в която е местоживее на длъжника.

Когато държавата членка по местоживее на длъжника е единствената държава членка по изпълнение, посочените в параграф 5 от настоящия член документи се предават на компетентния орган на тази държава членка по време на предаването на заповедта в съответствие с член 23, параграф 3. В такъв случай този компетентен орган предприема връчването на всички посочени в параграф 1 от настоящия член документи до края на третия работен ден след деня на получаване или издаване на декларацията по член 25, в която е посочено, че средствата са заповирани.

Компетентният орган уведомява издаващия съд или кредитора, в зависимост от това кой е предал документите, които трябва да се връчат, за резултатите от връчването им на длъжника.

4. Когато длъжникът е с местоживее в трета държава, връчването се извършва в съответствие с правилата за международно връчване, приложими в държавата членка по произход.

5. Следните документи се връчат на длъжника и когато е необходимо се придружават от превод или транслитерация, както е предвидено в член 49, параграф 1:

а) заповедта за заповор, като се използват части А и Б от формуляра, посочен в член 19, параграфи 2 и 3;

27.6.2014 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 189/83

- б) молбата за издаване на заповед за запор, подадена от кредитора до съда;
- в) копия на всички документи, които кредиторът е представил на съда с цел получаване на заповедта.

6. Когато заповедта за запор се отнася до повече от една банка, само първата декларация по член 25, в която е посочено, че средствата са заповорирани, се връчва на длъжника в съответствие с настоящия член. Всяка последваща декларация съгласно член 25 се свежда до знанието на длъжника без забавяне.

Член 29

Предаване на документи

1. Когато в настоящия регламент се предвижда предаване на документи в съответствие с настоящия член, това предаване може да се извърши по всякакъв подходящ начин, при условие че съдържанието на получения документ е вярно и съответства на съдържанието на предадения документ и цялата информация, съдържаща се в него, е четлива.
2. Съдът или органът, получили документи в съответствие с параграф 1 от настоящия член, в рамките на работния ден, следващ деня на получаването им, изпращат по възможно най-бързия начин на органа, кредитора или банката, изпратили документите, разписка за получаване, като използват стандартния формуляр, установен в актове за изпълнение, приети в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 52, параграф 2.

Член 30

Заповориране на съвместни сметки и сметки на упълномощени лица

Средства, държани по сметки, които според документацията на банката не се държат единствено от длъжника или се държат от трета страна от името на длъжника, или от длъжника от името на трета страна, могат да бъдат заповорирани съгласно настоящия регламент само до степеня, до която могат да подлежат на заповориране съгласно правото на държавата членка по изпълнение.

Член 31

Суми, освободени от налагане на запор

1. Сумите, които са освободени от запор съгласно правото на държавата членка по изпълнение, са освободени от налагане на запор съгласно настоящия регламент.
2. Когато съгласно правото на държавата членка по изпълнение сумите, посочени в параграф 1, са освободени от запор без отправено искане от страна на длъжника, органът, отговорен за освобождаване на тези суми в тази държава членка, по собствена инициатива освобождава съответните суми от запор.
3. Когато съгласно правото на държавата членка по изпълнение сумите, посочени в параграф 1 от настоящия член, са освободени от запор по искане на длъжника, тези суми се освобождават от запор при подадена молба от длъжника, както е предвидено в член 34, параграф 1, буква а).

Член 32

Степенуване на заповедта за запор

Заповедта за запор е от същия ред, ако има такъв, като равностойна национална заповед в държавата членка по изпълнение.

ГЛАВА 4

СРЕДСТВА ЗА ПРАВНА ЗАЩИТА

Член 33

Средства за правна защита на длъжника срещу заповедта за заповор

1. След подаване на молба от длъжника до компетентния съд на държавата членка по произход заповедта за заповор се отменя или, когато е приложимо, се изменя на основание, че:

- а) условията или изискванията, посочени в настоящия регламент, не са спазени;
- б) заповедта, декларацията по член 25 и/или другите документи, посочени в член 28, параграф 5, не са връчени на длъжника в срок от 14 дни след запорирането на неговата сметка или сметки;
- в) документите, връчени на длъжника в съответствие с член 28, не отговарят на езиковите изисквания, посочени в член 49, параграф 1;
- г) запорираните суми, превишаващи размера на посочената в заповедта сума, не са освободени в съответствие с член 27;
- д) сумата по иска, чието изпълнение кредиторът се стреми да гарантира със заповедта, е изплатена напълно или частично;
- е) с решение по същество е отхвърлен искът, чието изпълнение кредиторът се стреми да гарантира със заповедта; или
- ж) решението по същество или съдебната спогодба, или автентичният акт, чието изпълнение кредиторът се стреми да гарантира със заповедта, са отменени или, според случая, са обезсилени.

2. След подаване на молба от длъжника до компетентния съд на държавата членка по произход решението относно гаранцията съгласно член 12 се подлага на преразглеждане на основание, че условията или изискванията по този член не са изпълнени.

Когато въз основа на такова средство за правна защита съдът изиска от кредитора да учреди гаранция или допълнително обезпечение, се прилага първото изречение от член 12, параграф 3 по целесъобразност и съдът посочва, че заповедта за заповор ще бъде оттеглена или изменена, ако изискваната (допълнителна) гаранция не бъде учредена в рамките на определения от съда срок.

3. Средството за правна защита, за което е подадена молба съгласно параграф 1, буква б), се предоставя, освен ако пропусъкът по връчването не бъде отстранен в срок от 14 дни от информирането на кредитора за молбата на длъжника за средство за правна защита съгласно параграф 1, буква б).

Освен ако пропусъкът по връчването вече е отстранен чрез други средства, за целите на оценката дали да се предостави средство за правна защита съгласно параграф 1, буква б) пропусъкът по връчването се смята за отстранен:

- а) ако кредиторът отправи молба до органа, отговарящ за връчването съгласно правото на държавата членка по произход, да връчи документите на длъжника; или
- б) в случай че длъжникът е посочил в молбата си за средство за правна защита, че е съгласен да отиде да получи документите си от съда на държавата членка по произход и в случай че кредиторът е отговарял за предоставяне на преводите — ако кредиторът предаде на този съд преводите, изисквани съгласно член 49, параграф 1.

Органът, отговарящ за връчването съгласно правото на държавата членка по произход, по искане на кредитора в съответствие с втора алинея, буква а) от настоящия параграф без забавяне връчва документите на длъжника с препоръчана поща, удостоверена с обратна разписка, на адреса, посочен от длъжника съгласно параграф 5 от настоящия член.

Когато отговорен за предприемане на действия по връчването на документите, посочени в член 28, е бил кредиторът, пропусъкът по връчването може да бъде отстранен само ако кредиторът докаже, че е предприел всички мерки, които е трябвало да предприеме, за да бъде извършено първоначалното връчване на документите.

4. Средството за правна защита, за което е подадена молба съгласно параграф 1, буква в), се предоставя, освен ако кредиторът не осигури на длъжника изискваните съгласно настоящия регламент преводи в срок от 14 дни от информирането на кредитора за молбата на длъжника за средство за правна защита съгласно параграф 1, буква в).

Прилагат се съответно втората и третата алинея от параграф 3.

5. В молбата си за средство за правна защита по параграф 1, букви б) и в) длъжникът посочва адрес, на който могат да се изпратят посочените в член 28 документи и преводи в съответствие с параграфи 3 и 4 от настоящия член, или, алтернативно, посочва, че е съгласен да отиде да получи документите си от съда на държавата членка по произход.

Член 34

Средства за правна защита на длъжника срещу изпълнението на заповедта за запор

1. Независимо от членове 33 и 35, след подаване на молба от длъжника до компетентния съд или, когато това е предвидено в националното право, до компетентния изпълнителен орган в държавата членка по изпълнение, изпълнението на заповедта за запор в държавата членка по изпълнение:

а) се ограничава на основание, че определени суми по сметката следва да бъдат освободени от запор в съответствие с член 31, параграф 3 или че тези суми, освободени от запор, не са били отчетени или са били неправилно отчетени при изпълнението на заповедта в съответствие с член 31, параграф 2; или

б) се прекратява на основание, че:

i) заприраната сметка е изключена от обхвата на настоящия регламент съгласно член 2, параграфи 3 и 4;

ii) изпълнението на съдебното решение, съдебната спогодба или автентичния акт, което кредиторът се стреми да гарантира със заповедта, е получило отказ в държавата членка по изпълнение;

iii) изпълнителната сила на съдебното решение, чието изпълнение кредиторът се стреми да гарантира със заповедта, е била временно преустановена в държавата членка по произход; или

iv) се прилага някоя от буквите б), в), г), д), е) или ж) от член 33, параграф 1. Член 33, параграфи 3, 4 и 5 се прилагат по целесъобразност.

2. След подаване на молба от длъжника до компетентния съд в държавата членка по изпълнение изпълнението на заповедта за запор в тази държава членка се прекратява, ако то явно противоречи на обществения ред (*ordre public*) в държавата членка по изпълнение.

Член 35

Други средства за правна защита, които са на разположение на длъжника и на кредитора

1. Длъжникът или кредиторът могат да подадат молба до съда, който е издал заповедта за запор, за изменение или отмяна на заповедта на основание, че обстоятелствата, въз основа на които тя е била издадена, са се променили.
2. Съдът, който е издал заповедта за запор, може също така, когато това е позволено от правото на държавата членка по произход, по собствена инициатива да измени или отмени заповедта поради променени обстоятелства.
3. Длъжникът и кредиторът на основание, че са се споразумели да урепят иска могат да подадат съвместно молба до съда, който е издал заповедта за запор, за отмяна или изменение на последната или до компетентния съд на държавата членка по изпълнение, или, когато това е предвидено в националното право, до компетентния изпълнителен орган в тази държава членка за прекратяване или ограничаване на изпълнението на заповедта.
4. Кредиторът може да подаде до компетентния съд на държавата членка по изпълнение или, когато това е предвидено в националното право, до компетентния изпълнителен орган в тази държава членка молба за изменение на изпълнението на заповедта за запор, съдържаща корекция на освобождаването, приложено в тази държава членка съгласно член 31, на основание, че вече са приложени други освобождавания за достатъчно голяма сума по отношение на една или няколко сметки, държани в една или повече други държави членки, и че следователно корекцията е целесъобразна.

Член 36

Процедура за средствата за правна защита съгласно членове 33, 34 и 35

1. За подаването на молба за правна защита съгласно член 33, 34 или 35 се използва формулярът за правна защита, установен в актове за изпълнение, приети в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 52, параграф 2. Молбата може да бъде подадена по всяко време посредством всякакви средства за комуникация, включително електронни средства, които са приети съгласно процедурните правила на държавата членка, където е подадена молбата.
2. Молбата се свежда до знанието на другата страна.
3. Освен когато молбата е подадена от длъжника съгласно член 34, параграф 1, буква а) или съгласно член 35, параграф 3, решението по молбата се постановява, слеп като на двете страни е дадена възможност да представят аргументите си, включително чрез такива подходящи средства на комуникационните технологии, които се предоставят и са приети съгласно националното право на всяка от засегнатите държави членки.
4. Решението се постановява без забавяне, но не по-късно от 21 дни след като съдът или, когато това е предвидено в националното право, компетентният изпълнителен орган е получил цялата необходима информация, за да вземе решение. Решението се съобщава на страните.
5. Решението за отмяна или изменение на заповедта за запор и решението за ограничаване или прекратяване на изпълнението на заповедта за запор подлежат на незабавно изпълнение.

Когато е подадена молба за средство за съдебна защита в държавата членка по произход, съдът в съответствие с член 29 без забавяне предава решението относно средството за правна защита на компетентния орган на държавата членка по изпълнение, като използва формуляра, установен в актове за изпълнение, приети в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 52, параграф 2. Веднага след получаването му този орган прави необходимото за изпълнение на решението относно средството за правна защита.

27.6.2014 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 189/87

Когато решението относно средството за правна защита се отнася до банкова сметка, държана в държавата членка по произход, изпълнението му по отношение на тази банкова сметка се извършва в съответствие с правото на държавата членка по произход.

Когато е подадена молба за средство за съдебна защита в държавата членка по изпълнение, изпълнението на решението относно средството за правна защита се осъществява в съответствие с правото на държавата членка по произход.

Член 37

Право на обжалване

Всяка страна има право да обжалва решение, постановено съгласно член 33, 34 или 35. Жалбата се подава, като се използва формулярът за обжалване, установен в актове за изпълнение, приети в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 52, параграф 2.

Член 38

Право на учредяване на гаранция като алтернатива на запор

1. По молба на длъжника:

- a) съдът, издал заповедта за запор, може да разпреди освобождаването на заповираните средства, ако длъжникът учреди пред този съд гаранция в размер на сумата в заповедта или алтернативно обезпечение във форма, приемлива съгласно правото на държавата членка, в която се намира съдът, и на стойност, поне равностойна на тази сума;
- b) компетентният съд или — ако националното право предвижда това — компетентният орган по изпълнение на държавата членка по изпълнение може да прекрати изпълнението на заповедта за запор в държавата членка по изпълнение, ако длъжникът учреди пред въпросния съд или орган гаранция в размер на сумата, заповирана в тази държава членка, или алтернативно обезпечение в приемлива форма съгласно правото на държавата членка, в която се намира съдът, и на стойност, поне равностойна на тази сума.

2. Членове 23 и 24 се прилагат по целесъобразност за освобождаването на заповираните средства. Учредяването на гаранция като алтернатива на запор се свежда до знанието на кредитора в съответствие с националното право.

Член 39

Право на трети страни

1. Правото на трета страна да оспорва заповед за запор се урежда съгласно правото на държавата членка по произход.

2. Правото на трета страна да оспорва изпълнението на заповед за запор се урежда съгласно правото на държавата членка по изпълнение.

3. Без да се засягат други правила за компетентност, установени в правото на Съюза или в националното право, компетентност за разглеждане на всеки иск, предявен от трета страна:

- a) за оспорване на заповед за запор, имат съдилищата на държавата членка по произход; и
- b) за оспорване на изпълнението на заповед за запор в държавата членка по изпълнение, имат съдилищата на държавата членка по изпълнение или, ако това е предвидено в правото на тази държава членка — компетентният изпълнителен орган.

ГЛАВА 5

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 40

Легализация или други подобни формалности

В рамките на настоящия регламент не се изисква легализация или други подобни формалности.

Член 41

Процесуално представителство

Представителство от адвокат или друг юрист не е задължително при производство за получаване на заповед за запор. При производство по глава 4 не е задължително представителство от адвокат или друг юрист, освен ако съгласно правото на държавата членка на съда или органа, в който е подадена молбата за средство за правна защита, такова представителство е задължително, независимо от националността и местоживеенето на страните.

Член 42

Съдебни такси

Съдебните такси по производство за получаване на заповед за запор или средство за правна защита срещу заповед за запор не могат да бъдат по-високи от таксите за получаване на равностойна национална заповед или средство за правна защита срещу подобна национална заповед.

Член 43

Разходи на банките

1. Една банка има право да иска плащане или възстановяване от кредитора или длъжника на разходи, произтичащи от изпълнението на заповед за запор, само когато съгласно правото на държавата членка по изпълнение банката има право на такова плащане или възстановяване на разходите по отношение на равностойни национални заповеди.
2. Таксите, начислявани от банката за покриване на посочените в параграф 1 разходи, се определят, като се отчита сложността на изпълнение на заповедта за запор, и не могат да бъдат по-високи от таксите, начислявани за изпълнението на равностойни национални заповеди.
3. Таксите, начислявани от банката за покриване на разходите за предоставяне на информация за сметка съгласно член 14, не могат да бъдат по-високи от действително направените разходи и, когато е приложимо, не могат да бъдат по-високи от разходите за предоставяне на информация за сметка във връзка с равностойни национални заповеди.

Член 44

Такси, начислявани от публичните органи

Таксите, начислявани от който и да било орган или друга институция в държавата членка по изпълнение, която участва в обработването или изпълнението на заповед за запор или в предоставянето на информация за сметка съгласно член 14, се определят въз основа на тарифа на таксите или други правила, установени предварително от всяка държава членка, в които по прозрачен начин се определят приложимите такси. При определянето на тази тарифа или на други правила държавата членка може да вземе под внимание размера на сумата, посочена в заповедта, и сложността на обработването ѝ. Когато е приложимо, таксите не могат да бъдат по-високи от таксите, начислявани във връзка с равностойни национални заповеди.

Член 45

Срокове

Когато при изключителни обстоятелства не е възможно за съда или участващия орган да спазят сроковете, предвидени в член 14, параграф 7, член 18, член 23, параграф 2, член 25, параграф 3, втора алинея, член 28, параграфи 2, 3 и 6, член 33, параграф 3 и член 36, параграфи 4 и 5, съдът или органът предприема необходимите мерки, изисквани по тези разпоредби, възможно най-скоро.

Член 46

Връзка с националното процесуално право

1. Всички процесуални въпроси, които не са изрично уредени в настоящия регламент, се уреждат от правото на държавата членка, в която се извършва процедурата.
2. Последиците от откриването на производство по несъстоятелност върху отделни изпълнителни производства, като изпълнение на заповед за запор, се уреждат от правото на държавата членка, в която е открито производство по несъстоятелност.

Член 47

Защита на данните

1. Личните данни, получени, обработени или предадени по силата на настоящия регламент, са адекватни, значими и не надвишават необходимото предвид целта, за която са получени, обработени или предадени, и се използват само за тази цел.
2. Компетентният орган, информационният орган и всеки друг орган, който отговаря за изпълнението на заповед за запор, не могат да съхраняват посочените в параграф 1 данни след срока, необходим за целта, за която са били получени, обработени или предадени, който във всички случаи не е по-дълъг от шест месеца след приключване на производството, като през този период се гарантира подходяща степен на защита на тези данни. Настоящият параграф не се прилага за данни, обработвани или съхранявани от съдилищата при изпълнение на съдебните им функции.

Член 48

Връзка с други правни инструменти

Настоящият регламент не засяга прилагането на:

- а) Регламент (ЕО) № 1393/2007 на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁾, с изключение на предвиденото в член 10, параграф 2, член 14, параграфи 3 и 6, член 17, параграф 5, член 23, параграфи 3 и 6, член 25, параграфи 2 и 3, член 28, параграфи 1, 3, 5 и 6, член 29, член 33, параграф 3, член 36, параграфи 2 и 4 и член 49, параграф 1 от настоящия регламент;
- б) Регламент (ЕС) № 1215/2012;
- в) Регламент (ЕО) № 1346/2000;
- г) Директива 95/46/ЕО, с изключение на предвиденото в член 14, параграф 8 и член 47 от настоящия регламент;
- д) Регламент (ЕО) № 1206/2001 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾;
- е) Регламент (ЕО) № 864/2007, с изключение на предвиденото в член 13, параграф 4 от настоящия регламент.

Член 49

Езици

1. Всички документи, изброени в член 28, параграф 5, букви а) и б), които следва да се връчат на длъжника и не са на официалния език на държавата членка по местоживее на длъжника, или когато има няколко официални езика в тази държава членка — на официалния език или на един от официалните езици на мястото по местоживее на длъжника, или на друг език, който той разбира, се придружават от превод или транслитерация на един от тези езици. Документите, посочени в член 28, параграф 5, буква в), не се превеждат, освен ако съдът не реши, че по изключение е необходимо определени документи да бъдат преведени или транслитерирани, за да се даде възможност на длъжника да предяви своите права.

⁽¹⁾ Регламент (ЕО) № 1393/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2007 г. относно връчване в държавите членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела („връчване на документи“) и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1348/2000 на Съвета (ОВ L 324, 10.12.2007 г., стр. 79).

⁽²⁾ Регламент (ЕО) № 1206/2001 на Съвета от 28 май 2001 г. относно сътрудничеството между съдилища на държавите членки при събирането на доказателства по граждански или търговски дела (ОВ L 174, 27.6.2001 г., стр. 1).

2. Всички документи, които се изпращат съгласно настоящия регламент на съд или на компетентен орган, могат да бъдат и на всеки друг официален език на институциите на Съюза, които съответната държава членка е посочила, че може да приеме.

3. Всеки писмен превод, направен съгласно настоящия регламент, се извършва от лице, квалифицирано да прави преводи в една от държавите членки.

Член 50

Информация, предоставяна от държавите членки

1. До 18 юли 2016 г. държавите членки съобщават на Комисията следната информация:

- а) съдилищата, определени за компетентни да издават заповед за запор (член 6, параграф 4);
- б) органа, определен за компетентен да получава информация за сметката (член 14);
- в) методите за получаване на информация за сметката, предвидени в националното право (член 14, параграф 5);
- г) съдилищата, в които се подава жалбата (член 21);
- д) органа или органите, определени като компетентни за получаването, предаването и връчването на заповедта за запор и на други документи съгласно настоящия регламент (член 4, точка 14);
- е) компетентния орган да изпълни заповедта за запор в съответствие с глава 3;
- ж) до каква степен върху съвместните сметки и върху сметките на упълномощени лица може да бъде налаган запор съгласно националното им право (член 30);
- з) правилата, приложими за суми, освободени от запор по силата на националното право (член 31);
- и) дали съгласно националното им право банките имат право да начисляват такси за изпълнението на равностойни национални заповеди или за предоставяне на информация за сметка и ако е така, коя страна трябва да заплати тези такси предварително и окончателно (член 43);
- й) тарифата на таксите или другите правила, по които се определят приложимите такси, начислявани от която и да било институция или друг орган, който участва в обработването или изпълнението на заповед за запор (член 44);
- к) дали равностойните национални заповеди подлежат на степенуване съгласно националното право (член 32);
- л) съдилищата или, когато е приложимо — органа по изпълнението, компетентен да предостави средство за правна защита (член 33, параграф 1, член 34, параграф 1 или 2);
- м) съдилищата, до които се подава жалба, срока, ако е указан, за подаване на жалба съгласно националното право и момента, от който този срок започва да тече (член 37);

27.6.2014 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 189/91

н) ориентировъчен размер на съдебните такси (член 42); и

о) езиците, които се приемат за превод на документите (член 49, параграф 2).

Държавите членки уведомяват Комисията за всички последващи изменения на тази информация.

2. Комисията прави информацията публично достъпна чрез всички подходящи средства, и по-специално чрез Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела.

Член 51

Установяване и последващи изменения на формулярите

Комисията приема актове за изпълнение за установяване и за последващо изменение на формулярите, посочени в член 8, параграф 1, член 10, параграф 2, член 19, параграф 1, член 25, параграф 1, член 27, параграф 2, член 29, параграф 2, член 36, параграф 1 и параграф 5, втора алинея и член 37. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 52, параграф 2.

Член 52

Процедура на комитет

1. Комисията се подпомага от комитет. Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.

2. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 4 от Регламент (ЕС) № 182/2011.

Член 53

Наблюдение и преразглеждане

1. До 18 януари 2022 г. Комисията представя на Европейския парламент, на Съвета и на Европейския икономически и социален комитет доклад за прилагането на настоящия регламент, включително оценка дали:

а) финансовите инструменти следва да бъдат включени в обхвата на настоящия регламент; и дали

б) сумите, с които е кредитирана сметката на длъжника след изпълнението на заповедта за заповедта, могат да подлежат на запориране по силата на заповедта.

Докладът е придружен, ако е подходящо, от предложение за изменение на настоящия регламент и оценка на въздействието на измененията, които предстои да бъдат въведени.

2. За целите на параграф 1 при искане държавите членки събират и предоставят на Комисията информация за:

а) броя на молбите за издаване на заповед за заповед и броя на случаите, в които заповедта е била издадена;

б) броя на молбите за правна защита съгласно членове 33 и 34 и ако е възможно, броя на случаите, в които правната защита е била предоставена; и

в) броя на обжалванията съгласно член 37 и ако е възможно, броя на случаите, в които обжалването е било успешно.

L 189/92

BG

Официален вестник на Европейския съюз

27.6.2014 г.

ГЛАВА 6

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 54

Влизане в сила

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Прилага се от 18 януари 2017 г., с изключение на член 50, който се прилага от 18 юли 2016 г.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко в държавите членки в съответствие с Договорите.

Съставено в Брюксел на 15 май 2014 година.

За Европейския парламент

Председател

M. SCHULZ

За Съвета

Председател

D. KOURKOULAS

Зг i)

Член 22 от Регламента относно цифровизацията*

**Регламент (ЕС) 2023/2844 на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2023 година относно цифровизацията на съдебното сътрудничество и на достъпа до правосъдие по трансгранични гражданскоправни, търговскоправни и наказателноправни въпроси и за изменение на определени актове в областта на съдебното сътрудничество*

***До **17 януари 2027 г.** Комисията ще приеме актове за изпълнение относно децентрализираната информационна система и европейската точка за електронен достъп по отношение на Регламент (ЕС) № 655/2014 (вж. член 10, параграф 3 от Регламента относно цифровизацията)*

Член 22

Изменения на Регламент (ЕС) № 655/2014

Регламент (ЕС) № 655/2014 се изменя, както следва:

- 1) В член 8 параграф 4 се заменя със следното:

„4. Молбата и придружаващите документи могат да бъдат подадени посредством всякакви средства за комуникация, включително електронни, които се приемат съгласно процедурните правила на държавата членка, в която е подадена молбата, или чрез средствата за електронна комуникация, предвидени в член 4 от Регламент (ЕС) 2023/2844 на Европейския парламент и на Съвета (*).

(*) Регламент (ЕС) 2023/2844 на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2023 г. относно цифровизацията на съдебното сътрудничество и на достъпа до правосъдие по трансгранични гражданскоправни, търговскоправни и наказателноправни въпроси и за изменение на определени актове в областта на съдебното сътрудничество (ОВ L, 2023/2844, 27.12.2023 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2844/oj>).“

- 2) В член 17 параграф 5 се заменя със следното:

„5. Решението по молбата се свежда до знанието на кредитора съгласно процедурата, предвидена от правото на държавата членка по произход за равностойни национални заповеди, или чрез средствата за електронна комуникация, предвидени в член 4 от Регламент (ЕС) 2023/2844.“

- 3) Член 29 се заменя със следното:

„Член 29

Предаване на документи

1. Когато в настоящия регламент се предвижда предаване на документи в съответствие с настоящия член, това предаване се извършва в съответствие с Регламент (ЕС) 2023/2844 по отношение на комуникацията между органите или по всякакъв подходящ начин, когато комуникацията се извършва от кредитори, при условие че съдържанието на получения документ е вярно и съответства на съдържанието на предадения документ и цялата информация, съдържаща се в него, е четлива.

2. Съдът или органът, получил документи в съответствие с параграф 1 от настоящия член, в рамките на работния ден, следващ деня на получаването им, изпраща:

- a) на органа, предал документите, потвърждение за получаване, в съответствие с член 3 от Регламент (ЕС) 2023/2844; или
- b) на кредитора или на банката, предали документите, потвърждение за получаване; като използва най-бързия начин за предаване.

Съдът или органът, получил документи в съответствие с параграф 1 от настоящия член, използва стандартния формуляр за потвърждение за получаване, установен в актове за изпълнение, приети в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 52, параграф 2.“

- 4) Член 36 се изменя, както следва:

- a) параграф 1 се заменя със следното:

„1. За подаването на молба за правна защита съгласно член 33, 34 или 35 се използва формулярът за правна защита, установен в актове за изпълнение, приети в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 52, параграф 2.

Молбата може да бъде подадена по всяко време и може да бъде предадена:

- a) посредством всякакви средства за комуникация, включително електронни средства, които се приемат съгласно процедурните правила на държавата членка, където е подадена молбата; или
- b) чрез средствата за електронна комуникация, предвидени в член 4 от Регламент (ЕС) 2023/2844“;

б) параграф 3 се заменя със следното:

„3. Освен когато молбата е подадена от длъжника съгласно член 34, параграф 1, буква а) или съгласно член 35, параграф 3, решението по молбата се постановява, след като на двете страни е дадена възможност да представят аргументите си, включително чрез такива подходящи средства на комуникационната технология, които са налични и се приемат съгласно националното право на всяка от засегнатите държави членки или чрез средствата за електронна комуникация, предвидени съгласно Регламент (ЕС) 2023/2844.“

4

ХОРИЗОНТАЛНИ ПРОЦЕДУРНИ ВЪПРОСИ

4a

Директива 2003/8/ЕО на Съвета
от 27 януари 2003 година за подобряване
на достъпа до правосъдие при презгранични
спорове чрез установяването на минимални
общи правила за **правната помощ** при такива
спорове

[Изменения и съдебна практика на Съда на ЕС](#)

[Европейски съдебен атлас — Директива относно правната помощ](#)

[Регламент относно цифровизацията](#)

This document is meant purely as a documentation tool and the institutions do not assume any liability for its contents

► **B**

► **C1** COUNCIL DIRECTIVE 2003/8/EC ◀

of 27 January 2003

to improve access to justice in cross-border disputes by establishing minimum common rules
relating to legal aid for such disputes

(OJ L 26, 31.1.2003, p. 41)

Corrected by:

► **C1** Corrigendum, OJ L 32, 7.2.2003, p. 15 (2003/8/EC)

▼B

►C1 COUNCIL DIRECTIVE 2003/8/EC ◀

of 27 January 2003

to improve access to justice in cross-border disputes by establishing minimum common rules relating to legal aid for such disputes

THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION,

Having regard to the Treaty establishing the European Community, and in particular Articles 61(c) and 67 thereof,

Having regard to the proposal from the Commission ⁽¹⁾,

Having regard to the opinion of the European Parliament ⁽²⁾,

Having regard to the opinion of the Economic and Social Committee ⁽³⁾,

Whereas:

- (1) The European Union has set itself the objective of maintaining and developing an area of freedom, security and justice in which the free movement of persons is ensured. For the gradual establishment of such an area, the Community is to adopt, among others, the measures relating to judicial cooperation in civil matters having cross-border implications and needed for the proper functioning of the internal market.
- (2) According to Article 65(c) of the Treaty, these measures are to include measures eliminating obstacles to the good functioning of civil proceedings, if necessary by promoting the compatibility of the rules on civil procedure applicable in the Member States.
- (3) The Tampere European Council on 15 and 16 October 1999 called on the Council to establish minimum standards ensuring an adequate level of legal aid in cross-border cases throughout the Union.
- (4) All Member States are contracting parties to the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedom of 4 November 1950. The matters referred to in this Directive shall be dealt with in compliance with that Convention and in particular the respect of the principle of equality of both parties in a dispute.
- (5) This Directive seeks to promote the application of legal aid in cross-border disputes for persons who lack sufficient resources where aid is necessary to secure effective access to justice. The generally recognised right to access to justice is also reaffirmed by Article 47 of the Charter of Fundamental Rights of the European Union.
- (6) Neither the lack of resources of a litigant, whether acting as claimant or as defendant, nor the difficulties flowing from a dispute's cross-border dimension should be allowed to hamper effective access to justice.
- (7) Since the objectives of this Directive cannot be sufficiently achieved by the Member States acting alone and can therefore be better achieved at Community level, the Community may adopt measures, in accordance with the principle of subsidiarity as set out in Article 5 of the Treaty. In accordance with the principle of proportionality, as set out in that Article, this Directive does not go beyond what is necessary in order to achieve those objectives.
- (8) The main purpose of this Directive is to guarantee an adequate level of legal aid in cross-border disputes by laying down certain

⁽¹⁾ OJ C 103 E, 30.4.2002, p. 368.

⁽²⁾ Opinion delivered on 25 September 2002 (not yet published in the Official Journal).

⁽³⁾ OJ C 221, 17.9.2002, p. 64.

▼B

minimum common standards relating to legal aid in such disputes. A Council directive is the most suitable legislative instrument for this purpose.

- (9) This Directive applies in cross-border disputes, to civil and commercial matters.
- (10) All persons involved in a civil or commercial dispute within the scope of this Directive must be able to assert their rights in the courts even if their personal financial situation makes it impossible for them to bear the costs of the proceedings. Legal aid is regarded as appropriate when it allows the recipient effective access to justice under the conditions laid down in this Directive.
- (11) Legal aid should cover pre-litigation advice with a view to reaching a settlement prior to bringing legal proceedings, legal assistance in bringing a case before a court and representation in court and assistance with or exemption from the cost of proceedings.
- (12) It shall be left to the law of the Member State in which the court is sitting or where enforcement is sought whether the costs of proceedings may include the costs of the opponent imposed on the recipient of legal aid.
- (13) All Union citizens, wherever they are domiciled or habitually resident in the territory of a Member State, must be eligible for legal aid in cross-border disputes if they meet the conditions provided for by this Directive. The same applies to third-country nationals who habitually and lawfully reside in a Member State.
- (14) Member States should be left free to define the threshold above which a person would be presumed able to bear the costs of proceedings, in the conditions defined in this Directive. Such thresholds are to be defined in the light of various objective factors such as income, capital or family situation.
- (15) The objective of this Directive could not, however, be attained if legal aid applicants did not have the possibility of proving that they cannot bear the costs of proceedings even if their resources exceed the threshold defined by the Member State where the court is sitting. When making the assessment of whether legal aid is to be granted on this basis, the authorities in the Member State where the court is sitting may take into account information as to the fact that the applicant satisfies criteria in respect of financial eligibility in the Member State of domicile or habitual residence.
- (16) The possibility in the instant case of resorting to other mechanisms to ensure effective access to justice is not a form of legal aid. But it can warrant a presumption that the person concerned can bear the costs of the procedure despite his/her unfavourable financial situation.
- (17) Member States should be allowed to reject applications for legal aid in respect of manifestly unfounded actions or on grounds related to the merits of the case in so far as pre-litigation advice is offered and access to justice is guaranteed. When taking a decision on the merits of an application, Member States may reject legal aid applications when the applicant is claiming damage to his or her reputation, but has suffered no material or financial loss or the application concerns a claim arising directly out of the applicant's trade or self-employed profession.
- (18) The complexity of and differences between the legal systems of the Member States and the costs inherent in the cross-border dimension of a dispute should not preclude access to justice. Legal aid should accordingly cover costs directly connected with the cross-border dimension of a dispute.
- (19) When considering if the physical presence of a person in court is required, the courts of a Member State should take into consideration the full advantage of the possibilities offered by Council Regulation (EC) No 1206/2001 of 28 May 2001 on cooperation

▼B

between the courts of the Member States in the taking of evidence in civil or commercial matters ⁽¹⁾.

- (20) If legal aid is granted, it must cover the entire proceeding, including expenses incurred in having a judgment enforced; the recipient should continue receiving this aid if an appeal is brought either against or by the recipient in so far as the conditions relating to the financial resources and the substance of the dispute remain fulfilled.
- (21) Legal aid is to be granted on the same terms both for conventional legal proceedings and for out-of-court procedures such as mediation, where recourse to them is required by the law, or ordered by the court.
- (22) Legal aid should also be granted for the enforcement of authentic instruments in another Member State under the conditions defined in this Directive.
- (23) Since legal aid is given by the Member State in which the court is sitting or where enforcement is sought, except pre-litigation assistance if the legal aid applicant is not domiciled or habitually resident in the Member State where the court is sitting, that Member State must apply its own legislation, in compliance with the principles of this Directive.
- (24) It is appropriate that legal aid is granted or refused by the competent authority of the Member State in which the court is sitting or where a judgment is to be enforced. This is the case both when that court is trying the case in substance and when it first has to decide whether it has jurisdiction.
- (25) Judicial cooperation in civil matters should be organised between Member States to encourage information for the public and professional circles and to simplify and accelerate the transmission of legal aid applications between Member States.
- (26) The notification and transmission mechanisms provided for by this Directive are inspired directly by those of the European Agreement on the transmission of applications for legal aid, signed in Strasbourg on 27 January 1977, hereinafter referred to as '1977 Agreement'. A time limit, not provided for by the 1977 Agreement, is set for the transmission of legal aid applications. A relatively short time limit contributes to the smooth operation of justice.
- (27) The information transmitted pursuant to this Directive should enjoy protection. Since Directive 95/46/EC of the European Parliament and of the Council of 24 October 1995 on the protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data ⁽²⁾, and Directive 97/66/EC of the European Parliament and of the Council of 15 December 1997 concerning the processing of personal data and the protection of privacy in the telecommunications sector ⁽³⁾, are applicable, there is no need for specific provisions on data protection in this Directive.
- (28) The establishment of a standard form for legal aid applications and for the transmission of legal aid applications in the event of cross-border litigation will make the procedures easier and faster.
- (29) Moreover, these application forms, as well as national application forms, should be made available on a European level through the information system of the European Judicial Network, established in accordance with Decision 2001/470/EC ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ OJ L 174, 27.6.2001, p. 1.

⁽²⁾ OJ L 281, 23.11.1995, p. 31.

⁽³⁾ OJ L 24, 30.1.1998, p. 1.

⁽⁴⁾ OJ L 174, 27.6.2001, p. 25.

▼B

- (30) The measures necessary for the implementation of this Directive should be adopted in accordance with Council Decision 1999/468/EC of 28 June 1999 laying down the procedures for the exercise of implementing powers conferred on the Commission ⁽¹⁾.
- (31) It should be specified that the establishment of minimum standards in cross-border disputes does not prevent Member States from making provision for more favourable arrangements for legal aid applicants and recipients.
- (32) The 1977 Agreement and the additional Protocol to the European Agreement on the transmission of applications for legal aid, signed in Moscow in 2001, remain applicable to relations between Member States and third countries that are parties to the 1977 Agreement or the Protocol. But this Directive takes precedence over provisions contained in the 1977 Agreement and the Protocol in relations between Member States.
- (33) The United Kingdom and Ireland have given notice of their wish to participate in the adoption of this Directive in accordance with Article 3 of the Protocol on the position of the United Kingdom and Ireland annexed to the Treaty on European Union and to the Treaty establishing the European Community.
- (34) In accordance with Articles 1 and 2 of the Protocol on the position of Denmark annexed to the Treaty on European Union and to the Treaty establishing the European Community, Denmark is not taking part in the adoption of this Directive and is not bound by it or subject to its application,

HAS ADOPTED THIS DIRECTIVE:

CHAPTER I

SCOPE AND DEFINITIONS

Article 1

Aims and scope

1. The purpose of this Directive is to improve access to justice in cross-border disputes by establishing minimum common rules relating to legal aid in such disputes.
2. It shall apply, in cross-border disputes, to civil and commercial matters whatever the nature of the court or tribunal. It shall not extend, in particular, to revenue, customs or administrative matters.
3. In this Directive, 'Member State' shall mean Member States with the exception of Denmark.

Article 2

Cross-border disputes

1. For the purposes of this Directive, a cross-border dispute is one where the party applying for legal aid in the context of this Directive is domiciled or habitually resident in a Member State other than the Member State where the court is sitting or where the decision is to be enforced.
2. The Member State in which a party is domiciled shall be determined in accordance with Article 59 of Council Regulation (EC) No 44/2001 of 22 December 2000 on jurisdiction and the recognition and enforcement of judgments in civil and commercial matters ⁽²⁾.

⁽¹⁾ OJ L 184, 17.7.1999, p. 23.

⁽²⁾ OJ L 12, 16.1.2001, p. 1; Regulation as amended by Commission Regulation (EC) No 1496/2002 (OJ L 225, 22.8.2002, p. 13).

▼B

3. The relevant moment to determine if there is a cross-border dispute is the time when the application is submitted, in accordance with this Directive.

CHAPTER II

RIGHT TO LEGAL AID

*Article 3***Right to legal aid**

1. Natural persons involved in a dispute covered by this Directive shall be entitled to receive appropriate legal aid in order to ensure their effective access to justice in accordance with the conditions laid down in this Directive.

2. Legal aid is considered to be appropriate when it guarantees:

- (a) pre-litigation advice with a view to reaching a settlement prior to bringing legal proceedings;
- (b) legal assistance and representation in court, and exemption from, or assistance with, the cost of proceedings of the recipient, including the costs referred to in Article 7 and the fees to persons mandated by the court to perform acts during the proceedings.

In Member States in which a losing party is liable for the costs of the opposing party, if the recipient loses the case, the legal aid shall cover the costs incurred by the opposing party, if it would have covered such costs had the recipient been domiciled or habitually resident in the Member State in which the court is sitting.

3. Member States need not provide legal assistance or representation in the courts or tribunals in proceedings especially designed to enable litigants to make their case in person, except when the courts or any other competent authority otherwise decide in order to ensure equality of parties or in view of the complexity of the case.

4. Member States may request that legal aid recipients pay reasonable contributions towards the costs of proceedings taking into account the conditions referred to in Article 5.

5. Member States may provide that the competent authority may decide that recipients of legal aid must refund it in whole or in part if their financial situation has substantially improved or if the decision to grant legal aid had been taken on the basis of inaccurate information given by the recipient.

*Article 4***Non-discrimination**

Member States shall grant legal aid without discrimination to Union citizens and third-country nationals residing lawfully in a Member State.

CHAPTER III

CONDITIONS AND EXTENT OF LEGAL AID

*Article 5***Conditions relating to financial resources**

1. Member States shall grant legal aid to persons referred to in Article 3(1) who are partly or totally unable to meet the costs of proceedings referred to in Article 3(2) as a result of their economic situation, in order to ensure their effective access to justice.

2. The economic situation of a person shall be assessed by the competent authority of the Member State in which the court is sitting, in the light of various objective factors such as income, capital or family situation, including an assessment of the resources of persons who are financially dependant on the applicant.

▼B

3. Member States may define thresholds above which legal aid applicants are deemed partly or totally able to bear the costs of proceedings set out in Article 3(2). These thresholds shall be defined on the basis of the criteria defined in paragraph 2 of this Article.

4. Thresholds defined according to paragraph 3 of this Article may not prevent legal aid applicants who are above the thresholds from being granted legal aid if they prove that they are unable to pay the cost of the proceedings referred to in Article 3(2) as a result of differences in the cost of living between the Member States of domicile or habitual residence and of the forum.

5. Legal aid does not need to be granted to applicants in so far as they enjoy, in the instant case, effective access to other mechanisms that cover the cost of proceedings referred to in Article 3(2).

*Article 6***Conditions relating to the substance of disputes**

1. Member States may provide that legal aid applications for actions which appear to be manifestly unfounded may be rejected by the competent authorities.

2. If pre-litigation advice is offered, the benefit of further legal aid may be refused or cancelled on grounds related to the merits of the case in so far as access to justice is guaranteed.

3. When taking a decision on the merits of an application and without prejudice to Article 5, Member States shall consider the importance of the individual case to the applicant but may also take into account the nature of the case when the applicant is claiming damage to his or her reputation but has suffered no material or financial loss or when the application concerns a claim arising directly out of the applicant's trade or self-employed profession.

*Article 7***Costs related to the cross-border nature of the dispute**

Legal aid granted in the Member State in which the court is sitting shall cover the following costs directly related to the cross-border nature of the dispute:

- (a) interpretation;
- (b) translation of the documents required by the court or by the competent authority and presented by the recipient which are necessary for the resolution of the case; and
- (c) travel costs to be borne by the applicant where the physical presence of the persons concerned with the presentation of the applicant's case is required in court by the law or by the court of that Member State and the court decides that the persons concerned cannot be heard to the satisfaction of the court by any other means.

*Article 8***Costs covered by the Member State of the domicile or habitual residence**

The Member State in which the legal aid applicant is domiciled or habitually resident shall provide legal aid, as referred to in Article 3(2), necessary to cover:

- (a) costs relating to the assistance of a local lawyer or any other person entitled by the law to give legal advice, incurred in that Member State until the application for legal aid has been received, in accordance with this Directive, in the Member State where the court is sitting;
- (b) the translation of the application and of the necessary supporting documents when the application is submitted to the authorities in that Member State.

*Article 9***Continuity of legal aid**

1. Legal aid shall continue to be granted totally or partially to recipients to cover expenses incurred in having a judgment enforced in the Member State where the court is sitting.
2. A recipient who in the Member State where the court is sitting has received legal aid shall receive legal aid provided for by the law of the Member State where recognition or enforcement is sought.
3. Legal aid shall continue to be available if an appeal is brought either against or by the recipient, subject to Articles 5 and 6.
4. Member States may make provision for the re-examination of the application at any stage in the proceedings on the grounds set out in Articles 3(3) and (5), 5 and 6, including proceedings referred to in paragraphs 1 to 3 of this Article.

*Article 10***Extrajudicial procedures**

Legal aid shall also be extended to extrajudicial procedures, under the conditions defined in this Directive, if the law requires the parties to use them, or if the parties to the dispute are ordered by the court to have recourse to them.

*Article 11***Authentic instruments**

Legal aid shall be granted for the enforcement of authentic instruments in another Member State under the conditions defined in this Directive.

CHAPTER IV

PROCEDURE*Article 12***Authority granting legal aid**

Legal aid shall be granted or refused by the competent authority of the Member State in which the court is sitting, without prejudice to Article 8.

*Article 13***Introduction and transmission of legal aid applications**

1. Legal aid applications may be submitted to either:
 - (a) the competent authority of the Member State in which the applicant is domiciled or habitually resident (transmitting authority); or
 - (b) the competent authority of the Member State in which the court is sitting or where the decision is to be enforced (receiving authority).
2. Legal aid applications shall be completed in, and supporting documents translated into:
 - (a) the official language or one of the languages of the Member State of the competent receiving authority which corresponds to one of the languages of the Community institutions; or
 - (b) another language which that Member State has indicated it can accept in accordance with Article 14(3).
3. The competent transmitting authorities may decide to refuse to transmit an application if it is manifestly:
 - (a) unfounded; or
 - (b) outside the scope of this Directive.

▼B

The conditions referred to in Article 15(2) and (3) apply to such decisions.

4. The competent transmitting authority shall assist the applicant in ensuring that the application is accompanied by all the supporting documents known by it to be required to enable the application to be determined. It shall also assist the applicant in providing any necessary translation of the supporting documents, in accordance with Article 8(b).

The competent transmitting authority shall transmit the application to the competent receiving authority in the other Member State within 15 days of the receipt of the application duly completed in one of the languages referred to in paragraph 2, and the supporting documents, translated, where necessary, into one of those languages.

5. Documents transmitted under this Directive shall be exempt from legalisation or any equivalent formality.

6. The Member States may not charge for services rendered in accordance with paragraph 4. Member States in which the legal aid applicant is domiciled or habitually resident may lay down that the applicant must repay the costs of translation borne by the competent transmitting authority if the application for legal aid is rejected by the competent authority.

*Article 14***Competent authorities and language**

1. Member States shall designate the authority or authorities competent to send (transmitting authorities) and receive (receiving authorities) the application.

2. Each Member State shall provide the Commission with the following information:

- the names and addresses of the competent receiving or transmitting authorities referred to in paragraph 1,
- the geographical areas in which they have jurisdiction,
- the means by which they are available to receive applications, and
- the languages that may be used for the completion of the application.

3. Member States shall notify the Commission of the official language or languages of the Community institutions other than their own which is or are acceptable to the competent receiving authority for completion of the legal aid applications to be received, in accordance with this Directive.

4. Member States shall communicate to the Commission the information referred to in paragraphs 2 and 3 before 30 November 2004. Any subsequent modification of such information shall be notified to the Commission no later than two months before the modification enters into force in that Member State.

5. The information referred to in paragraphs 2 and 3 shall be published in the *Official Journal of the European Communities*.

*Article 15***Processing of applications**

1. The national authorities empowered to rule on legal aid applications shall ensure that the applicant is fully informed of the processing of the application.

2. Where applications are totally or partially rejected, the reasons for rejection shall be given.

3. Member States shall make provision for review of or appeals against decisions rejecting legal aid applications. Member States may exempt cases where the request for legal aid is rejected by a court or

▼B

tribunal against whose decision on the subject of the case there is no judicial remedy under national law or by a court of appeal.

4. When the appeals against a decision refusing or cancelling legal aid by virtue of Article 6 are of an administrative nature, they shall always be ultimately subject to judicial review.

*Article 16***Standard form**

1. To facilitate transmission, a standard form for legal aid applications and for the transmission of such applications shall be established in accordance with the procedure set out in Article 17(2).

2. The standard form for the transmission of legal aid applications shall be established at the latest by 30 May 2003.

The standard form for legal aid applications shall be established at the latest by 30 November 2004.

CHAPTER V

FINAL PROVISIONS*Article 17***Committee**

1. The Commission shall be assisted by a Committee.
2. Where reference is made to this paragraph, Articles 3 and 7 of Decision 1999/468/EC shall apply.
3. The Committee shall adopt its Rules of Procedure.

*Article 18***Information**

The competent national authorities shall cooperate to provide the general public and professional circles with information on the various systems of legal aid, in particular via the European Judicial Network, established in accordance with Decision 2001/470/EC.

*Article 19***More favourable provisions**

This Directive shall not prevent the Member States from making provision for more favourable arrangements for legal aid applicants and recipients.

*Article 20***Relation with other instruments**

This Directive shall, as between the Member States, and in relation to matters to which it applies, take precedence over provisions contained in bilateral and multilateral agreements concluded by Member States including:

- (a) the European Agreement on the transmission of applications for legal aid, signed in Strasbourg on 27 January 1977, as amended by the additional Protocol to the European Agreement on the transmission of applications for legal aid, signed in Moscow in 2001;
- (b) the Hague Convention of 25 October 1980 on International Access to Justice.

*Article 21***Transposition into national law**

1. Member States shall bring into force the laws, regulations and administrative provisions necessary to comply with this Directive no

▼B

later than 30 November 2004 with the exception of Article 3(2)(a) where the transposition of this Directive into national law shall take place no later than 30 May 2006. They shall forthwith inform the Commission thereof.

When Member States adopt these measures, they shall contain a reference to this Directive or shall be accompanied by such a reference on the occasion of their official publication. The methods of making such a reference shall be laid down by Member States.

2. Member States shall communicate to the Commission the text of the main provisions of national law which they adopt in the field covered by this Directive.

*Article 22***Entry into force**

This Directive shall enter into force on the date of its publication in the *Official Journal of the European Communities*.

*Article 23***Addressees**

This Directive is addressed to the Member States in accordance with the Treaty establishing the European Community.

2003L0008 — EN — 31.01.2003 — 000.001 — 1

This document is meant purely as a documentation tool and the institutions do not assume any liability for its contents

► **B**

► **C1** COUNCIL DIRECTIVE 2003/8/EC ◀

of 27 January 2003

to improve access to justice in cross-border disputes by establishing minimum common rules
relating to legal aid for such disputes

(OJ L 26, 31.1.2003, p. 41)

Corrected by:

► **C1** Corrigendum, OJ L 32, 7.2.2003, p. 15 (2003/8/EC)

This document is meant purely as a documentation tool and the institutions do not assume any liability for its contents

► **B**

► **C1** COUNCIL DIRECTIVE 2003/8/EC ◀

of 27 January 2003

to improve access to justice in cross-border disputes by establishing minimum common rules
relating to legal aid for such disputes

(OJ L 26, 31.1.2003, p. 41)

Corrected by:

► **C1** Corrigendum, OJ L 32, 7.2.2003, p. 15 (2003/8/EC)

4a i)

Член 1 от Директивата относно цифровизацията*

*Директива (ЕС) 2023/2843 на европейския парламенти и на Съвета от 13 декември 2023 година за изменение на директиви 2011/99/ЕС и 2014/41/ЕС на Европейския парламент и на Съвета, Директива 2003/8/ЕО на Съвета и рамкови решения 2002/584/ПВР, 2003/577/ПВР, 2005/214/ПВР, 2006/783/ПВР, 2008/909/ПВР, 2008/947/ПВР, 2009/829/ПВР и 2009/948/ПВР на Съвета по отношение на цифровизацията на съдебното сътрудничество

***До 17 януари 2027 г. Комисията ще приеме актове за изпълнение относно децентрализираната информационна система и европейската точка за електронен достъп по отношение на Директива 2003/8/ЕО на Съвета (вж. член 10, параграф 3 от Регламента относно цифровизацията)*

Член 1

Изменение на Директива 2003/8/ЕО

В член 13, параграф 4 от Директива 2003/8/ЕО втората алинея се заменя със следното:

„Компетентният предаващ орган предава молбата на компетентния получаващ орган в другата държава членка в съответствие с член 3 от Регламент (ЕС) 2023/2844 на Европейския парламент и на Съвета (*) в срок от 15 дни от получаването на молбата, надлежно попълнена на един от езиците, посочени в параграф 2 от настоящия член, както и на подкрепящите документи, които са преведени, когато е необходимо, на един от тези езици.

(*) Регламент (ЕС) 2023/2844 на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2023 г., относно цифровизацията на съдебното сътрудничество и на достъпа до правосъдие по трансгранични гражданскоправни, търговскоправни и наказателноправни въпроси и за изменение на определени актове в областта на съдебното сътрудничество (ОВ L, 2023/2844, 27.12.2023 г., ELI: <http://data.europa.eu/reg/2023/2844/oj>).“

46

Директива 2008/52/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2008 година относно някои аспекти на **медиацията** по гражданскоправни и търговскоправни въпроси

[Изменения и съдебна практика на Съда на ЕС](#)

[Европейски съдебен атлас по гражданскоправни въпроси — Директива
относно медиацията](#)

24.5.2008 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 136/3

ДИРЕКТИВИ

ДИРЕКТИВА 2008/52/ЕО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от 21 май 2008 година

относно някои аспекти на медиацията по гражданскоправни и търговскоправни въпроси

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за създаване на Европейската общност, и по-специално член 61, буква в) и член 67, параграф 5, второ тире от него,

като взеха предвид предложението на Комисията,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет ⁽¹⁾,

в съответствие с процедурата, предвидена в член 251 от Договора ⁽²⁾,

като имат предвид, че:

- (1) Общността си е поставила за цел да поддържа и развива пространство на свобода, сигурност и правосъдие, в което се гарантира свободното движение на хора. За тази цел Общността трябва да приеме, наред с други, и мерки в областта на съдебното сътрудничество по гражданско-правни въпроси, които са необходими за правилното функциониране на вътрешния пазар.
- (2) Достъпът до правосъдие е основен принцип и с оглед улесняването на по-добрия достъп до правосъдие на заседанието си в Тампере на 15 и 16 октомври 1999 г. Европейският съвет призова държавите-членки да създадат алтернативни, извънсъдебни процедури.
- (3) През май 2000 г., Съветът прие заключения относно алтернативните способи за разрешаване на спорове, предвидени в гражданското и търговското право, като заяви, че установяването на основни принципи в тази област е важна стъпка към правилното развитие и действие на извънсъдебните процедури за разрешаване на спорове по гражданскоправни и търговскоправни въпроси с цел опростяване и подобряване на достъпа до правосъдие.

(4) През април 2002 г., Комисията представи Зелена книга за алтернативните способи за разрешаване на спорове по гражданскоправни и търговскоправни въпроси, като направи преглед на съществуващото положение в областта на алтернативните способи за разрешаване на спорове в Европейския съюз и постави началото на широки консултации с държавите-членки и заинтересованите страни по възможни мерки за насърчване използването на медиация.

(5) Целта да се осигури по-добър достъп до правосъдие като част от политиката на Европейския съюз за създаване на пространство на свобода, сигурност и правосъдие следва да включва достъп както до съдебни, така и до извънсъдебни способи за разрешаване на спорове. Настоящата директива следва да допринася за правилното функциониране на вътрешния пазар, по-специално по отношение на предлагането на услуги по медиация.

(6) Медиацията може да предостави икономично и бързо извънсъдебно разрешаване на спорове по гражданско-правни и търговскоправни въпроси посредством процедури, пригодени за нуждите на страните. Съществува по-голяма вероятност споразуменията, постигнати в резултат на медиация, да бъдат доброволно спазвани, както и да спомогнат за запазването на приятелска и трайна връзка между страните. Тези ползи са още по-видими в ситуации, включващи презгранични елементи.

(7) За да се насърчи още повече използването на медиация и да се осигури предвидима правна рамка за страните, които използват медиацията, е необходимо да се въведе рамково законодателство, което в частност да уреди ключови аспекти на гражданския процес.

(8) Разпоредбите на настоящата директива следва да се прилагат единствено при медиация по презгранични спорове, но никоя от тях не следва да възпрепятства държавите-членки да прилагат тези разпоредби и при вътрешни процедури по медиация.

(9) Настоящата директива не следва да възпрепятства по никакъв начин използването на съвременни комуникационни технологии в процедурата по медиация.

⁽¹⁾ ОВ С 286, 17.11.2005 г., стр. 1.

⁽²⁾ Становище на Европейския парламент от 29 март 2007 г. (ОВ С 27 Е, 31.1.2008 г., стр. 129) и Обща позиция на Съвета от 28 февруари 2008 г. (все още непубликувана в Официален вестник) и позиция на Европейския парламент от 23 април 2008 г. (все още непубликувана в Официален вестник).

- (10) Настоящата директива следва да се прилага към процедури, в които две или повече страни по презграничен спор се опитват сами, на доброволни начала, да постигнат приятелско споразумение за разрешаване на техния спор с помощта на медиатор. Тя следва да се прилага към гражданскоправни и търговскоправни въпроси. Въпреки това директивата не следва да се прилага за права и задължения, по отношение на които страните не могат да вземат сами решения съгласно съответното приложимо право. Подобни права и задължения се срещат особено често в семейното и трудовото право.
- (11) Настоящата директива не следва да се прилага към предоговорни преговори, нито при процедури със съдебен характер като определени процедури за съдебно помирение, процедури по потребителски жалби, арбитраж и експертни решения, нито при процедури, в които лица или органи дават официална препоръка за разрешаването на спора, независимо дали препоръката е със задължителен или незадължителен характер.
- (12) Настоящата директива следва да се прилага в случаи, когато съдът насочва страните към медиация или националното законодателство предвижда медиация. Освен това, доколкото един съдия може да действа като медиатор съгласно националното законодателство, настоящата директива следва да се прилага при медиация, осъществявана от съдия, който не участва в съдебно производство, свързано със спорния въпрос или въпроси. Настоящата директива обаче не следва да се прилага при опити от страна на сезирания съд или съдия да разреши спор в рамките на съдебно производство, отнасящо се до въпросния спор, или в случаите, когато сезираният съд или съдия иска съдействие или съвет от компетентно лице.
- (13) Медиацията, предвидена в настоящата директива, следва да е доброволна процедура, в смисъл че страните сами отговарят за процедурата и могат да я организират както пожелаят и да я прекратят по всяко време. Въпреки това съгласно националното право следва да е възможно съдилищата да определят срокове за процедурата по медиация. Освен това съдилищата следва да могат да насочат вниманието на страните към възможността за медиация винаги когато е уместно.
- (14) Никаква разпоредба на настоящата директива не следва да засяга национално законодателство, съгласно което използването на медиация е задължително или подлежи на стимули или санкции, при условие че подобно законодателство не възпрепятства страните да упражняват правото си на достъп до съдебната система. Нищо в настоящата директива не следва да засяга съществуващите саморегулиращи се системи за медиация, доколкото те засягат аспекти, които не са обхванати от директивата.
- (15) С цел осигуряване на правна сигурност настоящата директива следва да посочва коя дата следва да се взема предвид при определяне дали спорът, който страните се опитват да разрешат чрез медиация, е презграничен. При липса на писмено споразумение, в което се определя конкретна дата, следва да се счита, че страните се съгласяват да използват медиация в момента на предприемане на конкретно действие за започване на процедурата по медиация.
- (16) За да се осигури необходимото взаимно доверие по отношение на поверителността, последиците за давностните срокове, признаването и изпълнението на постигнати в резултат на медиация споразумения, държавите-членки следва да насърчават по всякакви начини, които считат за подходящи, обучението на медиатори и въвеждането на ефективни механизми за контрол върху качеството на предоставяните услуги по медиация.
- (17) Държавите-членки следва да определят такива механизми, които може да включват прибягване до пазарно ориентирани решения, и от тях не следва да се изисква да предоставят финансиране за тази цел. Механизмите следва да са насочени към запазване на гъвкавостта на процедурата по медиация и автономията на волята на страните и към гарантиране, че медиацията се осъществява по ефективен, безпристрастен и компетентен начин. Медиаторите следва да бъдат уведомени за съществуването на Европейски кодекс за поведение на медиатори, който също така следва да бъде на разположение на обществеността чрез Интернет.
- (18) В областта на защита на потребителите Комисията прие препоръка⁽¹⁾ за установяването на минимални критерии за качество, което извънсъдебни органи, участващи в уреждане на потребителски спорове по взаимно съгласие, следва да предлагат на своите клиенти. Медиаторите и организациите, които попадат в приложното поле на препоръката, следва да бъдат насърчавани да спазват нейните принципи. За да се улесни разпространението на информация относно тези органи, Комисията следва да създаде база данни на извънсъдебните процедури, за които държавите-членки считат, че отговарят на принципите на тази препоръка.
- (19) Медиацията не следва да се разглежда като по-неефективна алтернатива на съдебното производство поради обстоятелството, че спазването на постигнатите в резултат на медиация споразумения ще зависи от добрата воля на страните. Поради това държавите-членки следва да гарантират на страните по постигнато в резултат на медиация писмено споразумение, че на съдържанието му може да се придаде изпълнителна сила. Държава-членка следва да може да откаже да придаде изпълнителна сила на споразумение единствено когато съдържанието противоречи на нейното законодателство, включително нейното международно частно право, или нейното законодателство не предвижда изпълнителна сила на съдържанието на конкретното споразумение. Такъв би могъл да бъде случаят, когато посоченото в споразумението задължение е неизпълнимо по своето естество.
- ⁽¹⁾ Препоръка 2001/310/ЕО на Комисията от 4 април 2001 г. относно принципите за извънсъдебните органи, участващи в уреждането на потребителски спорове по взаимно съгласие (ОВ L 109, 19.4.2001 г., стр. 56).

24.5.2008 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 136/5

- (20) Съдържанието на постигнато в резултат на медиация споразумение, на което е приложена изпълнителна сила в държава-членка, следва да бъде признато и обявено за изпълняемо в останалите държави-членки в съответствие с приложимото право на Общността или националното законодателство. Това може да се осъществи, например, въз основа на Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела⁽¹⁾ или Регламент (ЕО) № 2201/2003 на Съвета от 27 ноември 2003 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела и делата, свързани с родителската отговорност⁽²⁾.
- (21) Регламент (ЕО) № 2201/2003 изрично предвижда, че за да подлежат на изпълнение в друга държава-членка, споразуменията между страните трябва да подлежат на изпълнение в държавата-членка, в която са сключени. Следователно ако съдържанието на споразумение, постигнато в резултат на медиация по въпрос от семейното право, не подлежи на изпълнение в държавата-членка, където е сключено споразумението и където е подадена молбата за придаване на изпълнителна сила, настоящата директива не следва да насърчава страните да заобикалят законодателството на тази държава-членка, като постигнат придаване на изпълнителна сила на споразумението си в друга държава-членка.
- (22) Настоящата директива не следва да засяга правилата в държавите-членки относно изпълнението на споразуменията, постигнати в резултат на медиация.
- (23) Поверителността при процедура по медиация е особено важна и поради това настоящата директива следва да предвиди минимална степен на съвместимост на гражданскопроцесуалните норми по отношение на защитата на поверителния характер на медиацията в последващо гражданско или търговско съдебно производство или арбитраж.
- (24) С цел да се насърчи използването на медиация от страните, държавите-членки следва да гарантират, че нормите им относно давностните срокове не възпрепятстват страните да се обрънат към съд или към арбитраж, ако медиацията се окаже неуспешна. Държавите-членки следва да гарантират, че този резултат ще бъде постигнат, дори ако настоящата директива не хармонизира националните норми относно давностните срокове. Настоящата директива не следва да засяга разпоредби относно давностните срокове в международни споразумения, прилагани в държавите-членки, например в областта на транспортното законодателство.
- (25) Държавите-членки следва да насърчават информирането на обществеността относно начините за свързване с медиатори и организации, които предлагат услуги по медиация. Те следва също така да насърчават практикуващите юристи да информират клиентите си за възможността за медиация.
- (26) В съответствие с точка 34 от Междунституционалното споразумение за по-добро законотворчество⁽³⁾ държавите-членки се насърчават да изготвят за собствено ползване и в интерес на Общността свои таблици, които, доколкото е възможно, да илюстрират съответствието между настоящата директива и мерките за транспониране и да ги направят обществено достояние.
- (27) Настоящата директива цели да насърчи зачитането на основните права и взема предвид принципите, признати по-специално в Хартата на основните права на Европейския съюз.
- (28) Тъй като целта на настоящата директива не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите-членки и поради тази причина може да бъде постигната по-успешно на общностно равнище поради мащаба или последиците на предлаганото действие, Общността може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящата директива не надхвърля необходимото за постигането на тази цел.
- (29) В съответствие с член 3 от Протокола относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия, приложен към Договора за Европейския съюз и Договора за създаване на Европейската общност, Обединеното кралство и Ирландия уведомиха за желанието си да участват в приемането и прилагането на настоящата директива.
- (30) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокола относно позицията на Дания, приложен към Договора за Европейския съюз и Договора за създаване на Европейската общност, Дания не взема участие в приемането на настоящата директива, не е обвързвана с нея или с нейното прилагане,

⁽¹⁾ ОВ L 12, 16.1.2001 г., стр. 1. Регламент, последно изменен с Регламент (ЕО) № 1791/2006 (ОВ L 363, 20.12.2006 г., стр. 1).

⁽²⁾ ОВ L 338, 23.12.2003 г., стр. 1. Регламент, изменен с Регламент (ЕО) № 2116/2004 (ОВ L 367, 14.12.2004 г., стр. 1).

⁽³⁾ ОВ C 321, 31.12.2003 г., стр. 1.

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

Член 1

Цел и приложно поле

1. Целта на настоящата директива е да улесни достъпа до алтернативно разрешаване на спорове и да насърчи приятелското уреждане на спорове посредством насърчаване използването на медиация и осигуряване на балансирано съотношение между медиацията и съдебното производство.

2. Настоящата директива се прилага при презгранични спорове по гражданскоправни и търговскоправни въпроси, с изключение на въпроси, свързани с права и задължения, с които страните не могат свободно да се разпоредят според съответното приложимо право. В частност, тя не обхваща данъчни, митнически или административни въпроси, нито отговорността на държавата за действия или бездействия при упражняването на държавна власт („*acta iure imperii*”).

3. В настоящата директива понятието „държава-членка“ означава държавите-членки с изключение на Дания.

Член 2

Презгранични спорове

1. За целите на настоящата директива презграничен спор е спорът, при който поне една от страните е с местоживее или обичайно местопребиваване в държава-членка, различна от държавата-членка на местоживее или обичайно местопребиваване на която и да е от другите страни към датата, на която:

- а) страните се съгласяват да използват медиация след възникването на спора;
- б) медиацията е разпоредена от съд;
- в) съгласно националното законодателство възниква задължение да се използва медиация; или
- г) към страните е отправена покана по смисъла на член 5.

2. Независимо от параграф 1, за целите на членове 7 и 8 презграничен е и този спор, при който след медиация между страните започва съдебно производство или арбитраж в държава-членка, различна от тази, в която страните са имали местоживее или обичайно местопребиваване към датата, посочена в параграф 1, букви а), б) или в).

3. За целите на параграфи 1 и 2 местоживееето се определя в съответствие с членове 59 и 60 от Регламент (ЕО) № 44/2001.

Член 3

Определения

За целите на настоящата директива се използват следните определения:

а) „медиация“ означава структурирана процедура, независимо от нейното наименование или начина на позоваване, при която две или повече спорещи страни се опитват сами, на доброволни начала, да постигнат споразумение за разрешаване на спора между тях с помощта на медиатор. Тази процедура може да бъде започната от страните, предложена или разпоредена от съд, или предвидена от законодателството на държава-членка.

Понятието включва медиация, осъществявана от съдия, който не участва в съдебно производство, отнасящо се до въпросния спор. То изключва опитите от страна на сезирания съд или съдия да разреши спор в хода на съдебно производство по този спор.

б) „медиатор“ означава трето лице, което е помолено да осъществи медиация по ефективен, безпристрастен и компетентен начин, независимо от наименованието или професията на това трето лице в съответната държава-членка и от начина, по който третото лице е посочено или от него е поискано да осъществи медиация.

Член 4

Гарантиране на качеството на медиацията

1. Държавите-членки насърчават по всякакви начини, които считат за подходящи, разработването и спазването на доброволни кодекси за поведение от медиаторите и организациите, предоставящи услуги по медиация, както и на други механизми за ефективен контрол на качеството във връзка с предоставянето на услуги по медиация.

2. Държавите-членки насърчават първоначалното и допълнителното обучение на медиатори с цел да се гарантира, че медиацията се осъществява по ефективен, безпристрастен и компетентен начин по отношение на страните.

Член 5

Насочване към медиация

1. Съдът, сезиран с делото, може, ако е уместно и като отчита всички обстоятелства по делото, да прикани страните да използват медиация за уреждане на спора. Съдът може също така да прикани страните да присъстват на информационна среща относно използването на медиацията, ако такива срещи се провеждат и са лесно достъпни.

24.5.2008 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 136/7

2. Настоящата директива не засяга разпоредбите на националното законодателство, съгласно които медиацията е задължителна или подлежи на стимули или санкции, преди или след започване на съдебното производство, при условие че съответното законодателство не възпрепятства страните да упражняват правото си на достъп до съдебната система.

Член 6

Изпълняемост на споразумения, постигнати чрез медиация

1. Държавите-членки гарантират възможността страните или една от страните, с изричното съгласие на останалите, да поискат да се придаде изпълнителна сила на съдържанието на постигнато в резултат на медиация писмено споразумение. На съдържанието на такова споразумение се придава изпълнителна сила, освен ако съдържанието на споразумението не противоречи на законодателството на държавата-членка, в която е направено искането, или законодателството на същата държава-членка не предвижда неговата изпълняемост.

2. На съдържанието на споразумението може да се придаде изпълнителна сила от съд или друг компетентен орган посредством съдебно решение или друг акт, съставен или заверен от лице, натоварено от държавата с такива функции, в съответствие със законодателството на държавата-членка, в която е направено искането.

3. Държавите-членки уведомяват Комисията за съдилищата или другите органи, компетентни да приемат молби съгласно параграф 1 и 2.

4. Някоя от разпоредбите в настоящия член не засяга приложимите норми за признаване и изпълнение в друга държава-членка на споразумение, на което е придадена изпълнителна сила в съответствие с параграф 1.

Член 7

Поверителен характер на медиацията

1. Предвид обстоятелството, че медиацията следва да се провежда при условията на поверителност, държавите-членки гарантират, че освен ако страните не са договорили друго, нито медиаторите, нито лицата, участващи в провеждането на процедурата по медиация, са длъжни да дават свидетелски показания в хода на граждански и търговски съдебни производства или арбитраж относно информация, произтичаща или свързана с процедура по медиация, освен:

а) когато това е необходимо поради първостепенни съобщения, свързани с обществения ред на съответната държава-членка, по-специално когато трябва да се осигури

закрилата на интересите на деца или да се предотврати посегателство над физическата или психическа неприкосновеност на определено лице; или

б) когато разкриването на съдържанието на споразумението, постигнато в резултат на медиация, е необходимо за прилагането или изпълнението на същото споразумение.

2. Някоя от разпоредбите на параграф 1 не възпрепятства държавите-членки да прилагат по-строги мерки за защита на поверителния характер на медиацията.

Член 8

Последици от медиацията за давностните срокове

1. Държавите-членки гарантират, че страните, които избират медиацията в опит да разрешат спор, няма да бъдат възпрепятствани впоследствие да образуват съдебно производство или арбитраж във връзка със същия спор поради изтичането на давностни срокове в хода на процедурата по медиация.

2. Параграф 1 не засяга разпоредби относно давностните срокове в международни споразумения, по които държавите-членки са страни.

Член 9

Информация за обществеността

Държавите-членки насърчават по всякакви начини, които считат за подходящи, и по-специално чрез Интернет, информирането на обществеността относно начините за свързване с медиатори и организации, предоставящи услуги по медиация.

Член 10

Информация за компетентни съдилища и органи

Комисията осигурява по всякакви подходящи начини обществен достъп до информацията за компетентните съдилища или органи, която държавите-членки съобщават съгласно член 6, параграф 3.

Член 11

Преразглеждане

Не по-късно от 21 май 2016 г., Комисията представя на Европейския парламент, Съвета и Европейския икономически и социален комитет доклад относно прилагането на настоящата директива. Докладът следва да разглежда развитието на медиацията в рамките на Европейския съюз и въздействието на настоящата директива в държавите-членки. При необходимост докладът се съпровожда от предложения за изменение на настоящата директива.

Член 12

Транспониране

1. Държавите-членки въвеждат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с настоящата директива, преди 21 май 2011 г., с изключение на член 10, за който срокът е 21 ноември 2010 г. най-късно. Те незабавно информират Комисията за това.

Когато държавите-членки приемат тези мерки, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условията и редът на позоваване се определят от държавите-членки.

2. Държавите-членки съобщават на Комисията текста на основните разпоредби от националното законодателство, които те приемат в областта, уредена с настоящата директива.

Член 13

Влизане в сила

Настоящата директива влиза в сила на двадесетия ден след публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Член 14

Адресати

Адресати на настоящата директива са държавите-членки.

Съставено в Страсбург на 21 май 2008 година.

За Европейския парламент

Председател

H.-G. PÖTTERING

За Съвета

Председател

J. LENARČIČ

4в

Регламент (ЕС) 2016/1191 на Европейския парламент и на Съвета от 6 юли 2016 година за насърчаване на свободното движение на гражданите чрез опростяване на изискванията за представяне на някои **официални документи** в Европейския съюз и за изменение на Регламент (ЕС) № 1024/2012

[Изменения и съдебна практика на Съда на ЕС](#)

[Европейски съдебен атлас по гражданскоправни въпроси — Регламент
относно официалните документи](#)

I

(Законодателни актове)

РЕГЛАМЕНТИ

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2016/1191 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от 6 юли 2016 година

за насърчаване на свободното движение на гражданите чрез опростяване на изискванията за представяне на някои официални документи в Европейския съюз и за изменение на Регламент (ЕС) № 1024/2012

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 21, параграф 2 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет ⁽¹⁾,

в съответствие с обикновената законодателна процедура ⁽²⁾,

като имат предвид, че:

- (1) Съюзът си е поставил за цел да поддържа и развива пространство на свобода, сигурност и правосъдие без вътрешни граници, в което е осигурено свободното движение на хора. С цел да се гарантира свободното движение на официални документи в рамките на Съюза и по този начин да се насърчи свободното движение на гражданите на Съюза, Съюзът следва да приеме конкретни мерки за опростяване на действащите административни изисквания, свързани с представянето в държава членка на някои официални документи, издадени от органите на друга държава членка.
- (2) Всички държави членки са договарящи страни по Хagsката конвенция от 5 октомври 1961 г. за премахване на изискването за легализация на чуждестранни публични актове („Конвенцията за апостила“), с която бе въведена система за опростено движение на официални документи, издадени от държавите — страни по тази конвенция.
- (3) В съответствие с принципа на взаимно доверие и за да се насърчи свободното движение на хора в рамките на Съюза, с настоящия регламент следва да се създаде система за допълнително опростяване на административните формални процедури за движението на някои официални документи и техните заверени копия, когато тези официални документи и техните заверени копия са издадени от орган на държава членка с цел представяне в друга държава членка.
- (4) Създадената с настоящия регламент система не следва да засяга възможността на лицата да продължат да се възползват, ако желаят, от други системи, които освобождават официалните документи от легализация или подобна формална процедура и които са приложими между държавите членки. По-специално настоящият регламент следва да се разглежда като самостоятелен инструмент, отделен от Конвенцията за апостила.

⁽¹⁾ ОВ С 327, 12.11.2013 г., стр. 52.

⁽²⁾ Позиция на Европейския парламент от 4 февруари 2014 г. (все още непубликувана в Официален вестник) и позиция на Съвета на първо четене от 10 март 2016 г. (все още непубликувана в Официален вестник). Позиция на Европейския парламент от 10 май 2016 г.

- (5) Следва да се съхрани съвместното съществуване на създадената с този регламент система и други системи, приложими между държавите членки. По отношение на Конвенцията за апостила, въпреки че не следва да бъде възможно за органите на държавите членки да изискват апостил, когато лице представя пред тях официален документ, попадащ в обхвата на настоящия регламент и издаден в друга държава членка, с настоящия регламент държавите членки не следва да се възпрепятстват да издават апостил, когато лице реши да поиска това. Освен това с настоящия регламент не следва да се възпрепятства дадено лице да продължи да използва в определена държава членка апостил, издаден в друга държава членка. Поради това Конвенцията за апостила може все още да се използва по искане на дадено лице в отношенията между държавите членки. Когато лице подава искане за апостил на официален документ, попадащ в обхвата на настоящия регламент, издаващите национални органи следва да използват подходящи начини, за да уведомят лицето, че съгласно системата, въведена с настоящия регламент, апостилът вече не е необходим, ако това лице възнамерява да представи документа в друга държава членка. При всички случаи държавите членки следва да предоставят тази информация посредством всички подходящи средства.
- (6) Настоящият регламент се прилага за официални документи, издадени от органите на държава членка в съответствие с националното ѝ право, чиято основна цел е да установят един от следните факти: раждане, удостоверяване, че лицето е живо, смърт, име, брак (включително брачна дееспособност и семейно положение), развод, законна раздяла или унищожаване на брака, регистрирано партньорство (включително дееспособност за сключване на регистрирано партньорство и положение на регистрирано партньорство), прекратяване на регистрирано партньорство, законна раздяла или анулиране на регистрирано партньорство, произход, осиновяване, местоживеене и/или местопребиваване, или гражданство. Настоящият регламент следва също да обхваща официални документи, издадени за лице от държавата членка, чийто гражданин е това лице, с цел удостоверяване на липсата на съдебно минало за това лице. Освен това настоящият регламент следва да обхваща официални документи, чието представяне може да се изиска от граждани на Съюза, пребиващи в държава членка, на която не са граждани, когато, съгласно съответното законодателство на Съюза, те искат да гласуват или да се представят като кандидати в избори за Европейски парламент или за общински избори в държавата членка, в която пребивават.
- (7) С настоящия регламент не следва да се въвежда задължение за държавите членки да издават официални документи, които не съществуват съгласно националното им право.
- (8) Настоящият регламент следва да се прилага и спрямо заверените копия на официални документи, изготвени от компетентен орган на държавата членка, в която е бил издаден оригинатът на официалния документ. В обхвата на настоящия регламент обаче не следва да попадат копията на заверените копия.
- (9) В обхвата на настоящия регламент следва да попаднат и електронните версии на официалните документи и многоезичните стандартни формуляри, които са подходящи за електронен обмен. Всяка държава членка обаче следва да реши, в съответствие с националното си право, дали и при какви условия могат да се представят официални документи и многоезични стандартни формуляри в електронен формат.
- (10) Настоящият регламент не следва да се прилага за паспорти или лични карти, издадени в дадена държава членка, тъй като такива документи не подлежат на легализация или подобна формална процедура при представянето им в друга държава членка.
- (11) Настоящият регламент, и по-специално включеният в него механизъм за административно сътрудничество не следва да се прилагат спрямо документи за гражданско състояние, издадени въз основа на съответните конвенции на Международната комисия по гражданско състояние (ICCS).
- (12) Официалните документи за промяна на име следва също да се разглеждат като официални документи, чиято главна цел е установяването на името на дадено лице.
- (13) Понятието „семейно положение“ следва да се разглежда като означаващо статута на физическо лице — женен/омъжена, разделен/разделена или неженен/неомъжена, включително несемеен/несемейна, разведен/разведена или вдовец/вдовица.
- (14) Понятието „произход“ следва да се разглежда като означаващо правната връзка между дете и неговите родители.
- (15) За целите на настоящия регламент понятията „местоживеене“, „местопребиваване“ и „гражданство“ следва да се разглеждат в съответствие с националното право.

26.7.2016 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 200/3

- (16) Понятието „регистър за съдимост“ следва да се тълкува като отнасящо се до националния регистър или регистри, в които се вписват присъди в съответствие с националното право. „Присъда“ следва да се тълкува като отнасяща се до окончателно решение на наказателен съд, постановено срещу физическо лице във връзка с наказуемо деяние, доколкото този вид решения подлежат на вписване в регистрите за съдимост на осъждащата държава членка.
- (17) Опростяването на изискванията за представяне в държава членка на официални документи, издадени в друга държава членка, следва да донесе явни ползи на гражданите на Съюза. Поради своето различно правно естество документите, издадени от частни лица, следва да бъдат изключени от обхвата на настоящия регламент. Официалните документи, издадени от органите на трети държави, също следва да бъдат изключени от обхвата на настоящия регламент, включително когато вече са били приети като автентични от органите на държава членка. Изключването на официалните документи, издадени от органите на трети държави, следва да се приложи и за изготвените от органите на държава членка заверени копия на официални документи, издадени от органите на трета държава.
- (18) Целта на настоящия регламент не е промяна на материалното право на държавите членки, свързано с раждане, удостоверяване, че лицето е живо, смърт, име, брак (включително брачна дееспособност и семейно положение), развод, законна раздяла или унищожаване на брака, регистрирано партньорство (включително дееспособност за сключване на регистрирано партньорство и положение на регистрирано партньорство), прекратяване на регистрирано партньорство, законна раздяла или анулиране на регистрирано партньорство, произход, осиновяване, местоживее и/или местопребиваване, гражданство, липса на съдебно минало или с официални документи, чието представяне може да бъде изискано от държава членка от кандидат за изборите за Европейски парламент или за общински избори или от гласоподавател в такива избори, който е гражданин на тази държава членка. Освен това настоящият регламент не следва да засяга признаването в държава членка на правни последици, свързани със съдържанието на официален документ, издаден в друга държава членка.
- (19) С цел насърчаване на свободното движение на гражданите на Съюза официалните документи, попадащи в обхвата на настоящия регламент, и техните заверени копия следва да бъдат освободени от всички форми на легализация и подобна формална процедура.
- (20) Другите формални процедури, а именно изискването за представяне на всяка инстанция на заверени копия и преводи на официални документи, също следва да се опростят, за да се улесни допълнително движението на официалните документи между държавите членки.
- (21) С оглед на преодоляване на езиковите бариери, а по този начин и допълнително улесняване на движението на официалните документи между държавите членки, за официалните документи относно раждане, удостоверяване, че лицето е живо, смърт, брак (включително брачна дееспособност и семейно положение), регистрирано партньорство (включително дееспособност за сключване на регистрирано партньорство и положение на регистрирано партньорство), местоживее и/или местопребиваване и липса на съдебно минало следва да се изготвят многоезични стандартни удостоверения на всеки един от официалните езици на институциите на Съюза.
- (22) Единственото предназначение на многоезичните стандартни удостоверения следва да бъде да се улесни преводът на официалните документи, към които са приложени. Поради това тези удостоверения не следва да се движат като самостоятелни документи между държавите членки. Те не следва да имат същото предназначение, нито да преследват същите цели като извлеченията или пълните преписи от актове за гражданско състояние, многоезичните извлечения от актове за гражданско състояние, многоезичните и кодирани извлечения от регистрите за гражданско състояние или многоезичните и кодирани удостоверения за гражданско състояние, установени с Конвенция № 2 на ICCS относно безплатното издаване и освобождаването от легализация на копията на актове за гражданско състояние, Конвенция № 16 на ICCS за издаването на многоезични извлечения от актове за гражданско състояние и Конвенция № 34 на ICCS относно издаването на многоезични и кодирани извлечения от регистрите за гражданско състояние и многоезични и кодирани удостоверения за гражданско състояние.
- (23) Многоезичните стандартни удостоверения, установени с настоящия регламент, следва да отразяват съдържанието на официалните документи, към които са приложени, и следва да отстраняват, доколкото е възможно, необходимостта от превод на тези официални документи. При все това по отношение на редица официални документи, чието съдържание може да не бъде правилно отразено в многоезично стандартно удостоверение, като определени категории съдебни решения, целта за отстраняване на необходимостта от превод не е постижима в разумна степен. Държавите членки следва да съобщат на Комисията официалните документи, към които могат да бъдат приложени многоезични стандартни удостоверения като подходящо улеснение на превода. Държавите членки следва да

положат усилия за прилагане на многоезични стандартни удостоверения към възможно най-голям брой официални документи, попадащи в обхвата на настоящия регламент.

- (24) От лице, което представя официален документ, придружен от многоезично стандартно удостоверение, не следва да се изисква да представя превод на посочения официален документ. При все това органът, пред когото се представя официалният документ, следва в крайна сметка да реши дали включената в многоезичното стандартно удостоверение информация е достатъчна за целите на обработването на официалния документ.
- (25) Когато това е необходимо за целите на обработването на официалния документ, органът, пред който се представя официален документ, може по изключение да изиска от лицето, представящо официалния документ, придружен от многоезично стандартно удостоверение, да представи също и превод или транслитерация на съдържанието на многоезичното стандартно удостоверение на официалния език на държавата членка на органа или, ако в тази държава членка официалните езици са няколко, на официалния или на един от официалните езици на мястото, на което се представя официалният документ, при условие че този език е също един от официалните езици на институциите на Съюза.
- (26) Многоезичните стандартни удостоверения следва да се издават по искане на лицата, които имат право да получат официалните документи, към които трябва да се приложат многоезичните стандартни удостоверения. Многоезичните стандартни удостоверения не следва да поражда правни последици по отношение на признаването на съдържанието им в държавите членки, в които те са представени.
- (27) При подготвянето на многоезично стандартно удостоверение, което трябва да се приложи към конкретен официален документ, издаващият удостоверението орган следва да може да подбере от образеца на същото многоезично стандартно удостоверение единствено специфичните за държавата заглавия на полета, които имат отношение към съответния официален документ, за да гарантира, че многоезичното стандартно удостоверение съдържа само информацията, включена в официалния документ, към който трябва да се приложи удостоверението.
- (28) Следва да бъде възможно електронната версия на многоезично стандартно удостоверение от европейския портал за електронно правосъдие да бъде интегрирана на друго място, достъпно на национално равнище, и да се издава от това място.
- (29) Държавите членки следва да имат възможност да изготвят електронни версии на многоезичните стандартни удостоверения, като използват технология, която е различна от технологията, използвана от европейския портал за електронно правосъдие, при условие че в многоезичното стандартно удостоверение, издадено от държавата членка, използваща тази различна технология, е включена изискваната съгласно настоящия регламент информация.
- (30) Следва да се въведат подходящи защитни мерки за предотвратяване на измамите и на подправянето на официалните документи и техните заверени копия, които са в движение между държавите членки.
- (31) С цел да се даде възможност за бърз и сигурен трансграничен обмен на информация и да се улесни взаимопомощта, с настоящия регламент следва да се въведе ефективен механизъм за административно сътрудничество между органите, определени от държавите членки. Използването на този механизъм за административно сътрудничество следва да засили взаимното доверие между държавите членки в рамките на вътрешния пазар и следва да се основава на Информационната система за вътрешния пазар (IMI), създадена с Регламент (ЕС) № 1024/2012 на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁾.
- (32) С оглед на това Регламент (ЕС) № 1024/2012 следва да бъде изменен, за да може определени разпоредби от настоящия регламент да бъдат добавени в списъка на разпоредбите относно административно сътрудничество в актове на Съюза, които се изпълняват посредством IMI съгласно приложението към Регламент (ЕС) № 1024/2012.
- (33) С оглед на гарантирането на високо равнище на сигурност и защита на данните в контекста на прилагането на настоящия регламент и на предотвратяването на измами Комисията следва да направи необходимото, така че IMI

⁽¹⁾ Регламент (ЕС) № 1024/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно административно сътрудничество посредством Информационната система за вътрешния пазар и за отмяна на Решение 2008/49/ЕО на Комисията („Регламент за IMI“) (OVL 316, 14.11.2012 г., стр. 1).

26.7.2016 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 200/5

да гарантира сигурността на официалните документи и да предоставя безопасни средства за електронно предаване на тези документи. Комисията следва да предостави на разположение в IMI инструмент, чрез който ще се заверява информацията, обменена посредством системата, когато информацията напусне системата. Освен това органите на държавите членки, които обменят информация относно официални документи, следва да предприемат необходимите мерки, за да се гарантира, че в съответствие с Регламент (ЕС) № 1024/2012 обменените посредством IMI официални документи и лични данни се събират, обработват и използват за цели, които са в съответствие с целите, за които първоначално са били предоставени. В Регламент (ЕС) № 1024/2012 са включени необходимите разпоредби, за да се гарантират защитата на личните данни и високо равнище на сигурност и поверителност на обмяна на информация в рамките на IMI, и се определя отговорността на Комисията в това отношение. Освен това в Регламент (ЕС) № 1024/2012 се предвижда, че участниците в IMI трябва да обменят и обработват лични данни единствено за целите, определени в правен акт на Съюза, въз основа на който се извършва обменът, и в съответствие с целта, за която първоначално са били предоставени.

- (34) Директива 95/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁾ урежда обработването на лични данни, извършвано в държавите членки във връзка с прилагането на настоящия регламент под надзора на независимите публични органи, определени от държавите членки. Всеки обмен или предаване на информация и документи от органите на държавите членки следва да се извършва в съответствие с Директива 95/46/ЕО. Освен това този обмен и предаване следва да обслужват конкретната цел за извършването от тези органи на проверка на автентичността на официалните документи посредством IMI и тази проверка следва да бъде проведена само в рамките на правомощията на тези органи. Това не следва да възпрепятства държавите членки да прилагат своите законови, подзаконови актове и административни разпоредби относно публичния достъп до официални документи.
- (35) Органите на държавите членки следва да се подпомагат взаимно с цел улесняване на прилагането на настоящия регламент, по-специално по отношение на прилагането на механизма за административно сътрудничество между органите, определени от държавите членки, когато органите на държава членка, пред които се представя официален документ или заверено копие, имат основателно съмнение относно автентичността на официалния документ или неговото заверено копие.
- (36) Когато органите на държава членка, на които се представя официален документ или негово заверено копие, имат основателно съмнение относно автентичността на тези документи, те следва да разполагат с възможността да проверят наличните образци на документите, които се съхраняват в архива на IMI, и ако съмнението се запази, да отправят искания за информация посредством IMI до компетентните органи на държавата членка, в която тези документи са били издадени, като изпратят искането директно до органа, който е издал официалния документ или е изготвил завереното копие, или като се свържат с централния орган на тази държава членка. Органите, до които са отправени исканията, предоставят отговор във възможно най-кратък срок и при всички случаи в рамките на не повече от 5 работни дни или 10 работни дни, когато искането се обработва чрез централен орган. Крайният срок от 10 работни дни може по-специално да се прилага, когато органите, до които са отправени исканията, все още не са регистрирани в IMI. В случай че спазването на тези крайни срокове е невъзможно, органът, до който се отправя искането, и запитваният орган следва да договорят тяхното изпълняване.
- (37) За целите на изчисляването на крайните срокове, предвидени в настоящия регламент, следва да се прилага Регламент (ЕИО, Евратом) № 1182/71 на Съвета ⁽²⁾.
- (38) При изключителни обстоятелства органите на държавите членки може да не са в състояние да извършат проверка за автентичността на официален документ. Такъв следва да е случаят единствено когато в резултат на обстоятелства, като например физическото унищожаване или загубата на копия на национални документи в резултат например на унищожаване на архивите на определена служба за гражданско състояние или на съд, или липсата на регистър, извършването на такава проверка не е възможно. Ето защо следва да съществува възможност за отговор в IMI, която отразява този вариант.
- (39) Ако отговорът на органа, до който се отправя искането, не потвърди автентичността на официалния документ или на неговото заверено копие или ако този орган не предостави отговор, запитваният орган не следва да бъде задължен да обработи съответния официален документ или завереното копие. Освен това в тези случаи запитваният орган или лицето, което е представило официалния документ или завереното копие, следва да има

⁽¹⁾ Директива 95/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 1995 г. за защита на физическите лица при обработването на лични данни и за свободното движение на тези данни (ОВ L 281, 23.11.1995 г., стр. 31).

⁽²⁾ Регламент (ЕИО, Евратом) № 1182/71 на Съвета от 3 юни 1971 г. за определяне на правилата, приложими за срокове, дати и крайни срокове (ОВ L 124, 8.6.1971 г., стр. 1).

право да използва всички налични средства за проверка или доказване на автентичността на официалния документ или завереното му копие. За да се гарантира ефективността на настоящия регламент, случаите, в които не се предоставя отговор посредством IMI, следва да останат извънредни.

- (40) При необходимост координаторът за IMI или съответните централни органи могат да окажат съдействие при намирането на решение на трудностите, с които органите на държавите членки може да се сблъскат при използването на IMI, включително в случаите, в които не е получен отговор на искане за информация, или когато не е възможно да се постигне съгласие по удължаване на срока за отговор.
- (41) Органите на държавите членки следва да се ползват от наличните функционалности на IMI, сред които са предоставянето на многоезична система за комуникация и използването на предварително преведени и стандартни въпроси и отговори, както и архив от образци на официални документи, използвани в рамките на вътрешния пазар.
- (42) Централните органи на държавите членки следва да оказват помощ във връзка с исканията за информация, и по-специално следва да получават, предават и при необходимост да предоставят отговори на такива искания и да предоставят необходимата информация във връзка с тези искания, особено в случаите, в които нито запитващият орган, нито органът, до който се отправя искането, е регистриран в IMI.
- (43) За целите на настоящия регламент централните органи на държавите членки следва да се уведомяват взаимно и да изпълняват своите функции, като използват IMI. Комуникацията между органите на една и съща държава членка следва да се извършва в съответствие с националните процедури.
- (44) Връзката между настоящия регламент и действащото право на Съюза следва да бъде изяснена. Във връзка с това настоящият регламент следва да не засяга прилагането на правото на Съюза, в което са включени разпоредби относно легализацията, подобна на нея формална процедура или други формални процедури, като например Регламент (ЕО) № 2201/2003 на Съвета ⁽¹⁾. Освен това настоящият регламент следва да не засяга прилагането на правото на Съюза относно електронните подписи и електронната идентификация. Ако разпоредбите на настоящия регламент противоречат на разпоредбите на друг акт на Съюза, който урежда специфични аспекти на опростяването на изискванията за представяне на официални документи и който допълнително опростява тези изисквания, като например Директива 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾, Директива 2006/123/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ⁽³⁾ и Регламент (ЕО) № 987/2009 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁴⁾, с предимство следва да се ползва разпоредбата на акта на Съюза, която допълнително опростява.
- (45) Освен това настоящият регламент не следва да възпрепятства използването на други системи за административно сътрудничество, създадени с правото на Съюза, които служат за обмен на информация между държавите членки в специфични области, като Директива 93/109/ЕО на Съвета ⁽⁵⁾ или Регламент (ЕО) № 987/2009. Настоящият регламент следва да бъде прилаган във взаимодействие с такива специфични системи.
- (46) За да бъде съгласуван с общите цели, настоящият регламент следва в отношенията между две и повече държави членки да се ползва, във връзка с въпросите, спрямо които се прилага, и в степента, предвидена в него, с предимство пред двустранните или многостранните споразумения или договорености, по които тези държави членки са страни и които се отнасят до въпросите, уредени с него.
- (47) Освен това държавите членки следва да могат да поддържат или сключват договорености помежду си на двустранно или многостранно равнище по въпроси, които не попадат в обхвата на настоящия регламент, такива

⁽¹⁾ Регламент (ЕО) № 2201/2003 на Съвета от 27 ноември 2003 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела и делата, свързани с родителската отговорност, с който се отменя Регламент (ЕО) № 1347/2000 (ОВ L 338, 23.12.2003 г., стр. 1).

⁽²⁾ Директива 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 7 септември 2005 г. относно признаването на професионалните квалификации (ОВ L 255, 30.9.2005 г., стр. 22).

⁽³⁾ Директива 2006/123/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 г. относно услугите на вътрешния пазар (ОВ L 376, 27.12.2006 г., стр. 36).

⁽⁴⁾ Регламент (ЕО) № 987/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 г. за установяване процедурата за прилагане на Регламент (ЕО) № 883/2004 за координация на системите за социална сигурност (ОВ L 284, 30.10.2009 г., стр. 1).

⁽⁵⁾ Директива 93/109/ЕО на Съвета от 6 декември 1993 г. за определяне на условията и реда за упражняване на правото да избират и да бъдат избирани в избори за Европейски парламент от граждани на Съюза, пребиваващи в държава-членка, на която не са граждани (ОВ L 329, 30.12.1993 г., стр. 34).

26.7.2016 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 200/7

като доказателствената сила на официалните документи, многоезичните стандартни удостоверения с правна стойност, освобождаването от изискването за легализация на такива удостоверения и освобождаването от изискването за легализация на официални документи в области, различни от попадащите в обхвата на настоящия регламент. Държавите членки следва също да могат да поддържат или сключват споразумения, насочени към допълнително опростяване на движението между държавите членки на официалните документи, които попадат в обхвата на настоящия регламент.

- (48) Официалните документи, издадени от органите на трети държави, не попадат в обхвата на настоящия регламент. Освен това споразуменията и договореностите относно легализацията или подобна формална процедура във връзка с официални документи по въпроси, които попадат в обхвата на настоящия регламент, издадени от органите на държави членки или трети държави с цел използване в отношенията между съответните държави членки и трети държави, не трябва да засягат прилагането на настоящия регламент. Поради това настоящият регламент не следва да възпрепятства държавите членки да сключват двустранни или многостранни международни споразумения с трети държави относно легализацията или подобна формална процедура във връзка с официални документи по въпроси, които попадат в обхвата на настоящия регламент, и са издадени от органите на държави членки или на трети държави с цел използване в отношенията между съответните държави членки и трети държави. Държавите членки не следва също така да са възпрепятствани, доколкото една или повече държави членки са или могат да решат да станат страни по такива споразумения или договорености, да вземат решение относно приемане на присъединяването на нови договарящи страни, по-специално по отношение на правото да повдигат възражения и да уведомяват за тях във връзка с нови присъединявания, съгласно посоченото в член 12, втора алинея от Конвенцията за апостила, или да изискват, изменят и решават относно присъединяването на нови договарящи страни към Европейската конвенция от 1968 г. за отмяна на легализацията за документи, издадени от дипломатически представители или консулски служители.
- (49) Тъй като многоезичните стандартни удостоверения по настоящия регламент нямат правна стойност и не се припокриват с многоезичните стандартни удостоверения, предвидени в конвенции № 16, № 33 и № 34 на ICCS, или с удостоверенията за живот, предвидени в Конвенция на ICCS № 27, настоящият регламент не следва да засяга прилагането на тези конвенции между държавите членки, нито между държава членка и трета държава.
- (50) Следва да се създаде *ad hoc* комитет, съставен от представители на Комисията и държавите членки и председателстван от представител на Комисията, с оглед на предприемането на всички необходими мерки за улесняване на прилагането на настоящия регламент, по-специално за обмен на най-добри практики във връзка с прилагането на регламента между държавите членки, предотвратяването на измами, свързани с официални документи, техни заверени копия и заверени преводи, използването на електронни версии на официални документи и използването на многоезичните стандартни удостоверения и във връзка с установените подправени документи.
- (51) За улесняване на прилагането на настоящия регламент държавите членки следва, с оглед на осигуряването на достъп на обществеността до информацията посредством всички подходящи средства, по-специално европейския портал за електронно правосъдие, да предоставят на Комисията, посредством IMI, данните за контакт на своите централни органи, образците на най-широко използваните съгласно националното си право официални документи или, когато не съществува образец на документ, информация относно специфичните характеристики на този документ.
- (52) Държавите членки следва да подават посредством IMI и версии в анонимен вид на подправени документи, които са били открити и които биха могли да послужат като полезни и типични примери за откриването на евентуални подправяния. Предоставената за тези подправени документи информация следва да бъде ограничена до подправени документи, чието разкриване е разрешено съгласно националното право, и следва да не засяга правилата на държавите членки относно разкриването на доказателства, събрани в хода на наказателно производство. Предоставената от държавите членки информация във връзка с подправени документи не следва да се оповестява публично.
- (53) За улесняване на прилагането на настоящия регламент държавите членки следва, с оглед на осигуряването на достъп на обществеността до информацията посредством европейския портал за електронно правосъдие, да уведомят Комисията за езика или езиките, на които могат да приемат представянето на официални документи, издадени от органите на друга държава членка; примерен списък на официалните документи, попадащи в обхвата на настоящия регламент; списък на официалните документи, към които могат да се приложат многоезични стандартни удостоверения като подходящо улеснение на превода; списъците на лицата, които са квалифицирани съгласно националното право да правят заверени преводи, ако такива списъци съществуват; примерен списък на видовете органи, които съгласно националното право са оправомощени да изготвят заверени копия; информация относно средствата, чрез които заверените преводи и копия могат да бъдат идентифицирани; и информация относно специфичните характеристики на заверените копия.

- (54) Информацията относно образците на най-често използваните официални документи или специфичните характеристики на тези документи или на техните заверени копия следва да се предостави на обществеността само доколкото до тази информация вече е осигурен публичен достъп съгласно правото на държавата членка, чиито органи са издали официалния документ или са изготвили завереното копие. За тази цел държавите членки следва да предоставят на Комисията информация за документите, до които е осигурен публичен достъп съгласно националното им право. Обаче за целите на настоящия регламент информацията относно специфичните характеристики на официалните документи или техните заверени копия, които следва да бъдат съобщени от държавите членки на Комисията, не следва да включва информация относно специфичните свързани със сигурността характеристики, до която не е осигурен публичен достъп съгласно правото на държавата членка, чиито органи са издали официалния документ или са изготвили завереното копие.
- (55) Съобщаването от държава членка на Комисията за език или езици, различни от националния ѝ език, на които може да приеме представянето на официални документи, издадени от органите на друга държава членка, не следва да засяга възможността нейните органи да приемат, съгласно нейното национално право или ако това е позволено от съответната държава членка, всеки допълнителен език или всички допълнителни езици при представянето пред тях на официален документ, издаден от органите на друга държава членка.
- (56) Настоящият регламент зачита основните права и съблюдава принципите, признати с Хартата на основните права на Европейския съюз, и по-специално правото на зачитане на личния и семейния живот, правото на защита на личните данни, правото на встъпване в брак и на създаване на семейство и свободата на движение и пребиваване. Настоящият регламент следва да се прилага в съответствие с тези права и принципи.
- (57) Доколкото целите на настоящия регламент, а именно насърчаване на свободното движение на гражданите на Съюза чрез улесняване на свободното движение на някои официални документи в рамките на Съюза, не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите членки, а поради обхвата и последиците му могат да бъдат по-добре постигнати на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигането на тези цели,

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

ГЛАВА I

ПРЕДМЕТ, ОБХВАТ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ

Член 1

Предмет

1. Настоящият регламент урежда във връзка с някои официални документи, които са издадени от органите на държава членка и които трябва да бъдат представени пред органите на друга държава членка, система за:

- a) освобождаване от изискването за легализация или подобна формална процедура; и
- b) опростяване на други формални процедури.

Без да се засяга първа алинея, настоящият регламент не възпрепятства дадено лице да използва други системи, приложими в държава членка във връзка с легализацията или подобна формална процедура.

2. С настоящия регламент също се създават и многоезични стандартни удостоверения, които да се използват като помощ при превода, приложени към официални документи, отнасящи се до раждане, удостоверяване, че лицето е живо, смърт, брак (включително брачна дееспособност и семейно положение), регистрирано партньорство (включително дееспособност за сключване на регистрирано партньорство и положение на регистрирано партньорство), местоживее и/или местопребиваване и липса на съдебно минало.

26.7.2016 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 200/9

Член 2

Обхват

1. Настоящият регламент се прилага за официални документи, издадени от органите на държава членка в съответствие с националното ѝ право, които трябва да бъдат представени на органите на друга държава членка и чиято основна цел е да установят един или повече от следните факти:

- а) раждане;
- б) лицето е живо;
- в) смърт;
- г) име;
- д) брак, включително брачна дееспособност, и семейно положение;
- е) развод, законна раздяла или унищожаване на брака;
- ж) регистрирано партньорство, включително дееспособност за сключване на регистрирано партньорство, и положение на регистрирано партньорство;
- з) прекратяване на регистрирано партньорство, законна раздяла или анулиране на регистрираното партньорство;
- и) произход;
- й) осиновяване;
- к) местоживее и/или местопребиване;
- л) гражданство;
- м) липса на съдебно минало, при условие че официалните документи във връзка с този факт са издадени на гражданин на Съюза от органите на държавата членка, чийто гражданин е лицето.

2. Настоящият регламент се прилага и за официални документи, чието представяне може да се изиска от граждани на Съюза, пребиваващи в държава членка, на която не са граждани, когато тези граждани искат да гласуват или да се представят като кандидати в избори за Европейски парламент или общински избори в държавата членка, в която пребивават, при условията, посочени съответно в Директива 93/109/ЕО и Директива 94/80/ЕО на Съвета ⁽¹⁾.

3. Настоящият регламент не се прилага за:

- а) официални документи, издадени от органите на трета държава; или
- б) заверени от органите на държава членка копия на документите, посочени в буква а).

4. Настоящият регламент не се прилага за признаването в държава членка на правните последици, свързани със съдържанието на официални документи, издадени от органите на друга държава членка.

Член 3

Определения

За целите на настоящия регламент:

1) „официални документи“ означава:

- а) документи, произхождащи от орган или длъжностно лице, свързани със съд или друг правораздавателен орган на държава членка, включително прокурор, съдебен служител или съдебен изпълнител („huissier de justice“);

⁽¹⁾ Директива 94/80/ЕО на Съвета от 19 декември 1994 г. за определяне на условията и реда за упражняване на правото да избират и да бъдат избирани в общински избори от гражданите на Съюза, пребиваващи в държава-членка, на която не са граждани (ОВ L 368, 31.12.1994 г., стр. 38).

- б) административни документи;
 - в) нотариални актове;
 - г) официални удостоверения, като част от документи, подписани от частно лице, като например официални удостоверения, отнасящи се за регистрацията на документ или факта, че е съществувал такъв към определена дата, официални и нотариални заверки на подписите;
 - д) документи, съставени от дипломатически или консулски служби на държава членка, действащи на територията на която и да било държава в това им качество, когато тези документи трябва да бъдат представени на територията на друга държава членка или на дипломатически или консулски служби на друга държава членка, която действа на територията на трета държава.
- 2) „орган“ означава публичен орган на държава членка или образувание, действащо в официалното си качество и упълномощено по силата на националното право да издава или да получава официален документ, обхванат от настоящия регламент, или негово заверено копие;
- 3) „легализация“ означава формалната процедура за удостоверяване истинността на подписа на служител, заемаш публична длъжност, качеството, в което е действало лицето, подписало документа, и при необходимост автентичността на печата или марката, поставени върху документа;
- 4) „подобна формална процедура“ означава прилагането на удостоверението, посочено в Конвенцията за апостила;
- 5) „други формални процедури“ означава изискването да се предоставят заверени копия и преводи на официални документи;
- 6) „централен орган“ означава органът или органите, определен(и) от държавите членки в съответствие с член 15, на който(които) е възложено да изпълнява(т) функциите, свързани с прилагането на настоящия регламент;
- 7) „заверено копие“ означава копие на оригинален официален документ, което е подписано и удостоверено като точно и пълно възпроизвеждане на същия оригинален официален документ от органа, оправомощен за това съгласно националното право и на същата държава членка, първоначално издала официалния документ.

ГЛАВА II

ОСВОБОЖДАВАНЕ ОТ ЛЕГАЛИЗАЦИЯ И ПОДОБНА ФОРМАЛНА ПРОЦЕДУРА И ОПРОСТЯВАНЕ НА ДРУГИ ФОРМАЛНИ ПРОЦЕДУРИ, СВЪРЗАНИ СЪС ЗАВЕРЕНИТЕ КОПИЯ

Член 4

Освобождаване от легализация и подобна формална процедура

Официалните документи, попадащи в обхвата на настоящия регламент, и техните заверени копия се освобождават от всички форми на легализация и подобна формална процедура.

Член 5

Опростяване на други формални процедури относно заверени копия

1. Когато държава членка изисква представяне на оригинал на официален документ, издаден от органите на друга държава членка, органите на държавата членка, в която се представя официалният документ, не изискват също и представяне на негово заверено копие.
2. Когато държава членка позволява представянето на заверено копие на официален документ, органите на тази държава членка приемат завереното копие, направено в друга държава членка.

ГЛАВА III

ОПРОСТЯВАНЕ НА ДРУГИ ФОРМАЛНИ ПРОЦЕДУРИ ОТНОСНО ПРЕВОДИ И МНОГОЕЗИЧНИ СТАНДАРТНИ УДОСТОВЕРЕНИЯ**Член 6****Опростяване на други формални процедури относно преводи**

1. Не се изисква превод, когато:
 - а) официалният документ е съставен на официалния език на държавата членка, в която той се представя, или, ако тази държава членка има няколко официални езика, на официалния език или на един от официалните езици на мястото, където документът се представя, или на всеки друг език, за който държавата членка изрично е заявила, че приема; или
 - б) официален документ, отнасящ се до раждане, удостоверяване, че лицето е живо, смърт, брак (включително брачна дееспособност и семейно положение), регистрирано партньорство (включително дееспособност за сключване на регистрирано партньорство и положение на регистрирано партньорство), местоживее и/или местопребиваване, или липса на съдебно минало се придружава в съответствие с определените в настоящия регламент условия от многоезично стандартно удостоверение, при условие че органът, пред който се представя официалният документ, смята, че включената в многоезичното стандартно удостоверение информация е достатъчна за обработването на официалния документ.
2. Заверен превод, извършен от квалифицирано за целта лице съгласно правото на държава членка, се приема във всички държави членки.

Член 7**Многоезични стандартни удостоверения**

1. Официални документи, отнасящи се до раждане, удостоверяване, че лицето е живо, смърт, брак (включително брачна дееспособност и семейно положение), регистрирано партньорство (включително дееспособност за сключване на регистрирано партньорство и положение на регистрирано партньорство), местоживее и/или местопребиваване и липса на съдебно минало, съобщени от държавите членки в съответствие с член 24, параграф 1, буква в), по искане от лицето, което има право да получи официалния документ, се придружават от многоезично стандартно удостоверение, изготвено в съответствие с настоящия регламент.
2. Многоезичните стандартни удостоверения, посочени в параграф 1, се издават от орган и носят дата на издаване, както и подписа и, където е приложимо, печата или щемпела на издаващия орган.

Член 8**Използване на многоезичните стандартни удостоверения**

1. Многоезичните стандартни удостоверения, посочени в член 7, параграф 1, се прилагат към посочените в същия параграф официални документи, използват се за улеснение на превода и нямат самостоятелна правна стойност.
2. Многоезичните стандартни удостоверения не представляват нито едно от следното:
 - а) извлечения на актове за гражданско състояние;
 - б) пълни преписи от актове за гражданско състояние;
 - в) многоезични извлечения от актовете за гражданско състояние;
 - г) многоезични и кодирани извлечения от регистрите за гражданско състояние;
 - д) многоезични и кодирани удостоверения за гражданско състояние.

3. Многоезичните стандартни удостоверения могат да бъдат използвани само в държава членка, различна от държавата членка, в която са издадени.

Член 9

Съдържание на многоезичните стандартни удостоверения

1. Във всяко многоезично стандартно удостоверение се съдържа стандартна част, която се състои от следните елементи:
 - а) наименование на многоезичното стандартно удостоверение;
 - б) правно основание за издаването на многоезичното стандартно удостоверение;
 - в) посочване на държавата членка, в която е издадено многоезичното стандартно удостоверение;
 - г) поле „Важна бележка“;
 - д) поле „Бележка за издаващия орган“;
 - е) поредица от стандартни заглавия на полета и техните кодове; и
 - ж) поле „Подпис“.
2. Стандартните части, които предстои да бъдат включени в многоезичните стандартни удостоверения за раждане, удостоверяване, че лицето е живо, смърт, брак (включително брачна дееспособност и семейно положение), регистрирано партньорство (включително дееспособност за сключване на регистрирано партньорство и положение на регистрирано партньорство), местоживее и/или местопребиваване и липса на съдебно минало, както и многоезични глосари на стандартните заглавия на полета са посочени съответно в приложения I—XI.
3. Във всяко многоезично стандартно удостоверение се съдържа и, където е приложимо, нестандартна част, състояща се от специфични за всяка държава заглавия на полета, предназначени да отразяват съдържанието на официалния документ, към който следва да се прикачи многоезичното стандартно удостоверение, и кодовите номера на тези заглавия на полета.
4. В съответствие с член 24, параграф 2 държавите членки уведомяват Комисията за посочените в параграф 3 от настоящия член специфични за всяка държава заглавия на полета.
5. Във всяко многоезично стандартно удостоверение също се включва многоезичен глосар на стандартните заглавия на полета и на специфичните за всяка държава заглавия на полета на всички официални езици на институциите на Съюза.

Член 10

Езици, на които се издават многоезичните стандартни удостоверения

1. Многоезичните стандартни удостоверения се попълват от издаващия орган на официалния език на неговата държава членка или, ако в тази държава членка официалните езици са няколко, на официалния език или на един от официалните езици на мястото, на което се издава многоезичното стандартно удостоверение.
2. Стандартната част и специфичните за всяка държава заглавия на полета в многоезичните стандартни удостоверения са едновременно на следните два езика:
 - а) официалния език на държавата членка, в която се издава многоезичното стандартно удостоверение, или, ако в тази държава членка официалните езици са няколко, на официалния език, или на един от официалните езици на мястото, на което се издава многоезичното стандартно удостоверение, при условие че този език е също един от официалните езици на институциите на Съюза; и

26.7.2016 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 200/13

- б) официалния език на държавата членка, в която предстои да се представи официалният документ, към който е приложено многоезичното стандартно удостоверение, или, ако в тази държава членка официалните езици са няколко, на официалния език, или на един от официалните езици на мястото, на което предстои да се представи официалният документ, към който е приложено многоезичното стандартно удостоверение, при условие че този език е също един от официалните езици на институциите на Съюза.
3. Стандартната част и специфичните за всяка държава заглавия на полета на двата езика, посочени в параграф 2 от настоящия член, и многоезичният глосар, посочен в член 9, параграф 5, се включват в единно многоезично стандартно удостоверение.

Член 11

Такса за получаване на многоезично стандартно удостоверение

С цел допълнително улесняване на свободното движение на официални документи в рамките на Съюза държавите членки гарантират, че таксата за получаване на многоезично стандартно удостоверение не надвишава цената на изготвяне на многоезичното стандартно удостоверение или на официалния документ, към който удостоверението е прикрепено, в зависимост от това коя е по-ниска.

Член 12

Електронни версии на многоезичните стандартни удостоверения

Европейският портал за електронно правосъдие съдържа, за всяка държава членка, образци на многоезични стандартни удостоверения за раждане, удостоверяване, че лицето е живо, смърт, брак (включително брачна дееспособност и семейно положение), и когато е приложимо, регистрирано партньорство (включително дееспособност за сключване на регистрирано партньорство и положение на регистрирано партньорство), местоживее и/или местопребиваване и липса на съдебно минало, изготвени в съответствие с настоящия регламент на всички официални езици на институциите на Съюза и които съдържат:

- а) стандартните части, изложени в приложения I—XI; и
- б) специфичните за всяка държава заглавия на полета, за които държавите членки са уведомили Комисията в съответствие с член 24, параграф 2.

ГЛАВА IV

ИСКАНИЯ ЗА ИНФОРМАЦИЯ И АДМИНИСТРАТИВНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Член 13

Информационна система за вътрешния пазар

Информационната система за вътрешния пазар (IMI), създадена с Регламент (ЕС) № 1024/2012, се използва за целите на членове 14 и 16 и член 22, параграфи 1 и 2 от настоящия регламент.

Член 14

Искания за информация в случай на основателно съмнение

1. Когато органите на държава членка, в която е представен официален документ или негово заверено копие, имат основателно съмнение относно автентичността на същия официален документ или на неговото заверено копие, те предприемат следните стъпки, за да отстранят възникналото съмнение:

- а) проверяват наличните образци на документите, които се съхраняват в архива на IMI, посочен в член 22;

- б) ако съмнението остава, могат да подадат искане за информация чрез IMI:
- до органа, който е издал официалния документ, или, когато е приложимо, до органа, който е направил завереното копие, или и до двата; или
 - до съответния централен орган.
2. Основателно съмнение относно автентичността на официален документ или негово заверено копие, както е посочено в параграф 1, може да се отнася по-специално до:
- истинността на подписа;
 - качеството, в което е действало лицето, подписало документа;
 - автентичността на печата или щемпела;
 - фалшифициране или подправяне на документа.
3. В исканията за информация, направени съгласно настоящия член, следва да се посочат основанията, на които се базира.
4. Исканията за информация, направени съгласно настоящия член, се придружават от копие на съответния официален документ или на негово заверено копие, предадени по електронен път чрез IMI. За такива искания, както и за всички отговори по тях не се заплащат никакви данъци, налози или такси.
5. Органите предоставят отговор на исканията за информация съгласно настоящия член във възможно най-кратък срок и при всички случаи в рамките на не повече от 5 работни дни или 10 работни дни, когато искането се обработва чрез централния орган.
- В изключителни случаи, когато срокът, посочен в първа алинея, не може да бъде спазен, органът, до който се отправя искането, и запитваният орган постигат съгласие за удължаване на срока.
6. Ако автентичността на официален документ или негово заверено копие не бъде потвърдена, запитваният орган не е длъжен да ги обработи.

Член 15

Определяне на централни органи

- За целите на настоящия регламент всяка държава членка определя поне един централен орган.
- Когато държава членка е определила повече от един централен орган, тя посочва централния орган, до който могат да се изпращат съобщения с цел предаването им на подходящия орган в тази държава членка.

Член 16

Функции на централните органи

Централните органи оказват помощ във връзка с исканията за информация съгласно член 14, и по-специално:

- предават, получават и когато е необходимо, отговарят на такива искания; и
- предоставят информацията, необходима във връзка с тези искания.

26.7.2016 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 200/15

ГЛАВА V

ВРЪЗКА С ДРУГИ РАЗПОРЕДБИ ОТ ПРАВОТО НА СЪЮЗА И ДРУГИ ИНСТРУМЕНТИ*Член 17***Връзка с други разпоредби от правото на Съюза**

1. Настоящият регламент не възпрепятства прилагането на други разпоредби на правото на Съюза относно легализацията, подобна формална процедура или други формални процедури, а допълва тези разпоредби.
2. Настоящият регламент не възпрепятства прилагането на правото на Съюза относно електронните подписи и електронната идентификация.
3. Настоящият регламент не възпрепятства използването на други системи за административно сътрудничество, създадени с правото на Съюза, които служат за обмен на информация между държавите членки в специфични области.

*Член 18***Изменение на Регламент (ЕС) № 1024/2012**

В приложението към Регламент (ЕС) № 1024/2012 се добавя следната точка:

„9. Регламент (ЕС) 2016/1191 на Европейския парламент и на Съвета от 6 юли 2016 г. за насърчаване на свободното движение на гражданите чрез опростяване на изискванията за представяне на някои официални документи в Европейския съюз и за изменение на Регламент (ЕС) № 1024/2012 (*): членове 14 и 16 и член 22, параграфи 1 и 2.

(*) ОВ L 200, 26.7.2016 г., стр. 1“.

*Член 19***Връзка с международни конвенции, споразумения и договорености**

1. Настоящият регламент не засяга прилагането на международните конвенции, по които една или повече държави членки са страни по време на приемането му и които се отнасят до въпроси, уредени с него.
2. Независимо от параграф 1, по отношение на въпросите, за които се прилага, и в степента, предвидена в него, настоящият регламент има предимство пред другите разпоредби, съдържащи се в двустранни или многостранни споразумения или договорености, сключени от държавите членки, в отношенията между държавите членки, които са страни по тях.
3. Настоящият член не засяга член 1, параграф 1, втора алинея.
4. Настоящият регламент не възпрепятства държавите членки да договарят, да сключват, да се присъединяват към, да изменят или да прилагат международни споразумения и договорености с трети държави относно легализацията или подобна формална процедура във връзка с официални документи по въпроси, които попадат в обхвата на настоящия регламент, издадени от органите на държави членки или трети държави с цел използване в отношенията между съответните държави членки и трети държави. Настоящият регламент не възпрепятства държавите членки да вземат решения относно приемането на присъединяването на нови договарящи страни към тези споразумения и договорености, по които една или повече държави членки са или могат да решат да станат страна.

ГЛАВА VI

ОБЩИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 20

Ограничаване на целите

1. Обменът и предаването на информация и документи от държавите членки съгласно настоящия регламент имат за единствена цел автентичността на официалните документи да бъде проверена от компетентните органи посредством IMI.
2. Настоящият регламент не засяга прилагането на законовите, подзаконовите актове и административните разпоредби на държавите членки относно публичния достъп до официални документи.

Член 21

Информация относно съдържанието на настоящия регламент

Комисията и държавите членки предоставят информация относно съдържанието на настоящия регламент по подходящи начини, включително посредством европейския портал за електронно правосъдие и уебсайтовете на органите на държавите членки.

Член 22

Информация относно централните органи и данни за връзка

1. До 16 август 2018 г. държавите членки използват IMI, за да съобщят следното:
 - а) централния орган или органи, определени съгласно член 15, параграф 1, заедно с данните за връзка с тях и, където е подходящо, органа, определен съгласно член 15, параграф 2;
 - б) образците на най-често използваните официални документи съгласно съответното национално право или, когато не съществува образец, информация за специфичните характеристики на съответния официален документ; както и
 - в) версии в анонимен вид на подправени документи, които са били открити.
2. Държавите членки използват IMI, за да съобщят всички последващи изменения на информацията, посочена в параграф 1.
3. Комисията предоставя на обществеността чрез всички подходящи средства:
 - а) информацията по параграф 1, буква а);
 - б) всякава информация по параграф 1, буква б), до която е осигурен публичен достъп по силата на правото на държавата членка, чиито органи са издали официалния документ.

Член 23

Обмен на най-добри практики

1. Създава се *ad hoc* комитет, съставен от представители на Комисията и на държавите членки и председателстван от представител на Комисията.

26.7.2016 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 200/17

2. *Ad hoc* комитетът, посочен в параграф 1, взема всички необходими мерки за улесняване на прилагането на настоящия регламент, по-специално като улеснява обмена и редовното актуализиране на най-добрите практики относно:

- а) прилагането на настоящия регламент между държавите членки;
- б) предотвратяването на измамите с официални документи, заверени копия и заверени преводи;
- в) използването на електронни версии на официалните документи;
- г) използването на многоезичните стандартни удостоверения;
- д) открити фалшифицирани документи.

Член 24

Информация, предоставяна от държавите членки

1. До 16 август 2018 г. държавите членки съобщават на Комисията:

- а) езиците, на които ще приемат официалните документи, които трябва да бъдат представяни на техните органи в съответствие с член 6, параграф 1, буква а);
- б) примерен списък на официалните документи, попадащи в обхвата на настоящия регламент;
- в) списък на официалните документи, към които могат да се приложат многоезични стандартни удостоверения като подходящо улеснение на превода;
- г) списък на лицата, които са квалифицирани съгласно националното право да извършват заверени преводи, ако такива списъци съществуват;
- д) примерен списък на видовете органи, оправомощени по националното право да правят заверени копия;
- е) информация относно средствата, чрез които заверените преводи и заверените копия могат да бъдат идентифицирани; и
- ж) информация относно специфичните характеристики на заверените копия.

2. До 16 февруари 2017 г. всяка държава членка съобщава на Комисията на официалния си език или официалните си езици — когато този език или тези езици представляват официален език или официални езици на институциите на Съюза — специфичните за държавата заглавия на полета, които трябва бъдат включени в многоезичните удостоверения за раждане, удостоверяване, че лицето е живо, смърт, брак (включително брачна дееспособност) и семейно положение, и когато е приложимо, регистрирано партньорство (включително дееспособност за сключване на регистрирано партньорство и положение на регистрирано партньорство), местоживее и/или местопребиваване и липса на съдебно минало.

3. До 16 февруари 2018 г. Комисията публикува в Официален вестник на Европейския съюз и в европейския портал за електронно правосъдие списъците на специфичните за всяка държава заглавия на полета, получени съгласно параграф 2, на всички официални езици на институциите на Съюза.

4. Държавите членки съобщават на Комисията всяко последващо изменение, направено в информацията по параграфи 1 и 2.

5. Комисията предоставя на обществеността чрез европейския портал за електронно правосъдие:

- а) информацията по параграф 1, букви а)–е); както и
- б) информацията по параграф 1, буква ж), до която е осигурен публичен достъп по силата на правото на държавата членка, чиито органи са направили завереното копие.

Член 25

Изменение на специфичните за всяка държава заглавия на полета в многоезичните стандартни удостоверения

1. Държавите членки съобщават на Комисията всяко изменение на специфичните за всяка държава заглавия на полета, посочени в член 24, параграф 2.
2. Комисията публикува в *Официален вестник на Европейския съюз* измененията на специфичните за всяка държава заглавия на полета, както е посочено в параграф 1.
3. Посредством европейския портал за електронно правосъдие Комисията предоставя на обществеността измененията на специфичните за всяка държава заглавия на полета, както е посочено в параграф 1, и изменя образеца на многоезичните стандартни удостоверения за всяка държава членка.

Член 26

Преглед

1. До 16 февруари 2024 г. и след това най-късно на всеки 3 години Комисията представя на Европейския парламент, Съвета и Европейския икономически и социален комитет доклад относно прилагането на настоящия регламент, в който се съдържа оценка на всеки практически опит, отнасящ се до сътрудничеството между централните органи. В доклада се извършва и оценка на целесъобразността от:
 - a) разширяването на обхвата на настоящия регламент, така че да включва официални документи, отнасящи се до въпроси, които са различни от въпросите, посочени в член 2 и параграф 2, буква а) от настоящия член;
 - b) в случай на разширяване на обхвата, както е посочено в буква а) от настоящия параграф, изготвяне на многоезични стандартни удостоверения на официални документи, които се отнасят до въпросите, посочени в буква а) от настоящия параграф, предвид евентуалното им включване в обхвата на настоящия регламент; и
 - в) използване на електронни системи за директно предаване на официални документи и обмен на информация между органите на държавите членки, с цел да се изключи всяка възможност за измами, свързани с въпросите, попадащи в обхвата на настоящия регламент.
2. До 16 февруари 2021 г. Комисията представя на Европейския парламент, Съвета и Европейския икономически и социален комитет доклад за оценка на целесъобразността от:
 - a) разширяването на обхвата на настоящия регламент, така че да включва:
 - i) официални документи, свързани с правния статут и представителството на дружество или друго предприятие;
 - ii) дипломи, удостоверения и други документи за професионална квалификация; и
 - iii) официални документи, удостоверяващи официално признато увреждане;
 - b) изготвянето на многоезични стандартни удостоверения, свързани със:
 - i) официалните документи, посочени в член 2, параграф 1, за които не се изготвят многоезични стандартни удостоверения по силата на настоящия регламент; и
 - ii) официалните документи, свързани с въпросите, набелязани в буква а) от настоящия параграф, предвид евентуалното им включване в обхвата на настоящия регламент;
 - в) използване на електронни системи за директно предаване на официални документи и обмен на информация между органите на държавите членки, с цел да се изключи всяка възможност за измами, свързани с въпросите, попадащи в обхвата на настоящия регламент.

26.7.2016 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 200/19

3. Докладите, посочени в параграфи 1 и 2, се придружават, когато е целесъобразно, от предложения за адаптации, по-специално по отношение на разширяването на обхвата на настоящия регламент до официални документи, свързани с нови въпроси, както е посочено в параграф 1, буква а) и параграф 2, буква а), изготвянето на нови многоезични стандартни удостоверения, както е посочено в параграф 1, буква б) и параграф 2, буква б), и използването на електронни системи за директно предаване на официални документи и обмен на информация между органите на държавите членки съгласно посоченото в параграф 1, буква в) и параграф 2, буква в).

Член 27

Влизане в сила

1. Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.
2. Той се прилага считано от 16 февруари 2019 г., с изключение на:
 - а) член 24, параграф 2, който се прилага от 16 февруари 2017 г.;
 - б) член 12 и член 24, параграф 3, които се прилагат от 16 февруари 2018 г.; и
 - в) член 22 и член 24, параграф 1, които се прилагат от 16 август 2018 г.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Страсбург на 6 юли 2016 година.

За Европейския парламент
Председател
M. SCHULZ

За Съвета
Председател
I. KORČOK

4г

Регламент (ЕС) 2020/1783 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2020 г. относно сътрудничеството между съдилищата на държавите членки при **събирането на доказателства** по граждански или търговски дела (събиране на доказателства) (преработен текст)

[Регламент с приложенията](#)

[Изменения, актове за изпълнение и съдебна практика на Съда на ЕС](#)

[Регламент \(ЕО\) № 1206/2001 на Съвета от 28 май 2001 година относно сътрудничеството между съдилища на държавите членки при събирането на доказателства по граждански или търговски дела](#)

[Изменения и съдебна практика на Съда на ЕС относно Регламент \(ЕО\) № 1206/2001 на Съвета от 28 май 2001 г. относно сътрудничеството между съдилища на държавите членки при събирането на доказателства по граждански или търговски дела](#)

[Практическо ръководство на ЕСМ във връзка с Регламента относно събирането на доказателства \(Ръководство от 2025 г.\)](#)

[Практическо ръководство на ЕСМ във връзка с Регламента относно събирането на доказателства \(Ръководство от 2011 г.\)](#)

[Практическо ръководство на ЕСМ във връзка с Регламента относно събирането на доказателства \(чрез видеоконферентна връзка\)](#)

[Европейски съдебен атлас по гражданскоправни въпроси — Регламент относно събирането на доказателства](#)

I

(Законодателни актове)

РЕГЛАМЕНТИ

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2020/1783 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от 25 ноември 2020 година

относно сътрудничеството между съдилища на държавите членки при събирането на доказателства по граждански или търговски дела (събиране на доказателства)**(преработен текст)**

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 81, параграф 2 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет ⁽¹⁾,

след консултация с Комитета на регионите,

в съответствие с обикновената законодателна процедура ⁽²⁾,

като имат предвид, че:

- (1) В Регламент (ЕО) № 1206/2001 на Съвета ⁽³⁾ вече са правени изменения. Поради по-нататъшни съществени изменения и с оглед постигане на яснота, посоченият регламент следва да бъде преработен.
- (2) Съюзът си е поставил за цел да поддържа и развива Съюза като пространство на свобода, сигурност и правосъдие, в която е осигурено свободното движение на хора. За изграждането на такова пространство Съюзът трябва да приеме, наред с другите мерки, мерки в областта на съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси, което е необходимо за правилното функциониране на вътрешния пазар.
- (3) За целите на правилното функциониране на вътрешния пазар и на развитието на пространството на гражданско правосъдие в Съюза е необходимо по-нататъшно подобряване и ускоряване на сътрудничеството между съдилищата в различните държави членки във връзка със събирането на доказателства. Настоящият регламент има за цел да подобри ефективността и бързината на съдебното производство чрез опростяване и рационализиране на механизмите за сътрудничество при събирането на доказателства при трансгранични производства, като същевременно спомага за намаляване на забавянията и на разходите за физическите лица и предприятията. Осигуряването на по-голяма правна сигурност и опростени, рационализирани и цифровизирани процедури ще насърчи физическите лица и предприятията да участват в трансгранични сделки, като по този начин ще се стимулира търговията в рамките на Съюза, а оттам и функционирането на вътрешния пазар.
- (4) Настоящият регламент установява правила относно сътрудничеството между съдилищата на различните държави членки при събирането на доказателства по граждански или търговски дела.

⁽¹⁾ ОВ С 62, 15.2.2019 г., стр. 56.

⁽²⁾ Позиция на Европейския парламент от 13 февруари 2019 г. (все още непубликувана в Официален вестник) и позиция на Съвета на първо четене от 4 ноември 2020 г. (все още непубликувана в Официален вестник). Позиция на Европейския парламент от 23 ноември 2020 г. (все още непубликувана в Официален вестник).

⁽³⁾ Регламент (ЕО) № 1206/2001 на Съвета от 28 май 2001 г. относно сътрудничеството между съдилища на държавите-членки при събирането на доказателства по граждански или търговски дела (ОВ L 174, 27.6.2001 г., стр. 1).

- (5) За целите на настоящия регламент понятието „съд“ следва да означава и други органи, които упражняват съдебни функции, като или действат въз основа на делегиране на правомощия от съдебен орган, или действат под контрола на съдебен орган, и които са компетентни съгласно националното право да събират доказателства за целите на съдебно производство по граждански или търговски дела. Това включва по-специално органи, които се определят като съд съгласно други правни актове на Съюза, например Регламент (ЕС) 2019/1111 на Съвета ⁽⁴⁾, и регламенти (ЕС) № 1215/2012 ⁽⁵⁾ и (ЕС) № 650/2012 ⁽⁶⁾ на Европейския парламент и на Съвета.
- (6) За да осигури възможно най-голяма яснота и правна сигурност, искането за събиране на доказателства следва да бъде предадено чрез формуляр, който е попълнен на езика на държавата членка на замоления съд или на друг език, приеман от тази държава членка. По същите причини формуляри трябва да се използват във възможно най-голяма степен и за по-нататъшна комуникация между съответните съдилища.
- (7) За да се гарантира бързото предаване на искания и съобщения между държавите членки за целите на събирането на доказателства следва да се използва подходяща съвременна комуникационна технология. Ето защо по правило цялата комуникация и обменът на документи следва да се осъществяват чрез сигурна и надеждна децентрализирана информационна система, включваща национални информационни системи, които са взаимосвързани и технически оперативно съвместими, например, но без да се засяга бъдещото технологично развитие, въз основа на e-CODEX. Съответно следва да се създаде такава децентрализирана информационна система за обмен на данни съгласно настоящия регламент. Децентрализираният характер на тази информационна система означава, че тя ще позволява обмен на данни единствено между една държава членка и друга държава членка, без институциите на Съюза да участват в този обмен.
- (8) Без да се засяга възможността за бъдещо технологично развитие, сигурната децентрализирана информационна система и компонентите ѝ не следва да се разбират непременно като „квалифицирана услуга за електронна препоръчана поща“, както е определена в Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁷⁾.
- (9) Комисията следва да отговаря за създаването, поддръжката и бъдещото развиване на образец на софтуерно приложение за свързване, който държавите членки следва да могат да използват вместо национална информационна система в съответствие с принципите за защита на данните на етапа на проектирането и по подразбиране. Комисията следва да проектира, разработи и поддържа образца на софтуерното приложение за свързване в съответствие с изискванията и принципите за защита на данните, установени в регламенти (ЕС) 2018/1725 ⁽⁸⁾ и (ЕС) 2016/679 ⁽⁹⁾ на Европейския парламент и на Съвета, и по-специално принципите за защита на данните на етапа на проектирането и по подразбиране. Образецът на софтуерното приложение за свързване следва също да включва подходящи технически мерки и да дава възможност за организационни мерки, необходими да се гарантира ниво на сигурност и оперативна съвместимост, което е подходящо за обмена на информация в контекста на събирането на доказателства.
- (10) По отношение на компонентите на децентрализираната информационна система, за които отговорност носи Съюза, управляващият субект следва да разполага с достатъчно ресурси, за да осигури правилното функциониране на тази система.
- (11) Компетентният(ите) орган(и) съгласно националното право следва да отговаря(т) в качеството си на администратор по смисъла на Регламент (ЕС) 2016/679, във връзка с обработването на лични данни, което извършва(т) съгласно настоящия регламент, за предаването на искания и други съобщения между държавите членки.

⁽⁴⁾ Регламент (ЕС) 2019/1111 на Съвета от 25 юни 2019 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на решения по брачни въпроси и въпроси, свързани с родителската отговорност, и относно международното отвлечане на деца (ОВ L 178, 2.7.2019 г., стр. 1).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 351, 20.12.2012 г., стр. 1).

⁽⁶⁾ Регламент (ЕС) № 650/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения и присемането и изпълнението на автентични актове в областта на наследяването и относно създаването на европейско удостоверение за наследство (ОВ L 201, 27.7.2012 г., стр. 107).

⁽⁷⁾ Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО (ОВ L 257, 28.8.2014 г., стр. 73).

⁽⁸⁾ Регламент (ЕС) 2018/1725 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2018 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни от институциите, органите, службите и агенциите на Съюза и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Регламент (ЕО) № 45/2001 и Решение № 1247/2002/ЕО (ОВ L 295, 21.11.2018 г., стр. 39).

⁽⁹⁾ Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 1).

- (12) Предаването чрез децентрализираната информационна система може да е невъзможно поради срив в системата или заради естеството на доказателствата, например при предаване на ДНК или кръвни проби. При изключителни обстоятелства също може да е по-подходящо да се използват други средства за комуникация, например в ситуация, в която конвертирането на обемиста документация в електронна форма би наложило несъразмерна административна тежест на компетентните органи или когато оригиналът на документа на хартиен носител е необходим, за да се прецени неговата автентичност. Когато не се използва децентрализираната информационна система, предаването следва да се извършва с най-подходящите алтернативни средства. Такива алтернативни средства следва да изискват, наред с другото, предаването да се извършва възможно най-бързо и по сигурен начин чрез други защитени електронни средства или чрез пощенска услуга.
- (13) С цел да се подобри трансграничното електронно предаване на документи чрез децентрализираната информационна система не следва да бъде отричана или отказвана правната сила и допустимостта на посочените документи като доказателство в производството единствено на основание, че те са в електронна форма. При все това този принцип не следва да засяга определянето на правната сила или допустимостта на тези документи като доказателства в съответствие с националното право. Освен това не следва да се засяга националното право относно конвертирането на документи.
- (14) Настоящият регламент не следва да засяга възможността органите да обменят информация в рамките на системи, установени съгласно други правни инструменти на Съюза, например Регламент (ЕС) 2019/1111 или Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета ⁽¹⁰⁾, дори когато тази информация има доказателствена сила, като по този начин молещият орган има възможност да избере най-подходящия метод на предаване.
- (15) Исканията за събиране на доказателства следва да бъдат изпълнени експедитивно. Ако не е възможно искане да бъде изпълнено в срок от 90 дни след получаването му от замоления съд, замоленият съд следва да информира молещия съд за това, посочвайки причините, които пречат искането да бъде изпълнено по-бързо.
- (16) За да се осигури ефективността на настоящия регламент, обстоятелствата, при които е възможен отказ за изпълнение на искане за събиране на доказателства, следва да бъдат сведени до строго ограничени извънредни ситуации.
- (17) Замоленият съд следва да изпълни искане за събиране на доказателства в съответствие с националното си право.
- (18) Страните по производството и, ако има такива, техните представители, следва да могат да присъстват при събирането на доказателствата, ако това се предвижда от правото на държавата членка на молещия съд, за да могат да следват производството по начин, съпоставим с този, при който доказателствата биха били събрани в държавата членка на молещия съд. Те също така следва да имат право да искат да участват при събирането на доказателства, за да имат по-активна роля при събирането на доказателства. Независимо от това условията, при които те могат да участват, следва да са определени от замоления съд в съответствие с неговото национално право.
- (19) Представители на молещия съд следва да могат да присъстват при събирането на доказателства, ако това е съвместимо с правото на държавата членка на молещия съд, за да имат по-добра възможност за оценка на доказателствата. Те също така следва да имат право да искат да участват при събирането на доказателства при условия, определени от замоления съд в съответствие с неговото национално право, за да имат по-активна роля при събирането на доказателства.
- (20) За да се улесни събирането на доказателства следва да е възможно съд от една държава членка, в съответствие със своето национално право, да събира доказателства директно в друга държава членка, ако искането за директно събиране на доказателства е прието от последната и при спазване на условията, определени от централния орган или от компетентен орган на замолената държава членка.
- (21) Съвременните комуникационни технологии, например видеоконферентната връзка, която е важно средство за опростяване и ускоряване на събирането на доказателства, към момента не се използват в пълния им потенциал. Когато трябва да се съберат доказателства чрез разпит на лице, например свидетел, страна по производството или експерт, което се намира в друга държава членка, молещият съд следва да събере тези доказателства директно чрез използване на видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация на разстояние, ако съдът разполага с такава технология и ако счете за целесъобразно използването ѝ с оглед на конкретните обстоятелства по делото и справедливото провеждане на производството. Видеоконферентна връзка би могла да се използва и за изслушване на дете съгласно предвиденото в Регламент (ЕС) 2019/1111. Ако обаче централният орган или компетентният орган на замолената държава членка счете за необходими определени условия, директното събиране на доказателства следва да става при тези условия съгласно правото на тази държава членка. Централният орган или компетентният орган на замолената държава членка следва да може да откаже директното събиране на доказателства, изцяло или частично, ако такова директно събиране на доказателства би противоречало на основните принципи на правото на тази държава членка.

⁽¹⁰⁾ Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета от 18 декември 2008 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка (ОВ L 7, 10.1.2009 г., стр. 1).

- (22) Когато трябва да се съберат доказателства чрез разпит на лице чрез използване на видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние, по искане на молещия съд следва да му се предостави помощ за намиране на устен преводач, включително на заклет устен преводач, когато това е изрично поискано.
- (23) Съдът, сезиран с производството, следва да предостави на страните и на техните законни представители инструкции по отношение на процедурата за представяне на документи или други материали, когато разпитът се извършва чрез използване на видеоконферентна връзка или друга подходяща технология за комуникация от разстояние.
- (24) С цел да се улесни събирането на доказателства от дипломатически представители или консулски служители тези лица следва да могат на територията на друга държава членка и в района, за който са акредитирани, да събират доказателства, без да е необходимо предварително искане, като изслушват граждани на представляваната от тях държава членка, без да използват принудителни мерки в рамките на производство, висящо пред съдилищата на представляваната от тях държавата членка. Държавата членка обаче следва да прецени дали нейните дипломатически представители или консулски служители да разполагат с правомощието да събират доказателства като част от своите функции.
- (25) Събирането на доказателства от дипломатически представители или консулски служители следва да се извършва на територията на дипломатическата мисия или консулството, освен при изключителни обстоятелства. Такива обстоятелства са например невъзможността лицето, което трябва да бъде изслушано, да пристигне на посочената територия поради тежко заболяване.
- (26) Изпълнението на искане за събиране на доказателства в съответствие с настоящия регламент не следва да дава възможност за иск за възстановяване на такси или разноски. Въпреки това, ако замоленият съд иска възстановяване на такси, платени на експерти и преводачи, както и разноски, които произтичат от изпълнение в съответствие със специална процедура, предвидена в националното право или от използване на технология за комуникация от разстояние тези разноски не следва да бъдат поемани от този съд. В такъв случай молещият съд следва да вземе необходимите мерки да осигури незабавно възстановяване. Когато се иска мнение от експерт, замоленият съд следва да може, преди да изпълни искането, да поиска молещият съд да направи съответен депозит или аванс за предстоящи разноски.
- (27) С цел актуализиране на формулярите в приложение I към настоящия регламент или внасянето на технически изменения в тези формуляри, на Комисията следва да бъде делегирано правомощието да приема актове в съответствие с член 290 от Договора за функционирането на Европейския съюз във връзка с изменението на посоченото приложение. От особена важност е по време на подготвителната си работа Комисията да проведе подходящи консултации, включително на експертно равнище, и тези консултации да бъдат проведени в съответствие с принципите, заложи в Междунституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество⁽¹⁾. По-специално, с цел осигуряване на равно участие при подготовката на делегираните актове, Европейският парламент и Съветът получават всички документи едновременно с експертите от държавите членки, като техните експерти получават систематично достъп до заседанията на експертните групи на Комисията, занимаващи се с подготовката на делегираните актове.
- (28) За да се гарантират еднакви условия за прилагането на настоящия регламент, на Комисията следва да бъдат предоставени изпълнителни правомощия. Тези правомощия следва да бъдат упражнявани в съответствие с Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета⁽²⁾.
- (29) Настоящият регламент следва да има предимство пред разпоредбите, имащи същото приложно поле, които се съдържат в двустранни или многостранни споразумения или договорености, сключени от държавите членки. Настоящият регламент не е пречка за държавите членки да поддържат или сключват споразумения или договорености за по-нататъшно улесняване на сътрудничеството при събиране на доказателства, ако тези споразумения или договорености са съвместими с настоящия регламент.
- (30) Наличието на ефективни средства за осигуряване, съхраняване и представяне на доказателства и надлежното зачитане на правото на защита и на необходимостта от защита на поверителната информация са от съществено значение. В този контекст е важно да се насърчава използването на съвременни технологии.
- (31) Процедурите за събиране, съхраняване и представяне на доказателства следва да гарантират, че процесуалните права, както и неприкосновеността на личния живот и целостта и поверителността на личните данни са защитени в съответствие с правото на Съюза и националното право.

⁽¹⁾ ОВ L 123, 12.5.2016 г., стр. 1.

⁽²⁾ Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите-членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията (ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13).

2.12.2020 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 405/5

- (32) Важно е да се гарантира, че настоящият регламент се прилага в съответствие с правото на Съюза в областта на защитата на данните и че при прилагането на настоящия регламент се защита защитата на неприкосновеността на личния живот, заложена в Хартата на основните права на Европейския съюз. Важно е също така да се гарантира, че всяко обработване на лични данни съгласно настоящия регламент се извършва в съответствие с Регламент (ЕС) 2016/679, Директива 2002/58/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹³⁾, както и Регламент (ЕС) 2018/1725. Личните данни следва да се обработват съгласно настоящия регламент единствено за конкретните цели, определени в него.
- (33) В съответствие с точки 22 и 23 от Междунституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество Комисията следва да извърши оценка на настоящия регламент въз основа на информация, събрана чрез специални мерки за мониторинг, за да оцени реалното въздействие на настоящия регламент и необходимостта от последващи действия. Когато държавите членки събират данни относно броя на предадените и изпълнените искания, както и относно броя на случаите, при които предаването е било извършено със средства, различни от децентрализираната информационна система, те следва да предоставят тази информация на Комисията за целите на мониторинга. Образецът на софтуерното приложение за свързване, разработен от Комисията като поддържаща система, следва да събира по програмиран начин данните, необходими за целите на мониторинга, като тези данни следва да бъдат предавани на Комисията. Когато държавите членки изберат да използват национална информационна система вместо образца на софтуерното приложение за свързване, разработен от Комисията, посочената система може да бъде оборудвана за програмирано събиране на такива данни и в този случай същите данни следва да бъдат предавани на Комисията.
- (34) Доколкото целите на настоящия регламент не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите членки, а поради създаването на опростена правна рамка, осигуряваща прякото, ефективно и бързо предаване на искания и съобщения, засягащи събирането на доказателства, могат да бъдат по-добре постигнати на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигането на тези цели.
- (35) В съответствие с член 42, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2018/1725 беше проведена консултация с Европейския надзорен орган по защита на данните, който представи своето становище на 13 септември 2019 г. ⁽¹⁴⁾.
- (36) За да станат разпоредбите му по-лесно достъпни и разбираеми, Регламент (ЕО) № 1206/2001 следва да бъде отменен и заменен от настоящия регламент.
- (37) В съответствие с член 3 и член 4а, параграф 1 от Протокол № 21 относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за функционирането на Европейския съюз, Ирландия е нотифицирала желанието си да участва в приемането и прилагането на настоящия регламент.
- (38) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокол № 22 относно позицията на Дания, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за функционирането на Европейския съюз, Дания не участва в приемането на настоящия регламент и не е обвързана от него, нито от неговото прилагане,

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

ГЛАВА I

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 1

Приложно поле

1. Настоящият регламент се прилага по отношение на граждански или търговски дела, когато съд на държава членка, в съответствие с правото на тази държава членка, изисква:

- компетентният съд на друга държава членка да събере доказателство, или
- събирането на доказателство директно в друга държава членка.

⁽¹³⁾ Директива 2002/58/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 юли 2002 г. относно обработката на лични данни и защита на правото на неприкосновеност на личния живот в сектора на електронните комуникации (Директива за правото на неприкосновеност на личния живот и електронни комуникации) (ОВ L 201, 31.7.2002 г., стр. 37).

⁽¹⁴⁾ ОВ С 370, 31.10.2019 г., стр. 24.

02020R1783 — BG — 02.12.2020 — 000.002 — 1

Този текст служи само за информационни цели и няма правно действие. Институциите на Съюза не носят отговорност за неговото съдържание. Автентичните версии на съответните актове, включително техните преамбюли, са версиите, публикувани в Официален вестник на Европейския съюз и налични в EUR-Lex. Тези официални текстове са пряко достъпни чрез връзките, публикувани в настоящия документ

► **B** РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2020/1783 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от 25 ноември 2020 година

относно сътрудничеството между съдилища на държавите членки при събирането на доказателства по граждански или търговски дела (събиране на доказателства)

(преработен текст)

(ОВ L 405, 2.12.2020 г., стр. 1)

Поправен със:

► **C1** Поправка, ОВ L 90050, 26.10.2023 г., стр. 1 (2020/1783)

► **C2** Поправка, ОВ L 90158, 7.3.2024 г., стр. 1 (2020/1783)

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2020/1783 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от 25 ноември 2020 година

относно сътрудничеството между съдилища на държавите
членки при събирането на доказателства по граждански или
търговски дела (събиране на доказателства)

(преработен текст)

ГЛАВА I

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 1

Приложно поле

1. Настоящият регламент се прилага по отношение на граждански или търговски дела, когато съд на държава членка, в съответствие с правото на тази държава членка, изисква:

- а) компетентният съд на друга държава членка да събере доказателство, или
- б) събирането на доказателство директно в друга държава членка.

2. Не се прави искане за осигуряване на доказателство, което няма намерение да бъде използвано при започнати или предстоящи съдебни производства.

Член 2

Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

- 1) понятието „съд“ означава съдилища и други органи в държавите членки, съобщени на Комисията съгласно член 31, параграф 3, които упражняват съдебни функции като действат въз основа на делегиране на правомощия от съдебен орган или като действат под контрола на съдебен орган, и които съгласно националното право са компетентни да събират доказателства за целите на съдебно производство по граждански или търговски дела.
- 2) „децентрализирана информационна система“ означава мрежа от национални информационни системи и оперативно съвместими точки за достъп, за чието действие и управление всяка държава членка носи отделно отговорност, и която дава възможност за сигурен и надежден трансграничен обмен на информация между националните информационни системи.

Член 3

Директно предаване между съдилищата

1. Исканията, посочени в член 1, параграф 1, буква а), се предават от съда, пред който производството е започнато или е предстоящо, („молещия съд“), директно на компетентния съд на друга държава членка, („замоления съд“), за събирането на доказателства.

02020R1783 — BG — 02.12.2020 — 000.002 — 3

▼B

2. Всяка държава членка изготвя списък на съдилищата, които са компетентни да събират доказателства в съответствие с настоящия регламент. Списъкът посочва също така местната и, ако е приложимо, специалната компетентност на тези съдилища.

*Член 4***Централен орган**

1. Всяка държава членка определя централен орган, който отговаря за:

- а) предоставяне на информация на съдилищата;
- б) търсене на решение при всякакви трудности, които могат да възникнат във връзка с искането;
- в) в изключителни случаи — препращането на искането до компетентния съд, по искане на молещия съд.

2. Федерални държави членки, държави членки, в които се прилагат няколко правни системи, и държави членки с териториални автономии могат да определят повече от един централен орган.

3. Всяка държава членка също така определя централен орган по параграф 1 от настоящия член или един или повече компетентни органа, които да отговарят за вземане на решения по направените искания съгласно член 19.

ГЛАВА II**ПРЕДАВАНЕ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИСКАНИЯТА***РАЗДЕЛ 1**Предаване на исканията**Член 5***Форма и съдържание на исканията**

1. Исканията се изготвят чрез използване на формуляр А или, ако е подходящо, формуляр Л от приложение I. Всяко искане съдържа следните данни

- а) молещия и, ако е необходимо, замоления съд;
- б) имената и адресите на страните по производството и техните представители, ако има такива;
- в) характера и предмета на делото, и кратко описание на фактите;
- г) описание на поисканото събиране на доказателства;
- д) когато искането е за разпит на лице:

— име и адрес на лицето, което трябва да бъде разпитано,

— въпроси, които трябва да бъдат зададени на разпитваното лице, или обстоятелствата, за които то трябва да бъде разпитано,

▼B

- когато е подходящо, позоваване на правото на отказ от свидетелстване съгласно правото на държавата членка на молещия съд,
 - всяко изискване разпитът да бъде изпълняван под клетва или тържествено заявление вместо клетва и, ако се използва, някаква специална форма за такава клетва или заявление,
 - когато е подходящо, всяка друга информация, която молещият съд счита за необходима;
- е) когато искането е относно използването на друга форма на събиране на доказателства, различна от посочената в буква д) - документите или другите обекти на проверка;
- ж) когато е подходящо, всяко искане съгласно член 12, параграф 3 или 4, или член 13 или 14 и всяка информация, необходима за неговото изпълнение.
2. Искането и всички придружаващи документи се освобождават от легализация или всяка друга подобна формалност.
3. Документите, които молещият съд счита необходимо да се приложат за изпълнение на искането, се придружават с превод на документите на езика, на който е написано искането.

*Член 6***Език**

Исканията и съобщенията, направени съгласно настоящия регламент, се изготвят на официалния език на замолената държава членка или, ако в тази държава членка има няколко официални езика, на официалния език или на един от официалните езици на мястото, където трябва да се осъществи поисканото събиране на доказателства, или на друг език, който тази държава членка показва, че ще приеме.

Всяка държава членка съобщава на Комисията всеки официален език на Съюза, различен от нейния собствен, на който могат да бъдат попълнени формулярите, посочени в Приложение I.

*Член 7***Предаване на искания и на други съобщения**

1. Исканията и съобщенията, направени съгласно настоящия регламент, се предават чрез сигурна и надеждна децентрализирана информационна система при надлежно зачитане на основните права и свободи. Тази децентрализирана информационна система се основава на оперативно съвместимо решение, например e-CODEX.
2. Общата правна рамка относно използването на квалифицирани удостоверителни услуги, съдържаща се в Регламент (ЕС) № 910/2014, се прилага за исканията и съобщенията, предавани чрез децентрализираната информационна система.
3. Когато върху исканията и съобщенията, посочени в параграф 1 от настоящия член, трябва да бъде поставен или вече е поставен печат или саморъчен подпис, вместо този печат или подпис може да се използва „квалифициран електронен печат“ или „квалифициран електронен подпис“ съгласно определенията в Регламент (ЕС) № 910/2014.

▼B

4. Когато предаването в съответствие с параграф 1 не е възможно поради срыв в децентрализираната информационна система или поради естеството на съответните доказателства, или при наличието на изключителни обстоятелства, предаването се извършва с най-бързите и най-подходящите алтернативни средства, като се отчита необходимостта от осигуряване на надеждност и сигурност.

*Член 8***Правна сила на електронните документи**

Правната сила и допустимостта като доказателство в производството на документите, предавани чрез децентрализираната информационна система, не може да бъде отричана или отказана единствено на основание, че те са в електронна форма.

*РАЗДЕЛ 2***Получаване на искания***Член 9***Получаване на искания**

1. В срок от седем дни след получаването на искане замоленият компетентен съд изпраща потвърждение за получаване на молещия съд, като използва формуляр Б от приложение I. Когато искането не отговаря на изискванията, установени в членове 6 и 7, замоленият съд отбелязва това в потвърждението за получаване.

2. Когато замоленият съд не е компетентен да изпълни искане, направено чрез използване на формуляр А от приложение I, което отговаря на условията, установени в член 6, същият съд препраща искането до компетентния съд на своята държава членка и информира молещия съд за това чрез използване на формуляр В от приложение I.

*Член 10***Непълни искания**

1. Ако искане не може да бъде изпълнено поради това, че то не съдържа цялата необходима информация посочена в член 5, замоленият съд информира за това молещия съд незабавно и най-късно в срок от 30 дни след получаване на искането чрез използване на формуляр Г от приложение I и иска от молещия съд да изпрати липсващата информация, като я посочва възможно най-точно.

2. Ако искане не може да бъде изпълнено поради това, че е поискан депозит или аванс в съответствие с член 22, параграф 3, замоленият съд информира за това молещия съд незабавно и най-късно в срок от 30 дни след получаване на искането чрез използване на формуляр Г от приложение I, и информира молещия съд как трябва да се направи депозитът или авансът. Замоленият съд потвърждава получаването на депозита или аванса незабавно, най-късно в срок от 10 дни след получаване на депозита или аванса чрез използване на формуляр Д от приложение I.

▼В

Член 11

Допълване на искането

1. Ако замоленият съд съгласно член 9, параграф 1 е отбелязал в потвърждението за получаване на искането, че то не отговаря на условията, определени в членове 6 и 7, или съгласно член 10 е информирал молещия съд, че искането не може да бъде изпълнено, тъй като то не съдържа цялата необходима информация, посочена в член 5, срокът, установен в член 12, започва да тече от момента, когато замоленият съд получи надлежно попълненото искане.
2. Когато замоленият съд е поискал депозит или аванс в съответствие с член 22, параграф 3, срокът, установен в член 12, започва да тече, когато депозитът или авансът е внесен.

РАЗДЕЛ 3

Събиране на доказателства от замоления съд

Член 12

Общи разпоредби относно изпълнението на искане

1. Замоленият съд изпълнява искането незабавно и най-късно в срок от 90 дни след получаването му.
2. Замоленият съд изпълнява искането в съответствие с националното си право.
3. Молещият съд може да поиска искането да бъде изпълнено в съответствие със специална процедура, предвидена в неговото национално право, чрез използване на формуляр А от приложение I. Замоленият съд изпълнява искането в съответствие със специалната процедура, освен ако това е несъвместимо с неговото национално право или ако той не е в състояние да го изпълни поради значителни практически трудности. Ако замоленият съд не спази искането за изпълнение в съответствие със специална процедура поради някоя от тези причини, той информира молещия съд, като използва формуляр З от приложение I.
4. Молещият съд може да поиска от замоления съд да използва определена комуникационна технология за събиране на доказателства, по-специално с използване на видео- или телеконферентна връзка.

Замоленият съд използва комуникационната технология, определена съгласно първата алинея, освен ако това е несъвместимо с неговото национално право или ако замоленият съд не е в състояние да я използва поради значителни практически трудности.

Ако замоленият съд не използва определената комуникационна технология поради някоя от тези причини, той информира молещия съд, като използва формуляр З от приложение I.

Когато посочената в първата алинея комуникационна технология не е достъпна за молещия или за замоления съд, тези съдилища могат да осигурят достъп до такава комуникационна технология чрез споразумение помежду си.

▼B

Член 13

Събиране на доказателства в присъствието и с участието на страните

1. Ако е предвидено от правото на държавата членка на молещия съд, страните и, ако има такива, техните представители, имат правото да присъстват при събирането на доказателства от замоления съд.
2. Молещият съд в своето искане информира замоления съд чрез формуляр А от приложение I, че страните и, ако има такива, техните представители, ще присъстват, а когато е подходящо, че се изисква тяхното участие при събирането на доказателствата. Тази информация може също така да бъде представена по всяко друго подходящо време.
3. Ако при събирането на доказателства се изисква участието на страните и, ако има такива, на техните представители, замоленият съд определя в съответствие с член 12 условията, при които те могат да участват.
4. Замоленият съд уведомява страните и, ако има такива, техните представители, за времето и мястото на събирането на доказателства и, когато е подходящо, за условията, при които те могат да участват при събирането на доказателства, като използва формуляр И от приложение I.
5. Параграфи 1—4 не засягат възможността на замоления съд да поиска от страните и, ако има такива, от техните представители, да присъстват или да участват при събирането на доказателства, ако това е предвидено от правото на неговата държава членка.

Член 14

Събиране на доказателства в присъствието и с участието на представители на молещия съд

1. Когато е съвместимо с правото на държавата членка на молещия съд, представители на молещия съд имат правото да присъстват при събирането на доказателства от замоления съд.
2. За целите на настоящия член понятието „представител“ включва съдебни служители, които са определени от молещия съд съгласно неговото национално право. Молещият съд може също така да определи всяко друго лице, например експерт, в съответствие със своето национално право.
3. В своето искане молещият съд информира замоления съд чрез формуляр А от приложение I, че неговите представители ще присъстват и, когато е подходящо, че се изисква тяхното участие при събирането на доказателства. Тази информация може също така да бъде представена по всяко друго подходящо време.
4. Ако при събирането на доказателства се изисква участието на представителите на молещия съд, замоленият съд определя в съответствие с член 12 условията, при които те могат да участват.

▼В

5. Замоленият съд уведомява молещия съд за времето и мястото на събирането на доказателства и, когато е подходящо, за условията, при които неговите представители могат да участват при събирането на доказателства, като използва формуляр И от приложение I.

*Член 15***Принудителни мерки**

Когато е необходимо, при изпълнение на искането замоленият съд прилага подходящи принудителни мерки в случаите и в степента, предвидени от правото на държавата членка на замоления съд при изпълнението на такова искане, направено за същите цели от неговите национални органи или от една от засегнатите страни.

*Член 16***Отказ за изпълнение на искания**

1. Искане за разпит на лице не се изпълнява, когато съответното лице се позовава на правото си да откаже да свидетелства или му е забранено да свидетелства:

а) съгласно правото на държавата членка на замоления съд; или

б) съгласно правото на държавата членка на молещия съд и такова право или забрана са посочени в искането, или, при необходимост, са били потвърдени от молещия съд по инициатива на замоления съд.

2. Изпълнение на искане може да бъде отказано само на основания, различни от посочените в параграф 1, единствено когато са налице едно или повече от следните основания:

а) искането не попада в приложното поле на настоящият регламент;

б) изпълнението на искането не попада във функциите на съдебната власт съгласно правото на държавата членка на замоления съд;

в) молещият съд не изпълнява искането на замоления съд да допълни искането за събирането на доказателства съгласно член 10 в срок от 30 дни след като замоленият съд е поискал да се направи това; или

г) поисканият в съответствие с член 22, параграф 3 депозит или аванс не е предоставен в срок от 60 дни след като замоленият съд е поискал такъв депозит или аванс.

3. Замолен съд не отказва да изпълни искане единствено на основание, че съгласно неговото национално право друг съд на тази държава членка има изключителната компетентност по предмета на делото, или че правото на тази държава членка не признава правото на иск по предмета на делото.

▼B

4. Ако изпълнението на искане е отказано на едно от основанията, посочени в параграф 2, замоленият съд съобщава това на моления съд в срок от 60 дни след получаване на искането от замоления съд, като използва формуляр К от приложение I.

Член 17

Нотифициране на забавяне

Ако замоленият съд не е в състояние да изпълни искането в срок от 90 дни след получаване на искането, той информира за това моления съд, като използва формуляр Й от приложение I. Когато прави това, той посочва причините за забавянето, заедно с предвиданото време, което очаква да му е необходимо за изпълнение на искането.

Член 18

Процедура след изпълнението на искането

Замоленият съд изпраща незабавно на моления съд документите, които потвърждават изпълнение на искането, и, когато е подходящо, връща получените от моления съд документи. Тези документи се придружават от потвърждение за изпълнение чрез използване на формуляр К от приложение I.

РАЗДЕЛ 4

Директно събиране на доказателства от моления съд и събиране на доказателства от дипломатически представители или консулски служители

Член 19

Директно събиране на доказателства от моления съд

1. Когато съд поиска събиране на доказателства директно в друга държава членка, той представя искане до централния орган или до компетентния орган на тази държава членка, като използва формуляр Л от приложение I.

2. Директното събиране на доказателства може да се извърши, само ако то се изпълнява на доброволна основа, без използване на принудителни мерки.

Когато директното събиране на доказателства изисква разпит на лице, моленият съд съобщава на лицето, че събирането на доказателства се осъществява на доброволна основа.

3. Директното събиране на доказателства се извършва от съдебен служител или от всяко друго лице, например експерт, които са определени в съответствие с правото на държавата членка на моления съд.

4. В срок от 30 дни след получаване на искането за директното събиране на доказателства централният орган или компетентният орган на замолената държава членка информира моления съд относно това дали искането е било прието и, ако е необходимо, информира моления съд за условията, при които трябва да се извърши директното събиране на доказателства съгласно правото на своята държава членка, като използва формуляр М от приложение I.

▼В

Централният орган или компетентният орган могат да определят съд от своята държава членка, който да участва в директното събиране на доказателство с цел осигуряване надлежното прилагане на настоящия член и спазването на условията, при които трябва да се извърши директното събиране на доказателства.

5. Ако в срок от 30 дни след потвърждението за получаване на искането за директно събиране на доказателства, молещият съд не е получил информация относно това дали искането е било прието, той може да изпрати напомняне на централния орган или компетентния орган на замолената държава членка. Ако молещият съд не получи отговор в срок от 15 дни след потвърждението за получаване на напомнянето, искането за директно събиране на доказателства се счита за прието. При извънредни обстоятелства обаче, когато централният орган или компетентният орган е бил възпрепятстван да реагира на искането в рамките на срока след получаване на напомнянето, по изключение могат да бъдат посочени основания за отказ за директно събиране на доказателства по всяко време след изтичането на този срок до момента на действителното директно събиране на доказателства.

6. Централният орган или компетентният орган на замолената държава членка може да определи съд от своята държава членка, който да оказва практическа помощ при директното събиране на доказателства.

7. Централният орган или компетентният орган на замолената държава членка може да откаже искане за директно събиране на доказателства само ако:

- a) то не попада в приложното поле на настоящият регламент;
 - b) то не съдържа цялата необходима информация посочена в член 5; или
 - в) поисканото директно събиране на доказателства противоречи на основните принципи на правото на неговата държава членка.
8. Без да се засяга което и да е от условията, определени в съответствие с параграф 4, молещият съд изпълнява директното събиране на доказателства в съответствие с правото на своята държава членка.

*Член 20***Директно събиране на доказателства чрез видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние**

1. Когато трябва да се съберат доказателства чрез разпит на лице, което се намира в друга държава членка, и съдът отправи искане за директно събиране на доказателства в съответствие с член 19, този съд събира доказателства чрез използване на видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние, ако съдът разполага с такава и ако счете за уместно използването на такава технология с оглед на конкретните обстоятелства по делото.

▼B

2. За искането за директно събиране на доказателства чрез използването на видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние се използва формуляр Н от приложение I. Молещият съд и централният орган или компетентният орган на замолената държава членка или съдът, определен да окаже практическа помощ при директното събиране на доказателства, се договарят относно практическите условия за разпита.

При искане от страна на молещия съд се предоставя помощ за намиране на устен преводач, ако това е необходимо.

*Член 21***Събиране на доказателства от дипломатически представители или консулски служители**

Държавите членки могат да предвидят в националното си право възможността техните съдилища да искат от своите дипломатически представители или консулски служители на територията на друга държава членка и в района, за който са акредитирани, да събират доказателства, без да е необходимо предварително искане, в дипломатическата мисия или в консулството, освен при изключителни обстоятелства, като изслушват, на доброволна основа и без да използват принудителни мерки, граждани на представляваната от тях държава членка в рамките на производство, висящо пред съдилищата на представляваната от тях държавата членка. Замолените дипломатически представители или консулски служители изпълняват искането в съответствие с правото на своята държава членка.

*РАЗДЕЛ 5**Разноски**Член 22***Разноски**

1. Изпълнението на искане за събиране на доказателства в съответствие с член 12 не дава основание за иск за възстановяване на такси и разноски.

2. Чрез дерогация от параграф 1 замоленият съд може да поиска възстановяване на такси или разноски. Ако това се изисква от замоления съд, молещият съд незабавно осигурява възстановяване на:

- възнагражденията, които са платени на експерти и устни преводачи, и
- разноските, които произтичат от прилагането на член 12, параграфи 3 и 4.

Задължението на страните да понасят такива такси или разноски се урежда от правото на държавата членка на молещия съд.

3. Когато се изисква становище от експерт, преди да изпълни искането за събиране на доказателства, замоленият съд може да поиска от молещия съд съответен депозит или аванс по отношение на очакваните разноски за експертно мнение. Във всички други случаи депозитът или авансът не е условие за изпълнение на искането за събиране на доказателства.

Депозитът или авансът се депозира от страните, ако това се изисква от правото на държавата членка на молещия съд.

ГЛАВА III

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 23

Наръчник и изменение на Приложение I

1. Комисията изготвя и редовно актуализира наръчник, който съдържа информацията, представена от държавите членки в съответствие с член 31 и действащите споразумения и договорености в съответствие с член 29, параграф 3. Тя предоставя за ползване наръчника по електронен път, в частност чрез Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела и на Европейския портал за електронно правосъдие.

2. На Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 24 за изменение на приложение I с цел актуализиране на посочените в него формуляри или извършване на технически изменения в тези формуляри.

Член 24

Упражняване на делегирането

1. Правомощието да приема делегирани актове се предоставя на Комисията при спазване на предвидените в настоящия член условия.

2. Правомощието да приема делегирани актове, посочено в член 23, параграф 2, се предоставя на Комисията за срок от пет години, считано от 22 декември 2020 г. Комисията изготвя доклад относно делегирането на правомощия не по-късно от девет месеца преди изтичането на петгодишния срок. Делегирането на правомощия се продължава мълчаливо за срокове с еднаква продължителност, освен ако Европейският парламент или Съветът не възразят срещу подобно продължаване не по-късно от три месеца преди изтичането на всеки срок.

3. Делегирането на правомощия, посочено в член 23, параграф 2, може да бъде оттеглено по всяко време от Европейския парламент или от Съвета. С решението за оттегляне се прекратява посоченото в него делегиране на правомощия. Оттеглянето поражда действие в деня след публикуването на решението в *Официален вестник на Европейския съюз* или на по-късна дата, посочена в решението. То не засяга действителността на делегираните актове, които вече са в сила.

4. Преди приемането на делегиран акт Комисията се консултира с експерти, определени от всяка държава членка, в съответствие с принципите, залегнали в Междунституционалното споразумение за по-добро законотворчество от 13 април 2016 г.

5. Веднага след като приеме делегиран акт, Комисията нотифицира акта едновременно на Европейския парламент и на Съвета.

6. Делегиран акт, приет съгласно член 23, параграф 2, влиза в сила единствено ако нито Европейският парламент, нито Съветът не са представили възражения в срок от два месеца след нотифицирането на същия акт на Европейския парламент и на Съвета или ако преди изтичането на този срок и Европейският парламент, и Съветът са уведомили Комисията, че няма да представят възражения. Посоченият срок може да се удължи с два месеца по инициатива на Европейския парламент или на Съвета.

Член 25

Приемане на актове за изпълнение от Комисията

1. Комисията приема актове за изпълнение за създаване на децентрализираната информационна система, които установяват:
 - а) техническите спецификации, определящи методите за комуникация по електронен път за целите на децентрализираната информационна система;
 - б) техническите спецификации на протоколите за комуникация;
 - в) целите, свързани със сигурността на информацията, и съответните технически мерки, гарантиращи минималните стандарти за сигурност на информацията при обработката и съобщаването на информацията в рамките на децентрализираната информационна система;
 - г) целите за минимална наличност и евентуалните технически изисквания в това отношение за услугите, предоставяни от децентрализираната информационна система;
 - д) създаването на управителен комитет, съставен от представители на държавите членки, за да се гарантира функционирането и поддръжката на децентрализираната информационна система, така че да се постигнат целите на настоящия регламент.
2. Актовете за изпълнение, посочени в параграф 1 от настоящия член, се приемат до 23 март 2022 г. в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 26, параграф 2.

Член 26

Процедура на комитет

1. Комисията се подпомага от комитет. Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.
2. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 5 от Регламент (ЕС) № 182/2011.

Член 27

Образец на софтуерно приложение за свързване

1. Комисията отговаря за създаването, поддръжката и бъдещото развиване на образец на софтуерно приложение за свързване, който държавите членки могат да изберат да използват като поддържаща система вместо национална информационна система. Създаването, поддръжката и бъдещото развиване на образца на софтуерно приложение за свързване се финансират от общия бюджет на Съюза.
2. Комисията безплатно осигурява, поддържа и оказва подкрепа за свързване на компонентите на софтуера, които са в основата на точките за достъп.

Член 28

Разходи за децентрализираната информационна система

1. Всяка държава членка поема разходите за инсталацията, експлоатацията и поддръжката на своите точки за достъп, свързващи националните информационни системи в рамките на децентрализираната информационна система.

▼В

2. Всяка държава членка поема разходите за създаването и адаптирането на националните си информационни системи с цел осигуряване на оперативната им съвместимост с точките за достъп и поема разходите за управлението, експлоатацията и поддръжката на тези системи.
3. Параграфи 1 и 2 не засягат възможността държави членки да кандидатстват за отпускане на безвъзмездни средства по финансовите програми на Съюза за финансиране на дейностите, посочени в тези параграфи.

*Член 29***Връзка със споразумения или договорености между държавите членки**

1. Настоящият регламент има предимство по отношение на въпроси, за които се прилага, пред други разпоредби на двустранни или многостранни споразумения или договорености, сключени от държавите членки, и по-специално Хагската конвенция за гражданско производство от 1 март 1954 г. и Хагската конвенция за събиране на доказателства в чужбина по граждански или търговски дела от 18 март 1970 г., при отношенията между държавите членки, които са страни по тях.
2. Настоящият регламент не пречи на държавите членки да поддържат или да сключват споразумения или договорености за по-нататъшно улесняване на събирането на доказателства, при положение че тези споразумения или договорености са съвместими с настоящия регламент.
3. Държавите членки изпращат на Комисията:
 - а) копия от споразуменията и договореностите, посочени в параграф 2, които са сключени между държавите членки, както и проектите на такива международни договори и споразумения, които те възнамеряват да сключат; и
 - б) всяко денонсиране или изменения на тези споразумения и договорености.

*Член 30***Защита на предаваната информация**

1. Всяка обработка на лични данни, извършена по силата на настоящия регламент, включително обмен или предаване на лични данни от компетентните органи, се извършва в съответствие с Регламент (ЕС) 2016/679.

Всеки обмен или предаване на информация от компетентните органи на равнището на Съюза се извършва в съответствие с Регламент (ЕС) 2018/1725.

Личните данни, които не са от значение за разглеждането на конкретен случай, се заличават незабавно.

2. Компетентният орган или органи съгласно националното право се считат за администратори по смисъла на Регламент (ЕС) 2016/679 по отношение на обработката на лични данни съгласно настоящия регламент.

▼B

3. Без да се засягат параграфи 1 и 2, информацията, която е предадена съгласно настоящия регламент, се използва от замоления съд само за целта, за която е изпратена.
4. Замолените съдилища осигуряват поверителността на подобна информация в съответствие със своето национално право.
5. Параграфи 3 и 4 не засягат националните закони, даващи право на лицата, за които се отнасят данните, да бъдат информирани относно начина, по който се използва информацията, предавана съгласно настоящия регламент.
6. Настоящият регламент не засяга Директива 2002/58/ЕО.

*Член 31***Съобщаване**

1. Държавите членки съобщават на Комисията:
 - а) списъка, изготвен съгласно член 3, параграф 2, който посочва местната и, когато е приложимо, специалната компетентност на съдилищата;
 - б) наименования и адреси на централния орган и компетентните органи, посочени съгласно член 4, параграф 3, като се посочва тяхната местна компетентност;
 - в) технически средства за получаване на искания, които са на разположение на съдилищата, включени в списъка, изготвен съгласно член 3, параграф 2;
 - г) езиците, които могат да се използват за искания съгласно посоченото в член 6.
2. Държавите членки информират Комисията за всяка следваща промяна в информацията, посочена в параграф 1.
3. Всяка държава членка съобщава на Комисията информация за другите органи, които са компетентни да събират доказателства за целите на съдебни производства по граждански или търговски дела. Държавите членки информират Комисията за всяка следваща промяна в тези данни.
4. Държавите членки могат да уведомят Комисията, ако са в състояние да пуснат в действие децентрализираната информационна система по-рано от изискваното в настоящия регламент. Комисията предоставя тази информация по електронен път, по-специално чрез европейския портал за електронно правосъдие.

*Член 32***Мониторинг**

1. До 2 юли 2023 г. Комисията въвежда подробна програма за мониторинг на крайните продукти, резултатите и въздействието на настоящия регламент.

▼В

2. В програмата за мониторинг се посочват действията, които трябва да бъдат предприети от Комисията и от държавите членки за мониторинг на крайните продукти, резултатите и въздействието на настоящия регламент. В програмата се определя кога данните, посочени в параграф 3 се събират за първи път, което е най-късно 2 юли 2026 г., и на какви по-нататъшни интервали ще се събират тези данни.
3. Държавите членки предоставят на Комисията, когато са налични, следните данни, необходими за целите на мониторинга:
- а) броя на исканията за събиране на доказателства, които са предадени в съответствие с член 7, параграф 1, съответно член 19, параграф 1;
- б) броя на исканията за събиране на доказателства, които са изпълнени в съответствие с член 12, съответно член 19, параграф 8;
- в) броя на случаите, при които искането за събиране на доказателства е било предадено чрез други средства, различни от децентрализираната информационна система в съответствие с член 7, параграф 4.
4. Образецът на софтуерно приложение за свързване и когато има такава възможност – националната поддържаща система, събират по програмиран начин данните, посочени в параграф 3, букви а) и б), и редовно ги предават на Комисията.

*Член 33***Оценка**

1. Не по-късно от пет години след датата на прилагане на член 7 в съответствие с член 35, параграф 3 Комисията извършва оценка на настоящия регламент и представя основните си констатации от нея в доклад до Европейския парламент, Съвета и Европейския икономически и социален комитет, придружен, при необходимост, от законодателно предложение.
2. Държавите членки предоставят на Комисията необходимата информация за изготвянето на доклада, посочен в параграф 1.

*Член 34***Отмяна**

1. Регламент (ЕО) № 1206/2001 се отменя, считано от датата на прилагане на настоящия регламент, с изключение на член 6 от Регламент (ЕО) № 1206/2001, който се отменя от датата на прилагане на член 7, посочена в член 35, параграф 3 от настоящия регламент.
2. Позоваванията на отменения регламент се считат за позовавания на настоящия регламент и се четат съгласно таблицата на съответствието в приложение III.

02020R1783 — BG — 02.12.2020 — 000.002 — 1

Този текст служи само за информационни цели и няма правно действие. Институциите на Съюза не носят отговорност за неговото съдържание. Автентичните версии на съответните актове, включително техните преамбюли, са версиите, публикувани в Официален вестник на Европейския съюз и налични в EUR-Lex. Тези официални текстове са пряко достъпни чрез връзките, публикувани в настоящия документ

► **B** РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2020/1783 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от 25 ноември 2020 година

относно сътрудничеството между съдилища на държавите членки при събирането на доказателства по граждански или търговски дела (събиране на доказателства)

(преработен текст)

(ОВ L 405, 2.12.2020 г., стр. 1)

Поправен със:

► **C1** Поправка, ОВ L 90050, 26.10.2023 г., стр. 1 (2020/1783)

► **C2** Поправка, ОВ L 90158, 7.3.2024 г., стр. 1 (2020/1783)

4д

Регламент (ЕС) 2020/1784 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2020 година относно връчване в държавите членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела („връчване на документи“) (преработен текст)

[Регламент с приложенията](#)

[Изменения, актове за изпълнение и съдебна практика на Съда на ЕС](#)

[Регламент \(ЕО\) № 1393/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2007 година относно връчване в държавите-членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела \(връчване на документи\) и за отмяна на Регламент \(ЕО\) № 1348/2000 на Съвета](#)

[Изменения и съдебна практика на Съда на ЕС относно Регламент \(ЕО\) № 1393/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2007 г. относно връчване в държавите членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела \(„връчване на документи“\) и за отмяна на Регламент \(ЕО\) № 1348/2000 на Съвета](#)

[Регламент \(ЕО\) № 1348/2000 на Съвета от 29 май 2000 година за връчване на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела в държавите членки](#)

[Европейски съдебен атлас по гражданскоправни въпроси — Регламент относно връчването на документи](#)

[Споразумение между Европейската общност и Кралство Дания относно връчването на съдебни и извънсъдебни документи по граждански и търговски дела](#)

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2020/1784 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА**от 25 ноември 2020 година****относно връчване в държавите членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела („връчване на документи“)****(преработен текст)**

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 81, параграф 2 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет ⁽¹⁾,

след консултация с Комитета на регионите,

в съответствие с обикновената законодателна процедура ⁽²⁾,

като имат предвид, че:

- (1) Регламент (ЕО) № 1393/2007 на Европейския парламент и на Съвета ⁽³⁾ вече е изменен. Поради по-нататъшни съществени изменения и с оглед постигане на яснота, посоченият регламент следва да бъде преработен.
- (2) Съюзът си е поставил за цел да поддържа и развива Съюза като пространство на свобода, сигурност и правосъдие, в рамките на което е гарантирано свободното движение на хора. За да създаде такова пространство Съюзът трябва, наред с други мерки, да приеме мерки, свързани със съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси и необходими за правилното функциониране на вътрешния пазар.
- (3) За целите на правилното функциониране на вътрешния пазар и развитието на областта на гражданското правосъдие на Съюза е необходимо допълнително да се подобри и ускори предаването и връчването на съдебни и извънсъдебни документи между държавите членки по граждански и търговски дела, като в същото време се гарантира високо ниво на сигурност и защита на предаването на такива документи, предоставят се гаранции за правата на адресатите и се защитават неприкосновеността на личния живот и личните данни. Настоящият регламент има за цел да подобри ефективността и бързината на съдебните процедури чрез опростяването и рационализирането им по отношение на връчване на съдебни и извънсъдебни документи в Съюза, като същевременно спомага за намаляване на забавянията и на разходите за физическите лица и предприятията. Предоставянето на по-голямата правна сигурност и на опростени, рационализирани и цифровизирани процедури ще насърчи физическите лица и предприятията да участват в трансгранични сделки, като по този начин ще се стимулира търговията в рамките на Съюза, а оттам и функционирането на вътрешния пазар.
- (4) С настоящия регламент се определят правилата относно връчването на съдебни и извънсъдебни документи в държавите членки по граждански или търговски дела. Той не следва да се прилага за връчването на съдебни и извънсъдебни документи по други дела, например данъчни, митнически и административни дела.
- (5) Трансграничното връчване следва да се тълкува като връчване от една държава членка в друга държава членка.
- (6) Настоящият регламент не следва да се прилага за връчването на документи на упълномощен представител на страната в държавата членка на сезирания съд, а следва да се прилага за връчването на всеки документ на страна в друга държава членка, ако такова връчване се изисква съгласно правото на държавата членка на сезирания съд, независимо дали документът е бил връчен на представителя на страната.

⁽¹⁾ ОВ С 62, 15.2.2019 г., стр. 56.

⁽²⁾ Позиция на Европейския парламент от 13 февруари 2019 г. (все още непубликувана в Официален вестник) и позиция на Съвета на първо четене от 4 ноември 2020 г. (все още непубликувана в Официален вестник). Позиция на Европейския парламент от 23 ноември 2020 г. (все още непубликувана в Официален вестник).

⁽³⁾ Регламент (ЕО) № 1393/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2007 г. относно връчване в държавите-членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела („връчване на документи“) и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1348/2000 на Съвета (ОВ L 324, 10.12.2007 г., стр. 79).

2.12.2020 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 405/41

- (7) Когато адресатът няма известен адрес за връчване в държавата членка на сезирания съд, но има един или повече известни адреси за връчване в една или повече други държави членки, документът следва да бъде предаден на друга такава държава членка за връчване съгласно настоящия регламент. Това положение следва да не се тълкува като национално връчване в държавата членка на сезирания съд. По-специално документът следва да не се връчва на адресата чрез фиктивни способы за връчване, каквито са връчването чрез поставяне на обявление на информационното табло в съда или прилагане на документа към делото.
- (8) За целите на настоящия регламент понятието „извънсъдебни документи“ следва да се разбира като включващо документи, изготвени или заверени от публичен орган или длъжностно лице, и други документи, чието официално предаване на адресат, пребиваващ в друга държава членка, е необходимо за целите на упражняването, доказването или защитата на дадено право или иск в гражданското или търговското право. Понятието „извънсъдебни документи“ не следва да се разбира като включващо документи, издадени от административни органи за целите на административни производства.
- (9) Ефективността и бързината на съдебното производство по граждански дела изискват прякото и бързо изпращане на съдебни и извънсъдебни документи между местни органи, определени от държавите членки. Държавите членки следва да могат да определят отделни предаващи и получаващи органи или да определят един или повече органи, които да изпълняват и двете функции, за срок от пет години. Следва обаче това определяне да може да се подновява на всеки пет години.
- (10) За да се гарантира бързото предаване на документи между държави членки с цел тяхното връчване, следва да се използва подходяща съвременна комуникационна технология, при условие че се спазват определени изисквания във връзка с целостта и надеждността на получения документ. Ето защо по правило цялата комуникация и обменът на документи между агенциите и органите, определени от държавите членки, следва да се осъществяват чрез сигурна и надеждна децентрализирана информационна система, включваща национални информационни системи, които са взаимосвързани и технически оперативно съвместими, например, но без да се засяга бъдещото технологично развитие, във основа на e-CODEX. Съответно, следва да се създаде децентрализирана информационна система за обмен на данни съгласно настоящия регламент. Децентрализираният характер на тази информационна система ще позволява обмен на данни единствено между една държава членка и друга държава членка, без институциите на Съюза да участват в този обмен.
- (11) Без да се засяга възможността за бъдещо технологично развитие, сигурната децентрализирана информационна система и нейните компоненти не следва да се разбират непременно като „квалифицирана услуга за електронна препоръчана поща“, както е определена в Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁴⁾.
- (12) Комисията следва да отговаря за създаването, поддръжката и бъдещото развиване на образец на софтуерно приложение за свързване, който държавите членки следва да могат да използват вместо национална информационна система в съответствие с принципите за защита на данните на етапа на проектирането и по подразбиране. Комисията следва да проектира, разработи и поддържа образца на софтуерно приложение за свързване в съответствие с изискванията и принципите за защита на данните, установени в регламенти (ЕС) 2018/1725 ⁽⁵⁾ и (ЕС) 2016/679 ⁽⁶⁾ на Европейския парламент и на Съвета, и по-специално принципите за защита на данните на етапа на проектирането и по подразбиране. Образецът на софтуерно приложение за свързване следва също така да включва подходящи технически мерки и да дава възможност за организационни мерки, необходими да се гарантира равнище на сигурност и оперативна съвместимост, което е подходящо за обмена на информация в контекста на връчването на документи.
- (13) По отношение на компонентите на децентрализираната информационна система, за които отговорност носи Съюза, управляващият субект следва да разполага с достатъчно ресурси, за да осигури правилното функциониране на тази система.
- (14) Компетентният(ите) орган(и) съгласно националното право следва да отговаря(т), в качеството си на администратор по смисъла на Регламент (ЕС) 2016/679, във връзка с обработването на лични данни, което извършват съгласно настоящия регламент за предаването на документи между държавите членки.

⁽⁴⁾ Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО (ОВ L 257, 28.8.2014 г., стр. 73).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) 2018/1725 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2018 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни от институциите, органите, службите и агенциите на Съюза и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Регламент (ЕО) № 45/2001 и Решение № 1247/2002/ЕО (ОВ L 295, 21.11.2018 г., стр. 39).

⁽⁶⁾ Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 1).

- (15) Предаването чрез децентрализираната информационна система може да стане невъзможно поради срив в системата. Използването на други средства за комуникация може да е по-подходящо също при изключителни обстоятелства, включително и в ситуация, при която конвертирането на обемиста документация в електронен формат би наложило несъразмерна административна тежест за предаващия орган или когато оригиналът на документа е необходим на хартиен носител, за да се установи автентичността му. Когато не се използва децентрализираната информационна система, предаването следва да се извършва с най-подходящите алтернативни средства. Такива алтернативни средства следва да изискват, наред с другото, извършване на предаването възможно най-бързо и по сигурен начин чрез други защитени електронни средства или чрез пощенска услуга.
- (16) С цел да се подобри електронното трансгранично предаване на документи чрез децентрализираната информационна система, не следва да бъде отричана или отказвана правната сила и допустимостта на посочените документи като доказателство в производството единствено на основание, че те са в електронна форма. При все това този принцип не следва да засяга определянето на правната сила или допустимостта на тези документи като доказателства в съответствие с националното право. Освен това не следва да се засяга националното право относно конвертирането на документи.
- (17) За улесняване на предаването и връчването на документи между държавите членки следва да се използват формулярите от приложение I. Документът, който трябва да се предаде, следва да се придружава от искане, изготвено при използване на формуляр А в приложение I. Този формуляр следва да се попълва на официалния език на държавата членка адресат, или, ако в тази държава членка има няколко официални езика, на официалния език или на един от официалните езици на мястото, където трябва да се извърши връчването, или на друг език, който тази държава членка е посочила, че може да приеме. Всяка държава членка следва да посочи официалния език или официалните езици на Съюза, различни от нейния собствен език, които тя може да приеме.
- (18) Потвърждение за получаването чрез използване на формуляр Г в приложение I, следва да се изпраща автоматично на предаващия орган чрез децентрализираната информационна система или чрез други средства във възможно най-кратък срок и при всички случаи в срок от седем дни от получаването на документа.
- (19) Важно е предаващият орган да знае, когато получи удостоверението за невръчване на документи, дали органите на държавата членка адресат са отправили искания до адресните регистри или други бази данни, когато съществуват такива регистри или бази данни, с цел намиране на новия адрес на получателя. Ето защо държавите членки следва да уведомят Комисията дали техните органи отправят такива искания по своя собствена инициатива в случаите, когато адресът, посочен в искането за връчване, не е точен. Същевременно настоящият регламент не следва да налага задължение на органите на държавите членки да отправят такива искания.
- (20) Когато искане за връчване не може да бъде изпълнено въз основа на информацията или предадените документи, когато то попада извън обхвата на настоящия регламент, когато неспазването на формалните изисквания прави връчването невъзможно, или когато то е изпратено до получаващ орган без местна компетентност, получаващият орган следва да предприеме мерките, предвидени в настоящия регламент, включително средствата за комуникация, които има на разположение, без необосновано, неоправдано и ненужно с оглед на конкретните обстоятелства забавяне.
- (21) Бързината при предаването изисква документите да се връчват в рамките на няколко дни от получаването им. Връчването на документи следва да се извърши възможно най-бързо и във всеки случай в едномесечен срок от получаването им от получаващия орган.
- (22) Получаващият орган следва да продължи да взема всички необходими мерки за осъществяване на връчването на документа, дори в случаите, когато не е било възможно връчването да се извърши в срок от един месец от получаването на документа, например защото ответникът е бил в отпуск и не е бил в дома си или е бил в командировка и не е бил на работното си място. Въпреки това, за да се избегне неограничено във времето задължение за получаващия орган да взема мерки за осъществяване на връчването на даден документ, предаващият орган следва да може, като използва формуляр А в приложение I, да посочи срок, след който връчването вече не е необходимо.
- (23) За да се осигури ефективността на настоящия регламент, обстоятелствата, при които е възможно да се откаже документ, който трябва да бъде връчен, следва да бъдат сведени до строго ограничени извънредни ситуации.
- (24) Във всички случаи, когато документът, който трябва да бъде връчен, не е съставен на официалния език или на един от официалните езици на мястото на връчването, получаващият орган следва да информира адресата писмено, като използва формуляр Л в приложение I, че адресатът може да откаже да приеме документ, който трябва да бъде връчен, ако той не е нито на език, който адресатът разбира, нито на официалния език или един от официалните езици на мястото на връчване. Това правило следва да важи и за всяко последващо връчване, след като адресатът вече

е упражнил правото на отказ. Правото на отказ следва да се прилага и при връчване чрез дипломатически представители или консулски служители, връчване чрез пощенски услуги, електронно връчване и пряко връчване. Следва да е възможно да се отстрани нередовността на връчването на отказания документ чрез връчване на превод на документа на адресата.

- (25) Ако към документа, който трябва да бъде връчен, е приложен превод, той следва да бъде сертифициран или по друг начин да се приема годин за целите на производството в съответствие с правото на държава членка на произход. Преводът следва да се предостави на държавата членка, в която ще се извършва връчването. Преводът на документи на друг език, с цел гарантиране спазването на настоящия регламент, не засяга възможността получателят да оспори верността на превода в съответствие с правото на държавата членка на сезирания съд.
- (26) Ако адресатът е отказал да приеме документа и съдът или органът, сезиран със съдебното производство, решава след проверка, че отказът е неоснователен, този съд или орган следва да намери подходящ начин да информира адресата на това решение в съответствие с националното право. За да провери дали отказът е бил основателен съдът или органът следва да вземе предвид всички относими данни, които се съдържат в делото, за определяне на езиковите умения на адресата. Където е уместно, при преценката на езиковите умения на адресата съдът или органът може да вземе предвид фактически елементи, например документи, написани от адресата на съответния език, обстоятелството дали професията на адресата предполага специфични езикови умения, обстоятелството дали адресатът е гражданин на държавата членка на сезирания съд, или дали адресатът преди това е пребивавал в тази държава членка за продължителен период от време.
- (27) Тъй като процесуалните правила на отделните държави членки се различават, датата на действителното връчване също варира в различните държави членки. С оглед на това положение и евентуалните трудности, които могат да възникнат, в настоящия регламент следва да се предвиди система, съгласно която датата на връчване се определя от правото на държавата членка адресат. Когато обаче съгласно правото на дадена държава членка документът трябва да се връчи в рамките на определен срок, датата, която се взема предвид по отношение на заявителя, следва да бъде датата, определена от правото на тази държава членка. Такава система с двойни дати съществува само в ограничен брой държави членки. Ако държавите членки прилагат посочената система, те следва да съобщат тази информация на Комисията, която следва да предостави за ползване тази информация по електронен път чрез Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела, създадена с Решение 2001/470/ЕО на Съвета (⁷), и на Европейския портал за електронно правосъдие.
- (28) За улесняване на достъпа до правосъдие, държавите членки следва да посочат еднократна такса с определен размер, свързана с ангажирането на съдебен служител или лице, компетентно според законодателството на държавата членка адресат. Тази такса, следва да съответства на принципите на пропорционалност и недискриминация. Изискването за еднократна такса с определен размер не следва да засяга възможността държавите членки да определят различни такси за различни видове връчване, ако са спазени посочените принципи.
- (29) Всяка държава членка следва да е свободна да извършва връчването на документи на лица, пребиваващи в друга държава членка, пряко чрез пощенски услуги, с препоръчано писмо с обратна разписка или равностойна на нея услуга. Използването на пощенски услуги, независимо дали са частни или публични, следва да е възможно за връчването на документи под формата на различни видове писма, включително пакети от писма.
- (30) В съответствие с установената съдебна практика на Съда на Европейския съюз (⁸) прякото връчване чрез пощенска услуга съгласно настоящия регламент следва да се счита за валидно извършено дори когато документът не е бил връчен лично на адресата, ако е бил връчен на домашния адрес на адресата на пълнолетно лице, което живее в същото домакинство като адресата или е наето на работа там от него и което е в състояние и има желание да приеме документа, освен ако правото на държавата членка на сезирания съд допуска само личното връчване на този документ на адресата.
- (31) За да може съдебните производства с трансграничен елемент да бъдат ефикасни и бързи, са необходими директни, ускорени и сигурни канали за връчване на документи на лица в други държави членки. Ето защо следва да е възможно да се извърши връчването на документи пряко по електронен път на адресат с известен адрес за връчване в друга държава членка. Условието за използване на такъв вид пряко електронно връчване следва да бъдат такива, че да гарантират, че електронното връчване се извършва само посредством електронни средства, предвидени в правото на държавата членка на сезирания съд за местно връчване на документи и следва да осигурят наличието на подходящи гаранции за защита на интересите на адресатите, включително високи технически стандарти и изискване за изрично съгласие на адресата.

(⁷) Решение 2001/470/ЕО на Съвета от 28 май 2001 г. за създаване на Европейска съдебна мрежа по граждански и търговски дела (ОВ L 174, 27.6.2001 г., стр. 25).

(⁸) Решение на Съда от 2 март 2017 г., *Andrew Marcus Henderson срещу Novo Banco SA*, C-354/15, ECLI:EU:C:2017:157.

- (32) Следва да е възможно на адресата да бъдат връчвани документи по електронен път посредством квалифицирани услуги за електронна препоръчана поща по смисъла на Регламент (ЕС) № 910/2014, при условие че адресатът е дал предварително изрично съгласие за използването на електронни средства за целта на връчването на документи в хода на съдебно производство. В такива случаи изрично съгласие може да бъде дадено за конкретно производство или като общо съгласие за връчването на документи в хода на съдебно производство чрез тези средства на връчване. Посоченото съгласие би могло също да се даде, когато съгласно правото на държавата членка на сезирания съд процесуалните документи могат да бъдат връчени чрез електронна система и адресатът е дал съгласието си за използването на тази система за връчването на документи, преди на адресата да са били връчени документи чрез тази система.
- (33) На адресата могат да бъдат връчвани документи по електронен път, без използването на квалифицирани услуги за електронна препоръчана поща по смисъла на Регламент (ЕС) № 910/2014, при условие че адресатът е дал предварително изрично съгласие пред сезирания с производството съд или орган или страната, отговаряща за връчването в същото производство, за използването на електронна поща, изпратена на конкретен електронен адрес в хода на това производство и при условие че бъде представено доказателство за получаването на документа от адресата. Адресатът следва да потвърди получаването на документа, като подпише и изпрати обратна разписка или като върне имейл от електронния адрес, предоставен за връчване от адресата. Обратната разписка може да бъде подписана и по електронен път. С цел да се гарантира сигурността на предаването, държавите членки могат да определят допълнителни условия, при които те ще приемат електронно връчване чрез електронна поща, когато правото им определя по-строги условия по отношение на връчването по електронна поща или когато правото им не разрешава такова връчване по електронна поща. Тези условия могат да се отнасят до въпроси като идентификацията на изпращача и получателя, целостта на изпратените документи и защитата на предаването на данни срещу външна намеса.
- (34) Всяко лице, заинтересовано от конкретно съдебно производство, следва да има възможност да осъществи връчване на документи пряко посредством съдебни служители, длъжностни лица или други компетентни лица от държавата членка, в която следва да се извърши връчването, при условие че такова пряко връчване се допуска от правото на тази държава членка.
- (35) Когато националното право и настоящият регламент позволяват на съда да постанови решението дори когато не е получено удостоверение за връчване или предаване на документа за образуване на производството или друг равносетен документ, следва да се положат всички разумни усилия за получаването на такова удостоверение посредством компетентните власти или органи на държавата членка адресат, преди да бъде постановено решение, като се спазват всякакви други изисквания за защита на интересите на ответника. Освен ако е несъвместимо с националното право, следва да се направят всички разумни усилия ответникът, чийто адрес или потребителски профил са известни на сезирания с производството съд, да бъде уведомен чрез използването на всички налични канали за комуникация, включително съвременна комуникационна технология, че е образувано съдебно производство.
- (36) Комисията следва да изготви наръчник, съдържащ необходимата за правилното прилагане на настоящия регламент информация. Наръчникът следва да бъде достъпен за ползване чрез Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела. Комисията и държавите членки следва да положат всички усилия за осигуряване на актуализирана и пълна информация в наръчника, особено що се отнася до данните за връзка с получаващите и предаващите органи.
- (37) При изчисляване на периодите и сроковете, предвидени в настоящия регламент, следва да се прилага Регламент (ЕИО, Евратом) № 1182/71 на Съвета ⁽⁹⁾.
- (38) С цел актуализиране на формулярите от приложение I към настоящия регламент или внасянето на технически изменения в тези формуляри, на Комисията следва да бъде делегирано правомощието да приема актове в съответствие с член 290 от Договора за функционирането на Европейския съюз във връзка с измененията на посоченото приложение. От особена важност е по време на подготвителната си работа Комисията да проведе подходящи консултации, включително на експертно равнище, и тези консултации да бъдат проведени в съответствие с принципите, заложили в Междунституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество ⁽¹⁰⁾. По-специално, с цел осигуряване на равно участие при подготовката на делегираните актове, Европейският парламент и Съветът получават всички документи едновременно с експертите от държавите членки, като техните експерти получават систематично достъп до заседанията на експертните групи на Комисията, занимаващи се с подготовката на делегираните актове.

⁽⁹⁾ Регламент (ЕИО, Евратом) № 1182/71 на Съвета от 3 юни 1971 г. за определяне на правилата, приложими за срокове, дати и крайни срокове (ОВ L 124, 8.6.1971 г., стр. 1).

⁽¹⁰⁾ ОВ L 123, 12.5.2016 г., стр. 1.

2.12.2020 г.

BG

Официален вестник на Европейския съюз

L 405/45

- (39) За да се гарантират еднакви условия за изпълнение на настоящия регламент, на Комисията следва да бъдат предоставени изпълнителни правомощия. Тези правомощия следва да бъдат упражнявани в съответствие с Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹¹⁾.
- (40) Настоящият регламент следва да има предимство пред разпоредбите на двустранните или многостранните споразумения или договорности, сключени от държавите членки, със същото приложно поле като настоящия Регламент, и по-специално пред Хагската конвенция от 15 ноември 1965 г. за връчване в чужбина на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела, в отношенията между държавите членки, страни по тези споразумения или договорности. Настоящият регламент не е пречка за държавите членки да изпълняват или сключват споразумения или договорности за ускоряване или опростяване на процедурите за предаване на документи, ако тези споразумения или договорности са съвместими с настоящия регламент.
- (41) Основните права и свободи на всички участващи лица, по-специално правото на равен достъп до правосъдие, на недискриминация и защита на личните данни, както и на неприкосновеността на личния живот, следва да се спазват изцяло и да се зачитат в съответствие с правото на Съюза.
- (42) Информацията, предавана в изпълнение на настоящия регламент, следва да се ползва с подходяща защита. Тази защита попада в обхвата на Регламент (ЕС) 2016/679 и Директива 2002/58/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹²⁾. Личните данни, които не са от значение за обработката по конкретно дело, следва да се заличават незабавно.
- (43) В съответствие с точки 22 и 23 от Междунституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество Комисията следва да извърши оценка на настоящия регламент въз основа на информация, събрана чрез специфични мерки за мониторинг, за да оцени реалното въздействие на настоящия регламент и необходимостта от последващи действия. Когато държави членки събират данни относно връчването на документи съгласно настоящия регламент и по-специално информация относно броя на подадените и на получените искания, броя на случаите, в които предаването е извършено по начин, различен от децентрализираната информационна система, броя на получените удостоверения за невръчване на документи, броя на уведомленията за отказ на документи по причини, свързани с езика, получени от предаващите органи, те следва да предоставят на Комисията тези данни за целите на мониторинга. Образецът на софтуерното приложение за свързване, разработен от Комисията като поддържаща система, следва да събира по програмиран начин данните, необходими за целите на мониторинга, а тези данни следва да бъдат предавани на Комисията. Когато държавите членки изберат да използват национална информационна система вместо образца на софтуерното приложение за свързване, разработен от Комисията, посочената система може да бъде оборудвана за програмирано събиране на такива данни и в този случай същите данни следва да бъдат предавани на Комисията.
- (44) Доколкото целите на настоящия регламент не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите членки поради различията между националните норми, уреждащи компетентността и признаването и изпълнението на решенията, а поради прякото приложение и задължителната сила на настоящия регламент могат да бъдат постигнати по-добре на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигане на тези цели.
- (45) В съответствие с член 42, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2018/1725 беше проведена консултация с Европейския надзорен орган по защита на данните, който представи своето становище на 13 септември 2019 г. ⁽¹³⁾.
- (46) За да станат разпоредбите му по-лесно достъпни и разбираеми, Регламент (ЕО) № 1393/2007 следва да бъде отменен и заменен от настоящия регламент.
- (47) В съответствие с член 3 и член 4а, параграф 1 от Протокол № 21 относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към Договора за Европейския съюз и Договора за функционирането на Европейския съюз, Обединеното кралство и Ирландия са нотифицирали желанието си да участват в приемането и прилагането на настоящия регламент.

⁽¹¹⁾ Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията (ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13).

⁽¹²⁾ Директива 2002/58/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 юли 2002 г. относно обработката на лични данни и защита на правото на неприкосновеност на личния живот в сектора на електронните комуникации (Директива за правото на неприкосновеност на личния живот и електронни комуникации) (ОВ L 201, 31.7.2002 г., стр. 37).

⁽¹³⁾ ОВ С 370, 31.10.2019 г., стр. 24.

Този текст служи само за информационни цели и няма правно действие. Институциите на Съюза не носят отговорност за неговото съдържание. Автентичните версии на съответните актове, включително техните преамбюли, са версиите, публикувани в Официален вестник на Европейския съюз и налични в EUR-Lex. Тези официални текстове са пряко достъпни чрез връзките, публикувани в настоящия документ

►В РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2020/1784 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от 25 ноември 2020 година

относно връчване в държавите членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела („връчване на документи“)

(преработен текст)

(ОВ L 405, 2.12.2020 г., стр. 40)

Поправен със:

- C1 Поправка, ОВ L 188, 27.7.2023 г., стр. 61 (2020/1784)
- C2 Поправка, ОВ L 90049, 26.10.2023 г., стр. 1 (2020/1784)
- C3 Поправка, ОВ L 90073, 2.2.2024 г., стр. 1 (2020/1784)

02020R1784 — BG — 02.12.2020 — 000.005 — 2

**РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2020/1784 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ
ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА**

от 25 ноември 2020 година

относно връчване в държавите членки на съдебни и
извънсъдебни документи по граждански или търговски дела
(„връчване на документи“)

(преработен текст)

ГЛАВА I

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 1

Приложно поле

1. Настоящият регламент се прилага за трансграничното връчване на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела. По-специално, той не се прилага по отношение на данъчни, митнически и административни дела или по отношение на отговорността на държава членка за действие или бездействие при упражняване на държавната власт (*acta iure imperii*).

2. С изключение на член 7 настоящият регламент не се прилага, когато адресът на получателя на документ, който трябва да се връчи, е неизвестен.

3. Настоящият регламент не се прилага при връчване на документ в държавата членка на сезирания съд на представител, упълномощен от получателя, независимо от местопребиваването на този получател.

Член 2

Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

- 1) „държава членка на сезирания съд“ означава държавата членка, в която се провежда съдебното производство;
- 2) „децентрализирана информационна система“ означава мрежа от национални информационни системи и оперативно съвместими точки за достъп, за чието действие и управление всяка държава членка носи отделно отговорност и която дава възможност за сигурен и надежден трансграничен обмен на информация между националните информационни системи.

Член 3

Предаващи и получаващи органи

1. Всяка държава членка определя държавни длъжностни лица, органи или други лица, които са компетентни да изпращат съдебни и извънсъдебни документи за връчване в друга държава членка („предаващи органи“).

▼В

2. Всяка държава членка определя държавни длъжностни лица, органи или други лица, които са компетентни да получават съдебни и извънсъдебни документи от друга държава членка („получаващи органи“).

3. Държавите членки могат да определят отделни предаващи и получаващи органи или един или повече органи, които да изпълняват и двете функции. Федералните държави членки, държавите членки, в които се прилагат няколко правни системи и държавите членки с автономни териториални единици могат да определят повече от един такъв орган. Това определяне има действие за срок от пет години и може да бъде подновявано за нови петгодишни срокове.

4. Всяка държава членка предоставя на Комисията следната информация:

- а) наименованията и адресите на получаващите органи по параграфи 2 и 3;
- б) териториалните граници, в които тези получаващи органи са компетентни;
- в) средствата, чрез които тези получаващи органи могат да получават документи за случаите, предвидени в член 5, параграф 4; и
- г) езиците, които те могат да използват при попълване на формулярите, установени в приложение I.

Държавите членки уведомяват Комисията за всяко последващо изменение на посочената в първа алинея информация.

*Член 4***Централен орган**

Всяка държава членка определя централен орган, който е отговорен за:

- а) предоставяне на информация на предаващите органи;
- б) търсене на решения на всички проблеми, които може да възникнат в процеса на предаването на документите за връчване;
- в) в изключителни случаи — препращане на искане за връчване на компетентния получаващ орган, когато е поискано от предаващ орган.

Федерални държави членки, държави членки, в които се прилагат няколко правни системи, и държави членки с автономни териториални единици могат да определят повече от един централен орган.

*Член 5***Средства за комуникация, които се използват от предаващите органи, получаващите органи и централните органи**

1. Документите, които трябва да бъдат връчени, исканията, потвържденията, разписките, удостоверенията и съобщенията, за които се използват формулярите от приложение I и които се обменят между предаващите и получаващите органи, между тези органи и централните органи или между централните органи на

▼B

различни държави членки, се предават чрез сигурна и надеждна децентрализирана информационна система. Тази децентрализирана информационна система се основава на оперативно съвместимо решение, например e-CODEX.

2. Общата правна рамка за използването на квалифицирани удостоверителни услуги, съдържаща се в Регламент (ЕС) № 910/2014, се прилага по отношение на документите, които трябва да бъдат връчени, исканията, потвържденията, разписките, удостоверенията и съобщенията, предавани чрез децентрализираната информационна система.

3. Когато върху документите, които трябва да бъдат връчени, исканията, потвържденията, разписките, удостоверенията и другите съобщения, посочени в параграф 1 от настоящия член, се изисква да бъде поставен или вече е поставен печат или саморъчен подпис, вместо този печат или подпис може да се използва „квалифициран електронен печат“ или „квалифициран електронен подпис“ по смисъла на Регламент (ЕС) № 910/2014.

4. Когато предаването в съответствие с параграф 1 не е възможно поради срив в децентрализираната информационна система или поради наличието на изключителни обстоятелства, предаването се извършва с най-бързите и най-подходящите алтернативни средства, като се отчита необходимостта от осигуряване на надеждност и сигурност.

*Член 6***Правна сила на електронните документи**

Правната сила и допустимостта като доказателство в производството на документи, които се предават чрез децентрализираната информационна система, не могат да бъдат отричани или отказани единствено на основание, че те са в електронна форма.

*Член 7***Помощ при търсене на неизвестен адрес**

1. Когато адресът на получателя на съдебния или извънсъдебния документ, който трябва да се връчи в друга държава членка, не е известен, тази държава членка предоставя помощ за установяването на адреса по поне един от следните начини:

- а) определяне на органи, до които предаващите органи могат да подават искания за установяване на адреса на получателя;
- б) предоставяне на възможността за лица от други държави членки да отправят искания, включително по електронен път, за информация относно адреси на получатели пряко до адресните регистри или до други обществено достъпни бази данни, чрез стандартен формуляр, достъпен на Европейския портал за електронно правосъдие; или
- в) предоставяне на подробна информация чрез Европейския портал за електронно правосъдие за това как може да се открият адресите на получателите.

▼В

2. Всяка държава членка предоставя на Комисията следната информация, с оглед предоставянето ѝ за ползване чрез Европейския портал за електронно правосъдие:

- а) начините, чрез които държавата членка ще предоставя помощ на своята територия съгласно параграф 1;
- б) когато е подходящо, наименованията и данните за връзка с органите, посочени в параграф 1, букви а) и б);
- в) дали органите на държавата членка адресат подават по своя собствена инициатива искания за информация относно адресите до адресни регистри или други бази данни в случаите, когато адресът, посочен в искането за връчване, не е точен.

Държавите членки уведомяват Комисията за всяко последващо изменение на посочената в първа алинея информация.

ГЛАВА II**СЪДЕБНИ ДОКУМЕНТИ***Раздел 1****Предаване и връчване на съдебни документи****Член 8***Предаване на документи**

1. Съдебните документи се предават пряко и възможно най-бързо между предаващите и получаващите органи.

2. Документът, който трябва да се предаде, се придружава от искане, изготвено при използване на формуляр А. Формулярът се попълва на официалния език на държавата членка адресат, или ако в тази държава членка има няколко официални езика – на официалния език или на един от официалните езици на мястото, където трябва да се извърши връчването, или на друг език, който тази държава членка е посочила, че ще приеме.

Всяка държава членка съобщава на Комисията всеки официален език на Съюза, различен от нейния собствен език, на който може да се попълни формуляра.

3. Документите, предавани съгласно настоящия регламент се освобождават от изисквания за легализация или всяка друга подобна формалност.

4. В случай че предаващият орган поиска копие от документа, изпратен на хартиен носител в съответствие с член 5, параграф 4, да бъде върнато заедно с удостоверението, посочено в член 14, той изпраща този документ в два екземпляра.

*Член 9***Превод на документите**

1. Предаващият орган, на който заявителят е подал документа с цел неговото предаване, уведомява заявителя, че адресатът може да откаже да приеме документа, ако той не е на един от езиците, предвидени в член 12, параграф 1.

▼B

2. Заявителят поема всички разходи по превода преди предаването на документа, без това да засяга евентуални последващи решения на съда или на компетентния орган относно присъждането на такива разходи.

*Член 10***Получаване на документи от получаващия орган**

1. При получаване на документ, получаващият орган автоматично изпраща на предаващия орган обратна разписка във възможно най-кратък срок чрез децентрализираната информационна система, или когато потвърждението се изпраща по друг начин – възможно най-бързо и във всички случаи в срок от седем дни от получаването, като използва формуляр Г в приложение I.

2. В случай че искането за връчване не може да бъде изпълнено въз основа на предадените информация или документи, получаващият орган се свързва без необосновано забавяне с предаващия орган с цел да получи липсващите информация или документи, като използва формуляр Д в приложение I.

3. Когато искането за връчване очевидно попада извън приложното поле на настоящия регламент или връчването е невъзможно поради неспазване на формалните изисквания, след получаването им искането и изпратените документи се връщат без необосновано забавяне на предаващия орган заедно с уведомление за връщане, като се използва формуляр Е в приложение I.

4. Когато получаващ орган получава документ за връчване, за който няма местна компетентност да го връчи, той изпраща този документ без ненужно забавяне, заедно с искането, на получаващия орган, който има местна компетентност в държавата членка адресат, ако искането отговаря на условията, установени в член 8, параграф 2. Получаващият орган едновременно с това уведомява съответно предаващия орган, като използва формуляр Ж в приложение I. При получаване на документа и на искането от получаващия орган, който има местна компетентност в държавата членка адресат, този получаващ орган изпраща обратна разписка на предаващия орган възможно най-бързо и във всички случаи не по-късно от седем дни от получаването, като използва формуляр З в приложение I.

*Член 11***Връчване на документи**

1. Получаващият орган сам връчва документа или осигурява връчването му в съответствие със законодателството на държавата членка адресат, или по конкретен начин, поискан от предаващия орган, освен ако този начин е несъвместим с правото на тази държава членка.

▼В

2. Получаващият орган взема всички необходими мерки за осъществяване на връчването на документа във възможно най-кратък срок и във всички случаи в срок от един месец от получаването му. Ако връчването в срок от един месец от получаването на документа се окаже невъзможно, получаващият орган:

- а) незабавно информира предаващия орган чрез формуляр К в приложение I или — ако предаващият орган е поискал информация чрез формуляр И в приложение I — като използва формуляр И в приложение I; и
- б) продължава да предприема всички необходими мерки за осъществяване на връчването на документа, когато връчването изглежда осъществимо в разумен срок, освен ако предаващият орган е посочил, че връчването вече не е необходимо.

*Член 12***Отказ от приемане на документ**

1. Адресатът може да откаже да приеме документ, който трябва да бъде връчен, ако този документ не е съставен или не е придружен от превод на:

- а) език, който адресатът разбира; или
- б) официалния език на държавата членка адресат, или, при наличие на няколко официални езика в тази държава членка, официалния език или един от официалните езици на мястото, където трябва да се осъществи връчването.

2. Получаващият орган информира адресата за правото, предвидено в параграф 1, когато документът не е съставен или не е придружен от превод на език, посочен в буква б) от същия параграф, като приложи към документа, който трябва да бъде връчен, формуляр Л в приложение I, изготвен на:

- а) официалния език или един от официалните езици на държавата членка на произход; и
- б) език, посочен в параграф 1, буква б).

Ако има индикации, че адресатът разбира официален език на друга държава членка, формуляр Л в приложение I се прилага също и на този език.

Когато държава членка преведе формуляр Л в приложение I на език на трета държава, тя изпраща на Комисията този превод с оглед предоставянето му за ползване на Европейския портал за електронно правосъдие.

3. Адресатът може да откаже да приеме документ или в момента на самото връчване, или в срок до две седмици от момента на връчването чрез писмена декларация за отказ от приемане. За тази цел адресатът може да върне на получаващия орган или формуляр Л в приложение I, или друга писмена декларация, указваща, че адресатът отказва да приеме документа заради езика, на който той е бил връчен.

▼B

4. В случай че получаващият орган е уведомен, че адресатът отказва да получи документа в съответствие с параграфи 1, 2 и 3, той незабавно уведомява предаващия орган чрез удостоверение за връчване или невръчване, използвайки формуляр К в приложение I, и връща искането и, когато е наличен, всеки документ, за който е поискан превод.

5. Последиците от отказа от приемане на документ могат да бъдат отстранени, като на адресата, в съответствие с настоящия регламент, бъде връчен посоченият документ, придружен от превод на език, предвиден в параграф 1. В такъв случай за дата на връчването на документа се смята датата, на която документът и неговия превод са били връчени в съответствие със законодателството на държавата членка адресат. Когато обаче законодателството на държава членка изисква документ да бъде връчен в рамките на определен срок, датата, която се взема предвид по отношение на заявителя, е датата на връчването на първоначалния документ, определена в съответствие с член 13, параграф 2.

6. Параграфи 1—5 се прилагат и за другите начини на предаване и връчване на съдебни документи, предвидени в раздел 2.

7. За целите на параграфи 1 и 2 дипломатическите представители или консулските служители, в случаите когато връчването се извършва съгласно член 17 и органът или лицето, в случаите когато връчването се извършва съгласно член 18, член 19 или член 20, информират адресата, че може да откаже да приеме документа, като изпрати на тези представители или служители или съответно на този орган или това лице формуляр Л в приложение I или писмена декларация за отказ.

Член 13**Дата на връчването**

1. Без да се засягат разпоредбите на член 12, параграф 5, за дата на връчване, извършено съгласно член 11 се смята датата, на която документът е бил връчен в съответствие с правото на държавата членка адресат.

2. Когато обаче държава членка изисква документ да се връчи в рамките на определен срок, датата, която се взема предвид по отношение на заявителя, е датата, определена от правото на тази държава членка.

3. Настоящият член се прилага и за другите начини на предаване и връчване на съдебни документи, предвидени в раздел 2.

▼B

Член 14

Удостоверение за връчване и копие от връчения документ

1. Когато бъдат изпълнени свързаните с връчването на документа формални изисквания, приемащият орган издава удостоверение за изпълнение на тези изисквания въз основа на формуляр К в приложение I и го изпраща на предаващия орган, придружено от копие на връчения документ в случаите, за които се прилага член 8, параграф 4.

2. Удостоверението, посочено в параграф 1 се попълва на официалния език или на един от официалните езици на държавата членка на произход, или на друг език, който държавата членка на произход е посочила, че ще приеме. Всяка държава членка посочва всеки официален език на съюза, различен от нейния собствен език, на който може да се попълни формуляр К в приложение I.

Член 15

Разноски по връчването

1. Връчването на съдебни документи, произхождащи от държава членка, не поражда никакво задължение за плащането или възстановяването на такси или разноски за услуги, предоставени от държавата членка адресат.

2. Чрез дерогация от параграф 1 заявителят заплаща или възстановява разноските за:

- а) използването на съдебен служител или лице, компетентно съгласно законодателството на държавата членка адресат;
- б) използването на конкретен начин на връчване.

Държавите членки установяват еднократна такса с определен размер за използването на съдебен служител или лице, компетентно съгласно правото на държавата членка адресат. Тази такса съответства на принципите за пропорционалност и недискриминация. Държавите членки уведомяват Комисията относно такива такси с определени размери.

РАЗДЕЛ 2

Други начини за предаване и връчване на съдебни документи

Член 16

Предаване по дипломатически или консулски път

При изключителни обстоятелства всяка държава членка може да използва дипломатически или консулски път за предаване на съдебни документи с цел връчване до органите за връчване или централните органи на друга държава членка.

Член 17

Връчване от дипломатически представители или консулски служители

1. Всяка държава членка може да връчва съдебни документи на лица, пребиваващи в друга държава членка, без използването на принудителни мерки, пряко чрез своите дипломатически представители или консулски служители.

▼B

2. Държава членка може да уведоми Комисията, че се противопоставя на връчване на съдебни документи, както е посочено в параграф 1, на нейна територия, освен ако документите трябва да бъдат връчени на граждани на държавата членка, в която са били издадени.

*Член 18***Връчване чрез пощенски услуги**

Връчването на съдебни документи може да се извърши пряко чрез пощенски услуги на лица, които се намират в друга държава членка, посредством препоръчано писмо с обратна разписка или по равностоеен начин.

*Член 19***Връчване по електронен път**

1. Връчването на съдебни документи може да се извърши пряко на лице, което има известен адрес за връчване в друга държава членка, посредством всички електронни начини, предвидени в правото на държавата членка на сезирания съд за национално връчване на документи, при условие че:

- а) документите са изпратени и получени посредством квалифицирани услуги за електронна препоръчана поща по смисъла на Регламент (ЕС) № 910/2014 и при условие че адресатът е дал предварително изрично съгласие за използването на електронни средства на връчването на документи в хода на съдебно производство; или
 - б) адресатът е дал предварително изрично съгласие пред сезирания с производството съд или орган, или пред страната, отговаряща за връчването на документи в това производство, за използването на електронна поща, изпратена на конкретен електронен адрес за целта на връчване на документи в хода на това производство и адресатът потвърждава получаването на документа с обратна разписка, в която е посочена датата на получаване.
2. С цел да се гарантира сигурността на предаването, всяка държава членка може да определи и уведоми Комисията за допълнителните условия, при които тя ще приема електронно връчване, посочено в параграф 1, буква б), когато правото ѝ определя строги условия в това отношение или не разрешава електронно връчване по електронна поща.

*Член 20***Пряко връчване**

1. Всяко заинтересовано от конкретно съдебно производство лице може да извърши връчването на съдебни документи пряко посредством съдебни служители, длъжностни лица или други компетентни лица от държавата членка, в която следва да се извърши връчването, при условие че такова пряко връчване се допуска от правото на тази държава членка.

▼B

2. Държава членка, която разрешава пряко връчване, предоставя на Комисията информация за това на кои професии или компетентни лица е разрешено да извършват пряко връчване на документи на нейна територия. Комисията предоставя за ползване тази информация чрез Европейския портал за електронно правосъдие.

ГЛАВА III**ИЗВЪНСЪДЕБНИ ДОКУМЕНТИ***Член 21***Предаване и връчване на извънсъдебни документи**

Извънсъдебни документи могат да бъдат предадени и връчени в друга държава членка в съответствие с настоящия регламент.

ГЛАВА IV**ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ***Член 22***Неявяване на ответник**

1. Когато даден документ за образуване на производство или друг равностоен документ е трябвало да бъде предаден на друга държава членка, за да бъде връчен съгласно настоящия регламент, и ответникът не се е явил, съдебно решение не се постановява, докато не се установи, че връчването или предаването на документа са били извършени в срок, достатъчен, за да позволи на ответника да организира защита, и че:

а) документът е бил връчен по начин, предписан от вътрешното право на държавата членка адресат за връчване на документи по местни производства на лица, намиращи се на нейна територия; или

б) документът действително е връчен на ответника или в место-пребиваване на ответника по друг начин, предвиден в настоящия регламент;

2. Всяка държава членка може да уведоми Комисията за факта, че съдът, независимо от параграф 1, може да постанови решение, въпреки че не е получено удостоверение, потвърждаващо връчването на документа за образуване на производство или неговия еквивалент, ако са налице всички посочени условия:

а) документът е предаден по един от начините, предвидени в настоящия регламент;

б) от деня на предаване на документа е изминал срок, определен като достатъчен от съда по конкретното дело, но не по-кратък от шест месеца;

▼B

- в) не е получено никакво удостоверение, въпреки че са положени всички разумни усилия за получаването му чрез компетентните власти или органи на държавата членка адресат.

Посочената информация се предоставя за ползване чрез Европейския портал за електронно правосъдие.

3. Независимо от параграфи 1 и 2 при обосновани спешни случаи съдът може да разпорежи всякакви временни или обезпечителни мерки.

4. Когато даден документ за образуване на производство или друг равностоен документ е трябвало да бъде предаден на друга държава членка, за да бъде връчен в съответствие с настоящия регламент, и е постановено решение срещу ответник, който не се е явил, съдът има право да освободи ответника от последиците от изтичане на срока за обжалване на решението, ако са изпълнени следните две условия:

- а) ответникът не по своя вина не се е запознал своевременно с документа, за да организира защита, или не е научил за решението, за да може да го обжалва; и
- б) основанията за обжалване, посочени от ответника, не изглеждат лишени от основание.

Молба за такова възстановяване на срока може да бъде подадена само в разумен срок след като ответникът е узнал за решението.

Всяка държава членка може да уведоми Комисията за факта, че молба за възстановяване на срок няма да бъде приета за разглеждане, ако е била подадена след изтичане на срок, определен от държавата членка в това уведомление. Този срок не може да е по-кратък от една година, считано от постановяването на решението. Посочената информация се предоставя за ползване чрез Европейския портал за електронно правосъдие.

5. Параграф 4 не се прилага за решенията, които се отнасят до гражданското състояние или правоспособността и дееспособността на лицата.

Член 23**Изменение на приложение I**

На Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 24 за изменение на приложение I с цел актуализиране на формулярите, установени в него, или извършване на технически промени в тях.

Член 24**Упражняване на делегирането**

1. Правомощието да приема делегирани актове се предоставя на Комисията при спазване на предвидените в настоящия член условия.

▼В

2. Правомощието да приема делегирани актове, посочено в член 23, се предоставя на Комисията за срок от пет години, считано от 22 декември 2020 година. Комисията изготвя доклад относно делегирането на правомощия не по-късно от девет месеца преди изтичането на петгодишния срок. Делегирането на правомощия се продължава мълчаливо за срокове с еднаква продължителност, освен ако Европейският парламент или Съветът не възразят срещу подобно продължаване не по-късно от три месеца преди изтичането на всеки срок.

3. Делегирането на правомощия, посочено в член 23, може да бъде оттеглено по всяко време от Европейския парламент или от Съвета. С решението за оттегляне се прекратява посоченото в него делегиране на правомощия. Оттеглянето поражда действие в деня след публикуването на решението в *Официален вестник на Европейския съюз* или на по-късна дата, посочена в решението. То не засяга действителността на делегираните актове, които вече са в сила.

4. Преди приемането на делегиран акт Комисията се консултира с експерти, определени от всяка държава членка, в съответствие с принципите, залегнали в Междунституционалното споразумение за по-добро законотворчество от 13 април 2016 г.

5. Веднага след като приеме делегиран акт, Комисията нотифицира акта едновременно на Европейския парламент и на Съвета.

6. Делегиран акт, приет съгласно член 23, влиза в сила единствено ако нито Европейският парламент, нито Съветът не са представили възражения в срок от два месеца след нотифицирането на същия акт на Европейския парламент и на Съвета или ако преди изтичането на този срок и Европейският парламент, и Съветът са уведомили Комисията, че няма да представят възражения. Посоченият срок се удължава с два месеца по инициатива на Европейския парламент или на Съвета.

Член 25

Приемане на актове за изпълнение от Комисията

1. Комисията приема актове за изпълнение за създаване на децентрализираната информационна система, в които установява следното:

- а) техническите спецификации, определящи начините на комуникация по електронен път за целите на децентрализираната информационна система;
- б) техническите спецификации за протоколите за комуникация;
- в) целите, свързани със сигурността на информацията, и съответните технически мерки, гарантиращи минимални стандарти за сигурност на информацията при обработването и съобщаването на информация в рамките на децентрализираната информационна система;

▼B

- г) целите за минимална наличност и евентуалните свързани с тях технически изисквания за услугите, предоставяни от децентрализираната информационна система;
- д) създаването на управителен комитет, включващ представители на държавите членки, за да се гарантира функционирането и поддръжката на децентрализираната информационна система за постигане на целите на настоящия регламент.
2. Актовете за изпълнение, посочени в параграф 1 от настоящия член, се приемат до 23 март 2022 г. в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 26, параграф 2.

*Член 26***Процедура на комитет**

1. Комисията се подпомага от комитет. Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.
2. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 5 от Регламент (ЕС) № 182/2011.

*Член 27***Образец на софтуерно приложение за свързване**

1. Комисията отговаря за създаването, поддръжката и бъдещото развиване на образец на софтуерно приложение за свързване, който държавите членки могат да изберат да прилагат като поддържаща система вместо национална информационна система. Създаването, поддръжката и бъдещото развиване на образца на софтуерно приложение за свързване се финансират от общия бюджет на Съюза.
2. Комисията безплатно осигурява, поддържа и оказва подкрепа за свързване на софтуерните компоненти, които са в основата на точките за достъп.

*Член 28***Разходи за децентрализираната информационна система**

1. Всяка държава членка поема разходите за инсталацията, експлоатацията и поддръжката на своите точки за достъп, свързващи националните информационни системи в рамките на децентрализираната информационна система.
2. Всяка държава членка поема разходите за създаването и адаптирането на националните си информационни системи с цел осигуряване на оперативната им съвместимост с точките за достъп, както и разходите за управлението, експлоатацията и поддръжката на тези системи.
3. Параграфи 1 и 2 се прилагат, без да се засяга възможността на държавите членки да кандидатстват за отпускане на безвъзмездни средства по финансовите програми на Съюза за финансиране на дейностите, посочени в тези параграфи.

Член 29

Съотношение със споразумения или договорености между държавите членки

1. В своето приложно поле настоящият регламент има предимство пред разпоредбите на двустранни или многостранни споразумения или договорености, сключени от държавите членки, и по-специално Хагската конвенция от 15 ноември 1965 г. за връчване в чужбина на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела, в отношенията между държавите членки, които са страни по тях.
2. Настоящият регламент не пречи държави членки да изпълняват или сключват споразумения или договорености за ускоряване или допълнително опростяване на процедурите за предаване на документи, ако тези споразумения или договорености са съвместими с настоящия регламент.
3. Държавите членки изпращат на Комисията:
 - а) копие от всяко от посочените в параграф 2 споразумения или договорености, сключени между държавите членки, както и проекти на всяко от тези споразумения или договорености, които те възнамеряват да приемат; и
 - б) всяко денонсиране или всички изменения на тези споразумения или договорености.

Член 30

Правна помощ

Настоящият регламент не засяга прилагането на член 24 от Хагската конвенция за гражданското производство от 1 март 1954 г. или член 13 от Конвенцията за международен достъп до правосъдие от 25 октомври 1980 г. между държавите членки, страни по тези конвенции.

Член 31

Защита на предадената информация

1. Всяка обработка на лични данни, извършвана съгласно настоящия регламент, включително обменът или предаването на лични данни от компетентните органи, се извършва в съответствие с Регламент (ЕС) 2016/679.

Всеки обмен или предаване на данни от компетентните органи на равнището на Съюза следва да бъде предприет в съответствие с Регламент (ЕС) 2018/1725.

Личните данни, които не са от значение за разглеждането на конкретен случай, се заличават незабавно.

2. Компетентният орган или компетентните органи съгласно националното право се считат за администратори по смисъла на Регламент (ЕС) 2016/679 по отношение на обработката на лични данни по силата на настоящия регламент.

▼В

3. Без да се засягат параграфи 1 и 2, информацията, която е предадена съгласно настоящия регламент, се използва от получаващия орган само за целта, за която е изпратена.
4. Получаващите органи гарантират, че подобна информация остава поверителна, в съответствие с тяхното национално право.
5. Параграфи 3 и 4 не засягат националните закони, които дават право на лицата, за които се отнасят данните, да бъдат информирани относно начина, по който се използва информацията, предавана съгласно настоящия регламент.
6. Настоящият регламент не засяга Директива 2002/58/ЕО.

*Член 32***Зачитане на основните права съгласно правото на Съюза**

Основните права и свободи на всички участващи лица се спазват изцяло и се зачитат в съответствие с правото на Съюза, по-специално правото на равен достъп до правосъдие, на недискриминация и защита на личните данни, както и на неприкосновеността на личния живот.

*Член 33***Оповестяване, публикуване и наръчник**

1. Държавите членки предоставят на Комисията информацията, посочена в членове 3, 7, 12, 14, 17, 19, 20 и 22.

Държавите членки уведомяват Комисията дали тяхното национално право изисква даден документ да бъде връчен в рамките на определен срок, както е посочено в член 12, параграф 5 и член 13, параграф 2.

2. Държавите членки могат да нотифицират Комисията, ако са в състояние да задействат децентрализираната информационна система по-рано от изискваното в настоящия регламент. Комисията предоставя за ползване тази информация по електронен път, по-специално чрез Европейския портал за електронно правосъдие.

▼СЗ

3. Комисията публикува оповестената съгласно параграф 1 информация чрез подходящи средства, включително посредством европейския портал за електронно правосъдие.

▼В

4. Комисията изготвя и редовно актуализира наръчник, съдържащ посочената в параграф 1 информация. Тя предоставя за ползване наръчника по електронен път, по-специално чрез Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела и на Европейския портал за електронно правосъдие.

*Член 34***Мониторинг**

1. До 2 юли 2023 г., Комисията въвежда подробна програма за мониторинг на крайните продукти, резултатите и въздействието на настоящия регламент.

▼B

2. В програмата за мониторинг се посочват действията, които трябва да бъдат предприети от Комисията и от държавите членки за мониторинг на крайните продукти, резултатите и въздействието на настоящия регламент. В нея се посочва кога данните, посочени в параграф 3 ще бъдат събрани за първи път, което ще е най-късно 2 юли 2026 г. и на какви интервали след това трябва да се събират тези данни.
3. Държавите членки предоставят на Комисията следните данни, необходими за целите на мониторинга, когато има такива:
- а) броят на исканията за връчването на документи, изпратени в съответствие с член 8;
 - б) броят на исканията за връчването на документи, изпълнени в съответствие с член 11;
 - в) броят на случаите, при които искането за връчване на документи е предадено чрез средства, различни от децентрализираната информационна система, в съответствие с член 5, параграф 4;
 - г) броят на получените удостоверения за невръчване на документи;
 - д) броят на отказите за получаване на документи на основания, свързани с езика, получени от предаващите органи.
4. Образецът на софтуерно приложение за свързване и, когато има такава възможност – националната поддържаща система, събират по програмиран начин данните, посочени в параграф 3, букви а), б) и г), и редовно да ги предават на Комисията.

*Член 35***Оценка**

1. Не по-късно от пет години от датата на прилагане на член 5 в съответствие с член 37, параграф 2 Комисията извършва оценка на настоящия регламент и представя основните си констатации от нея в доклад до Европейския парламент, Съвета и Европейския икономически и социален комитет, придружен, при необходимост, от законодателно предложение.
2. Държавите членки предоставят на Комисията информацията, необходима за изготвянето на доклада, посочен в параграф 1.

*Член 36***Отмяна**

1. Регламент (ЕО) № 1393/2007 се отменя, считано от датата на прилагане на настоящия регламент, с изключение на членове 4 и 6 от Регламент (ЕО) № 1393/2007, които се отменят, считано от датата на прилагане на членове 5, 8 и 10, посочена в член 37, параграф 2 от настоящия регламент.

▼B

2. Позоваванията на отменения регламент се считат за позовавания на настоящия регламент и се четат съгласно таблицата на съответствието от приложение III.

*Член 37***Влизане в сила и прилагане**

1. Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Прилага се, считано от 1 юли 2022 година.

2. Членове 5, 8 и 10 се прилагат от първия ден на месеца, следващ изтичането на срока от три години от датата на влизане в сила на актовете за изпълнение, посочени в член 25.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко в държавите членки в съответствие с Договорите.

4д i)

Член 24 от Регламента относно цифровизацията*

**Регламент (ЕС) 2023/2844 на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2023 година относно цифровизацията на съдебното сътрудничество и на достъпа до правосъдие по трансгранични гражданскоправни, търговскоправни и наказателноправни въпроси и за изменение на определени актове в областта на съдебното сътрудничество*

Член 24

Изменения на Регламент (ЕС) 2020/1784

Регламент (ЕС) 2020/1784 се изменя, както следва:

- 1) В член 12 параграф 7 се заменя със следното:

„7. За целите на параграфи 1 и 2 дипломатическите представители или консулските служители, в случаите когато връчването се извършва съгласно член 17, и органът или лицето, в случаите когато връчването се извършва съгласно членове 18, 19, 19а или 20, информират адресата, че може да откаже да приеме документа, като изпрати на тези представители или служители или съответно на този орган или това лице формуляр Л в приложение I или писмена декларация за отказ.“

- 2) В член 13 параграф 3 се заменя със следното:

„3. Настоящият член се прилага и за другите начини на предаване и връчване на съдебни документи, предвидени в раздел 2 с изключение на член 19а.“

- 3) Въмъква се следният член:

„Член 19а

Електронно връчване чрез европейската точка за електронен достъп

1. Връчването на съдебни документи може да се извърши пряко на лице, което има известен адрес за връчване в друга държава членка, чрез европейската точка за електронен достъп, създадена съгласно член 4, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2023/2844 на Европейския парламент и на Съвета (*), при условие че адресатът е дал предварително изрично съгласие за използването на това електронно средство за връчване на документи в хода на съответното съдебно производство.

2. Адресатът потвърждава получаването на документите с обратна разписка, включително датата на получаване. Датата на връчване на документите е датата, посочена в обратната разписка. Същото правило важи и за случая на отказ за приемане на документи, чиито последици са били отстранени в съответствие с член 12, параграф 5.

(*) Регламент (ЕС) 2023/2844 на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2023 г. относно цифровизацията на съдебното сътрудничество и на достъпа до правосъдие по трансгранични гражданскоправни, търговскоправни и наказателноправни въпроси и за изменение на определени актове в областта на съдебното сътрудничество (ОВ L, 2023/2844, 27.12.2023 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2844/oj>).“

- 4) В член 37 се добавя следният параграф:

„3. Член 19а се прилага от първия ден на месеца, следващ изтичането на срока от две години от датата на влизане в сила на актовете за изпълнение, посочени в член 10, параграф 3, буква а) от Регламент (ЕС) 2023/2844.“

4e

Регламент (ЕС) 2023/2844 на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2023 година относно **цифровизацията** на съдебното сътрудничество и на достъпа до правосъдие по трансгранични гражданскоправни, търговскоправни и наказателноправни въпроси и за изменение на определени актове в областта на съдебното сътрудничество

[Изменения и съдебна практика на Съда на ЕС](#)

2023/2844

27.12.2023 г.

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2023/2844 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от 13 декември 2023 година

относно цифровизацията на съдебното сътрудничество и на достъпа до правосъдие по трансгранични гражданскоправни, търговскоправни и наказателноправни въпроси и за изменение на определени актове в областта на съдебното сътрудничество

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 81, параграф 2, букви д) и е) и член 82, параграф 1, буква г) от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет ⁽¹⁾,

в съответствие с обикновената законодателна процедура ⁽²⁾,

като имат предвид, че:

- (1) В съобщението си от 2 декември 2020 г., озаглавено „Цифровизация на правосъдието в ЕС — Инструментарий от възможности“ Комисията установи необходимостта от осъвременяване на законодателната рамка за трансграничните процедури на Съюза в областта на гражданското, търговското и наказателното право, в съответствие с принципа „цифров по подразбиране“, като същевременно бъдат осигурени всички необходими гаранции за избягване на социалното изключване и бъдат гарантирани взаимно доверие, оперативна съвместимост и сигурност.
- (2) За да се постигне напълно функционално пространство на свобода, сигурност и правосъдие, е важно всички държави членки да се стремят да намалят всякакви съществуващи различия по отношение на цифровизацията на системите и да се възползват от възможностите, предлагани от съответните механизми на Съюза за финансиране.
- (3) С цел да се засилят съдебното сътрудничество и достъпът до правосъдие правните актове на Съюза, в които се предвижда комуникация между компетентните органи, включително органите и агенциите на Съюза, и между компетентните органи и физическите и юридическите лица по гражданскоправни и търговскоправни въпроси, следва да бъдат допълнени, като бъдат установени условия за осъществяването на такава комуникация чрез цифрови средства.
- (4) Настоящият регламент има за цел да подобри ефикасността и ефективността на съдебните процедури и да улесни достъпа до правосъдие чрез цифровизиране на съществуващите канали за комуникация, което следва да доведе до икономии на разходи и време, до намаляване на административната тежест и до подобряване на устойчивостта в случай на непреодолима сила за всички органи, които участват в трансгранично съдебно сътрудничество. Използването на цифрови канали за комуникация между компетентните органи следва да доведе до намаляване на забавянията при разглеждането на делата, както и в дългосрочен план. Това следва да бъде от полза за физическите лица, правните субекти и компетентните органи на държавите членки и да засили доверието в правосъдните системи. Цифровизацията на каналите за комуникация ще бъде от полза и в областта на трансграничните наказателни производства, както и в контекста на борбата на Съюза с престъпността. В тази връзка високата степен на сигурност, която може да бъде осигурена от цифровите канали за комуникация, представлява също така стъпка напред по отношение на гарантирането на правата на засегнатите лица, като например правото на зачитане на личния и семейния им живот и правото на защита на личните им данни.
- (5) Основните права и свободи на всички лица, засегнати от електронния обмен на данни съгласно настоящия регламент, и по-специално правото на ефективен достъп до правосъдие, правото на справедлив съдебен процес, принципът на недискриминация, правото на зачитане на личния и семейния живот и правото на защита на личните данни, следва да се защитат изцяло в съответствие с правото на Съюза.

⁽¹⁾ ОВ С 323, 26.8.2022 г., стр. 77.

⁽²⁾ Позиция на Европейския парламент от 23 ноември 2023 г. (все още непубликувана в Официален вестник) и решение на Съвета от 8 декември 2023 г.

- (6) При изпълнението на своите задължения съгласно настоящия регламент всички субекти следва да спазват принципа на независимост на съдебната власт, като зачитат принципа на разделение на властите и другите принципи на правовата държава.
- (7) Ефективният достъп до правосъдие е основна цел на пространството на свобода, сигурност и правосъдие. Цифровата трансформация е ключова стъпка към подобряване на достъпа до правосъдие и на ефикасността, качеството и прозрачността на правосъдните системи.
- (8) Важно е да се разработят подходящи канали и инструменти, за да се гарантира, че правосъдните системи могат да си сътрудничат ефикасно по цифров път. Поради това е от съществено значение на равнището на Съюза да се създаде единен инструмент на информационните технологии, който да позволява бърз, пряк, оперативно съвместим, надежден, достъпен, сигурен и ефикасен трансграничен електронен обмен на данни по съдебни дела между компетентните органи. Комисията и държавите членки следва да гарантират, че в цифровата трансформация на правосъдните системи участват юристи.
- (9) Разработени са инструменти за цифров обмен на данни по съдебни дела, които позволяват да се избегне замяната или необходимостта от съпоставящи изменения на съществуващите информационни системи, които вече са въведени в държавите членки. Основният разработен до момента инструмент от този вид е системата за комуникация в областта на електронното правосъдие посредством онлайн обмен на данни (e-CODEX), правната уредба за която е установена в Регламент (ЕС) 2022/850 на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁾ с цел да се гарантира бърз, пряк, оперативно съвместим, устойчив, надежден и сигурен трансграничен електронен обмен на данни по съдебни дела между компетентните органи.
- (10) Цифровизацията на производствата следва да гарантира достъп до правосъдие за всички, включително за хората с увреждания. Децентрализираната информационна система и европейската точка за електронен достъп, създадени с настоящия регламент, следва да отговарят на изискванията за достъпност на уебсайтовете, установени в Директива (ЕС) 2016/2102 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾. Същевременно методите на електронно плащане, посочени в настоящия регламент, следва да отговарят на изискванията за достъпност, установени в Директива (ЕС) 2019/882 на Европейския парламент и на Съвета ⁽³⁾.
- (11) Създаването на цифрови канали за трансгранична комуникация ще допринесе пряко за подобряване на достъпа до правосъдие, като предостави възможност на физическите и юридическите лица да търсят защита на своите права и да предявяват своите претенции, да завеждат дела и да обменят в цифров вид данни по съдебни дела със съдебни или с други компетентни органи, по процедури, които попадат в обхвата на правото на Съюза в областта на гражданско-правните и търговскоправните въпроси.
- (12) За да се гарантира, че инструментите за електронна комуникация оказват положително въздействие върху достъпа до правосъдие, държавите членки следва да заделят достатъчно ресурси за подобряването на цифровите умения и грамотност на гражданите и следва да обърнат специално внимание на това да се гарантира, че липсата на цифрови умения не се превръща в пречка за използването на децентрализираната информационна система. Държавите членки следва да осигурят предлагането на обучение на всички засегнати специалисти в областта на правосъдието, включително прокурори, съдии и административен персонал, както и на компетентните органи, за да се гарантира ефективното използване на децентрализираната информационна система. Това обучение следва да има за цел да подобри функционирането на правосъдните системи в целия Съюз, както и зачитането на основните права и ценности, по-специално чрез създаването на условия за специалистите в областта на правосъдието да се справят ефикасно с всички предизвикателства, които биха могли да възникнат по време на производства или изслушвания, провеждани чрез видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние, поради виртуалния им характер. Държавите членки следва да бъдат насърчавани и подкрепяни от Комисията да кандидатстват за отпускане на безвъзмездни средства по съответните програми на Съюза за финансиране на дейности по обучение.

⁽¹⁾ Регламент (ЕС) 2022/850 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2022 г. относно компютеризирана система за трансграничен електронен обмен на данни в областта на съдебното сътрудничество по гражданскоправни и наказателноправни въпроси (система e-CODEX) и за изменение на Регламент (ЕС) 2018/1726 (ОВ L 150, 1.6.2022 г., стр. 1).

⁽²⁾ Директива (ЕС) 2016/2102 на Европейския парламент и на Съвета от 26 октомври 2016 г. относно достъпността на уебсайтовете и мобилните приложения на организациите от обществен сектор (ОВ L 327, 2.12.2016 г., стр. 1).

⁽³⁾ Директива (ЕС) 2019/882 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2019 г. за изискванията за достъпност на продукти и услуги (ОВ L 151, 7.6.2019 г., стр. 70).

- (13) Настоящият регламент следва да обхваща цифровизацията на комуникацията по случаи с трансгранични последици, попадащи в обхвата на определени правни актове на Съюза по гражданскоправни, търговскоправни и наказателноправни въпроси. Тези актове следва да бъдат изброени в приложенията към настоящия регламент. Комуникацията между компетентните органи и органите и агенциите на Съюза, като Европейската прокуратура или Евроюст, когато те имат правомощия съгласно правните актове, изброени в приложение II, също следва да бъде обхваната от настоящия регламент. Когато синдиките имат правомощия съгласно националното право да приемат вземания, предявени от чуждестранен кредитор в производство по несъстоятелност съгласно Регламент (ЕС) 2015/848 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁹⁾, те следва да се считат за компетентни органи по смисъла на настоящия регламент.
- (14) Настоящият регламент не следва да засяга нормите, уреждащи трансграничните съдебни процедури, установени с правните актове, изброени в приложения I и II, с изключение на нормите, свързани с комуникацията чрез цифрови средства, въведени с настоящия регламент. Настоящият регламент не следва да засяга националните разпоредби за определянето на орган, лице или структура, които да се занимават с някой от аспектите на проверката и подаването на заявления, документи и информация. Изискванията съгласно приложимото национално право по отношение на автентичността, точността, надеждността, достоверността и подходящата правна форма на документите или информацията не следва да бъдат засягани, освен по отношение на правилата, свързани с комуникацията чрез цифрови средства, въведени с настоящия регламент.
- (15) Въпросът дали даден случай следва да се счита за въпрос с трансгранични последици следва да се решава в съответствие с правните актове, изброени в приложения I и II. Настоящият регламент не следва да се прилага, когато в правните актове, изброени в приложения I и II, изрично се посочва, че дадена комуникационна процедура между компетентните органи следва да се урежда от националното право.
- (16) Запълненията по настоящия регламент следва да не се прилагат за устната комуникация, като например по телефона или лично.
- (17) Настоящият регламент не следва да се прилага за връчването на документи съгласно Регламент (ЕС) 2020/1784 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁷⁾, нито за събирането на доказателства съгласно Регламент (ЕС) 2020/1783 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁸⁾. В посочените регламенти вече са предвидени специфични правила относно цифровизацията на съдебното сътрудничество. Въпреки това, за да се подобри връчването по електронен път на документи, което трябва да се извърши пряко на лице, което има известен адрес за връчване в друга държава членка, с настоящия регламент следва да се въведат някои изменения в Регламент (ЕС) 2020/1784.
- (18) Когато Комисията си сътрудничи с външни участници на етапите на проектиране и изграждане на европейската точка за електронен достъп, тези участници следва да имат опит в развиването на сигурни, лесни за ползване и достъпни информационни технологии.
- (19) За да се гарантира сигурна, ефикасна, бърза, оперативно съвместима, поверителна и надеждна комуникация между държавите членки за целите на трансграничните съдебни процедури по гражданскоправни, търговскоправни и наказателноправни въпроси, следва да се използва подходяща комуникационна технология, при условие че се спазват определени условия във връзка със сигурността, целостта и надеждността на получения документ и с идентификацията на участниците в комуникацията. Поради това за обмена на данни при трансгранични съдебни процедури следва да се създаде сигурна, ефикасна и надеждна децентрализирана информационна система. Децентрализираният характер на информационната система следва да има за цел да позволява сигурен обмен на данни между компетентните органи, без никоя институция на Съюза да участва по същество в този обмен. Децентрализираната информационна система следва също така да дава възможност за сигурен обмен на данни между държава членка и органите и агенциите на Съюза, например Евроюст, в случаите, попадащи в обхвата на правните актове, изброени в приложение II.

⁽⁹⁾ Регламент (ЕС) 2015/848 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 г. относно производството по несъстоятелност (ОВ L 141, 5.6.2015 г., стр. 19).

⁽⁷⁾ Регламент (ЕС) 2020/1784 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2020 г. относно връчване в държавите членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела („връчване на документи“) (ОВ L 405, 2.12.2020 г., стр. 40).

⁽⁸⁾ Регламент (ЕС) 2020/1783 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2020 г. относно сътрудничеството между съдилища на държавите членки при събирането на доказателства по граждански или търговски дела (събиране на доказателства) (ОВ L 405, 2.12.2020 г., стр. 1).

- (20) Децентрализираната информационна система следва да се състои от бекенд системи в държавите членки и в съответните органи и агенции на Съюза, както и от оперативно съвместими точки за достъп, чрез които тези системи се свързват посредством сигурни взаимни връзки. Точките за достъп до децентрализираната информационна система следва да се основават на e-CODEX.
- (21) За целите на настоящия регламент държавите членки следва да могат да използват разработен от Комисията софтуер (референтен софтуер за изпълнение) вместо национална информационна система. Този образец на софтуерно приложение за свързване следва да се основава на модулна конфигурация, което означава, че софтуерът се опакова и доставя отделно от компонентите на e-CODEX, необходими за свързването му с децентрализираната информационна система. Такава конфигурация следва да даде възможност на държавите членки да използват повторно или да усъвършенстват своята съществуваща национална инфраструктура за съдебна комуникация за целите на трансграничното използване. По въпроси, свързани със задълженията за издръжка, държавите членки биха могли също така да използват софтуер, разработен от Хагската конференция по международно частно право (iSupport).
- (22) Комисията следва да отговаря за създаването, развиването и поддръжката на референтен софтуер за изпълнение в съответствие с принципите за защита на данните на етапа на проектирането и по подразбиране, както и с изискванията за достъпност. Комисията следва да проектира, разработи и поддържа референтния софтуер за изпълнение в съответствие с изискванията и принципите за защита на данните, установени в регламенти (ЕС) 2018/1725 ⁽⁹⁾ и (ЕС) 2016/679 ⁽¹⁰⁾ на Европейския парламент и на Съвета и в Директива (ЕС) 2016/680 на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹¹⁾, и по-специално принципите за защита на данните на етапа на проектирането и по подразбиране, както и за високо ниво на киберсигурност. По-специално, всяко физическо или юридическо лице, което участва в създаването, развиването или поддръжката на националните информационни системи или на референтния софтуер за изпълнение, следва да бъде обвързано от тези изисквания и принципи. Референтният софтуер за изпълнение следва също така да включва подходящи технически мерки и следва да дава възможност за организационни мерки, включително необходимия надзор, за да се гарантира равнище на сигурност и оперативна съвместимост, което е подходящо за обмена на информация в контекста на трансграничните съдебни процедури. За да се гарантира оперативна съвместимост с националните информационни системи, референтният софтуер за изпълнение следва да може да прилага цифровите процедурни стандарти по смисъла на Регламент (ЕС) 2022/850, за съответните правни актове, изброени в приложения I и II към настоящия регламент.
- (23) С цел да се осигури бърза, сигурна и ефикасна помощ на заявителите, комуникацията между компетентните органи, например съдилищата и централните органи, създадени съгласно регламенти (ЕО) № 4/2009 ⁽¹²⁾ и (ЕС) 2019/1111 ⁽¹³⁾ на Съвета, следва по правило да се осъществява чрез децентрализираната информационна система.
- (24) Предаването чрез децентрализираната информационна система може да е невъзможно поради срив в системата. Всеки срив в системата следва да бъде отстраняван възможно най-бързо от съответните органи на Съюза и от държавите членки. Предаването може също така да е практически невъзможно поради физическото или техническото състояние на това, което трябва да бъде предадено, като например предаването на материални доказателства или необходимостта оригиналният документ да бъде предаден на хартиен носител, за да се оцени неговата автентичност, или поради непреодолима сила. Ситуациите, при които е налице непреодолима сила обикновено произтичат от непредвидими и непредотвратими събития, дължащи се на външна за компетентния орган причина. Когато не се използва децентрализираната информационна система, комуникацията следва да се осъществява с най-подходящите алтернативни средства. При такива алтернативни средства следва да се изисква, наред с другото, предаването да се извършва възможно най-бързо и по сигурен начин чрез други защитени електронни средства, чрез пощенска услуга или чрез лично предаване, когато такова е възможно.

⁽⁹⁾ Регламент (ЕС) 2018/1725 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2018 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни от институциите, органите, службите и агенциите на Съюза и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Регламент (ЕО) № 45/2001 и Решение № 1247/2002/ЕО (ОВ Л 295, 21.11.2018 г., стр. 39).

⁽¹⁰⁾ Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ Л 119, 4.5.2016 г., стр. 1).

⁽¹¹⁾ Директива (ЕС) 2016/680 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни от компетентните органи за целите на предотвратяването, разследването, разкриването или наказателното преследване на престъпления или изпълнението на наказания и относно свободното движение на такива данни, и за отмяна на Рамково решение 2008/977/ПВР на Съвета (ОВ Л 119, 4.5.2016 г., стр. 89).

⁽¹²⁾ Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета от 18 декември 2008 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка (ОВ Л 7, 10.1.2009 г., стр. 1).

⁽¹³⁾ Регламент (ЕС) 2019/1111 на Съвета от 25 юни 2019 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на решения по брачни въпроси и въпроси, свързани с родителската отговорност, и относно международното отвлечение на деца (ОВ Л 178, 2.7.2019 г., стр. 1).

ОВ L, 27.12.2023 г.

- (25) Децентрализираната информационна система следва да се използва по подразбиране при комуникацията между компетентните органи. Въпреки това, за целите на осигуряването на гъвкавост на съдебното сътрудничество, в определени ситуации биха могли да бъдат по-подходящи други средства за комуникация. Това би могло да бъде подходящо, когато компетентните органи се нуждаят от пряка лична комуникация, и по-специално за пряка комуникация между съдилищата съгласно регламенти (ЕС) 2015/848 и (ЕС) 2019/1111, както и за пряка комуникация между компетентни органи съгласно рамкови решения 2005/214/ПВР ⁽¹⁴⁾, 2006/783/ПВР ⁽¹⁵⁾, 2008/909/ПВР ⁽¹⁶⁾, 2008/947/ПВР ⁽¹⁷⁾, 2009/829/ПВР ⁽¹⁸⁾ на Съвета, Директива 2014/41/ЕС на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁹⁾ или Регламент (ЕС) 2018/1805 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁰⁾, когато комуникацията между компетентните органи би могла да се осъществява чрез всякакви средства или всякакви подходящи средства, както е предвидено в тези актове. В тези случаи компетентните органи биха могли да използват по-неформални средства за комуникация, например електронна поща.

Други средства за комуникация също биха могли да са подходящи когато комуникацията включва обработката на чувствителни данни или когато конвертирането на обемиста документация в електронен формат налага несъразмерна административна тежест на компетентния орган, който изпраща документацията. Като се има предвид, че компетентните органи работят с чувствителни данни, сигурността и надеждността на обмена на информация следва винаги да бъдат гарантирани при избора на подходящи средства за комуникация. Децентрализираната информационна система винаги следва да се счита за най-подходящото средство за обмен на формуляри, въведени съгласно правните актове, изброени в приложения I и II към настоящия регламент. Формулярите обаче могат да се обменят чрез други средства в случаите, когато компетентните органи на различни държави членки се намират на едно и също място в държава членка с цел подпомагане на изпълнението на процедури за съдебно сътрудничество съгласно правните актове, изброени в приложение II към настоящия регламент, ако това е необходимо поради спешния характер на въпроса, като например в ситуации съгласно Директива 2014/41/ЕС, когато издаващият орган подпомага изпълнението на европейска заповед за разследване в изпълняващата държава или когато компетентните органи на различни държави членки координират процедури за съдебно сътрудничество съгласно правните актове, изброени в приложение II към настоящия регламент, на присъствено заседание.

- (26) По отношение на компонентите на децентрализираната информационна система, за които в съответствие с изискванията за сигурност, установени с Регламент (ЕС) 2022/850, отговорност носи Съюзът, субектът, който управлява компонентите на системата, следва да разполага с достатъчно ресурси, за да осигури тяхното правилно функциониране.
- (27) С цел да се улесни достъпът на физическите и юридическите лица до компетентните органи по гражданскоправни и търговскоправни въпроси, в настоящия регламент следва да се предвиди създаването на точка за достъп на равнището на Съюза, наричана „европейска точка за електронен достъп“, като част от децентрализираната информационна система, която следва да съдържа информация, предназначена за физическите и юридическите лица, относно правото им на правна помощ и чрез която те следва да могат да подават искове, да отправят искания, да изпращат, искат и получават относима към процедурите информация, включително цифровизирани преписки по делата или части от тях, и да комуникират с компетентните органи, или техният представител да прави това от тяхно име, в случаите, обхванати от настоящия регламент, или да им бъдат връчвани съдебни или извънсъдебни документи. Европейската точка за електронен достъп следва да бъде разположена на европейския портал за електронно правосъдие, който служи за обслужване на едно гише във връзка със съдебна информация и услуги в Съюза.

⁽¹⁴⁾ Рамково решение 2005/214/ПВР на Съвета от 24 февруари 2005 г. относно прилагането на принципа за взаимно признаване на финансови санкции (ОВ L 76, 22.3.2005 г., стр. 16).

⁽¹⁵⁾ Рамково решение 2006/783/ПВР на Съвета от 6 октомври 2006 г. за прилагане на принципа за взаимно признаване на решения за конфискация (ОВ L 328, 24.11.2006 г., стр. 59).

⁽¹⁶⁾ Рамково решение 2008/909/ПВР на Съвета от 27 ноември 2008 г. за прилагане на принципа за взаимно признаване към съдебни решения по наказателни дела, с които се налагат наказания лишаване от свобода или мерки, включващи лишаване от свобода, за целите на тяхното изпълнение в Европейския съюз (ОВ L 327, 5.12.2008 г., стр. 27).

⁽¹⁷⁾ Рамково решение 2008/947/ПВР на Съвета от 27 ноември 2008 г. за прилагане на принципа на взаимното признаване към съдебни решения и решения за пробация с оглед на надзора върху пробационните мерки и алтернативните санкции (ОВ L 337, 16.12.2008 г., стр. 102).

⁽¹⁸⁾ Рамково решение 2009/829/ПВР на Съвета от 23 октомври 2009 г. за прилагане между държавите — членки на Европейския съюз, на принципа за взаимно признаване към актове за налагане на мерки за процесуална принуда като алтернатива на предварителното задържане (ОВ L 294, 11.11.2009 г., стр. 20).

⁽¹⁹⁾ Директива 2014/41/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 3 април 2014 г. относно Европейска заповед за разследване по наказателноправни въпроси (ОВ L 130, 1.5.2014 г., стр. 1).

⁽²⁰⁾ Регламент (ЕС) 2018/1805 на Европейския парламент и на Съвета от 14 ноември 2018 г. относно взаимното признаване на актове за обезпечаване и конфискация (ОВ L 303, 28.11.2018 г., стр. 1).

- (28) Прилага се правото на правна помощ или на правно подпомагане, предвидено в правото на Съюза и националното право, по-специално правото на правна помощ, установено с Регламент (ЕС) № 650/2012 на Европейския парламент и на Съвета⁽²¹⁾, регламенти (ЕО) № 4/2009 и (ЕС) 2019/1111 на Съвета и Директива 2003/8/ЕО на Съвета⁽²²⁾. Физическите и юридическите лица следва да имат достъп до съответната информация на портала за електронно правосъдие чрез хипервръзки, намиращи се на европейската точка за електронен достъп.
- (29) В контекста на комуникацията на физически и юридически лица с компетентните органи по гражданскоправни и търговскоправни въпроси при трансгранични дела електронната комуникация следва да се използва като алтернатива на съществуващите средства за комуникация, включително националните средства, без да се засяга начинът, по който физическите или юридическите лица комуникират със своите национални органи в съответствие с националното право. При комуникацията на юридически лица с компетентните органи следва да се насърчава използването по подразбиране на електронни средства. Независимо от това, за да се гарантира, че достъпът до правосъдие чрез цифрови средства не допринася за допълнително задълбочаване на цифровото разделение, изборът на средство за комуникация между електронната комуникация, предвидена в настоящия регламент, и други средства за комуникация следва да бъде оставен на собствената преценка на съответните лица. Това е особено важно с цел съобразяване със специфичните обстоятелства на лицата, които може да не разполагат с необходимите технически средства или цифрови умения за достъп до цифрови услуги, и лицата с увреждания, тъй като държавите членки и Съюзът са се ангажирали да предприемат подходящи мерки в съответствие с Конвенцията на Организацията на обединените нации за правата на хората с увреждания.
- (30) С цел да се засилят електронната трансгранична комуникация и електронното трансгранично предаване на документи чрез децентрализираната информационна система, включително чрез европейската точка за електронен достъп, правната сила на документите, предавани чрез децентрализираната информационна система, не следва да бъде отхвърляна и те не следва да бъдат считани за недопустими в производството единствено на основание, че са в електронна форма. Този принцип обаче следва да не засяга преценката за правната сила или допустимостта на тези документи, които биха могли да представляват доказателства в съответствие с националното право.
- (31) С цел да се улесни устното изслушване в производствата по гражданскоправни, търговскоправни и наказателноправни въпроси с трансгранични последици, в настоящия регламент следва да се предвиди факултативно използване на видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние.
- (32) Видеоконферентната връзка или друга технология за комуникация от разстояние следва да позволяват на компетентния орган да установи самоличността на лицата, които ще бъдат изслушвани, и следва да дават възможност за зрелна, звукова и устна комуникация по време на изслушването. Телефонното обаждане само по себе си не следва да се счита за подходяща технология за комуникация от разстояние при устни изслушвания. Използваната технология следва да отговаря на приложимите стандарти за защита на личните данни, на поверителността на комуникациите и на сигурността на данните, независимо от вида на изслушването, за което се използва.
- (33) Изслушване, проведено чрез видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние, не следва да бъде отказано единствено поради липсата на национални правила, уреждащи използването на технология за комуникация от разстояние. В такъв случай следва да се прилагат *mutatis mutandis* най-подходящите правила, приложими съгласно националното право, като правилата за събирането на доказателства.
- (34) Правото на устен превод не следва да бъде засегнато от настоящия регламент, а видеоконферентните връзки или друга технология за комуникация от разстояние, използвани в производствата по гражданскоправни, търговскоправни и наказателноправни въпроси, следва да дават възможност за използването на устен превод.
- (35) С цел да се улесни устното изслушване в производствата по гражданскоправни и търговскоправни въпроси с трансгранични последици, в настоящия регламент следва да се предвижда факултативно използване на видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние за участие на страните или на техните представители в такива изслушвания, в зависимост от наличието на съответната технология, възможността страните да представят становище относно използването на такава технология и целесъобразността на използването на такава технология с оглед на конкретните обстоятелства по случая. Настоящият регламент не следва да възпрепятства нито лицата, подпомагати дадена страна, нито прокурорите, явяващи се по гражданскоправни и търговскоправни въпроси, да участват в изслушване чрез видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние в съответствие с приложимото национално право.

⁽²¹⁾ Регламент (ЕС) № 650/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения и присматането и изпълнението на автентични актове в областта на наследяването и относно създаването на европейско удостоверение за наследство (ОВ L 201, 27.7.2012 г., стр. 107).

⁽²²⁾ Директива 2003/8/ЕО на Съвета от 27 януари 2003 г. за подобряване на достъпа до правосъдие при презгранични спорове чрез установяването на минимални общи правила за правната помощ при такива спорове (ОВ L 26, 31.1.2003 г., стр. 41).

- (36) Процедурата за инициране и провеждане на изслушвания чрез видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние следва да се урежда, по гражданскоправни и търговскоправни въпроси, от правото на държавата членка, в която се провежда производството. Когато записването на изслушванията е регламентирано в националното право на държавата членка, провеждаща изслушването по гражданскоправни или търговскоправни въпроси, страните следва да бъдат информирани за въпросните разпоредби и, когато това е предвидено, за възможността да възразят срещу записването.
- (37) Когато решава дали да позволи на страните и на техните представители да участват в изслушване по гражданскоправни и търговскоправни въпроси чрез видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние, компетентният орган следва да избере подходящ метод за проучване на становищата на страните в съответствие с националното процесуално право.
- (38) Когато компетентен орган в производство по гражданскоправни или търговскоправни въпроси реши да позволи на поне една от страните или на други лица да участват в изслушване чрез видеоконферентна връзка, той следва да гарантира, че тези лица имат достъп до изслушването чрез видеоконферентна връзка. По-специално компетентният орган следва да изпрати на тези лица хипервръзка, за да могат да участват във видеоконференцията, и да им предостави техническа помощ. Например компетентният орган следва да предостави инструкции за софтуера, който ще се използва, и при необходимост да организира изпробване на техниката преди изслушването. Компетентният орган следва да вземе предвид специфичните нужди на хората с увреждания.
- (39) Когато дете участва в производство по гражданскоправни или търговскоправни въпроси, по-специално като страна, съгласно националното право, детето следва да може да участва в изслушването чрез видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние, предвидена в настоящия регламент, като се вземат предвид процесуалните права на детето. От друга страна, когато детето участва в производството с цел събиране на доказателства по гражданскоправни или търговскоправни въпроси, например когато то трябва да бъде изслушано като свидетел, детето би могло да бъде изслушано и чрез видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние в съответствие с Регламент (ЕС) 2020/1783.
- (40) Когато компетентен орган поиска участието на дадено лице с цел събиране на доказателства по гражданскоправни или търговскоправни въпроси, участието на това лице в изслушването чрез видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние следва да се урежда от Регламент (ЕС) 2020/1783.
- (41) Настоящият регламент не следва да се прилага по отношение на използването на видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние по гражданскоправни и търговскоправни въпроси, когато това използване вече е предвидено в правните актове, изброени в приложение I, или по въпроси, които нямат трансгранични последици. Освен това настоящият регламент не следва да се прилага по отношение на използването на видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние в нотариални удостоверителни производства.
- (42) По наказателноправни въпроси процедурата за инициране и провеждане на изслушвания чрез видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние следва да се урежда от правото на държавата членка, която провежда изслушването. За държава членка, която провежда изслушването чрез видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние, се счита държавата членка, която е поискала използването на видеоконферентна връзка или на друга технология за комуникация от разстояние.
- (43) Правилата, установени в настоящия регламент, относно използването на видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние за изслушвания в рамките на процедури за съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси следва да не се прилагат за изслушвания чрез видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние за целите на събирането на доказателства или провеждането на съдебен процес, което би могло да доведе до решение относно вината или невинността на заподозряно или обвиняемо лице. Настоящият регламент следва да не засяга прилагането на Директива 2014/41/ЕС, Конвенцията за взаимопомощ по наказателноправни въпроси между държавите — членки на Европейския съюз, и Рамково решение 2002/465/ПВР на Съвета ⁽²³⁾.

⁽²³⁾ Рамково решение 2002/465/ПВР на Съвета от 13 юни 2002 г. относно съвместните екипи за разследване (ОВ L 162, 20.6.2002 г., стр. 1).

- (44) С цел да се гарантират правото на справедлив съдебен процес и правата на защита, заподозряното, обвиняемост или осъденото лице, или засегнатото лице, по смисъла на Регламент (ЕС) 2018/1805, което не е заподозряно, обвиняемо или осъдено лице, следва да даде съгласието си за използването на видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние за изслушване в рамките на процедури за съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси. Компетентният орган следва да може да се отклонява от изискването да иска съгласието на заподозряното, обвиняемост или осъденото лице само при изключителни обстоятелства, при които такова отклонение е надлежно обосновано от сериозни заплахи за обществената сигурност и общественото здраве, за които е доказано, че са действителни и настоящи или предвидими. Използването на изключение по отношение на искането на съгласие за видеоконферентна връзка следва да бъде ограничено до необходимото и следва да спазва изцяло Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“). Когато не бъде поискано съгласие, заподозряното, обвиняемост, осъденото или засегнатото лице следва да има възможност да обжалва в съответствие с националното право и при пълно спазване на Хартата.
- (45) Когато правата на заподозряно, обвиняемо или осъдено лице са нарушени в контекста на изслушване, проведено чрез видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние, достъпът до ефективни правни средства за защита следва да бъде гарантиран в съответствие с член 47 от Хартата. Достъпът до ефективни правни средства за защита следва да бъде гарантиран и на засегнатите лица, които не са заподозрени, обвиняеми или осъдени лица в контекста на изслушване чрез видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние в производствата по Регламент (ЕС) 2018/1805.
- (46) Компетентните органи, отговарящи за изслушване чрез видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние по наказателноправни въпроси, следва да гарантират, че комуникацията между заподозряното, обвиняемост или осъденото лице, или засегнатото лице в производствата по Регламент (ЕС) 2018/1805, и неговия адвокат, както непосредствено преди, така и по време на изслушването, е поверителна в съответствие с приложимото национално право.
- (47) Когато се организира изслушване чрез видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние по наказателноправни въпроси, компетентният орган, който получава искането да организира такова изслушване (наричан по-нататък „получилият искането компетентен орган“), следва да гарантира, че заподозряното, обвиняемост или осъденото лице, или засегнатото лице по смисъла на Регламент (ЕС) 2018/1805, включително лицата с увреждания, имат достъп до необходимата инфраструктура за използване на видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние. Това следва да включва отговорност за осигуряване на достъп, например до помещенията, в които ще се проведе изслушването, и до наличното техническо оборудване. Когато в помещенията на получилия искането компетентен орган не е налично техническо оборудване, този орган следва да може да предприеме практически мерки, като организира изслушването в помещенията на друг орган за целите на провеждането му чрез видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние, ако е възможно, в съответствие с националните процедури.
- (48) С Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁴⁾ се установява обща регулаторна рамка на Съюза за признаване на средствата за електронна идентификация и електронните удостоверителни услуги (наричани по-нататък „удостоверителните услуги на системата e-IDAS“), по-специално електронни подписи, електронни печати, времеви печати, услуги по електронно доставяне и удостоверяване автентичността на уебсайтове, които се признават в трансграничен мащаб като имащи същия правен статут като техните физически еквиваленти. Поради това с настоящия регламент следва да се уреди използването на удостоверителните услуги на системата e-IDAS за целите на цифровата комуникация.
- (49) Когато за документ, предаден като част от електронна комуникация съгласно настоящия регламент, се изисква печат или подпис, компетентните органи следва да използват квалифициран електронен печат или квалифициран електронен подпис по смисъла на Регламент (ЕС) № 910/2014, а физическите или юридическите лица следва да използват квалифициран електронен подпис или електронна идентификация. Настоящият регламент обаче не следва да засяга формалните изисквания, приложими към документите, представени в подкрепа на искане, които биха могли да бъдат цифрови оригинали или заверени копия. Освен това настоящият регламент следва да не засяга националното право по отношение на конвертирането на документи и изискванията по отношение на автентичността, точността, надеждността, достоверността и подходящата правна форма на документите или информацията, освен по отношение на условията, свързани с комуникацията чрез цифрови средства, въведени с настоящия регламент.

⁽²⁴⁾ Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО (ОВ L 257, 28.8.2014 г., стр. 73).

ОВ L, 27.12.2023 г.

- (50) С цел улесняване на заплащането на такси по случаи с трансгранични последици, попадащи в обхвата на правните актове на Съюза по гражданскоправни и търговскоправни въпроси, изброени в приложение I, техническите средства за електронно заплащане на такси следва да бъдат в съответствие с приложимите правила за достъпност. Използването на методи на плащане, които са широко достъпни в целия Съюз, като кредитни карти, дебитни карти, електронен портфейл и банкови преводи, следва да бъде възможно в онлайн среда и достъпно чрез европейската точка за електронен достъп.
- (51) С цел да се гарантира пълното постигане на целите на настоящия регламент и за да се съгласуват съществуващите правни актове на Съюза по гражданскоправни, търговскоправни и наказателноправни въпроси с настоящия регламент, е необходимо с настоящия регламент да се въведат изменения в следните правни актове: регламенти (ЕО) № 805/2004 ⁽²³⁾, (ЕО) № 1896/2006 ⁽²⁴⁾, (ЕО) № 861/2007 ⁽²⁵⁾, (ЕС) № 606/2013 ⁽²⁶⁾, (ЕС) № 655/2014 ⁽²⁷⁾, (ЕС) 2015/848 и (ЕС) 2018/1805 на Европейския парламент и на Съвета. Целта на тези изменения е да се гарантира, че комуникацията се осъществява в съответствие с правилата и принципите, установени в настоящия регламент. Измененията на директиви и рамкови решения по гражданскоправни, търговскоправни и наказателноправни въпроси са извършени с Директива (ЕС) 2023/2843 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁸⁾.
- (52) В съответствие с точки 22 и 23 от Междунституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество ⁽²⁹⁾ Комисията следва да извърши оценка на настоящия регламент въз основа на информацията, събрана чрез специфични мерки за наблюдение, включително количествени и качествени оценки за всеки от правните актове, изброени в приложения I и II към настоящия регламент, за да оцени реалното въздействие на настоящия регламент по места, и по-специално да анализира въздействието на цифровизацията на трансграничното съдебно сътрудничество върху ефикасността и ефективността, както и необходимостта от последващи действия.
- (53) Референтният софтуер за изпълнение, разработен от Комисията като бекенд система, следва програмирано да събира начин данните, необходими за целите на наблюдението, като тези данни следва да бъдат предавани на Комисията. Когато държавите членки изберат да използват национална информационна система вместо референтния софтуер за изпълнение, разработен от Комисията, посочената система би могла да бъде оборудвана да събира програмирано такива данни и в такъв случай тези данни следва да бъдат предавани на Комисията. Конекторът на e-CODEX би могъл да бъде оборудван и с функция, позволяваща извличане на съответните статистически данни.
- (54) Когато данните относно броя на изслушванията, при които е била използвана видеоконферентна връзка, не могат да бъдат събирани автоматично, и с цел да се ограничи допълнителната административна тежест по събирането на данни, всяка държава членка следва да определи поне един съд или компетентен орган с цел създаване на извадка за наблюдение. На определения съд или компетентен орган следва да бъде възложена задачата да събира и да предоставя на Комисията такива данни за своите собствени изслушвания, които следва да послужат за изготвяне на приблизителна оценка на обема от данни, необходими за оценката на настоящия регламент за дадена държава членка. Определеният съд или компетентен орган следва да бъде компетентен да провежда изслушвания чрез видеоконферентна връзка в съответствие с настоящия регламент. В области, в които органи, различни от съдилища или прокурори, например нотариуси, се считат за компетентни органи по смисъла на настоящия регламент, определената извадка за наблюдение следва също така да бъде представителна за изпълнението на настоящия регламент от такива органи.

⁽²³⁾ Регламент (ЕО) № 805/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 г. за въвеждане на европейско изпълнително основание при безспорни вземания (ОВ L 143, 30.4.2004 г., стр. 15).

⁽²⁴⁾ Регламент (ЕО) № 1896/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 г. за създаване на процедура за европейска заповед за плащане (ОВ L 399, 30.12.2006 г., стр. 1).

⁽²⁵⁾ Регламент (ЕО) № 861/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 11 юли 2007 г. за създаване на европейска процедура за искиове с малък материален интерес (ОВ L 199, 31.7.2007 г., стр. 1).

⁽²⁶⁾ Регламент (ЕС) № 606/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 12 юни 2013 г. относно взаимното признаване на мерки за осигуряване на защита по граждански дела (ОВ L 181, 29.6.2013 г., стр. 4).

⁽²⁷⁾ Регламент (ЕС) № 655/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. за създаване на процедура за европейска заповед за забор на банкови сметки с цел улесняване на трансграничното събиране на вземания по граждански и търговски дела (ОВ L 189, 27.6.2014 г., стр. 59).

⁽²⁸⁾ Директива (ЕС) 2023/2843 на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2023 г. за изменение на директиви 2011/99/ЕС и 2014/41/ЕС на Европейския парламент и на Съвета, на Директива 2003/8/ЕО на Съвета и на рамкови решения 2002/584/ПВР, 2003/577/ПВР, 2005/214/ПВР, 2006/783/ПВР, 2008/909/ПВР, 2008/947/ПВР, 2009/829/ПВР и 2009/948/ПВР на Съвета по отношение на цифровизацията на съдебното сътрудничество (ОВ L, 2023/2843, 27.12.2023 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2843/oj>).

⁽²⁹⁾ ОВ L 123, 12.5.2016 г., стр. 1.

- (55) Прилагането на настоящия регламент не засяга разделението на властите и независимостта на съдебната власт в държавите членки, както и процесуалните права, залегнали в Хартата и в правото на Съюза, например в директивите за процесуалните права, а именно директиви 2010/64/ЕС⁽³²⁾, 2012/13/ЕС⁽³³⁾, 2013/48/ЕС⁽³⁴⁾, (ЕС) 2016/343⁽³⁵⁾, (ЕС) 2016/800⁽³⁶⁾ и (ЕС) 2016/1919⁽³⁷⁾ на Европейския парламент и на Съвета, и по-специално правото на устен превод, правото на достъп до адвокат, правото на достъп до преписката по делото, правото на правна помощ и правото на присъствие на съдебния процес.
- (56) Регламенти (ЕС) 2016/679 и (ЕС) 2018/1725 и Директива (ЕС) 2016/680 се прилагат за обработването на лични данни, което се осъществява в децентрализираната информационна система. За да се изясни отговорността за обработването на лични данни, изпратени или получени чрез децентрализираната информационна система, в настоящия регламент следва да се посочи кой трябва да се счита за администратор на личните данни. За целта следва да се счита, че всеки изпращач или получаващ субект е определил поотделно целта и средствата за обработването на личните данни.
- (57) За да се гарантират еднакви условия за изпълнение на настоящия регламент във връзка със създаването на децентрализираната информационна система, на Комисията следва да бъдат предоставени изпълнителни правомощия. Тези правомощия следва да бъдат упражнявани в съответствие с Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета⁽³⁸⁾. Актовете за изпълнение следва да позволят на държавите членки да адаптират съответните си национални информационни системи за целите на свързване към децентрализираната информационна система.
- (58) Доколкото целите на настоящия регламент, и по-специално хармонизирана цифровизация на трансграничното съдебно сътрудничество, не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите членки, действащи самостоятелно, поради, наред с другото, невъзможността да се гарантира оперативната съвместимост на информационните системи на държавите членки и на органите и агенциите на Съюза, а благодарение на координираните действия на Съюза могат да бъдат по-добре постигнати на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз (ДЕС). В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигане на тези цели.
- (59) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокол № 22 относно позицията на Дания, приложен към ДЕС и към Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), Дания не участва в приемането на настоящия регламент и не е обвързана от него, нито от неговото прилагане.
- (60) В съответствие с членове 1 и 2 и член 4а, параграф 1 от Протокол № 21 относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към ДЕС и към ДФЕС, и без да се засяга член 4 от посочения протокол, Ирландия не участва в приемането на настоящия регламент и не е обвързана от него, нито от неговото прилагане.
- (61) Европейският надзорен орган по защита на данните беше консултиран в съответствие с член 42, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2018/1725 и представи своите официални коментари на 25 януари 2022 г.,

⁽³²⁾ Директива 2010/64/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 20 октомври 2010 г. относно правото на устен и писмен превод в наказателното производство (ОВ L 280, 26.10.2010 г., стр. 1).

⁽³³⁾ Директива 2012/13/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2012 г. относно правото на информация в наказателното производство (ОВ L 142, 1.6.2012 г., стр. 1).

⁽³⁴⁾ Директива 2013/48/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2013 г. относно правото на достъп до адвокат в наказателното производство и в производството по европейска заповед за арест и относно правото на уведомяване на трето лице при заплъждане и на осъществяване на връзка с трети лица и консулски органи през периода на заплъждане (ОВ L 294, 6.11.2013 г., стр. 1).

⁽³⁵⁾ Директива (ЕС) 2016/343 на Европейския парламент и на Съвета от 9 март 2016 г. относно укрепването на някои аспекти на презумпцията за невиновност и на правото на лицата да присъстват на съдебния процес в наказателното производство (ОВ L 65, 11.3.2016 г., стр. 1).

⁽³⁶⁾ Директива (ЕС) 2016/800 на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2016 г. относно процесуалните гаранции за децата, които са заподозрени или обвиняеми в рамките на наказателното производство (ОВ L 132, 21.5.2016 г., стр. 1).

⁽³⁷⁾ Директива (ЕС) 2016/1919 на Европейския парламент и на Съвета от 26 октомври 2016 г. относно правната помощ за заподозрени и обвиняеми в рамките на наказателното производство и за искани за предаване лица в рамките на производството по европейска заповед за арест (ОВ L 297, 4.11.2016 г., стр. 1).

⁽³⁸⁾ Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията (ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13).

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

ГЛАВА I

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 1

Предмет и обхват

1. С настоящия регламент се установява единна правна рамка за използването на електронна комуникация между компетентните органи при процедурите за съдебно сътрудничество по гражданскоправни, търговскоправни и наказателноправни въпроси и за използването на електронна комуникация между физическите или юридическите лица и компетентните органи при съдебни процедури по гражданскоправни и търговскоправни въпроси.

Освен това с него се установяват правила относно:

- а) използването на видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние за цели, различни от събирането на доказателства по Регламент (ЕС) 2020/1783;
- б) прилагането на електронни подписи и електронни печати;
- в) правната сила на електронните документи;
- г) електронното заплащане на такси.

2. Настоящият регламент се прилага за електронната комуникация при процедурите за съдебно сътрудничество по гражданскоправни, търговскоправни и наказателноправни въпроси, както е предвидено в членове 3 и 4, и за изслушвания чрез видеоконферентна връзка или други средства за комуникация от разстояние по гражданскоправни, търговскоправни и наказателноправни въпроси, както е предвидено в членове 5 и 6.

Член 2

Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

- 1) „компетентен орган“ означава съд, прокуратура, централен орган и други компетентни органи, за които има определения, съдържащи се в правните актове, изброени в приложения I и II, или които са определени или за които се изисква нотификация в съответствие с въпросните правни актове, както и органи и агенции на Съюза, които участват в процедури за съдебно сътрудничество в съответствие с правните актове, изброени в приложение II; за целите на член 5 „компетентен орган“ означава също всеки съд или друг орган, компетентен съгласно правото на Съюза или националното право да провежда изслушвания чрез видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние по гражданскоправни и търговскоправни въпроси; за целите на член 6 „компетентен орган“ означава също всеки съд или друг орган, който участва в процедурите, предвидени в правните актове, изброени в приложение II;
- 2) „електронна комуникация“ означава цифровият обмен на информация по интернет или по друга мрежа за електронна комуникация;
- 3) „децентрализирана информационна система“ означава мрежа от информационни системи и оперативни съвместими точки за достъп, за чието действие и управление всяка държава членка, орган или агенция на Съюза носят отделна отговорност, и която осигурява възможност за сигурен и надежден трансграничен обмен на информация;
- 4) „европейска точка за електронен достъп“ означава портал, който е достъпен за физически и юридически лица или за техните представители в целия Съюз и е свързан с оперативни съвместими точки за достъп в контекста на децентрализираната информационна система;
- 5) „такси“ означава плащанията, налагани от компетентните органи в контекста на производствата съгласно правните актове, изброени в приложение I;
- 6) „видеоконферентна връзка“ означава технология за аудио-визуално предаване, която позволява двупосочно и едновременно предаване на образ и звук, като по този начин дава възможност за зрительно, звуково и устно взаимодействие.

ГЛАВА II

КОМУНИКАЦИЯ МЕЖДУ КОМПЕТЕНТНИТЕ ОРГАНИ

Член 3

Средства за комуникация между компетентните органи

1. Комуникацията съгласно правните актове, изброени в приложение I, между компетентните органи на отделните държави членки и съгласно правните актове, изброени в приложение II, между компетентните органи на отделните държави членки и между национален компетентен орган и орган или агенция на Съюза, включително обменът на формуляри, установени в тези актове, се осъществяват чрез сигурна, ефикасна и надеждна децентрализирана информационна система.

2. Комуникацията може обаче да се извършва от компетентните органи чрез алтернативни средства, когато електронната комуникация в съответствие с параграф 1 не е възможна поради:

- а) срив в децентрализираната информационна система,
- б) физическото или техническото естество на предавания материал, или
- в) непреодолима сила.

За целите на първа алинея компетентните органи гарантират, че използваните алтернативни средства за комуникация са най-бързите и най-подходящи и че осигуряват сигурен и надежден обмен на информация.

3. В допълнение към изключенията, посочени в параграф 2, когато в дадена ситуация не е подходящо да се използва децентрализираната информационна система, могат да се използват всякакви други средства за комуникация. Компетентните органи гарантират, че обменът на информация съгласно настоящия параграф се извършва по сигурен и надежден начин.

4. Параграф 3 не се прилага за обмена на формуляри, предвидени в правните актове, изброени в приложения I и II.

В случаите, когато компетентните органи на различни държави членки се намират на едно и също място в държава членка с цел подпомагане на изпълнението на процедури за съдебно сътрудничество съгласно правните актове, изброени в приложение II, те могат да обменят формулярите чрез други подходящи средства, ако това е необходимо поради спешния характер на въпроса. Компетентните органи гарантират, че обменът на формулярите, посочени в настоящата алинея, се извършва по сигурен и надежден начин.

5. Настоящият член не засяга приложимите процесуални разпоредби на правото на Съюза и националното право относно допустимостта на документите, с изключение на изискванията, свързани със средствата за комуникация.

6. Всяка държава членка може да реши да използва децентрализираната информационна система за комуникация между своите национални органи в случаи, попадащи в обхвата на правните актове, изброени в приложение I или II.

7. Органите или агенциите на Съюза могат да решават да използват децентрализираната информационна система за комуникация в рамките на съответния орган или агенция в случаите, попадащи в обхвата на правните актове, изброени в приложение II.

ГЛАВА III

КОМУНИКАЦИЯ МЕЖДУ ФИЗИЧЕСКИ ИЛИ ЮРИДИЧЕСКИ ЛИЦА И КОМПЕТЕНТНИ ОРГАНИ ПО ГРАЖДАНСКОПРАВНИ И ТЪРГОВСКОПРАВНИ ВЪПРОСИ

Член 4

Европейска точка за електронен достъп

1. На европейския портал за електронно правосъдие се създава европейска точка за електронен достъп.
2. Европейската точка за електронен достъп може да се използва за електронна комуникация между физическите или юридическите лица или техни представители и компетентните органи в следните случаи:
 - a) процедурите, предвидени в регламенти (ЕО) № 1896/2006, (ЕО) № 861/2007 и (ЕЧ) № 655/2014;
 - b) процедурите, предвидени в Регламент (ЕО) № 805/2004;
 - в) производствата за признаване, декларация за изпълняемост или отказ на признаване, предвидени в регламенти (ЕЧ) № 650/2012, (ЕЧ) № 1215/2012 ⁽³⁹⁾ и (ЕЧ) № 606/2013 на Европейския парламент и на Съвета и регламенти (ЕО) № 4/2009, (ЕЧ) 2016/1103 ⁽⁴⁰⁾, (ЕЧ) 2016/1104 ⁽⁴¹⁾ и (ЕЧ) 2019/1111 на Съвета;
 - г) процедури, свързани с издаването, коригирането и оттеглянето на:
 - i) извлеченията, предвидени в Регламент (ЕО) № 4/2009,
 - ii) европейското удостоверение за наследство и свидетелствата, предвидени в Регламент (ЕЧ) № 650/2012,
 - iii) удостоверенията, предвидени в Регламент (ЕЧ) № 1215/2012,
 - iv) удостоверенията, предвидени в Регламент (ЕЧ) № 606/2013,
 - v) свидетелствата, предвидени в Регламент (ЕЧ) 2016/1103,
 - vi) свидетелствата, предвидени в Регламент (ЕЧ) 2016/1104,
 - vii) удостоверенията, предвидени в Регламент (ЕЧ) 2019/1111;
 - д) предявяване на вземане от чуждестранен кредитор в производство по несъстоятелност съгласно член 53 от Регламент (ЕЧ) 2015/848;
 - e) комуникация между физически или юридически лица или техни представители с централните органи съгласно Регламент (ЕО) № 4/2009 и Регламент (ЕЧ) 2019/1111 или с компетентните органи съгласно глава IV от Директива 2003/8/ЕО.
3. Комисията отговаря за техническото управление, развиването, достъпността, поддръжката, сигурността и техническата помощ за ползвателите на европейската точка за електронен достъп. Комисията предоставя безплатна техническа помощ на ползвателите.
4. Европейската точка за електронен достъп съдържа информация за физическите и юридическите лица относно правото им на правна помощ, включително по трансгранични производства. Тя също така дава възможност на техните представители да действат от тяхно име. В случаите, посочени в параграф 2, европейската точка за електронен достъп позволява на физическите и юридическите лица или на техните представители да подават искове, да отправят искания, да изпращат и да получават относима към процедурите информация и да комуникират с компетентните органи или да им бъдат връчвани съдебни или извънсъдебни документи.

⁽³⁹⁾ Регламент (ЕЧ) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 351, 20.12.2012 г., стр. 1).

⁽⁴⁰⁾ Регламент (ЕЧ) 2016/1103 на Съвета от 24 юни 2016 г. за изпълнение на засиленото сътрудничество в областта на компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи (ОВ L 183, 8.7.2016 г., стр. 1).

⁽⁴¹⁾ Регламент (ЕЧ) 2016/1104 на Съвета от 24 юни 2016 г. за изпълнение на засиленото сътрудничество в областта на компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения в областта на имуществените последици на регистрираните партньорства (ОВ L 183, 8.7.2016 г., стр. 30).

Комуникацията чрез европейската точка за електронен достъп отговаря на изискванията на правото на Съюза и на националното право на съответната държава членка, по-специално по отношение на формата, езика и представителството.

5. Компетентните органи приемат комуникацията чрез европейската точка за електронен достъп в случаите, посочени в параграф 2.

6. Ако физическо или юридическо лице или негов представител е дало предварително изрично съгласие за използването на европейската точка за електронен достъп като средство за комуникация или метод за връчване, в посочените в параграф 2 случаи компетентните органи комуникират с това физическо и юридическо лице или неговия представител като използват посочената точка за достъп и могат да им връчват документи чрез нея. Всяко съгласие се отнася конкретно за процедурата, за която е дадено, и се дава отделно за целите на комуникацията и връчването на документи. Когато физическо или юридическо лице възнамерява да използва европейската точка за електронен достъп по своя собствена инициатива за комуникация по производства, то трябва да може да изрази съгласието си в това първоначално съобщение.

7. Европейската точка за електронен достъп трябва да гарантира, че потребителите са идентифицирани.

ГЛАВА IV

ИЗПУШВАНЕ ЧРЕЗ ВИДЕОКОНФЕРЕНТНА ВРЪЗКА ИЛИ ДРУГА ТЕХНОЛОГИЯ ЗА КОМУНИКАЦИЯ ОТ РАЗСТОЯНИЕ

Член 5

Участие в изслушване чрез видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние по гражданскоправни и търговскоправни въпроси

1. Без да се засягат специалните разпоредби, с които се урежда използването на видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние в рамките на производства по регламенти (ЕО) № 861/2007, (ЕС) № 655/2014 и (ЕС) 2020/1783, и по искане на страна или на неин представител, или, когато е предвидено съгласно националното право, по собствена инициатива, в производства по гражданскоправни и търговскоправни въпроси, когато една от страните или нейният представител се намира в друга държава членка, компетентният орган взема решение относно участието на страните и на техните представители в изслушване чрез видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние, въз основа на:

- а) наличността на такава технология;
- б) становището на страните по производството относно използването на такава технология; и
- в) целесъобразността на използването на такава технология с оглед на конкретните обстоятелства по случая.

2. Компетентният орган, който провежда изслушването, гарантира, че страните и техните представители, включително лицата с увреждания, имат достъп до видеоконферентната връзка за изслушването.

3. Когато в националното право на държава членка, в която се провежда производството, се предвижда записване на изслушванията, същите правила се прилагат и за изслушванията, провеждани чрез видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние. Държавата членка, в която се провежда производството, предприема подходящи мерки в съответствие с националното право, за да гарантира, че тези записи се правят и се съхраняват по сигурен начин и не се разпространяват публично.

4. Без да се засягат параграфи 1, 2 и 3, процедурата за изслушване чрез видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние следва да се урежда от националното право на държавата членка, която провежда изслушването.

Член 6

Изслушване чрез видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние по наказателноправни въпроси

1. Настоящият член се прилага при производства съгласно следните правни актове:
 - a) Рамково решение 2002/584/ПВР на Съвета ⁽⁴²⁾, и по-специално член 18, параграф 1, буква а) от него;
 - б) Рамково решение 2008/909/ПВР, и по-специално член 6, параграф 3 от него;
 - в) Рамково решение 2008/947/ПВР, и по-специално член 17, параграф 4 от него;
 - г) Рамково решение 2009/829/ПВР, и по-специално член 19, параграф 4 от него;
 - д) Директива 2011/99/ЕС на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁴³⁾, и по-специално член 6, параграф 4 от нея;
 - е) Регламент (ЕС) 2018/1805, и по-специално член 33, параграф 1 от него.
 2. Когато компетентният орган на държава членка поиска (наричан по-нататък „отправил искането компетентен орган“) изслушването на заподозряно лице, или на обвиняемо или осъдено лице, или на засегнато лице по смисъла на член 2, точка 10 от Регламент (ЕС) 2018/1805, различно от заподозряно лице, или обвиняемо или осъдено лице, което се намира в друга държава членка, в производство по правните актове, изброени в параграф 1 от настоящия член, компетентният орган (наричан по-нататък „получилият искането компетентен орган“) на тази друга държава членка разрешава на тези лица да участват в изслушването чрез видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние, при условие че:
 - a) използването на такава технология е оправдано с оглед на конкретните обстоятелства по случая; и
 - б) заподозряното лице, обвиняемото или осъденото лице, или засегнатото лице е дало съгласие за използването на видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние за това изслушване в съответствие с изискванията, посочени във втора, трета и четвърта алинея от настоящия параграф.
- Преди да даде съгласие за използването на видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние, заподозряното или обвиняемото лице има възможността да поиска съвет от адвокат в съответствие с Директива 2013/48/ЕС. Преди даването на съгласие компетентните органи предоставят на лицето, което трябва да бъде изслушано, информация относно процедурата за провеждане на изслушване чрез видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние, както и относно процесуалните му права, включително правото на устен превод и правото на достъп до адвокат.
- Съгласието се дава доброволно и недвусмислено, а отправилният искането компетентен орган проверява това съгласие преди началото на изслушването. Проверката на съгласието се записва в протокола от изслушването в съответствие с националното право на отправилата искането държава членка.
- Без да се засягат принципът на справедлив съдебен процес и правото на правни средства за защита съгласно националното процесуално право, компетентният орган може да реши да не иска съгласието на лицата, посочени в първа алинея, буква б) от настоящия параграф, когато личното участие в изслушване представлява сериозна заплаха за обществената сигурност или общественото здраве, за която е доказано, че е действителна и настояща или предвидима.
3. Получилият искането компетентен орган гарантира, че лицата, посочени в параграф 2, включително лицата с увреждания, имат достъп до необходимата инфраструктура за използване на видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние.
 4. Настоящият член не засяга другите правни актове на Съюза, в които се предвижда използването на видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние по наказателноправни въпроси.
 5. Поверителният характер на комуникацията между заподозряно лице, обвиняемо или осъдено лице, или засегнато лице и техния адвокат преди и по време на изслушването чрез видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние се гарантира в съответствие с приложимото национално право.

⁽⁴²⁾ Рамково решение 2002/584/ПВР на Съвета от 13 юни 2002 г. относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите членки (ОВ L 190, 18.7.2002 г., стр. 1).

⁽⁴³⁾ Директива 2011/99/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно европейската заповед за защита (ОВ L 338, 21.12.2011 г., стр. 2).

6. Преди изслушването на дете чрез видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние носителите на родителска отговорност по смисъла на член 3, точка 2 от Директива (ЕС) 2016/800 или друго подходящо пълнолетно лице съгласно член 5, параграф 2 от посочената директива се информират незабавно. При вземането на решение дали да бъде изслушано дете чрез видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние компетентният орган взема предвид висшия интерес на детето.

7. Когато в националното право на държава членка се предвижда изслушванията по вътрешни дела да бъдат записвани, същите правила се прилагат по отношение на изслушванията, провеждани чрез видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние по трансгранични дела. Отправилата искането държава членка предприема подходящи мерки в съответствие с националното право, за да гарантира, че тези записи се правят и се съхраняват по сигурен начин и не се разпространяват публично.

8. В случай на нарушение на изискванията или гаранциите, предвидени в настоящия член, заподозряното лице, обвиняемото или осъденото лице, или засегнатото лице има право да търси ефективна правна защита в съответствие с националното право и при пълно спазване на Хартата.

9. Без да се засягат параграфи 1—8, процедурата за провеждане на изслушване чрез видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние се урежда от националното право на отправилата искането държава членка. Компетентният орган, отправил искането, и компетентният орган, получил искането, постигат съгласие относно практическите мерки за изслушването.

ГЛАВА V

УДОСТОВЕРИТЕЛНИ УСЛУГИ, ПРАВНО ДЕЙСТВИЕ НА ЕЛЕКТРОННИТЕ ДОКУМЕНТИ И ЕЛЕКТРОННО ЗАПЛАЩАНЕ НА ТАКСИ

Член 7

Електронни подписи и електронни печати

1. Общата правна рамка относно използването на удостоверителни услуги, уредена в Регламент (ЕС) № 910/2014, се прилага за електронната комуникация по настоящия регламент.

2. Когато за документ, предаден като част от електронна комуникация, посочена в член 3, параграф 1 от настоящия регламент, се изисква печат или подпис в съответствие с правните актове, изброени в приложения I и II от настоящия регламент, документът съдържа квалифициран електронен печат или квалифициран електронен подпис по смисъла на Регламент (ЕС) № 910/2014.

3. Когато за документ, предаден като част от електронна комуникация в случаите, посочени в член 4, параграф 2 от настоящия регламент, се изисква подпис на лицето, предаващо документа, въпросното лице изпълнява това изискване посредством:

- електронна идентификация с ниво на осигуреност „високо“, както е описано в член 8, параграф 2, буква в) от Регламент (ЕС) № 910/2014; или
- квалифициран електронен подпис по смисъла на член 3, точка 12 от Регламент (ЕС) № 910/2014.

Член 8

Правно действие на електронните документи

Правната сила на документи, предавани като част от електронна комуникация, не може да бъде оспорвана и те не могат да бъдат считани за недопустими в контекста на трансграничните съдебни процедури по правните актове, изброени в приложения I и II, единствено на основание, че са в електронна форма.

Член 9

Електронно заплащане на такси

1. Държавите членки осигуряват възможността за електронно заплащане на такси, включително от държави членки, различни от тези, в които се намира компетентният орган.

2. Техническите средства за електронното заплащане на такси трябва да са в съответствие с приложимите правила за достъпност. Когато наличните средства за електронно заплащане на такси позволяват това, тези средства са достъпни чрез европейската точка за електронен достъп.

ГЛАВА VI

ПРОЦЕСУАЛНИ РАЗПОРЕДБИ И ОЦЕНКА

Член 10

Приемане от Комисията на актове за изпълнение

1. Комисията приема актове за изпълнение относно децентрализираната информационна система, посочена в член 3, параграф 1 от настоящия регламент, и европейската точка за електронен достъп, посочена в член 4, параграф 1 от настоящия регламент, в които установява следното:

- а) техническите спецификации за методите за комуникация чрез електронни средства за целите на децентрализираната информационна система;
- б) техническите спецификации за протоколите за комуникация;
- в) целите, свързани със сигурността на информацията, и съответните технически мерки, с които се гарантират минимални стандарти за сигурност на информацията и високо ниво на киберсигурност при обработването и съобщаването на информация в рамките на децентрализираната информационна система;
- г) целите за минимална наличност и евентуалните свързани с тях технически изисквания за услугите, предоставяни от децентрализираната информационна система;
- д) цифровите процедурни стандарти по смисъла на член 3, точка 9 от Регламент (ЕС) 2022/850;
- е) график за изпълнение, в който се определят, наред с другото, датите на наличност на референтния софтуер за изпълнение, посочен в член 12 от настоящия регламент, неговото инсталиране от компетентните органи и когато е приложимо, осъществяването на адаптирането на националните информационни системи, необходимо за гарантиране на спазването на изискванията, посочени в букви а)—д) от настоящия параграф; и
- ж) техническите спецификации за европейската точка за електронен достъп, включително средствата, използвани за електронната идентификация на потребителя на ниво на осигуреност „високо“, както е описано в член 8, параграф 2, буква в) от Регламент (ЕС) № 910/2014, и срока на съхранение на информацията и документите.

2. Актовете за изпълнение, посочени в параграф 1 от настоящия член, се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 15, параграф 2.

3. Актовете за изпълнение, посочени в параграф 1 от настоящия член, се приемат до:

- а) 17 януари 2026 г. за правните актове, изброени в точки 3 и 4 от приложение I, и правните актове, изброени в точки 1, 10 и 11 от приложение II;
- б) 17 януари 2027 г. за правните актове, изброени в точки 1, 8, 9 и 10 от приложение I, и правните актове, изброени в точки 5 и 9 от приложение II;
- в) 17 януари 2028 г. за правните актове, изброени в точки 6, 11 и 12 от приложение I, и правните актове, изброени в точки 2, 3, 4 и 8 от приложение II; и
- г) 17 януари 2029 г. за правните актове, изброени в точки 2, 5, 7 и 13 от приложение I, и правните актове, изброени в точки 6 и 7 от приложение II.

Член 11

Обучение

1. Държавите членки гарантират, че на съответните специалисти в областта на правосъдието и на компетентните органи се предлага необходимото обучение за ефикасното използване на децентрализираната информационна система и за подходящото използване на видеоконферентната връзка и други технологии за комуникация от разстояние. Без да се засягат независимостта на съдебната власт и различията в организацията на съдебната власт в Съюза и при надлежно зачитане на независимостта на юридическата професия, държавите членки насърчават това обучение за съдии, прокурори и други специалисти в областта на правосъдието.

2. Комисията гарантира, че обучението на специалистите в областта на правосъдието по отношение на ефикасното използване на децентрализираната информационна система е сред приоритетите за обучение, подкрепяни от съответните финансови програми на Съюза.

3. Държавите членки насърчават органите да обменят най-добри практики по отношение на видеоконферентната връзка с цел намаляване на разходите и повишаване на ефикасността.
4. Комисията информира държавите членки за възможността да кандидатстват за отпускане на безвъзмездни средства по съответните финансови програми на Съюза с цел подкрепа на дейностите, посочени в параграфи 1 и 3.

Член 12

Референтен софтуер за изпълнение

1. Комисията отговаря за създаването, достъпността, развиването и поддръжката на референтен софтуер за изпълнение, който държавите членки могат да изберат да прилагат като бекенд система вместо национална информационна система. Създаването, развиването и поддръжката на референтния софтуер за изпълнение се финансират от общия бюджет на Съюза.
2. Комисията безплатно осигурява, поддържа и оказва подкрепа по отношение на референтния софтуер за изпълнение.
3. Референтният софтуер за изпълнение предлага общ интерфейс за комуникация с други национални информационни системи.

Член 13

Разходи за децентрализираната информационна система, за европейската точка за електронен достъп и за националните информационни системи

1. Всяка държава членка или субект, управляващ разрешена точка за достъп до e-CODEX по смисъла на член 3, точка 4 от Регламент (ЕС) 2022/850, поема разходите за инсталацията, експлоатацията и поддръжката на точките за достъп до децентрализираната информационна система, за които отговаря.
2. Всяка държава членка или субект, управляващ разрешена точка за достъп до e-CODEX по смисъла на член 3, точка 4 от Регламент (ЕС) 2022/850, поема разходите за създаването и адаптирането на съответните си национални или, когато е приложимо, други информационни системи с цел осигуряване на оперативната им съвместимост с точките за достъп, и поема разходите за управлението, експлоатацията и поддръжката на тези системи.
3. Комисията информира държавите членки за възможността да кандидатстват за безвъзмездни средства по съответните финансови програми на Съюза с цел подкрепа на дейностите, посочени в параграфи 1 и 2.
4. Органите и агенциите на Съюза поемат разходите за инсталацията, експлоатацията и поддръжката на компонентите на децентрализираната информационна система, за които отговарят.
5. Органите и агенциите на Съюза поемат разходите за създаването и адаптирането на своите системи за управление с цел осигуряване на оперативната им съвместимост с точките за достъп, както и разходите за управлението, експлоатацията и поддръжката на тези системи.
6. Комисията поема всички разходи, свързани с европейската точка за електронен достъп.

Член 14

Защита на предаваната информация

1. Компетентният орган се счита за администратор на лични данни по смисъла на регламенти (ЕС) 2016/679 и (ЕС) 2018/1725 или Директива (ЕС) 2016/680 по отношение на обработването на лични данни, изпратени или получени чрез децентрализираната информационна система.
2. Комисията се счита за администратор на лични данни по смисъла на Регламент (ЕС) 2018/1725 по отношение на обработването на лични данни от европейската точка за електронен достъп.
3. Компетентните органи гарантират, че по отношение на информацията, предадена в контекста на трансграничните съдебни процедури на друг компетентен орган и считана за поверителна съгласно правото на държавата членка, от която е изпратена, се прилагат правилата за поверителност, предвидени в правото на Съюза и в националното право на държавата членка, на която тази информация се изпраща.

Член 15

Процедура на комитет

1. Комисията се подпомага от комитет. Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.
2. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 5 от Регламент (ЕС) № 182/2011.

Член 16

Наблюдение и оценка

1. Четири години от датата на влизането в сила на актовете за изпълнение, посочени в член 10, параграф 3, буква г), и на всеки пет години след това Комисията извършва оценка на настоящия регламент и представя на Европейския парламент и на Съвета доклад, подкрепен от информация, предоставена на Комисията от държавите членки, и информация, събрана от нея. Комисията включва и оценка на въздействието на електронната комуникация върху равните процесуални възможности в контекста на трансграничните граждански и наказателни производства. Комисията по-специално извършва оценка на прилагането на член 5. Въз основа на тази оценка Комисията представя, ако е целесъобразно, законодателно предложение, задължаващо държавите членки да осигурят видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние, като посочва съответната технология и стандартите за оперативна съвместимост и установява съдебно сътрудничество с цел на страните по производството да се предостави достъп до инфраструктурата, необходима за използването на видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние, в помещенията на компетентните органи в държавата членка, в която се намира дадена страна.

2. Освен ако се прилага еквивалентна процедура за нотификация съгласно други правни актове на Съюза, държавите членки предоставят на Комисията всяка година следната информация, която е от значение за оценката на функционирането и прилагането на настоящия регламент:

- а) три години от датата на влизане в сила на всеки от актовете за изпълнение, посочени в член 10, параграф 3: разходите, направени за създаване или адаптиране на съответните им национални информационни системи с цел осигуряване на тяхната оперативна съвместимост с точките за достъп;
- б) три години от влизането в сила на всеки от актовете за изпълнение, посочени в член 10, параграф 3, буква б): продължителността на съдебните производства на първа инстанция — от приемането на исковата молба от компетентния орган до датата на решението, съгласно правните актове, изброени в точки 3, 4 и 9 от приложение I, когато тази информация е налична;
- в) три години от датата на влизане в сила на всеки от актовете за изпълнение, посочени в член 10, параграф 3: времето, необходимо за предаване на информация относно решението за признаване и изпълнение на съдебно решение или друг съдебен акт или, ако не е приложимо, за предаване на информация относно резултатите от изпълнението на такова съдебно решение или друг съдебен акт съгласно правните актове, изброени в точки 1—7 и 9—11 от приложение II, с разбивка по съответния правен акт, когато тази информация е налична;
- г) три години от датата на влизане в сила на всеки от актовете за изпълнение, посочени в член 10, параграф 3: броя на исканията, предадени чрез децентрализираната информационна система в съответствие с член 3, параграфи 1 и 2, когато тази информация е налична.

3. За целите на изготвянето на извадка всяка държава членка определя един или повече компетентни органи, които да събират данните за броя на изслушванията, проведени от тези органи, при които е използвана видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние в съответствие с членове 5 и 6. Тези данни се предоставят на Комисията от 2 май 2026 г.

4. Референтният софтуер за изпълнение и националната бекенд система, когато е оборудвана за тази цел, събират по програмиран начин данните, посочени в параграф 2, букви б), в) и г), и ги предават на Комисията ежегодно.

5. Държавите членки полагат всички усилия за събиране на данните, посочени в параграф 2, букви б), в) и г).

Член 17

Информация, която трябва да бъде съобщена на Комисията

1. До 17 юли 2024 г. държавите членки съобщават на Комисията следната информация с оглед предоставянето ѝ чрез европейския портал за електронно правосъдие:

- а) данни за националните информационни портали, когато има такива;
- б) описание на националните закони и процедури, приложими за видеоконферентната връзка в съответствие с членове 5 и 6;
- в) информация за дължимите такси;
- г) информация за наличните методи на електронно заплащане на дължимите такси по трансгранични дела;
- д) органите, компетентни съгласно правните актове, изброени в приложения I и II, когато Комисията все още не е била уведомена за тях в съответствие с тези правни актове.

Държавите членки съобщават незабавно на Комисията всяка промяна в информацията, посочена в първа алинея.

2. Държавите членки уведомяват Комисията, ако са в състояние да приложат член 5 или 6 или да задействат децентрализираната информационна система по-рано от изискваното в настоящия регламент. Комисията предоставя тази информация по електронен път, по-специално чрез европейския портал за електронно правосъдие.

ГЛАВА VII

ИЗМЕНЕНИЯ НА ПРАВНИ АКТОВЕ В ОБЛАСТТА НА СЪДЕБНОТО СЪТРУДНИЧЕСТВО ПО ГРАЖДАНСКОПРАВНИ И ТЪРГОВСКОПРАВНИ ВЪПРОСИ

Член 18

Изменение на Регламент (ЕО) № 805/2004

В член 13, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 805/2004 се добавя следната буква:

- „д) чрез електронни средства за връчване, предвидени в членове 19 и 19а от Регламент (ЕС) 2020/1784 на Европейския парламент и на Съвета (*).

(*) Регламент (ЕС) 2020/1784 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2020 г. относно връчване в държавите членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела („връчване на документи“) (ОВ L 405, 2.12.2020 г., стр. 40).“

Член 19

Изменения на Регламент (ЕО) № 1896/2006

Регламент (ЕО) № 1896/2006 се изменя, както следва:

- 1) В член 7, параграф 5 се заменя със следното:

„5. Молбата се подава чрез средството за електронна комуникация, предвидено в член 4 от Регламент (ЕС) 2023/2844 на Европейския парламент и на Съвета (*), на хартиен носител или чрез всяко друго средство за комуникация, включително електронно, прието от държавата членка по произход и достъпно за съда по произход.

(*) Регламент (ЕС) 2023/2844 на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2023 г. относно цифровизацията на съдебното сътрудничество и на достъпа до правосъдие по трансгранични гражданскоправни, търговскоправни и наказателноправни въпроси и за изменение на определени актове в областта на съдебното сътрудничество (ОВ L, 2023/2844, 27.12.2023 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2844/oj>).“

- 2) В член 7, параграф 6 първата алинея се заменя със следното:

„Молбата се подписва от ищеца или, когато това е приложимо, от представителя на ищеца. Когато молбата се подава в електронна форма в съответствие с параграф 5 от настоящия член, изискването за нейното подписване се изпълнява в съответствие с член 7, параграф 3 от Регламент (ЕС) 2023/2844. Електронният подпис се признава в държавата членка по произход и по отношение на него не могат да се налагат допълнителни изисквания.“

- 3) В член 13 се добавя следната алинея:

„Европейската заповед за плащане може да бъде връчена на ответника чрез електронните средства за връчване, предвидени в членове 19 и 19а от Регламент (ЕС) 2020/1784 на Европейския парламент и на Съвета (*).“

(*) Регламент (ЕС) 2020/1784 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2020 г. относно връчване в държавите членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела („връчване на документи“) (ОВ L 405, 2.12.2020 г., стр. 40).“

- 4) Член 16 се изменя, както следва:

- а) параграф 4 се заменя със следното:

„4. Възражението се подава чрез средството за електронна комуникация, предвидено в член 4 от Регламент (ЕС) 2023/2844, на хартиен носител или чрез всякакво друго средство за комуникация, включително електронно, което се приема от държавата членка по произход и е достъпно за съда по произход.“

- б) в параграф 5 първата алинея се заменя със следното:

„Възражението се подписва от ответника или, когато това е приложимо, от представителя на ответника. Когато възражението се подава в електронна форма в съответствие с параграф 4 от настоящия член, изискването за неговото подписване се изпълнява в съответствие с член 7, параграф 3 от Регламент (ЕС) 2023/2844. Електронният подпис се признава в държавата членка по произход и по отношение на него не могат да се налагат допълнителни изисквания.“

Член 20

Изменения на Регламент (ЕО) № 861/2007

Регламент (ЕО) № 861/2007 се изменя, както следва:

- 1) В член 4 параграф 1 се заменя със следното:

„1. Ищецът започва производство по европейската процедура за искове с малък материален интерес, като попълни стандартен исков формуляр А в съответствие с приложение I към настоящия регламент и го подаде пряко до компетентния съд или правораздавателен орган, по пощата, чрез средствата за електронна комуникация, предвидени в член 4 от Регламент (ЕС) 2023/2844 на Европейски парламент и на Съвета (*), или чрез друго средство за комуникация, като факс или електронна поща, приемано в държавата членка, в която е започнато производството. Исковият формуляр включва описание на доказателствата в подкрепа на иска и, когато е целесъобразно, се придружава от съответните приложими подкрепящи документи.

(*) Регламент (ЕС) 2023/2844 на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2023 г. относно цифровизацията на съдебното сътрудничество и на достъпа до правосъдие по трансгранични гражданскоправни, търговскоправни и наказателноправни въпроси и за изменение на определени актове в областта на съдебното сътрудничество (ОВ L, 2023/2844, 27.12.2023 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2844/oj>).“

- 2) В член 13, параграф 1 буква а) се заменя със следното:

„а) по пощата;“

3) В член 13, параграф 1 буква б) се заменя със следното:

„б) чрез електронни средства за връчване, предвидени в членове 19 и 19а от Регламент (ЕС) 2020/1784 на Европейския парламент и на Съвета (*); или

(*) Регламент (ЕС) 2020/1784 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2020 г. относно връчване в държавите членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела („връчване на документи“) (ОВ L 405, 2.12.2020 г., стр. 40).“

4) В член 13, параграф 1 се добавя следната буква:

„в) чрез европейската точка за електронен достъп, създадена съгласно член 4, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2023/2844, при условие че адресатът е дал предварително изрично съгласие за използването на това средство за връчване на документи в хода на съответната европейска процедура по иск с малък материален интерес.“

5) В член 13 параграф 2 се заменя със следното:

„2. Всяка комуникация, която не е посочена в параграф 1, между съда или правораздавателния орган и страните или други лица, участващи в производството, се извършва чрез едно от следните:

а) електронни средства, с удостоверяване посредством потвърждение за получаване, когато тези средства са технически достъпни и допустими в съответствие с процесуалните правила на държавата членка, в която се провежда съответната европейска процедура за искове с малък материален интерес, при условие че съответните страни или лица предварително са приели такива средства за комуникация или са правно задължени в съответствие с процесуалните правила на държавата членка, в която е тяхното местоживееие или обичайно пребиваване, да приемат такива средства за комуникация, или

б) средствата за електронна комуникация, предвидени в член 4 от Регламент (ЕС) 2023/2844.“

6) В член 15а параграф 2 се заменя със следното:

„2. Държавите членки гарантират, че страните могат да извършват електронно заплащане на съдебните такси чрез начини за плащане от разстояние, които им позволяват да извършат плащането и от държава членка, различна от държавата членка, в която се намира съдът или правораздавателният орган, в съответствие с член 9 от Регламент (ЕС) 2023/2844.“

Член 21

Изменения на Регламент (ЕС) № 606/2013

Регламент (ЕС) № 606/2013 се изменя, както следва:

1) В член 8, параграф 2 първата алинея се заменя със следното:

„Когато лицето, създаващо заплахата, е с местоживееие в държавата членка по произход, уведомлението се извършва в съответствие с правото на тази държава членка. Когато лицето, създаващо заплахата, е с местоживееие в държава членка, различна от държавата членка по произход, уведомлението се извършва с препоръчано писмо с обратна разписка или с равностоен документ или чрез електронни средства за връчване, предвидени в членове 19 и 19а от Регламент (ЕС) 2020/1784 на Европейския парламент и на Съвета (*). Когато лицето, създаващо заплахата, е с местоживееие в трета държава, уведомлението се извършва с препоръчано писмо с обратна разписка или с равностоен документ.“

(*) Регламент (ЕС) 2020/1784 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2020 г. относно връчване в държавите членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела („връчване на документи“) (ОВ L 405, 2.12.2020 г., стр. 40).“

2) В член 11, параграф 4 първата алинея се заменя със следното:

„Когато лицето, създаващо заплахата, е с местоживееие в сезираната държава членка, уведомлението се извършва в съответствие с правото на тази държава членка. Когато лицето, създаващо заплахата, е с местоживееие в държава членка, различна от сезираната държава членка, уведомлението се извършва с препоръчано писмо с обратна разписка или с равностоен документ или чрез електронни средства за връчване, предвидени в членове 19 и 19а от Регламент (ЕС) 2020/1784. Когато лицето, създаващо заплахата, е с местоживееие в трета държава, уведомлението се извършва с препоръчано писмо с обратна разписка или с равностоен документ.“

Член 22

Изменения на Регламент (ЕС) № 655/2014

Регламент (ЕС) № 655/2014 се изменя, както следва:

- 1) В член 8 параграф 4 се заменя със следното:

„4. Молбата и придружаващите документи могат да бъдат подадени посредством всякакви средства за комуникация, включително електронни, които се приемат съгласно процедурните правила на държавата членка, в която е подадена молбата, или чрез средствата за електронна комуникация, предвидени в член 4 от Регламент (ЕС) 2023/2844 на Европейския парламент и на Съвета (*).

(*) Регламент (ЕС) 2023/2844 на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2023 г. относно цифровизацията на съдебното сътрудничество и на достъпа до правосъдие по трансгранични гражданскоправни, търговскоправни и наказателноправни въпроси и за изменение на определени актове в областта на съдебното сътрудничество (ОВ L, 2023/2844, 27.12.2023 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2844/oj>).“

- 2) В член 17 параграф 5 се заменя със следното:

„5. Решението по молбата се свежда до знанието на кредитора съгласно процедурата, предвидена от правото на държавата членка по произход за равностойни национални заповеди, или чрез средствата за електронна комуникация, предвидени в член 4 от Регламент (ЕС) 2023/2844.“

- 3) Член 29 се заменя със следното:

„Член 29

Предаване на документи

1. Когато в настоящия регламент се предвижда предаване на документи в съответствие с настоящия член, това предаване се извършва в съответствие с Регламент (ЕС) 2023/2844 по отношение на комуникацията между органите или по всякакъв подходящ начин, когато комуникацията се извършва от кредитори, при условие че съдържанието на получения документ е вярно и съответства на съдържанието на предадения документ и цялата информация, съдържаща се в него, е четлива.

2. Съдът или органът, получил документи в съответствие с параграф 1 от настоящия член, в рамките на работния ден, следващ деня на получаването им, изпраща:

- а) на органа, предал документите, потвърждение за получаване, в съответствие с член 3 от Регламент (ЕС) 2023/2844; или
- б) на кредитора или на банката, предали документите, потвърждение за получаване; като използва най-бързия начин за предаване.

Съдът или органът, получил документи в съответствие с параграф 1 от настоящия член, използва стандартния формуляр за потвърждение за получаване, установен в актове за изпълнение, приети в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 52, параграф 2.“

- 4) Член 36 се изменя, както следва:

- а) параграф 1 се заменя със следното:

„1. За подаването на молба за правна защита съгласно член 33, 34 или 35 се използва формулярът за правна защита, установен в актове за изпълнение, приети в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 52, параграф 2.

Молбата може да бъде подадена по всяко време и може да бъде предадена:

- а) посредством всякакви средства за комуникация, включително електронни средства, които се приемат съгласно процедурните правила на държавата членка, където е подадена молбата; или
- б) чрез средствата за електронна комуникация, предвидени в член 4 от Регламент (ЕС) 2023/2844“;

б) параграф 3 се заменя със следното:

„3. Освен когато молбата е подадена от длъжника съгласно член 34, параграф 1, буква а) или съгласно член 35, параграф 3, решението по молбата се постановява, след като на двете страни е дадена възможност да представят аргументите си, включително чрез такива подходящи средства на комуникационната технология, които са налични и се приемят съгласно националното право на всяка от засегнатите държави членки или чрез средствата за електронна комуникация, предвидени съгласно Регламент (ЕС) 2023/2844.“

Член 23

Изменения на Регламент (ЕС) 2015/848

Регламент (ЕС) 2015/848 се изменя, както следва:

1) В член 42, параграф 3, първото изречение се заменя със следното:

„Сътрудничеството по параграф 1 от настоящия член се осъществява в съответствие с член 3 от Регламент (ЕС) 2023/2844 на Европейският парламент и на Съвета (*).“

(*) Регламент (ЕС) 2023/2844 на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2023 г. относно цифровизацията на съдебното сътрудничество и на достъпа до правосъдие по трансгранични гражданскоправни, търговскоправни и наказателноправни въпроси и за изменение на определени актове в областта на съдебното сътрудничество (ОВ L, 2023/2844, 27.12.2023 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2844/oj>).“

2) Член 53 се заменя със следното:

„Член 53

Право на предявяване на вземания

Всеки чуждестранен кредитор може да предяви вземанията си в производство по несъстоятелност чрез всякакви средства за комуникация, приемани съгласно правото на държавата на започване на производството, или чрез средствата за електронна комуникация, предвидени в член 4 от Регламент (ЕС) 2023/2844.

Представителството от адвокат или друг юрист не е задължително за целта на самото предявяване на вземания.“

3) В член 57, параграф 3, първото изречение се заменя със следното:

„Сътрудничеството по параграф 1 от настоящия член се осъществява в съответствие с член 3 от Регламент (ЕС) 2023/2844.“

Член 24

Изменения на Регламент (ЕС) 2020/1784

Регламент (ЕС) 2020/1784 се изменя, както следва:

1) В член 12 параграф 7 се заменя със следното:

„7. За целите на параграфи 1 и 2 дипломатическите представители или консулските служители, в случаите когато връчването се извършва съгласно член 17, и органът или лицето, в случаите когато връчването се извършва съгласно членове 18, 19, 19а или 20, информират адресата, че може да откаже да приеме документа, като изпрати на тези представители или служители или съответно на този орган или това лице формуляр Л в приложение I или писмена декларация за отказ.“

ОВ L, 27.12.2023 г.

BG

2) В член 13 параграф 3 се заменя със следното:

„3. Настоящият член се прилага и за другите начини на предаване и връчване на съдебни документи, предвидени в раздел 2 с изключение на член 19а.“

3) Въмъква се следният член:

„Член 19а

Електронно връчване чрез европейската точка за електронен достъп

1. Връчването на съдебни документи може да се извърши пряко на лице, което има известен адрес за връчване в друга държава членка, чрез европейската точка за електронен достъп, създадена съгласно член 4, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2023/2844 на Европейски парламент и на Съвета (*), при условие че адресатът е дал предварително изрично съгласие за използването на това електронно средство за връчване на документи в хода на съответното съдебно производство.

2. Адресатът потвърждава получаването на документите с обратна разписка, включително датата на получаване. Датата на връчване на документите е датата, посочена в обратната разписка. Същото правило важи и за случая на отказ за приемане на документи, чиито последици са били отстранени в съответствие с член 12, параграф 5.

(*) Регламент (ЕС) 2023/2844 на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2023 г. относно цифровизацията на съдебното сътрудничество и на достъпа до правосъдие по трансгранични гражданскоправни, търговскоправни и наказателноправни въпроси и за изменение на определени актове в областта на съдебното сътрудничество (ОВ L, 2023/2844, 27.12.2023 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2844/oj>).“

4) В член 37 се добавя следният параграф:

„3. Член 19а се прилага от първия ден на месеца, следващ изтичането на срока от две години от датата на влизане в сила на актовете за изпълнение, посочени в член 10, параграф 3, буква а) от Регламент (ЕС) 2023/2844.“

ГЛАВА VIII

ИЗМЕНЕНИЯ НА ПРАВНИ АКТОВЕ В ОБЛАСТТА НА СЪДЕБНОТО СЪТРУДНИЧЕСТВО ПО НАКАЗАТЕЛНОПРАВНИ ВЪПРОСИ

Член 25

Изменения на Регламент (ЕС) 2018/1805

Регламент (ЕС) 2018/1805 се изменя, както следва:

1) В член 4 параграф 1 се заменя със следното:

„1. Актът за обезпечаване се изпраща посредством удостоверение за обезпечаване. Издаващият орган изпраща удостоверението за обезпечаване, посочено в член 6, директно на изпълняващия орган или, когато е приложимо, на централния орган, посочен в член 24, параграф 2.“

2) В член 7 параграф 2 се заменя със следното:

„2. Изпълняващият орган съобщава на издаващия орган за изпълнението на акта за обезпечаване, включително като описва обезпеченото имущество и по възможност предоставя оценка на неговата стойност. Съобщаването се извършва своевременно след като изпълняващият орган бъде уведомен, че актът за обезпечаване е изпълнен.“

„3) В член 8 параграф 3 се заменя със следното:

„3. Всяко решение да не бъде признат или да не бъде изпълнен актът за обезпечаване се взема без забавяне и незабавно се съобщава на издаващия орган.“

- 4) В член 9 параграф 4 се заменя със следното:

„4. Изпълняващият орган незабавно съобщава на издаващия орган решението относно признаването и изпълнението на акта за обезпечаване.“

- 5) В член 10 параграфи 2 и 3 се заменят със следното:

„2. Изпълняващият орган незабавно съобщава на издаващия орган за отлагането на изпълнението на акта за обезпечаване, като посочва основанията за отлагането и, когато е възможно, очакваната продължителност на отлагането.

3. Веднага след като отпаднат основанията за отлагане, изпълняващият орган предприема незабавно мерките, необходими за изпълнение на акта за обезпечаване, и уведомява за това издаващия орган.“

- 6) В член 12 параграф 2 се заменя със следното:

„2. Като взема предвид обстоятелствата по случая, изпълняващият орган може да подаде обосновано искане до издаващия орган за ограничаване на периода, за който имуществото трябва да бъде обезпечено. Искането, заедно с всякаква релевантна допълнителна информация, се изпраща директно на издаващия орган. При разглеждането на това искане издаващият орган взема предвид всички интереси, включително тези на изпълняващия орган. Издаващият орган отговаря на искането във възможно най-кратък срок. Ако издаващият орган не е съгласен с ограничението, той информира изпълняващия орган за мотивите си. В такъв случай имуществото остава обезпечено в съответствие с параграф 1. Ако издаващият орган не отговори в срок от шест седмици от получаване на искането, изпълняващият орган повече не е длъжен да изпълни акта за обезпечаване.“

- 7) В член 14 параграф 1 се заменя със следното:

„1. Актът за конфискация се изпраща посредством удостоверение за конфискация. Издаващият орган изпраща удостоверението за конфискация, предвидено в член 17, директно на изпълняващия орган или, когато е приложимо, на централния орган, посочен в член 24, параграф 2.“

- 8) В член 16, параграф 3 уводните думи се заменят със следното:

„Издаващият орган незабавно уведомява изпълняващия орган, когато: “

- 9) В член 18 параграф 6 се заменя със следното:

„6. Веднага след приключване на изпълнението на акта за конфискация изпълняващият орган уведомява издаващия орган за резултатите от изпълнението.“

- 10) В член 19 параграф 3 се заменя със следното:

„3. Всяко решение актът за конфискация да не бъде признат или да не бъде изпълнен се взема незабавно и веднага се съобщава на издаващия орган.“

- 11) В член 20 параграф 2 се заменя със следното:

„2. Изпълняващият орган незабавно съобщава на издаващия орган решението относно признаването и изпълнението на акта за конфискация.“

- 12) В член 21 параграфи 3 и 4 се заменят със следното:

„3. Изпълняващият орган незабавно съобщава на издаващия орган за отлагането на изпълнението на акта за конфискация, като посочва основанията за отлагането и, когато е възможно, очакваната продължителност на отлагането.

4. Веднага след като отпаднат основанията за отлагане, изпълняващият орган предприема незабавно мерките, необходими за изпълнение на акта за конфискация, и уведомява за това издаващия орган.“

- 13) В член 25:

- а) заглавието се заменя със следното:

„Средства за комуникация“;

- б) параграф 1 се заменя със следното:

„1. С изключение на комуникацията съгласно член 8, параграфи 2 и 4, член 9, параграф 5, член 19, параграф 2, член 20, параграф 4 и член 29, параграф 3, официалната комуникация съгласно настоящия регламент между издаващия орган и изпълняващия орган се извършва в съответствие с член 3 от Регламент (ЕС) 2023/2844 на Европейския парламент и на Съвета (*).

ОВ L, 27.12.2023 г.

BG

2. Когато държава членка е определила централен орган, параграф 1 се прилага и за официалната комуникация с централния орган на друга държава членка.

3. Когато е необходимо, издаващият орган и изпълняващият орган незабавно се консултират един с друг, като използват всички подходящи средства за комуникация, за да осигурят ефикасното прилагане на настоящия регламент.

(*) Регламент (ЕС) 2023/2844 на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2023 г. относно цифровизацията на съдебното сътрудничество и на достъпа до правосъдие по трансгранични гражданскоправни, търговскоправни и наказателноправни въпроси и за изменение на определени актове в областта на съдебното сътрудничество (ОВ L, 2023/2844, 27.12.2023 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2844/oj>).“

14) В член 27 параграфи 2 и 3 се заменят със следното:

„2. Издаващият орган незабавно уведомява изпълняващия орган за оттеглянето на акт за обезпечаване или на акт за конфискация, както и за всяко решение или мярка, чиято последица е оттеглянето на акт за обезпечаване или на акт за конфискация.

3. В случай че изпълнението все още не е приключило, изпълняващият орган прекратява изпълнението на акта за обезпечаване или на акта за конфискация веднага след уведомяването му от издаващия орган в съответствие с параграф 2. Изпълняващият орган изпраща своевременно на издаващата държава потвърждение за прекратяването.“

15) В член 31, параграф 2 третата алинея се заменя със следното:

„Консултациите, или поне резултатът от тях, се записват.“

ГЛАВА IX

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 26

Влизане в сила и прилагане

1. Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

2. Той се прилага от 1 май 2025 г. г.

3. Членове 3 и 4 обаче се прилагат от първия ден на месеца, следващ изтичането на срока от две години от датата на влизане в сила на съответните актове за изпълнение, посочени в член 10, параграф 3, с които се създава децентрализираната информационна система за всеки от правните актове, изброени в приложения I и II.

4. Членове 3 и 4 се прилагат за производства, започнати на или след деня, посочен в параграф 3 от настоящия член.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко в държавите членки в съответствие с Договорите.

Съставено в Страсбург на 13 декември 2023 година.

За Европейския парламент
Председател
R. METSOLA

За Съвета
Председател
P. NAVARRO RÍOS

ПРИЛОЖЕНИЕ I

Правни актове в областта на съдебното сътрудничество по гражданскоправни и търговскоправни въпроси

- 1) Директива 2003/8/ЕО на Съвета от 27 януари 2003 г. за подобряване на достъпа до правосъдие при презгранични спорове чрез установяването на минимални общи правила за правната помощ при такива спорове.
- 2) Регламент (ЕО) № 805/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 г. за въвеждане на европейско изпълнително основание при безспорни вземания.
- 3) Регламент (ЕО) № 1896/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 г. за създаване на процедура за европейска заповед за плащане.
- 4) Регламент (ЕО) № 861/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 11 юли 2007 г. за създаване на европейска процедура за искове с малък материален интерес.
- 5) Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета от 18 декември 2008 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка.
- 6) Регламент (ЕС) № 650/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения и приемането и изпълнението на автентични актове в областта на наследяването и относно създаването на европейско удостоверение за наследство.
- 7) Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (преработен текст).
- 8) Регламент (ЕС) № 606/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 12 юни 2013 г. относно взаимното признаване на мерки за осигуряване на защита по граждански дела.
- 9) Регламент (ЕС) № 655/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. за създаване на процедура за европейска заповед за заповор на банкови сметки с цел улесняване на трансграничното събиране на вземания по граждански и търговски дела.
- 10) Регламент (ЕС) 2015/848 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 г. относно производството по несъстоятелност.
- 11) Регламент (ЕС) 2016/1103 на Съвета от 24 юни 2016 г. за изпълнение на засиленото сътрудничество в областта на компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи.
- 12) Регламент (ЕС) 2016/1104 на Съвета от 24 юни 2016 г. за изпълнение на засиленото сътрудничество в областта на компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения в областта на имуществените последици на регистрираните партньорства.
- 13) Регламент (ЕС) 2019/1111 на Съвета от 25 юни 2019 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на решения по брачни въпроси и въпроси, свързани с родителската отговорност, и относно международното отвлечане на деца.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

Правни актове в областта на съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси

- 1) Рамково решение 2002/584/ПВР на Съвета от 13 юни 2002 г. относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите членки.
- 2) Рамково решение 2003/577/ПВР на Съвета от 22 юли 2003 г. за изпълнение в Европейския съюз на решения за обезпечаване на имущество или доказателства ⁽¹⁾.
- 3) Рамково решение 2005/214/ПВР на Съвета от 24 февруари 2005 г. относно прилагането на принципа за взаимно признаване на финансови санкции.
- 4) Рамково решение 2006/783/ПВР на Съвета от 6 октомври 2006 г. за прилагане на принципа за взаимно признаване на решения за конфискация.
- 5) Рамково решение 2008/909/ПВР на Съвета от 27 ноември 2008 г. за прилагане на принципа за взаимно признаване към съдебни решения по наказателни дела, с които се налагат наказания лишаване от свобода или мерки, включващи лишаване от свобода, за целите на тяхното изпълнение в Европейския съюз.
- 6) Рамково решение 2008/947/ПВР на Съвета от 27 ноември 2008 г. за прилагане на принципа на взаимното признаване към съдебни решения и решения за пробация с оглед на надзора върху пробационните мерки и алтернативните санкции.
- 7) Рамково решение 2009/829/ПВР на Съвета от 23 октомври 2009 г. за прилагане между държавите — членки на Европейския съюз, на принципа за взаимно признаване към актове за налагане на мерки за процесуална принуда като алтернатива на предварителното задържане.
- 8) Рамково решение 2009/948/ПВР на Съвета от 30 ноември 2009 г. относно предотвратяване и уреждане на спорове за упражняване на компетентност при наказателни производства ⁽²⁾.
- 9) Директива 2011/99/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно европейската заповед за защита.
- 10) Директива 2014/41/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 3 април 2014 г. относно Европейска заповед за разследване по наказателноправни въпроси.
- 11) Регламент (ЕС) 2018/1805 на Европейския парламент и на Съвета от 14 ноември 2018 г. относно взаимното признаване на актове за обезпечаване и конфискация.

⁽¹⁾ ОВ L 196, 2.8.2003 г., стр. 45.

⁽²⁾ ОВ L 328, 15.12.2009 г., стр. 42.

4ж

Директива (ЕС) 2024/1069 на Европейския парламент и на Съвета от 11 април 2024 година относно защитата на лицата, ангажирани в публично участие, срещу явно неоснователни иски или съдебни производства, с които се злоупотребява (**„стратегически съдебни производства, насочени срещу публично участие“**)

Изменения и съдебна практика на Съда на ЕС

2024/1069

16.4.2024 г.

ДИРЕКТИВА (ЕС) 2024/1069 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от 11 април 2024 година

относно защитата на лицата, ангажирани в публично участие, срещу явно неоснователни искове или съдебни производства, с които се злоупотребява („стратегически съдебни производства, насочени срещу публично участие“)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 81, параграф 2, буква е) от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет ⁽¹⁾,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

в съответствие с обикновената законодателна процедура ⁽²⁾,

като имат предвид, че:

- (1) Съюзът си е поставил за цел да се поддържа и развива като пространство на свобода, сигурност и правосъдие, в рамките на което е гарантирано свободното движение на хора. За да създаде такова пространство, Съюзът трябва да приеме, наред с другото, мерки в областта на съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси с трансгранично значение, които са необходими за премахването на пречките пред правилното протичане на гражданските производства. Тази цел следва да се преследва, ако е необходимо, чрез насърчаване на съвместимостта на гражданскопроцесуалните правила, приложими в държавите членки.
- (2) Член 2 от Договора за Европейския съюз (ДЕС) гласи, че Съюзът се основава на ценностите на зачитане на човешкото достойнство, на свободата, демокрацията, равенството, правовата държава, както и на зачитането на правата на човека, включително правата на лицата, които принадлежат към малцинства.
- (3) Член 10, параграф 3 от ДЕС гласи, че всеки гражданин на Съюза има право да участва в демократичния живот на Съюза. Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“) предвижда, *inter alia*, правото на зачитане на личния и семейния живот, правото на защита на личните данни, правото на свобода на изразяването на мнения и свобода на информация, включително зачитането на свободата и плурализма на медиите, свободата на събранията и сдруженията, както и правото на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес.
- (4) Правото на свобода на изразяване на мнение и свобода на информация, установено в член 11 от Хартата, включва правото на всеки да отстоява своето мнение, да получава и да разпространява информация и идеи без намеса на публичните власти и независимо от границите. Необходимо е на член 11 от Хартата да бъдат дадени смисълът и обхватът на съответстващия му член 10 от Европейската конвенция за правата на човека (ЕКПЧ) относно правото на свобода на изразяването на мнение, както се тълкува от Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ).
- (5) В своята резолюция от 11 ноември 2021 г. относно укрепването на демокрацията и свободата и плурализма на медиите в Съюза Европейският парламент призова Комисията да предложи пакет от актове, както с незадължителен характер, така и със задължителна сила, за справяне с нарастващия брой стратегически съдебни производства, насочени срещу публично участие (SLAPPs), по отношение на журналисти, неправителствени организации (НПО), представители на академичните среди и гражданското общество в Съюза. Парламентът изрази необходимостта от законодателни мерки в областта на гражданскопроцесуалното и наказателнопроцесуалното право, като например механизъм за прекратяване на иска на ранен етап при съдебни производства, с които се злоупотребява, правото на присъждане в пълен размер на разноските, направени от ответника, и правото на обезщетение за вреди. Резолюцията от 11 ноември 2021 г. включва също така призив за подходящо обучение на съдиите и практикуващите юристи относно стратегическите SLAPPs, специален фонд за предоставяне на финансова подкрепа за жертвите на такива производства и публичен регистър на съдебните решения по дела, свързани със SLAPPs. Освен това Парламентът призова за преразглеждане на Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета ⁽³⁾ и на Регламент (ЕО) № 864/2007 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁴⁾ с цел предотвратяване на „туризъм с цел дело за клевета“ или „търсене на най-благоприятната юрисдикция“.

⁽¹⁾ ОВ С 75, 28.2.2023 г., стр. 143.

⁽²⁾ Позиция на Европейския парламент от 27 февруари 2024 г. (все още непубликувано в Официален вестник) и решение на Съвета от 19 март 2024 г.

⁽³⁾ Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 351, 20.12.2012 г., стр. 1).

⁽⁴⁾ Регламент (ЕО) № 864/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 11 юли 2007 г. относно приложимото право към извъндоговорни задължения („Рим II“) (ОВ L 199, 31.7.2007 г., стр. 40).

- (6) Целта на настоящата директива е да се премахнат пречките за правилното протичане на гражданските производства, като същевременно се предостави защита на физическите и юридическите лица, ангажирани в публично участие по въпроси от обществен интерес, включително журналистите, издателите, медийните организации, лицата, сигнализиращи за нередности, и защитниците на правата на човека, както и организациите на гражданското общество, НПО, синдикалните организации, творците, научните изследователи и представителите на академичните среди, от съдебни производства, започнати срещу тях, за да бъдат възпрезни от публично участие.
- (7) Правото на свобода на изразяване на мнение е основно право, което следва да се упражнява с чувство за дълг и отговорност, като се взема предвид основното право на лицата да получават обективна информация, както и като се защита основното право на защита на репутацията, защита на личните данни и на неприкосновеността на личния живот. В случай на конфликт между тези права всяка страна следва да има достъп до съд, като се защита принципът на справедлив съдебен процес. За тази цел настоящата директива следва да предоставя на сезирания съд или правораздавателен орган свобода на преценка, за да прецени дали прилагането на съответните гаранции е подходящо в конкретния случай. Когато се възползва от свободата на преценка съдът не прилага съответните гаранции например когато участието на общества не е добросъвестно, като в случаите, когато чрез публично участие ответникът разпространява дезинформация или изфабрикувани твърдения с цел да нахърни репутацията на ищеца.
- (8) Журналистите имат важна роля в улесняването на обществения дебат и в разпространението и приемането на информация, мнения и идеи. Те следва да могат да осъществяват ефективно и без страх дейността си, за да гарантират, че в европейските демокрации гражданите имат достъп до плурализъм на мненията. Независимата, професионална и отговорна журналистика, както и достъпът до плуралистична информация са основни стълбове на демокрацията. От съществено значение е на журналистите да се предоставя необходимото пространство, за да допринасят за открития, свободен и честен дебат и да противодействат на дезинформацията, манипулирането на информация и вмешателството в съответствие с журналистическата етика, и да се предоставя защита, когато действат добросъвестно.
- (9) Настоящата директива не предвижда определение за журналист, тъй като целта е да се предостави защита на всяко физическо и юридическо лице, ангажирано в публично участие. Следва обаче да се подчертае, че журналистиката се упражнява от широк кръг участници, включително репортери, анализатори, колумнисти и блогъри, както и други лица, които публикуват сами в печатна форма, в интернет или другаде.
- (10) Разследващите журналисти и медийните организации по-специално играят ключова роля в разкриването на и в борбата с организираната престъпност, злоупотребата с власт, корупцията, нарушенията на основните права и екстремизма. Работата им е свързана с особено високи рискове и те са подложени на все по-многобройни атаки, убийства и заплахи, както и сплъшване и на тормоз. Необходима е стабилна система от гаранции и защита, за да могат разследващите журналисти да изпълняват решаващата си роля на пазителите по въпроси от обществен интерес без страх от наказание за това, че търсят истината и информират обществеността.
- (11) Защитниците на правата на човека следва да могат да участват активно в обществения живот и да насърчават търсенето на отговорност без страх от сплъшване. Защитниците на правата на човека включват лица, групи и организации на гражданското общество, които насърчават и защитават общопризнатите права на човека и основните свободи. Защитниците на правата на човека са ангажирани с насърчаването и защитата на гражданските, политическите, икономическите, социалните, културните права, правата в областта на околната среда и на климата, правата на жените и на ЛГБТИК и с борбата срещу пряката или непряката дискриминация по смисъла на член 21 от Хартата. Като се имат предвид политиките на Съюза в областта на околната среда и климата, следва да се обърне внимание и на защитниците на екологичните права, тъй като те играят важна роля в европейските демокрации.
- (12) Други важни участници в обществения дебат, като представителите на академичните среди, научните изследователи или творците, също заслужават подходяща защита, тъй като срещу тях също може да се водят SLAPPs. В едно демократично общество те следва да могат да преподават, учат изследват, развиват дейност и общуват без страх от репресии. Представителите на академичните среди и изследователите допринасят съществено за обществения дискурс и разпространението на знания, създават възможност за провеждане на демократичен дебат въз основа на осведоменост и противодействат на дезинформацията.
- (13) Здравата и процъфтяваща демокрация изисква хората да имат възможност да участват активно в обществения дебат без ненужна намеса от страна на публичните власти или други влиятелни участници, независимо дали са вътрешни, или чуждестранни. За да се осигури пълноценно участие, хората следва да имат достъп до надеждна информация, която им дава възможност да формират собствено мнение и да упражняват собствена преценка в публично пространство, в което могат свободно да се изразяват различни мнения.
- (14) За да се насърчава тази среда, е важно физическите и юридическите лица да бъдат защитени от съдебни производства, с които се злоупотребява, насочени срещу публично участие. Подобни съдебни производства не се започват с цел достъп до правосъдие, а за заглушаване на обществения дебат и за предотвратяване на разследването и на докладването на нарушения на законодателството на Съюза и на националното законодателство, като обикновено се използват тормоз и сплъшване.

OB L, 16.4.2024 г.

- (15) SLAPPs обикновено се започват от влиятелни субекти, например физически лица, лобистки групи, корпорации, политици и държавни органи, в опит да заглушат обществената дебат. Те често са свързани с неравнопоставеност на силите между страните, като ишефт има по-мощна финансова или политическа позиция от ответника. Въпреки че не е задължителен компонент на тези дела, неравнопоставеността на силите, когато е налице, значително увеличава вредните последици и възпиращ ефект на съдебните производства, насочени срещу публично участие. Когато е налице злоупотреба с икономическо предимство или политическо влияние от страна на ишеца срещу ответника, съчетано с липсата на правно основание, това поражда особено безпокойство, ако въпросните съдебни производства, с които се злоупотребява, се финансира пряко или косвено от държавните бюджети и това е съчетано с други преки или непреки мерки на държавата срещу независимите медийни организации, независимата журналистика и гражданското общество.
- (16) Съдебните производства, насочени срещу публично участие, могат да окажат неблагоприятно въздействие върху доверието във физическите и юридическите лица, ангажирани в публично участие, и върху тяхната репутация, и могат да изчерпят техните финансови и други ресурси. В резултат от такива производства публикуването на информация по въпрос от обществен интерес може да бъде забавено или напълно предотвратено. Продължителността на процедурите и финансовият натиск могат да окажат възпиращ ефект върху физическите и юридическите лица, ангажирани в публично участие. Следователно наличието на такива практики може да има възпиращо въздействие по отношение на тяхната работа, като допринася за автоцензура в очакване на евентуални бъдещи съдебни производства, което води до обедняване на обществената дебат в ущърб на обществото като цяло.
- (17) Лицата, срещу които се водят съдебни производства, с които се злоупотребява, насочени срещу публичното участие, могат да бъдат едновременно обект на множество дела, образувани понякога в няколко юрисдикции. Настоящата директива се прилага само по отношение на граждански или търговски дела с трансгранично значение, въпреки че практиките, насочени към предотвратяване, ограничаване или санкциониране на публично участие, могат да включват и административни или наказателни дела или комбинация от различни видове производства. Производствата, образувани в юрисдикцията на една държава членка, срещу лице с местоживее в друга държава членка, обикновено са по-сложни и скъпоструващи за ответника. Ишеците в съдебните производства, насочени срещу публично участие, могат също така да използват процесуални инструменти, за да увеличат продължителността на съдебното производство и да го оскъпят, както и да започват производства в юрисдикция, която смятат за благоприятна за тяхното дело, вместо в юрисдикцията, която е най-подходяща да разгледа иска, практика, известна като търсене на най-благоприятната юрисдикция. Финансовият натиск, продължителността и разнообразието на производствата, както и заплахата от санкции съставляват мощни инструменти за сплашване и заглушаване на критичните гласове. Подобни практики също така създават ненужна и вредна тежест за съдебните системи и водят до злоупотреба с техните ресурси, и следователно съставляват злоупотреба с такива системи.
- (18) Предвидените в настоящата директива гаранции следва да се прилагат за всяко физическо или юридическо лице, пряко или непряко ангажирано в публично участие. Те следва също така да защитават физическите и юридическите лица, които на професионална или лична основа подкрепят, подпомагат или предоставят стоки или услуги на друго лице за цели, пряко свързани с публично участие по въпрос от обществен интерес, като адвокати, членове на семейството, интернет доставчици, издателства или печатници, които са изправени пред или са заплашени от съдебни производства заради подкрепата, подпомагането или предоставянето на стоки или услуги на лица, срещу които се водят SLAPPs.
- (19) Настоящата директива следва да се прилага за всички видове правни претенции или искове от граждански или търговски характер с трансгранично значение, разглеждани в рамките на гражданско производство, независимо от естеството на съда или правораздавателния орган. Това включва процедури за временни и охранителни мерки, насрещни искове или други конкретни видове правни средства за защита, които са на разположение съгласно други инструменти. Когато граждански искове се предявяват в рамките на наказателно производство, настоящата директива следва да се прилага, когато разглеждането на тези искове се урежда изцяло от гражданскопроцесуалното право. Тя не следва обаче да се прилага, когато разглеждането на такива искове се урежда изцяло или отчасти от наказателнопроцесуалното право.
- (20) Настоящата директива не следва да се прилага за искове, произтичащи от отговорността на държавата за действия или бездействия при упражняването на държавна власт (*acta iure imperii*), за искове срещу длъжностни лица, които действат от името на държавата, или искове, произтичащи от отговорността за действия на публични органи, включително отговорността на лица, назначени на държавни длъжности. Държавите членки могат да разширят обхвата на предвидените в настоящата директива процесуални гаранции за такива искове по националното право. В съответствие с установената практика на Съда на Европейския съюз съдебните производства все пак могат да попаднат в обхвата на понятието „граждански и търговски дела“, посочено в настоящата директива, когато страна е държава или публичен орган, ако действията или бездействията не са се осъществили при упражняването на държавна власт. Настоящата директива не следва да се прилага по отношение на наказателни дела или арбитражи.
- (21) Настоящата директива установява минимални правила, като по този начин дава възможност на държавите членки да приемат или запазят разпоредби, които са по-благоприятни за лицата, ангажирани в публично участие, включително национални разпоредби, с които се установяват по-ефективни процесуални гаранции, например режим на отговорност с цел запазване и защита на правото на свобода на изразяване на мнение и свобода на информация. Прилагането на настоящата директива не следва да служи като оправдание за намаляване на вече съществуващото ниво на защита във всяка държава членка.

- (22) Публичното участие следва да означава правене на всяко изявление, провеждане на всяка дейност от физическо или юридическо лице при упражняването на основни права като свобода на изразяване на мнение и свобода на информация, свобода на изкуствата и науките или свобода на събранията и сдруженията и по въпрос от текущ или бъдещ обществен интерес, включително създаване, излагане, рекламиране или друго популяризиране на журналистически, политически, научни, академични, художествени, коментари или сатирични съобщения, публикации или произведения или маркетингови дейности. Бъдещ публичен интерес се отнася до даден въпрос, който може още да не представлява обществен интерес, но би могъл да стане такъв, след като обществеността бъде осведомена за него, например посредством публикация. Публичното участие може да включва и дейности, свързани с упражняването на академичната и творческата свободи, правото на свобода на сдружаване и свобода на мирни събрания, като например организиране или участие в лобистки дейности, демонстрации и протести или дейности, произтичащи от упражняването на правото на добра администрация и правото на ефективни правни средства за защита, като искания пред съдилища или административни органи и участие в публични изслушвания. Публичното участие следва да включва и подготвителни, подкрепящи или подпомагащи дейности, които имат пряка и неразривна връзка с изявлението или дейността, срещу които SLAPPs са насочени, за да залушат публичното участие. Тези дейности следва да засягат пряко конкретен акт на публично участие или да се основават на договорна връзка между лицето, срещу което в действителност се води SLAPP, и лицето, предоставящо подготвителна, подкрепяща или подпомагаща дейност. Предявяването на иск не срещу журналист или защитник на правата на човека, а срещу интернет платформата, на която те публикуват работата си, или срещу дружеството, което отпечатва текст, или магазин, който продава текста, може да бъде ефективен начин за заглушаване на публичното участие, тъй като без тези услуги мненията не могат да бъдат публикувани и по този начин не могат да повлияят на обществената дебат. Освен това публичното участие може да обхваща и други дейности, предназначени за осведомяване или оказване на влияние върху общественото мнение, или насърчаване на предприемането на действия от страна на обществеността, включително дейности на частни или публични субекти във връзка с въпрос от обществен интерес, като например организирането или участието в научни изследвания, проучвания, кампании или други колективни действия.
- (23) Въпрос от обществен интерес следва да се разбира като включващ въпроси, свързани с упражняването на основните права. То включва въпроси като равенството между половете, защитата от насилие, основано на пола, и неискриминацията, защитата на принципите на правовата държава, свободата и плурализма на медиите. То следва да се разбира и като включващо качеството, безопасността или други съответни аспекти на стоките, продуктите или услугите, когато тези въпроси са от значение за общественото здраве, безопасността, околната среда, климата или за правата на потребителите и трудовите права. Чисто индивидуален спор между потребител и производител или доставчик на услуга във връзка със стока, продукт или услуга следва да бъде обхванат от понятието за въпрос от обществен интерес само когато въпросът съдържа елемент от обществен интерес, например когато се отнася до продукт или услуга, които не отговарят на екологични стандарти или на стандарти за безопасност.
- (24) Дейностите на дадено физическо или юридическо лице, което е публична фигура, следва също да се разглеждат като въпроси от обществен интерес, тъй като обществеността може законно да се интересува от тях. Не е налице обаче законен интерес, когато единствената цел на изявлението или дейността по отношение на такова лице е да се удовлетвори любопитството на определена аудитория във връзка с подробности около личния живот на дадено физическо лице.
- (25) Примери за въпроси от обществен интерес могат да бъдат въпроси, които са обект на обсъждане от законодателен, изпълнителен или съдебен орган, или всякакви други официални производства. Конкретен пример за такива въпроси би могло да бъде законодателство относно екологични стандарти или безопасност на продуктите, екологичен лиценз за замърсяваща фабрика или мина или съдебно производство с правно значение, наредствено отпелняване, например производство, отнасящо се до въпроси на равенството, дискриминацията на работното място, екологично престъпление или изпирване на пари.
- (26) Твърдения за корупция, измама, присвояване, изпирване на пари, изнудване, принуда, сексуален тормоз и основано на пола насилие или други форми на сплашване и престъпна дейност, включително финансови престъпления и престъпления против околната среда, следва да се квалифицират като въпроси от обществен интерес. Когато въпросното нарушение е въпрос от обществен интерес, не следва да е от значение дали то е квалифицирано като престъпление или административно нарушение съгласно националното право.
- (27) Дейности, насочени към защита на ценностите, залегнали в член 2 от ДЕС, и на принципа на ненамеса в демократичните процеси, както и към предоставяне или улесняване на достъпа на обществеността до информация с оглед на борбата с дезинформацията, включително защитата на демократичните процеси от неправомерна намеса, следва също да се квалифицират като въпроси от обществен интерес.

OB L, 16.4.2024 г.

BG

- (28) Съдебните производства, с които се злоупотребява, насочени срещу публично участие, обикновено са съпроводени от съдебни тактики, предприети от ищеца и използвани недобросъвестно, като тактики, отнасящи се до избора на юрисдикция, предявяване на един или повече изцяло или частично неоснователни иска или на прекомерни искове, използване на тактики за забавяне на производството или искания за прекратяване на делото на късен етап от производството, започване на множество съдебни дела по сходни въпроси и причиняване на непропорционални разходи за ответника по производството. Миналото поведение на ищеца, и по-специално предходни случаи на сплашване с правни средства, също следва да се вземе предвид при преценката дали съдебните производства са непропорционални по своята същност. Тези съдебни тактики, които често се съчетават с различни форми на сплашване, тормоз или заплахи преди или по време на съдебното производство, се използват от ищеца за цели, различни от получаването на достъп до правосъдие или от действителното упражняване на право, и са насочени към постигане на възпиращ ефект върху публичното участие във връзка с разглеждания въпрос.
- (29) Исковете, предявени при съдебни производства, с които се злоупотребява, насочени срещу публично участие, могат да бъдат напълно или частично неоснователни. Това означава, че не е задължително искът да бъде напълно неоснователен, за да се счита, че е налице производство, с които се злоупотребява. Например дори и незначително нарушение на права на личността, което би могло да доведе до скромнен иск за обезщетение съгласно приложимото право, все пак може да представлява злоупотреба, ако претендираната сума или претендираното правно средство за защита са явно прекомерни. От друга страна, ако ищецът в съдебно производство предяви искове, които са основателни, за целите на настоящата директива не следва да се счита, че е налице производство, с които се злоупотребява.
- (30) Когато SLAPPs имат трансгранично измерение сложността и предизвикателствата, пред които са изправени ответниците се увеличава, тъй като те трябва да се справят с производства в други юрисдикции, а понякога и в множество юрисдикции едновременно. Това от своя страна води до допълнителни разходи и допълнителна тежест с още по-неблагоприятни последици. Следва да се счита, че дадено дело има трансгранично значение, освен ако и двете страни имат местоживее в същата държава членка, в която се намира сезираният съд, и всички други елементи от значение за съответната ситуация се намират в тази държава членка. Съът следва да определи елементите, които са от значение за съответната ситуация, в зависимост от конкретните обстоятелства по всяко дело, като вземе предвид, например, когато е целесъобразно, конкретния акт на публично участие или конкретните елементи, които са признак за възможна злоупотреба, по-специално когато са образувани множество производства в повече от една юрисдикция. Такова определяне от съда следва да се извършва независимо от използваните средства за комуникация.
- (31) Ответниците следва да могат да подадат молба за следните процесуални гаранции: обезпечение за покриване на процесуалните разходи и когато е приложимо, за покриване на обезщетение за вреди, прекратяване на ранен етап на явно неоснователни искове и правни средства, а именно присъждането на разходи и санкции или други, също толкова ефективни, подходящи мерки. Тези процесуални гаранции следва да се прилагат в съответствие с правото на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес съгласно член 47 от Хартата, като на съда се оставя свобода на преценка по отделните дела да разглежда надлежно въпроса, давайки по този начин възможност за бързото прекратяване на явно неоснователни искове, без да се ограничава ефективен достъп до правосъдие.
- (32) Държавите членки следва да гарантират, че физическите или юридическите лица, срещу които са били образувани съдебни производства поради ангажирането им в публично участие, разполагат с всички процесуални гаранции, предвидени в настоящата директива, и че упражняването на тези гаранции не е неоправдано утежнено. Специалните процедурни правила, форма и методи относно начина, по който сезираният съд или правораздавателен орган следва да разглежда молбите за процесуални гаранции се определят от националното право. Например държавите членки биха могли да прилагат съществуващите гражданскопроцесуални правила относно разглеждането на доказателства, за да преценят дали са изпълнени условията за прилагане на процесуалните гаранции, или те биха могли да установят специални правила в това отношение.
- (33) С цел да се гарантира, че молбите за предоставяне на обезпечение и за прекратяване на иска на ранен етап се разглеждат бързо, държавите членки могат да определят срокове за провеждането на заседания или за постановяването на решение от съда. Те могат в допълнение да приемат схеми, подобни на процедурите във връзка с временните мерки. За да приключат производството възможно най-бързо, държавите членки следва, в съответствие с националното си процесуално право, да положат усилия, за да гарантират, че когато ответникът е подал молба за правни средства за защита съгласно настоящата директива, решението по тази молба се взема бързо, включително като се използват вече съществуващи по националното право процедури за ускорено разглеждане.
- (34) При някои съдебни производства, с които се злоупотребява, насочени срещу публично участие, ищите умишлено отеглят или изменят искове или процесуални документи, за да избегнат присъждането на разходи на спечелилата страна. Тази правна тактика би могла в някои държави членки да остави ответника без възможност да си възстанови процесуалните разходи. Поради това подобни отегляния или изменения, ако са предвидени в националното право и без да се засягат правомощията на страните, произтичащо от прилагането на диспозитивното начало в производството, не следва да засягат възможността на ответника да подаде молба за правни средства за защита срещу съдебно производство, с което се злоупотребява, насочено срещу публично участие в съответствие с националното право. Това не следва да засяга възможността държавите членки да предвидят, че процесуалните гаранции могат да бъдат предоставени служебно.

- (35) За да се осигури по-ефективно равнище на защита, спруженията, организацията, синдикалните организации и другите субекти, които в съответствие с критериите, определени в националното право, имат законен интерес от защитата или насърчаването на правата на лицата, които се ангажират в публично участие, следва да могат да подкрепят ответника в съдебно производство, образувано във връзка с публичното участие, с одобрението на ответника. Тази подкрепа следва да гарантира, че специализираният експертен опит на тези субекти може да бъде използван в такива производства, като с това допринася за оценката на съда дали дадено дело представлява злоупотреба, или даден иск е явно неоснователен. Тази подкрепа може например да бъде под формата на предоставяне на информация, която е от значение за делото, встъпване в полза на ответника в съдебното производство или всяка друга форма, предвидена в националното право. Условието, при които НПО могат да подкрепят ответника, и процесуалните изисквания за такава подкрепа, като например срокове, когато е целесъобразно, следва да се уреждат от националното право. Това не следва да засяга съществуващите права на представителство и на встъпване в производството, гарантирани от друго право на Съюза или национално право. Държавите членки, които нямат критерии за определяне дали субектите имат законен интерес, могат да приемат, че субектите по принцип могат да подкрепят ответника в съответствие с настоящата директива.
- (36) С оглед да се осигури допълнителна гаранция за ответника, следва да е възможно на му се предостави обезпечение за покриване на очакваните процесуални разходи, които може да включват разходите за процесуално представителство, направени от ответника, и ако е предвидено в националното право, за очакваното обезщетение за вреди. Необходимо е, обаче да се постигне баланс между тази мярка и правото на ищеца на достъп до правосъдие. Сезирият съд или правораздавателен орган следва да може, ако счете за целесъобразно, да нареди ищещът да предостави обезпечение, ако са налице елементи, които сочат, че е налице производството, с което се злоупотребява, или ако е налице риск ответникът да не получи възстановяване на средствата, или с оглед на икономическото положение на страните или други подобни критерии, определени в националното право. Предоставянето на обезпечение не води до съдебно решение по същество на случая, а служи като охранителна мярка, за да се обезпечат последиците на окончателно решение, с което се определя наличие на производството, с което се злоупотребява, и за да се покрият разходите и, ако това е предвидено в националното право, потенциалното обезщетение за вредите, претърпени от ответника, особено в случаите, когато има риск от непоправима вреда. Държавите членки следва да бъдат тези, които да вземат решение дали следва да бъде разпоредено обезпечение служебно от съда, или по искане на ответника. Когато това е предвидено в националното право, следва да е възможно да се предостави обезпечение на всеки етап от съдебното производство.
- (37) Решението за прекратяване на иска на ранен етап следва да бъде решение по същество след подходящо разглеждане. Държавите членки следва да приемат нови правила или да прилагат съществуващите правила съгласно националното право, така че съдът или правораздавателният орган да може да реши да прекрати явно неоснователни искове веднага след като получи информацията, необходима за мотивиране на решението. Такова прекратяване следва да се извърши на възможно най-ранен етап от производството, но този момент може да настъпи по всяко време в хода на производството в зависимост от това кога съдът или правораздавателният орган е получил такава информация, в съответствие с националното право. Възможността за прекратяване на иска на ранен етап не изключва прилагането на национална правна уредба, която позволява на националните съдилища или правораздавателни органи да преценяват допустимостта на иска още преди образуване на производството.
- (38) Когато ответникът е подал молба за прекратяване на иска като явно неоснователен, съдът или правораздавателният орган следва да разгледа бързо молбата в съответствие с националното право, за да се ускори преценката за това дали искът е явно неоснователен, като се вземат предвид конкретните обстоятелства по делото.
- (39) В съответствие с общите принципи на гражданското производство ищец, предявяващ иск срещу физическо или юридическо лице, което се ангажира в публично участие, носи тежестта на доказване, че този иск е основателен. Когато ответникът е подал молба за прекратяване на иска на ранен етап, за да се избегне това прекратяване на ранен етап, ищещът следва да обоснове иска си поне до такава степен, че да позволи на съда да заключи, че искът не е явно неоснователен.
- (40) Решението, с което се допуска прекратяване на иска на ранен етап, следва да подлежи на обжалване. Решението за отказ за прекратяване на иска на ранен етап също може да подлежи на обжалване в съответствие с националното право.
- (41) Когато съдът се е произнесъл, че е налице производството, с което се злоупотребява, разходите следва да включват всички видове разходи по производството, които могат да бъдат присъдени съгласно националното право, включително пълните разходи за процесуално представителство, направени от ответника, освен ако тези разходи не са прекомерни. Ако националното право не предвижда пълното възстановяване на разходите за процесуално представителство над законоустановената тарифа на възнагражденията, държавите членки следва да направят необходимото тези разходи да бъдат изцяло покрити от ищеца чрез други средства, предвидени в националното право. Пълните разходи за процесуално представителство обаче не следва да се присъждат, когато тези разходи са прекомерни, например когато са договорени непропорционални възнаграждения. Съдът следва да постанови решенията относно разходите в съответствие с националното право.

OB L, 16.4.2024 г.

- (42) Основната цел на предоставянето на възможност на съдилищата или правораздавателните органи да налагат санкции или други, също толкова ефективни, подходящи мерки е да се възпрат потенциалните иши от започване на съдебни производства, с които се злоупотребява, насочени срещу публично участие. Други подходящи мерки, включително изплащането на обезщетение за вреди или публикуването на съдебното решение, когато това е предвидено в националното право, следва да бъдат също толкова ефективни, колкото санкциите. Когато съдът се е произнесъл, че е налице производство, с което се злоупотребява, тези санкции или други, също толкова ефективни, подходящи мерки следва да се определят за всеки отделен случай, следва да бъдат пропорционални на естеството и на елементите, които са признак за установената злоупотреба, и в тях следва да е отчетен потенциалът тези производства да имат вредни последици или възпиращ ефект върху публичното участие или върху икономическото положение на ищеца, който се е възползвал от неравнопоставеността на силите. Държавите членки са тези, които би следвало да решат как да бъдат изплатени съответните суми.
- (43) В трансграничния контекст е важно също така да се признае заплахата, която представляват SLAPPs, образувани в трети държави срещу журналисти, защитници на правата на човека и други лица, ангажирани в публично участие, които имат местоживее в Съюза. SLAPPs, образувани в трети държави, могат да включват прекомерни обезщетения за вреди, присъдени срещу лица, ангажирани в публично участие. Съдебните производства в трети държави са по-сложни и скъпоструващи за лицата, срещу които са насочени SLAPPs. С цел да се защитят демокрацията, правото на свобода на изразяване на мнение и свобода на информация в Съюза и да се избегне подкопаване на предвидените в настоящата директива гаранции чрез прибягване до съдебни производства в други юрисдикции, е важно да се осигури защита срещу явно неоснователни иски и съдебни производства, с които се злоупотребява, насочени срещу публично участие, в трети държави. Държавите членки са тези, които следва да могат да решат да откажат признаването и изпълнението на съдебно решение на трета държава като явно противоречащо на обществения ред (*ordre public*) или на отделно основание за отказ.
- (44) С настоящата директива се създава ново специално основание за компетентност, за да се гарантира, че лицата с местоживее в Съюза, срещу които се водят SLAPPs, разполагат с ефикасно правно средство за защита в Съюза срещу съдебни производства, с които се злоупотребява, насочени срещу публично участие, започнати в съд или правораздавателен орган на трета държава от ищец с местоживее извън Съюза. Тя следва да се прилага независимо от това дали решението е постановено или е окончателно, тъй като лицата, срещу които се водят SLAPPs, могат да претърпят вреди и да направят разноски от началото на съдебното производство и евентуално дори когато не е постановено решение, като например в случай на оттегляне на иска. Държавите членки обаче следва да могат да решат да ограничат упражняването на компетентността, докато производството все още е висящо в третата държава, в съответствие с националното право, например като предвидят спиране на производството в държавата членка. Това специално основание за компетентност позволява на лицата с местоживее в Съюза, срещу които се водят SLAPPs, да търсят пред съдилищата или правораздавателните органи по своето местоживее обезщетение за вредите и разноските, които са направени, или основателно се очаква да бъдат направени във връзка с производството пред съда или правораздавателния орган на третата държава. Това специално основание за компетентност има за цел да възпре започването на SLAPPs в трети държави срещу лица с местоживее в Съюза и решението по такива дела следва да може да бъде изпълнено, например когато ищец с местоживее извън Съюза има активи в Съюза. Определената в настоящата директива разпоредба относно специалното основание за компетентност не следва да се отнася до приложимото право или до материалното право относно вредите като такива.
- (45) Настоящата директива не следва да засяга прилагането на двустранни и многостранни конвенции и споразумения между трета държава и Съюза или държава членка, сключени преди датата на влизане в сила на настоящата директива, включително Конвенцията от Лугано от 2007 г., в съответствие с член 351 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС).
- (46) Държавите членки следва да предоставят информация относно наличните процесуални гаранции, правни средства за защита и съществуващи мерки за подкрепа на едно единствено място чрез т.нар. „единно звено за контакт“, за да се осигури лесен и безплатен достъп до специализираната информация на лицата, обекти на SLAPPs, за да им се помогне да намалят цялата относима информация. Типично за SLAPPs е, че лицата, срещу които са насочени, понасят тежки финансови последици, както и психологическо увреждане и накръняване на репутацията. Причиняването на такава вреда е една от целите на ищите по SLAPPs, когато започват съдебно производство, с което се злоупотребява, насочено срещу публично участие. Поради това предоставената посредством „единно звено за контакт“ информация следва да включва съществуващите механизми за подкрепа, например информация за съответните организации и сдружения, които предоставят правна или финансова помощ и психологическа подкрепа на лицата, срещу които се водят SLAPPs. Настоящата директива не определя под каква форма да бъде създадено единното звено за контакт.
- (47) Целта на публикуването на съответните съдебни решения е да се повиши осведомеността за SLAPPs и да се предостави източник на информация относно SLAPPs на съдилищата, правните специалисти и широката общественост. Такова публикуване следва да защита правилата на Съюза и националното право относно защитата на личните данни и би могло да се осигури чрез подходящи канали, като например съществуващите съдебни бази данни или портала за електронно правосъдие. За да се ограничи административната тежест, от държавите членки следва да се изисква най-малко да публикуват решенията на националните въззивни съдилища или на най-висшата инстанция.

- (48) Определянето на вида данни, които държавите членки трябва да събират съгласно настоящата директива, когато са налични, е съсредоточено върху ограничен брой ключови елементи, като например броя на съдебните производства, с които се злоупотребява, насочени срещу публично участие, разпределени въз основа на видовете ответници и ишци, и видовете искове, които се използват за започване на такива съдебни производства. Тези данни са необходими с цел наблюдение на наличието и нарастването на броя на SLAPPs в Съюза, като на органите и на другите заинтересовани страни се предоставя информация, за да могат да определят количествено и да разберат по-добре SLAPPs, и за да им се помогне да предоставят необходимата подкрепа на лицата, срещу които се водят SLAPPs. Наличието на данни ще бъде улеснено от цифровизацията на правосъдието.
- (49) Препоръка (ЕС) 2022/758 на Комисията⁽⁹⁾ е адресирана до всички държави членки и предоставя цялостен инструментариум от мерки, включително обучение, повишаване на осведомеността, подкрепа за лицата, срещу които се водят съдебни производства, с които се злоупотребява, насочени срещу публично участие, събиране на данни и докладване и мониторинг на съдебните производства, насочени срещу публично участие. Когато Комисията изготвя доклад относно прилагането на настоящата директива, като взема предвид и националния контекст на всяка държава членка, включително изпълнението на Препоръка (ЕС) 2022/758 на Комисията, тя следва да изготви отделно резюме на доклада в лесно достъпен формат, съдържащо информация относно използването в държавите членки на гаранциите, предвидени в настоящата директива. Комисията следва да публикува както доклада, така и резюмето чрез подходящи канали, включително Европейския портал за електронно правосъдие.
- (50) Настоящата директива не следва да засяга защитата, която се предоставя на физическите и юридическите лица, ангажирани в публично участие, с други инструменти на правото на Съюза, предвиждащи по-благоприятна уредба. По-специално настоящата директива няма за цел да намали или ограничи права, като правото на свобода на изразяване на мнение и свобода на информация, нито има за цел да отстъпи по какъвто и да било начин от защитата, предоставена с Директива (ЕС) 2019/1937 на Европейския парламент и на Съвета⁽⁶⁾ във вида, в който е въведена в националното право. По отношение на ситуацията, попадащи в приложното поле на настоящата директива и на Директива (ЕС) 2019/1937, следва да се прилага защитата, предоставяна от двата акта.
- (51) Правилата относно компетентността и приложимото право по дела, предвидени в регламенти (ЕС) № 1215/2012 и (ЕО) № 864/2007, могат да бъдат от значение в случаи по SLAPPs. Поради това е важно при всяко бъдещо преразглеждане на тези регламенти да се оценяват и специфичните за SLAPPs, аспекти на правилата относно компетентността и приложимото право.
- (52) Настоящата директива е в съответствие с основните права, Хартата и общите принципи на правото на Съюза. Съответно настоящата директива следва да се тълкува и прилага в съответствие с тези основни права, включително правото на свобода на изразяване на мнение и свобода на информация, както и правото на ефективни правни средства за защита, на справедлив съдебен процес и на достъп до правосъдие. При прилагането на настоящата директива всички участващи публични органи следва да постигнат справедлив баланс между съответните права, когато е налице конфликт между тези основни права, в съответствие с принципа на пропорционалност.
- (53) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокол № 22 относно позицията на Дания, приложен към ДЕС и към ДФЕС, Дания не участва в приемането на настоящата директива и не е обвързана от нея, нито от нейното прилагане.
- (54) В съответствие с член 3 от Протокол № 21 относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към ДЕС и към ДФЕС, Ирландия, с писмо от 6 юли 2022 г., е нотифицирала желанието си да участва в приемането и прилагането на настоящата директива.
- (55) Доколкото целите на настоящата директива не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите членки поради различията между националните процесуални законодателства, а поради факта, че настоящата директива установява общи минимални стандарти за национални процесуални гаранции по трансгранични въпроси от гражданско и търговско естество, могат да бъдат по-добре постигнати на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от ДЕС. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящата директива не надхвърля необходимото за постигане на тези цели,
- ⁽⁹⁾ Препоръка (ЕС) 2022/758 на Комисията от 27 април 2022 г. относно защитата на журналистите и защитниците на правата на човека, които се ангажират с участието на обществеността, от стратегически съдебни производства („стратегически съдебни производства, насочени срещу участието на обществеността“) (ОВ L 138, 17.5.2022 г., стр. 30).
- ⁽⁶⁾ Директива (ЕС) 2019/1937 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2019 г. относно защитата на лицата, които подават сигнали за нарушения на правото на Съюза (ОВ L 305, 26.11.2019 г., стр. 17).

ОВ L, 16.4.2024 г.

BG

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

ГЛАВА I

Общи разпоредби

Член 1

Предмет

В настоящата директива се предвиждат гаранции срещу насочени против публично участие явно неоснователни искове или съдебни производства, с които се злоупотребява, по граждански дела с трансгранично значение, образувани срещу физически и юридически лица поради ангажирането им в публично участие.

Член 2

Приложно поле

Настоящата директива се прилага по отношение на граждански или търговски дела с трансгранично значение, разглеждани в рамките на граждански производства, включително процедури за временни и охранителни мерки и насрещни искове, независимо от естеството на съда или правораздавателния орган. Тя не се прилага по-специално по данъчни, митнически или административни дела, нито по отношение на отговорността на държавата за действия или бездействия при упражняването на държавна власт (*acta iure imperii*). Настоящата директива не се прилага по отношение на наказателни дела и арбитражи и не засяга наказателнопроцесуалното право.

Член 3

Минимални изисквания

1. Държавите членки могат да въведат или запазят разпоредби, които са по-благоприятни за защита на лицата, ангажирани в публично участие, от явно неоснователни искове или съдебни производства, с които се злоупотребява, насочени срещу публично участие, по граждански дела, включително национални разпоредби за установяване на по-ефективни процесуални гаранции, свързани с правото на свобода на изразяване на мнение и свобода на информация.
2. Прилагането на настоящата директива при никакви обстоятелства не съставлява основание за намаляване на нивото на гаранции, което вече е предоставено от държавите членки по въпросите, обхванати от настоящата директива.

Член 4

Определения

За целите на настоящата директива се прилагат следните определения:

- 1) „публично участие“ означава правенето на всяко изявление или провеждането на всяка дейност на физическо или юридическо лице при упражняване на правото на свобода на изразяване на мнение и свобода на информация, на свобода на изкуствата и науките или на свобода на събранията и спруженията по въпрос от обществен интерес, както и всяко подготвително, подкрепящо или подпомагащо действие, пряко свързано с това;
- 2) „въпрос от обществен интерес“ означава всеки въпрос, който засяга обществеността до такава степен, че тя би могла да има законен интерес от него, в области като:
 - а) основни права, обществено здраве, безопасност, околна среда или климат;
 - б) дейности на физическо или юридическо лице, което е публична фигура в обществения или частния сектор;
 - в) въпроси, които са обект на обсъждане от орган на законодателната, изпълнителната или съдебната власт, или други официални производства;
 - г) твърдения за корупция, измама или всякакви други престъпления или административни нарушения във връзка с такива въпроси;

BG

ОВ L, 16.4.2024 г.

- д) дейности, насочени към защита на ценностите, залегнали в член 2 от Договора за Европейския съюз, включително защитата на демократичните процеси от неправомерна намеса, по-специално чрез борба с дезинформацията.
- 3) „съдебни производства, с които се злоупотребява, насочени срещу публично участие“ означава съдебни производства, които не са започнати с цел действително отстояване или упражняване на право, а имат за основна цел възпрепятстването, ограничаването или санкционирането на публичното участие, като често се използва неравнопоставеността на силите между страните, и които преследват неоснователни искове. Индикациите за такава цел включват например:
- а) непропорционалният, прекомерен или неразумен характер на иска или на част от него, включително прекомерната стойност на спора;
 - б) наличието на множество производства, започнати от ищеца или от свързани страни във връзка със сходни въпроси;
 - в) сплашване, тормоз или заплахи от страна на ищеца или неговите представители преди или по време на производството, както и сходно поведение на ищеца по сходни или паралелни дела;
 - г) недобросъвестното използване на процесуални тактики, като например забавяне на производството, търсене на най-юрисдикция чрез злоупотреба или измама или недобросъвестно прекратяване на делата на по-късен етап от производството.

Член 5

Дела с трансгранично значение

1. За целите на настоящата директива се счита, че дадено дело има трансгранично значение, освен ако и двете страни имат местоживее в същата държава членка, в която се намира сезираният съд, и всички други елементи от значение за съответната ситуация се намират само в тази държава членка.
2. Местоживееето се определя в съответствие с Регламент (ЕС) № 1215/2012.

ГЛАВА II

Общи правила относно процесуалните гаранции

Член 6

Молби за процесуални гаранции

1. Държавите членки гарантират, че когато са образувани съдебни производства срещу физически или юридически лица поради ангажираността им в публично участие, тези лица могат да подадат, в съответствие с националното право, молба за:
 - а) обезпечение съгласно член 10;
 - б) прекратяване на ранен етап на явно неоснователни искове съгласно глава III;
 - в) правни средства за защита срещу съдебни производства, с които се злоупотребява, насочени срещу публично участие, съгласно глава IV.
2. Държавите членки могат да предвидят възможност мерките относно процесуалните гаранции съгласно глави III и IV да бъдат предприети служебно от сезирания съд или правораздавателен орган.

Член 7

Бързо разглеждане на молби за процесуални гаранции

1. Държавите членки гарантират, че молбите по член 6, параграф 1, букви а) и б) се разглеждат бързо в съответствие с националното право, като се вземат предвид обстоятелствата по делото, правото на ефективни правни средства за защита и правото на справедлив съдебен процес.

ОВ L, 16.4.2024 г.

2. Държавите членки гарантират, че молбите по член 6, параграф 1, буква в) може също да се разглеждат бързо, когато е възможно, в съответствие с националното право, като се вземат предвид обстоятелствата по делото, правото на ефективни правни средства за защита и правото на справедлив съдебен процес.

Член 8

Последващо изменение на иск или процесуални документи

Държавите членки гарантират, че в съдебни производства, образувани срещу физически или юридически лица поради ангажираността им в публично участие, всички последващи изменения на искове или процесуални документи, направени от ищеца, включително оттеглянето на иск, не засягат възможността ответникът да подаде молба за правни средства за защита, съгласно глава IV, в съответствие с националното право.

Първа алинея не засяга член 6, параграф 2.

Член 9

Подкрепа за ответника в съдебни производства

Държавите членки гарантират, че съдът или правораздавателният орган, сезиран със съдебно производство, започнато срещу физическо или юридическо лице поради ангажираността му в публично участие, може да приеме, че сдруженията, организацияите, синдикалните организации и другите субекти, които в съответствие с критериите, определени в националното им право, имат законен интерес от защитата или утвърждаването на правата на лицата, които се ангажират в публично участие, могат да подкрепят ответника, с неговото одобрение, или да предоставят информация в такива производства в съответствие с националното право.

Член 10

Обезпечение

Държавите членки гарантират, че в съдебните производства, образувани срещу физически или юридически лица поради ангажираността им в публично участие, сезираният съд или правораздавателен орган може да изисква, без да се засяга правото на достъп до правосъдие, ишецът да предостави обезпечение за очакваните процесуални разноски, които може да включват разноските за процесуално представителство, направени от ответника, и ако е предвидено в националното право, за обезщетение за вреди.

ГЛАВА III

Прекратяване на ранен етап на явно неоснователни искове

Член 11

Прекратяване на ранен етап

Държавите членки гарантират, че съдилищата и правораздавателните органи могат да прекратят, след подходящо разглеждане, искове, насочени срещу публично участие, като явно неоснователни на възможно най-ранен етап в производството, в съответствие с националното право.

Член 12

Тежест на доказване и обосноваване на исковете

1. Тежестта на доказване на основателността на иска се носи от ищеца, който е предявил иска.
2. Държавите членки гарантират, че когато ответникът подаде молба за прекратяване на иска на ранен етап, ишецът е този, който трябва да обоснове иска, за да може съдът да прецени дали той не е явно неоснователен.

Член 13

Обжалване

Държавите членки гарантират, че решението, с което се допуска прекратяване на иска на ранен етап съгласно член 11, подлежи на обжалване.

ГЛАВА IV

Правни средства за защита срещу съдебни производства, с които се злоупотребява, насочени срещу публично участие

Член 14

Присъждане на разноските

1. Държавите членки гарантират, че ищец, който е започнал съдебно производство, с което се злоупотребява, насочено срещу публично участие, може да бъде осъден да поеме всички видове разноски по производството, които могат да бъдат присъдени по националното право, включително пълните разноски за процесуално представителство, направени от ответника, освен ако тези разноски не са прекомерни.
2. Ако националното право не гарантира пълното възстановяване на разноските за процесуално представителство над законоустановената тарифа на възнагражденията, държавите членки гарантират, че тези разноски са изцяло покрити, освен ако не са прекомерни, чрез други средства, предвидени в националното право.

Член 15

Санкции или други, също толкова ефективни, подходящи мерки

Държавите членки гарантират, че съдилищата или правораздавателните органи, сезирани със съдебни производства, с които се злоупотребява, насочени срещу публично участие, могат да налагат ефективни, пропорционални и възпиращи санкции или други, също толкова ефективни, подходящи мерки, включително изплащането на обезщетение за вреди или публикуването на съдебното решение, когато това е предвидено в националното право, на страната, която е започнала производството.

ГЛАВА V

Защита срещу съдебни решения на трети държави

Член 16

Основания за отказ на признаване и изпълнение на съдебно решение на трета държава

Държавите членки гарантират, че признаването и изпълнението на съдебни решения на трети държави по съдебни производства срещу публично участие от страна на физическо или юридическо лице с местоживее в държава членка се отказват, в случай че тези производства са счетени за явно неоснователни или представляващи злоупотреба съгласно правото на държавата членка, в която се иска такова признаване или изпълнение.

Член 17

Компетентност по искове, свързани с производства в трети държави

1. Държавите членки гарантират, че когато в съд или правораздавателен орган на трета държава са били започнати съдебни производства, с които се злоупотребява, насочени срещу публично участие, от ищец с местоживее извън Съюза срещу физическо или юридическо лице с местоживее в държава членка, това лице може да потърси пред съдилищата или правораздавателните органи по мястото на своето местоживее обезщетение за вредите и разноските, понесени във връзка с производствата пред съда или правораздавателния орган на третата държава.
2. Държавите членки могат да решат да ограничат упражняването на компетентността съгласно параграф 1, докато производството все още е висящо в третата държава.

ГЛАВА VI

Заключителни разпоредби

Член 18

Връзки с двустранни и многостранни конвенции и споразумения

Настоящата директива не засяга прилагането на двустранни и многостранни конвенции и споразумения между трета държава и Съюза или държава членка, сключени преди 6 май 2024 г.

ОВ L, 16.4.2024 г.

BG

Член 19

Информация и прозрачност

1. Държавите членки гарантират, че физическите или юридическите лица, ангажирани в публично участие, посочени в член 6, имат достъп, по целесъобразност, до информация относно наличните процесуални гаранции и правни средства за защита и съществуващите мерки за подкрепа, като например правна помощ и финансова и психологическа подкрепа, когато има такава.

Информацията, посочена в първа алинея, включва всяка налична информация относно кампании за повишаване на осведомеността, когато е уместно в сътрудничество със съответните организации на гражданското общество и други заинтересовани страни.

Тази информация се предоставя на едно единствено място в лесно достъпен формат чрез подходящ канал, като например информационен център, съществуваща точка за контакт или електронен портал, включително Европейския портал за електронно правосъдие.

2. Държавите членки гарантират, че правната помощ при трансгранични граждански производства се предоставя в съответствие с Директива 2003/8/ЕО на Съвета ⁽⁷⁾.

3. Държавите членки публикуват в лесно достъпен и електронен формат всяко окончателно съдебно решение, постановено от техните национални въззивни съдилища или от най-висшата инстанция във връзка с производства, попадащи в приложното поле на настоящата директива. Това публикуване се извършва в съответствие с националното право.

Член 20

Събиране на данни

Държавите членки представят на Комисията, ежегодно и когато са налични, данни за молбите и за решенията, посочени в глави II, III, IV и V, за предпочитане в обобщен вид, относно:

- а) броя на делата по съдебни производства, с които се злоупотребява, насочени срещу публично участие, образувани през съответната година;
- б) броя на съдебните производства, класифицирани по видове ответници и ищци;
- в) вида на предявените искове въз основа на настоящата директива.

Член 21

Преглед

Най-късно до 7 май 2030 г. държавите членки предоставят на Комисията наличните данни относно прилагането на настоящата директива, по-специално наличните данни, показващи как лицата, срещу които се водят съдебни производства, насочени срещу публично участие, са използвали гаранциите, предоставени в настоящата директива. Въз основа на предоставената информация Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета доклад относно прилагането на настоящата директива най-късно до 7 май 2031 г. и на всеки пет години след това. В доклада се предоставя оценка на развитието по отношение на съдебни производства, с които се злоупотребява, насочени срещу публично участие, и на въздействието на настоящата директива в държавите членки, като се взема предвид националният контекст във всяка държава членка, включително прилагането на Препоръка (ЕС) 2022/758. Ако е необходимо, докладът се придружава от предложения за изменение на настоящата директива. Докладът на Комисията се оповестява публично.

Член 22

Транспониране

1. Държавите членки въвеждат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими за съобразяване с настоящата директива, най-късно до 7 май 2026 г. Те незабавно информират Комисията за това.

Когато държавите членки приемат тези разпоредби, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условията и репът на позоваване се определят от държавите членки.

2. Държавите членки съобщават на Комисията текста на основните разпоредби от националното законодателство, които те приемат в областта, уредена с настоящата директива.

⁽⁷⁾ Директива 2003/8/ЕО на Съвета от 27 януари 2003 г. за подобряване на достъпа до правосъдие при презгранични спорове чрез установяването на минимални общи правила за правната помощ при такива спорове (ОВ L 26, 31.1.2003 г., стр. 41).

BG

ОВ L, 16.4.2024 г.

Член 23

Влизане в сила

Настоящата директива влиза в сила на двадесетия ден след публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Член 24

Адресати

Адресати на настоящата директива са държавите членки.

Съставено в Брюксел на 11 април 2024 година.

*За Европейския парламент**Председател*

R. METSOLA

*За Съвета**Председател*

H. LANBIB

